TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Dumlupınar Bulvarı No:252 (Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 /ANKARA www.tobb.org.tr - tobb@hs01.kep.tr

Sayı : E-34221550-600-5513 **Tarih**: 31.05.2024
Konu : KOBİ'lere İlişkin İstatistiki Rapor Hk.

TÜM ODA VE BORSALARA
(Genel Sekreterlik)
Türkiye 100 Firmaları
Sektör Meclisleri
Kadın-Genç Girişimciler Kurulu Üyeleri
OSBÜK

KOSGEB Bilgi Yönetimi ve Kararlar Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan "Türkiye'deki KOBİ'lere İlişkin Bazı İstatistiki Göstergeler" başlıklı rapor tarafınıza sunulmaktadır.

Bilgilerinizi rica ederiz.

Saygılarımızla,

e-imza
Mustafa SARAÇÖZ
Genel Sekreter

EK: Türkiye'deki_KOBİ'lere_İlişkin_Bazı_İstatistiki_Göstergeler (266 sayfa)

Bu belge, 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile İmzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Gelen Tarih Sayı: - 2480

T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MİLLİ TEKNOLOJİ HAMLESİ

KOSGEB

TÜRKİYE'DEKİ KOBİ'LERE İLİŞKİN BAZI İSTATİSTİKİ GÖSTERGELER

BİLGİ YÖNETİMİ VE KARAR DESTEK DAİRESİ BAŞKANLIĞI
(ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ)

Mart 2024

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ iii

ŞEKİLLER LİSTESİ iv

YÖNETİCİ ÖZETİ xii

BİR BAKIŞTA KOBİ İSTATİSTİKLERİ xv

GİRİŞ 1

1. GİRİŞİM SAYILARI 1

1.1. İŞ KAYITLARINA GÖRE GİRİŞİM SAYILARI 2

2. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ GİRİŞİM İSTATİSTİKLERİ 4

2.1. TEMEL DEĞİŞKENLERE GÖRE KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ GİRİŞİM İSTATİSTİKLERİ 5

2.1.1. Girişim Sayısı 5

2.1.2. Ciro 16

2.1.3. Girişim Başına Ciro 27

2.1.4. Üretim Değeri 34

2.1.5. Girişim Başına Üretim Değeri 45

2.1.6. Faktör Maliyeti ile Katma Değer 52

2.1.7. Girişim Başına Faktör Maliyeti ile Katma Değer 63

2.1.8. Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alışları 70

2.1.9. Girişim Başına Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alış Değeri 81

2.1.10. Personel Maliyeti 88

2.1.11. Girişim Başına Personel Maliyeti 99

2.1.12. Çalışan Sayısı 106

2.1.13. Girişim Başına Çalışan Sayısı 117

2.1.14. Mal ve Hizmet Stoklarındaki Değişim 124

2.1.15. Girişim Başına Mal ve Hizmet Stoklarındaki Değişim 135

2.1.16. Ücretli Çalışanların Sayısı 142

2.1.17. Girişim Başına Ücretli Çalışanların Sayısı 153

2.1.18. Çalışan Başına Katma Değer 160

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ 167
2.2.1. İhracat ve İthalat Gerçekleştiren Girişim Sayısı 167
2.2.2. Teknoloji Düzeyine Göre İhracat ve İthalat Gerçekleştiren Girişim Sayısı 172
2.2.3. İhracat ve İthalat Tutarı 177
2.2.4. Girişim Başına İhracat ve İthalat Tutarı 180
2.2.5. Ürün Grubuna Göre Dış Ticaret 184
2.2.6. İmalat Sanayi Ürün Grubuna Göre Dış Ticaret 186
2.2.7. Ülke Grupları Bazında Dış Ticaret 199
2.3. AR-GE İSTATİSTİKLERİ 203
2.3.1. Ar-Ge Harcaması 203
2.3.2. Ar-Ge İnsan Kaynağı 209
2.4. PATENT İSTATİSTİKLERİ 211
2.5. GİRİŞİMCİLİK VE İŞ DEMOGRAFİSİ 213
2.5.1. Girişim Doğum Oranı 213
2.5.2. Girişim Ölüm Oranı 214
2.5.3. Hayatta Kalma 215
2.5.4. Hızlı Büyüyen Girişimler 216
2.5.5. Ceylan Girişimler 218
3. YENİLİK ARAŞTIRMASI 221
4. GİRİŞİMLERDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIM ARAŞTIRMASI 233
5. TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ 241

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 - İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayılarının Sektör ve Büyüklük Grubuna Göre Dağılımı, 2022 2

Tablo 2 - İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıların Ölçek ve Yıl Bazlı Dağılımı, 2013-2022 3

Tablo 3 – Ölçek ve Yıllara Göre Girişim Sayısı, 2013-2022 6

Tablo 4 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Sayısı, 2022 8

Tablo 5 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Sayısı, 2022 12

Tablo 6 – Ölçek ve Sektörlere Göre Ciro (Milyon ₺), 2022 19

Tablo 7 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Ciro (Milyon ₺), 2022 23

Tablo 8 - Ölçek ve Sektörlere Göre Üretim Değeri (Milyon ₺), 2022 37

Tablo 9 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Üretim Değeri (Milyon ₺), 2022 41

Tablo 10 - Ölçek ve Sektörlere Göre Faktör Maliyeti ile Katma Değer (Milyon ₺), 2022 55

Tablo 11 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Faktör Maliyeti ile Katma Değer (Milyon ₺), 2022 59

Tablo 12 - Ölçek ve Sektörlere Göre Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alış Değeri (Milyon ₺), 2022 73

Tablo 13 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alış Değeri (Milyon ₺), 2022 77

Tablo 14 - Ölçek ve Sektörlere Göre Personel Maliyeti (Milyon ₺), 2022 91

Tablo 15 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Personel Maliyeti (Milyon ₺), 2022 95

Tablo 16 - Ölçek ve Sektörlere Göre Çalışan Sayısı, 2022 109

Tablo 17 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Çalışan Sayısı, 2022 113

Tablo 18 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Stoklardaki Değişim (Milyon ₺), 2022 131

Tablo 19 - Ölçek ve Sektörlere Göre Ücretli Çalışan Sayısı, 2022 145

Tablo 20 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Ücretli Çalışan Sayısı, 2022 149

Tablo 21 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısı, 2013-2022 168

Tablo 22 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Tutarı (Bin ABD $), 2013-2021 177

Tablo 23 - Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Gayrisafi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması (Milyon ₺), 2013-2022 203

Tablo 24 - Mali ve Mali Olmayan Şirketler Ar-Ge İnsan Kaynağı (Kişi), 2013-2022 209

Tablo 25 – KOBİ Kredilerinin Toplam Krediler ve Ticari Krediler İçerisindeki Payı 241

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 – Ölçek ve Yıllara Göre Girişim Sayısı, 2013-2022 ... 5
Şekil 2 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 ... 5
Şekil 3 - Sektör Gruplarındaki Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 6
Şekil 4 – Ölçek Düzeylerindeki Girişim Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 ... 6
Şekil 5 - Sektör Bazında Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 6
Şekil 6 - Ölçek Bazında Girişim Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 7
Şekil 7 - Ölçek ve Yıllara Göre İmalat Sanayi Sektöründeki Girişim Sayısı, 2013-2022 ... 9
Şekil 8 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 ... 9
Şekil 9 - Ölçek Bazında Girişim Sayısının İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 ... 10
Şekil 10 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 11
Şekil 11 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 ... 13
Şekil 12 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 13
Şekil 13 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 14
Şekil 14 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 14
Şekil 15 - KOBİ'lerin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 ... 15
Şekil 16 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2022 ... 15
Şekil 17 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciro (Milyar ₺), 2013-2022 ... 16
Şekil 18 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Cironun Dağılımı (%), 2013-2022 ... 16
Şekil 19 - Sektör Gruplarındaki Cironun Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 17
Şekil 20 – KOBİ'ler ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Cironun Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 ... 17
Şekil 21 – Sektör Bazında Cironun Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 17
Şekil 22 - Ölçek Bazında Cironun Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 18
Şekil 23 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Ciro (Milyar ₺), 2013-2022 ... 20
Şekil 24 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Cironun Dağılımı (%), 2013-2022 ... 20
Şekil 25 - Ölçek Bazında Cironun İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 ... 21
Şekil 26 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Cironun Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 22
Şekil 27 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağ. (%), 2013-2022 ... 24
Şekil 28 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağılımı (%), 2013-2022 ... 24
Şekil 29 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağılımı (%), 2013-2022 ... 25
Şekil 30 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağ. (%), 2013-2022 ... 25
Şekil 31 - KOBİ'lerin Cirosunun Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 ... 26
Şekil 32 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Cironun Dağılımı (%), 2022 ... 26
Şekil 33 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 27
Şekil 34 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2022 ... 28
Şekil 35 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerindeki Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 29
Şekil 36 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2022 ... 30
Şekil 37 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 31
Şekil 38 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 31
Şekil 39 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 32
Şekil 40 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 32
Şekil 41 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2013-2022 ... 33
Şekil 42 –Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2022 ... 33
Şekil 43 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Üretim Değeri (Milyar ₺), 2013-2022 ... 34
Şekil 44 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Üretim Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022 ... 34
Şekil 45 - Sektör Gruplarındaki Üretim Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 35
Şekil 46 – Ölçek Bazında Üretim Değerinin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 ... 35
Şekil 47 - Sektör Bazında Üretim Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 35
Şekil 48 - Ölçek Bazında Üretim Değerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 36
Şekil 49 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Üretim Değeri (Milyar ₺), 2013-2022 ... 38
Şekil 50 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Üretim Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022 ... 38
Şekil 51 - Ölçek Bazında Üretim Değerinin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 ... 39
Şekil 52 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Üretim Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 40

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 53 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 42
Şekil 54 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 42
Şekil 55 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 43
Şekil 56 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 43
Şekil 57 - KOBİ'lerin Üretim Değerinin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 44
Şekil 58 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Üretim Değerinin Dağılımı (%), 2022 44
Şekil 59 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2013-2022 45
Şekil 60 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2022 46
Şekil 61 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Üretim Değeri (Bin ₺), 2013-2022 47
Şekil 62 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2022 48
Şekil 63 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022 49
Şekil 64 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022 49
Şekil 65 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022 50
Şekil 66 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022 50
Şekil 67 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022 51
Şekil 68 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2022 51
Şekil 69 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Katma Değer (Milyar ₺), 2013-2022 52
Şekil 70 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Katma Değerin Dağılımı (%), 2013-2022 52
Şekil 71 - Sektör Gruplarındaki Katma Değerin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 53
Şekil 72 - Ölçek Bazında Katma Değerin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 53
Şekil 73 - Sektör Bazında Katma Değerin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 53
Şekil 74 - Ölçek Bazında Faktör Maliyeti ile Katma Değerin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 54
Şekil 75 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Katma Değer (Milyar ₺), 2013-2022 56
Şekil 76 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Katma Değerin Dağılımı (%), 2013-2022 56
Şekil 77 - Ölçek Bazında Faktör Maliyeti ile Katma Değerin İmalat San. Alt Sektör. Göre Dağ. (%), 2022 57
Şekil 78 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Katma Değerin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 58
Şekil 79 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022 60
Şekil 80 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022 60
Şekil 81 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022 61
Şekil 82 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022 61
Şekil 83 - KOBİ'lerdeki Katma Değerin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 62
Şekil 84 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Katma Değerin Dağılımı (%), 2022 62
Şekil 85 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 63
Şekil 86 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022 64
Şekil 87 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 65
Şekil 88 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022 66
Şekil 89 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Katma Değ. (Bin ₺), 2013-2022 67
Şekil 90 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 67
Şekil 91 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B. Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 68
Şekil 92 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B. Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 68
Şekil 93 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 69
Şekil 94 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022 69
Şekil 95 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Satın Alış Değeri (Milyar ₺), 2013-2022 70
Şekil 96 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Satın Alış Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022 70
Şekil 97 - Sektör Gruplarındaki Satın Alış Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 71
Şekil 98 - Ölçek Bazında Satın Alış Değerinin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 71
Şekil 99 - Sektör Bazında Satın Alış Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 71

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 100 - Ölçek Bazında Satın Alış Değerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 72
Şekil 101 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Satın Alış Değeri (Milyar ₺), 2013-2022 74
Şekil 102 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Satın Alış Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022 74
Şekil 103 - Ölçek Bazında Satın Alış Değerinin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 75
Şekil 104 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Satın Alış Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 76
Şekil 105 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 78
Şekil 106 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 78
Şekil 107 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 79
Şekil 108 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022 79
Şekil 109 - KOBİ'lerdeki Satın Alış Değerinin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 80
Şekil 110 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Satın Alış Değerinin Dağılımı (%), 2022 80
Şekil 111 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022 81
Şekil 112 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Satın Alış Değerleri (Bin ₺), 2022 82
Şekil 113 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Satın Alış Değ.(Bin ₺), 2013-2022 83
Şekil 114 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Satın Alış Değerleri (Bin ₺), 2022 84
Şekil 115 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Satın Alış Değ. (Bin ₺), 2013-2022 85
Şekil 116 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Gir. G.B.Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022 85
Şekil 117 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022 86
Şekil 118 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022 86
Şekil 119 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Satın Alış Değ. (Bin ₺), 2013-2022 87
Şekil 120 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2022 87
Şekil 121 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Personel Maliyeti (Milyar ₺), 2013-2022 88
Şekil 122 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Personel Maliyetinin Dağılımı (%), 2013-2022 88
Şekil 123 - Sektör Gruplarındaki Personel Maliyetinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 89
Şekil 124 - Ölçek Bazında Personel Maliyetinin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 89
Şekil 125 - Sektör Bazında Personel Maliyetinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 89
Şekil 126 - Ölçek Bazında Personel Maliyetinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 90
Şekil 127 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Personel Maliyeti (Milyar ₺), 2013-2022 92
Şekil 128 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Personel Maliyetinin Dağılımı (%), 2013-2022 92
Şekil 129 - Ölçek Bazında Personel Maliyetinin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 93
Şekil 130 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Personel Maliyetinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 94
Şekil 131 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022 96
Şekil 132 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022 96
Şekil 133 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022 97
Şekil 134 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022 97
Şekil 135 - KOBİ'lerdeki Personel Maliyetinin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 98
Şekil 136 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Personel Maliyetinin Dağılımı (%), 2022 98
Şekil 137 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022 99
Şekil 138 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2022 100
Şekil 139 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerinde Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022 101
Şekil 140 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2022 102
Şekil 141 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022 103
Şekil 142 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Mal.(Bin ₺), 2013-2022 103
Şekil 143 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Mal.(Bin ₺), 2013-2022 104
Şekil 144 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022 104
Şekil 145 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022 105

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 146 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2022 ... 105
Şekil 147 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022 ... 106
Şekil 148 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 ... 106
Şekil 149 - Sektör Gruplarındaki Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 107
Şekil 150 - Ölçek Bazında Çalışan Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 ... 107
Şekil 151 - Sektör Bazında Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 107
Şekil 152 - Ölçek Bazında Çalışan Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 108
Şekil 153 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022 ... 110
Şekil 154 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 ... 110
Şekil 155 - Ölçek Bazında Çalışan Sayısının İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 ... 111
Şekil 156 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 112
Şekil 157 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 114
Şekil 158 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 114
Şekil 159 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 115
Şekil 160 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022 ... 115
Şekil 161 - KOBİ'lerdeki Çalışan Sayısının Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 ... 116
Şekil 162 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2022 ... 116
Şekil 163 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 117
Şekil 164 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2022 ... 118
Şekil 165 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 119
Şekil 166 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2022 ... 120
Şekil 167 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 121
Şekil 168 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 121
Şekil 169 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 122
Şekil 170 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 122
Şekil 171 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 ... 123
Şekil 172 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2022 ... 123
Şekil 173 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Stoklardaki Değişim Değeri (Milyar ₺), 2013-2022 ... 124
Şekil 174 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Stoklardaki Değişimin Dağılımı (%), 2013-2022 ... 124
Şekil 175 - Sektör Bazında Stoklardaki Değişimin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 125
Şekil 176 - Ölçek Bazında Stoklardaki Değişimin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 126
Şekil 177 - Ölçek ve Sektörlere Göre Stoklardaki Değişim (Milyon ₺), 2022 ... 127
Şekil 178 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sek. Girişimlerinin Stoklarındaki Değişim (Milyar ₺), 2013-2022 ... 128
Şekil 179 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerinin Stoklarındaki Değişimin Dağılımı (%), 2013-2022 ... 128
Şekil 180 - Ölçek Bazında Stoklardaki Değişimin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022 ... 129
Şekil 181 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Stoklardaki Değişimin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 ... 130
Şekil 182 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022 ... 132
Şekil 183 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022 ... 132
Şekil 184 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022 ... 133
Şekil 185 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022 ... 133
Şekil 186 - KOBİ'lerin Stoklarındaki Değişimin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağ. (%), 2013-2022 ... 134
Şekil 187 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Stoklardaki Değişimin Dağılımı (%), 2022 ... 134
Şekil 188 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2013-2022 ... 135
Şekil 189 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2022 ... 136
Şekil 190 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerinde Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2013-2022 ... 137
Şekil 191 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2022 ... 138

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 192 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklardaki Değ. (Bin ₺), 2013-2022 139
Şekil 193 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklar. Değ. (Bin ₺), 2013-2022..... 139
Şekil 194 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklar. Değ. (Bin ₺), 2013-2022 140
Şekil 195 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklar. Değişim (Bin ₺), 2013-2022..... 140
Şekil 196 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2013-2022 141
Şekil 197 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2022..... 141
Şekil 198 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ücretli Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022..... 142
Şekil 199 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022..... 142
Şekil 200 - Sektör Gruplarındaki Ücretli Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022..... 143
Şekil 201 - Ölçek Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022..... 143
Şekil 202 - Sektör Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 143
Şekil 203 - Ölçek Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022 144
Şekil 204 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Ücretli Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022..... 146
Şekil 205 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022..... 146
Şekil 206 - Ölçek Bazında Ücretli Çalışan Sayısının İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022..... 147
Şekil 207 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 148
Şekil 208 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022..... 150
Şekil 209 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 150
Şekil 210 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 151
Şekil 211 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022 151
Şekil 212 - KOBİ'lerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022 152
Şekil 213 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2022 152
Şekil 214 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 153
Şekil 215 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2022 154
Şekil 216 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sek. Gir. Girişim Baş. Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022 155
Şekil 217 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2022 156
Şekil 218 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022..... 157
Şekil 219 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022... 157
Şekil 220 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022.... 158
Şekil 221 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022..... 158
Şekil 222 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022.. 159
Şekil 223 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2022..... 159
Şekil 224 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022..... 160
Şekil 225 - Ölçek ve Sektörlere Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022..... 161
Şekil 226 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Gir. Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 162
Şekil 227 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022..... 163
Şekil 228 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022..... 164
Şekil 229 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Gir. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022 164
Şekil 230 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Gir. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022..... 165
Şekil 231 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Gir. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022..... 165
Şekil 232 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Çalışan Başına Katma Değer (Kişi), 2013-2022..... 166
Şekil 233 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022..... 166
Şekil 234 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısı, 2013-2022..... 167
Şekil 235 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022..... 168
Şekil 236 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısının Toplam Girişim Say.Oranı, 2013-2022..... 169
Şekil 237 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İthalat Yapan Girişim Sayısı, 2013-2022..... 169
Şekil 238 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İthalat Yapan Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022..... 170
Şekil 239 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İthalat Yapan Girişim Sayısının Toplam Girişim Say.Oranı, 2013-2022..... 170
Şekil 240 - Sektör Gruplarındaki İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022 171

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 241 – Ölçek Düzeylerindeki İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022 171
Şekil 242 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Yüksek Teknoloji Girişimlerinin Dağ. (%), 2013-2022..... 172
Şekil 243 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Yüksek Teknoloji Girişimler. Dağ. (%), 2013-2022..... 172
Şekil 244 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Düşük Teknoloji Girişimler. Dağ. (%), 2013-2022..... 173
Şekil 245 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Düşük Teknoloji Girişimlerinin Dağ. (%), 2013-2022..... 173
Şekil 246 - Teknoloji Düzeyi Bazında İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı, 2022..... 174
Şekil 247 - Ölçek Bazında İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı, 2022 174
Şekil 248 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Yüksek Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Yüksek Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022..... 175
Şekil 249 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Yüksek Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Orta-Yüksek Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022..... 175
Şekil 250 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Düşük Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Orta-Düşük Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022..... 176
Şekil 251 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Düşük Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Düşük Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022..... 176
Şekil 252 – Yıllara Göre Türkiye'de Dış Ticaret (Milyar ABD $), 2013-2021..... 177
Şekil 253 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Tutarı (Milyar ABD $), 2013-2022..... 178
Şekil 254 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Tutarının Dağılımı (%), 2013-2022..... 178
Şekil 255 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Toplam İhracat ve İthalat Tutarının Dağılımı, 2013-2022..... 179
Şekil 256 - Yıllara ve Ölçeklere Göre KOBİ'lerdeki İhracat ve İthalat Tutarının Dağılımı, 2013-2022 179
Şekil 257 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına İhracat Tutarı (Bin ABD $), 2013-2022 180
Şekil 258 – Yıllara Göre Girişim Başına İhracat ve İhracat Yapan Toplam Girişim Sayısı, 2013-2022..... 180
Şekil 259 - Tüm Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022..... 181
Şekil 260 – KOBİ'lerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022..... 181
Şekil 261 – Mikro Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022 182
Şekil 262 - Küçük Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022..... 182
Şekil 263 - Orta Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022 183
Şekil 264 - Büyük Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022 183
Şekil 265 - Ölçek Bazında İhracat-İthalatın Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (Milyon ABD $), 2013-2022..... 184
Şekil 266 - Yıllara ve Ölçeklere Göre B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 185
Şekil 267 - Yıllara ve Ölçeklere Göre C-İmalat Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 185
Şekil 268 - Ölçek Bazında İhracat-İthalatın İmalat San. Ürün Grubuna Göre Dağ. (Milyon ABD $), 2013-2022... 186
Şekil 269 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 10-Gıda Ürünleri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 187
Şekil 270 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 11-İçecekler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 187
Şekil 271 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 12-Tütün Ürünleri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 188
Şekil 272 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 13-Tekstil Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 188
Şekil 273 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 14-Giyim Eşyası Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 189
Şekil 274 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 15-Deri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 189
Şekil 275 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 16-Kereste Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 190
Şekil 276 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 17-Kağıt Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 190
Şekil 277 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 18-Basım ve Kayıt Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 191
Şekil 278 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 19-Kok ve Petrol Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 191
Şekil 279 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 20-Kimyasallar Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 192
Şekil 280 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 21-Eczacılık Ürünleri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 192
Şekil 281 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 22-Kauçuk ve Plastik Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 193
Şekil 282 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 23-Mineral Ürünler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 193
Şekil 283 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 24-Ana Metaller Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 194
Şekil 284 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 25-Metal Ürünler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 194
Şekil 285 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 26- Bilgisayarlar ile Elektronik ve Optik Ürünler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 195
Şekil 286 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 27-Elektrikli Teçhizat Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 195
Şekil 287 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 28-Makine Ekipman Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 196
Şekil 288 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 29-Motorlu Kara Taşıtları Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022196
Şekil 289 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 30-Diğer Ulaşım Araçları Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 197
Şekil 290 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 31-Mobilya Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022..... 197
Şekil 291 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 32-Diğer Mamul Eşyalar Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022 . 198

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 292 – Ölçek Bazında İhracat-İthalatın Ülke Gruplarına Göre Dağılımı (Milyon ABD $), 2022 199
Şekil 293 – Yıllara ve Ülke Gruplarına Göre KOBİ'lerin Gerçekleştirdiği İhracatın Dağılımı, 2013-2022 200
Şekil 294 - Yıllara ve Ülke Gruplarına Göre Toplam İhracatın Dağılımı, 2013-2022 200
Şekil 295 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Avrupa'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022 201
Şekil 296 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Asya'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022 201
Şekil 297 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Afrika'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022 202
Şekil 298 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Amerika'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022 202
Şekil 299 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Gayrisafi Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının Dağılımı (%) 203
Şekil 300 - Yıllara ve Harcama Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Gayrisafi Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının Dağılımı (%) 204
Şekil 301 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Cari Harcamalarının Dağılımı (%) 204
Şekil 302 - Yıllara ve Harcama Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Cari Harcamalarının Dağılımı (%) 205
Şekil 303 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Personel Harcamalarının Dağılımı (%) 205
Şekil 304 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketler Ar-Ge Yatırım Harcamalarının Dağ.(%) 206
Şekil 305 - Yıllara ve Harcama Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Yatırım Harcamalarının Dağılımı (%) 206
Şekil 306 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Makine Teçhizat Harcamalarının Dağılımı (%) 207
Şekil 307 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Sabit Tesis Harcamalarının Dağılımı (%) 207
Şekil 308 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Bilgisayar Yazılımları Harcamalarının Dağılımı (%) 208
Şekil 309 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Fikri Mülkiyet Harcamalarının Dağılımı (%) 208
Şekil 310 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge İnsan Kaynağı Dağ. - Kişi (%) 209
Şekil 311 - Yıllara ve Meslek Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge İnsan Kaynağı Dağılımı – Kişi (%) 210
Şekil 312 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Başvuru Sayısı 211
Şekil 313 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Tescil Sayısı 211
Şekil 314 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Başvuru Sayısının Dağılımı (%) 212
Şekil 315 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Tescil Sayısının Dağılımı (%) 212
Şekil 316 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Doğan Girişimler – Oran (%) 213
Şekil 317 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Doğan Girişimlerdeki İstihdam – Oran (%) 213
Şekil 318 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ölen Girişimler – Oran (%) 214
Şekil 319 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ölen Girişimlerdeki İstihdam – Oran (%) 214
Şekil 320 - 2017 Yılında Doğan KOBİ ve Büyük Girişimlerin Hayatta Kalma Oranları (%) 215
Şekil 321 - 2017 Yılında Doğan Mikro, Küçük ve Orta Ölçekli Girişimlerin Hayatta Kalma Oranları (%) 215
Şekil 322 - Doğum Yıllarına Göre Girişimlerin Hayatta Kalma Oranı (%) 216
Şekil 323 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2014-2022 216
Şekil 324 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Dağılımı (%), 2014-2022 217
Şekil 325 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2014-2022 217
Şekil 326 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Dağılımı (%), 2014-2022 218
Şekil 327 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Ceylan Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2016-2022 218
Şekil 328 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Ceylan Girişimlerin Dağılımı (%), 2016-2022 219
Şekil 329 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Ceylan Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2016-2022 219
Şekil 330 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Ceylan Girişimlerin Dağılımı (%), 2016-2022 220
Şekil 331 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%) 221
Şekil 332 - 10–49 Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%) 221
Şekil 333 – 50-249 Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%) 222
Şekil 334 – 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%) 222
Şekil 335 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%) 223

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 336 – 10-49 Arasında Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%) 223
Şekil 337 - 50-249 Arasında Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%) 224
Şekil 338 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%) 224
Şekil 339 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Tür. Dağ. (%) 225
Şekil 340 - 10–49 Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Türlerinin Dağılımı (%) 225
Şekil 341 - 50–249 Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Türlerinin Dağılımı (%) 226
Şekil 342 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Tür. Dağ. (%) 226
Şekil 343 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%) 227
Şekil 344 – 10-49 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%) 227
Şekil 345 - 50-249 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%) 228
Şekil 346 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%) 228
Şekil 347 - Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin İşbirliği Yapma Durumu (%) 229
Şekil 348 - Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Makine, Ekipman, Yazılım Satın Alma Durumu (%) 229
Şekil 349 - 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%) 230
Şekil 350 – 10-49 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%) 230
Şekil 351 - 50-249 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%) 231
Şekil 352 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%) 231
Şekil 353 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimleri Çevresel Yenilik Yapmaya İten Faktörler (%) 232
Şekil 354 – Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre İnternet Erişimine Sahip Olan Girişimlerin Dağılımı (%) 233
Şekil 355 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Web Sayfasına Sahip Olan Girişimlerin Dağılımı (%) 233
Şekil 356 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Sosyal Medya Uyg. Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%) 234
Şekil 357 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Ücretli Bulut Bilişim Uygulaması Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%) 234
Şekil 358 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Yazılımı Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%) 235
Şekil 359 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) Yazılımı Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%) 235
Şekil 360 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Yapay Zeka Teknolojisi Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%) 236
Şekil 361 – Yapay Zeka Teknolojisi Kullanmama Nedenleri 236
Şekil 362 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Web Satışı Yapan Girişimlerin Dağılımı (%) 237
Şekil 363 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Kendi Web Sitesi ya da Uygulaması Üzerinden Web Satışı Yapan Girişimlerin Dağılımı (%) 237
Şekil 364 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Farklı Girişimlerin Satış Yapabildiği Online Mağazalar ve Pazar Yerleri ile Mobil Uygulamalar Üzerinden Web Satışı Yapan Girişimlerin Dağılımı (%) 238
Şekil 365 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Bilgi ve İletişim Uzmanı İstihdam Eden Girişimlerin Dağ.(%) 238
Şekil 366 - Yurtdışına Web Satışı Sürecinde Zorluk Yaşayan Girişimlerin Oranı (%) 239
Şekil 367 - Robot Teknolojisi Kullanan Girişimlerin Oranı (%) 239
Şekil 368 - Büyüklük Grubuna Göre Robot Kullanma Kararını Etkileyen Faktörler (%), 2022 240
Şekil 369 – Yıllara ve Kredi Türlerine Göre Kredi Tutarlarının Dağılımı (Milyar ₺), 2014 - 2023 241
Şekil 370 – Yıllara ve Ölçeklere Göre KOBİ Kredi Tutarlarının Dağılımı (Milyar ₺), 2014 - 2023 242
Şekil 371 - KOBİ Ortalama Kredi Tutarının Ölçeksel Dağılımı (Bin ₺) 242
Şekil 372 - Banka Sahiplik Grubuna Göre KOBİ Kredilerinin Dağılımı (Milyar ₺) 243
Şekil 373 - Nakdi Kredisi Bulunan KOBİ Müşteri Sayısı (Bin Adet) 243
Şekil 374 - Yıllara ve Kredi Türlerine Göre Takipteki Krediler (Milyar ₺) 244
Şekil 375 - Banka Sahiplik Grubu ve Ölçeklere Göre Takipteki KOBİ Kredileri (Milyon ₺) 244

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

YÖNETİCİ ÖZETİ

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki temel değişkenlere ilişkin veriler incelendiğinde:

- **KOBİ niteliğindeki girişim sayısı** 2021 yılında yaklaşık 3 Milyon 568 Bin iken %5,8 artarak 2022 yılında yaklaşık 3 Milyon 773 Bin olmuştur. **KOBİ'lerin tüm girişimler içindeki payı** %99,7'dir.
- **KOBİ'lerdeki toplam ciro** 2022 yılında yaklaşık 15,7 Trilyon ₺'dir. **KOBİ'lerin toplam cirodaki payı** 2021 yılında %43,9 iken 2022 yılında %42,5 olmuştur.
- **KOBİ'lerdeki girişim başına ciro değeri** 2022 yılında yaklaşık 4,2 Milyon ₺'dir. Yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 13,9 Milyon ₺, orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 12,2 Milyon ₺, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde 6,8 Milyon ₺ ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde 5,7 Milyon ₺'dir.
- **KOBİ'lerdeki toplam üretim değeri** 2022 yılında yaklaşık 8 Trilyon ₺'dir. **KOBİ'lerin toplam üretim değerindeki payı** 2021 yılında %37,3 iken 2022 yılında %36,3 olmuştur.
- **KOBİ'lerdeki girişim başına üretim değeri** 2022 yılında yaklaşık 2,1 Milyon ₺'dir. Yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 12,7 Milyon ₺, orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 11,2 Milyon ₺, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde 6,2 Milyon ₺ ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde 5,1 Milyon ₺'dir.
- **KOBİ'lerdeki toplam katma değer** 2022 yılında yaklaşık 2 Trilyon ₺'dir. **KOBİ'lerin toplam katma değerdeki payı** 2021 yılında %35,5 iken 2022 yılında %36,4 olmuştur.
- **KOBİ'lerdeki girişim başına katma değer** 2022 yılında yaklaşık 541 Bin ₺'dir. Yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 4,2 Milyon ₺, orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 2,6 Milyon ₺, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde 1,3 Milyon ₺ ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde 920 Bin ₺'dir.
- **KOBİ'lerdeki personel maliyeti** 2022 yılında yaklaşık 911 Bin ₺'dir. **KOBİ'lerin toplam personel maliyetindeki payı** 2021 yılında %48,3 iken 2022 yılında %47,5 olmuştur.
- **KOBİ'lerdeki girişim başına personel maliyeti** 2022 yılında yaklaşık 241 Bin ₺'dir. Yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 1,8 Milyon ₺, orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 981 Bin ₺, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde 528 Bin ₺ ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde 475 Bin ₺'dir.
- **KOBİ'lerdeki çalışan sayısı** 2022 yılında yaklaşık 13,2 Milyon kişidir. **KOBİ'lerin toplam çalışan sayısındaki payı** 2021 yılında %71 iken 2022 yılında %70,6 olmuştur.
- **KOBİ'lerdeki girişim başına çalışan sayısı** 2022 yılında yaklaşık 3,5 kişidir. Yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 10,8 kişi, orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 8,6 kişi, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde 5,9 kişi ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde 6,3 kişidir.
- **KOBİ'lerdeki çalışan başına katma değer** 2022 yılında yaklaşık 155 Bin ₺'dir. Yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 392 Bin ₺, orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde 301 Bin ₺, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde 216 Bin ₺ ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde 147 Bin ₺'dir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki dış ticarete ilişkin veriler incelendiğinde:

- **İhracat yapan KOBİ sayısı** 2021 yılında yaklaşık 94 Bin iken %13,4 artarak 2022 yılında yaklaşık 107 Bin olmuştur. **İhracat yapan KOBİ'lerin ihracat yapan tüm KOBİ'ler içindeki payı** %94,9'dur.
- **İhracat yapan KOBİ sayısının toplam KOBİ sayısına oranı** %2,8'dir. Bu oran mikro ölçeklilerde %1,4, küçük ölçeklilerde %14,6, orta ölçeklilerde %31,8 ve büyük ölçeklilerde %51,3'tür.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

- İhracat yapan yüksek teknoloji girişimlerinde KOBİ'lerin payı %84,4'tür. Bu oran orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde %92,4, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde %91,8 ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde %92'dir.
- İhracat yapan yüksek teknoloji KOBİ sayısının tüm yüksek teknoloji KOBİ sayısı içindeki payı %20,9'dur. Bu oran orta-yüksek teknoloji KOBİ'lerinde %20,8, orta-düşük teknoloji KOBİ'lerinde %7,9 ve düşük teknoloji KOBİ'lerinde %6,6'dır.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ihracat 249,7 Milyar ABD $ tutarındadır. **Toplam ihracatta KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %30,4 iken 2022 yılında %31,6 olmuştur.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ithalat 343,9 Milyar ABD $ tutarındadır. **Toplam ithalatta KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %14,7 iken 2022 yılında %15,4 olmuştur.
- **KOBİ'lerde girişim başına ihracat** 2022 yılında yaklaşık 739 Bin ABD $ tutarındadır. Bu değer mikro ölçekli girişimlerde 126 Bin ABD $, küçük ölçekli girişimlerde 685 Bin ABD $, orta ölçekli girişimlerde 2 Milyon 860 Bin ABD $ ve büyük ölçekli girişimlerde 29 Milyon 699 Bin ABD $'ıdır.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ihracatın ürün gruplarına göre dağılımında "C-İmalat Sanayi" %94,4 ile en büyük paya sahiptir. KOBİ'lerdeki payı ise %91,7'dir.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ithalatın ürün gruplarına göre dağılımında "C-İmalat Sanayi" %70,3 ile en büyük paya sahiptir. "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" %21,9 ile ikinci sırada gelmektedir. "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" ürün grubu, büyük ölçekli girişimlerin gerçekleştirdiği ithalatta %25,8'lik paya sahip olmakla birlikte dış ticaret açığının en önemli unsurlarından biridir.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ihracatın imalat sanayi ürün gruplarına göre dağılımında "29-Motorlu kara taşıtları, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork)" %11,2 ile en büyük paya sahipken KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ihracatta "14-Giyim eşyası" %13,9 ile en büyük paya sahiptir.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ithalatın imalat sanayi ürün gruplarına göre dağılımında "24-Ana metaller" %19,8 ile en büyük paya sahiptir. "20-Kimyasallar ve kimyasal ürünler" %17,8 ile ikinci sırada gelmektedir. KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ithalatta da bu iki ürün gurubu en büyük paya sahiptir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki Ar-Ge harcaması ve insan kaynağına ilişkin veriler incelendiğinde:

- 2022 yılında mali ve mali olmayan şirketlerin gerçekleştirdiği toplam Ar-Ge harcaması 120 Milyar 373 Milyon ₺'dir. **Toplam Ar-Ge harcamasında KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %27,1 iken 2022 yılında %28,8 olmuştur.
- 2022 yılında mali ve mali olmayan şirketlerin toplam Ar-Ge personeli işi sayısı cinsinden 185.871 kişidir. **Toplam Ar-Ge personelinde KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %44 iken 2022 yılında %45,5 olmuştur.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki patent sayılarına ilişkin veriler incelendiğinde:

- 2022 yılında toplam patent başvuru sayısı 5.229'dur. **Toplam patent başvurusunda KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %28 iken 2022 yılında %28,6 olmuştur.
- 2022 yılında toplam tescil edilen patent sayısı 2.610'dur. **Toplam tescil edilen patent sayısında KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %20,2 iken 2022 yılında %22,8 olmuştur.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki girişimcilik ve iş demografisine ilişkin veriler incelendiğinde:

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

- **Doğan KOBİ girişim sayısının aynı yıl içindeki aktif KOBİ girişim sayısına oranı** (girişim doğum oranı) 2021 yılında %16,1 iken 2022 yılında %16,2 olmuştur.
- **Ölen KOBİ girişim sayısının aynı yıl içindeki aktif KOBİ girişim sayısına oranı** (girişim ölüm oranı) 2019 yılında %12,2 iken 2020 yılında %9,6 olmuştur.
- 2017 yılında doğan KOBİ'lerde 1 yıllık hayatta kalma oranı %80,7, 2 yıllık hayatta kalma oranı %64,8, 3 yıllık hayatta kalma oranı %53,5, 4 yıllık hayatta kalma oranı %46,5 ve 5 yıllık hayatta kalma oranı %41,8'dir.
- **İstihdama göre hızlı büyüyen KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler içindeki payı** 2021 yılında %7,3 iken 2022 yılında %7,9 olmuştur. **Ciroya göre hızlı büyüyen KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler içindeki payı** 2021 yılında %10,3 iken 2022 yılında %11,8 olmuştur.
- **İstihdama göre hızlı büyüyen girişimlerde KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %91,3 iken 2022 yılında %91,4 olmuştur. **Ciroya göre hızlı büyüyen girişimlerde KOBİ'lerin payı** ise 2021 yılında %90 iken 2022 yılında %90,9 olmuştur.
- **İstihdama göre ceylan KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler içindeki payı** 2021 yılında %1,4 iken 2022 yılında değişmemiştir. **Ciroya göre ceylan KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler içindeki payı** 2021 yılında %1,6 iken 2022 yılında %1,7 olmuştur.
- **İstihdama göre ceylan girişimlerde KOBİ'lerin payı** 2021 yılında %94,5 iken 2022 yılında %94,2 olmuştur. **Ciroya göre ceylan girişimlerde KOBİ'lerin payı ise** 2021 yılında %94,5 iken 2022 yılında %94,3 olmuştur.

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine (iki yılda bir yayımlanmaktadır) göre; 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde 10–49 çalışanı olan girişimlerin %37,2'si, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %47,4'ü, 250 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %70,5'i yenilik faaliyetinde bulunmuştur. Yenilik faaliyetleri girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

TÜİK Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması - 2023 bültenine göre:

- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %25,3'ü, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %47,2'si, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %77,5'i **Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) yazılımı**na sahiptir.
- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %4,9'u, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %6,5'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %18,5'i **yapay zeka teknolojisi** kullanmaktadır.
- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %16,5'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %19,5'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %26,2'si **web satışı** yapmıştır.

BDDK Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri–Aralık 2023 bültenine göre, Aralık 2023 itibariyle:

- **Toplam kredi tutarı içinde KOBİ kredilerinin payı** 2022 yılında %26,8 iken 2023 yılında %27,5 olmuştur.
- **Toplam ticari kredi tutarı içinde KOBİ kredilerinin payı** 2022 yılında %33,6 iken 2023 yılında %35,7 olmuştur.
- 2023 yılında KOBİ'lere kullandırılan kredilerde mikro girişimlerin payı %29, küçük girişimlerin payı %34 ve orta ölçekli girişimlerin payı %37'dir.
- 2023 yılında takipteki kredilerin (brüt) tutarı 192 Milyar ₺'dir. **Takipteki krediler içinde KOBİ kredilerinin payı** %30'dur.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

BİR BAKIŞTA KOBİ İSTATİSTİKLERİ

TÜİK İş Kayıtları İstatistiklerine göre 2022 yılında ülkemizde 4.640.564 girişim faaliyet göstermiştir. Bu girişimlerin 4.410.546'sı 0-9 (%95,04), 193.043'ü 10-49 (%4,16) ve 31.089'u 50-249 (%0,67) arası çalışana sahip olmak üzere, toplamda 4.634.678'i **sadece çalışan sayısı kıstası dikkate alındığında** KOBİ'dir (%99,87).

TÜİK KOBİ İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki temel değişkenlere ilişkin veriler incelendiğinde:

- Toplam 3.784.464 girişim faaliyet göstermiştir. Toplam girişim sayısının %90,6'sını mikro ölçekli, %7,9'unu küçük ölçekli, %1,3'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam girişim sayısındaki payı %99,7'dir.
- Toplam ciro 36,9 Trilyon ₺'dir. Toplam cironun %7,7'sini mikro ölçekli, %16,9'unu küçük ölçekli, %17,9'unu orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam cirodaki payı %42,5'tir.
- Tüm girişimlerde 9,8 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, KOBİ'lerde 4,2 Milyon ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 1,9 Milyar ₺'dir.
- Toplam üretim değeri 22 Trilyon ₺'dir. Toplam üretim değerinin %6,6'sını mikro ölçekli, %13,3'ünü küçük ölçekli, %16,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam üretim değerindeki payı %36,3'tür.
- Tüm girişimlerde 5,8 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, KOBİ'lerde 2,1 Milyon ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 1,2 Milyar ₺'dir.
- Toplam katma değer 5,6 Trilyon ₺'dir. Toplam katma değerin %5,9'unu mikro ölçekli, %12'sini küçük ölçekli, %18,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam katma değerdeki payı %36,4'tür.
- Tüm girişimlerde 1,5 Milyon ₺ olan girişim başına katma değer, KOBİ'lerde 541 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 318 Milyon ₺'dir.
- Toplam satın alış değeri 33,9 Trilyon ₺'dir. Toplam satın alış değerinin %8,4'ünü mikro ölçekli, %17,6'sını küçük ölçekli, %17,5'ini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam satın alış değerindeki payı %43,5'tir.
- Tüm girişimlerde 9 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, KOBİ'lerde 3,9 Milyon ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 1,7 Milyar ₺'dir.
- Toplam personel maliyeti 33,9 Trilyon ₺'dir. Toplam personel maliyetinin %11,9'unu mikro ölçekli, %17'sini küçük ölçekli, %18,7'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin personel maliyetindeki payı %47,5'tir.
- Tüm girişimlerde 506 Bin ₺ olan girişim başına personel maliyeti, KOBİ'lerde 241 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 89,7 Milyon ₺'dir.
- Toplam çalışan sayısı 18.646.162 kişidir. Toplam çalışan sayısının %34,4'ü mikro ölçekli, %20,1'i küçük ölçekli, %16'sı orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup KOBİ'lerin çalışan sayısındaki payı %70,6'dır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

- Tüm girişimlerde 4,9 olan girişim başına çalışan sayısı, KOBİ'lerde 3,5 kişi ve büyük ölçekli girişimlerde 488,6 kişidir.
- Tüm girişimlerde 301 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, KOBİ'lerde 155 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 652 Bin ₺'dir.

TÜİK KOBİ İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki dış ticarete ilişkin veriler incelendiğinde:

- İhracat gerçekleştiren toplam girişim sayısı 112.444'tür. İhracat yapan girişim sayısının %43'ünü mikro ölçekli, %38,5'ini küçük ölçekli, %13,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup ihracat yapan girişimlerin %94,9'u KOBİ'dir.
- İhracat yapan girişim sayısının toplam girişim sayısına oranı %3'tür. Bu oran mikro girişimlerde %1,4, küçük girişimlerde %14,6, orta ölçekli girişimlerde %31,8 olup KOBİ'lerin genelinde %2,8'dir. Büyük girişimlerde ise %51,3'tür.
- İhracat yapan yüksek teknoloji girişimlerinin %84,4'ü, orta-yüksek teknoloji girişimlerinin %92,4'ü, orta-düşük teknoloji girişimlerinin %91,8'i, düşük teknoloji girişimlerinin %92'si KOBİ'dir.
- İhracat yapan KOBİ'lerin %1,6'sı yüksek, %27,2'si orta-yüksek, %28,5'i orta-düşük, %42,7'si düşük teknoloji düzeyindedir.
- Toplam ihracat 249,7 Milyar ABD $ olarak gerçekleşmiştir. Toplam ihracatın %2,4'ü mikro, %11,9'u küçük, %17,3'ü orta ölçekli girişimler tarafından gerçekleştirilmiş olup ihracat tutarında KOBİ'lerin payı %31,6'dır.
- Tüm girişimlerde 2,2 Milyon ABD $ tutarında olan girişim başına ihracat, KOBİ'lerde 739 Bin ABD $ ve büyük ölçekli girişimlerde 29,7 Milyon ABD $ tutarındadır.
- 2013-2022 döneminde ihracat yapan girişim sayısında %91,8 oranında artış olmakla birlikte girişim başına ihracat %17,1 oranında azalmıştır. KOBİ'lerde 2013 yılında 1 Milyon 36 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %28,7 oranında azalarak 739 Bin ABD $ olmuştur.
- En fazla ihracatı gerçekleştirilen ürün grubu olan "C-İmalat Sanayi" toplam ihracatta %94,4'lük paya, KOBİ'lerin ihracatında ise %91,7'lik paya sahiptir.
- Toplam ihracatta en fazla paya sahip olan imalat sanayi ürün grubu %11,2 ile "29-Motorlu kara taşıtları, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork)" iken KOBİ'lerin ihracatında en fazla paya sahip olan ürün grubu %13,9 ile "14-Giyim eşyası" olmuştur.
- En fazla ihracat gerçekleştirilen kıta olan Avrupa'nın toplam ihracattaki payı %55,2 olup KOBİ'lerin ihracatındaki payı %49,3'tür.

TÜİK KOBİ İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki Ar-Ge harcama ve insan kaynağına ilişkin veriler incelendiğinde:

- Mali ve mali olmayan şirketlerin toplam gayri safi yurtiçi Ar-Ge harcaması 120 Milyar 373 Milyon ₺'dir. Toplam Ar-Ge harcamasında mikro girişimlerin payı %3,6, küçük girişimlerin payı %10,2 ve orta ölçekli girişimlerin payı %15 olup KOBİ'lerin payı %28,8'dir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

- Mali ve mali olmayan şirketlerin toplam Ar-Ge personeli 185.871 kişidir. Toplam Ar-Ge personeli sayısında mikro girişimlerin payı %9, küçük girişimlerin payı %16,3 ve orta ölçekli girişimlerin payı %20,2 olup KOBİ'lerin payı %45,5'tir.

TÜİK KOBİ İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki patent sayılarına ilişkin veriler incelendiğinde:

- Toplam patent başvuru sayısı 5.229 olup bunun 2.610'u tescil edilmiştir. KOBİ'lerin patent başvuru sayısındaki payı %28,6, tescil edilen patent sayısındaki payı ise %22,8'dir.

TÜİK KOBİ İstatistikleri – 2022 bülteni kapsamındaki girişimcilik ve iş demografisine ilişkin veriler incelendiğinde:

- 2022 yılında doğan KOBİ girişim sayısının, 2022 yılındaki aktif KOBİ girişim sayısına oranı (girişim doğum oranı) %16,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2013-2022 dönemindeki en yüksek değerdir.
- 2020 yılında ölen KOBİ girişim sayısının 2020 yılındaki aktif KOBİ girişim sayısına oranı (girişim ölüm oranı) %9,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2009-2020 dönemindeki en düşük değerdir.
- Hayatta kalma oranlarına bakıldığında KOBİ'lerde, 2017 yılında doğup bir yıl hayatta kalanların %80,7'lik, iki yıl hayatta kalanların %64,8'lik, üç yıl hayatta kalanların %53,4'lük, dört yıl hayatta kalanların %46,5'lik, beş yıl hayatta kalanların %41,8'lik bir orana sahip olduğu görülmektedir.
- İstihdama göre hızlı büyüyen KOBİ'lerin tüm girişimler (küçük, orta ve büyük ölçekli girişimler) içindeki payı %7,9'dur. İstihdama göre hızlı büyüyen girişimlerin %91,4'ü KOBİ'dir.
- Ciroya göre hızlı büyüyen KOBİ'lerin tüm girişimler (küçük, orta ve büyük ölçekli girişimler) içindeki payı %11,8'dir. Ciroya göre hızlı büyüyen girişimlerin %90,9'u KOBİ'dir.
- İstihdama göre ceylan KOBİ'lerin tüm girişimler (küçük, orta ve büyük ölçekli girişimler) içindeki payı %1,9'dur. İstihdama göre ceylan girişimlerin %94,2'si KOBİ'dir.
- Ciroya göre ceylan KOBİ'lerin tüm girişimler (küçük, orta ve büyük ölçekli girişimler) içindeki payı %1,7'dir. Ciroya göre ceylan girişimlerin %94,3'ü KOBİ'dir

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine (iki yılda bir yayımlanmaktadır) göre:

- 10-49 arasında çalışanı olan girişimlerin %37,2'si, 50-249 arasında çalışanı olan girişimlerin %47,4'ü, 250 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %70,5'i ve tüm girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %39,8'i yenilik faaliyetinde bulunmuştur.

TÜİK Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması - 2022 bültenine göre:

- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %95,4'ü, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %98,7'si, 250 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %99,7'si ve tüm girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %96'sı **internet erişimi**ne sahiptir.
- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %51,5'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %75,6'sı, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %92,6'sı ve tüm girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %55,9'u **web sitesi**ne sahiptir.
- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %25,3'ü, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %47,2'si, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %77,5'i ve tüm girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %29,7'si **Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP)** yazılımına sahiptir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

- 10-49 çalışanı olan girişimlerin %4,9'u, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %6,5'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %18,5'i ve tüm girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %5,5'i **yapay zeka teknolojisi** kullanmaktadır.
- Yapay zeka teknolojilerinden herhangi birini kullanmadığını belirten girişimlerin yapay zekayı kullanmama nedenleri incelendiğinde; en önemli nedenin %60,7 ile maliyetlerin çok yüksek olması olduğu görülmüştür. Bunu, %53,8 ile girişimde ilgili uzmanlık eksiğinin bulunması ve %49,6 ile mevcut ekipman, yazılım veya sistemlerle uyumsuzluğun olması izlemiştir.

BDDK Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri–Aralık 2023 bültenine göre, Aralık 2023 itibariyle:

- Toplam kredi tutarı 11 Trilyon 678 Milyar ₺'dir. Toplam kredi tutarı içinde KOBİ kredilerinin payı %27,5'tir.
- Toplam ticari kredi tutarı 5 Trilyon 768 Milyar ₺'dir. Toplam ticari kredi tutarı içinde KOBİ kredilerinin payı %35,7'dir.
- KOBİ'lere kullandırılan kredilerde mikro girişimlerin payı %29, küçük girişimlerin payı %34 ve orta ölçekli girişimlerin payı %37'dir.
- KOBİ'lere kullandırılan ortalama kredi tutarı 709 bin ₺'dir. Bu değer mikro girişimlerde 249 bin ₺, küçük girişimlerde 2 milyon 145 bin ₺, orta ölçekli girişimlerde 9 milyon 22 bin ₺'dir.
- KOBİ'lere kullandırılan kredilerde kamu bankalarının payı %52,2, yerli özel bankaların payı %22,1 ve yabancı bankaların payı %25,7'dir.
- Takipteki kredilerin (brüt) tutarı 192 Milyar ₺'dir. Takipteki kredilerin %30'u KOBİ kredisidir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

GİRİŞ

KOBİ'ler, çalışma yöntemlerindeki esneklik sayesinde değişen piyasa koşulları ve teknolojik gelişmelere hızla uyum sağlayabilmektedir. Bürokratik olmayan; yalın ve yeniliklere açık yönetim tarzı, KOBİ'lere süratli karar alma ve uygulama avantajı sağlamaktadır. KOBİ'ler butik üretim sayesinde ürün farklılaşması sağlamakta ve büyük işletmelere ara malı temin ederek tedarik zincirini tamamlamaktadır. Bu özelliklerinden dolayı KOBİ'ler günümüzde, "büyüyemediği için küçük kalmış" işletmeler olarak değil "ekonomik kalkınmanın itici gücü" olarak değerlendirilmekte ve ülkelerin gelişme stratejilerinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

KOBİ'ler, dengeli gelir dağılımının tesisindeki olumlu katkıları nedeniyle sosyal kalkınmada da önemli bir işlev görmektedirler. KOBİ'ler, faaliyet gösterdikleri bölgelerde istihdam ve gelir artışı sağlayarak, büyük şehirlere doğru göçü önlemekte ve bölgede, yaşama ve büyüme potansiyeli yüksek olan yeni işletmelerin doğuşuna ortam hazırlamaktadırlar. Diğer yandan, KOBİ'ler, bölgesel kalkınma süreci içerisinde, ülkenin tüm yaratıcı girişimci potansiyelini ortaya çıkarmakta ve kalifiye eleman yetiştirilmesinde de önemli katkılar sağlamaktadır.

Ülkemizde KOBİ'lerin tanımlanmasında kullanılan esaslar, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği" ile belirlenmiştir. Buna göre, yıllık çalışan sayısı 250 (iki yüz elli) kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 500 (beş yüz) milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler KOBİ vasfı taşımaktadır.

Yıllık çalışan sayısı 10 (on) kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 10 (on) milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler **Mikro İşletme**, yıllık çalışan sayısı 50 (elli) kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 100 (yüz milyon) Türk Lirasını aşmayan işletmeler **Küçük İşletme**, yıllık çalışan sayısı 250 (iki yüz elli) kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 500 (beş yüz) milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler **Orta Büyüklükteki İşletme** olarak kabul edilmektedir.

Ancak bu raporda TÜİK'in "Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2022" çalışması baz alınmış olup bu çalışmada TÜİK, 2022 yılı verilerini 2022 yılında geçerli olan KOBİ tanımı üzerinden değerlendirmiştir. Bu nedenle mali kriterlere (net satış hasılatı/mali bilanço) ait üst limit 500 (beş yüz) Milyon ₺ yerine 250 (iki yüz elli) Milyon ₺ olarak kullanılmıştır.

Yönetmeliğe Erişim İçin Tıklayınız!

Ülkemizde ekonomik ve sosyal kalkınmada önemli rolleri bulunan KOBİ'lerin ekonomideki payları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yürütülen çeşitli çalışmalar aracılığıyla ve idari kayıtlardan elde edilen verilerle belirlenebilmektedir.

22 Aralık 2023 tarihinde yayımlanan "Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2022" bülteninde, girişimlerin çalışan sayısı ve mali kriterleri dikkate alınmak suretiyle oluşturulmuş KOBİ'lere ilişkin çeşitli istatistikler yer almaktadır. Bununla birlikte "İş Kayıtları İstatistikleri" ile 12 Aralık 2023 tarihinde yayımlanan "Yenilik Araştırması, 2022 ve 14 Eylül 2023 tarihinde yayımlanan "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2023" bültenlerinde de girişimlerin sadece çalışan sayısı kriteri dikkate alınmak suretiyle oluşturulmuş istatistikler yer almaktadır. Ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), yılın her çeyreğinde Türk Bankacılık Sektörüne ilişkin raporlar yayımlamakta ve KOBİ kredilerine

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

ilişkin veriler sunmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında üretilen önemli bazı istatistiki göstergeler aşağıda bölümler halinde sunulmaktadır.

Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması NACE Rev.2 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri'nin kapsamını oluşturmaktadır.

Kapsama alınan sektörler:

- B Madencilik ve taş ocakçılığı
- C İmalat
- D Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
- E Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
- F İnşaat
- G Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
- H Ulaştırma ve depolama
- I Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
- J Bilgi ve iletişim
- L Gayrimenkul faaliyetleri
- M Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
- N İdari ve destek hizmet faaliyetleri
- P Eğitim
- Q İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
- R Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor
- S Diğer hizmet faaliyetleri

Kapsama alınmayan sektörler:

- A Tarım, ormancılık ve balıkçılık
- K Finans ve Sigorta faaliyetleri
- O Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik
- T Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri
- U Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri
- S' nin bir bölümü - Diğer hizmet faaliyetleri içinde yer alan "Üye olunan kuruluşların faaliyetleri" hariç

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Bu çalışmanın kapsamında aşağıda yer alan istatistiklere yer verilmiştir:

İstatistik Bülteni / Rapor Adı	**Dokümanda Yer Alan Başlıklar**
İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları[1]	Girişim Sayıları İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları
Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2022[2]	1- Temel Değişkenlere Göre KOBİ İstatistikleri a- Girişim Sayısı b- Ciro c- Üretim Değeri d- Faktör Maliyeti ile Katma Değer e- Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alışları f- Personel Maliyeti g- Çalışan Sayısı h- Mal ve Hizmet Stoklarındaki Değişim i- Ücretli Çalışanların Sayısı j- Çalışan Başına Katma Değer 2- Dış Ticaret İstatistikleri a- İhracat b- İthalat 3- Ar-Ge İstatistikleri 4- Patent İstatistikleri 5- Girişimcilik ve İş Demografisi
Yenilik Araştırması 2022[1], 12 Aralık 2023	Yenilik Araştırması
Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2023[1], 14 Eylül 2023	Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması
Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü[3]	Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü

1-Ölçeksel dağılımda yalnızca çalışan sayısı kriteri esas alınmıştır. İş kayıtlarına göre girişim sayısı verileri 2022 yılına ait olup https://biruni.tuik.gov.tr/medas/ adresinden ulaşılabilmektedir.

2-Ölçeksel dağılımda "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" kapsamındaki KOBİ tanımı (çalışan sayısı ve mali kriterler) esas alınmıştır.

3-Ölçeksel dağılımda "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" kapsamındaki KOBİ tanımı esas alınmıştır. Bu tanım esasında "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği" kapsamındaki KOBİ tanımı ile aynı olmakla birlikte BDDK'nın 31/01/2023 tarih ve 10496 sayılı kararı ile KOBİ tanımına ilişkin sınır yurt içi yerleşik KOBİ'ler açısından 500.000.000 TL olarak belirlenmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

1. GİRİŞİM SAYILARI

TÜİK, ülkemizdeki toplam girişim sayısının belirlenebilmesi amacıyla İş Kayıtları ve YSHİ (Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri) çalışmalarını düzenli olarak sürdürmektedir. Bununla birlikte idari kayıtlardan elde edilen ve ana çerçevesini YSHİ kapsamındaki girişimlere ilişkin verilerin oluşturduğu, ilk olarak Aralık 2020 tarihinde yayımlanan KOBİ İstatistikleri çalışmasında da girişim sayılarına yer verilmiştir. İş Kayıtları ve YSHİ'de büyüklük gruplarının belirlenmesinde yalnızca çalışan sayısı kriteri esas alınırken KOBİ İstatistiklerinde çalışan sayısının yanı sıra mali kriterler de esas alınmıştır.

İş Kayıtları ve YSHİ'nin kapsamındaki farklılıklar incelendiğinde; her iki çalışma da Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan (GİB) elde edilen verilere dayalı olarak yürütülmekle birlikte sonuçları arasında bazı farklılıklar gözlenmektedir. TÜİK yetkilileri ile yapılan görüşmeler sonucu iki çalışma arasındaki farklılığın temelde iki farklı sebepten kaynaklandığı öğrenilmiştir. Bu iki sebepten birincisi girişimleri tanımlamada farklı kriterler kullanılması ve ikincisi ise sektörel kapsamların farklı olmasıdır.

İş Kayıtları ve YSHİ çalışmaları kapsamında girişim sayısını belirlemede istihdam veya ciro kriterleri kullanılmaktadır. Referans dönemde istihdam veya ciro kriterlerinden birisini sağlayan, yani "ciro > 0" veya "çalışan sayısı > 0" olan girişimler aktif; eğer her iki kriter de 0 ise girişim pasif kabul edilmektedir. YSHİ kapsamında aktif olan girişim sayısı hesaplanırken, İş Kayıtları kapsamında cirosu olmayan/hiç çalışanı olmayan ama mali kayıtlara göre faal gözüken girişimler de hesaba dâhil edilmektedir. İş Kayıtlarına göre bir girişimin demografik olarak "ölü" kabul edilmesi için en az iki yıllık süreye ihtiyaç vardır.[1]

Farklılığın ikinci sebebi olan sektörel kapsam ise YSHİ'nin İş Kayıtlarına dâhil olan aşağıdaki sektörleri kapsamaması nedeniyle ortaya çıkmaktadır:

- A - Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
- K - Finans ve Sigorta Faaliyetleri
- S'nin bir bölümü - "94. Üye Olunan Kuruluşların Faaliyetleri"

[1] Örneğin bir girişimin 2017 yılında GİB'e beyanname vermiş olduğunu ve aktiflik tanımı olan ciro veya istihdama sahip olduğunu düşünelim. Bu girişim 2018 yılında kapanmış olsun. 2018 yılına ilişkin beyanname vermediği için söz konusu girişim YSHİ kapsamında aktif olarak kabul edilmeyecek ancak İş Kayıtları kapsamında aktif kabul edilecektir. Aynı girişim İş Kayıtları tarafında ancak 2019 yılında kapanmış gözükecektir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

1.1. İŞ KAYITLARINA GÖRE GİRİŞİM SAYILARI

TÜİK İş Kayıtları İstatistiklerine göre 2022 yılında ülkemizde 4.640.564 girişim faaliyet göstermiştir. Bu girişimlerin 4.410.546'sı 0-9 (%95,04), 193.043'ü 10-49 (%4,16) ve 31.089'u 50-249 (%0,67) arası çalışana sahip olmak üzere, toplamda 4.634.678'i **sadece çalışan sayısı kıstası dikkate alındığında** KOBİ'dir (%99,87). İş Kayıtlarının 2022 yılı sektörel ve ölçeksel dağılımı Tablo-1'de yer almaktadır.

Tablo 1 - İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayılarının Sektör ve Büyüklük Grubuna Göre Dağılımı, 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Çalışan Sayısı					Toplam
	0	1-9	10-49	50-249	250+	
A-Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	3.302	36.863	1.608	197	34	42.004
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1.346	4.011	1.075	342	86	6.860
C-İmalat	15.563	441.034	46.540	12.113	2.497	517.747
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	2.072	5.016	705	210	77	8.080
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	476	6.714	649	147	41	8.027
F-İnşaat	25.806	296.902	28.070	3.875	350	355.003
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	42.079	1.465.003	44.689	4.335	578	1.556.684
H-Ulaştırma ve Depolama	6.011	620.398	13.681	1.665	274	642.029
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9.040	332.106	16.292	1.941	398	359.777
J-Bilgi ve İletişim	5.431	61.453	3.453	668	100	71.105
K-Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3.217	17.889	934	199	90	22.329
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	3.895	72.780	1.483	226	23	78.407
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	12.513	290.931	10.850	903	131	315.328
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8.497	64.430	5.878	1.923	749	81.477
P-Eğitim	2.716	25.187	6.481	1.135	164	35.683
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2.439	61.840	5.738	746	246	71.009
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	30.798	33.690	1.034	160	18	65.700
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	170.402	228.696	3.883	304	30	403.315
TOPLAM	**345.603**	**4.064.943**	**193.043**	**31.089**	**5.886**	**4.640.564**

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları 2013-2022 dönemi için büyüklük grubuna göre Tablo-2'de yer almaktadır.

Tablo 2 - İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayılarının Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Dağılımı, 2013-2022

Çalışan Sayısı	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-9	3.303.210 (%93,59)	3.302.397 (%93,67)	3.357.063 (%93,65)	3.420.580 (%93,65)	3.487.212 (%94,35)	3.637.351 (%94,57)	3.763.800 (%95,17)	3.898.365 (%95,2)	4.165.533 (%95,00)	4.410.546 (%95,04)
10-49	190.554 (%5,40)	185.573 (%5,26)	189.964 (%5,30)	193.304 (%5,29)	174.270 (%4,72)	174.533 (%4,54)	159.392 (%4,03)	165.158 (%4,0)	184.237 (%4,20)	193.043 (%4,16)
50-249	30.567 (%0,87)	31.271 (%0,89)	31.780 (%0,89)	32.508 (%0,89)	29.045 (%0,79)	28.747 (%0,75)	26.449 (%0,67)	26.657 (%0,7)	29.404 (%0,67)	31.089 (%0,67)
0-249	3.524.331 (%99,85)	3.519.241 (%99,82)	3.578.807 (%99,83)	3.646.392 (%99,83)	3.690.527 (%99,85)	3.840.631 (%99,86)	3.949.641 (%99,87)	4.090.180 (%99,9)	4.379.174 (%99,87)	4.634.678 (%99,87)
Toplam	**3.529.541 (%100)**	**3.525.431 (%100)**	**3.584.832 (%100)**	**3.652.521 (%100)**	**3.696.004 (%100)**	**3.845.951 (%100)**	**3.954.698 (%100)**	**4.095.218 (%100)**	**4.384.672**	**4.640.564 (%100)**

İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları Çalışması İçin Tıklayınız!

TÜİK Merkezi Dağıtım Sistemi portalında konu kısmında "**İş Kayıtları İstatistikleri**" seçilerek girişim sayılarına ulaşılabilmektedir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ GİRİŞİM İSTATİSTİKLERİ

Küçük ve orta büyüklükteki girişimlere ait istatistikler, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri araştırması kapsamında yer alan girişimlerin, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri ile Dış Ticaret İstatistikleri, Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri İstatistikleri, Türk Patent ve Marka Kurumunun patent başvuru ve tescil verileri kullanılarak hazırlanmıştır. KOBİ istatistikleri kapsamında:

- Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından tutulan idari kayıtlardan elde edilen 2009-2022 yıllarını kapsayan Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistiklerine ilişkin girişim sayısı, çalışan sayısı, ciro, üretim değeri, faktör maliyetiyle katma değer vb. değişkenler,
- Uygulanan yıllık anketler ve idari kayıt bilgileri kullanılarak oluşturulan Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri İstatistiklerinden (AR-GE) derlenen mali ve mali olmayan şirketlerin büyüklük gruplarına göre toplam gayri safi yurtiçi AR-GE harcamaları ve çalışan sayıları,
- Genel ticaret sistemine göre oluşturulan dış ticaret istatistiklerine ilişkin ithalat ve ihracat yapan girişim sayıları, ürün grubu, sektörlere ve ülkelere göre ithalat ve ihracat değerleri,
- Türk Patent ve Marka Kurumu kayıtlarından derlenen patent başvuru ve tescil istatistiklerine ilişkin verilerin yayımlanmasıyla, Türkiye'de KOBİ'ler hakkında birçok yararlanıcının kullanabileceği kapsamlı bir veri seti oluşturulmuştur.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1. TEMEL DEĞİŞKENLERE GÖRE KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ GİRİŞİM İSTATİSTİKLERİ

2.1.1. Girişim Sayısı

Girişim sayısı, yıllık sanayi ve hizmet istatistikleri (YSHİ) kapsamında olan sektörlerde faaliyet gösteren ve referans dönemde aktif olan tüm birimlerin sayısını ifade etmektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında 3.784.464 girişim faaliyet göstermiştir. Ölçek ve yıllara göre girişim sayıları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1 – Ölçek ve Yıllara Göre Girişim Sayısı, 2013-2022

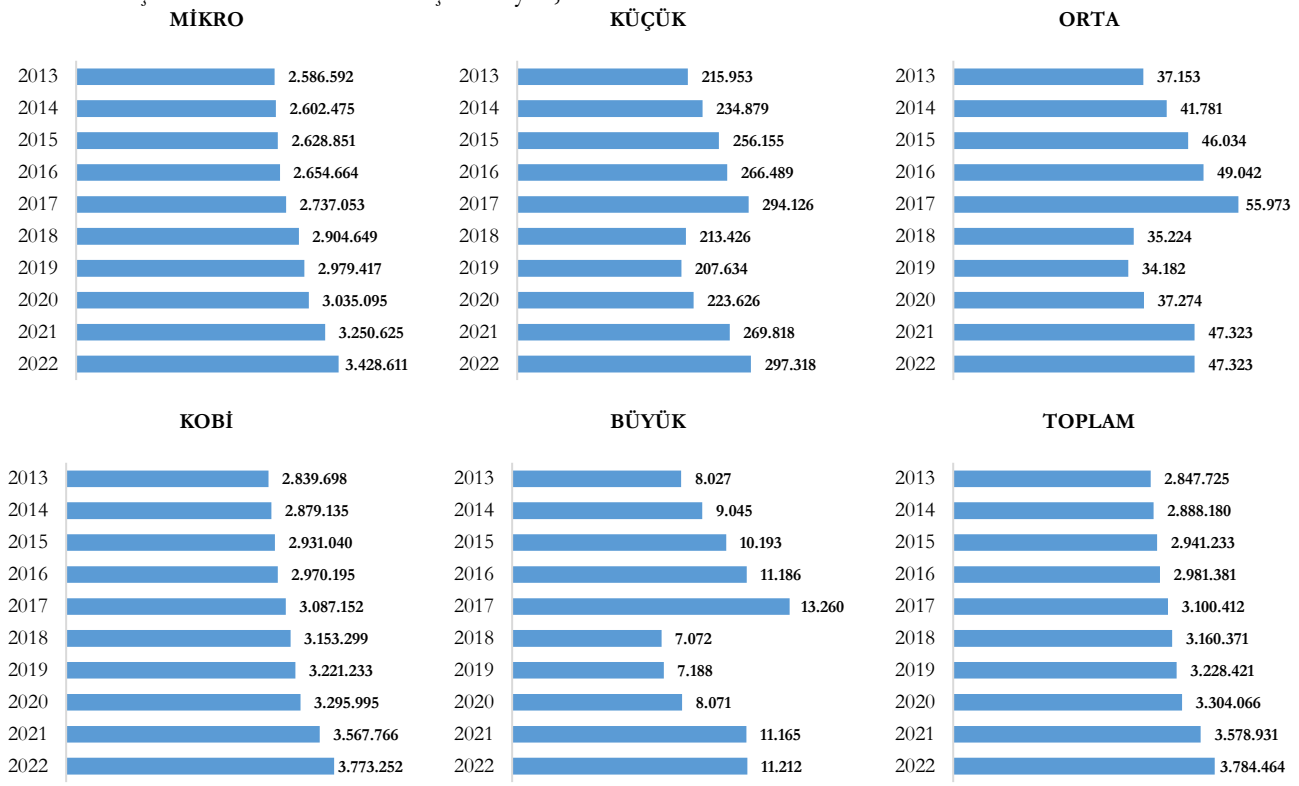

2022 yılı toplam girişim sayısının %90,6'sını mikro ölçekli, %7,9'unu küçük ölçekli, %1,3'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam girişim sayısındaki payı %99,7'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 2 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

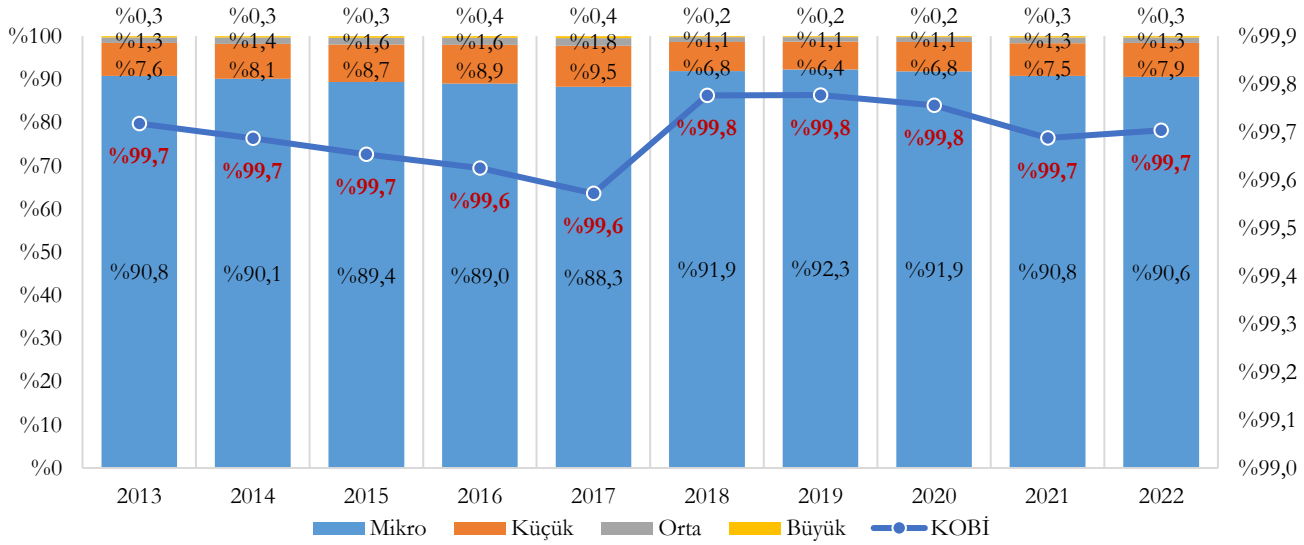

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yıllara ve ölçeklere göre girişim sayıları tablo halinde aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3 – Ölçek ve Yıllara Göre Girişim Sayısı, 2013-2022

Ölçek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mikro	2.586.592 (%90,8)	2.602.475 (%90,1)	2.628.851 (%89,4)	2.654.664 (%89,0)	2.737.053 (%88,3)	2.904.649 (%91,9)	2.979.417 (%92,3)	3.035.095 (%91,9)	3.250.625 (%90,8)	3.428.611 (%90,6)
Küçük	215.953 (%7,6)	234.879 (%8,1)	256.155 (%8,7)	266.489 (%8,9)	294.126 (%9,5)	213.426 (%6,8)	207.634 (%6,4)	223.626 (%6,8)	269.818 (%7,5)	297.318 (%7,9)
Orta	37.153 (%1,3)	41.781 (%1,4)	46.034 (%1,6)	49.042 (%1,6)	55.973 (%1,8)	35.224 (%1,1)	34.182 (%1,1)	37.274 (%1,1)	47.323 (%1,3)	47.323 (%1,3)
KOBİ	2.839.698 (%99,7)	2.879.135 (%99,7)	2.931.040 (%99,7)	2.970.195 (%99,6)	3.087.152 (%99,6)	3.153.299 (%99,8)	3.221.233 (%99,8)	3.295.995 (%99,8)	3.567.766 (%99,7)	3.773.252 (%99,7)
Büyük	8.027 (%0,3)	9.045 (%0,3)	10.193 (%0,3)	11.186 (%0,4)	13.260 (%0,4)	7.072 (%0,2)	7.188 (%0,2)	8.071 (%0,2)	11.165 (%0,3)	11.212 (%0,3)
Toplam	**2.847.725 (%100)**	**2.888.180 (%100)**	**2.941.233 (%100)**	**2.981.381 (%100)**	**3.100.412 (%100)**	**3.160.371 (%100)**	**3.228.421 (%100)**	**3.304.066 (%100)**	**3.578.931 (%100)**	**3.784.464 (%100)**

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki girişim sayısının %99'unu teşkil etmiştir (Şekil-3). Ayrıca, KOBİ niteliğindeki girişim sayısında sanayi sektörünün payı %12,6'dır. Bununla birlikte ölçek büyüdükçe sanayi sektörünün payı artmaktadır (Şekil-4).

Şekil 3 - Sektör Gruplarındaki Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

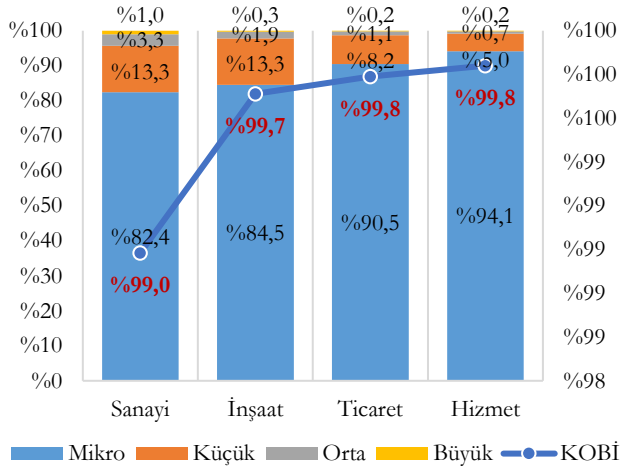

Şekil 4 – Ölçek Düzeylerindeki Girişim Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

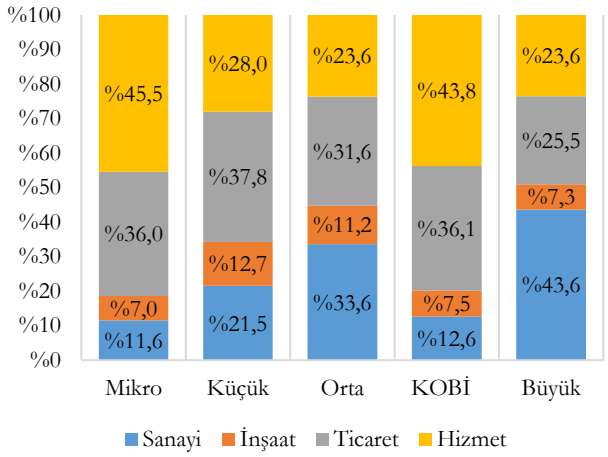

Sektörlerdeki girişim sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 5 - Sektör Bazında Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

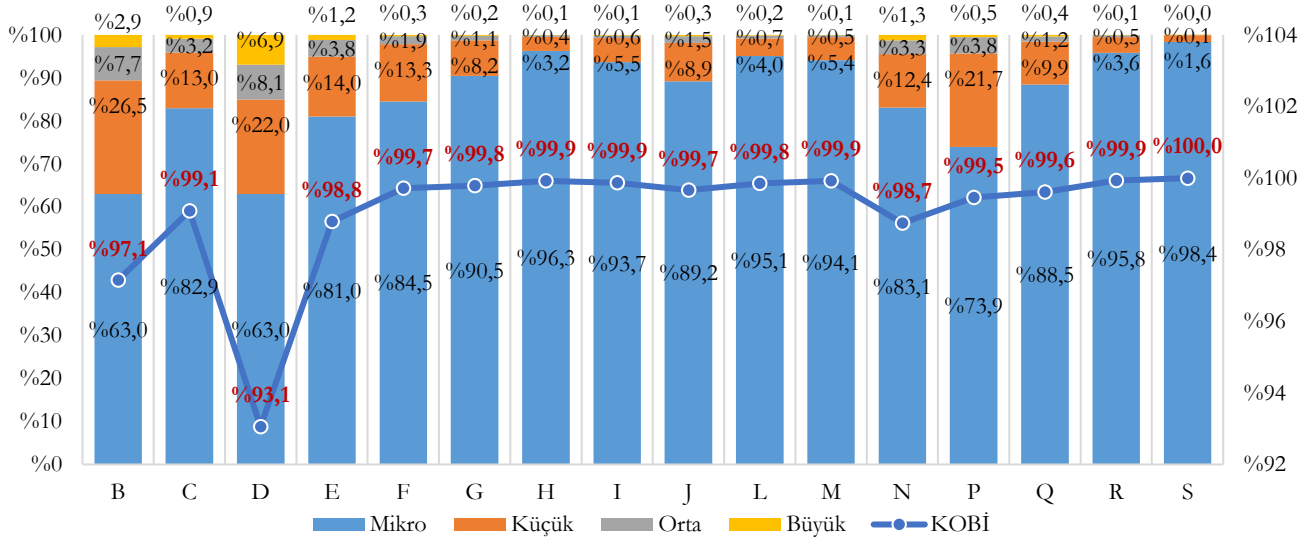

Ölçek bazında girişim sayısının sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 6 - Ölçek Bazında Girişim Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

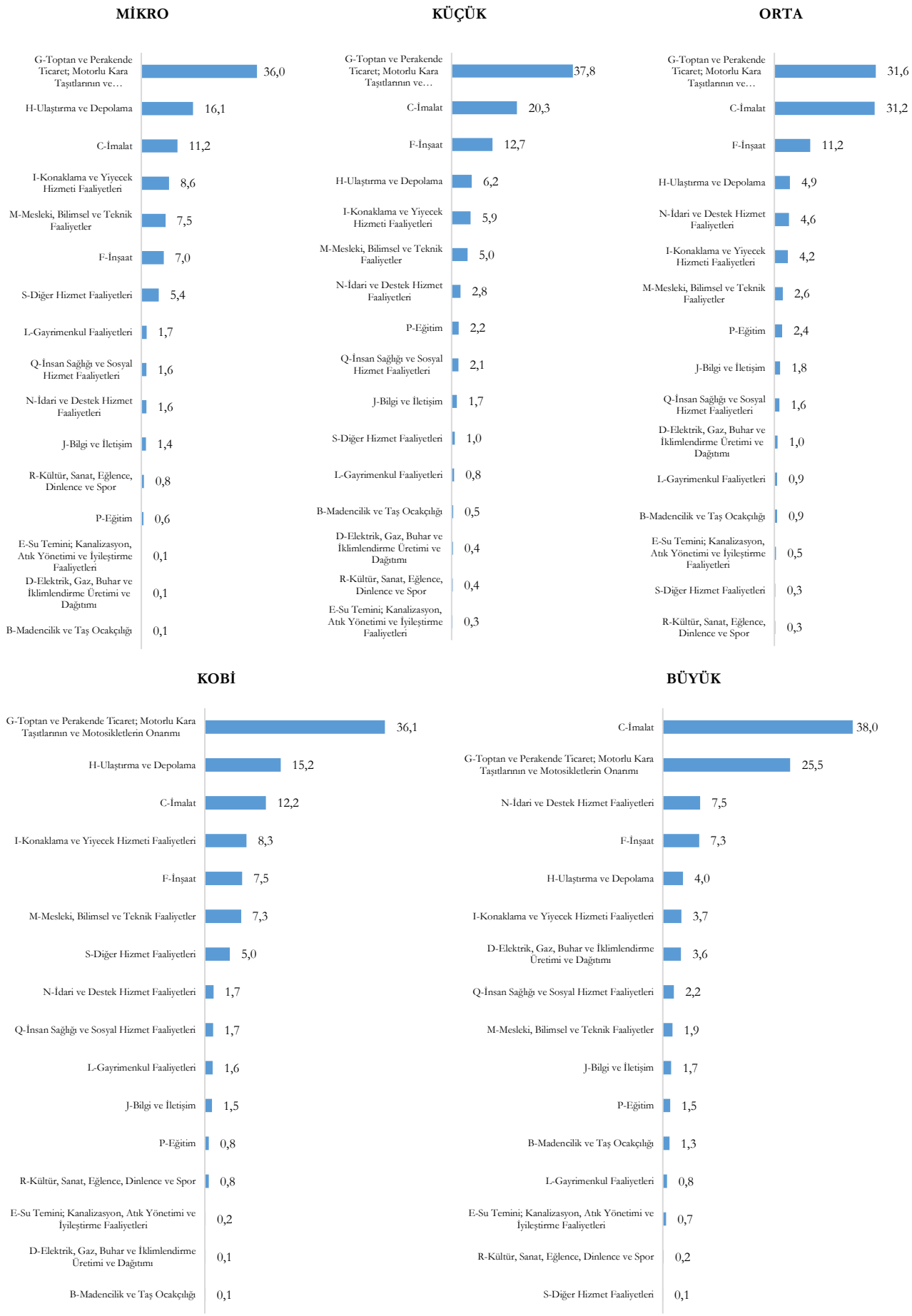

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'ler ve büyük ölçekli girişimler karşılaştırıldığında; KOBİ'lerin ticaret ağırlıklı olduğu, büyük ölçekli girişimlerin ise imalat ağırlıklı olduğu görülmektedir. Ayrıca ölçek büyüdükçe imalat sektörünün ağırlığının arttığı görülmektedir. Ölçek ve sektörlere göre girişim sayıları ve yüzdeleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Sayısı, 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3.308	0,1	63,0	1.390	0,5	26,5	406	0,9	7,7	5.104	0,1	97,1	150	1,3	2,9	5.254
C-İmalat	385.267	11,2	82,9	60.481	20,3	13,0	14.788	31,2	3,2	460.536	12,2	99,1	4.261	38,0	0,9	464.797
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	3.699	0,1	63,0	1.293	0,4	22,0	476	1,0	8,1	5.468	0,1	93,1	408	3,6	6,9	5.876
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4.917	0,1	81,0	848	0,3	14,0	233	0,5	3,8	5.998	0,2	98,8	74	0,7	1,2	6.072
F-İnşaat	239.532	7,0	84,5	37.800	12,7	13,3	5.287	11,2	1,9	282.619	7,5	99,7	816	7,3	0,3	283.435
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1.233.459	36,0	90,5	112.324	37,8	8,2	14.944	31,6	1,1	1.360.727	36,1	99,8	2.858	25,5	0,2	1.363.585
H-Ulaştırma ve Depolama	552.300	16,1	96,3	18.568	6,2	3,2	2.303	4,9	0,4	573.171	15,2	99,9	454	4,0	0,1	573.625
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	294.824	8,6	93,7	17.454	5,9	5,5	1.999	4,2	0,6	314.277	8,3	99,9	417	3,7	0,1	314.694
J-Bilgi ve İletişim	49.245	1,4	89,2	4.922	1,7	8,9	855	1,8	1,5	55.022	1,5	99,7	189	1,7	0,3	55.211
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	56.696	1,7	95,1	2.413	0,8	4,0	423	0,9	0,7	59.532	1,6	99,8	92	0,8	0,2	59.624
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	258.256	7,5	94,1	14.771	5,0	5,4	1.254	2,6	0,5	274.281	7,3	99,9	216	1,9	0,1	274.497
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	55.463	1,6	83,1	8.268	2,8	12,4	2.171	4,6	3,3	65.902	1,7	98,7	839	7,5	1,3	66.741
P-Eğitim	22.268	0,6	73,9	6.548	2,2	21,7	1.137	2,4	3,8	29.953	0,8	99,5	164	1,5	0,5	30.117
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	55.557	1,6	88,5	6.241	2,1	9,9	752	1,6	1,2	62.550	1,7	99,6	248	2,2	0,4	62.798
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	28.084	0,8	95,8	1.058	0,4	3,6	144	0,3	0,5	29.286	0,8	99,9	20	0,2	0,1	29.306
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	185.736	5,4	98,4	2.939	1,0	1,6	151	0,3	0,1	188.826	5,0	100,0	6	0,1	0,0	188.832
Toplam	**3.428.611**	**100,0**	**90,6**	**297.318**	**100,0**	**7,9**	**47.323**	**100,0**	**1,3**	**3.773.252**	**100,0**	**99,7**	**11.212**	**100,0**	**0,3**	**3.784.464**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektöründe 464.797 girişim faaliyet göstermiştir. Ölçek ve yıllara göre girişim sayıları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 7 - Ölçek ve Yıllara Göre İmalat Sanayi Sektöründeki Girişim Sayısı, 2013-2022

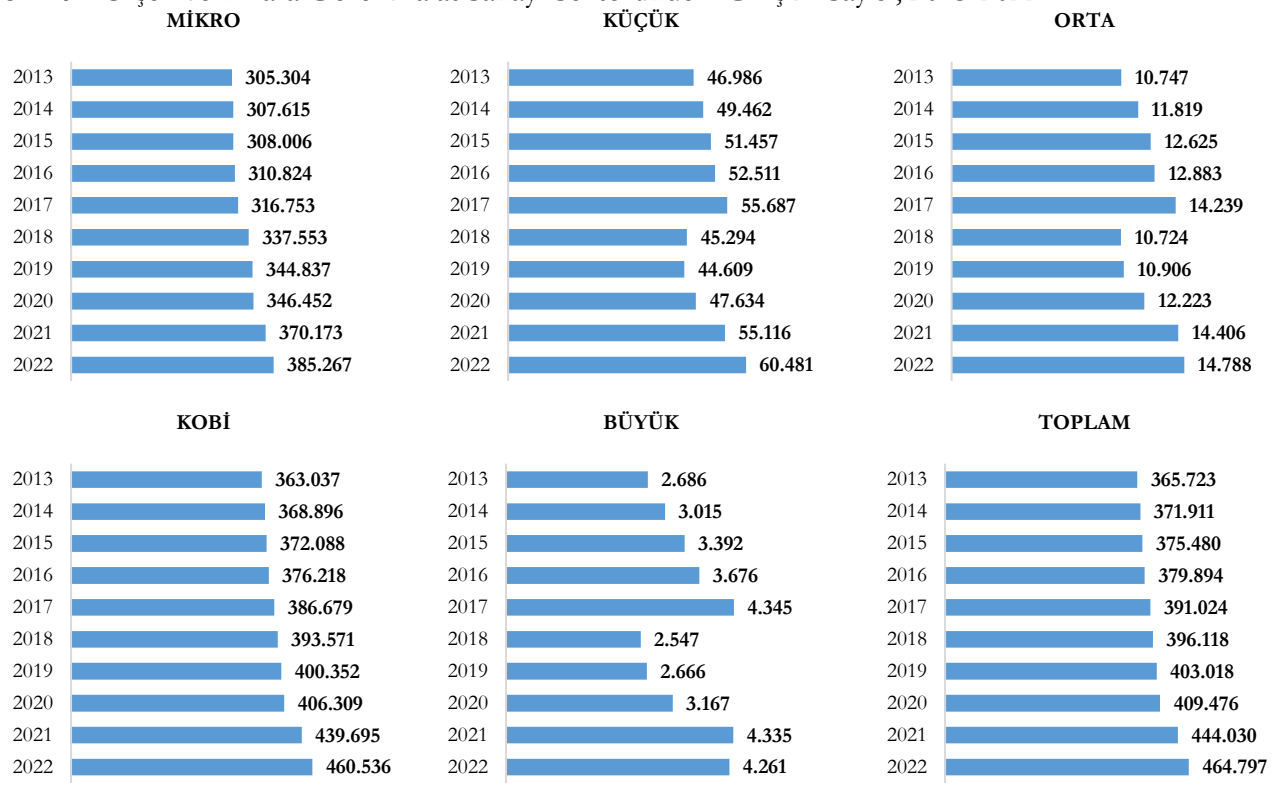

2022 yılında imalat sektöründeki toplam girişim sayısının %82,9'unu mikro ölçekli, %13'ünü küçük ölçekli, %3,2'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup imalat sektöründeki KOBİ sayısının tüm imalat sektörü girişimlerindeki payı %99,1'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 8 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

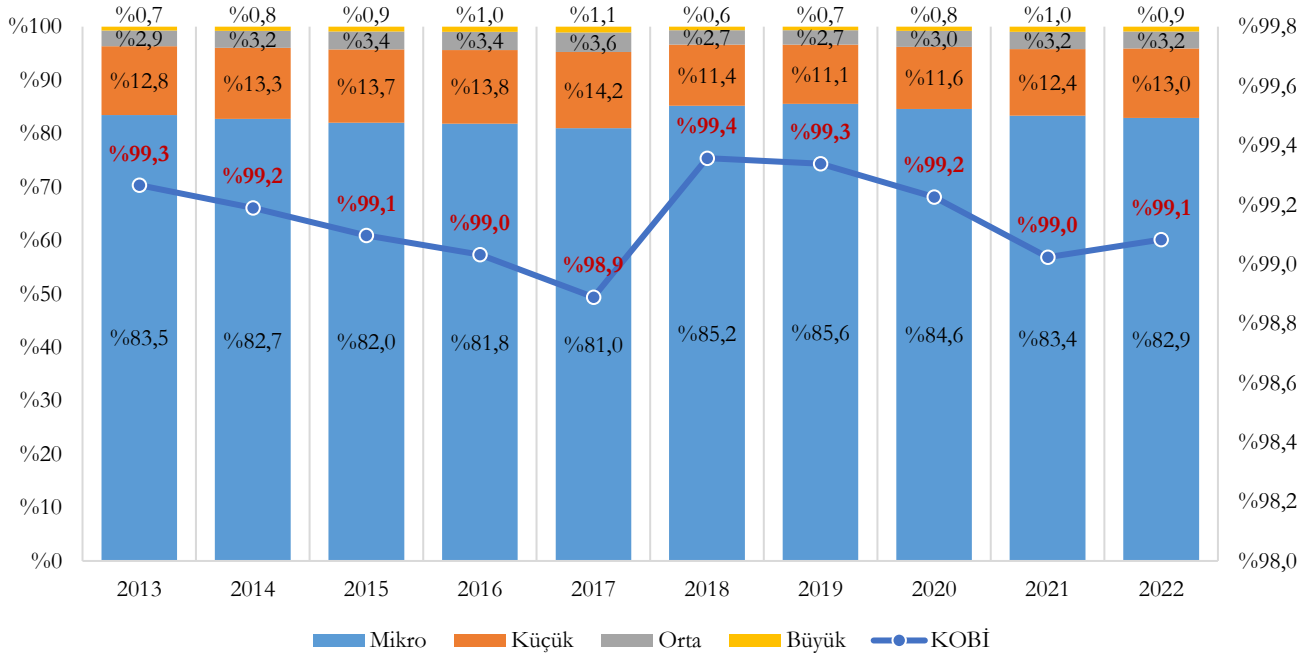

Ölçek bazında imalat sektöründeki girişim sayısının sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 9 - Ölçek Bazında Girişim Sayısının İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

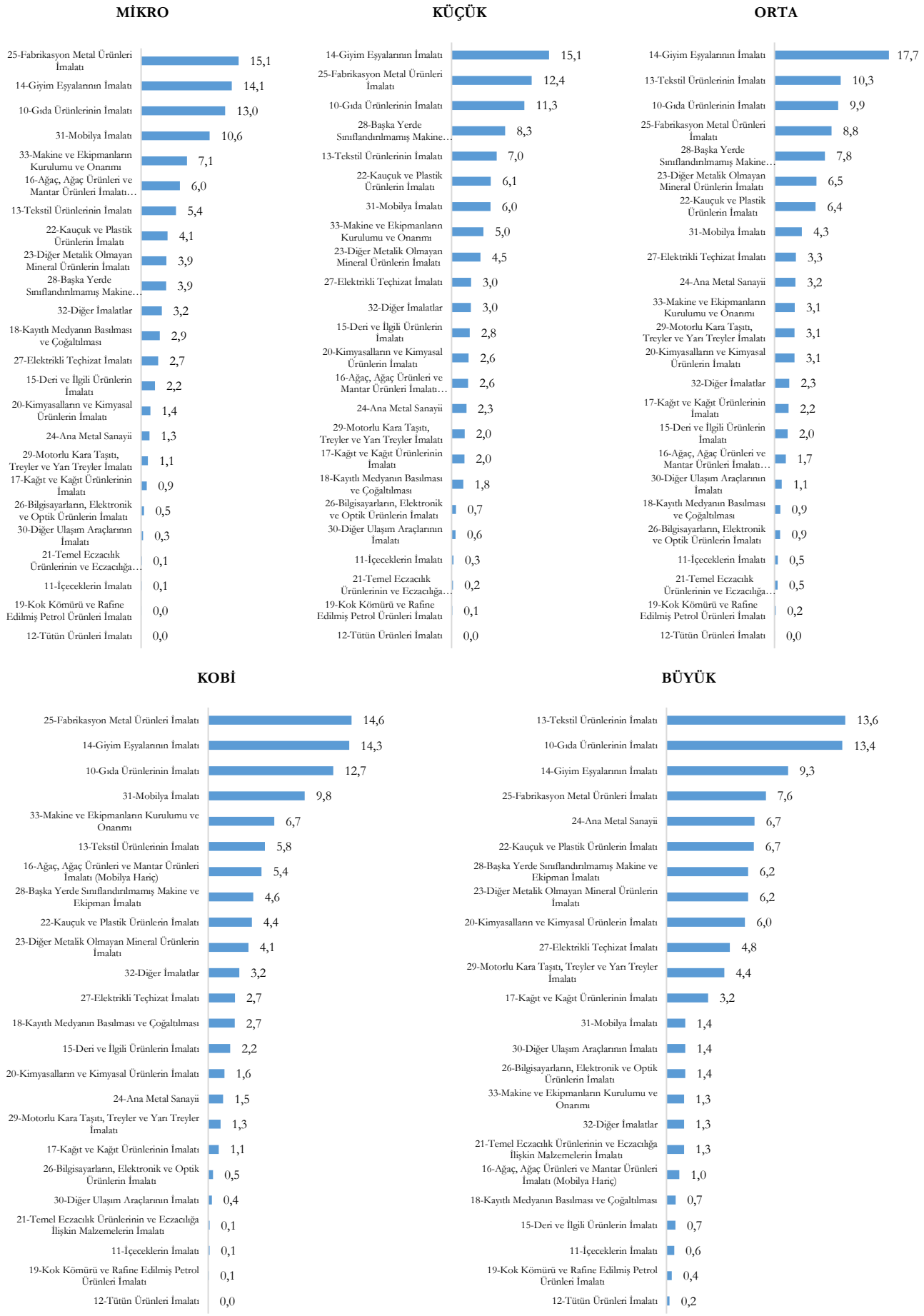

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %86,3 ile girişim sayısında KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "31-Mobilya İmalatı" %99,9 ile girişim sayısında KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki girişim sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 10 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

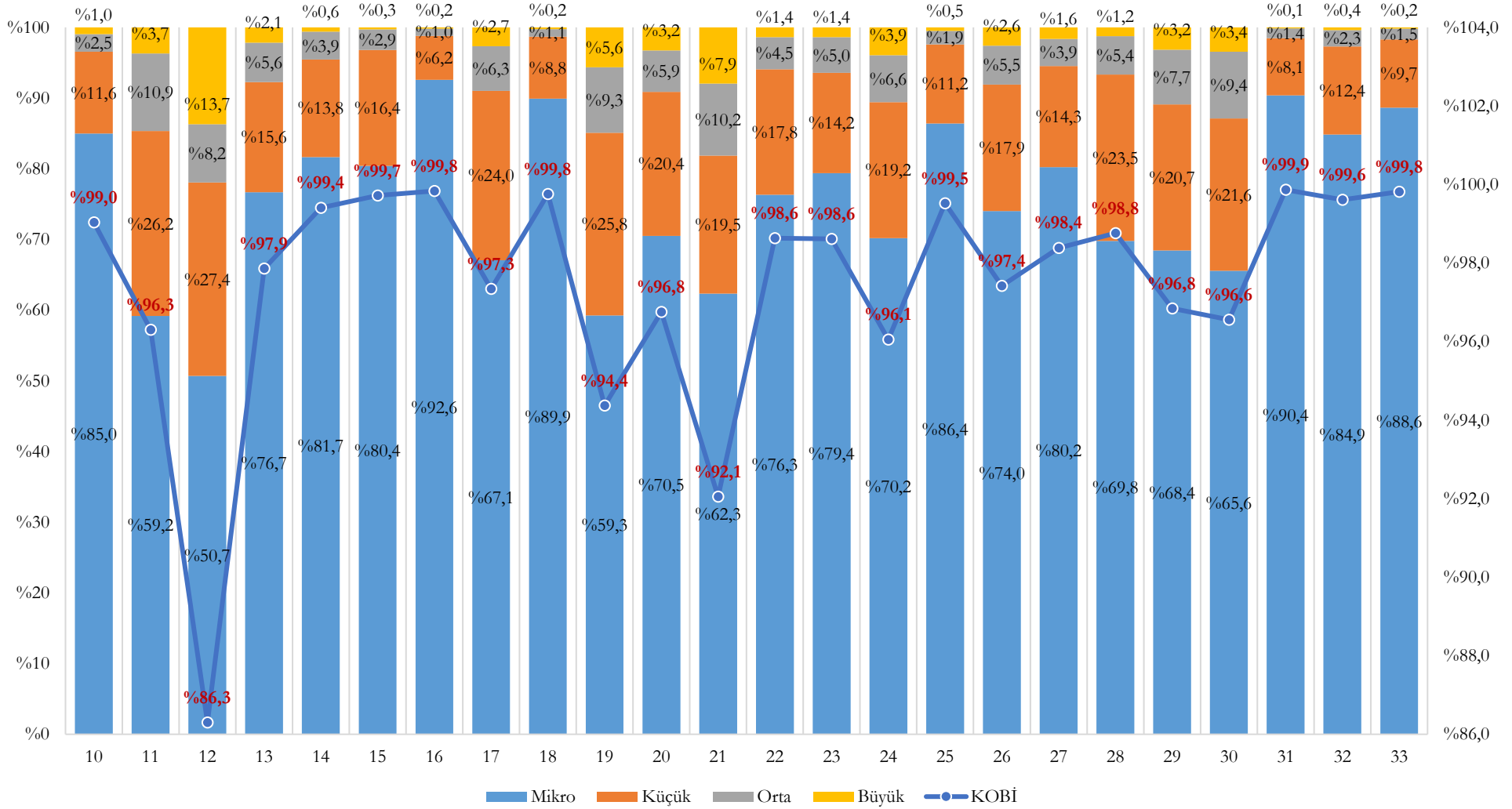

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 5 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Sayısı, 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Adet	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	50.230	13,0	85,0	6.838	11,3	11,6	1.463	9,9	2,5	58.531	12,7	99,0	571	13,4	1,0	59.102
11-İçeceklerin İmalatı	400	0,1	59,2	177	0,3	26,2	74	0,5	10,9	651	0,1	96,3	25	0,6	3,7	676
12-Tütün Ürünleri İmalatı	37	0,0	50,7	20	0,0	27,4	6	0,0	8,2	63	0,0	86,3	10	0,2	13,7	73
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	20.816	5,4	76,7	4.227	7,0	15,6	1.519	10,3	5,6	26.562	5,8	97,9	581	13,6	2,1	27.143
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	54.243	14,1	81,7	9.155	15,1	13,8	2.623	17,7	3,9	66.021	14,3	99,4	395	9,3	0,6	66.416
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	8.301	2,2	80,4	1.694	2,8	16,4	301	2,0	2,9	10.296	2,2	99,7	29	0,7	0,3	10.325
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	23.166	6,0	92,6	1.551	2,6	6,2	257	1,7	1,0	24.974	5,4	99,8	42	1,0	0,2	25.016
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	3.407	0,9	67,1	1.218	2,0	24,0	321	2,2	6,3	4.946	1,1	97,3	135	3,2	2,7	5.081
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	11.237	2,9	89,9	1.098	1,8	8,8	132	0,9	1,1	12.467	2,7	99,8	30	0,7	0,2	12.497
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	179	0,0	59,3	78	0,1	25,8	28	0,2	9,3	285	0,1	94,4	17	0,4	5,6	302
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	5.536	1,4	70,5	1.602	2,6	20,4	460	3,1	5,9	7.598	1,6	96,8	255	6,0	3,2	7.853
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	447	0,1	62,3	140	0,2	19,5	73	0,5	10,2	660	0,1	92,1	57	1,3	7,9	717
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	15.837	4,1	76,3	3.687	6,1	17,8	943	6,4	4,5	20.467	4,4	98,6	284	6,7	1,4	20.751
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	15.157	3,9	79,4	2.707	4,5	14,2	962	6,5	5,0	18.826	4,1	98,6	265	6,2	1,4	19.091
24-Ana Metal Sanayii	5.087	1,3	70,2	1.394	2,3	19,2	479	3,2	6,6	6.960	1,5	96,1	286	6,7	3,9	7.246
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	58.258	15,1	86,4	7.526	12,4	11,2	1.308	8,8	1,9	67.092	14,6	99,5	323	7,6	0,5	67.415
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	1.748	0,5	74,0	423	0,7	17,9	130	0,9	5,5	2.301	0,5	97,4	61	1,4	2,6	2.362
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	10.247	2,7	80,2	1.828	3,0	14,3	492	3,3	3,9	12.567	2,7	98,4	206	4,8	1,6	12.773
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	14.938	3,9	69,8	5.036	8,3	23,5	1.159	7,8	5,4	21.133	4,6	98,8	265	6,2	1,2	21.398
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	4.076	1,1	68,4	1.231	2,0	20,7	460	3,1	7,7	5.767	1,3	96,8	188	4,4	3,2	5.955
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	1.161	0,3	65,6	382	0,6	21,6	167	1,1	9,4	1.710	0,4	96,6	61	1,4	3,4	1.771
31-Mobilya İmalatı	40.932	10,6	90,4	3.655	6,0	8,1	629	4,3	1,4	45.216	9,8	99,9	61	1,4	0,1	45.277
32-Diğer İmalatlar	12.389	3,2	84,9	1.815	3,0	12,4	338	2,3	2,3	14.542	3,2	99,6	57	1,3	0,4	14.599
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	27.438	7,1	88,6	2.999	5,0	9,7	464	3,1	1,5	30.901	6,7	99,8	57	1,3	0,2	30.958
Toplam	**385.267**	**100,0**	**82,9**	**60.481**	**100,0**	**13,0**	**14.788**	**100,0**	**3,2**	**460.536**	**100,0**	**99,1**	**4.261**	**100,0**	**0,9**	**464.797**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde yüksek teknolojiye sahip girişim sayısı %119,7 oranında artmıştır. Bir önceki yıla göre artış oranı %12,3'tür.

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip 3.263 girişim faaliyet göstermiştir. Bunun %70,8'i mikro ölçekli, %18,6'sı küçük ölçekli, %6,7'si orta ölçekli olup %96'sı KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 11 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

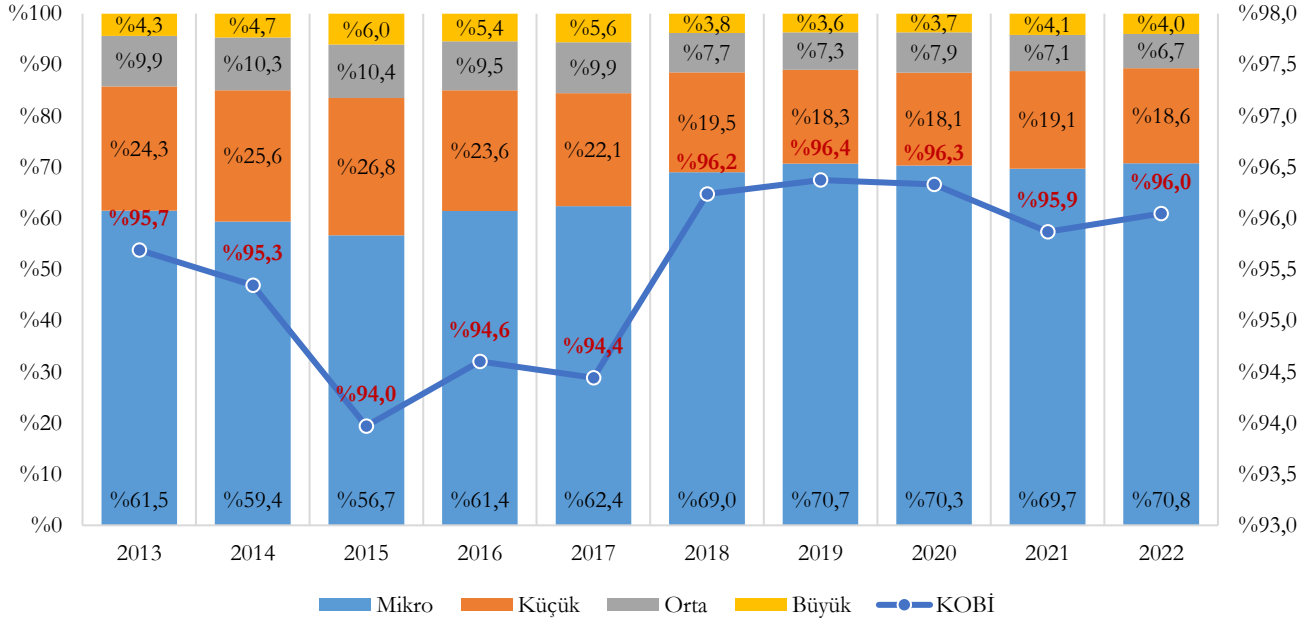

2013-2022 döneminde orta-yüksek teknolojiye sahip girişim sayısı %51,8 oranında artmıştır. Bir önceki yıla göre artış oranı %7,2'dir.

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip 53.255 girişim faaliyet göstermiştir. Bunun %73,2'si mikro ölçekli, %19,7'si küçük ölçekli, %5,2'si orta ölçekli olup %98,2'si KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 12 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

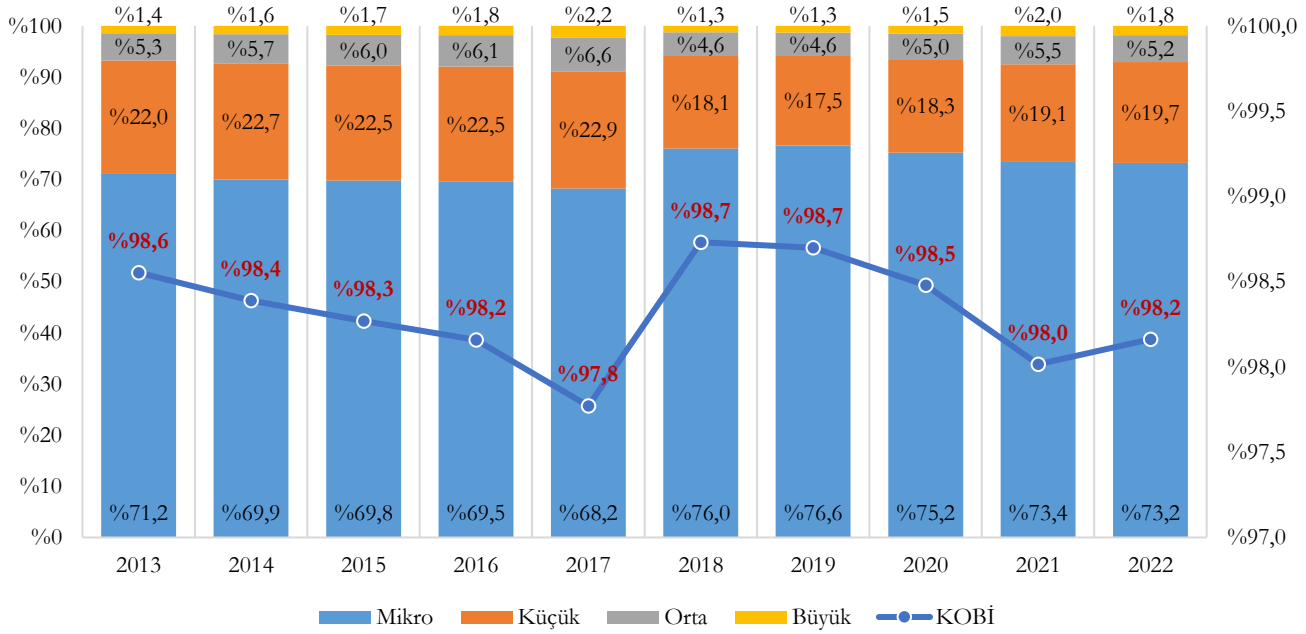

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde orta-düşük teknolojiye sahip girişim sayısı %34,1 oranında artmıştır. Bir önceki yıla göre artış oranı %4,4'tür.

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip 146.359 girişim faaliyet göstermiştir. Bunun %83,6'sı mikro ölçekli, %12,6'sı küçük ölçekli, %2,9'u orta ölçekli olup %99,2'si KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 13 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

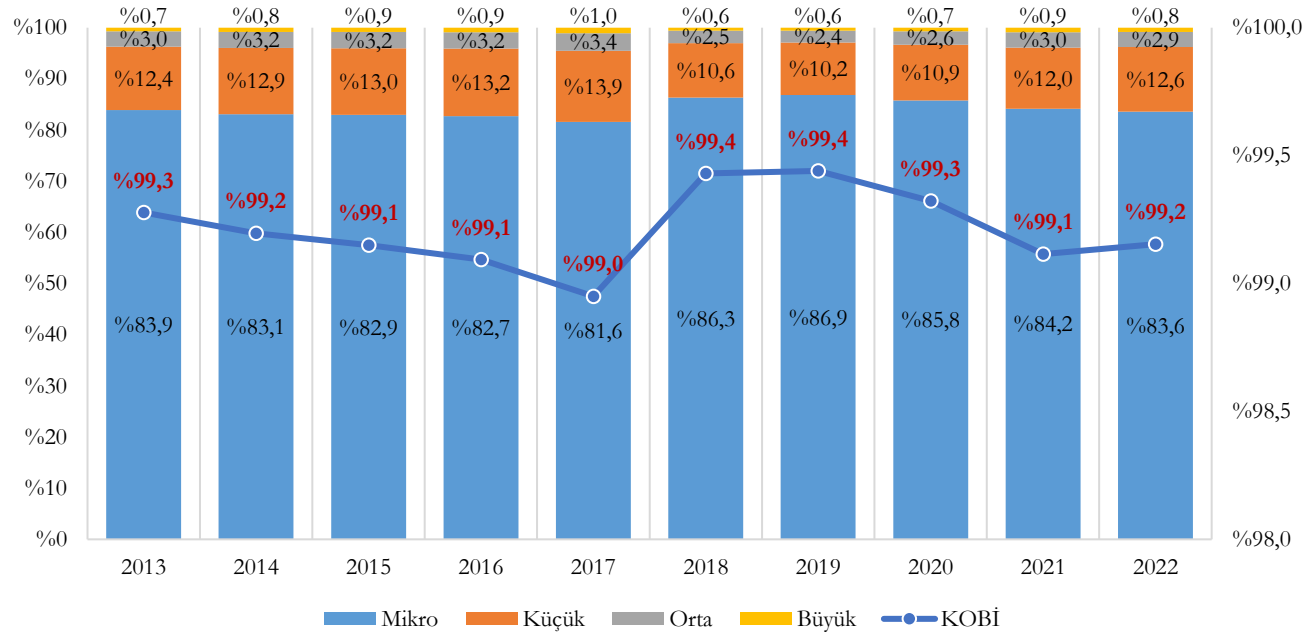

2013-2022 döneminde düşük teknolojiye sahip girişim sayısı %19,1 oranında artmıştır. Bir önceki yıla göre artış oranı %4,3'tür.

2022 yılında düşük teknolojiye sahip 261.923 girişim faaliyet göstermiştir. Bunun %84,6'sı mikro ölçekli, %11,8'i küçük ölçekli, %2,9'u orta ölçekli olup %99,3'ü KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 14 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişim Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

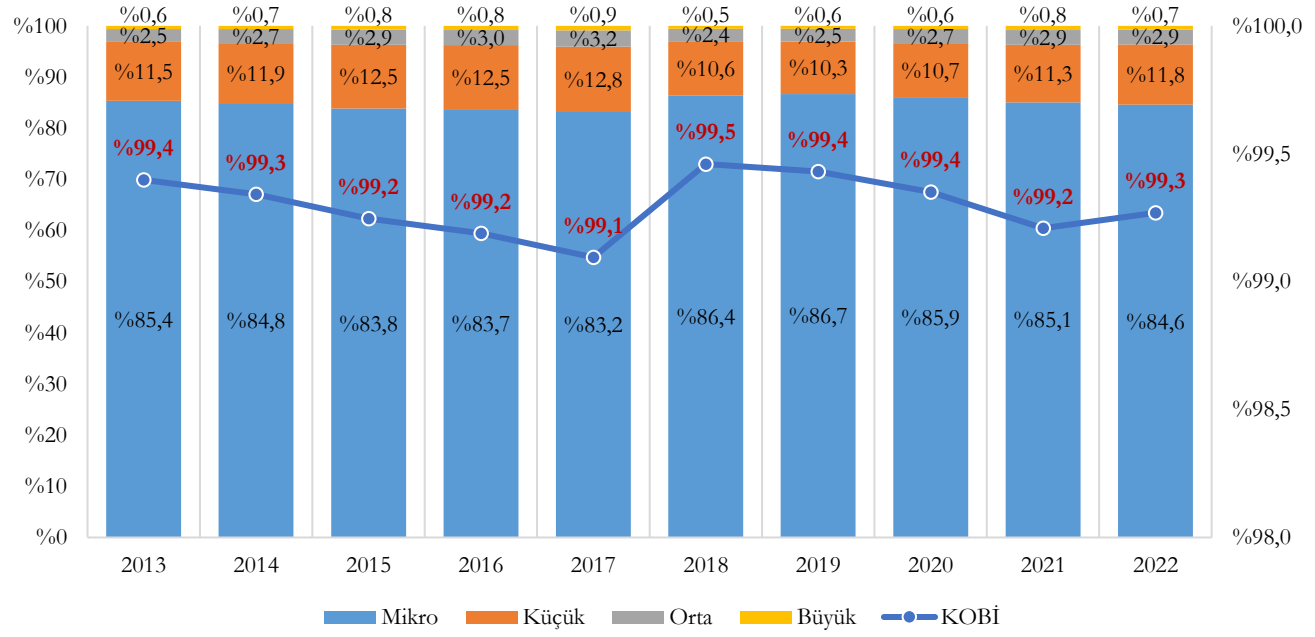

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerin teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında tüm KOBİ'ler içinde yüksek teknolojiye sahip olanların payı %0,7'dir. KOBİ'lerin yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 15 - KOBİ'lerin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

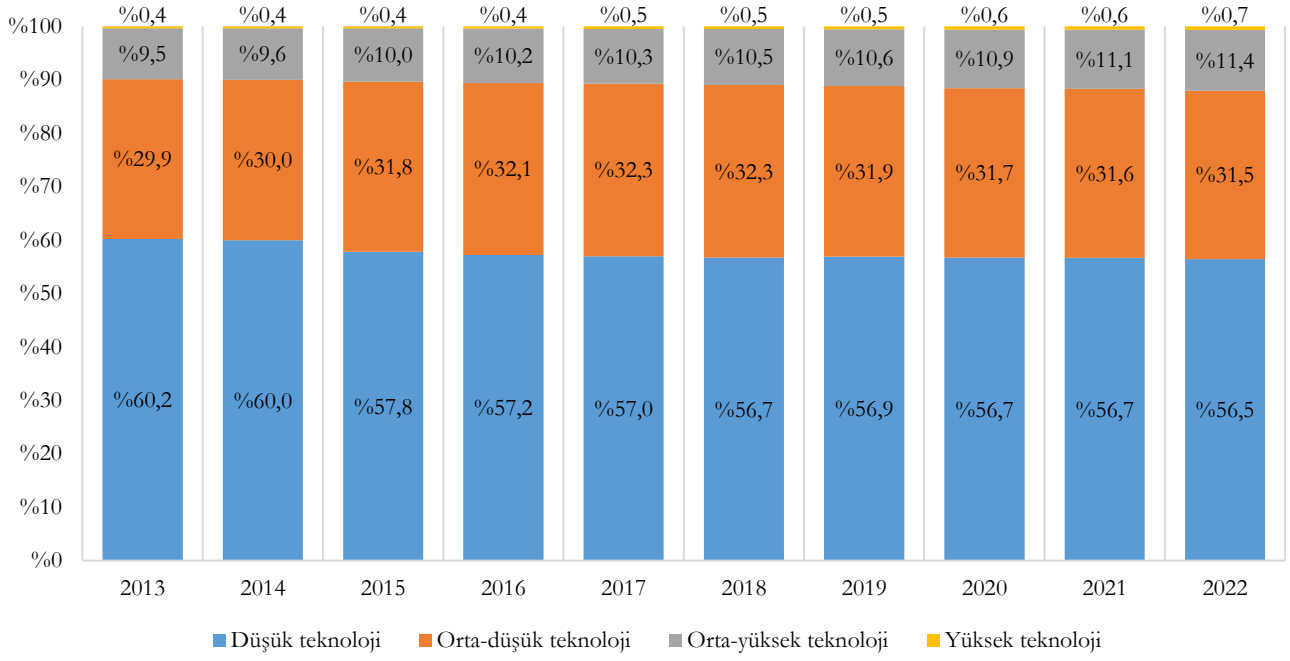

2022 yılında yüksek teknolojinin payı toplam girişim sayısında %0,7 iken KOBİ sayısında %0,7, büyük ölçekli girişim sayısında ise %3'tür. Ölçek büyüdükçe girişim sayısında yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 16 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2022

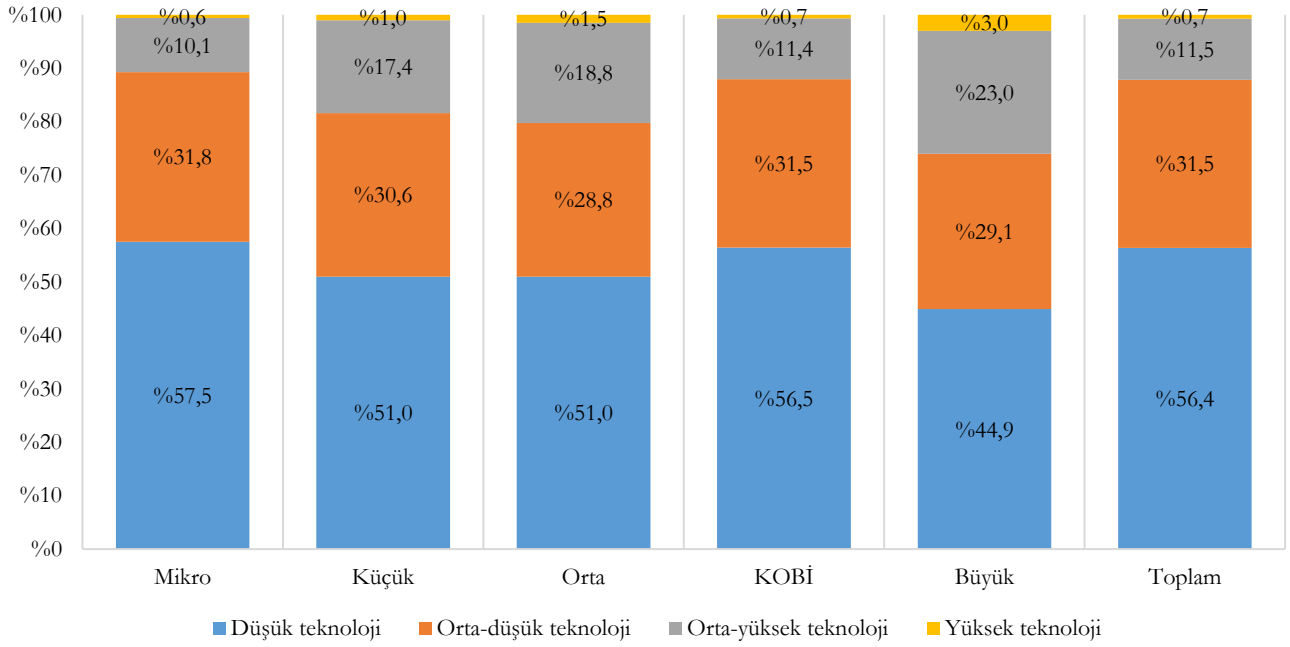

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.2. Ciro

Ciro, referans dönemde gözlem birimi tarafından fatura edilmiş mal ve hizmet satışlarının toplamını ifade etmektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki ciro 36,9 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 17 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciro (Milyar ₺), 2013-2022

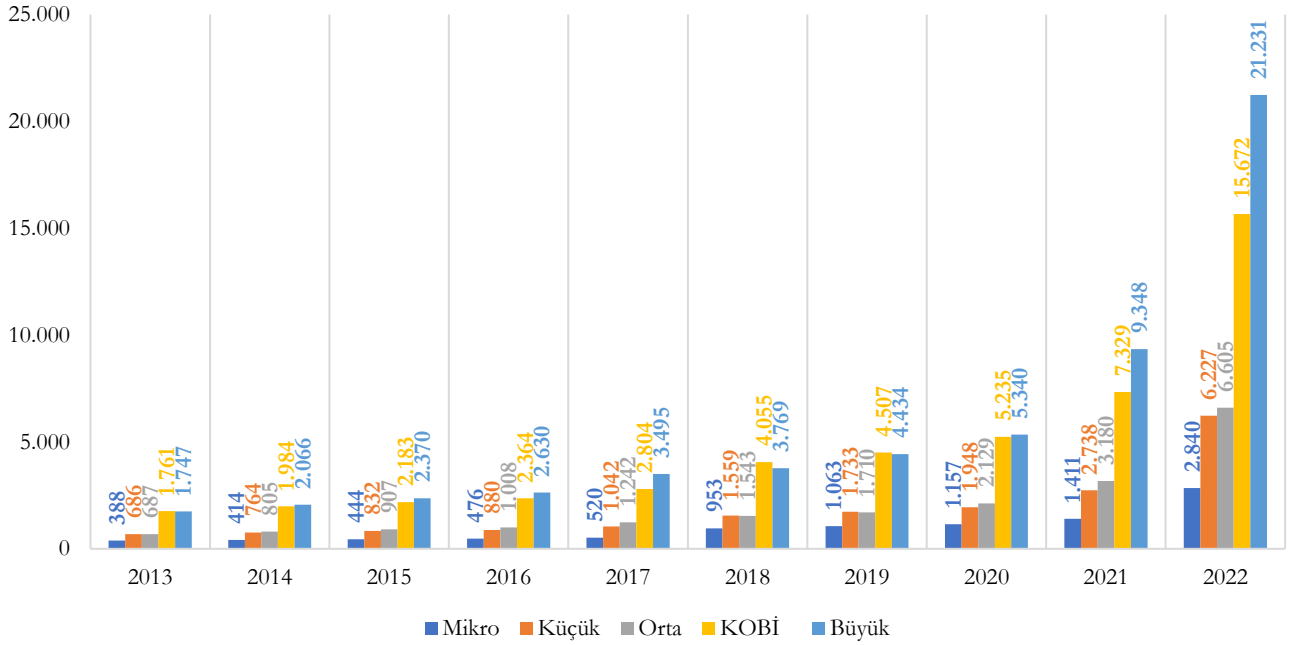

2022 yılı toplam cirosunun %7,7'sini mikro ölçekli, %16,9'unu küçük ölçekli, %17,9'unu orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam cirodaki payı %42,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 18 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Cironun Dağılımı (%), 2013-2022

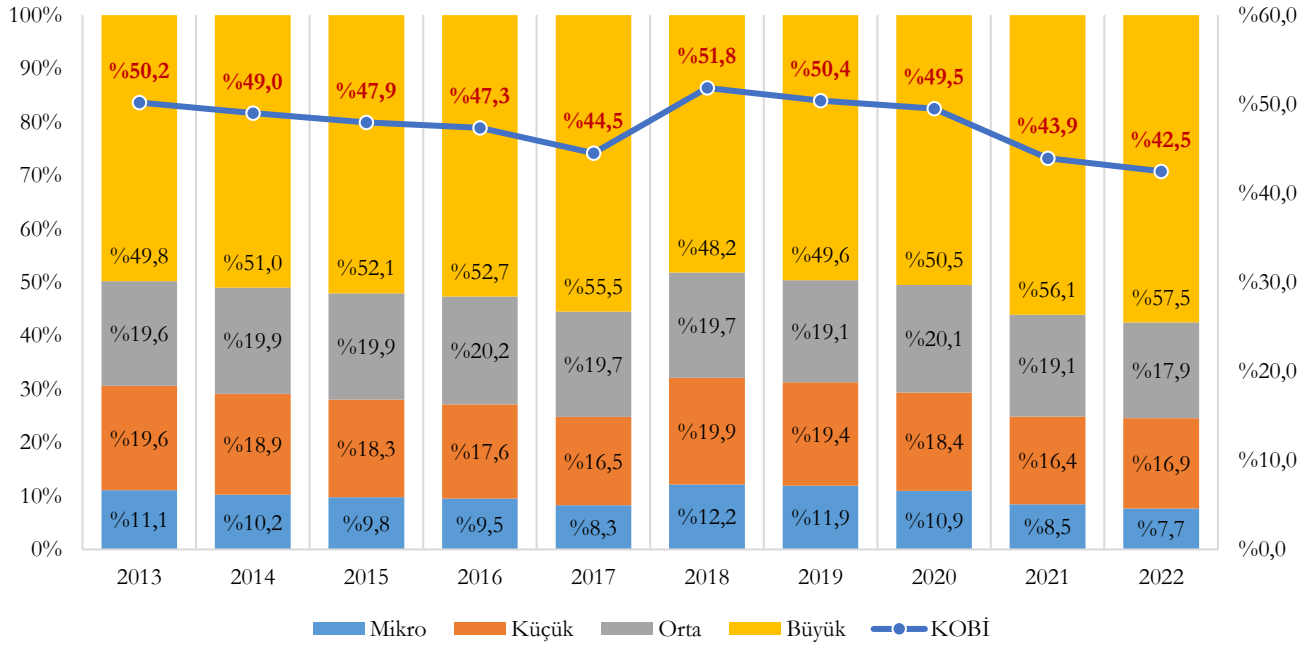

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki cironun %24,9'unu teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki cironun ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 19 - Sektör Gruplarındaki Cironun Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

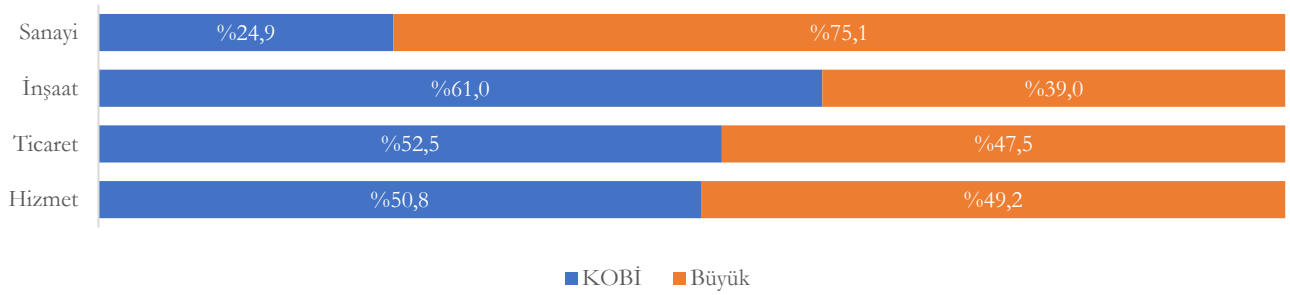

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki cironun %21,6'sını, büyük ölçekli girişimlerdeki cironun ise %48,2'sini teşkil etmiştir. Ölçek bazında cironun sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 20 – KOBİ'ler ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Cironun Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

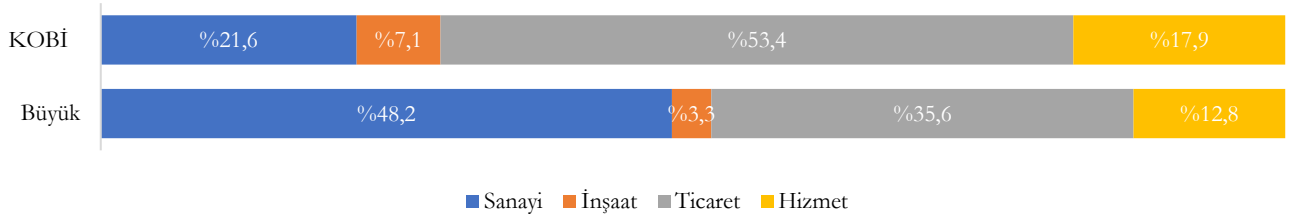

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı", %4,9 ile ciroda KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "S-Diğer Hizmet Faaliyetleri" %96,3 ile ciroda KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki cironun ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 21 – Sektör Bazında Cironun Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

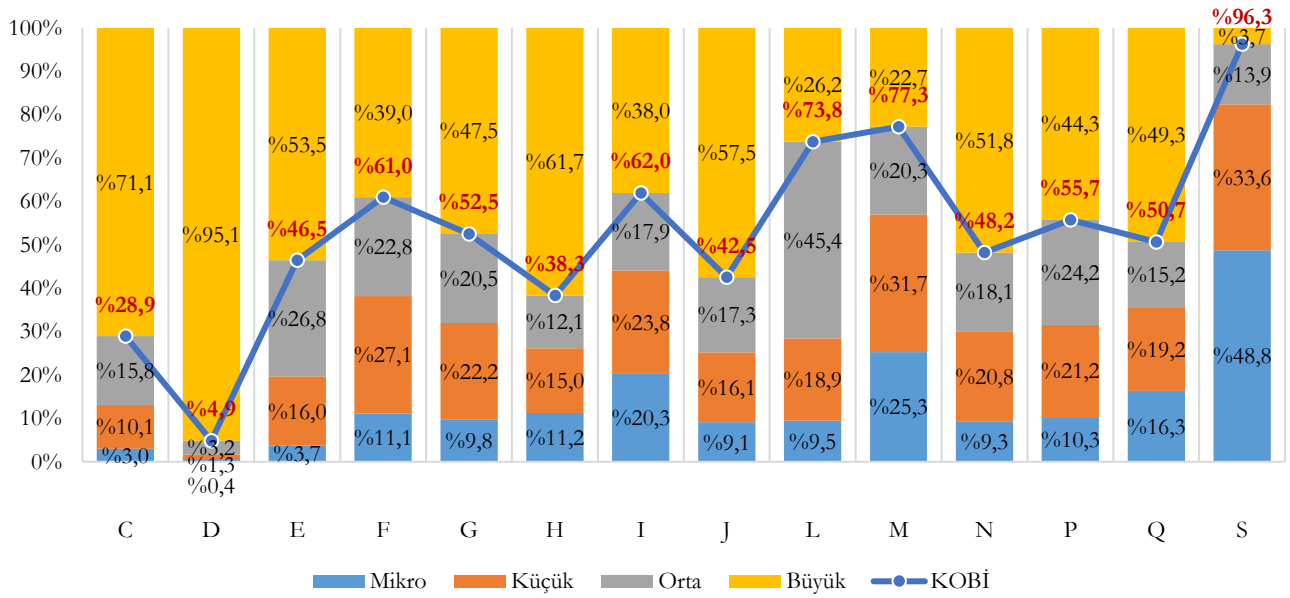

KOBİ'lerdeki ciroda ticaretin payının yüksek olduğu, büyük ölçekli girişimlerdeki ciroda ise imalat ve ticaretin payının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Girişimlerin ölçekleri büyüdükçe imalat sektörünün ağırlığı da artmaktadır. Ölçek bazında cironun sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 22 - Ölçek Bazında Cironun Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

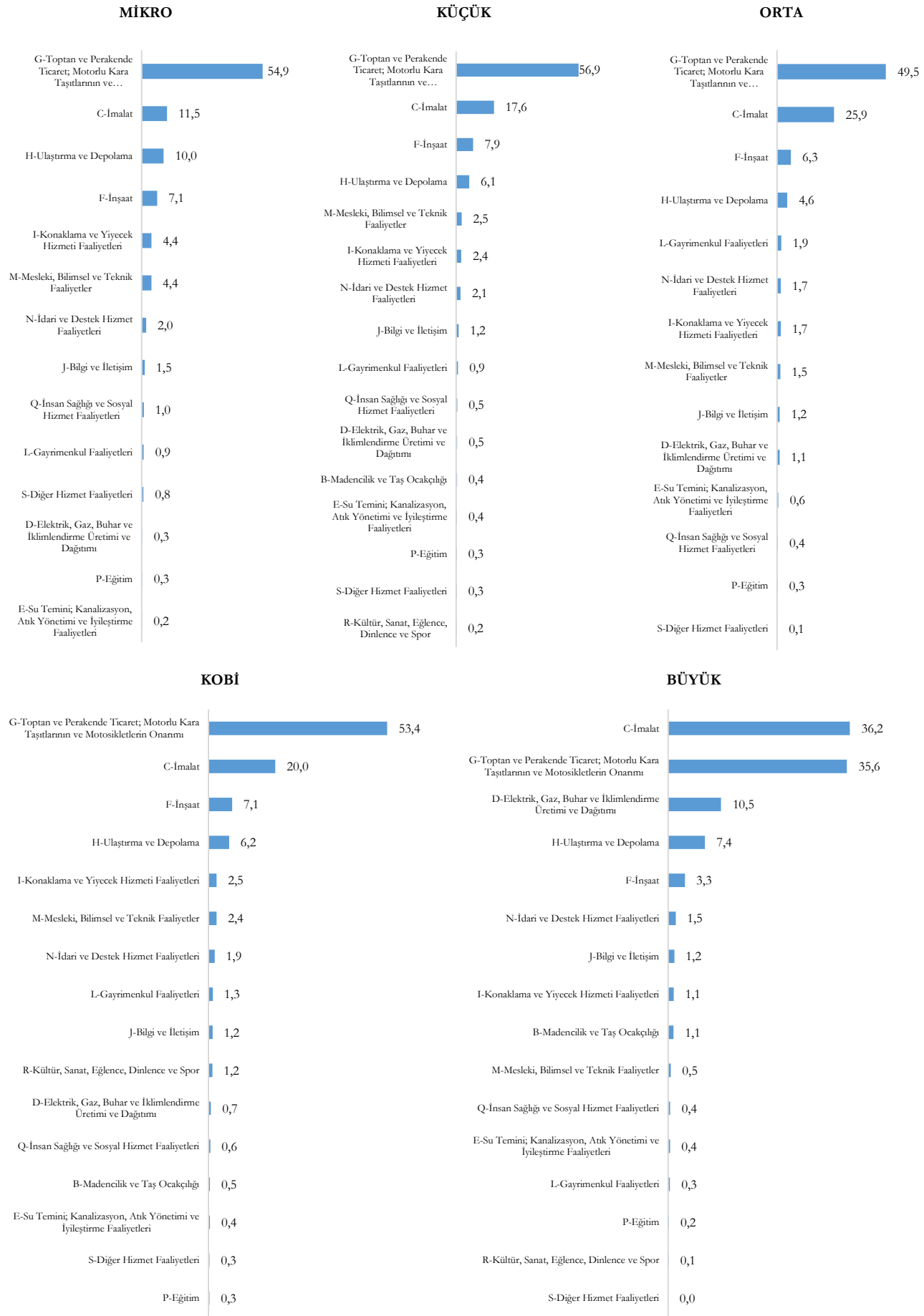

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 6 – Ölçek ve Sektörlere Göre Ciro (Milyon ₺), 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	*	-	-	25.524	0,4	8,4	*	-	-	71.748	0,5	23,7	230.550	1,1	76,3	302.298
C-İmalat	326.333	11,5	3,0	1.093.450	17,6	10,1	1.712.816	25,9	15,8	3.132.599	20,0	28,9	7.690.150	36,2	71,1	10.822.750
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	9.158	0,3	0,4	29.699	0,5	1,3	75.606	1,1	3,2	114.462	0,7	4,9	2.238.164	10,5	95,1	2.352.626
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5.371	0,2	3,7	23.216	0,4	16,0	38.990	0,6	26,8	67.577	0,4	46,5	77.840	0,4	53,5	145.417
F-İnşaat	201.636	7,1	11,1	492.569	7,9	27,1	414.241	6,3	22,8	1.108.447	7,1	61,0	708.892	3,3	39,0	1.817.338
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1.559.809	54,9	9,8	3.545.494	56,9	22,2	3.268.443	49,5	20,5	8.373.745	53,4	52,5	7.567.389	35,6	47,5	15.941.134
H-Ulaştırma ve Depolama	284.437	10,0	11,2	378.904	6,1	15,0	306.922	4,6	12,1	970.263	6,2	38,3	1.561.283	7,4	61,7	2.531.545
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	125.895	4,4	20,3	148.022	2,4	23,8	111.082	1,7	17,9	384.998	2,5	62,0	236.229	1,1	38,0	621.227
J-Bilgi ve İletişim	41.778	1,5	9,1	74.118	1,2	16,1	79.437	1,2	17,3	195.333	1,2	42,5	263.859	1,2	57,5	459.192
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	26.787	0,9	9,5	53.307	0,9	18,9	127.719	1,9	45,4	207.813	1,3	73,8	73.800	0,3	26,2	281.613
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	124.983	4,4	25,3	156.817	2,5	31,7	100.318	1,5	20,3	382.118	2,4	77,3	112.358	0,5	22,7	494.476
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	57.900	2,0	9,3	128.683	2,1	20,8	112.226	1,7	18,1	298.808	1,9	48,2	321.041	1,5	51,8	619.849
P-Eğitim	8.329	0,3	10,3	17.137	0,3	21,2	19.515	0,3	24,2	44.982	0,3	55,7	35.709	0,2	44,3	80.691
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	28.034	1,0	16,3	32.882	0,5	19,2	26.048	0,4	15,2	86.963	0,6	50,7	84.651	0,4	49,3	171.614
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	*	-	-	10.595	0,2	-	*	-	-	184.413	1,2	-	27.599	0,1	-	*
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	24.091	0,8	48,8	16.614	0,3	33,6	6.853	0,1	13,9	47.557	0,3	96,3	1.823	0,0	3,7	49.380
Toplam	**2.839.502**	**100,0**	**7,7**	**6.227.030**	**100,0**	**16,9**	**6.605.295**	**100,0**	**17,9**	**15.671.827**	**100,0**	**42,5**	**21.231.337**	**100,0**	**57,5**	**36.903.164**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki ciro 10,8 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 23 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Ciro (Milyar ₺), 2013-2022

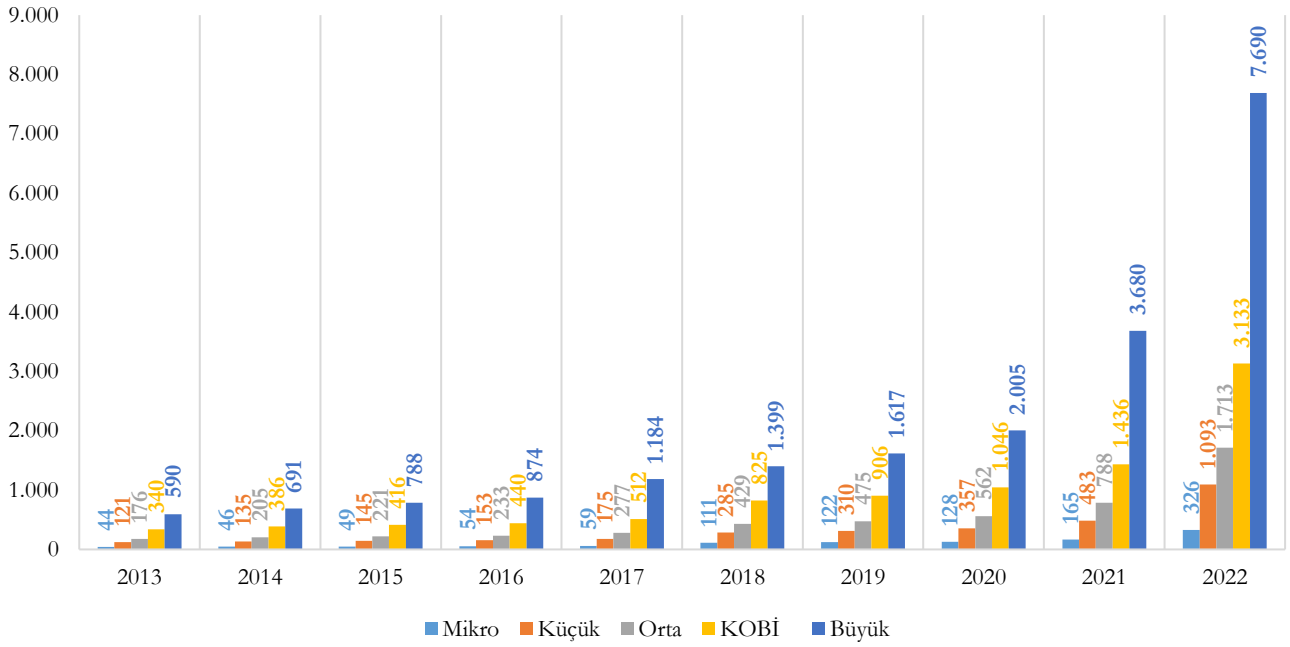

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki cironun %3'ünü mikro ölçekli, %10,1'ini küçük ölçekli, %15,8'ini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü cirosundaki payı %28,9'dur. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 24 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Cironun Dağılımı (%), 2013-2022

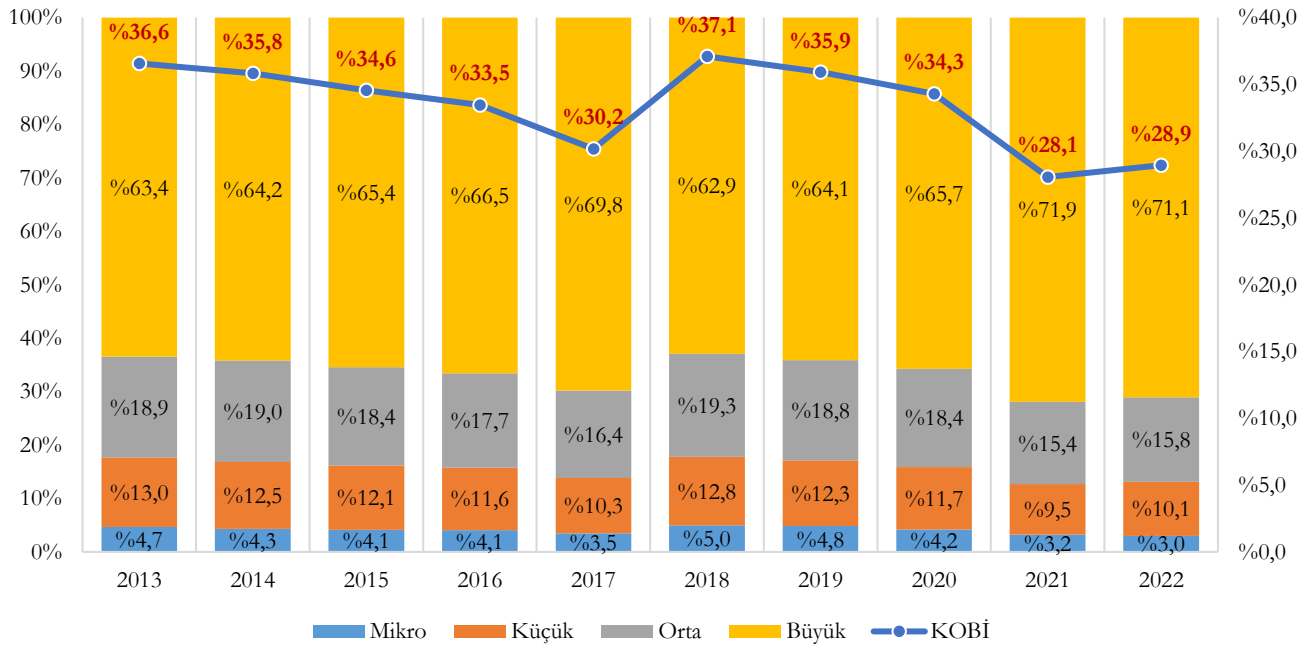

Ölçek bazında cironun imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 25 - Ölçek Bazında Cironun İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

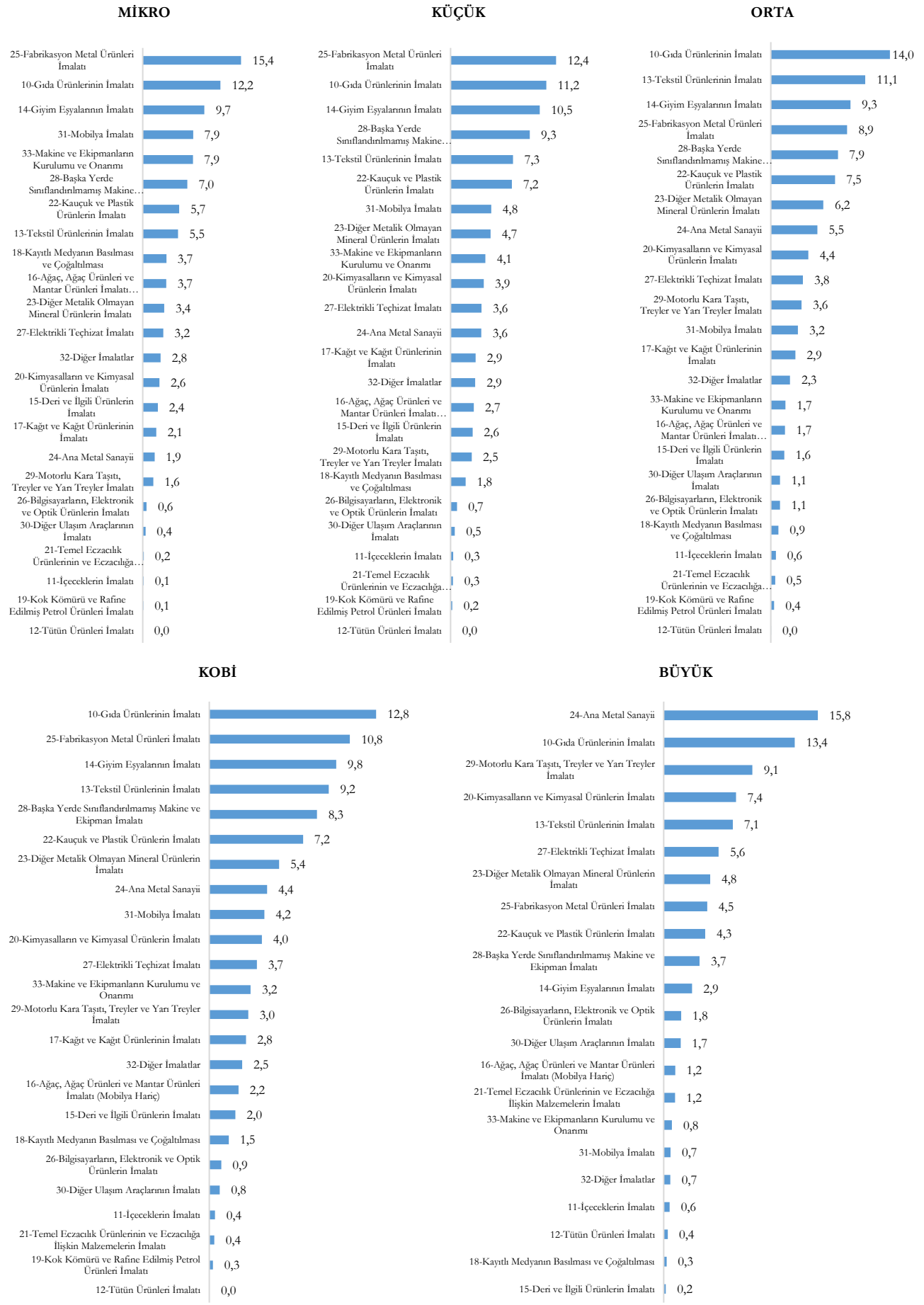

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %2,3 ile ciroda KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı" %79 ile ciroda KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki cironun ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 26 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Cironun Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

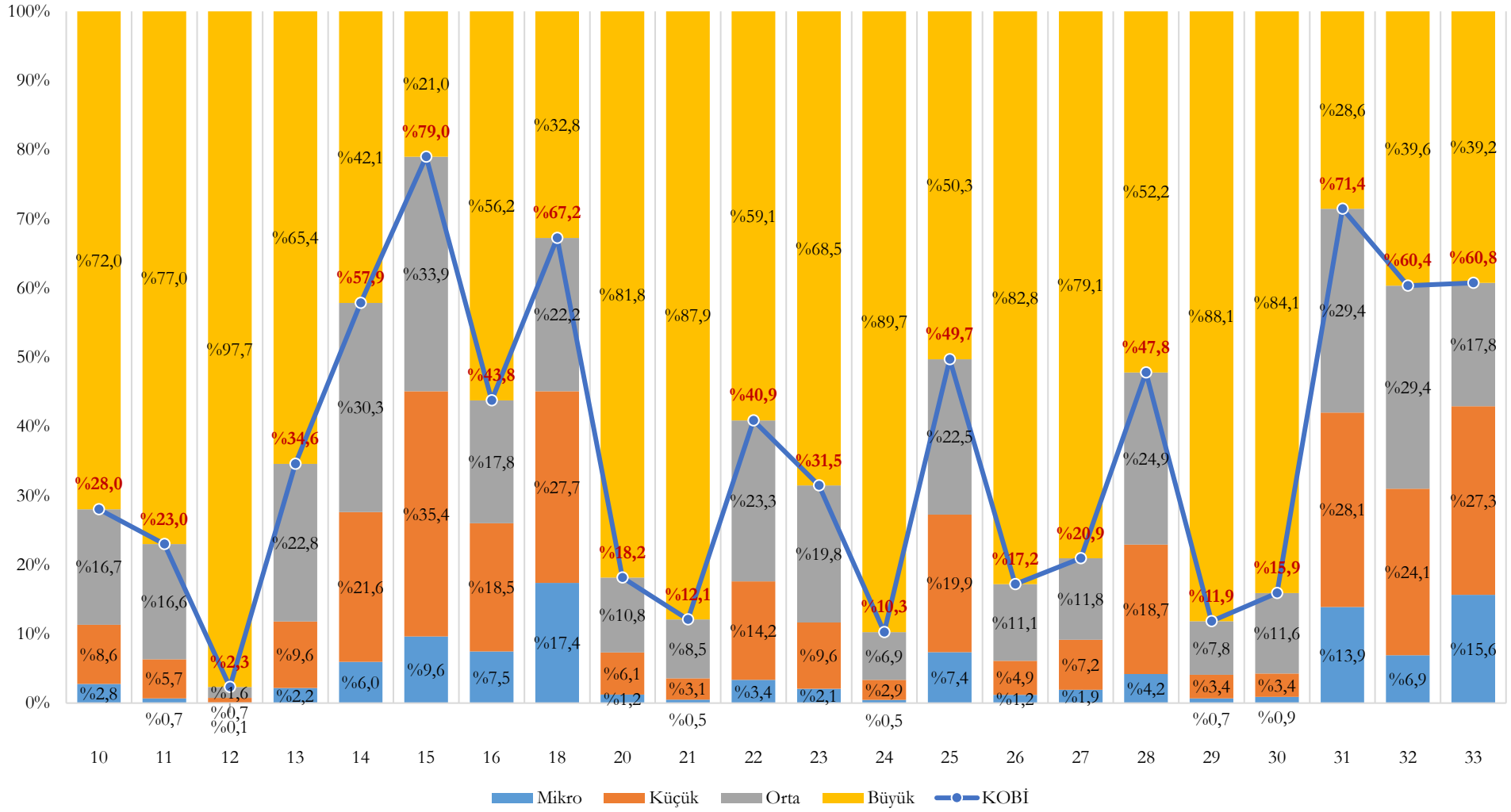

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 7 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Ciro (Milyon ₺), 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	39.718	12,2	2,8	122.870	11,2	8,6	239.455	14,0	16,7	402.043	12,8	28,0	1.032.387	13,4	72,0	1.434.430
11-İçeceklerin İmalatı	412	0,1	0,7	3.413	0,3	5,7	10.027	0,6	16,6	13.852	0,4	23,0	46.448	0,6	77,0	60.300
12-Tütün Ürünleri İmalatı	33	0,0	0,1	211	0,0	0,7	508	0,0	1,6	752	0,0	2,3	31.499	0,4	97,7	32.251
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	18.064	5,5	2,2	80.146	7,3	9,6	189.813	11,1	22,8	288.023	9,2	34,6	544.441	7,1	65,4	832.464
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	31.493	9,7	6,0	114.381	10,5	21,6	159.930	9,3	30,3	305.804	9,8	57,9	222.677	2,9	42,1	528.482
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	7.690	2,4	9,6	28.299	2,6	35,4	27.080	1,6	33,9	63.069	2,0	79,0	16.772	0,2	21,0	79.841
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	12.015	3,7	7,5	29.781	2,7	18,5	28.586	1,7	17,8	70.383	2,2	43,8	90.473	1,2	56,2	160.855
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	6.883	2,1	-	32.175	2,9	-	49.320	2,9	-	88.379	2,8	-	*	-	-	*
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	12.070	3,7	17,4	19.271	1,8	27,7	15.398	0,9	22,2	46.738	1,5	67,2	22.764	0,3	32,8	69.502
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	273	0,1	-	2.046	0,2	-	6.609	0,4	-	8.929	0,3	-	*	-	-	*
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	8.539	2,6	1,2	42.449	3,9	6,1	75.539	4,4	10,8	126.527	4,0	18,2	570.540	7,4	81,8	697.067
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	509	0,2	0,5	3.121	0,3	3,1	8.663	0,5	8,5	12.293	0,4	12,1	89.455	1,2	87,9	101.749
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	18.618	5,7	3,4	78.757	7,2	14,2	128.942	7,5	23,3	226.318	7,2	40,9	327.466	4,3	59,1	553.784
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	11.017	3,4	2,1	51.265	4,7	9,6	105.696	6,2	19,8	167.979	5,4	31,5	365.990	4,8	68,5	533.969
24-Ana Metal Sanayii	6.124	1,9	0,5	39.418	3,6	2,9	93.600	5,5	6,9	139.142	4,4	10,3	1.215.156	15,8	89,7	1.354.299
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	50.241	15,4	7,4	135.370	12,4	19,9	153.132	8,9	22,5	338.743	10,8	49,7	342.589	4,5	50,3	681.332
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	1.981	0,6	1,2	8.199	0,7	4,9	18.527	1,1	11,1	28.707	0,9	17,2	138.354	1,8	82,8	167.062
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	10.488	3,2	1,9	39.663	3,6	7,2	64.435	3,8	11,8	114.587	3,7	20,9	433.203	5,6	79,1	547.790
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	22.805	7,0	4,2	101.602	9,3	18,7	134.917	7,9	24,9	259.324	8,3	47,8	283.269	3,7	52,2	542.593
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	5.365	1,6	0,7	27.046	2,5	3,4	61.541	3,6	7,8	93.951	3,0	11,9	698.879	9,1	88,1	792.831
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	1.423	0,4	0,9	5.411	0,5	3,4	18.538	1,1	11,6	25.373	0,8	15,9	134.099	1,7	84,1	159.472
31-Mobilya İmalatı	25.802	7,9	13,9	52.156	4,8	28,1	54.660	3,2	29,4	132.618	4,2	71,4	53.001	0,7	28,6	185.619
32-Diğer İmalatlar	9.101	2,8	6,9	31.655	2,9	24,1	38.656	2,3	29,4	79.412	2,5	60,4	52.162	0,7	39,6	131.574
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	25.667	7,9	15,6	44.743	4,1	27,3	29.244	1,7	17,8	99.654	3,2	60,8	64.377	0,8	39,2	164.031
Toplam	**326.333**	**100,0**	**3,0**	**1.093.450**	**100,0**	**10,1**	**1.712.816**	**100,0**	**15,8**	**3.132.599**	**100,0**	**28,9**	**7.690.150**	**100,0**	**71,1**	**10.822.750**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerin cirosu 308,6 Milyar ₺'dir. Bunun %0,9'u mikro ölçekli, %3,9'u küçük ölçekli, %9,3'ü orta ölçekli girişimlere ait olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin cirodaki payı %14,1'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 27 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağ. (%), 2013-2022

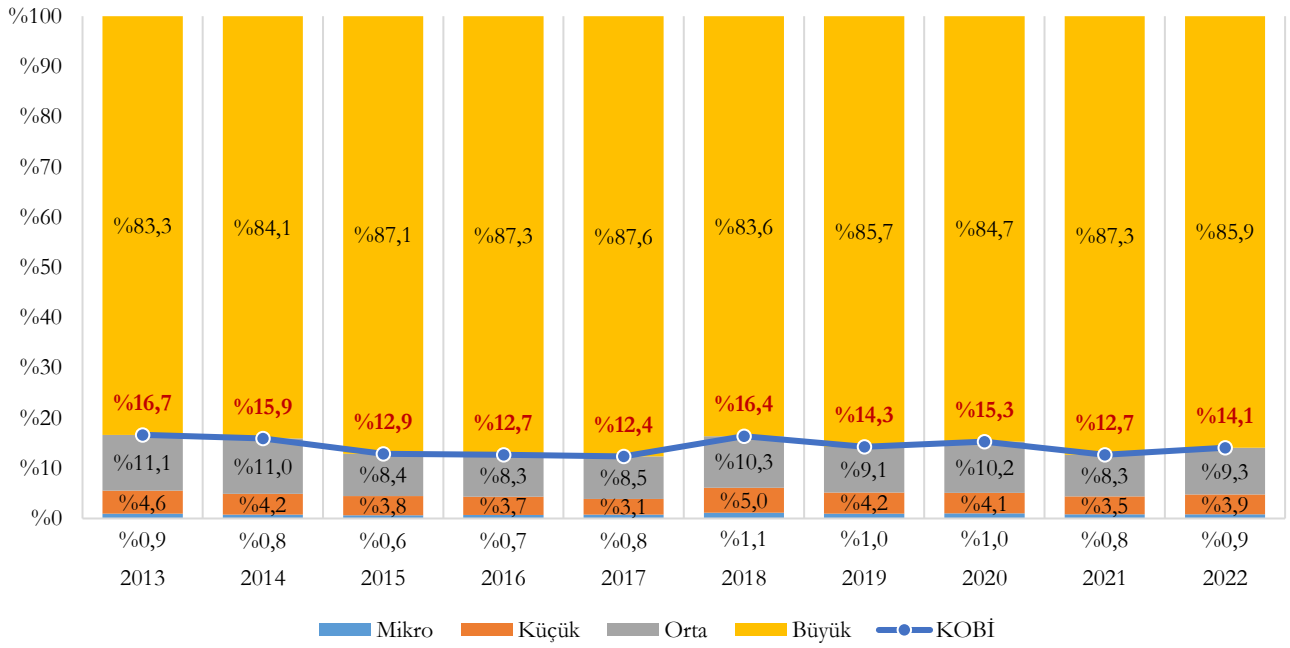

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerin cirosu 2,7 Trilyon ₺'dir. Bunun %1,9'u mikro ölçekli, %8,2'si küçük ölçekli, %13,4'ü orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin cirodaki payı %23,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 28 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağılımı (%), 2013-2022

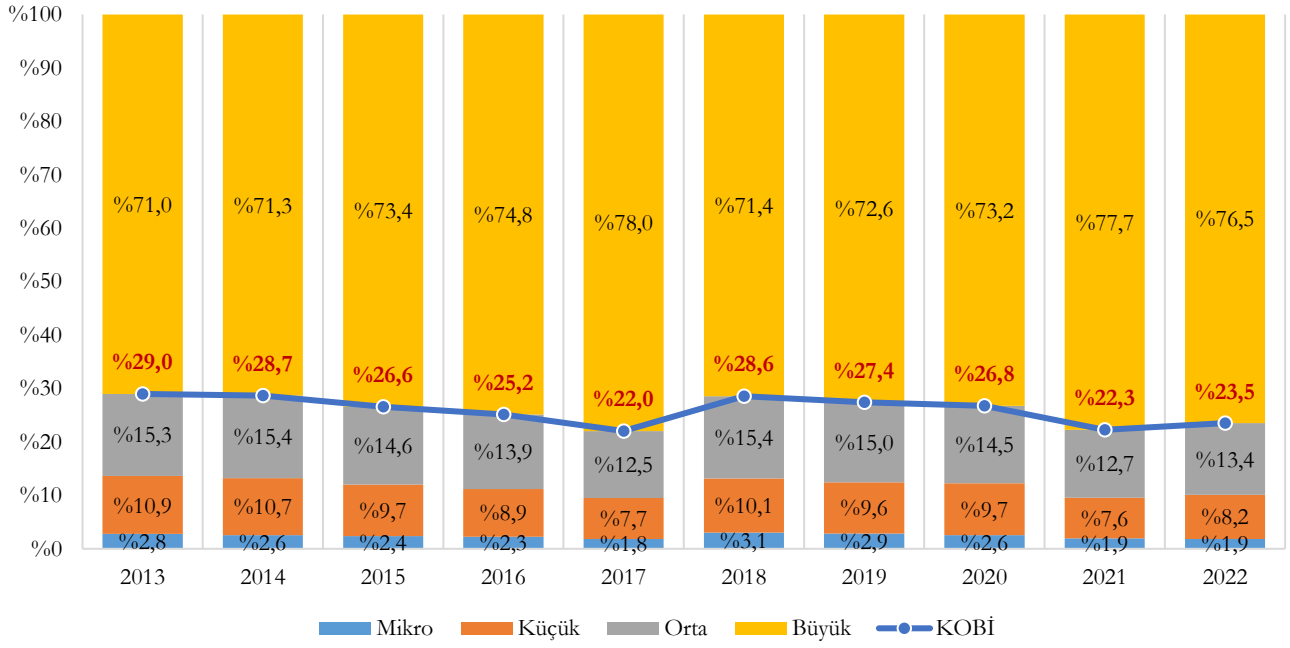

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerin cirosu 4 Trilyon ₺'dir. Bunun %2,8'i mikro ölçekli, %8,8'i küçük ölçekli, %12,9'u orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin cirodaki payı %24,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 29 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağılımı (%), 2013-2022

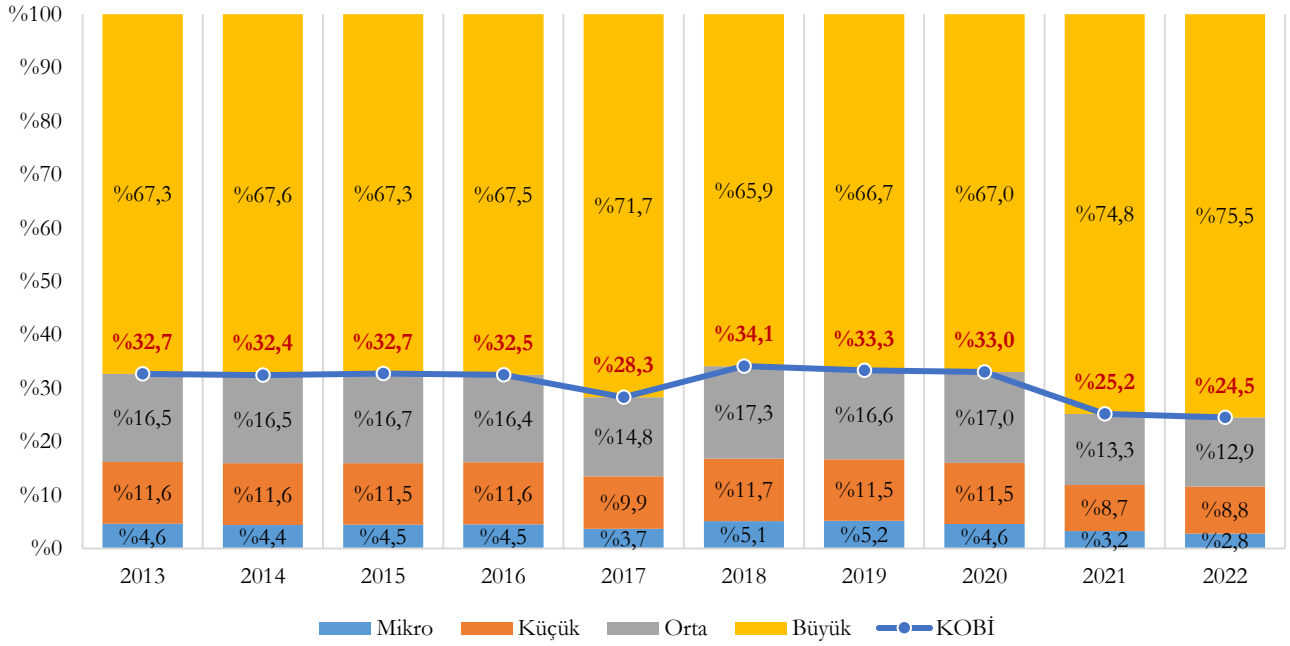

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerin cirosu 3,8 Trilyon ₺'dir. Bunun %4,2'si mikro ölçekli, %13,3'ü küçük ölçekli, %21,1'i orta ölçekli girişimlere ait olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin cirodaki payı %38,7'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 30 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Cironun Dağ. (%), 2013-2022

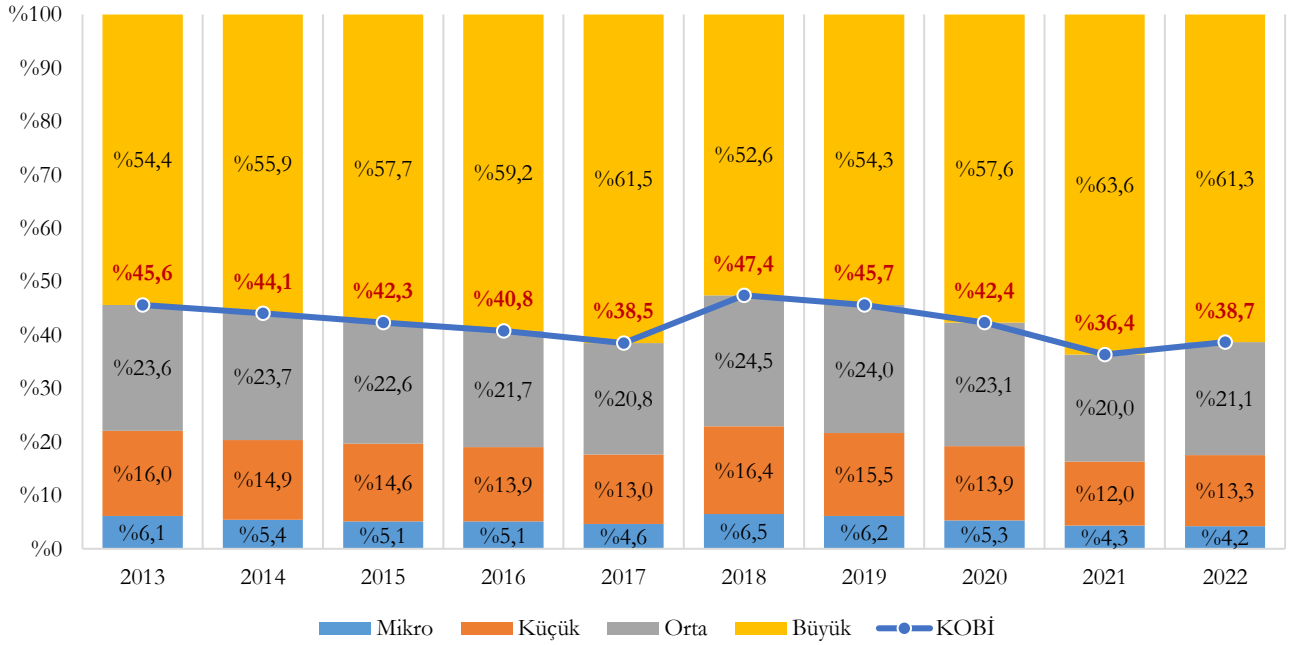

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerin cirosunun teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerin cirosunda yüksek teknolojiye sahip olanların payı %1,4'tür. KOBİ'lerin cirosunun yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 31 - KOBİ'lerin Cirosunun Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

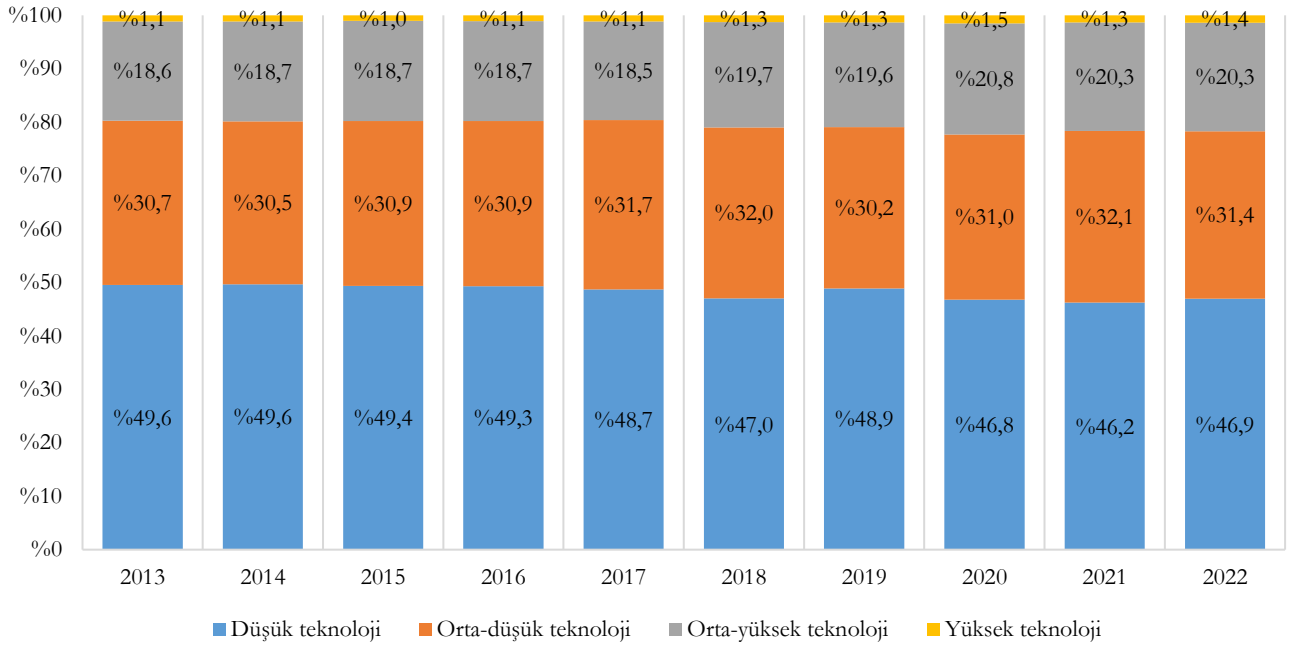

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki ciroda %2,9 iken KOBİ'lerdeki ciroda %1,4, büyük ölçekli girişimlerdeki ciroda ise %3,4'tür. Ölçek büyüdükçe ciroda yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre cironun dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 32 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Cironun Dağılımı (%), 2022

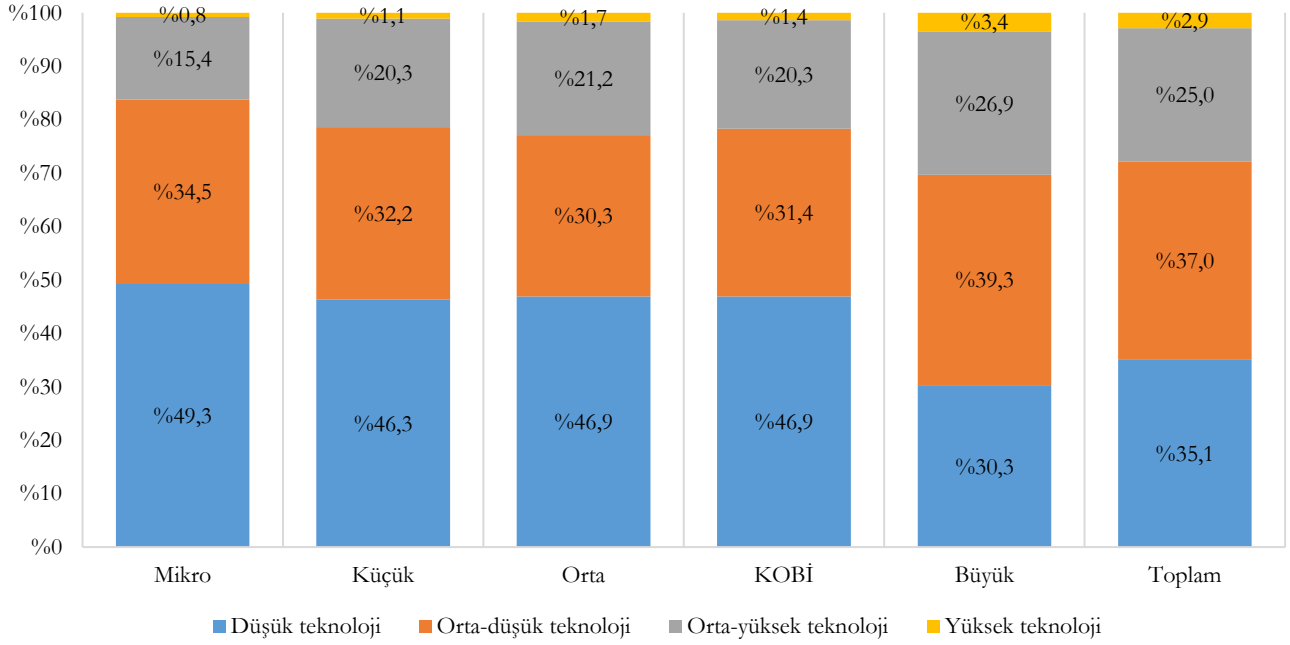

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.3. Girişim Başına Ciro

Girişim başına ciro, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı ciro verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 9,8 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, KOBİ'lerde 4,2 Milyon ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 1,9 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 33 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2013-2022

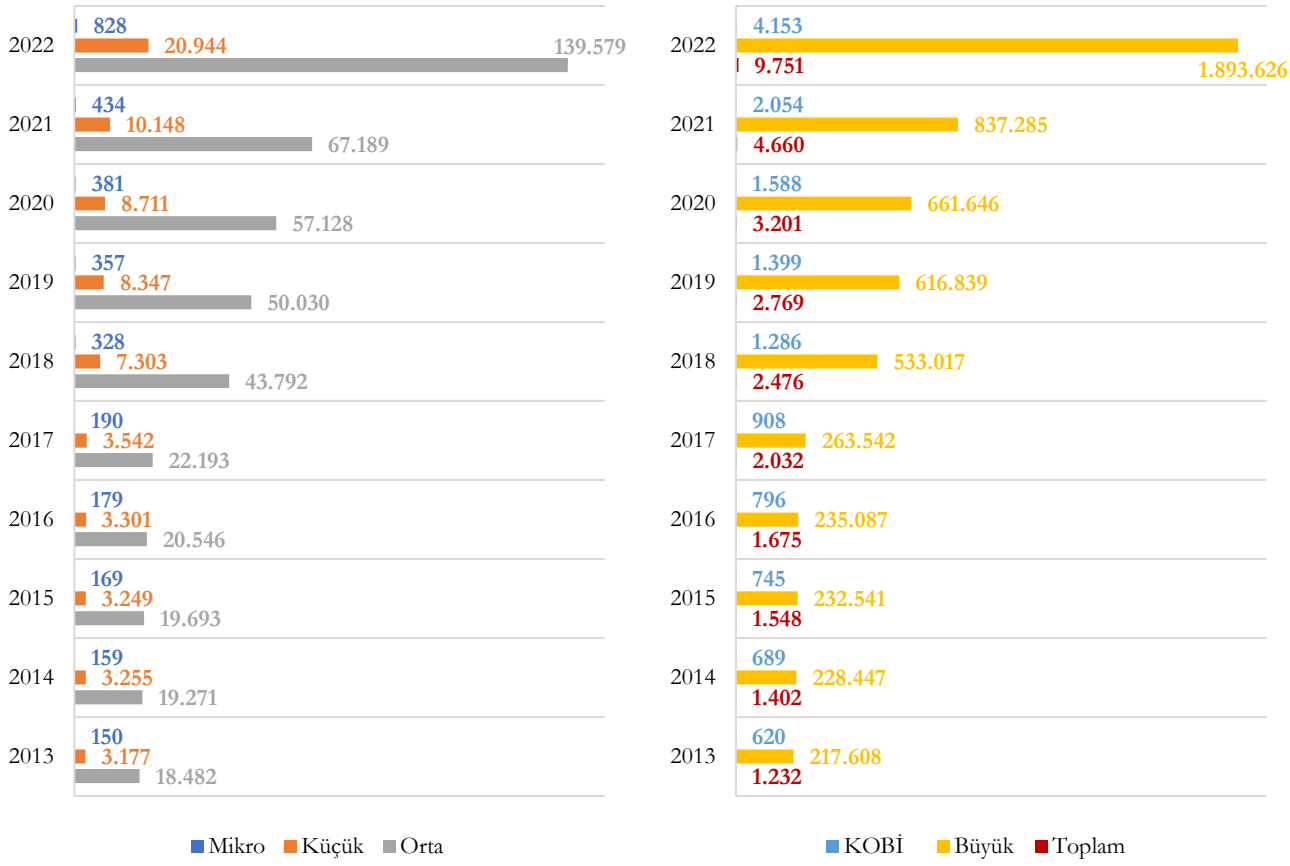

2022 yılında "D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" 400 Milyon ₺ ile tüm girişimlerde en yüksek girişim başına ciro değerine sahip olduğu gibi, 21 Milyon ₺ ile KOBİ'lerde ve 5,5 Milyar ₺ ile büyük ölçekli girişimlerde de en yüksek girişim başına ciro değerine sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 34 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2022

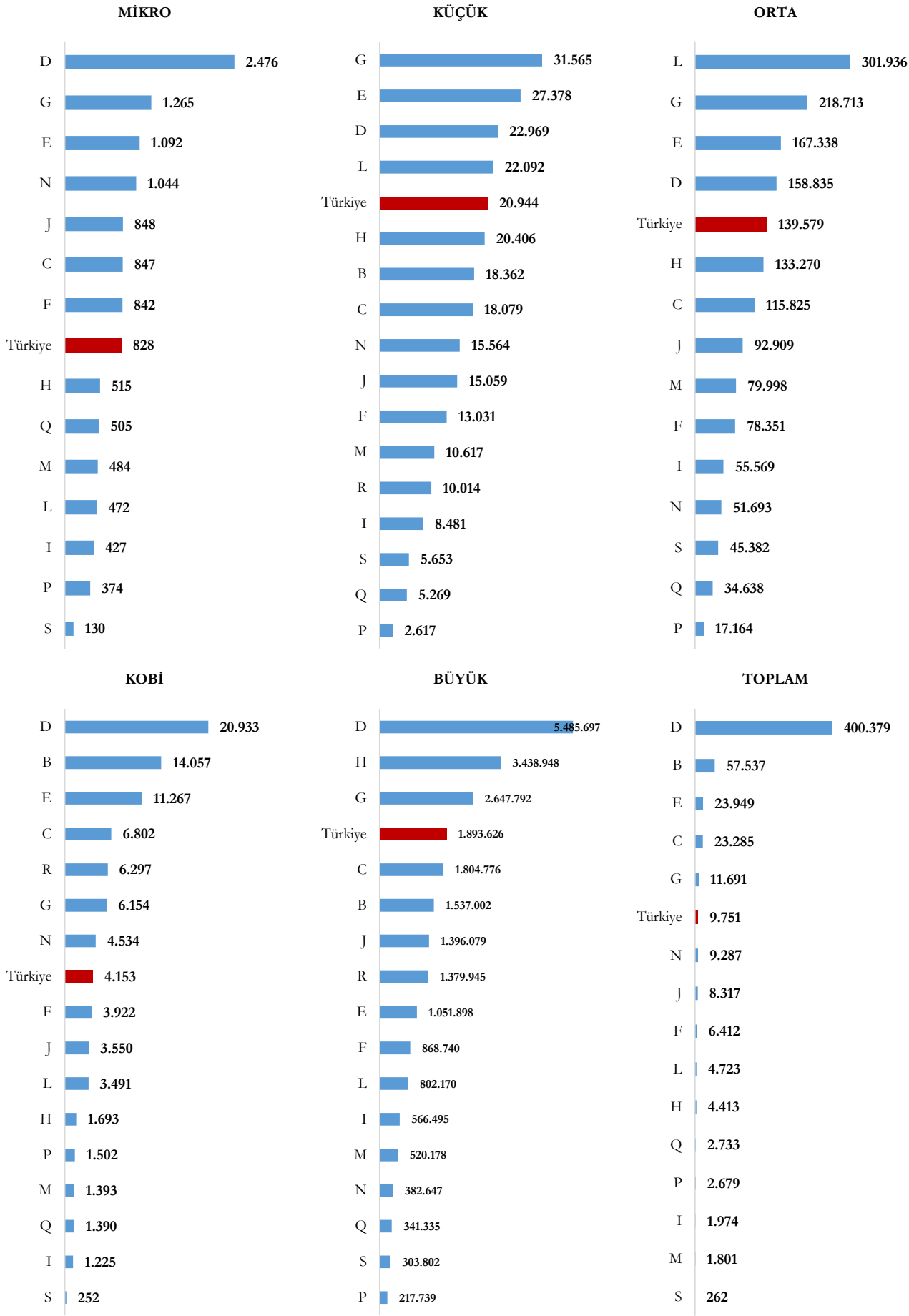

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 23 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, imalat sektörü KOBİ'lerinde 6,8 Milyon ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 1,8 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 35 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerindeki Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2013-2022

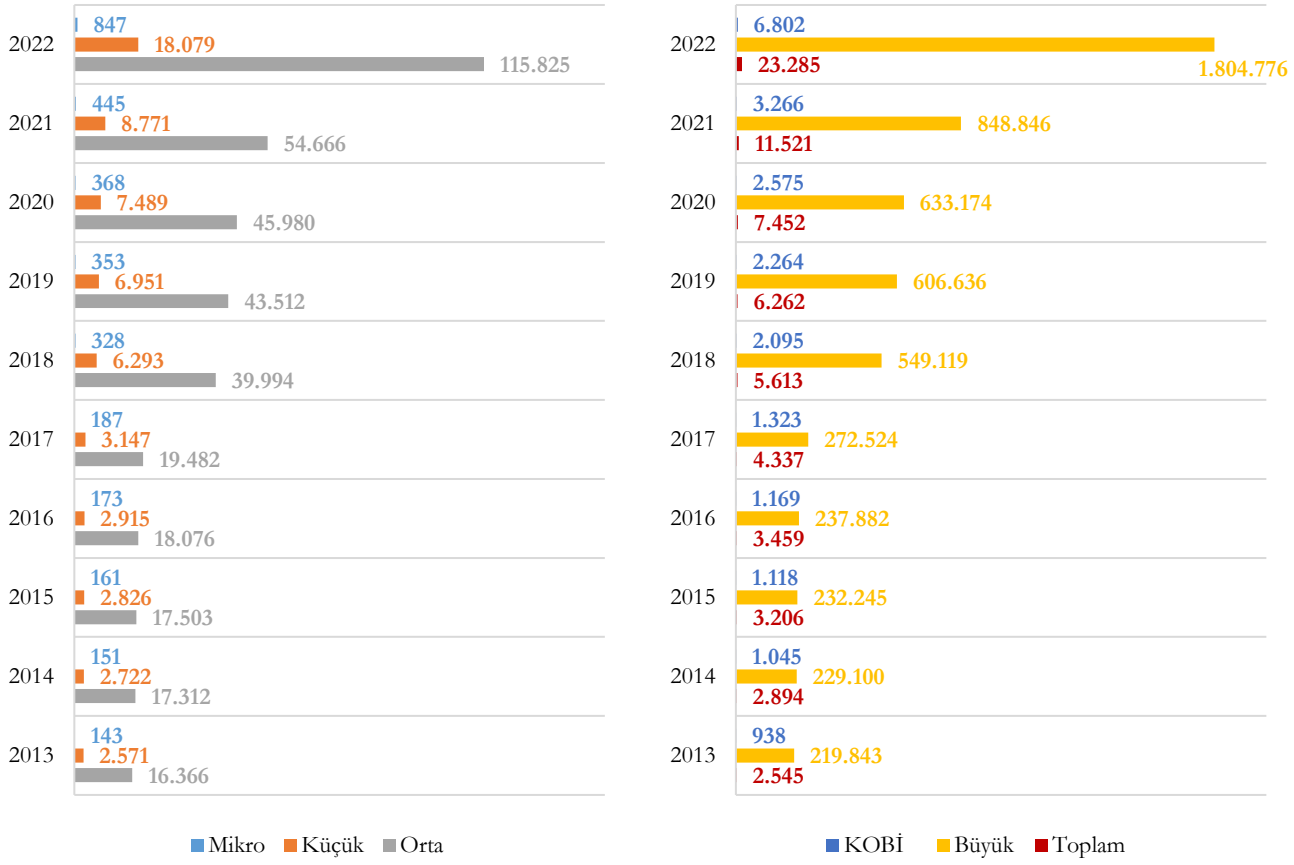

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 442 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına ciro değerine sahip iken, KOBİ'lerde 31 Milyon ₺ ile "19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 4,2 Milyar ₺ ile "24-Ana Metal Sanayii" en yüksek girişim başına ciro değerine sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 36 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2022

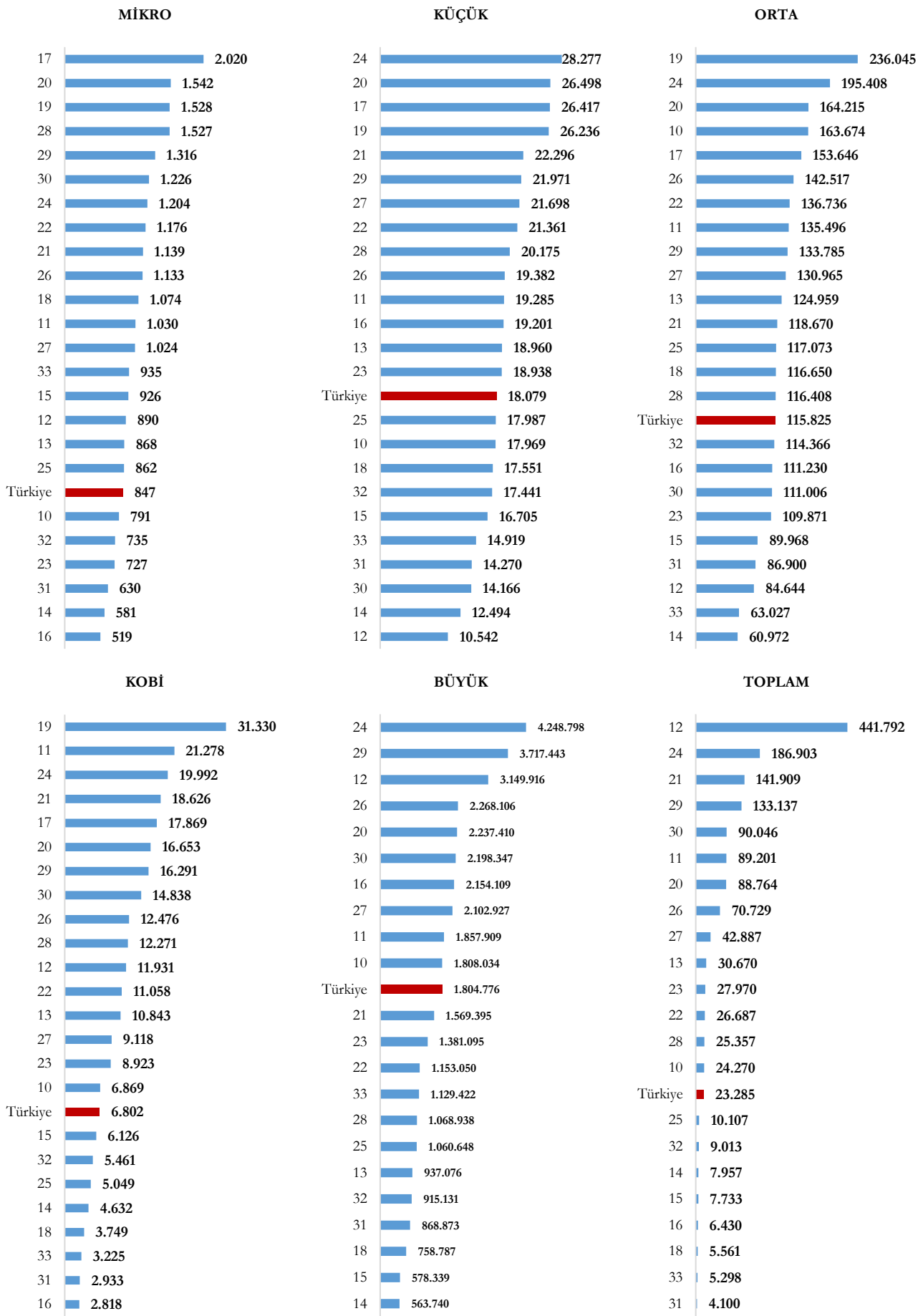

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 13,9 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, büyük ölçekli girişimlerde 2,1 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 37 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022

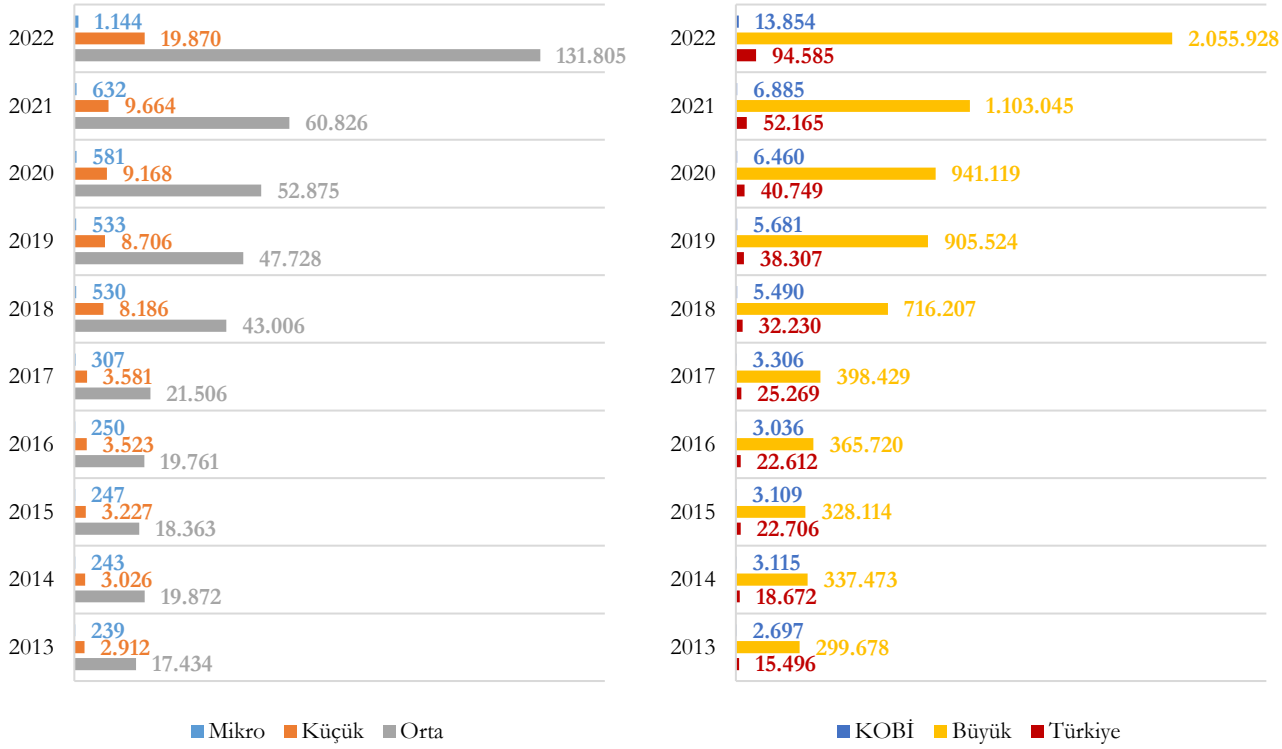

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 12,2 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, büyük ölçekli girişimlerde 2,1 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 38 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022

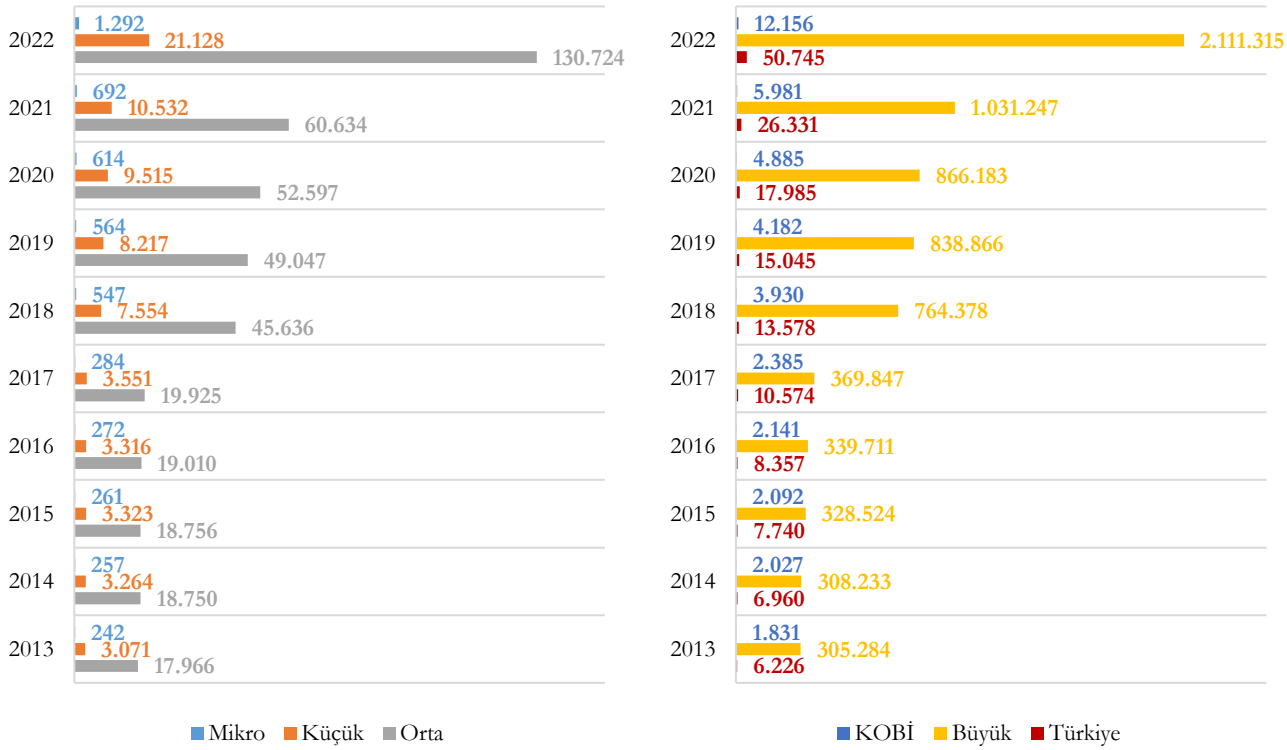

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 6,8 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, büyük ölçekli girişimlerde 2,4 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 39 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022

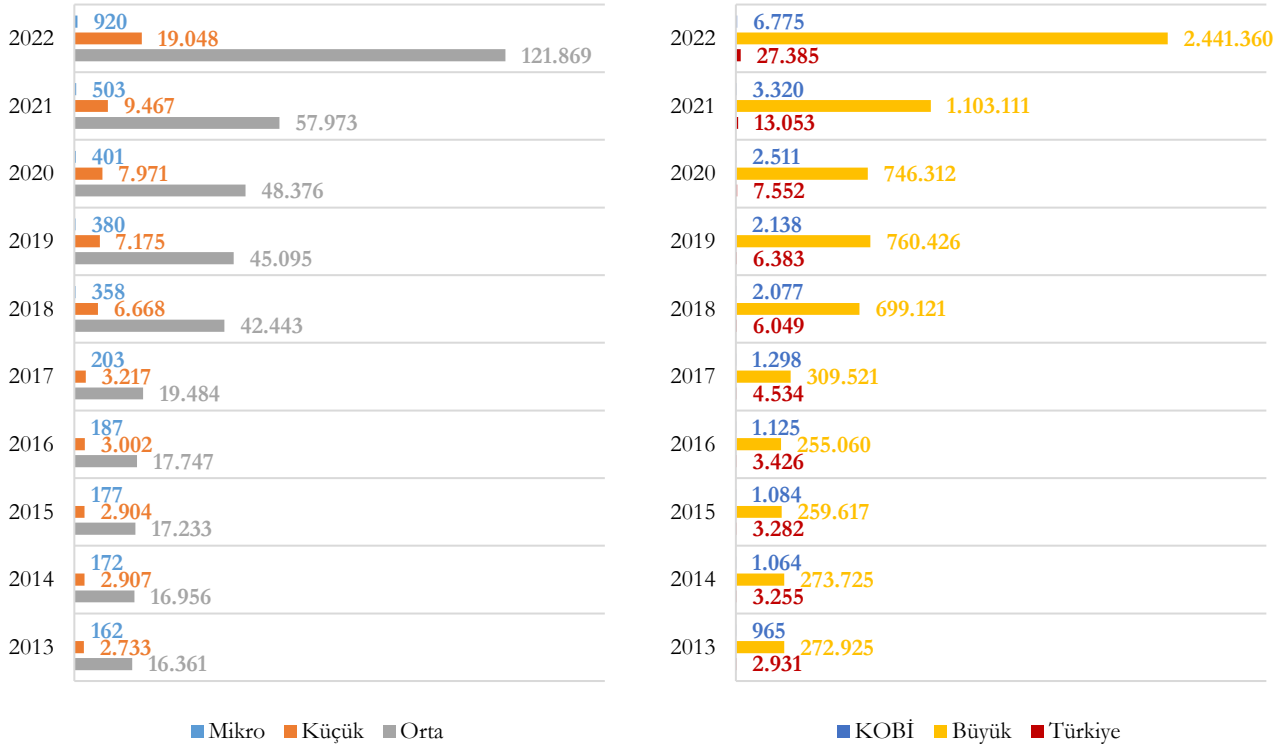

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 5,7 Milyon ₺ olan girişim başına ciro, büyük ölçekli girişimlerde 1,2 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 40 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki G.B.Ciro (Bin ₺), 2013-2022

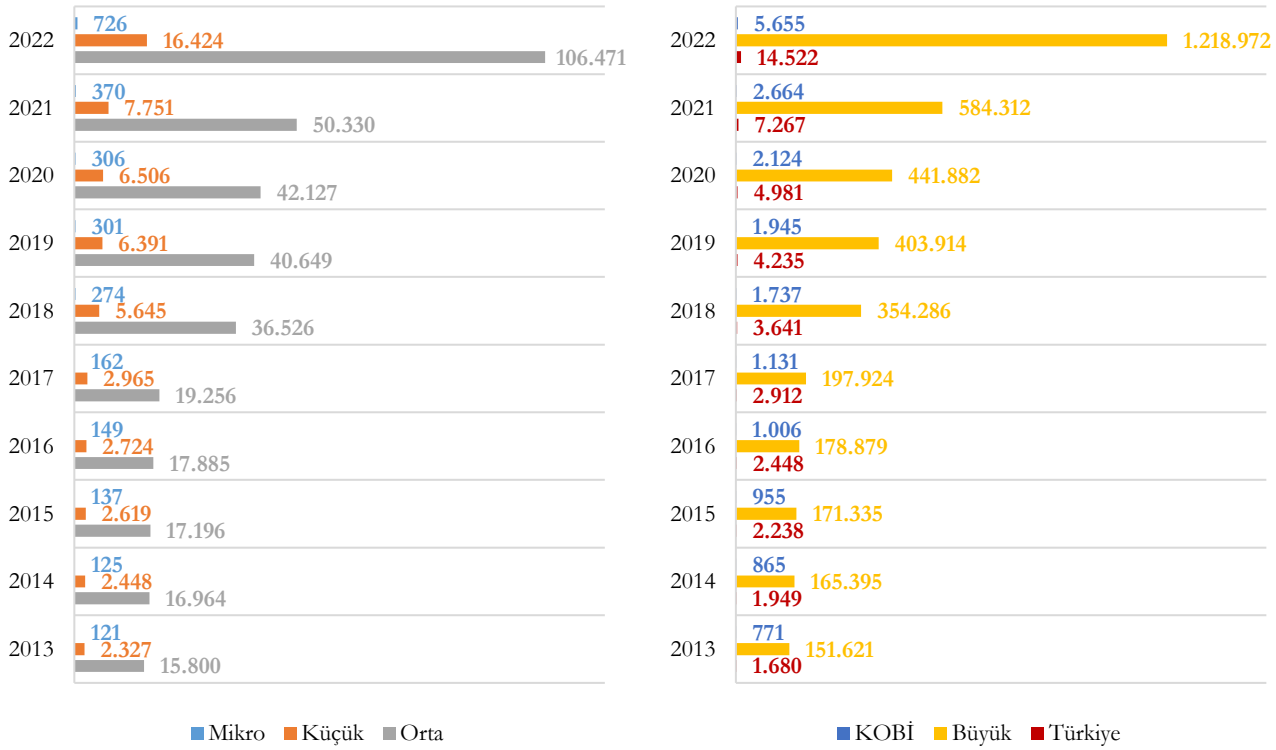

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına cironun, düşük ve orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına cironun iki katından daha fazla olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 41 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2013-2022

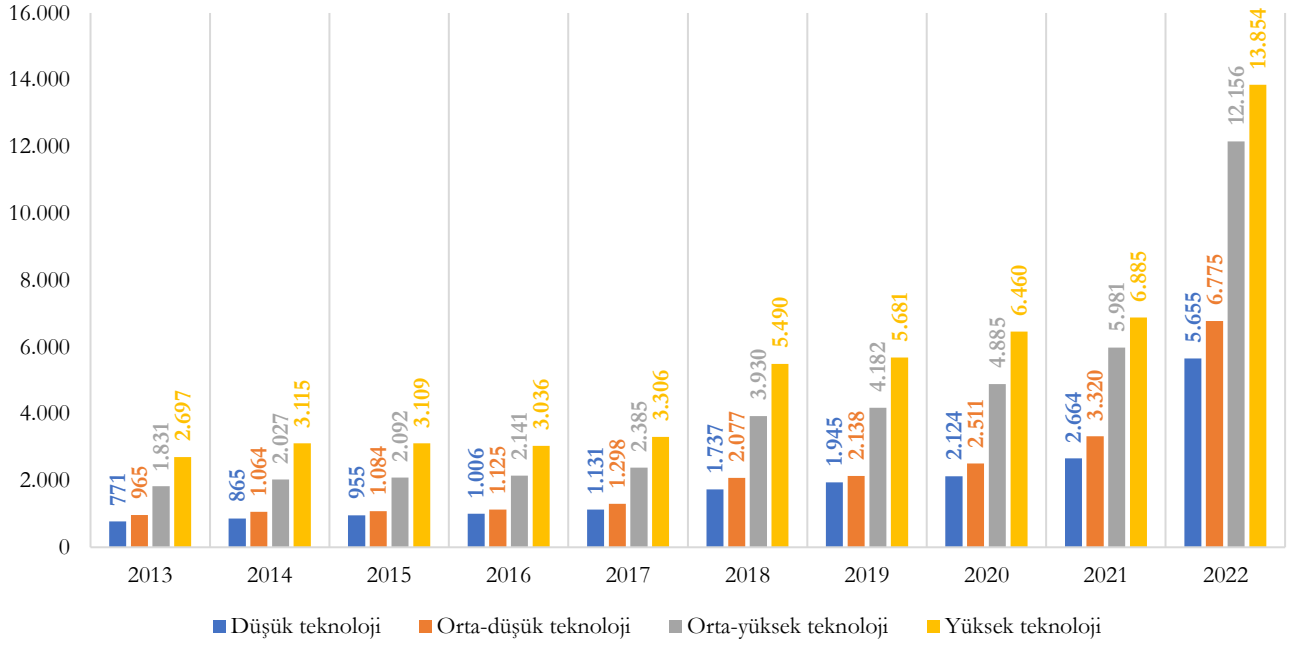

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına ciro değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 42 –Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Ciro (Bin ₺), 2022

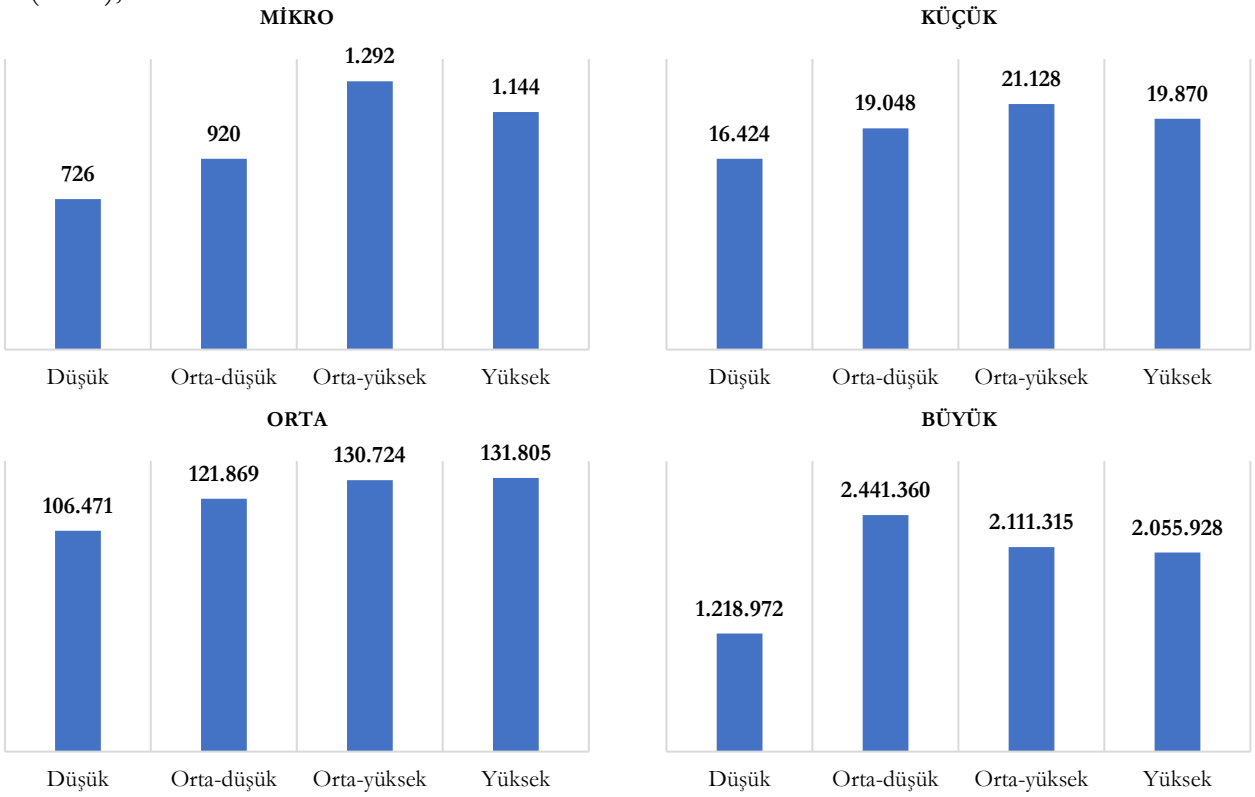

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.4. Üretim Değeri

Üretim değeri, satışa dayalı stok değişmelerini ve mal ve hizmetlerin yeniden satışını içeren, birim tarafından fiilen üretilen miktarın parasal değerini ifade etmektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki üretim değeri 22 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 43 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Üretim Değeri (Milyar ₺), 2013-2022

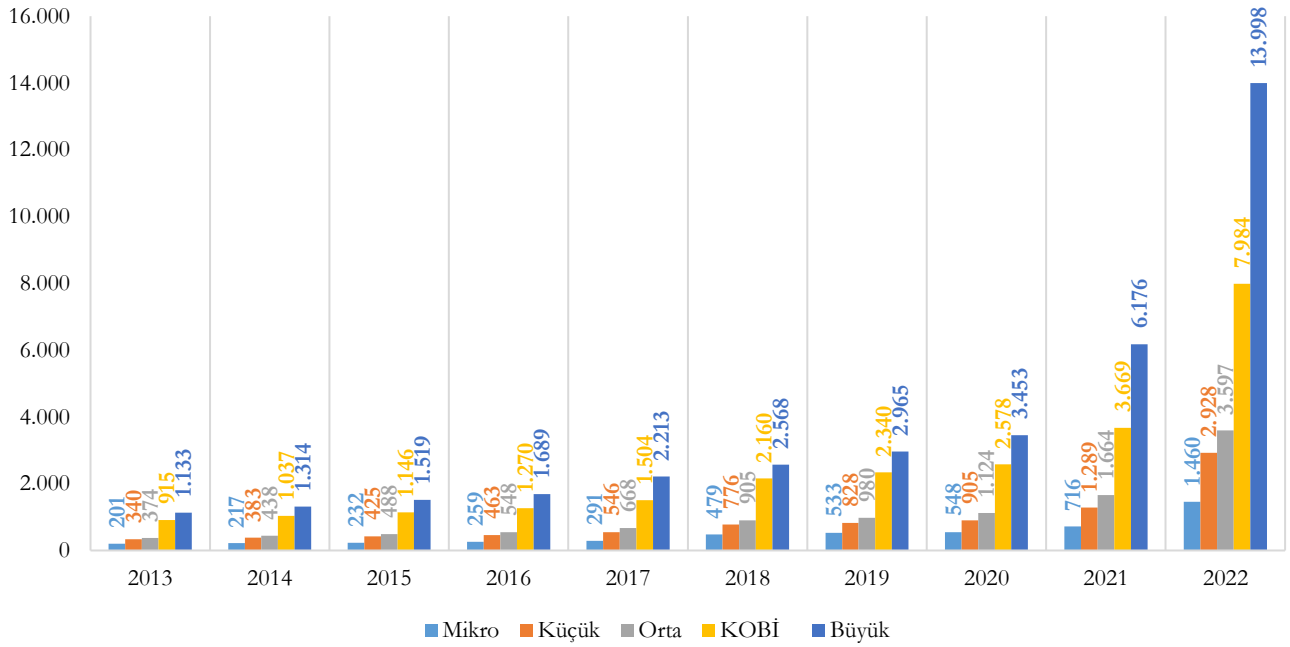

2022 yılı toplam üretim değerinin %6,6'sını mikro ölçekli, %13,3'ünü küçük ölçekli, %16,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam üretim değerindeki payı %36,3'tür. Yıllara ve ölçeklere göre üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 44 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Üretim Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022

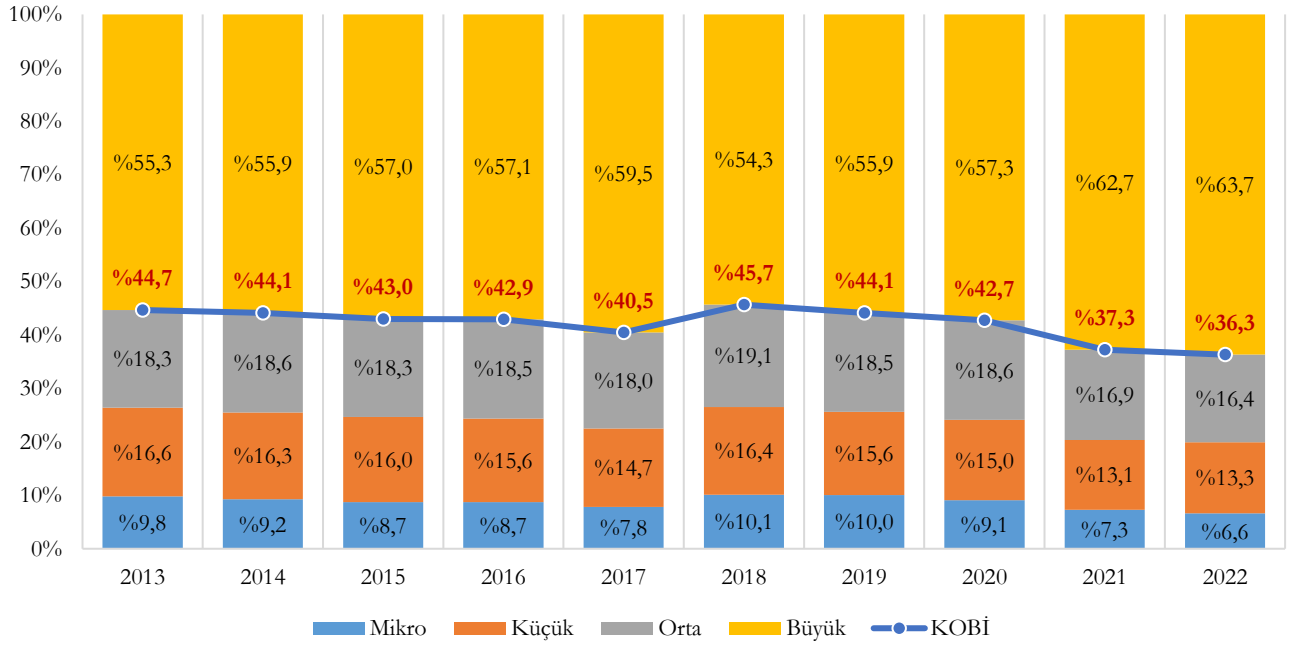

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki üretim değerinin %23,6'sını teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki üretim değerinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 45 - Sektör Gruplarındaki Üretim Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

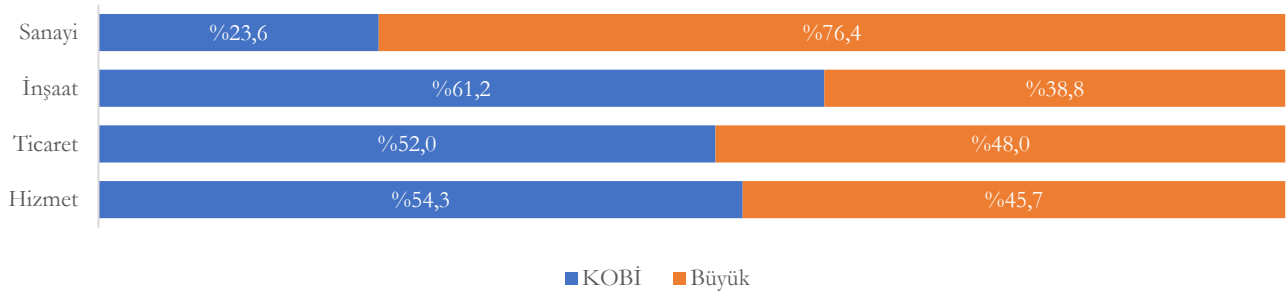

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki üretim değerinin %38,7'sini, büyük ölçekli girişimlerdeki üretim değerinin ise %71,4'ünü teşkil etmiştir. Ölçek bazında üretim değerinin sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 46 – Ölçek Bazında Üretim Değerinin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

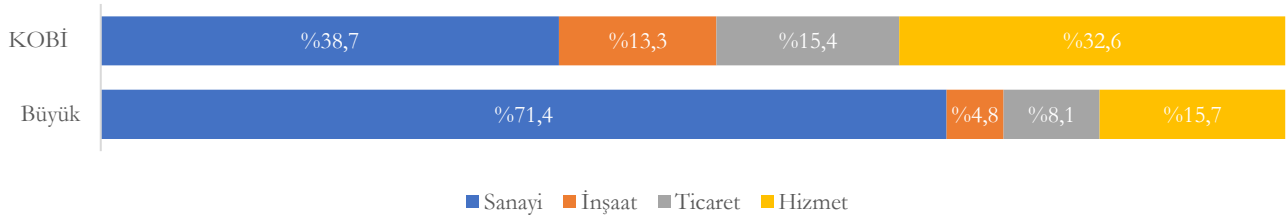

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı", %4,9 ile üretim değerinde KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "S-Diğer Hizmet Faaliyetleri" %96,8 ile üretim değerinde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki üretim değ. ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 47 - Sektör Bazında Üretim Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

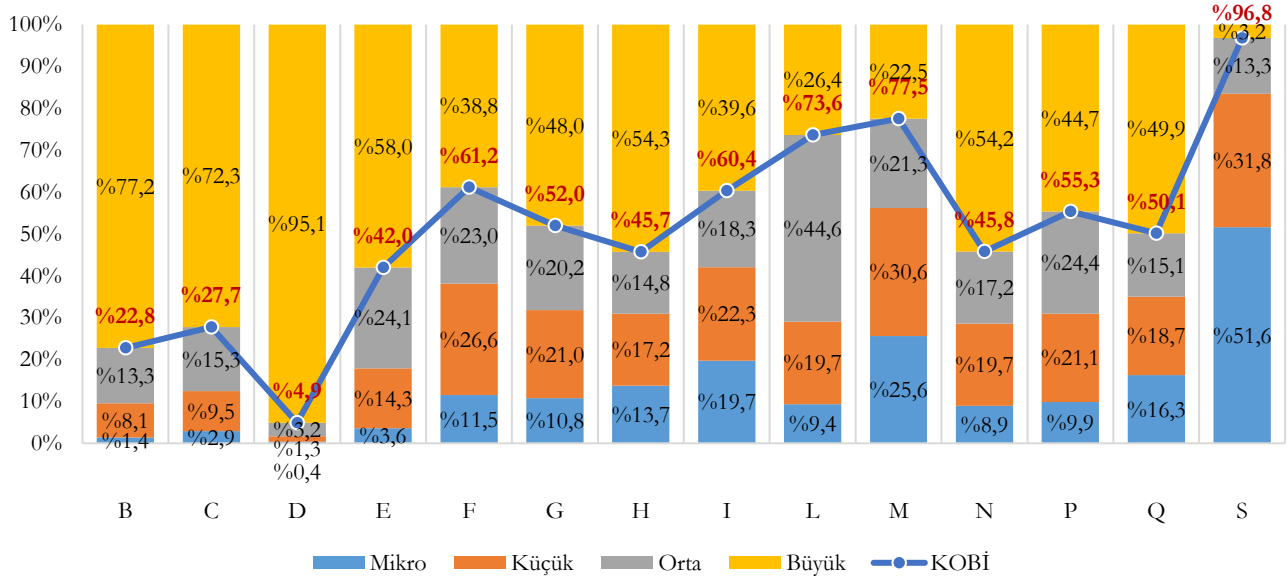

Büyük ölçekli girişimlerde üretim değerinin %50'sinden fazlasının imalat sektöründe olduğu, KOBİ'lerde ise imalat sektörü payının toplam değerin yaklaşık üçte biri kadar olduğu görülmektedir. Ölçek bazında üretim değerinin sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 48 - Ölçek Bazında Üretim Değerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

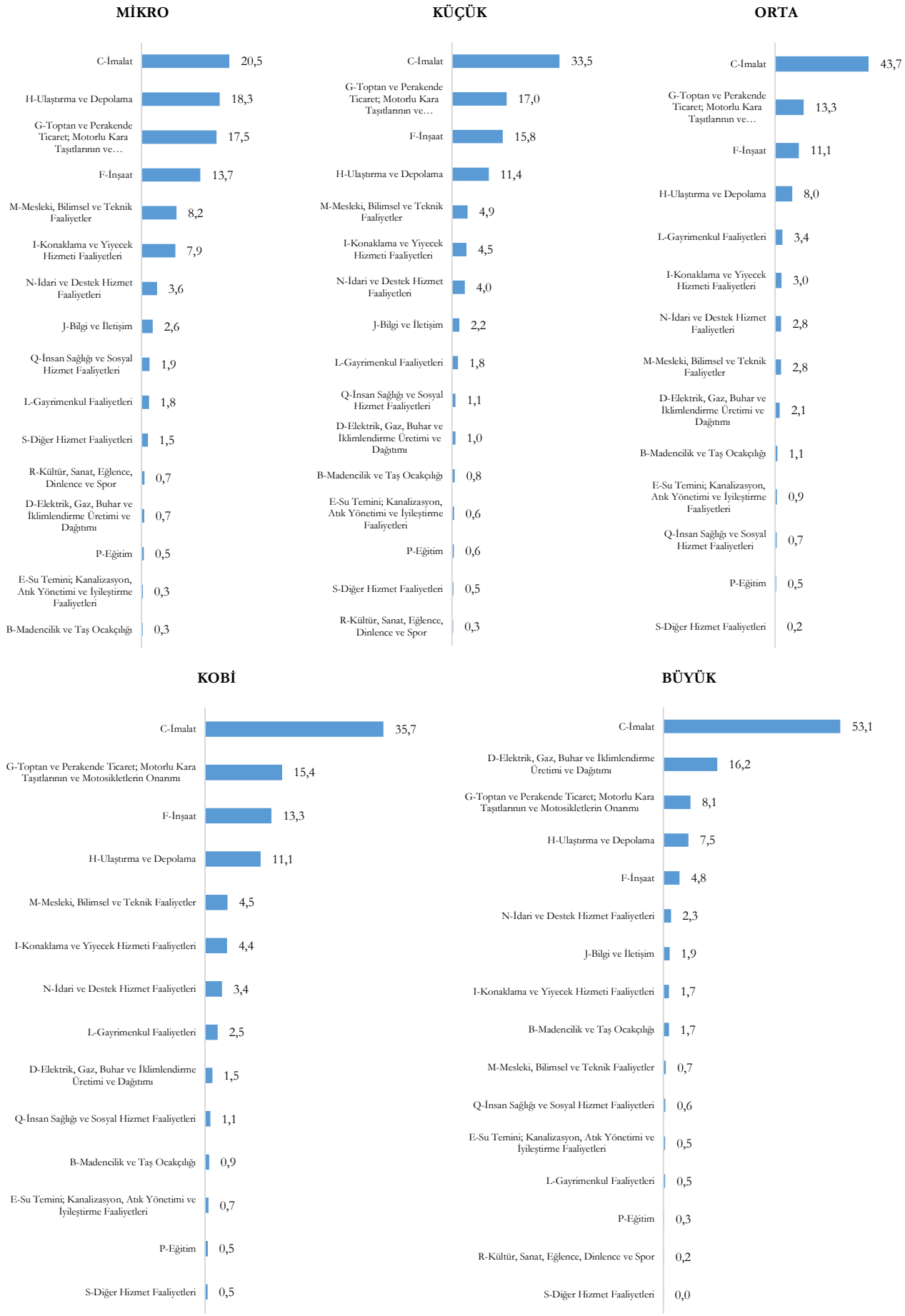

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 8 - Ölçek ve Sektörlere Göre Üretim Değeri (Milyon ₺), 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4.150	0,3	1,4	24.356	0,8	8,1	39.650	1,1	13,3	68.156	0,9	22,8	231.044	1,7	77,2	299.200
C-İmalat	299.501	20,5	2,9	979.396	33,5	9,5	1.570.986	43,7	15,3	2.849.883	35,7	27,7	7.427.637	53,1	72,3	10.277.520
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	9.572	0,7	0,4	30.249	1,0	1,3	76.925	2,1	3,2	116.745	1,5	4,9	2.262.147	16,2	95,1	2.378.892
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4.668	0,3	3,6	18.576	0,6	14,3	31.377	0,9	24,1	54.621	0,7	42,0	75.478	0,5	58,0	130.098
F-İnşaat	200.444	13,7	11,5	462.294	15,8	26,6	398.895	11,1	23,0	1.061.634	13,3	61,2	674.035	4,8	38,8	1.735.669
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	255.369	17,5	10,8	497.209	17,0	21,0	478.125	13,3	20,2	1.230.703	15,4	52,0	1.135.738	8,1	48,0	2.366.441
H-Ulaştırma ve Depolama	266.678	18,3	13,7	334.275	11,4	17,2	287.416	8,0	14,8	888.369	11,1	45,7	1.053.825	7,5	54,3	1.942.195
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	115.564	7,9	19,7	130.680	4,5	22,3	107.173	3,0	18,3	353.417	4,4	60,4	232.058	1,7	39,6	585.475
J-Bilgi ve İletişim	38.476	2,6	-	65.690	2,2	-	*	-	-	*	-	-	259.858	1,9	-	*
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	25.715	1,8	9,4	54.100	1,8	19,7	122.397	3,4	44,6	202.212	2,5	73,6	72.416	0,5	26,4	274.628
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	119.203	8,2	25,6	142.568	4,9	30,6	99.185	2,8	21,3	360.956	4,5	77,5	104.528	0,7	22,5	465.484
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	52.840	3,6	8,9	116.240	4,0	19,7	101.652	2,8	17,2	270.731	3,4	45,8	320.159	2,3	54,2	590.890
P-Eğitim	7.811	0,5	9,9	16.634	0,6	21,1	19.228	0,5	24,4	43.673	0,5	55,3	35.269	0,3	44,7	78.942
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	27.703	1,9	16,3	31.897	1,1	18,7	25.776	0,7	15,1	85.376	1,1	50,1	84.916	0,6	49,9	170.292
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	10.254	0,7	-	10.018	0,3	-	*	-	-	*	-	-	27.307	0,2	-	*
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	21.774	1,5	51,6	13.412	0,5	31,8	5.625	0,2	13,3	40.810	0,5	96,8	1.346	0,0	3,2	42.156
Toplam	**1.459.721**	**100,0**	**6,6**	**2.927.593**	**100,0**	**13,3**	**3.596.982**	**100,0**	**16,4**	**7.984.296**	**100,0**	**36,3**	**13.997.761**	**100,0**	**63,7**	**21.982.057**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki üretim değeri 10,3 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 49 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Üretim Değeri (Milyar ₺), 2013-2022

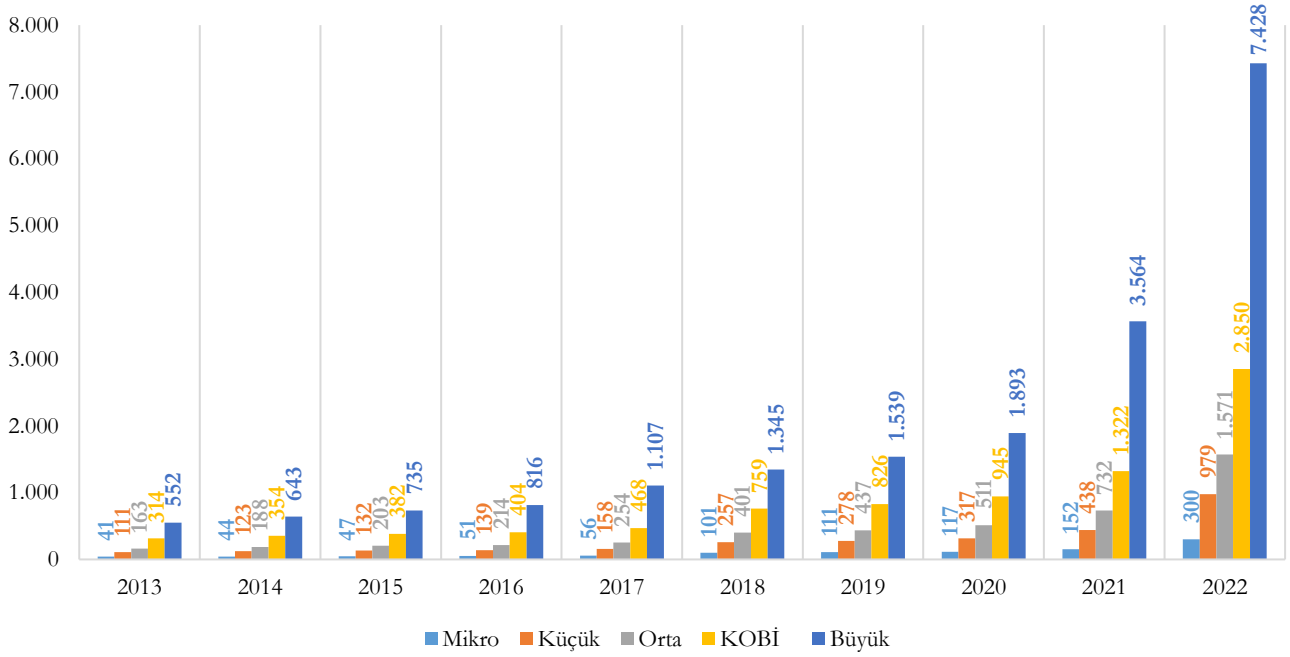

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki üretim değerinin %2,9'unu mikro ölçekli, %9,5'ini küçük ölçekli, %15,3'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü üretim değerindeki payı %27,7'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 50 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Üretim Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022

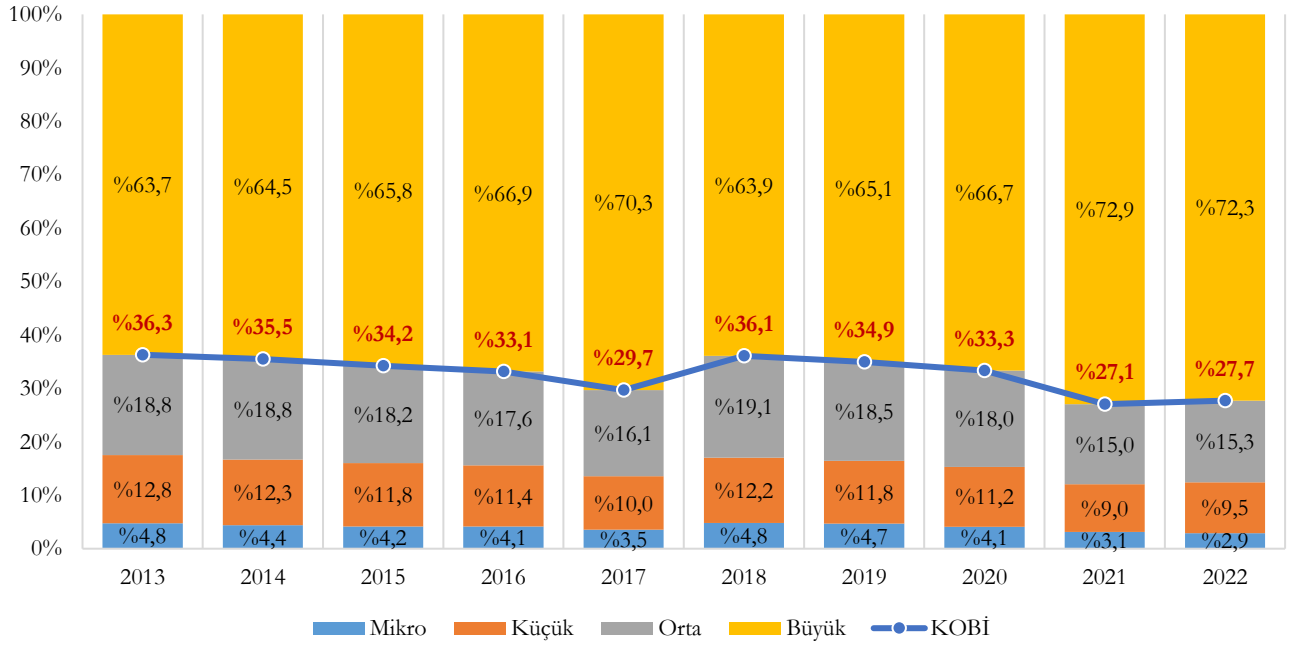

Ölçek bazında üretim değerinin imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 51 - Ölçek Bazında Üretim Değerinin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

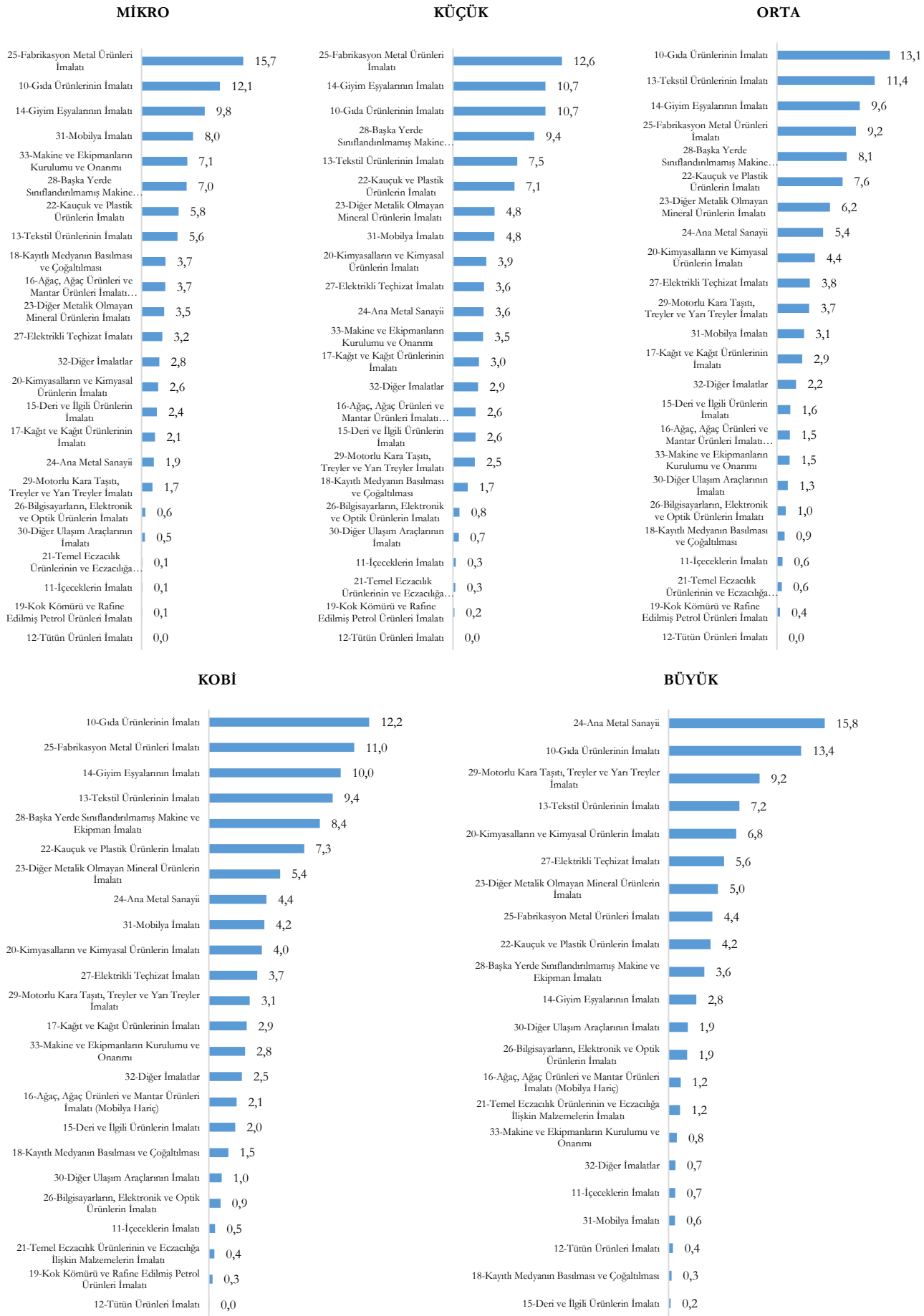

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %2,5 ile üretim değerinde KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı" %78,6 ile üretim değerinde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki üretim değerinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 52 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Üretim Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

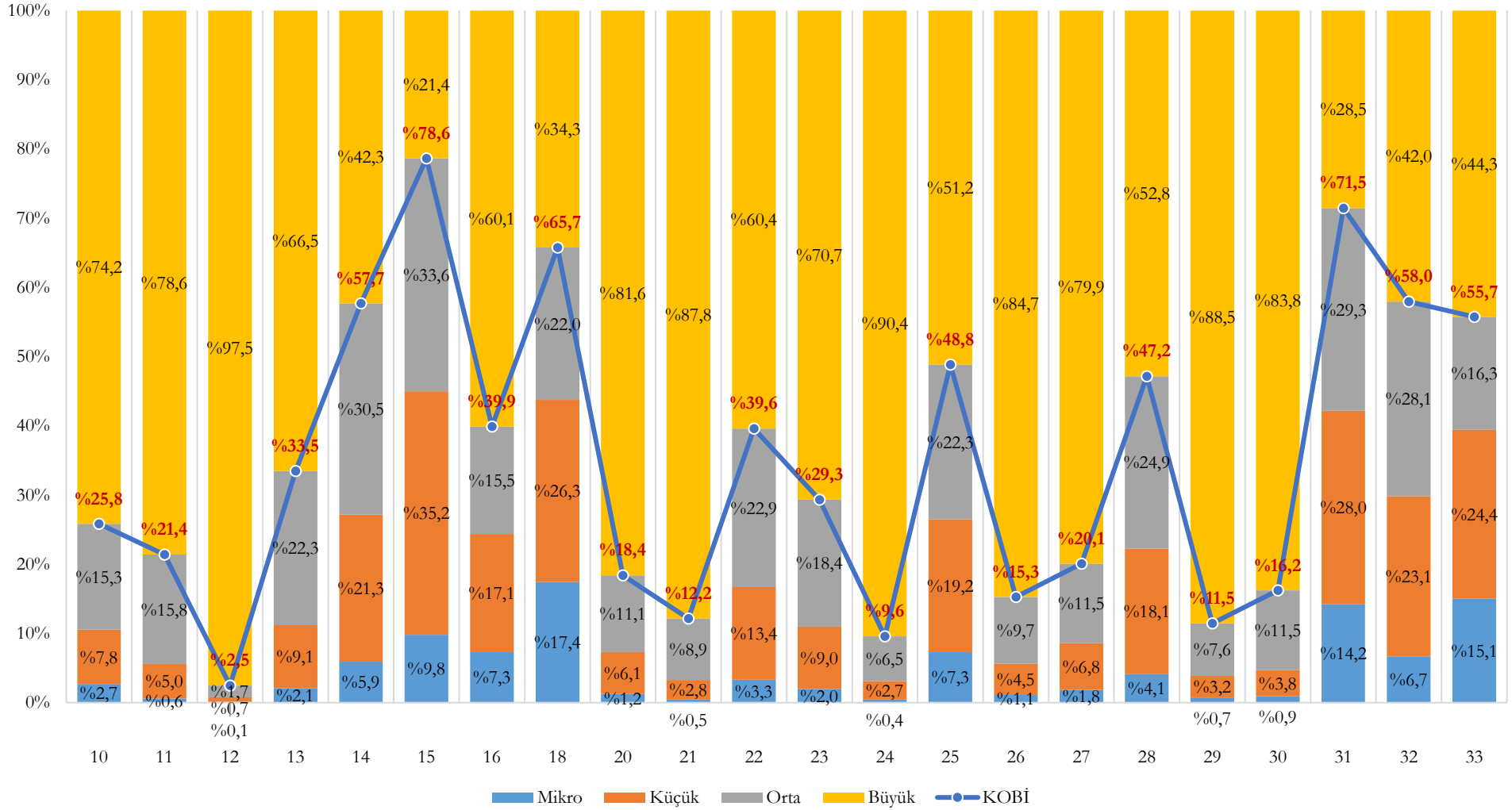

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 9 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Üretim Değeri (Milyon ₺), 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	36.304	12,1	2,7	105.198	10,7	7,8	205.908	13,1	15,3	347.409	12,2	25,8	997.538	13,4	74,2	1.344.947
11-İçeceklerin İmalatı	385	0,1	0,6	3.164	0,3	5,0	10.082	0,6	15,8	13.631	0,5	21,4	50.089	0,7	78,6	63.720
12-Tütün Ürünleri İmalatı	36	0,0	0,1	228	0,0	0,7	578	0,0	1,7	843	0,0	2,5	33.228	0,4	97,5	34.071
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	16.651	5,6	2,1	73.064	7,5	9,1	178.333	11,4	22,3	268.048	9,4	33,5	533.106	7,2	66,5	801.154
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	29.245	9,8	5,9	105.222	10,7	21,3	151.030	9,6	30,5	285.497	10,0	57,7	209.414	2,8	42,3	494.911
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	7.126	2,4	9,8	25.592	2,6	35,2	24.465	1,6	33,6	57.183	2,0	78,6	15.531	0,2	21,4	72.714
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	11.014	3,7	7,3	25.768	2,6	17,1	23.412	1,5	15,5	60.193	2,1	39,9	90.756	1,2	60,1	150.950
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	6.223	2,1	-	29.513	3,0	-	46.284	2,9	-	82.020	2,9	-	*	-	-	*
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	11.173	3,7	17,4	16.884	1,7	26,3	14.098	0,9	22,0	42.156	1,5	65,7	21.967	0,3	34,3	64.123
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	283	0,1	-	1.765	0,2	-	5.738	0,4	-	7.786	0,3	-	*	-	-	*
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	7.747	2,6	1,2	37.823	3,9	6,1	69.129	4,4	11,1	114.699	4,0	18,4	508.583	6,8	81,6	623.282
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	446	0,1	0,5	2.793	0,3	2,8	8.781	0,6	8,9	12.020	0,4	12,2	86.844	1,2	87,8	98.864
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	17.233	5,8	3,3	69.918	7,1	13,4	119.744	7,6	22,9	206.895	7,3	39,6	315.371	4,2	60,4	522.267
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	10.461	3,5	2,0	47.252	4,8	9,0	96.643	6,2	18,4	154.356	5,4	29,3	371.798	5,0	70,7	526.153
24-Ana Metal Sanayii	5.690	1,9	0,4	34.869	3,6	2,7	84.301	5,4	6,5	124.860	4,4	9,6	1.176.318	15,8	90,4	1.301.178
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	47.085	15,7	7,3	123.743	12,6	19,2	143.920	9,2	22,3	314.748	11,0	48,8	329.857	4,4	51,2	644.605
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	1.801	0,6	1,1	7.495	0,8	4,5	15.970	1,0	9,7	25.267	0,9	15,3	140.066	1,9	84,7	165.333
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	9.644	3,2	1,8	35.275	3,6	6,8	59.952	3,8	11,5	104.871	3,7	20,1	417.454	5,6	79,9	522.324
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	20.935	7,0	4,1	92.455	9,4	18,1	127.049	8,1	24,9	240.440	8,4	47,2	269.270	3,6	52,8	509.710
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	5.050	1,7	0,7	24.928	2,5	3,2	58.660	3,7	7,6	88.638	3,1	11,5	685.146	9,2	88,5	773.784
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	1.612	0,5	0,9	6.518	0,7	3,8	19.834	1,3	11,5	27.963	1,0	16,2	144.472	1,9	83,8	172.435
31-Mobilya İmalatı	23.907	8,0	14,2	47.108	4,8	28,0	49.377	3,1	29,3	120.392	4,2	71,5	48.078	0,6	28,5	168.470
32-Diğer İmalatlar	8.264	2,8	6,7	28.545	2,9	23,1	34.701	2,2	28,1	71.510	2,5	58,0	51.864	0,7	42,0	123.374
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	21.185	7,1	15,1	34.276	3,5	24,4	22.996	1,5	16,3	78.456	2,8	55,7	62.274	0,8	44,3	140.730
Toplam	**299.501**	**100,0**	**2,9**	**979.396**	**100,0**	**9,5**	**1.570.986**	**100,0**	**15,3**	**2.849.883**	**100,0**	**27,7**	**7.427.637**	**100,0**	**72,3**	**10.277.520**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerin üretim değeri 311,6 Milyar ₺'dir. Bunun %0,8'i mikro ölçekli, %3,5'i küçük ölçekli, %8,4'ü orta ölçekli girişimlere ait olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin üretim değerindeki payı %12,7'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 53 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

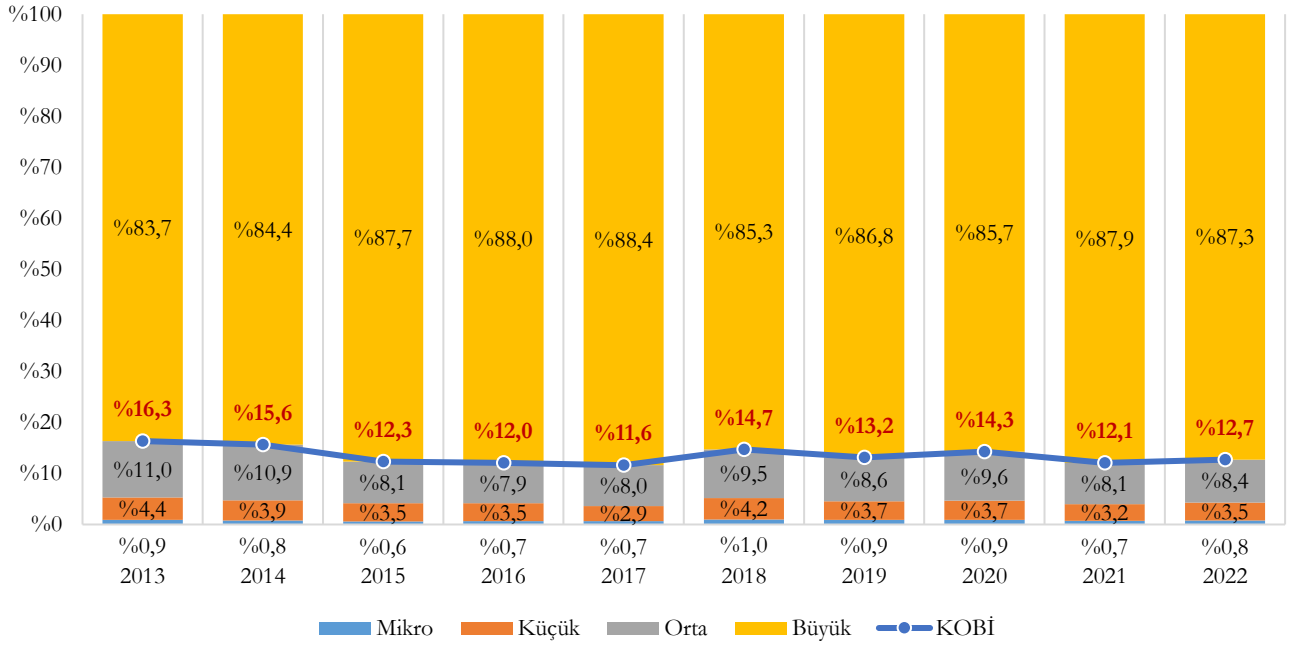

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerin üretim değeri 2,5 Trilyon ₺'dir. Bunun %1,8'i mikro ölçekli, %7,9'u küçük ölçekli, %13,3'ü orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin üretim değerindeki payı %23'tür. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 54 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

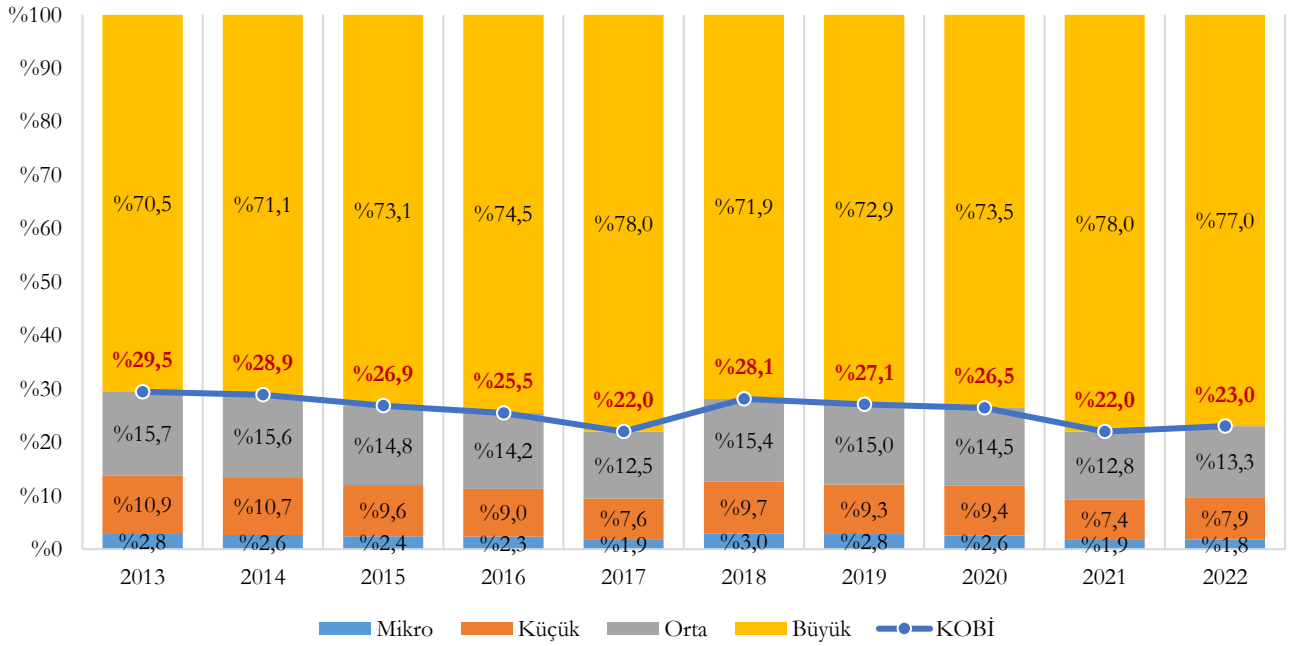

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerin üretim değeri 3,8 Trilyon ₺'dir. Bunun %2,7'si mikro ölçekli, %8,2'si küçük ölçekli, %12,5'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin üretim değerindeki payı %23,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 55 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

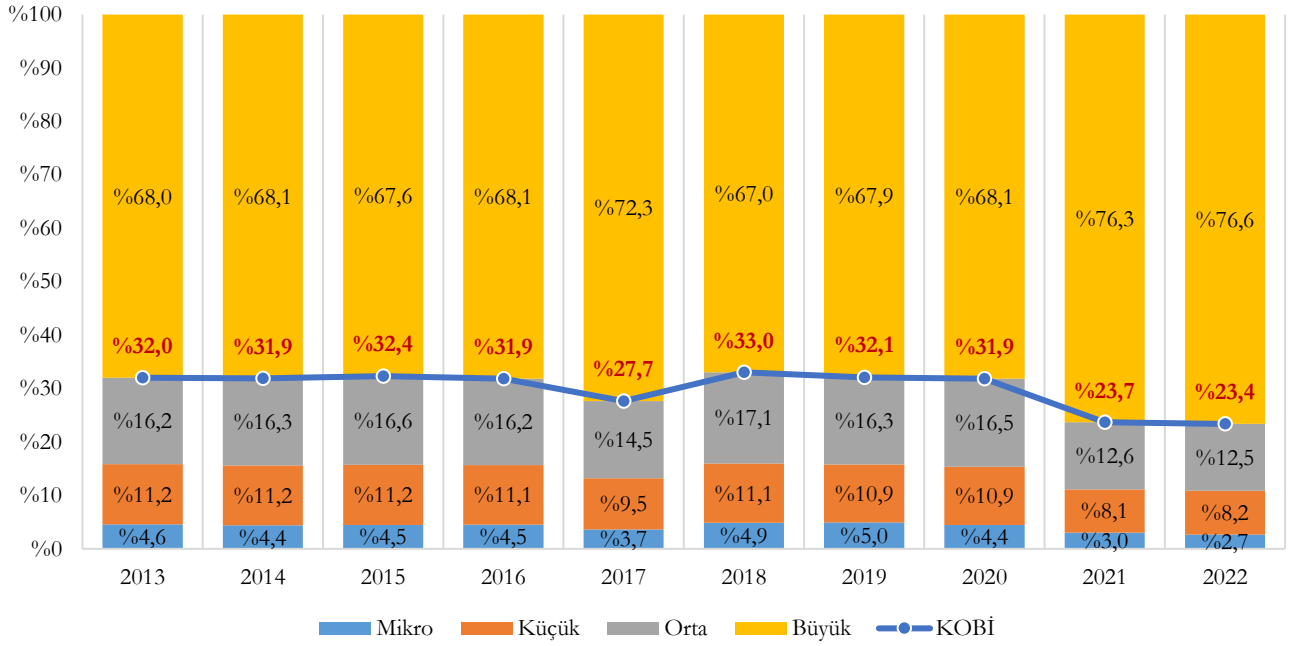

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerin üretim değeri 3,6 Trilyon ₺'dir. Bunun %2,7'si mikro ölçekli, %8,2'si küçük ölçekli, %12,5'i orta ölçekli girişimlere ait olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin üretim değerindeki payı %23,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 56 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Üretim Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

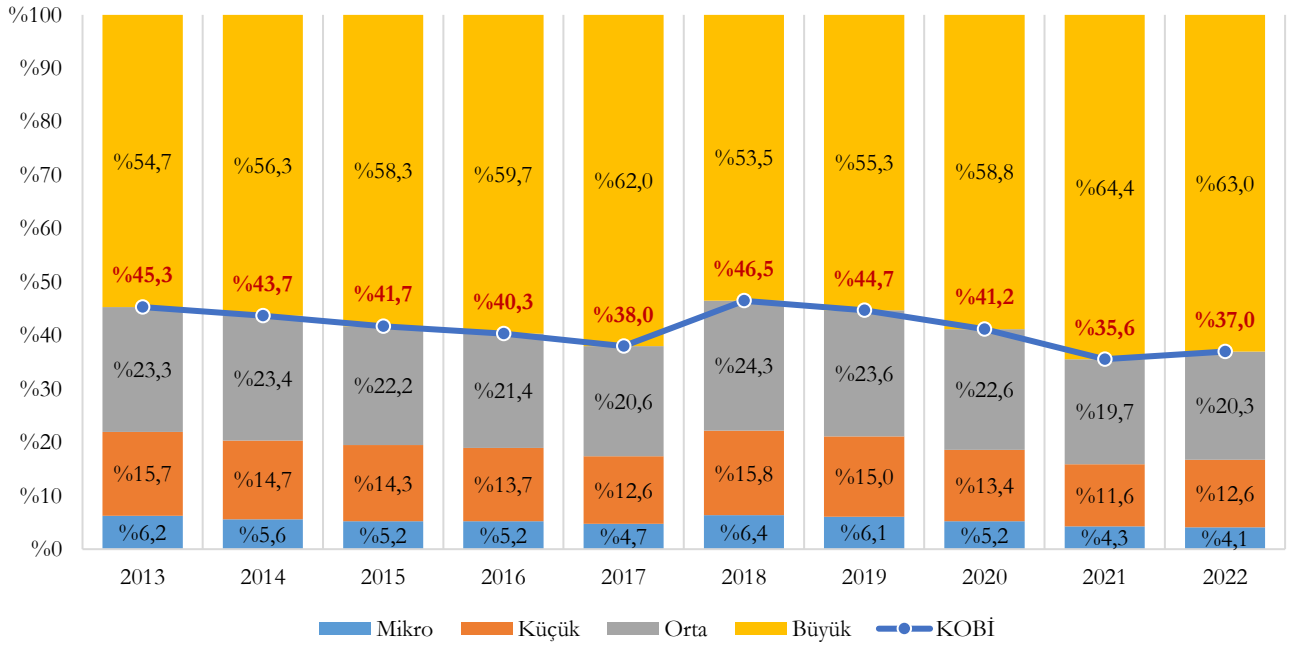

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerin üretim değerinin teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerin üretim değerinde yüksek teknolojiye sahip olanların payı %1,4'tür. KOBİ'lerin üretim değerinin yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 57 - KOBİ'lerin Üretim Değerinin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

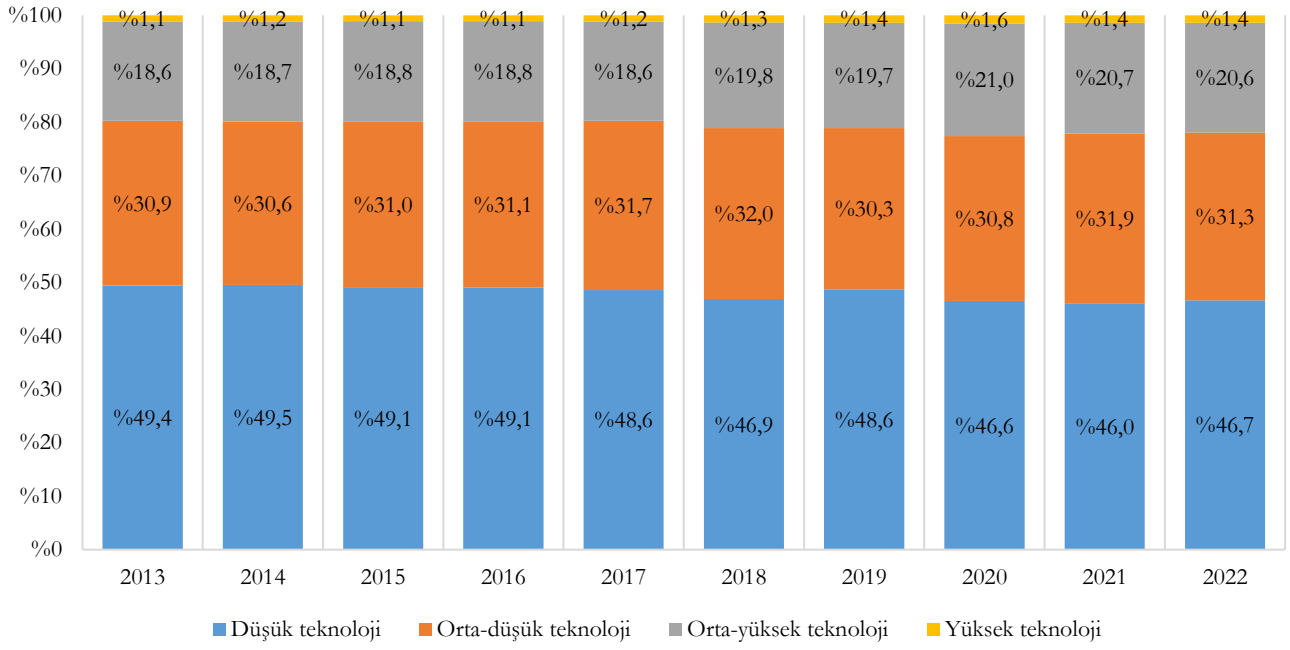

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki üretim değerinde %3 iken KOBİ'lerdeki üretim değerinde %1,4, büyük ölçekli girişimlerdeki üretim değerinde ise %3,7'dir. Ölçek büyüdükçe üretim değerinde yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre üretim değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 58 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Üretim Değerinin Dağılımı (%), 2022

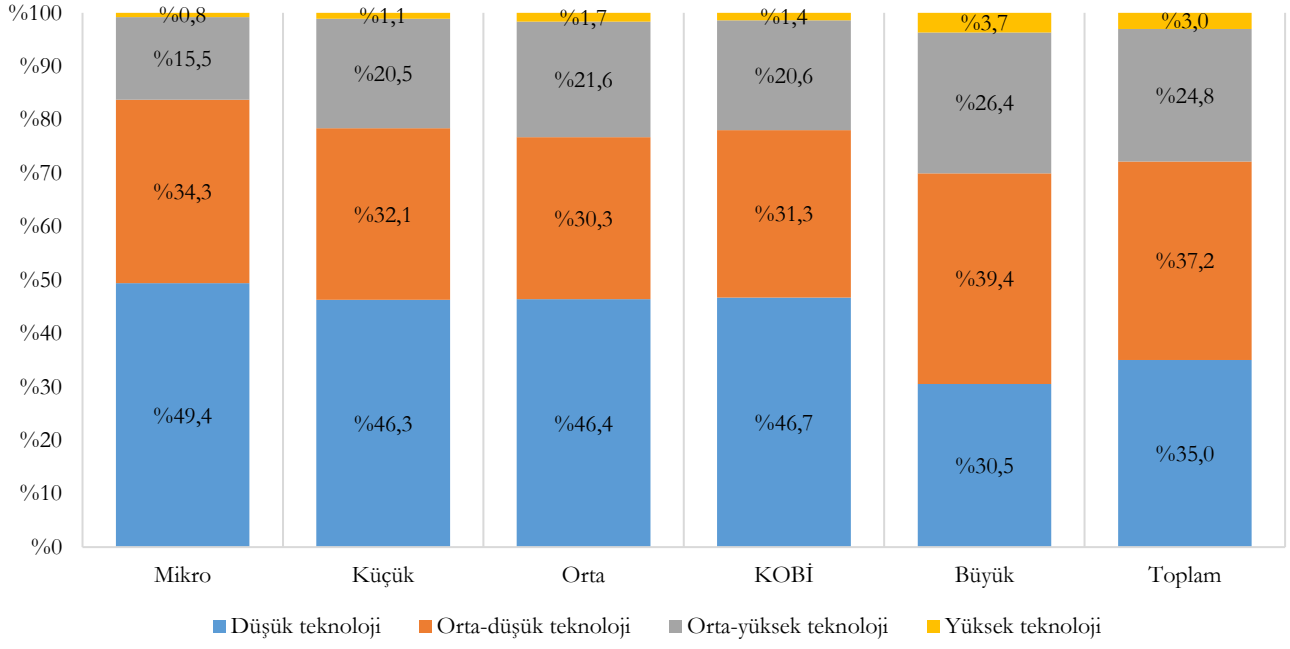

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.5. Girişim Başına Üretim Değeri

Girişim başına üretim değeri, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı üretim değeri verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 5,8 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, KOBİ'lerde 2,1 Milyon ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 1,2 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 59 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2013-2022

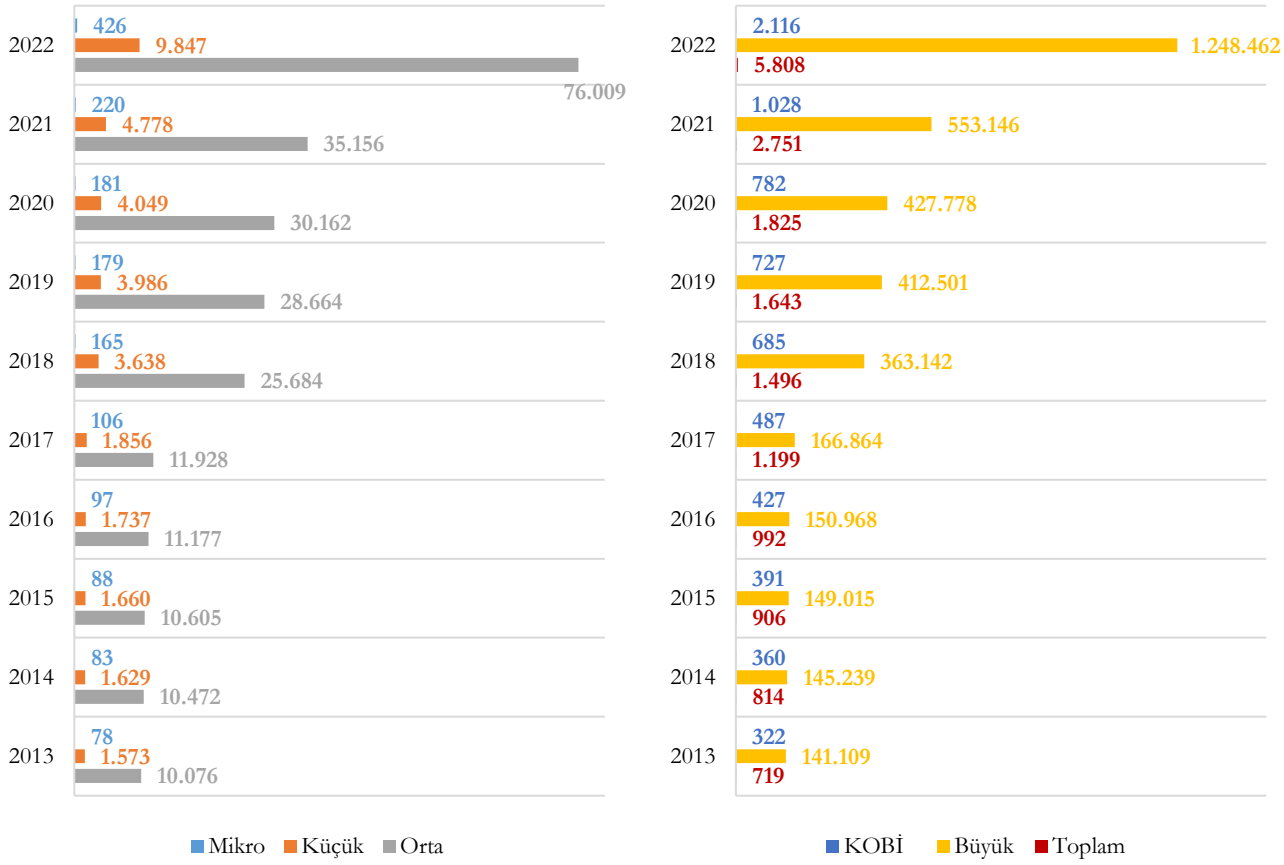

2022 yılında "D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" 405 Milyon ₺ ile tüm girişimlerde en yüksek girişim başına üretim değerine sahip olduğu gibi, 21 Milyon ₺ ile KOBİ'lerde ve 5,5 Milyar ₺ ile büyük ölçekli girişimlerde de en yüksek girişim başına üretim değerine sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 60 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2022

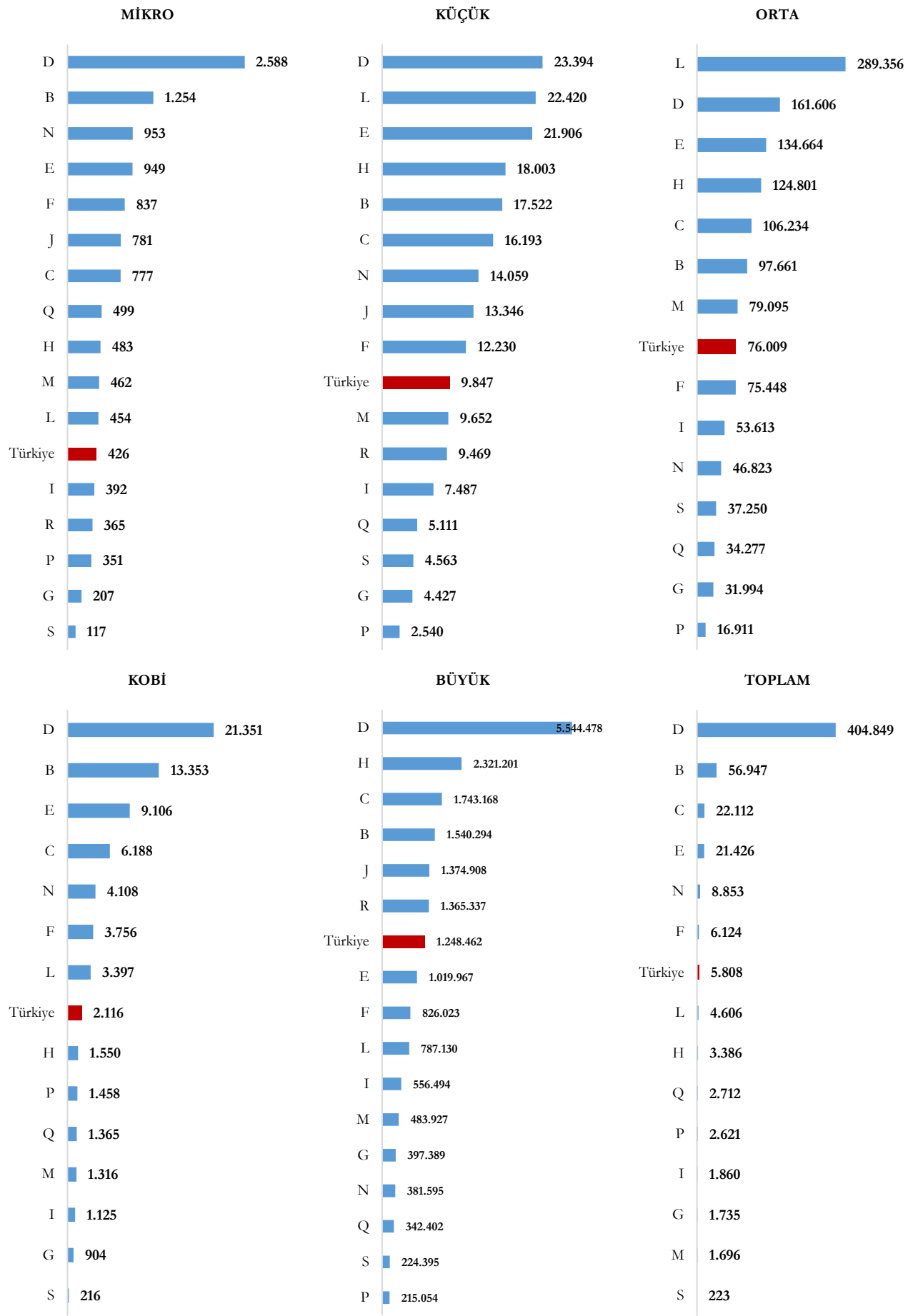

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 22 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, imalat sektörü KOBİ'lerinde 6,2 Milyon ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 1,7 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 61 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Üretim Değeri (Bin ₺), 2013-2022

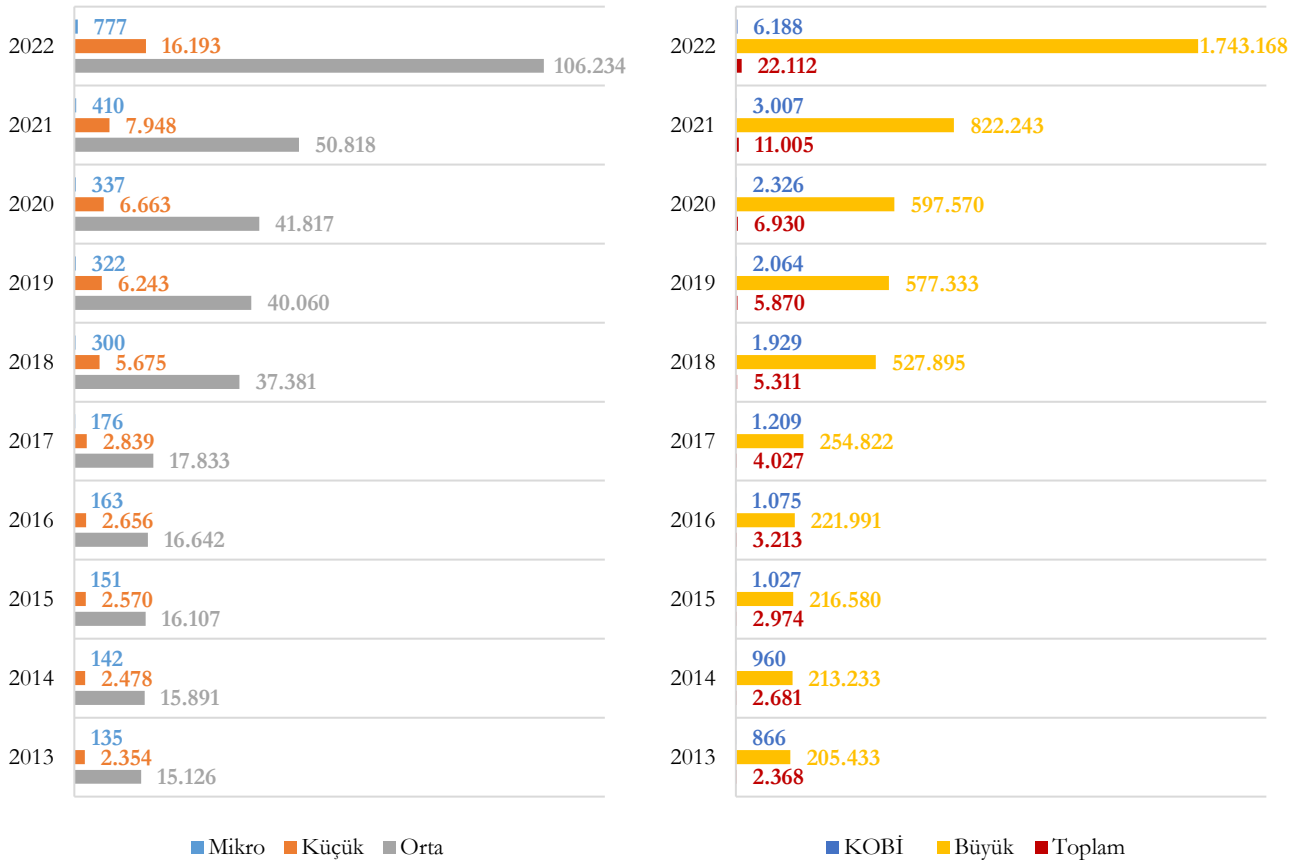

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 467 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına üretim değerine sahip iken, KOBİ'lerde 27,3 Milyon ₺ ile "19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 4,1 Milyar ₺ ile "24-Ana Metal Sanayii" en yüksek girişim başına üretim değerine sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 62 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2022

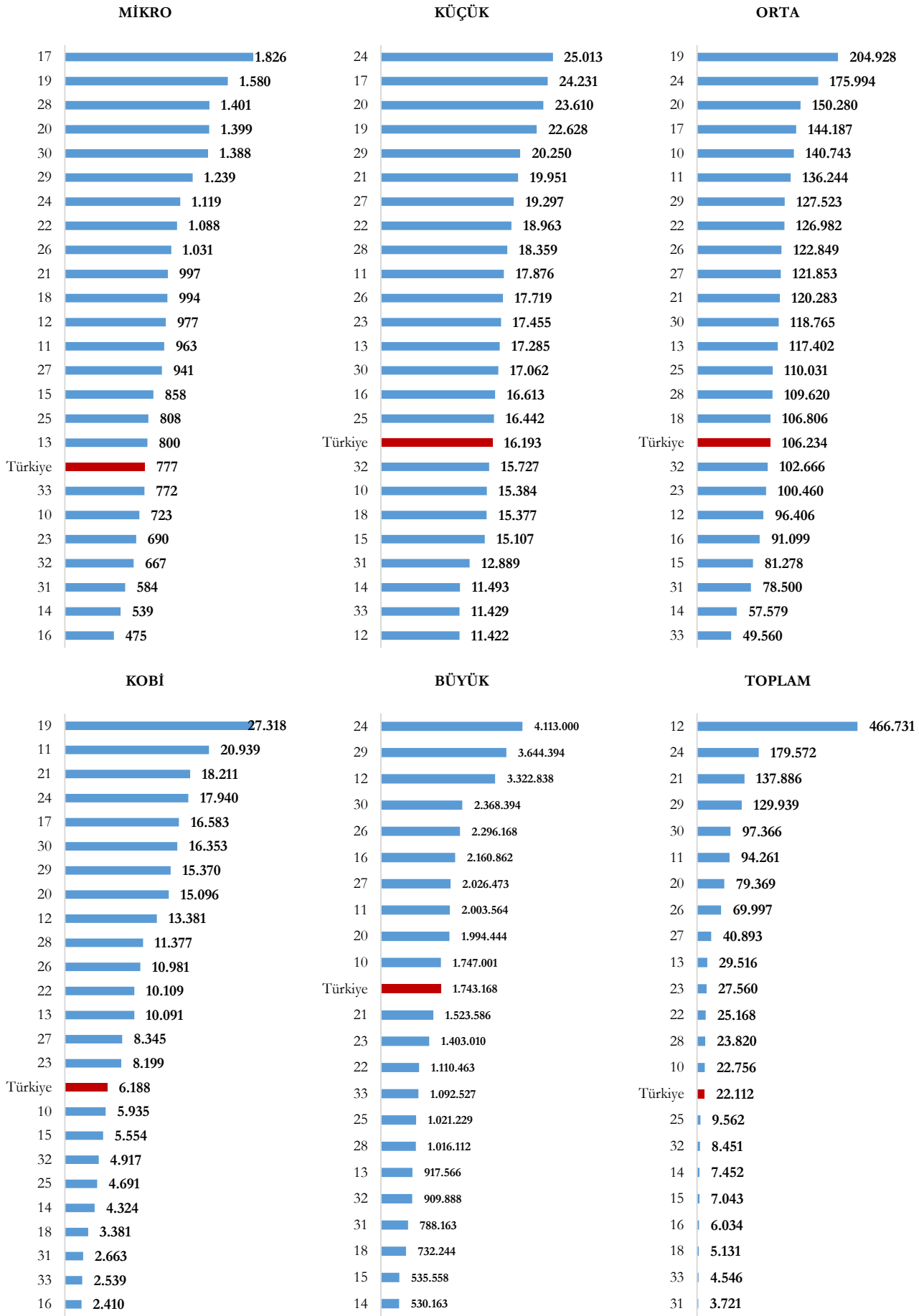

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 12,7 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 2,1 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 63 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022

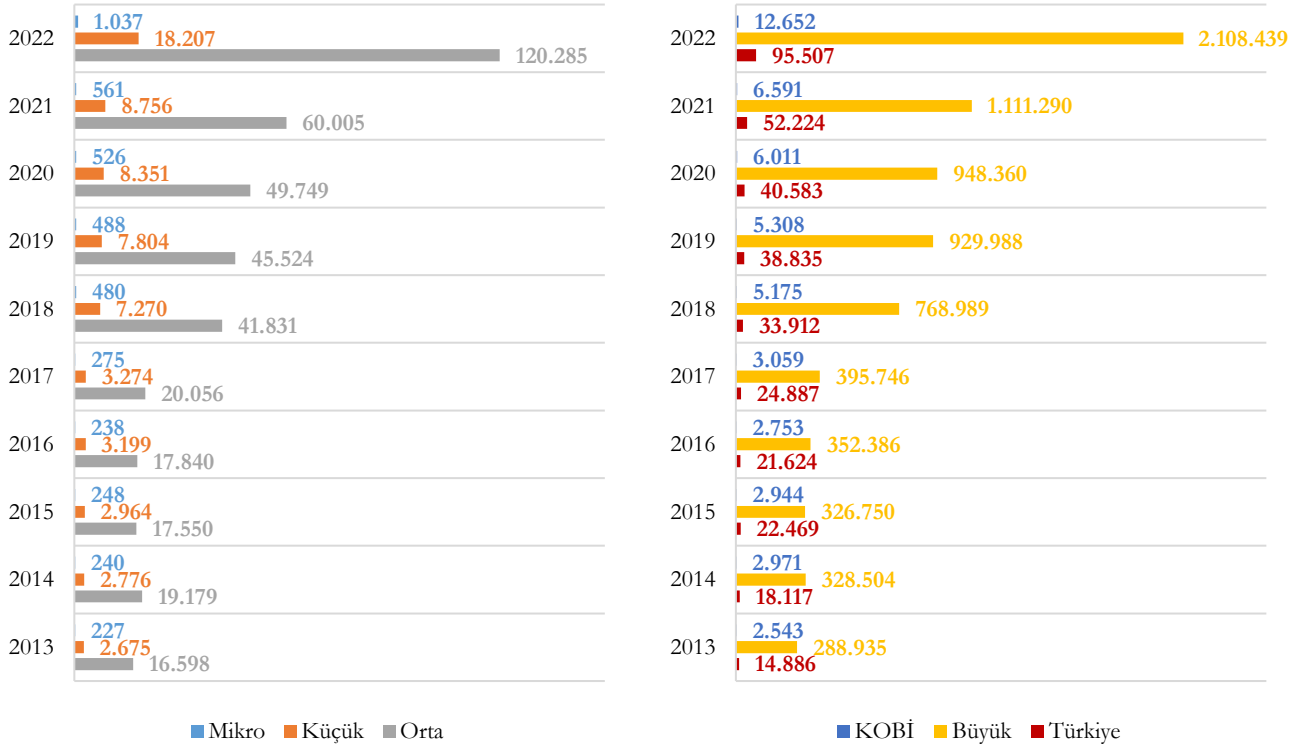

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 11,2 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 2,1 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 64 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022

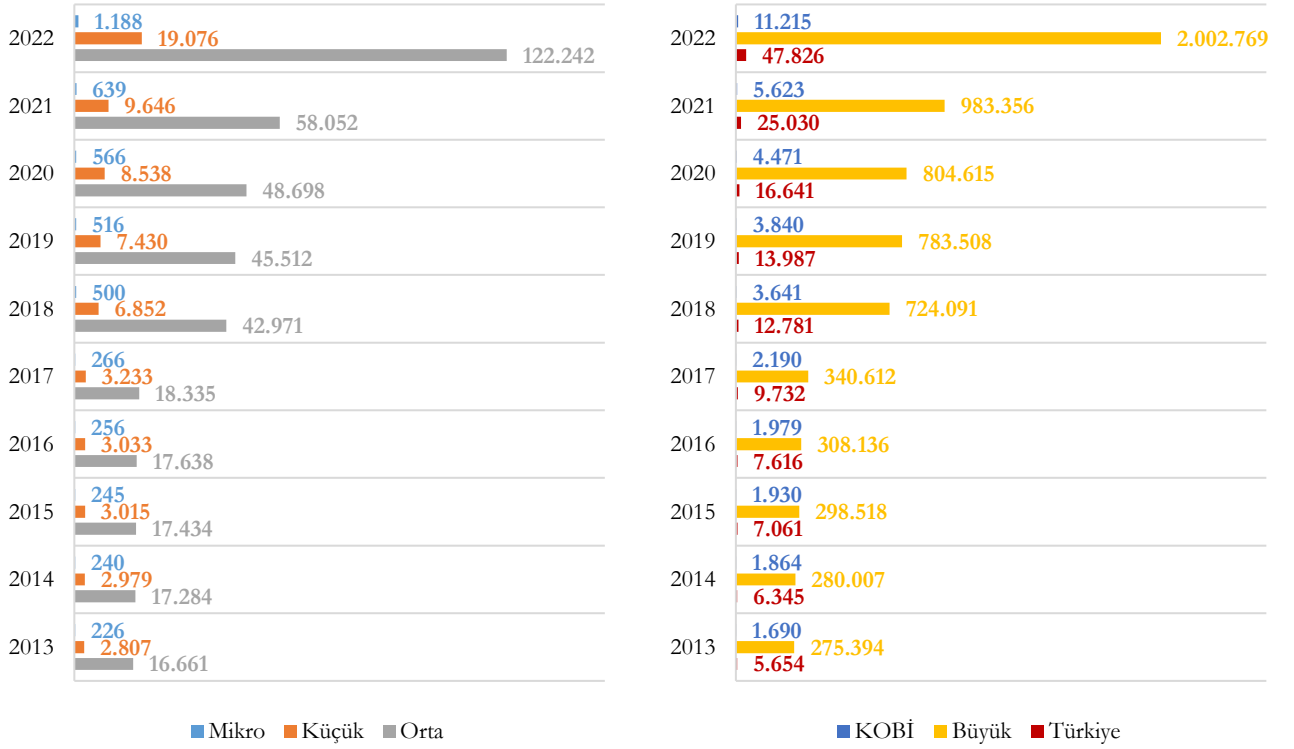

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 6,2 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 2,4 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 65 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022

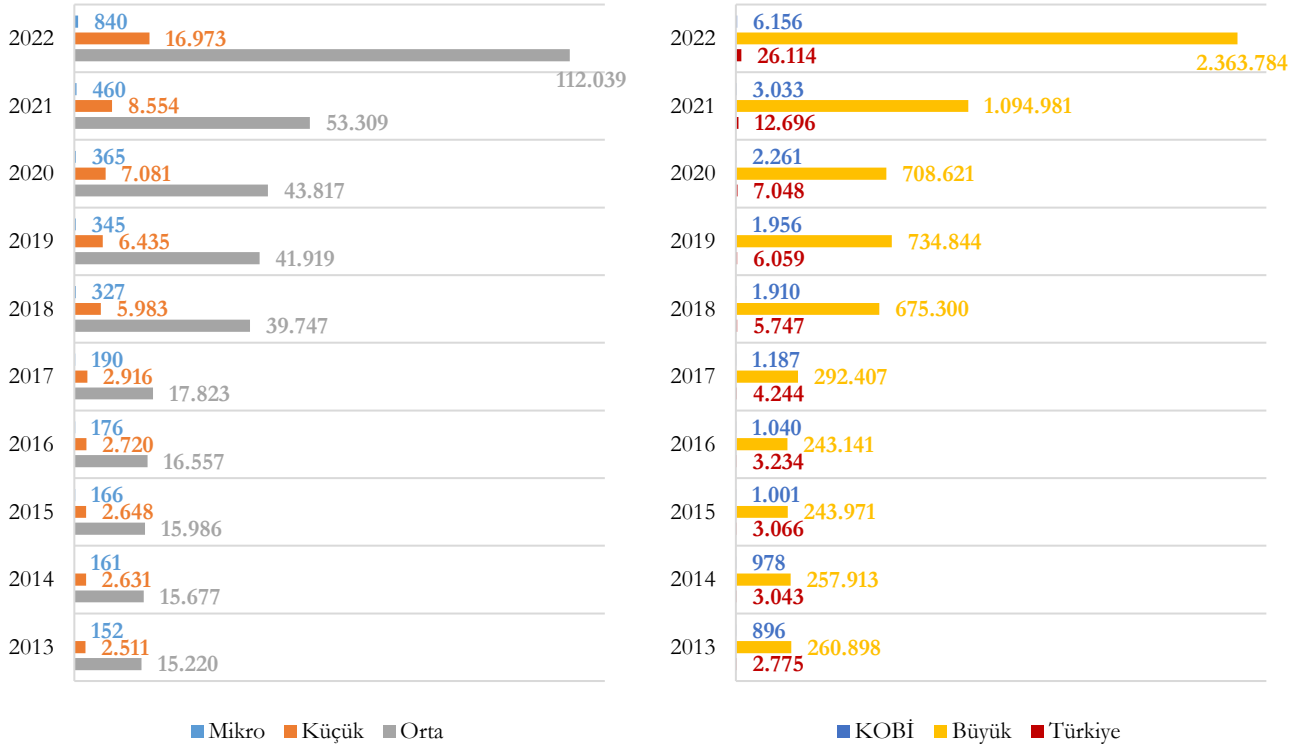

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 5,1 Milyon ₺ olan girişim başına üretim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 1,2 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 66 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022

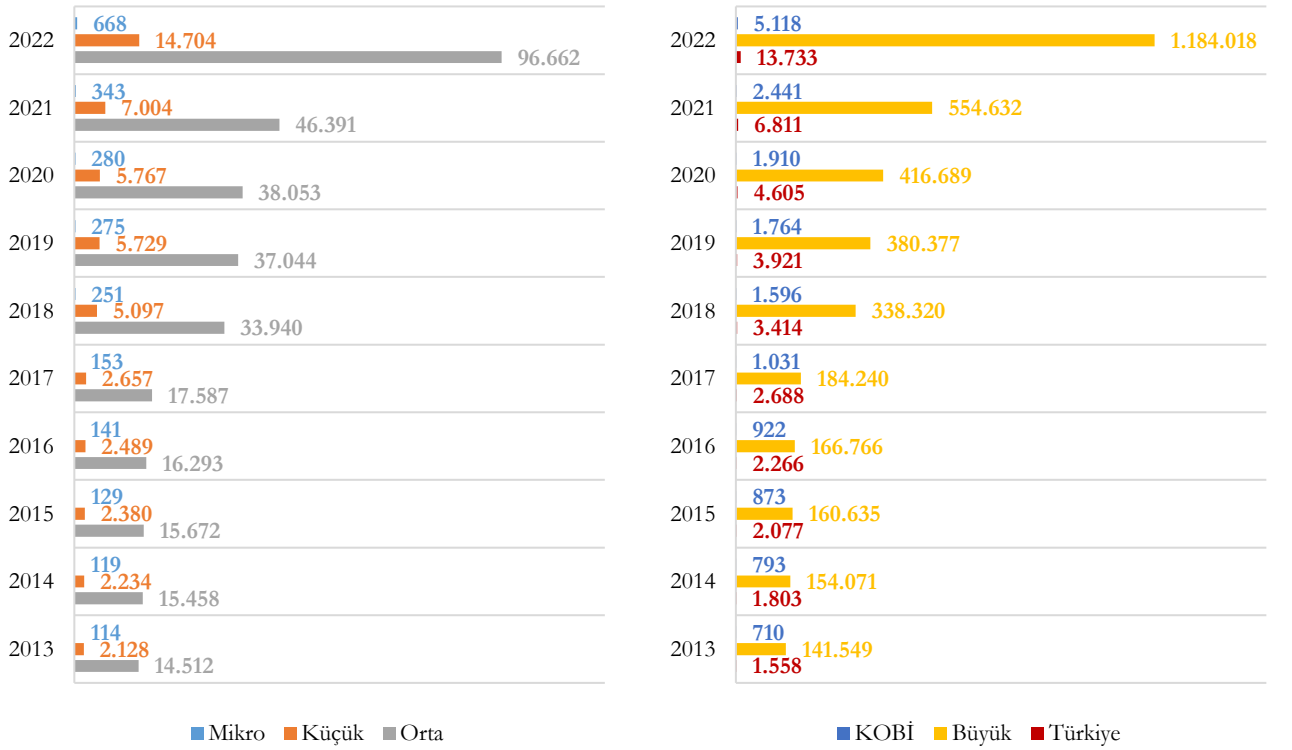

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına üretim değerinin, düşük ve orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına üretim değerinin iki katından daha fazla olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 67 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Üretim Değ. (Bin ₺), 2013-2022

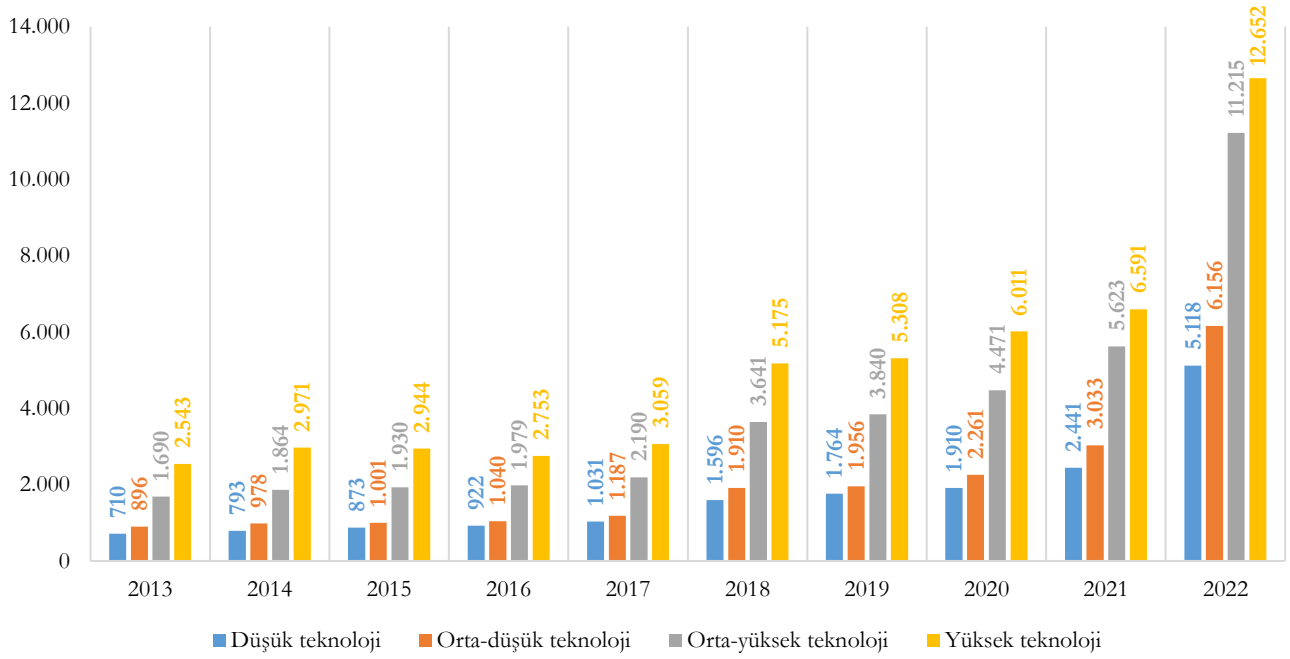

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına üretim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 68 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Üretim Değeri (Bin ₺), 2022

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.6. Faktör Maliyeti ile Katma Değer

Faktör maliyeti ile katma değer, işletme sübvansiyonları ve dolaylı vergilerdeki düzeltmelerden sonra işletme faaliyetlerinden elde edilen gayri safi geliri ifade etmektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki katma değer 5,6 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 69 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Katma Değer (Milyar ₺), 2013-2022

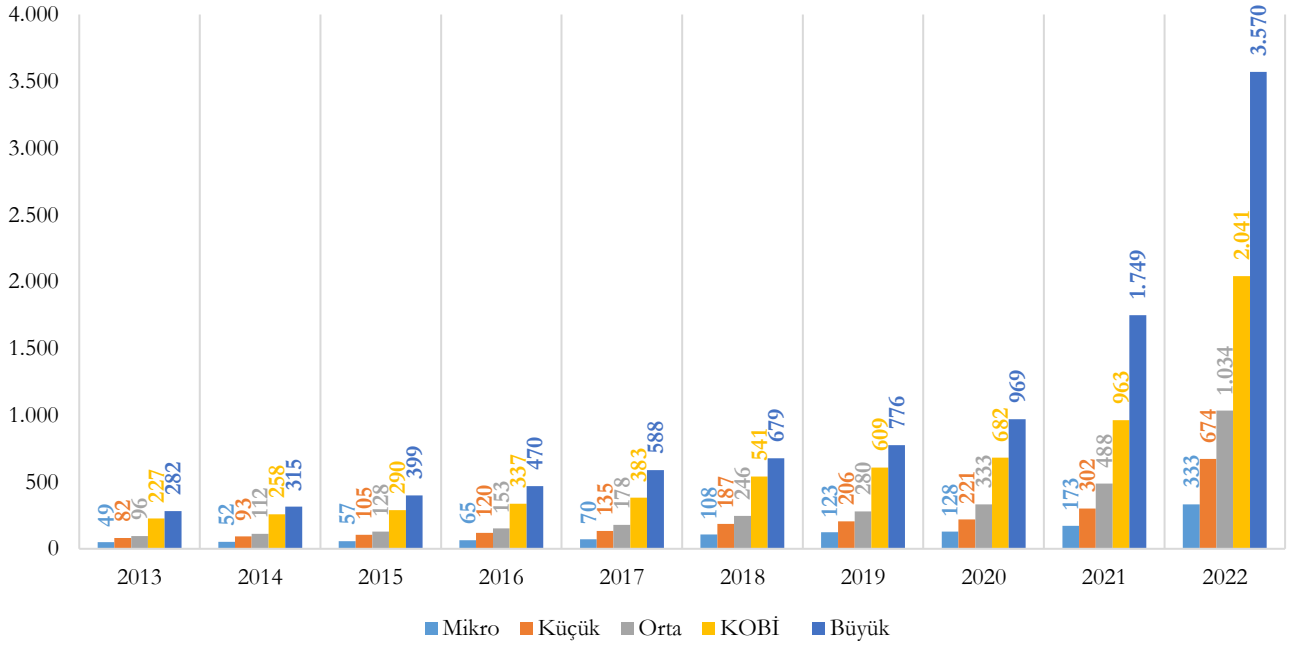

2022 yılı toplam katma değerin %5,9'unu mikro ölçekli, %12'sini küçük ölçekli, %18,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam katma değerdeki payı %36,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 70 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Katma Değerin Dağılımı (%), 2013-2022

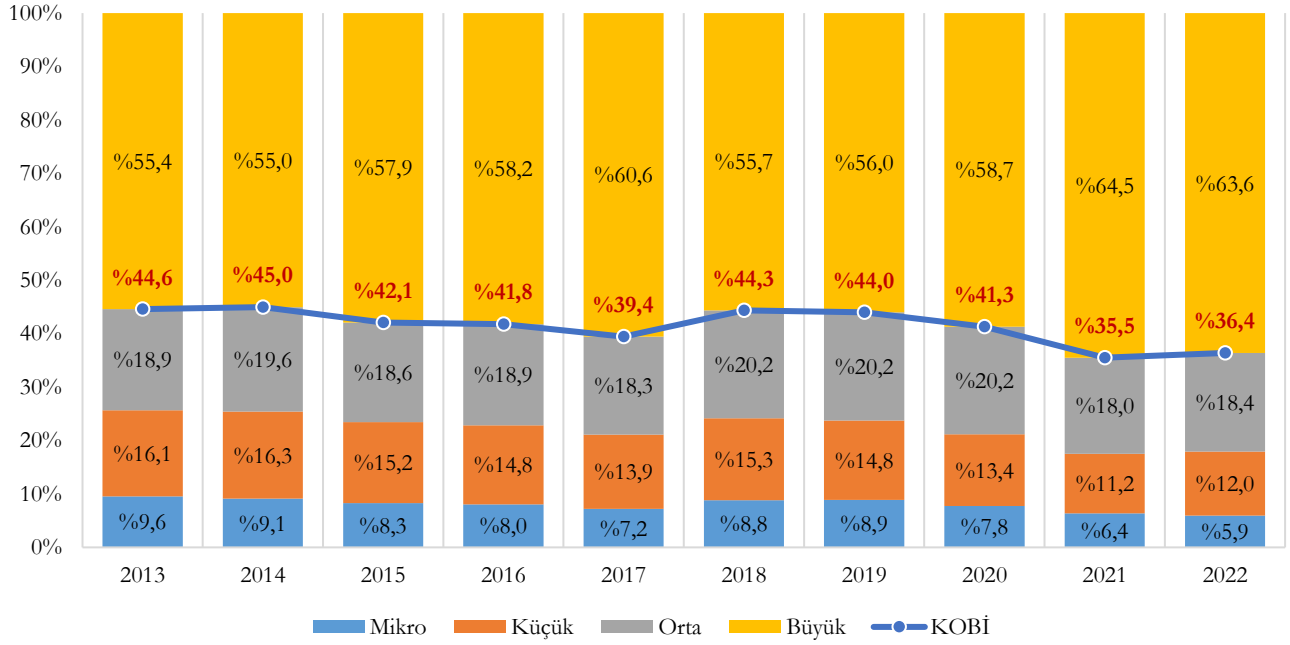

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki katma değerin %23,2'sini teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki katma değerin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 71 - Sektör Gruplarındaki Katma Değerin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

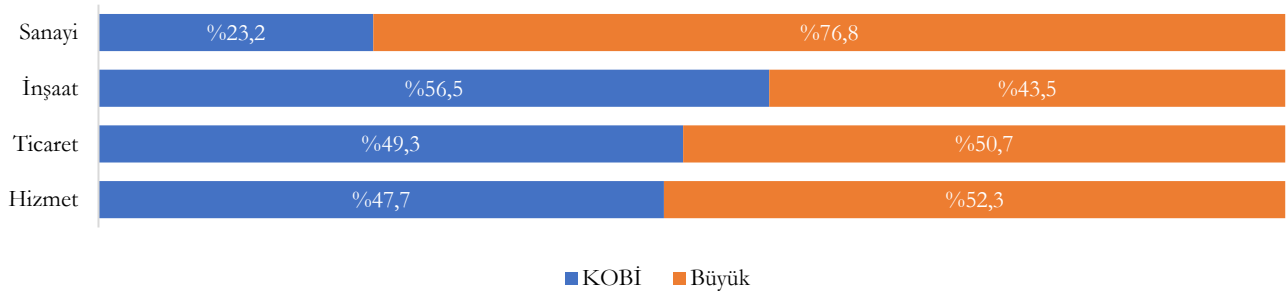

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki katma değerin %31,2'sini, büyük ölçekli girişimlerdeki katma değerin ise %59,2'sini teşkil etmiştir. Ölçek bazında katma değerin sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 72 - Ölçek Bazında Katma Değerin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

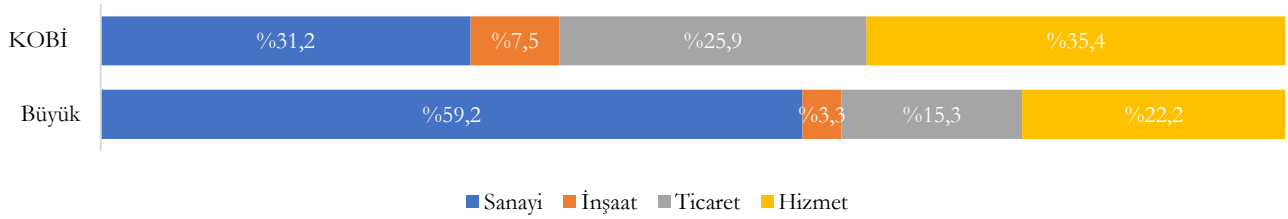

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağıtımı", %11,6 ile katma değerde KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler" %76,8 ile katma değerde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki katama değerin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 73 - Sektör Bazında Katma Değerin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

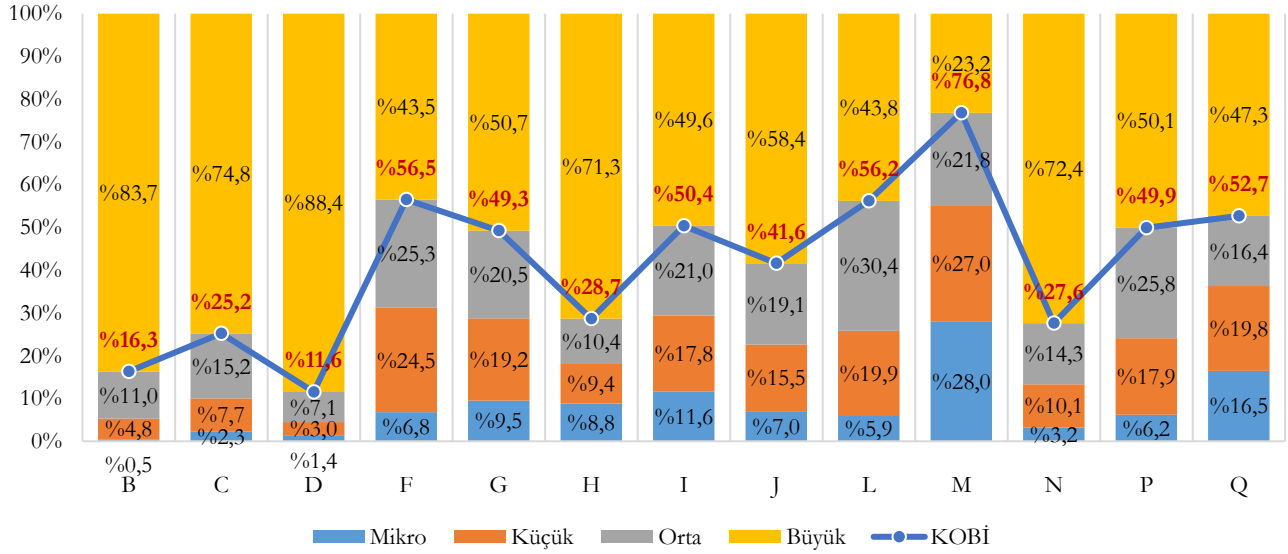

İmalat sektörünün hem KOBİ'ler hem de büyük ölçekli girişimlerdeki katma değerde en fazla paya sahip olduğu, büyük ölçekli girişimlerde %50'ye yakın bir paya sahip olmakla birlikte KOBİ'lerde ticaret sektörü ile birbirine yakın paylara sahip olduğu görülmektedir. Ölçek bazında katma değerin sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 74 - Ölçek Bazında Faktör Maliyeti ile Katma Değerin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

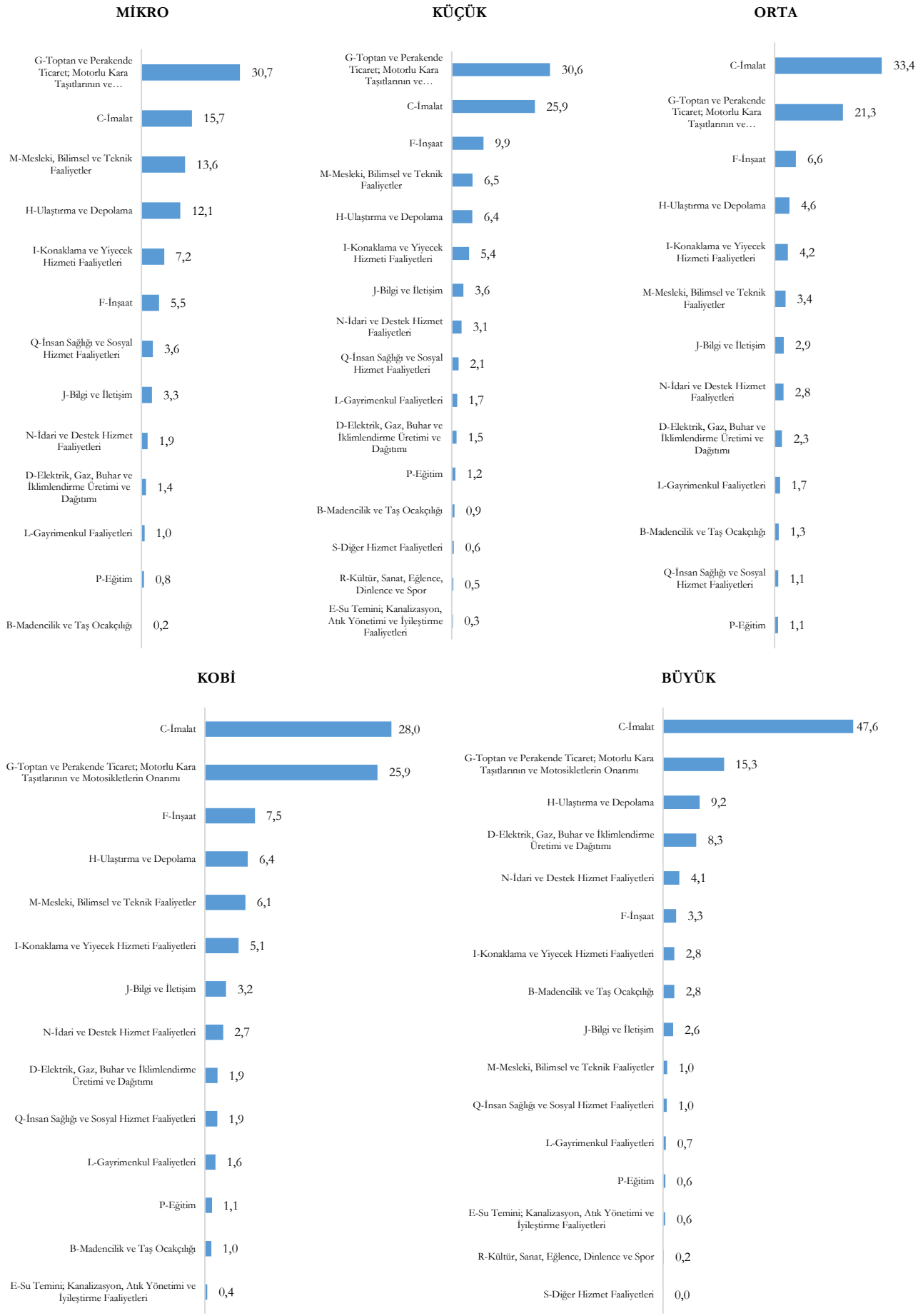

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 10 - Ölçek ve Sektörlere Göre Faktör Maliyeti ile Katma Değer (Milyon ₺), 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	561	0,2	0,5	5.793	0,9	4,8	13.247	1,3	11,0	19.601	1,0	16,3	100.673	2,8	83,7	120.274
C-İmalat	52.413	15,7	2,3	174.301	25,9	7,7	344.813	33,4	15,2	571.527	28,0	25,2	1.697.565	47,6	74,8	2.269.092
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4.833	1,4	1,4	10.108	1,5	3,0	23.875	2,3	7,1	38.815	1,9	11,6	297.012	8,3	88,4	335.827
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	*	-	-	2.268	0,3	8,4	*	-	-	7.221	0,4	26,8	19.681	0,6	73,2	26.901
F-İnşaat	18.401	5,5	6,8	66.419	9,9	24,5	68.674	6,6	25,3	153.494	7,5	56,5	118.051	3,3	43,5	271.545
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	102.316	30,7	9,5	206.022	30,6	19,2	220.184	21,3	20,5	528.522	25,9	49,3	544.473	15,3	50,7	1.072.995
H-Ulaştırma ve Depolama	40.490	12,1	8,8	43.040	6,4	9,4	47.715	4,6	10,4	131.246	6,4	28,7	326.746	9,2	71,3	457.992
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	23.880	7,2	11,6	36.432	5,4	17,8	42.985	4,2	21,0	103.298	5,1	50,4	101.719	2,8	49,6	205.017
J-Bilgi ve İletişim	10.993	3,3	7,0	24.203	3,6	15,5	29.723	2,9	19,1	64.919	3,2	41,6	91.047	2,6	58,4	155.967
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	3.405	1,0	5,9	11.462	1,7	19,9	17.488	1,7	30,4	32.355	1,6	56,2	25.230	0,7	43,8	57.585
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	45.300	13,6	28,0	43.595	6,5	27,0	35.222	3,4	21,8	124.117	6,1	76,8	37.445	1,0	23,2	161.562
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6.480	1,9	3,2	20.552	3,1	10,1	28.892	2,8	14,3	55.925	2,7	27,6	146.671	4,1	72,4	202.596
P-Eğitim	2.692	0,8	6,2	7.765	1,2	17,9	11.212	1,1	25,8	21.670	1,1	49,9	21.736	0,6	50,1	43.405
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	11.862	3,6	16,5	14.249	2,1	19,8	11.759	1,1	16,4	37.870	1,9	52,7	34.035	1,0	47,3	71.905
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	*	-	-	3.162	0,5	-	*	-	-	*	-	-	6.937	0,2	-	*
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	*	-	-	4.288	0,6	-	*	-	-	*	-	-	772	0,0	-	*
Toplam	**333.343**	**100,0**	**5,9**	**673.659**	**100,0**	**12,0**	**1.033.621**	**100,0**	**18,4**	**2.040.623**	**100,0**	**36,4**	**3.569.794**	**100,0**	**63,6**	**5.610.417**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki katma değer 2,3 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 75 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Katma Değer (Milyar ₺), 2013-2022

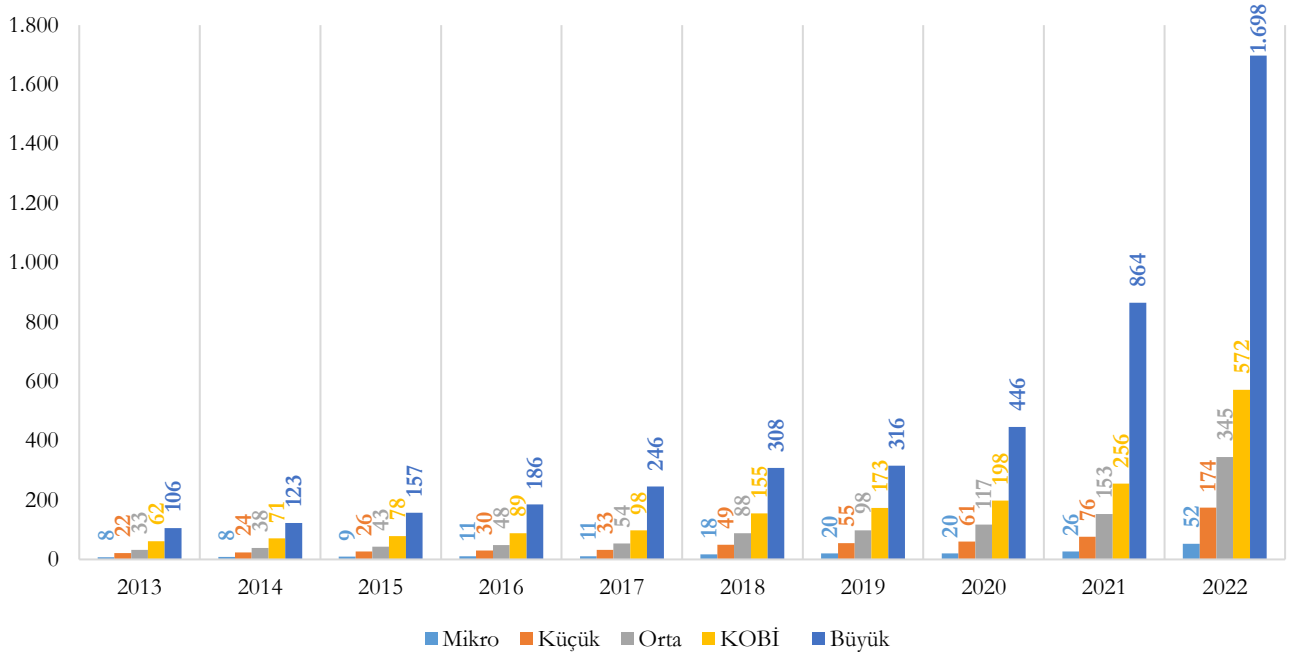

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki katma değerin %2,3'ünü mikro ölçekli, %7,7'sini küçük ölçekli, %15,2'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü katma değerindeki payı %25,2'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 76 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Katma Değerin Dağılımı (%), 2013-2022

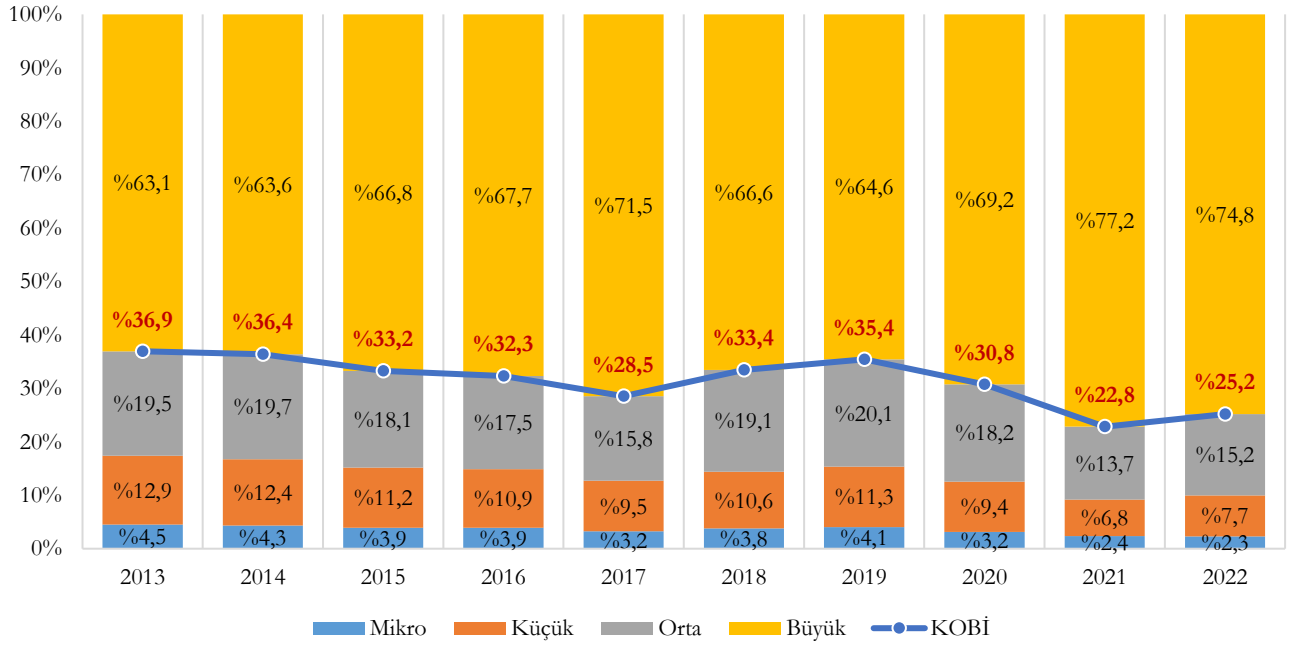

Ölçek bazında katma değerin imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 77 - Ölçek Bazında Faktör Maliyeti ile Katma Değerin İmalat San. Alt Sektör. Göre Dağ. (%), 2022

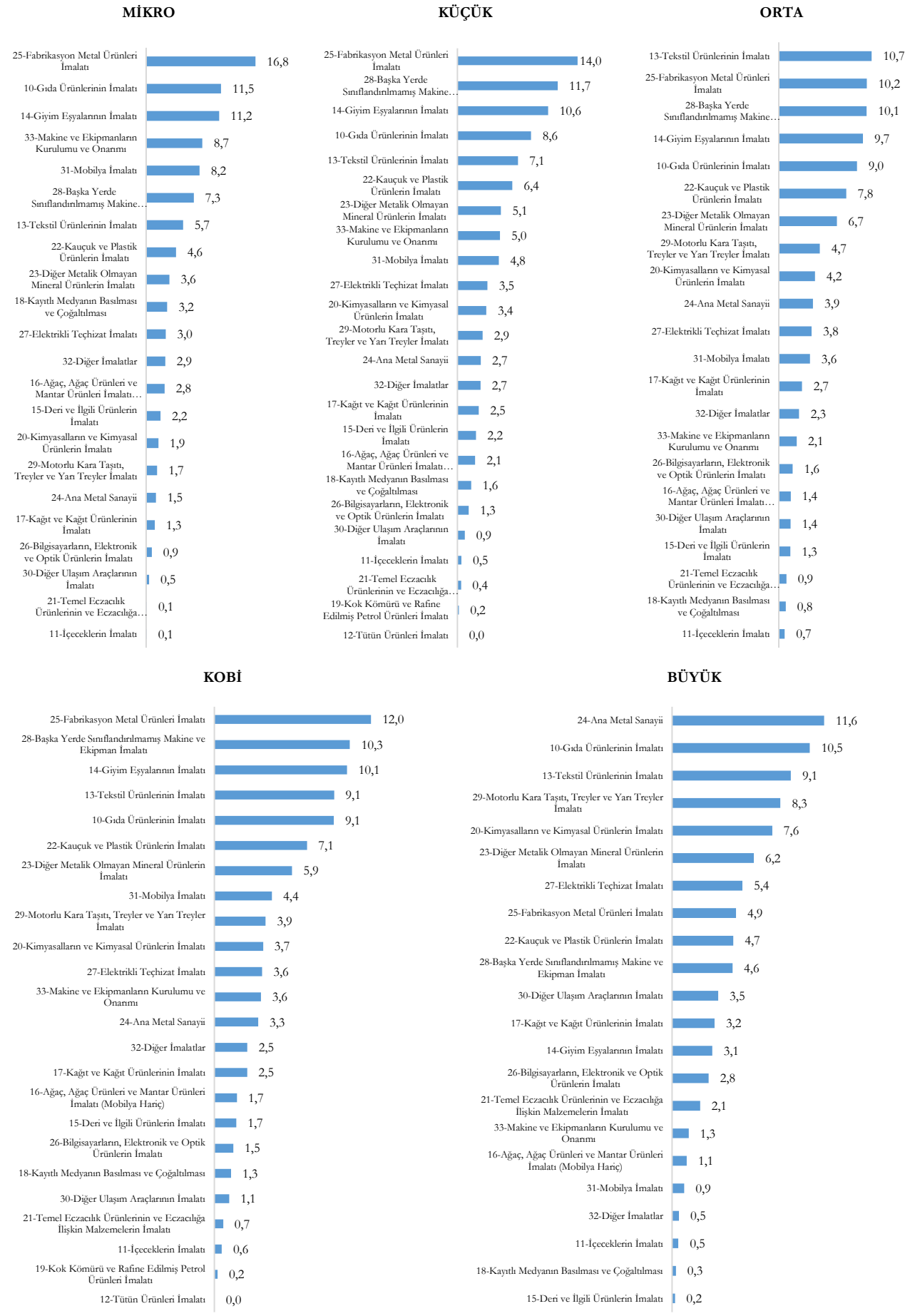

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"24-Ana Metal Sanayii", %8,8 ile katma değerde KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı" %71,5 ile katma değerde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki katma değerin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 78 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Katma Değerin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

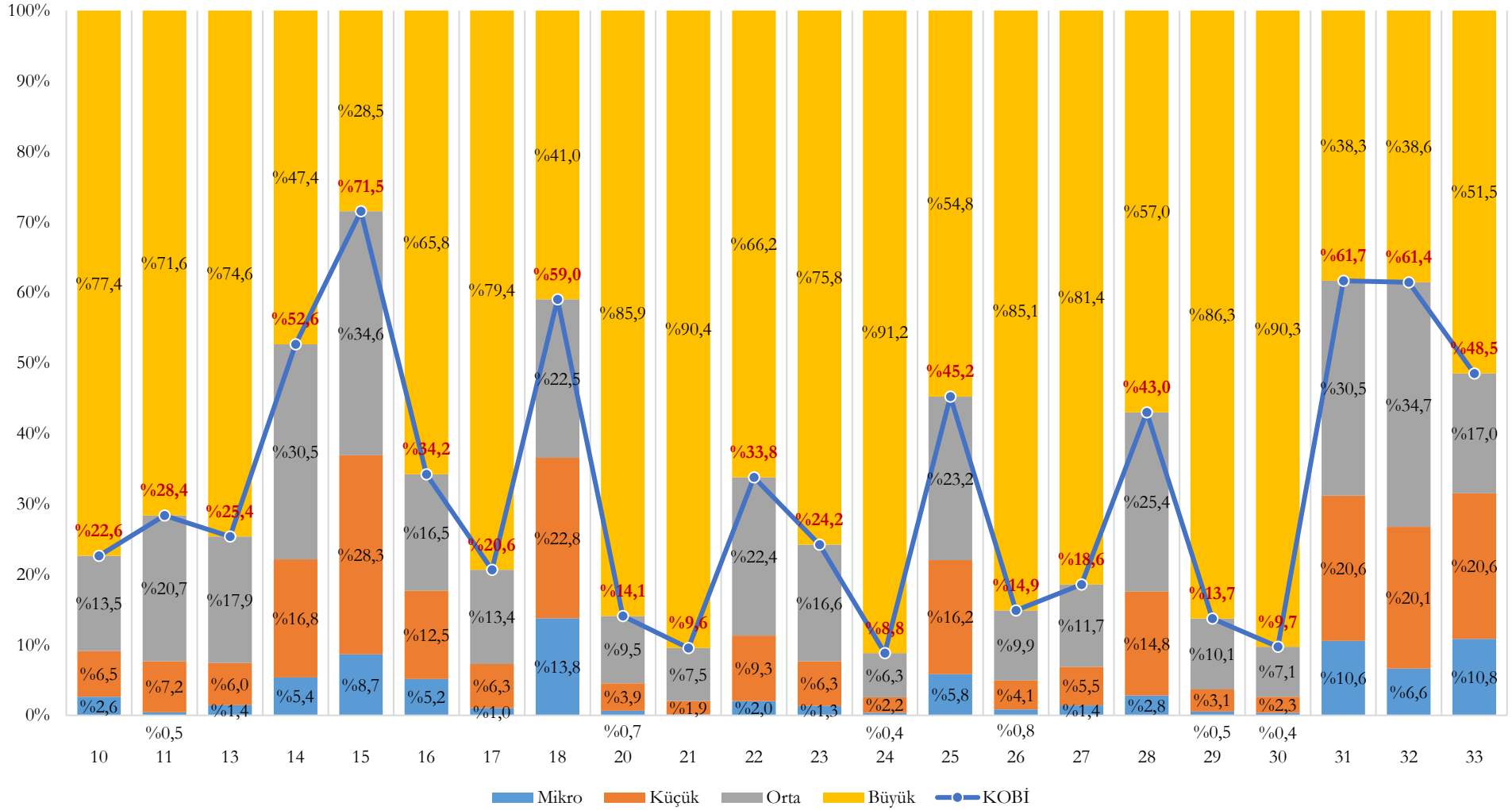

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 11 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Faktör Maliyeti ile Katma Değer (Milyon ₺), 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	6.044	11,5	2,6	14.953	8,6	6,5	31.120	9,0	13,5	52.117	9,1	22,6	178.319	10,5	77,4	230.436
11-İçeceklerin İmalatı	51	0,1	0,5	822	0,5	7,2	2.358	0,7	20,7	3.231	0,6	28,4	8.158	0,5	71,6	11.389
12-Tütün Ürünleri İmalatı	*	-	-	39	0,0	-	*	-	-	80	0,0	-	*	-	-	*
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	2.987	5,7	1,4	12.320	7,1	6,0	36.968	10,7	17,9	52.274	9,1	25,4	153.897	9,1	74,6	206.171
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	5.890	11,2	5,4	18.433	10,6	16,8	33.513	9,7	30,5	57.837	10,1	52,6	52.033	3,1	47,4	109.869
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	1.158	2,2	8,7	3.782	2,2	28,3	4.631	1,3	34,6	9.570	1,7	71,5	3.812	0,2	28,5	13.382
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	1.487	2,8	5,2	3.608	2,1	12,5	4.749	1,4	16,5	9.844	1,7	34,2	18.933	1,1	65,8	28.777
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	704	1,3	1,0	4.343	2,5	6,3	9.256	2,7	13,4	14.303	2,5	20,6	55.005	3,2	79,4	69.309
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	1.701	3,2	13,8	2.812	1,6	22,8	2.780	0,8	22,5	7.293	1,3	59,0	5.061	0,3	41,0	12.353
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	*	-	-	291	0,2	-	*	-	-	1.369	0,2	-	*	-	-	*
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	992	1,9	0,7	5.884	3,4	3,9	14.400	4,2	9,5	21.276	3,7	14,1	129.817	7,6	85,9	151.092
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	61	0,1	0,2	749	0,4	1,9	3.033	0,9	7,5	3.843	0,7	9,6	36.362	2,1	90,4	40.205
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	2.413	4,6	2,0	11.163	6,4	9,3	26.885	7,8	22,4	40.460	7,1	33,8	79.378	4,7	66,2	119.839
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	1.873	3,6	1,3	8.845	5,1	6,3	23.134	6,7	16,6	33.851	5,9	24,2	105.872	6,2	75,8	139.723
24-Ana Metal Sanayii	791	1,5	0,4	4.750	2,7	2,2	13.583	3,9	6,3	19.124	3,3	8,8	197.177	11,6	91,2	216.300
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	8.827	16,8	5,8	24.417	14,0	16,2	35.058	10,2	23,2	68.303	12,0	45,2	82.748	4,9	54,8	151.051
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	456	0,9	0,8	2.301	1,3	4,1	5.535	1,6	9,9	8.291	1,5	14,9	47.418	2,8	85,1	55.709
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	1.583	3,0	1,4	6.115	3,5	5,5	13.087	3,8	11,7	20.785	3,6	18,6	91.137	5,4	81,4	111.922
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	3.851	7,3	2,8	20.351	11,7	14,8	34.921	10,1	25,4	59.123	10,3	43,0	78.354	4,6	57,0	137.477
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	890	1,7	0,5	5.103	2,9	3,1	16.355	4,7	10,1	22.348	3,9	13,7	140.361	8,3	86,3	162.709
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	243	0,5	0,4	1.497	0,9	2,3	4.712	1,4	7,1	6.451	1,1	9,7	59.793	3,5	90,3	66.245
31-Mobilya İmalatı	4.304	8,2	10,6	8.388	4,8	20,6	12.414	3,6	30,5	25.106	4,4	61,7	15.608	0,9	38,3	40.714
32-Diğer İmalatlar	1.544	2,9	6,6	4.692	2,7	20,1	8.102	2,3	34,7	14.339	2,5	61,4	8.997	0,5	38,6	23.336
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	4.537	8,7	10,8	8.645	5,0	20,6	7.129	2,1	17,0	20.310	3,6	48,5	21.552	1,3	51,5	41.862
Toplam	**52.413**	**100,0**	**2,3**	**174.301**	**100,0**	**7,7**	**344.813**	**100,0**	**15,2**	**571.527**	**100,0**	**25,2**	**1.697.565**	**100,0**	**74,8**	**2.269.092**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerin katma değeri 119,6 Milyar ₺'dir. Bunun %0,5'i mikro ölçekli, %2,8'i küçük ölçekli, %7,8'i orta ölçekli girişimlere ait olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin katma değerdeki payı %11'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 79 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022

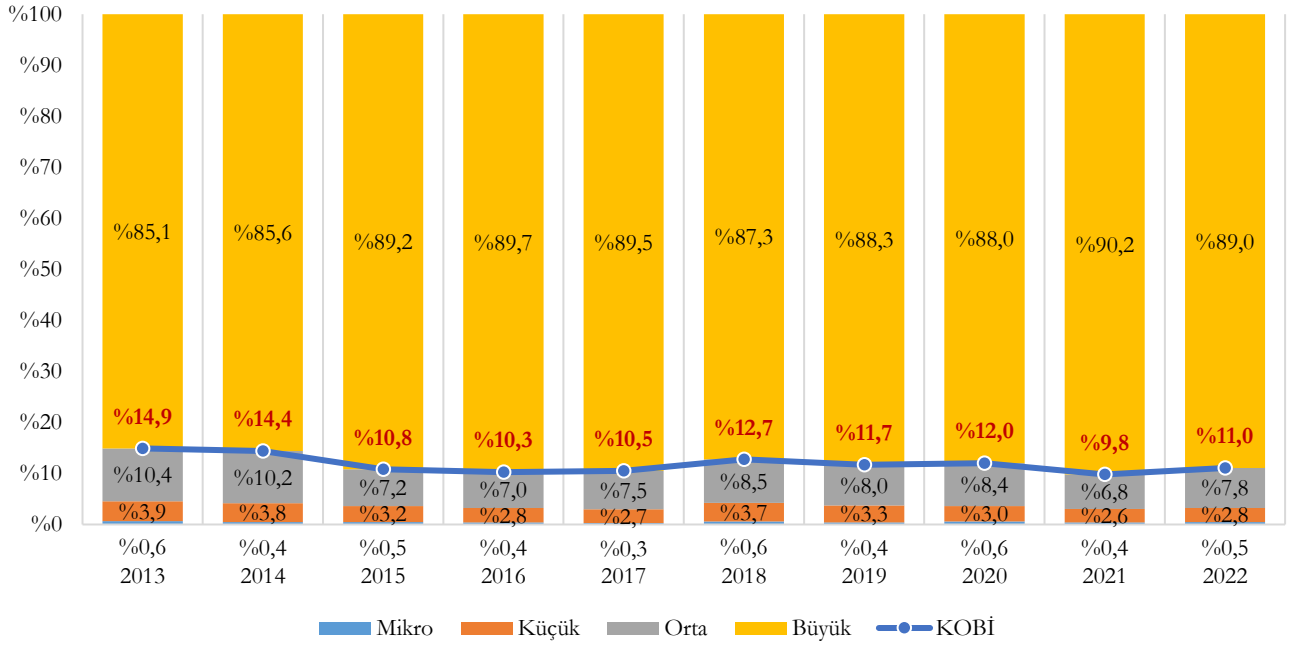

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerin katma değeri 614,4 Milyar ₺'dir. Bunun %1,3'ü mikro ölçekli, %6,6'sı küçük ölçekli, %14,1'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin katma değerdeki payı %22'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 80 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022

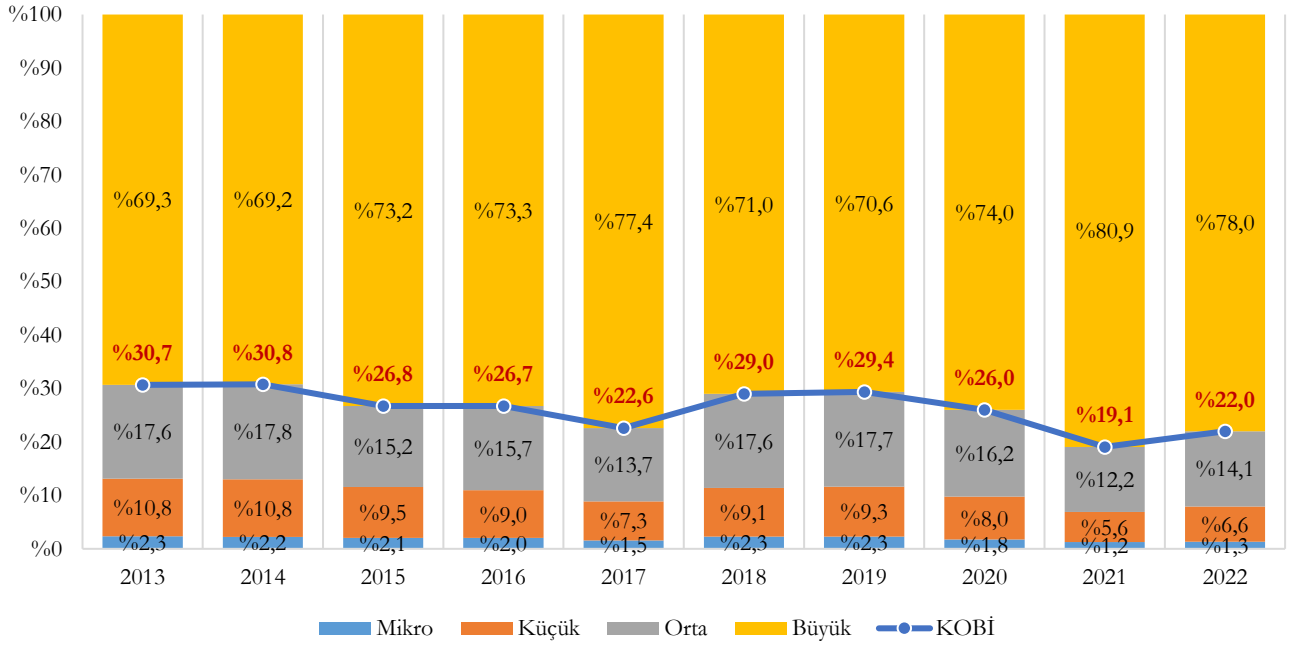

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerin katma değeri 792 Milyar ₺'dir. Bunun %2,3'ü mikro ölçekli, %7,4'ü küçük ölçekli, %13,5'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin katma değerdeki payı %23,2'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 81 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022

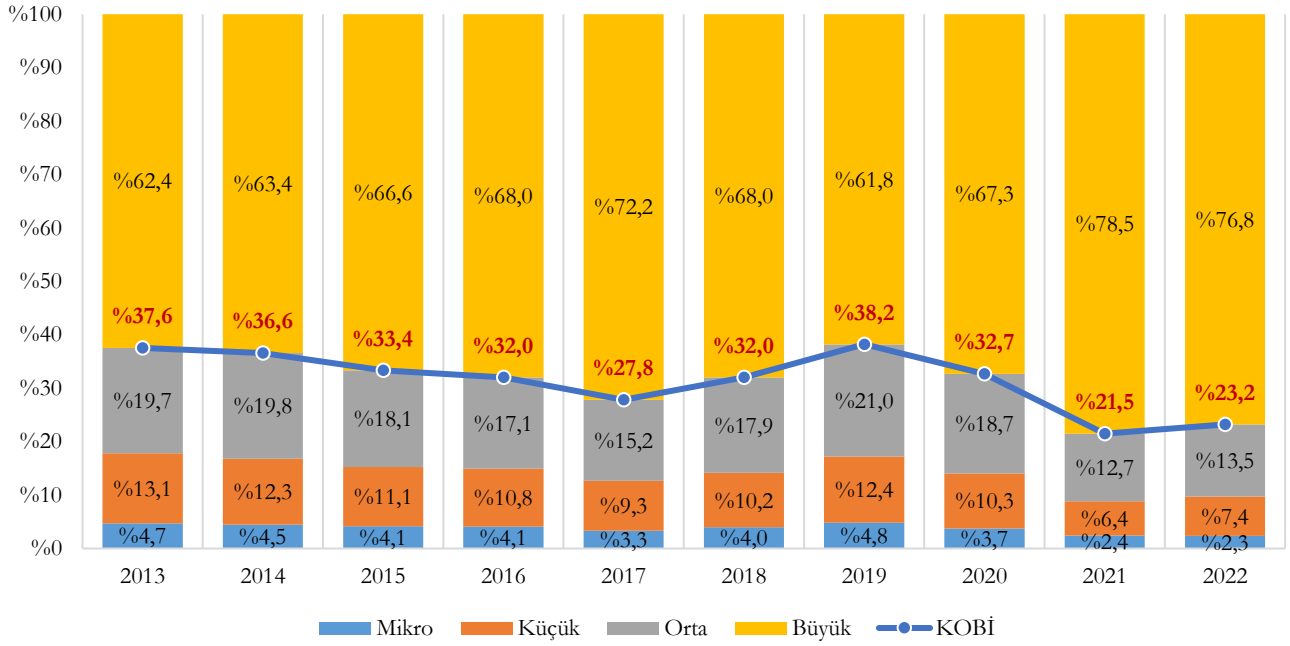

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerin katma değeri 743 Milyar ₺'dir. Bunun %3,4'ü mikro ölçekli, %9,7'si küçük ölçekli, %19,1'i orta ölçekli girişimlere ait olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin katma değerdeki payı %32,2'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 82 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Katma Değerin Dağ. (%), 2013-2022

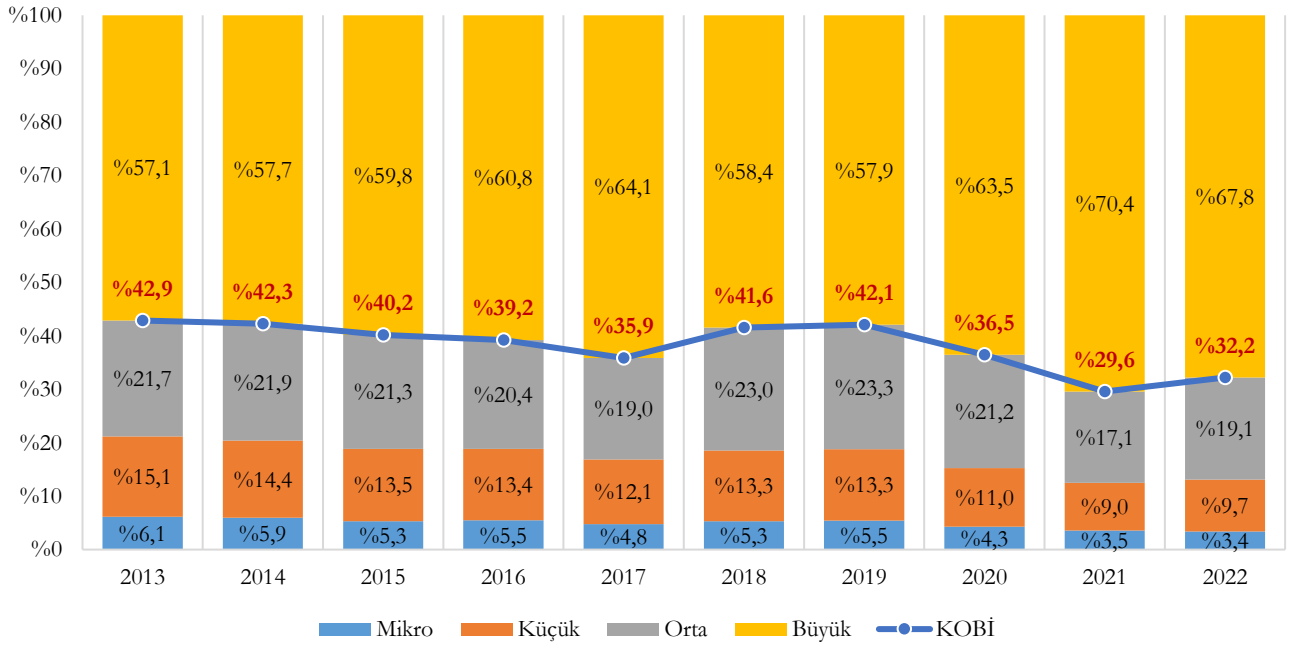

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerdeki katma değerin teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerdeki katma değerde yüksek teknolojiye sahip olanların payı %2,3'tür. KOBİ'lerdeki katma değerin yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 83 - KOBİ'lerdeki Katma Değerin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

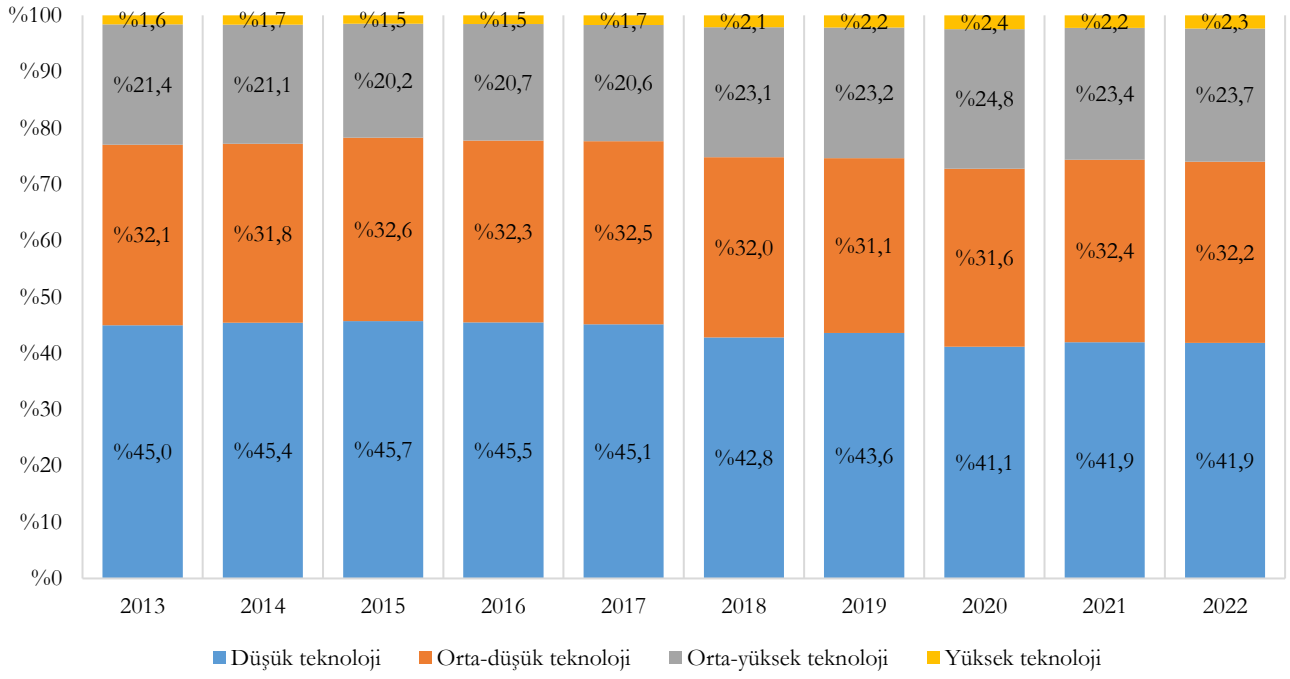

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki katma değerde %5,3 iken KOBİ'lerdeki katma değerde %2,3, büyük ölçekli girişimlerdeki katma değerde ise %6,3'tür. Ölçek büyüdükçe katma değerde yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre katma değerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 84 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Katma Değerin Dağılımı (%), 2022

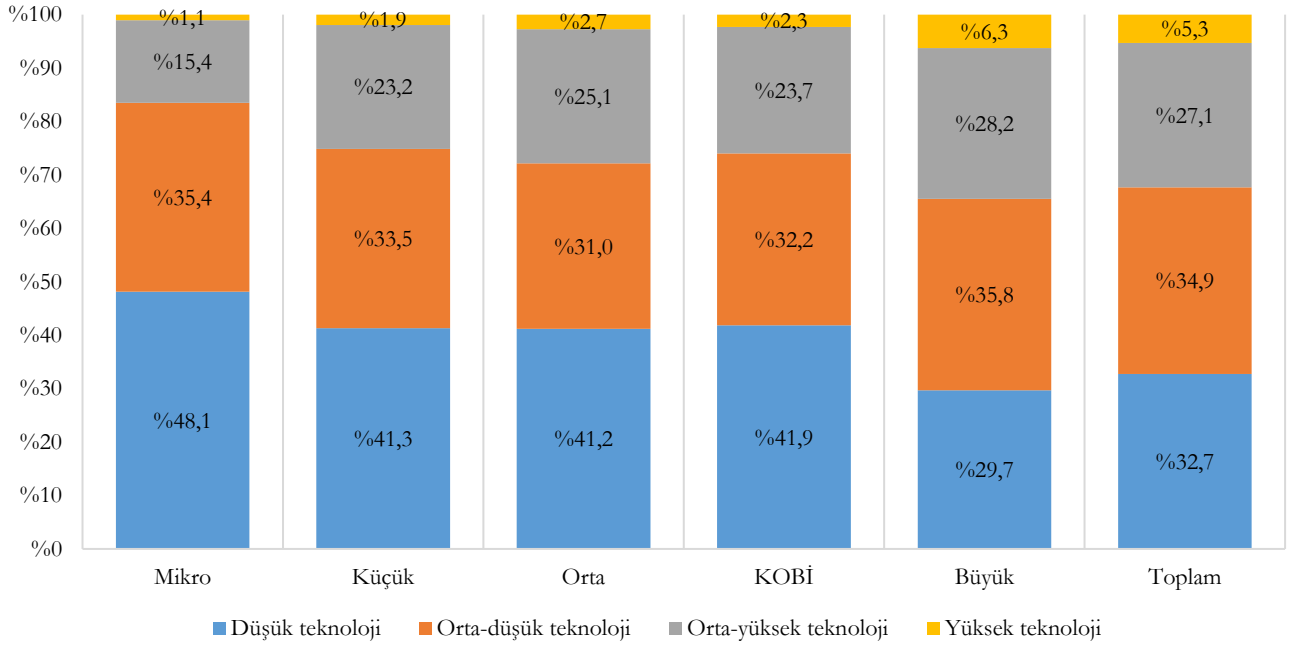

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.7. Girişim Başına Faktör Maliyeti ile Katma Değer

Girişim başına faktör maliyeti ile katma değer, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı faktör maliyeti ile katma değer verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 1,5 Milyon ₺ olan girişim başına katma değer, KOBİ'lerde 541 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 318 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 85 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

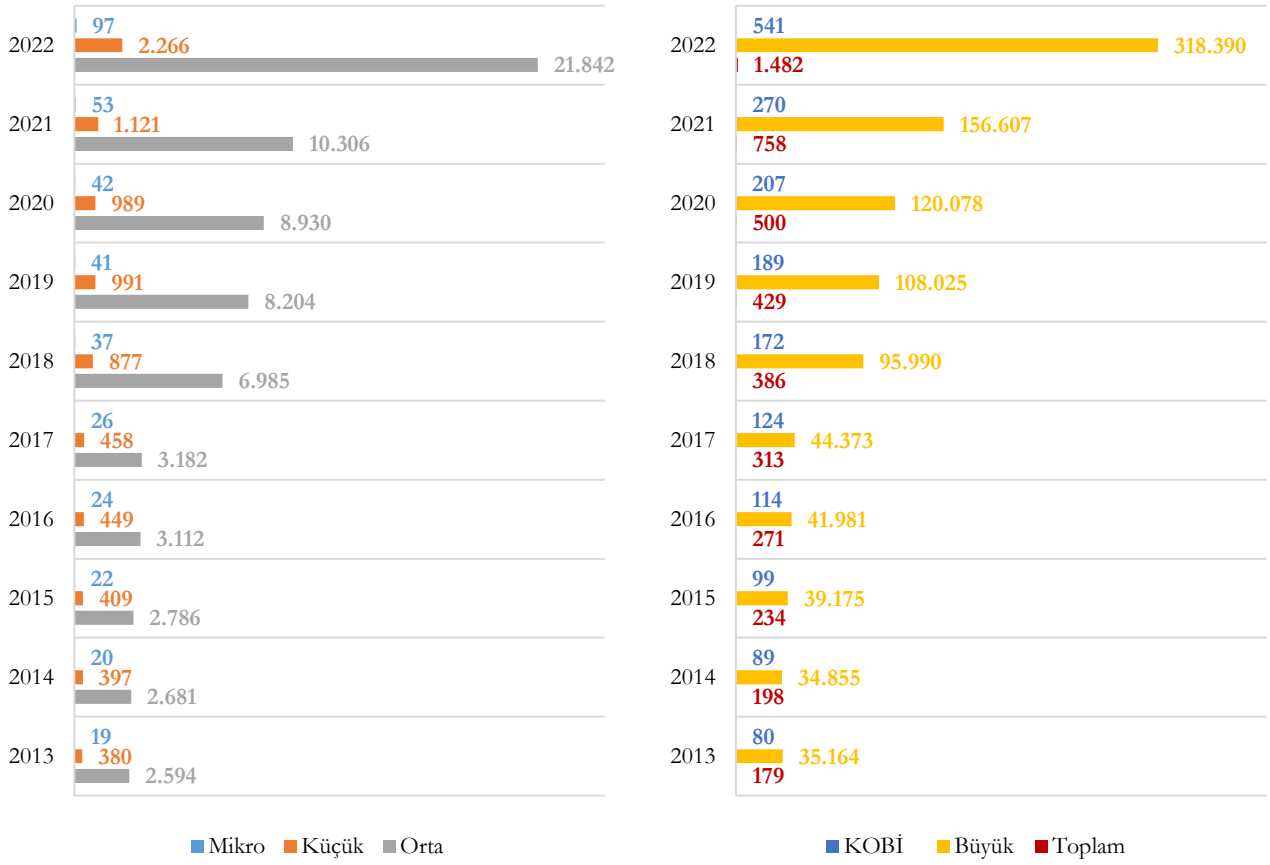

2022 yılında "D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" 57 Milyon ₺ ile tüm girişimlerde en yüksek girişim başına katma değere sahip olduğu gibi, 7,1 Milyon ₺ ile KOBİ'lerde ve 728 Milyon ₺ ile büyük ölçekli girişimlerde de en yüksek girişim başına katma değere sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 86 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022

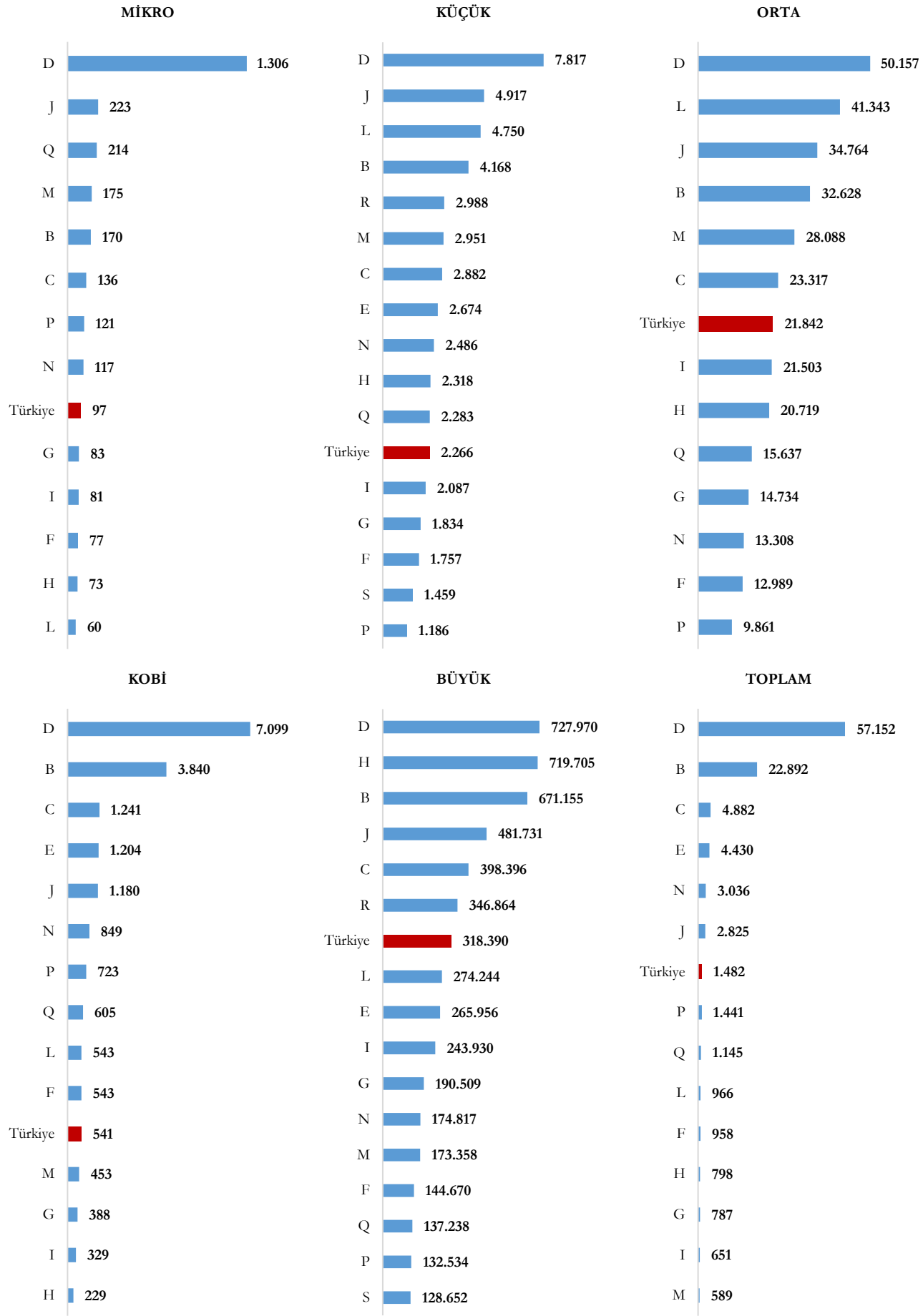

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 4,9 Milyon ₺ olan girişim başına katma değer, imalat sektörü KOBİ'lerinde 1,2 Milyon ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 398 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 87 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

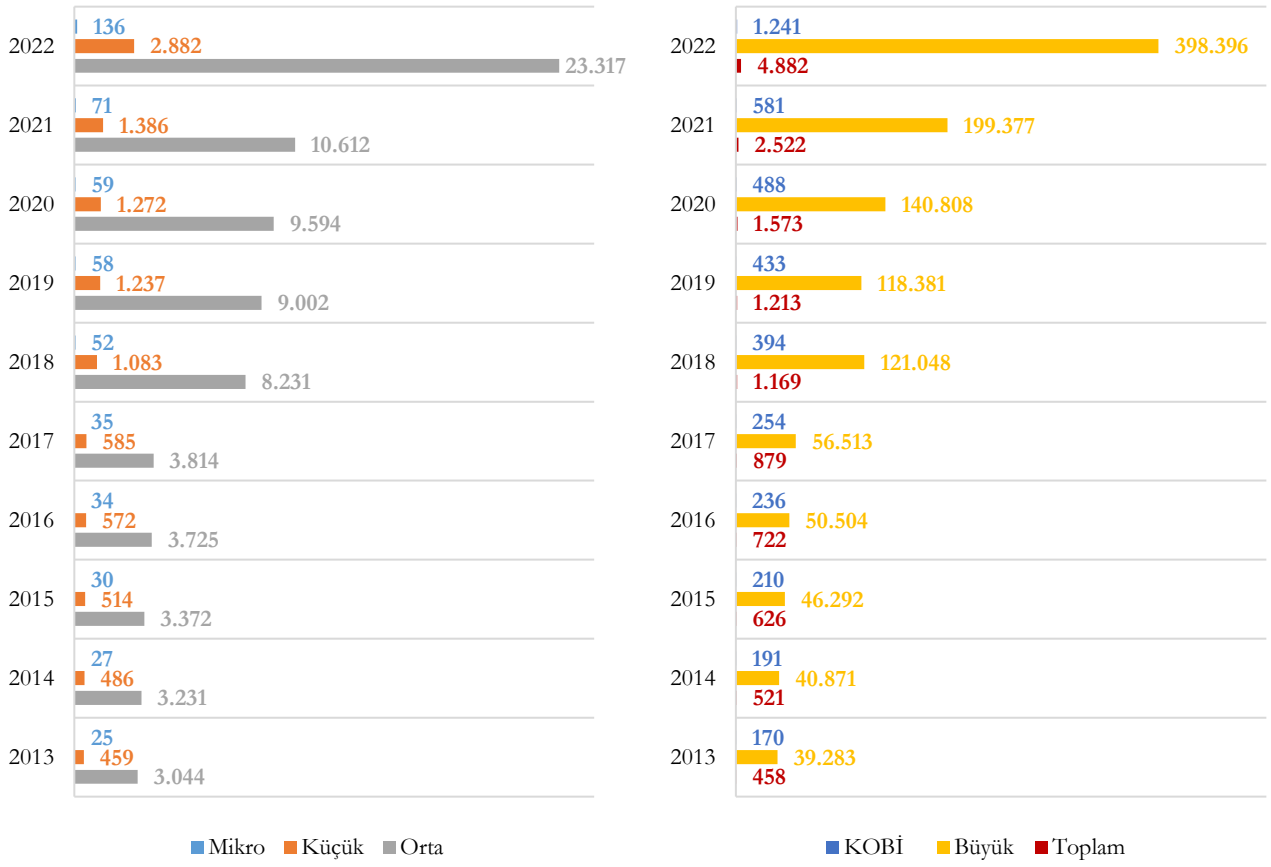

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı" 56 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına katma değere sahip iken, KOBİ'lerde 5,8 Milyon ₺ ile "21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 980 Milyon ₺ ile "30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı" en yüksek girişim başına katma değere sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 88 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022

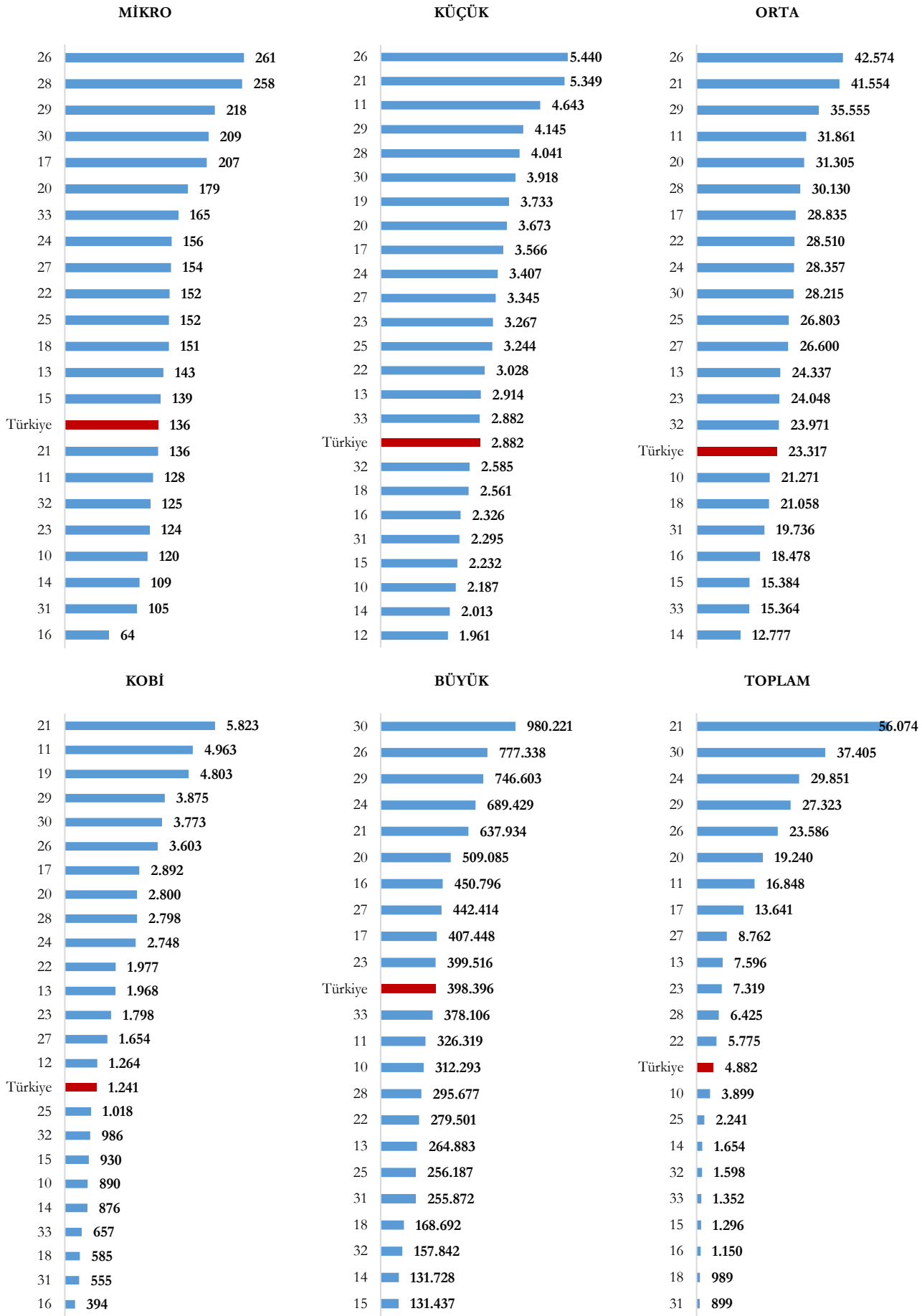

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 4,2 Milyon ₺ olan girişim başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 825 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 89 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişimlerdeki G.B.Katma Değ. (Bin ₺), 2013-2022

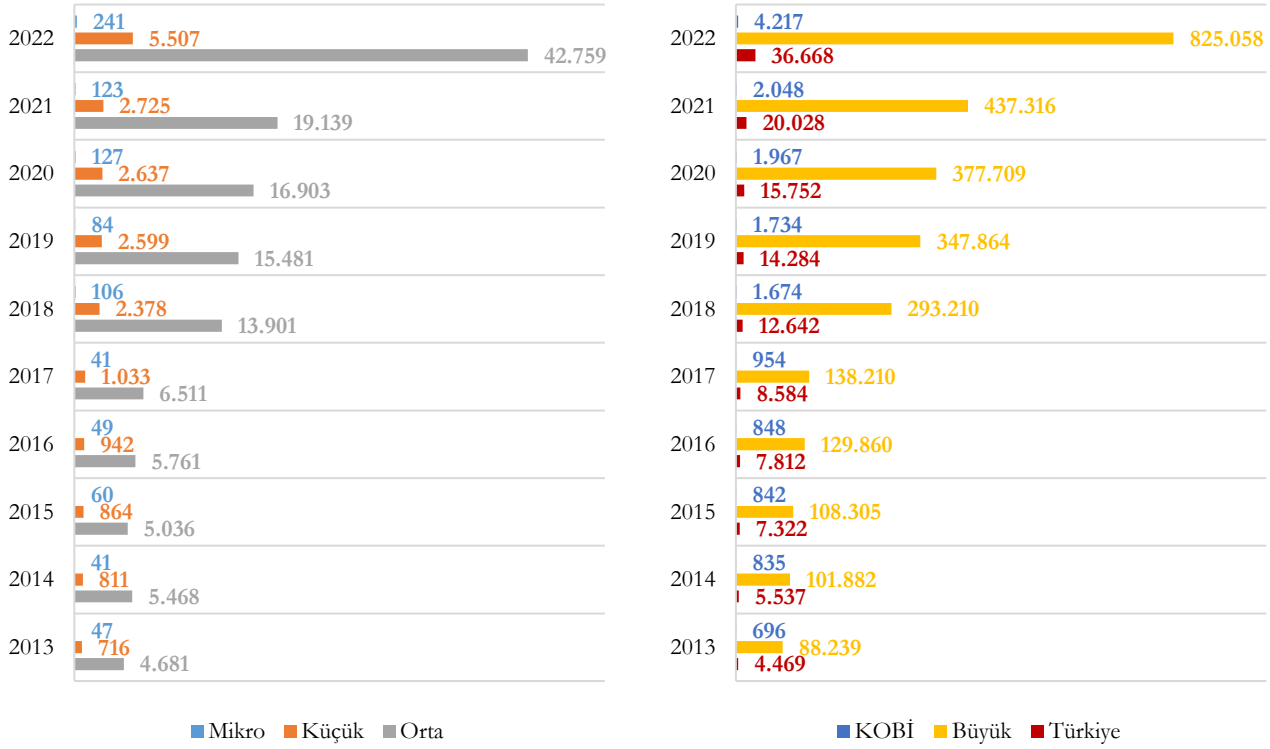

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 2,6 Milyon ₺ olan girişim başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 489 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 90 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

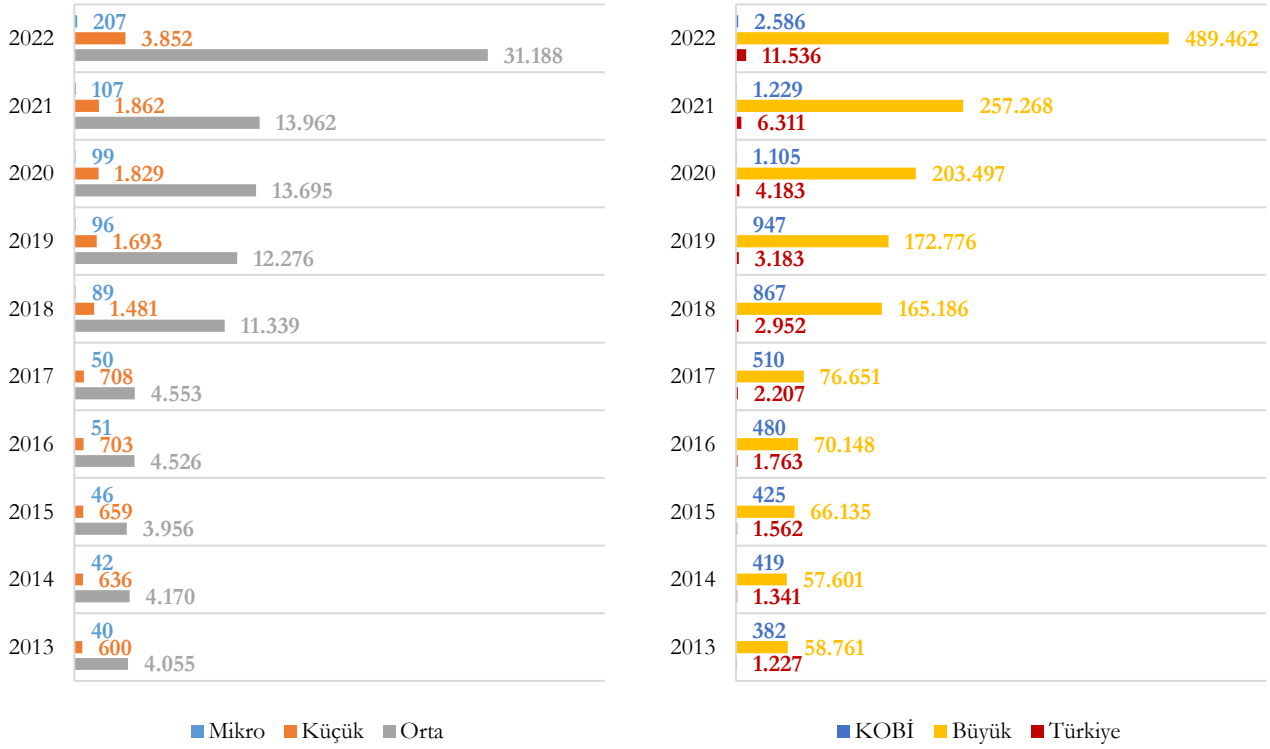

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 1,3 Milyon ₺ olan girişim başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 491 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 91 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B. Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

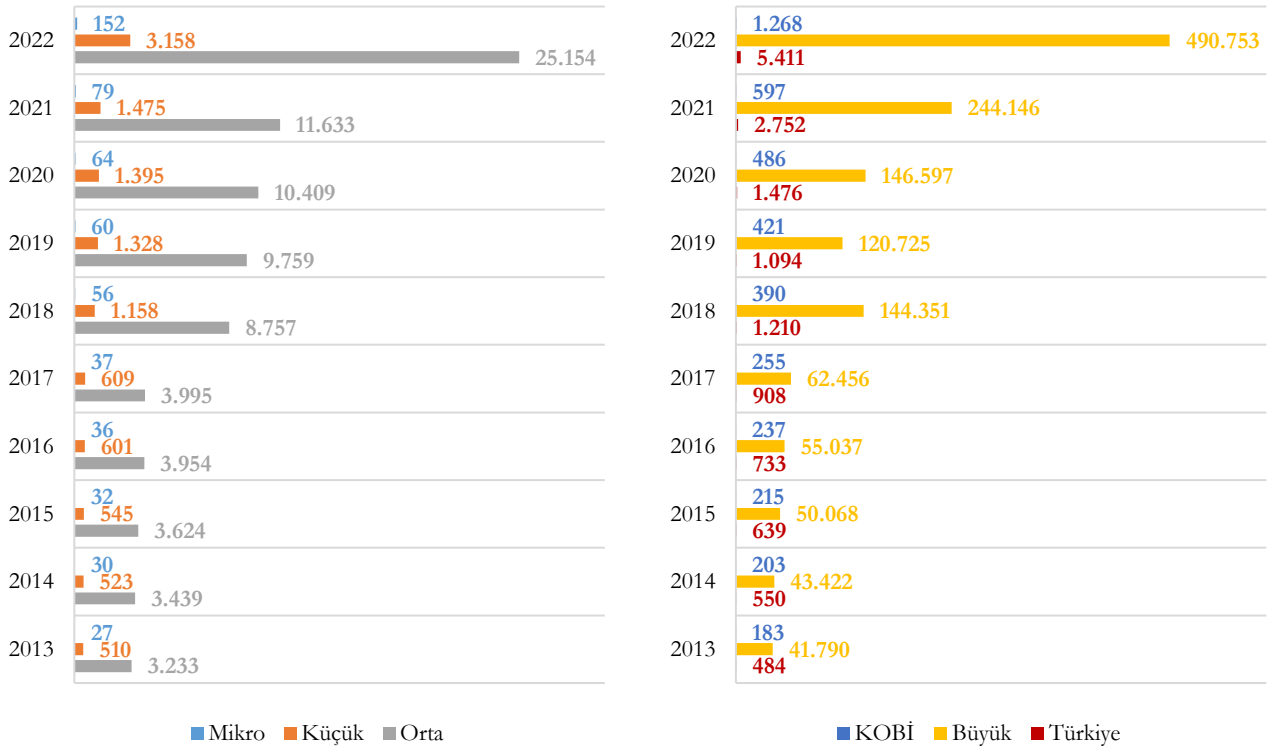

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 920 Bin ₺ olan girişim başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 263 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 92 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B. Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

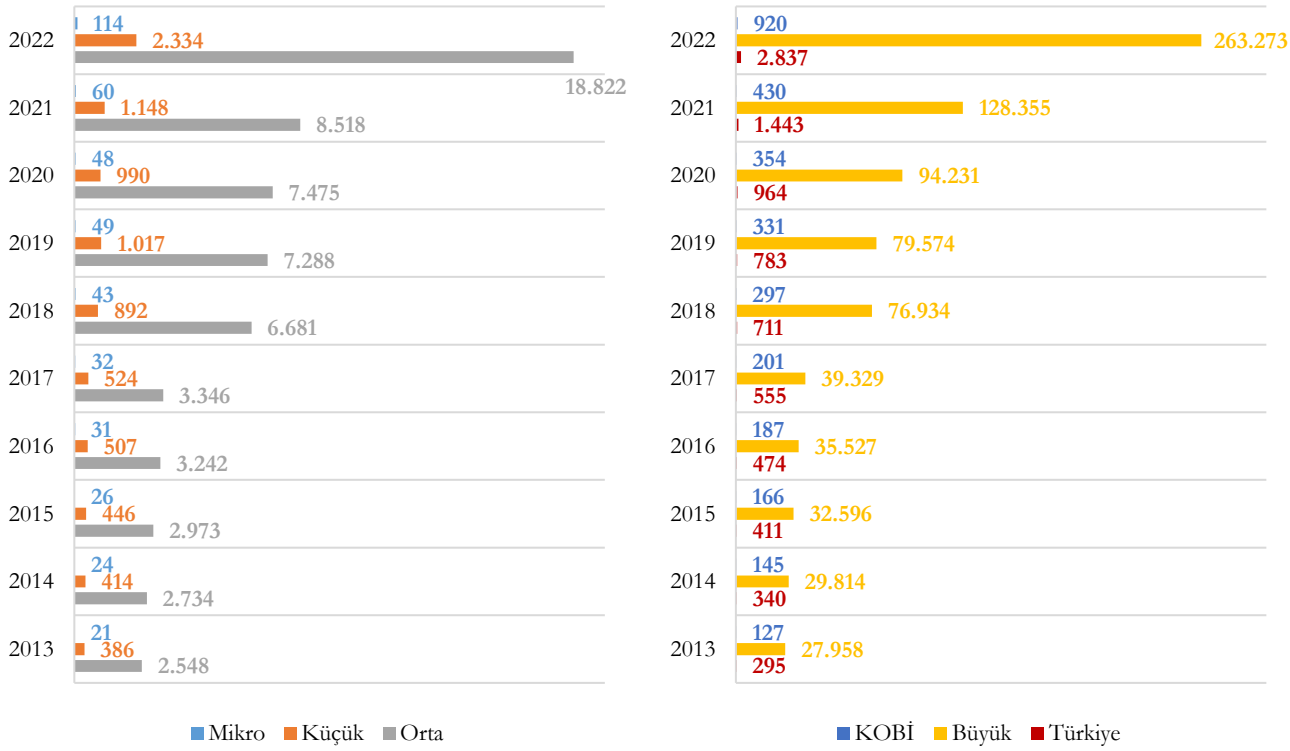

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına katma değerin, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin yaklaşık 4,5 katı, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin yaklaşık 3,3 katı, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin ise yaklaşık 1,6 katı kadar olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 93 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

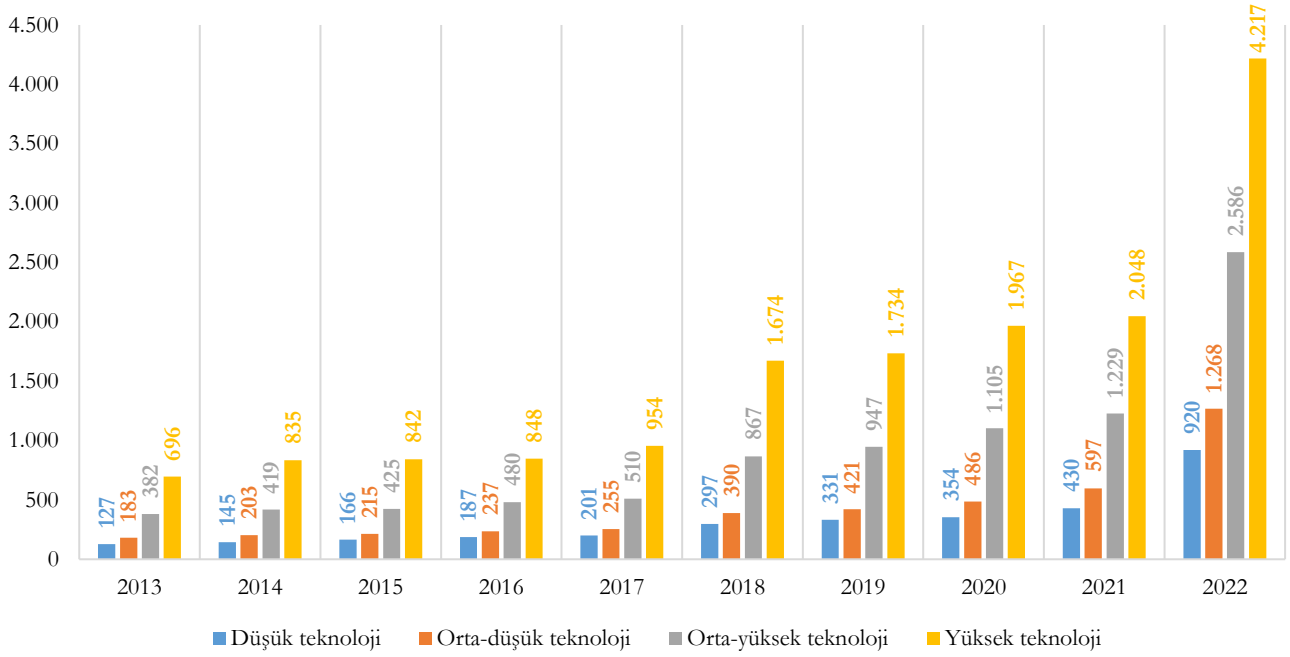

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 94 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022

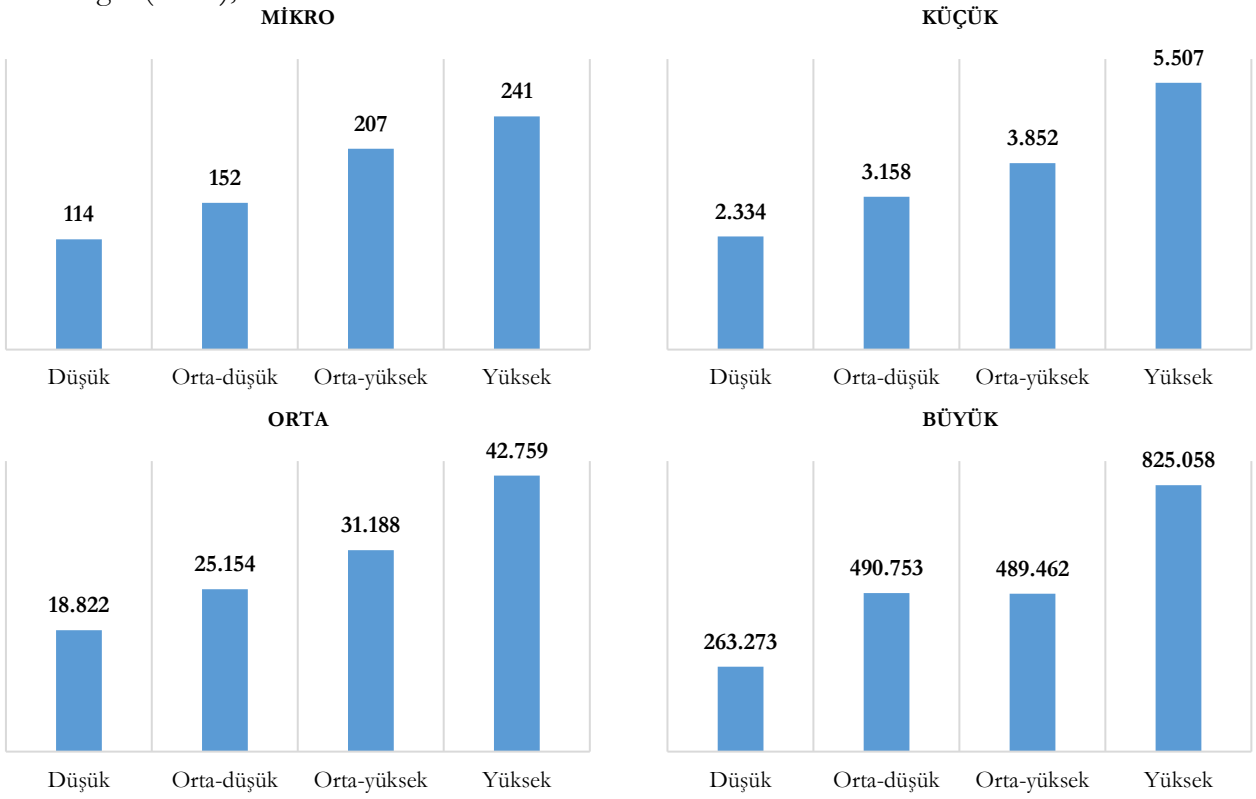

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.8. Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alışları

Mal ve hizmetlerin toplam satın alışları, sabit sermaye tüketimi olarak kaydedilen sermaye mallarının tüketimi hariç, üretim sürecindeki tüketim veya yeniden satış için hesap dönemi boyunca satın alınan tüm mal ve hizmetlerin değerini içermektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki satın alış değeri 33,9 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 95 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Satın Alış Değeri (Milyar ₺), 2013-2022

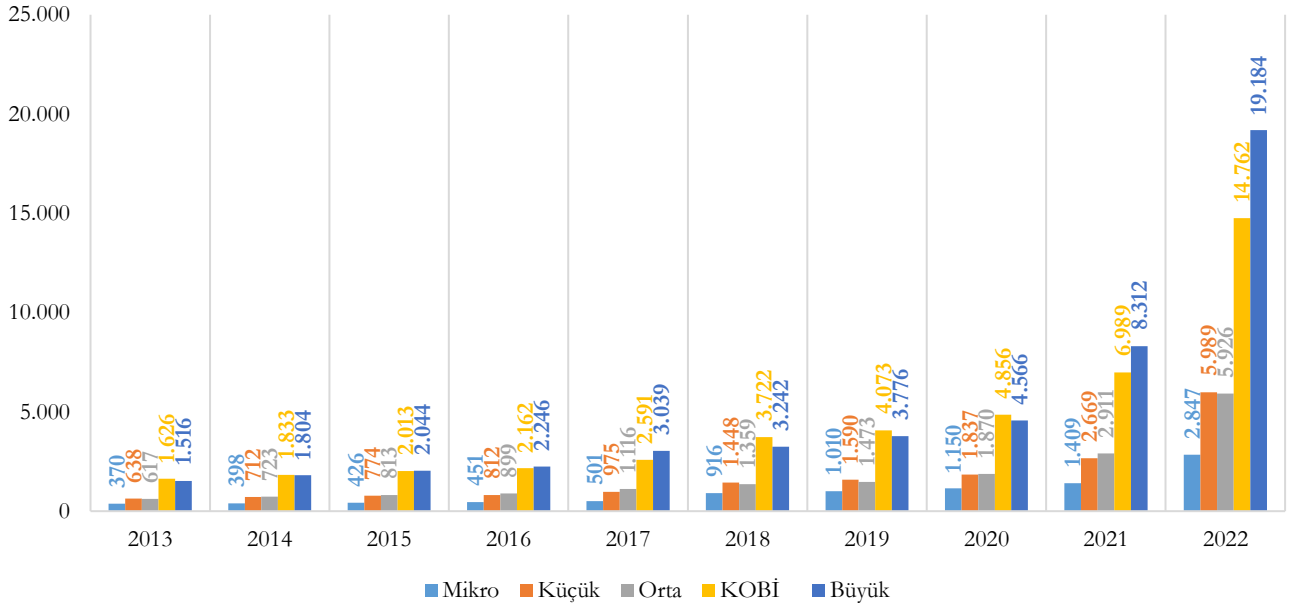

2022 yılı toplam satın alış değerinin %8,4'ünü mikro ölçekli, %17,6'sını küçük ölçekli, %17,5'ini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam satın alış değerindeki payı %43,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 96 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Satın Alış Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022

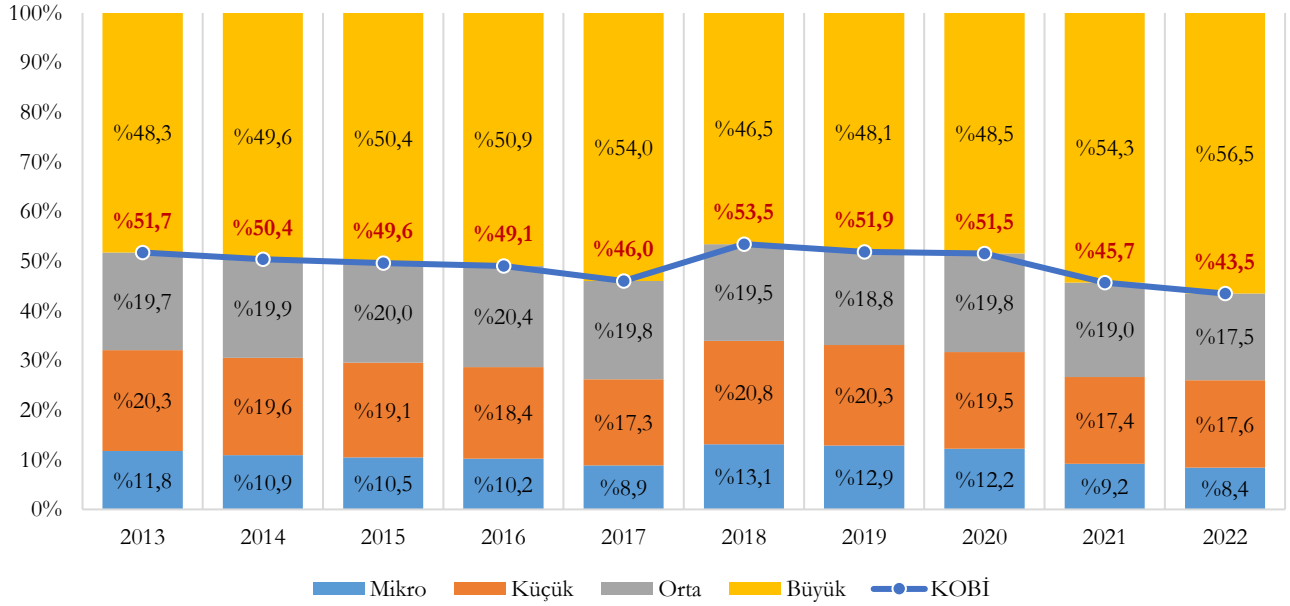

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki satın alış değerinin %25,3'ünü teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki satın alış değerinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 97 - Sektör Gruplarındaki Satın Alış Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

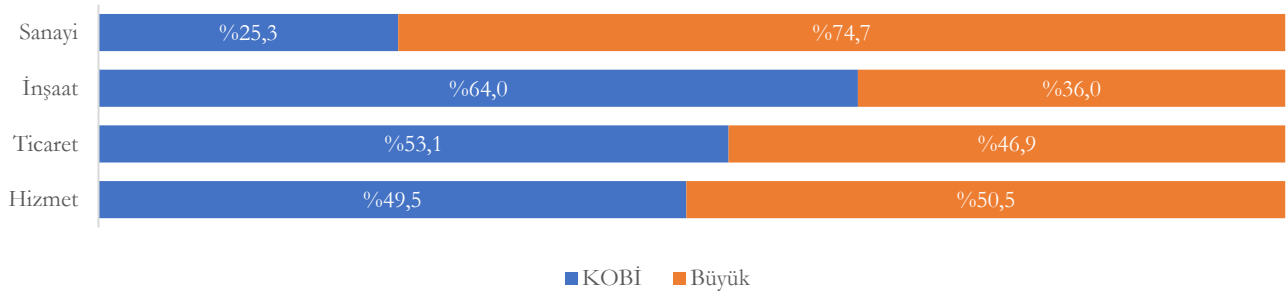

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki satın alış değerinin %20,3'ünü, büyük ölçekli girişimlerdeki satın alış değerinin ise %46,2'sini teşkil etmiştir. Ölçek bazında satın alış değerinin sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 98 - Ölçek Bazında Satın Alış Değerinin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

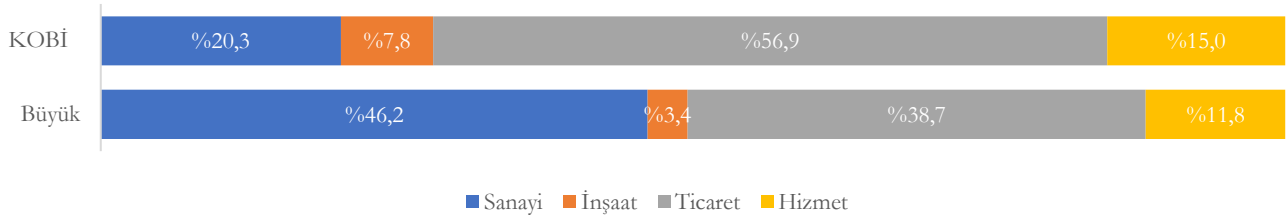

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağıtımı", %3,9 ile satın alış değerinde KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "L-Gayrimenkul Faaliyetleri" %78,4 ile satın alış değerinde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki satın alış değerinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 99 - Sektör Bazında Satın Alış Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

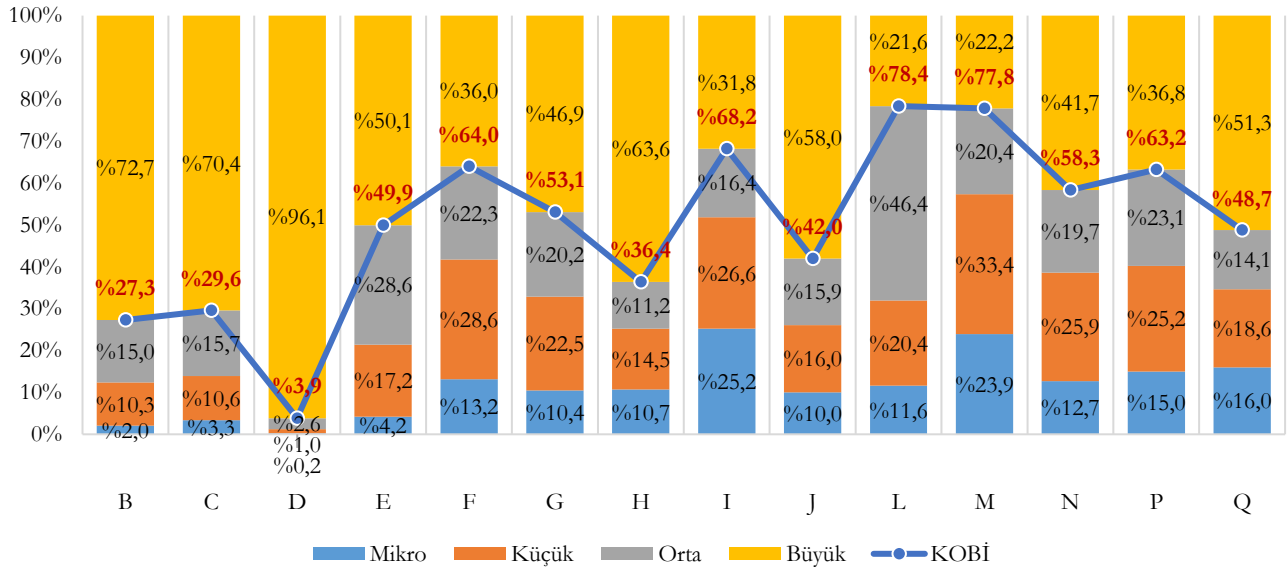

Mal ve hizmet satın alış yoğunluğu KOBİ'lerde ticaret sektöründe ağırlıkta iken büyük ölçekli girişimlerde ticaret ve imalat sektörleri ağırlıkta olup hemen hemen eşit paya sahiptir. Ölçek bazında satın alış değerinin sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 100 - Ölçek Bazında Satın Alış Değerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

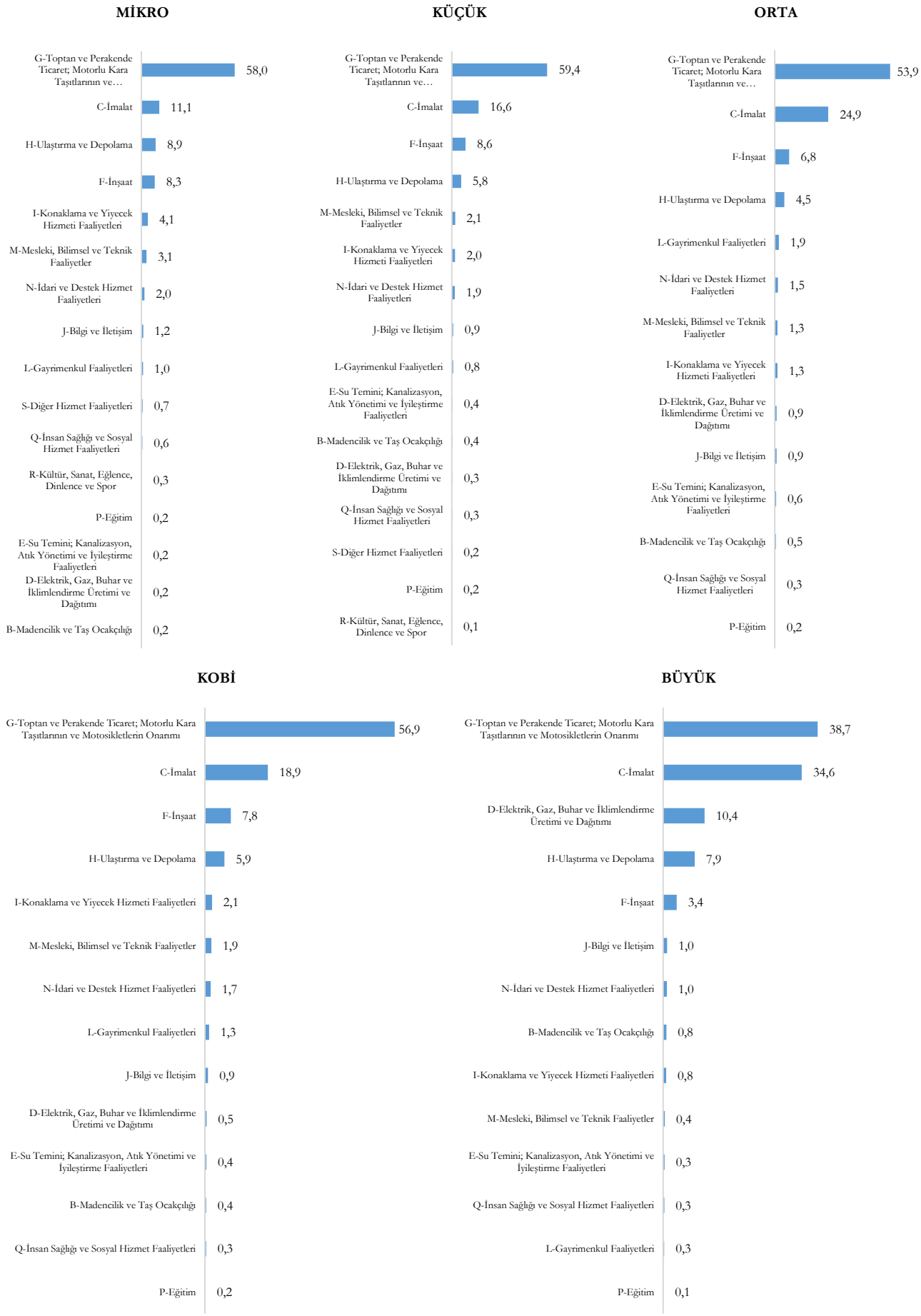

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 12 - Ölçek ve Sektörlere Göre Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alış Değeri (Milyon ₺), 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4.297	0,2	2,0	21.758	0,4	10,3	31.559	0,5	15,0	57.614	0,4	27,3	153.282	0,8	72,7	210.897
C-İmalat	315.863	11,1	3,3	996.005	16,6	10,6	1.478.233	24,9	15,7	2.790.101	18,9	29,6	6.647.143	34,6	70,4	9.437.244
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	5.028	0,2	0,2	20.871	0,3	1,0	54.036	0,9	2,6	79.935	0,5	3,9	1.991.823	10,4	96,1	2.071.758
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5.500	0,2	4,2	22.543	0,4	17,2	37.496	0,6	28,6	65.538	0,4	49,9	65.675	0,3	50,1	131.213
F-İnşaat	236.505	8,3	13,2	513.020	8,6	28,6	400.225	6,8	22,3	1.149.750	7,8	64,0	647.089	3,4	36,0	1.796.839
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1.651.842	58,0	10,4	3.555.063	59,4	22,5	3.193.975	53,9	20,2	8.400.880	56,9	53,1	7.420.133	38,7	46,9	15.821.013
H-Ulaştırma ve Depolama	253.892	8,9	10,7	345.972	5,8	14,5	265.670	4,5	11,2	865.534	5,9	36,4	1.514.307	7,9	63,6	2.379.841
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	116.145	4,1	25,2	122.587	2,0	26,6	75.354	1,3	16,4	314.086	2,1	68,2	146.406	0,8	31,8	460.492
J-Bilgi ve İletişim	32.926	1,2	10,0	52.752	0,9	16,0	52.318	0,9	15,9	137.997	0,9	42,0	190.921	1,0	58,0	328.917
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	28.275	1,0	11,6	49.601	0,8	20,4	113.086	1,9	46,4	190.962	1,3	78,4	52.629	0,3	21,6	243.591
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	88.454	3,1	23,9	123.569	2,1	33,4	75.518	1,3	20,4	287.541	1,9	77,8	81.986	0,4	22,2	369.527
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	55.840	2,0	12,7	114.203	1,9	25,9	86.818	1,5	19,7	256.861	1,7	58,3	183.353	1,0	41,7	440.214
P-Eğitim	6.087	0,2	15,0	10.232	0,2	25,2	9.362	0,2	23,1	25.682	0,2	63,2	14.931	0,1	36,8	40.613
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	16.952	0,6	16,0	19.731	0,3	18,6	14.976	0,3	14,1	51.659	0,3	48,7	54.313	0,3	51,3	105.971
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	8.271	0,3	12,3	8.042	0,1	12,0	*	-	-	*	-	-	*	-	-	67.223
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	20.702	0,7	51,0	13.482	0,2	33,2	*	-	-	*	-	-	*	-	-	40.631
Toplam	**2.846.580**	**100,0**	**8,4**	**5.989.431**	**100,0**	**17,6**	**5.925.770**	**100,0**	**17,5**	**14.761.780**	**100,0**	**43,5**	**19.184.204**	**100,0**	**56,5**	**33.945.984**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki satın alış değeri 9,4 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki satın alış değeri aşağıda verilmiştir.

Şekil 101 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Satın Alış Değeri (Milyar ₺), 2013-2022

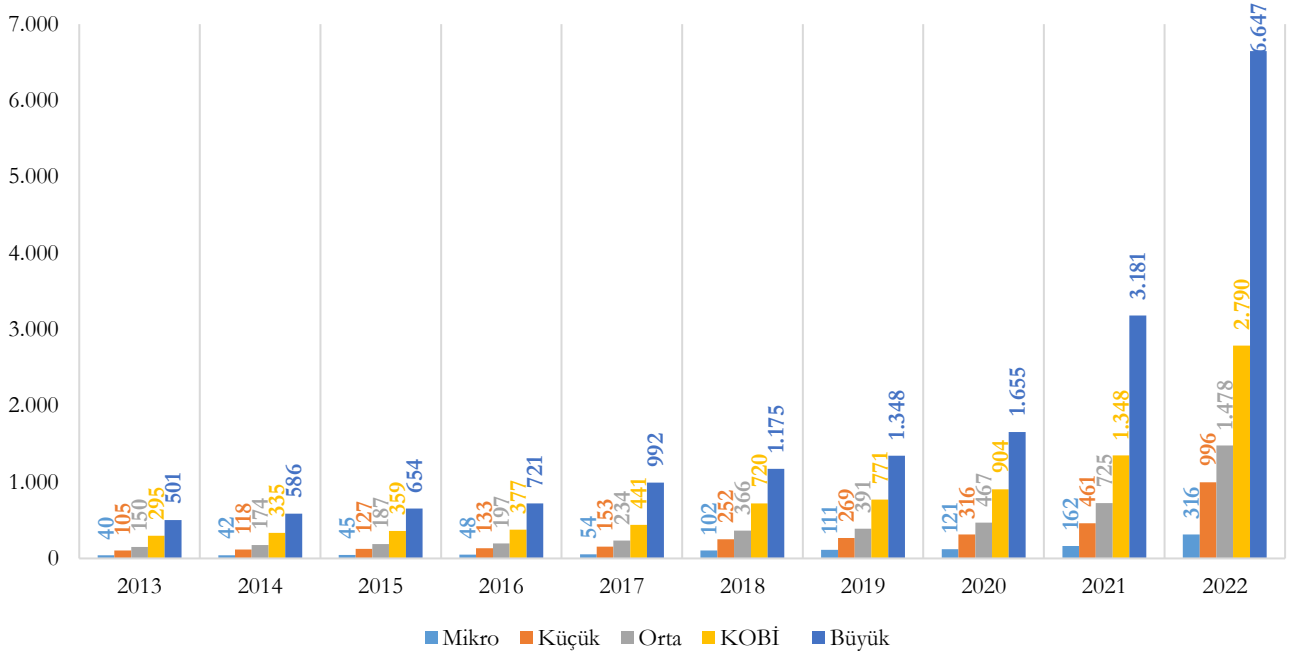

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki satın alış değerinin %3,3'ünü mikro ölçekli, %10,6'sını küçük ölçekli, %15,7'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü satın alış değerindeki payı %29,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 102 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Satın Alış Değerinin Dağılımı (%), 2013-2022

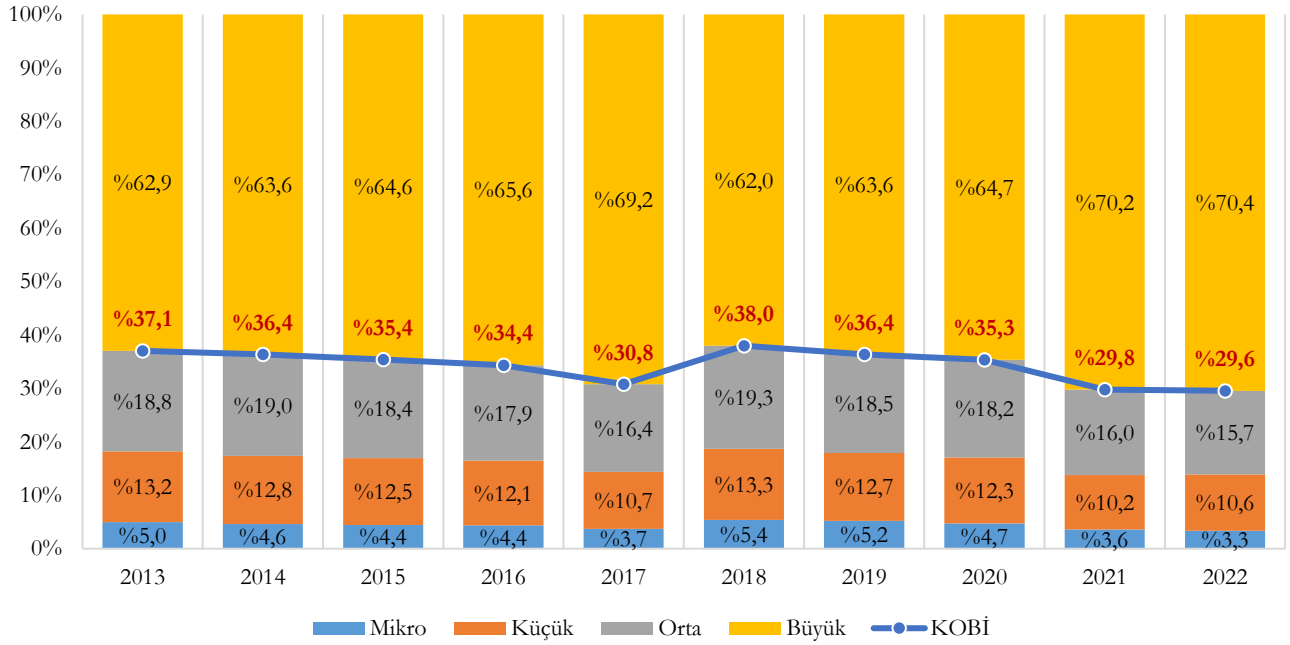

Ölçek bazında satın alış değerinin imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 103 - Ölçek Bazında Satın Alış Değerinin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

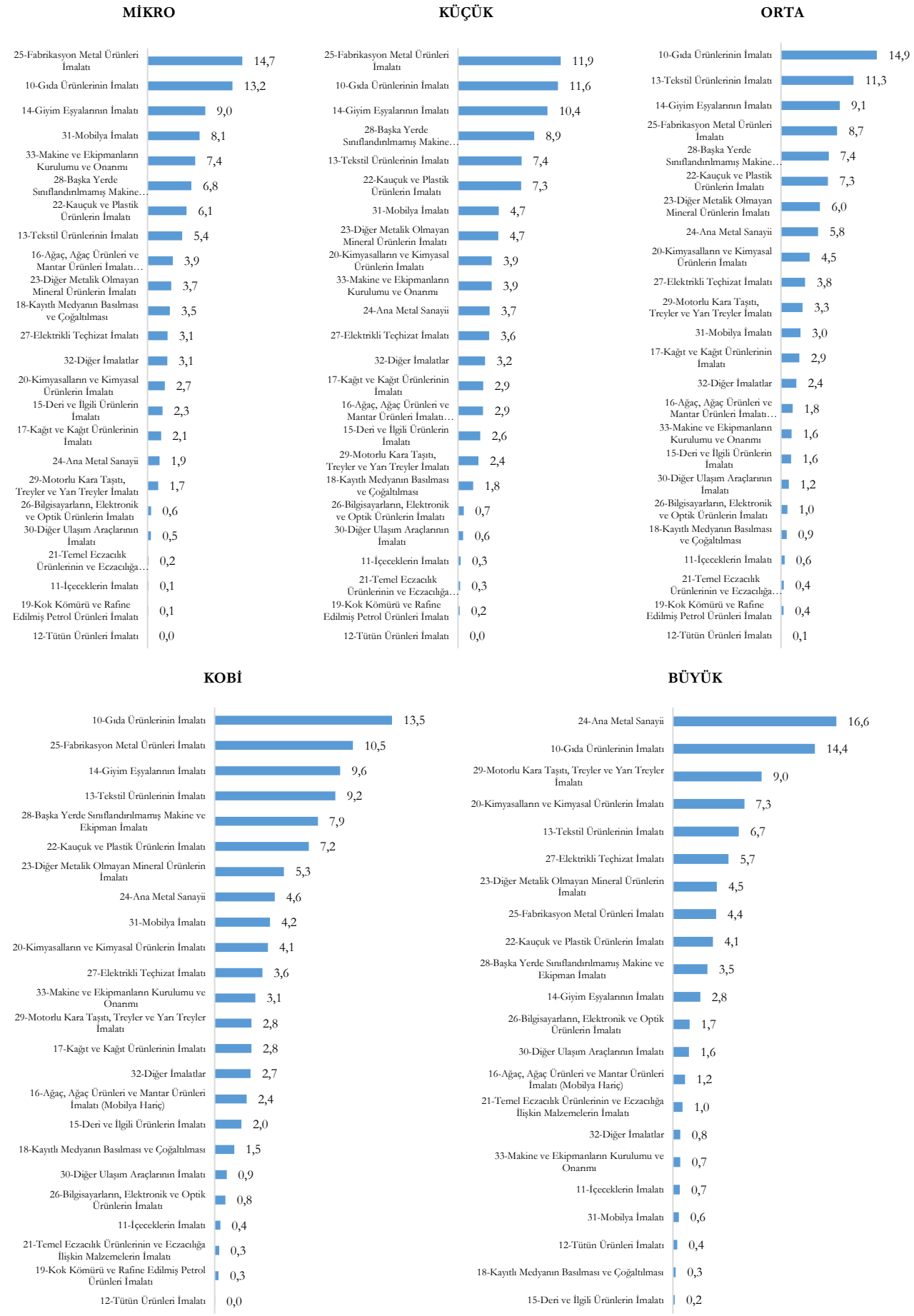

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %3,6 ile satın alış değerinde KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı" %81,2 ile satın alış değerinde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki satın alış değerinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 104 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Satın Alış Değerinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

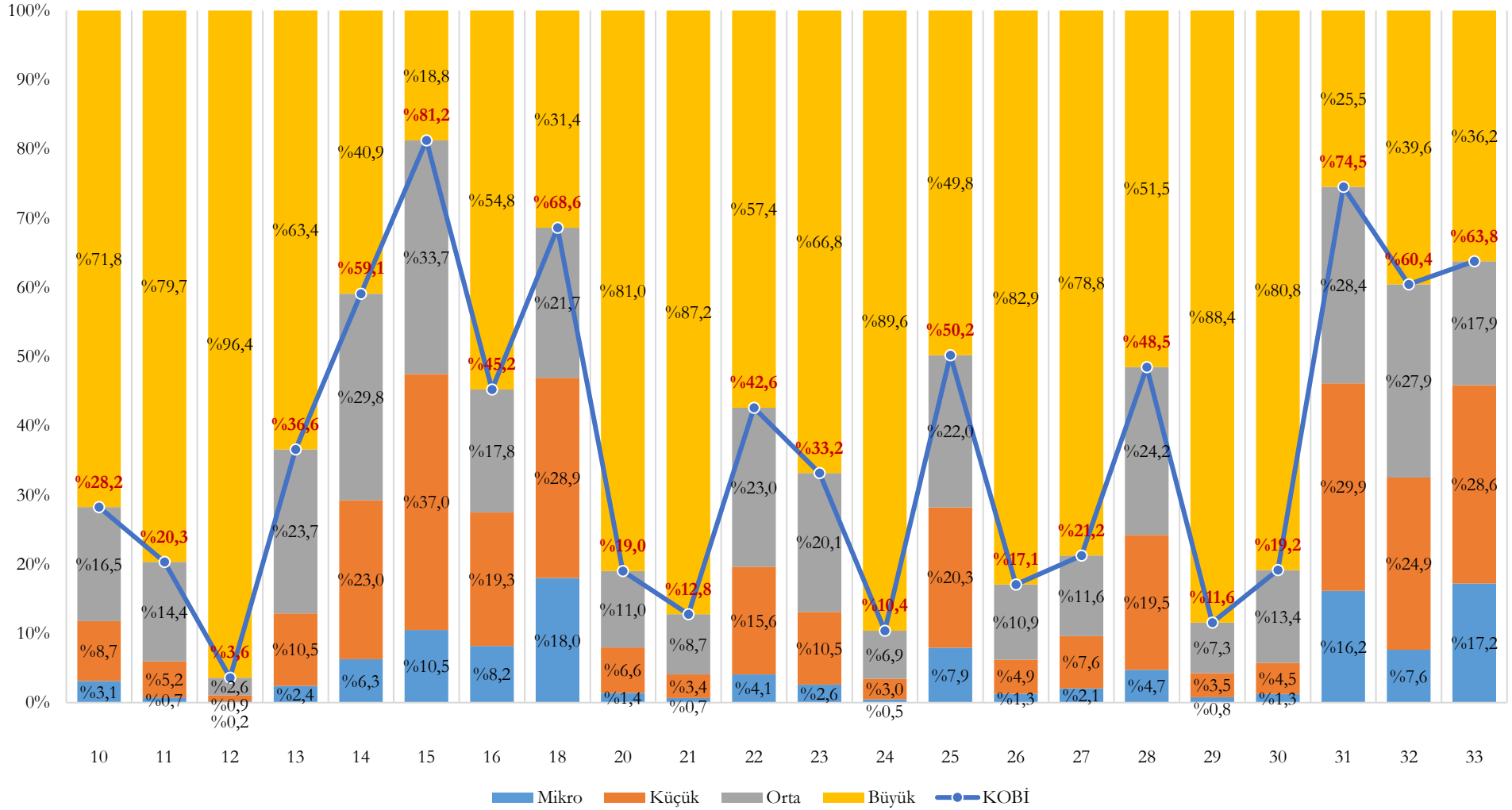

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 13 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alış Değeri (Milyon ₺), 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	41.662	13,2	3,1	115.773	11,6	8,7	219.968	14,9	16,5	377.403	13,5	28,2	958.830	14,4	71,8	1.336.234
11-İçeceklerin İmalatı	435	0,1	0,7	3.081	0,3	5,2	8.480	0,6	14,4	11.996	0,4	20,3	47.016	0,7	79,7	59.012
12-Tütün Ürünleri İmalatı	55	0,0	0,2	264	0,0	0,9	776	0,1	2,6	1.096	0,0	3,6	29.234	0,4	96,4	30.330
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	16.954	5,4	2,4	73.642	7,4	10,5	166.389	11,3	23,7	256.985	9,2	36,6	445.627	6,7	63,4	702.612
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	28.328	9,0	6,3	103.822	10,4	23,0	134.897	9,1	29,8	267.047	9,6	59,1	184.890	2,8	40,9	451.937
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	7.337	2,3	10,5	25.854	2,6	37,0	23.586	1,6	33,7	56.776	2,0	81,2	13.110	0,2	18,8	69.886
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	12.376	3,9	8,2	29.115	2,9	19,3	26.840	1,8	17,8	68.331	2,4	45,2	82.692	1,2	54,8	151.023
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	6.653	2,1	-	29.247	2,9	-	42.406	2,9	-	78.306	2,8	-	*	-	-	*
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	10.977	3,5	18,0	17.607	1,8	28,9	13.204	0,9	21,7	41.788	1,5	68,6	19.096	0,3	31,4	60.883
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	338	0,1	-	1.885	0,2	-	6.049	0,4	-	8.272	0,3	-	*	-	-	*
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	8.444	2,7	1,4	39.131	3,9	6,6	65.803	4,5	11,0	113.378	4,1	19,0	483.297	7,3	81,0	596.676
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	495	0,2	0,7	2.574	0,3	3,4	6.534	0,4	8,7	9.603	0,3	12,8	65.656	1,0	87,2	75.258
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	19.159	6,1	4,1	73.167	7,3	15,6	107.951	7,3	23,0	200.277	7,2	42,6	269.893	4,1	57,4	470.170
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	11.606	3,7	2,6	46.624	4,7	10,5	89.343	6,0	20,1	147.573	5,3	33,2	297.387	4,5	66,8	444.960
24-Ana Metal Sanayii	5.910	1,9	0,5	36.753	3,7	3,0	85.210	5,8	6,9	127.872	4,6	10,4	1.103.810	16,6	89,6	1.231.682
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	46.452	14,7	7,9	118.991	11,9	20,3	128.649	8,7	22,0	294.091	10,5	50,2	291.752	4,4	49,8	585.843
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	1.763	0,6	1,3	6.623	0,7	4,9	14.696	1,0	10,9	23.081	0,8	17,1	112.240	1,7	82,9	135.321
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	9.857	3,1	2,1	36.111	3,6	7,6	55.484	3,8	11,6	101.452	3,6	21,2	376.123	5,7	78,8	477.575
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	21.533	6,8	4,7	88.382	8,9	19,5	109.907	7,4	24,2	219.822	7,9	48,5	233.625	3,5	51,5	453.447
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	5.235	1,7	0,8	23.659	2,4	3,5	49.448	3,3	7,3	78.342	2,8	11,6	599.633	9,0	88,4	677.976
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	1.686	0,5	1,3	6.006	0,6	4,5	18.075	1,2	13,4	25.767	0,9	19,2	108.622	1,6	80,8	134.389
31-Mobilya İmalatı	25.519	8,1	16,2	47.272	4,7	29,9	44.864	3,0	28,4	117.654	4,2	74,5	40.197	0,6	25,5	157.851
32-Diğer İmalatlar	9.674	3,1	7,6	31.497	3,2	24,9	35.349	2,4	27,9	76.520	2,7	60,4	50.082	0,8	39,6	126.602
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	23.416	7,4	17,2	38.927	3,9	28,6	24.326	1,6	17,9	86.668	3,1	63,8	49.250	0,7	36,2	135.918
Toplam	**315.863**	**100,0**	**3,3**	**996.005**	**100,0**	**10,6**	**1.478.233**	**100,0**	**15,7**	**2.790.101**	**100,0**	**29,6**	**6.647.143**	**100,0**	**70,4**	**9.437.244**

* 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanununun gizli verilerle ilgili maddesi uyarınca, girişim sayısının üçten az olması veya girişim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki girişimin hakim durumda olması nedeni ve gizlenmiş girişimlere ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile bilgiler verilmemiştir. Gizlenmiş sektör verileri, sektörüne ait üç veya ikili düzey sektör kodlarının toplamları ve Türkiye toplamlarında gösterilmiştir.
1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değeri 239,8 Milyar ₺'dir. Bunun %1'i mikro ölçekli, %4,1'i küçük ölçekli, %9,2'si orta ölçekli girişimlere ait olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin satın alış değerindeki payı %14,3'tür. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 105 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

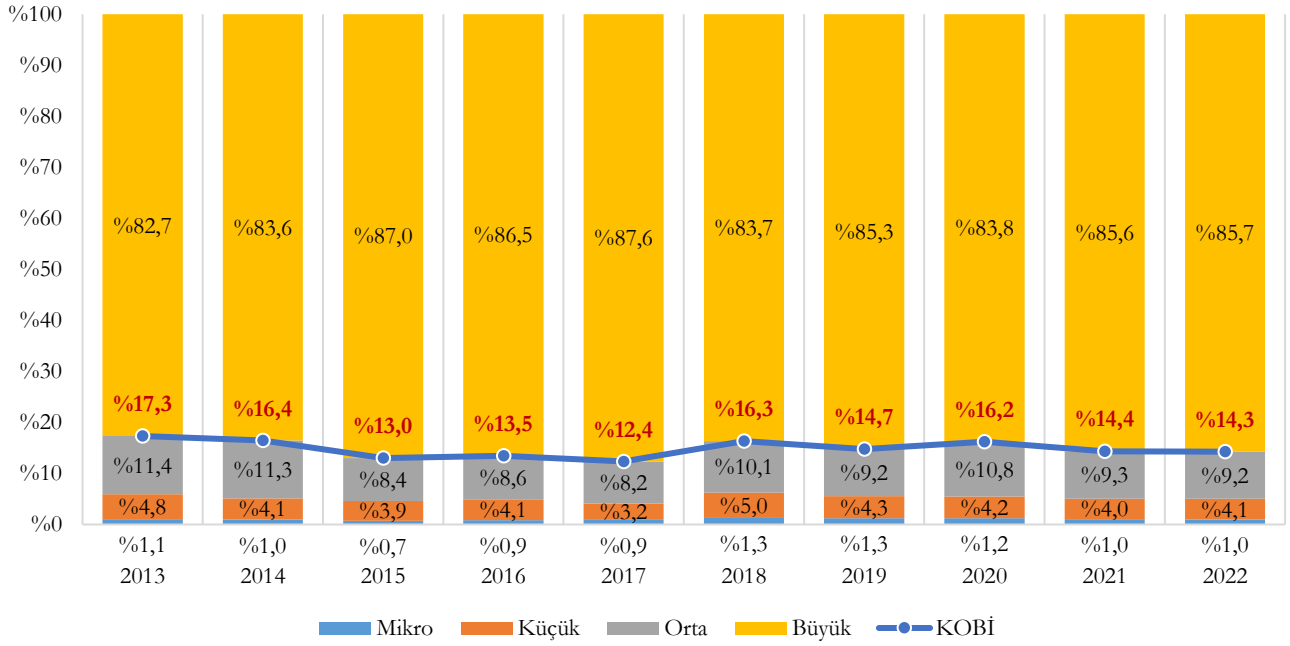

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değeri 2,3 Trilyon ₺'dir. Bunun %2,1'i mikro ölçekli, %8,6'sı küçük ölçekli, %13,1'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin satın alış değerindeki payı %23,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 106 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

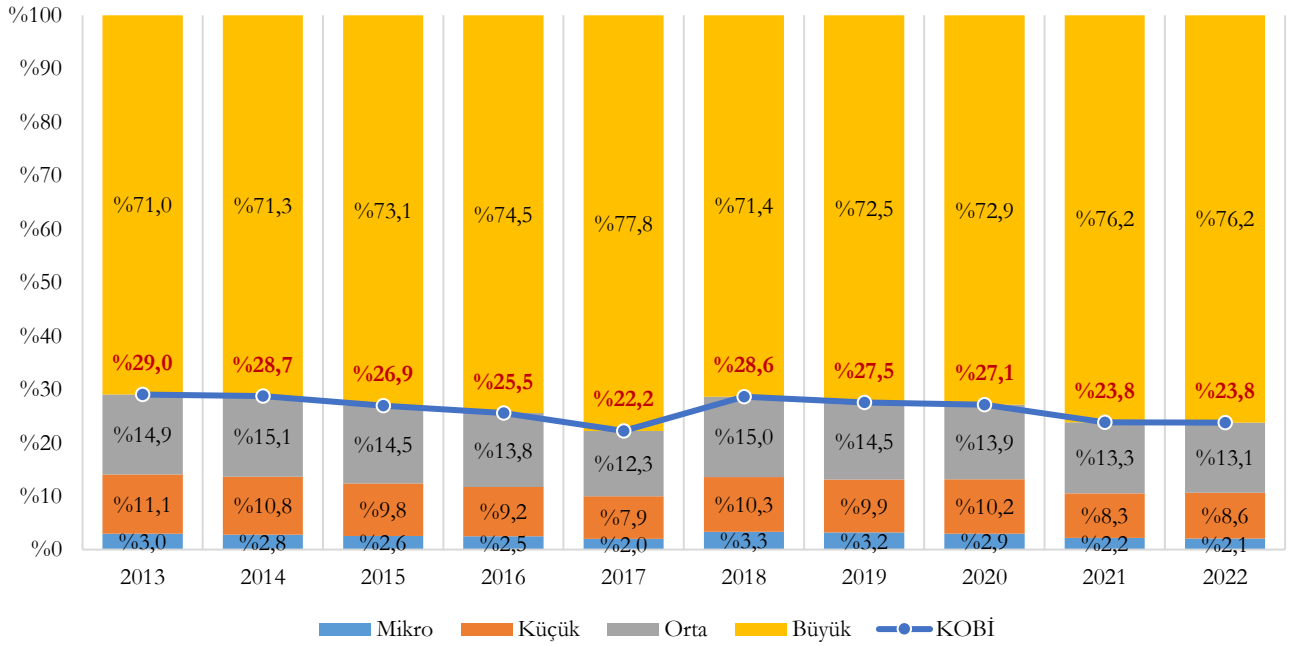

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değeri 3,5 Trilyon ₺'dir. Bunun %3,1'i mikro ölçekli, %9,1'i küçük ölçekli, %12,7'si orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin satın alış değerindeki payı %24,9'dur. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 107 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

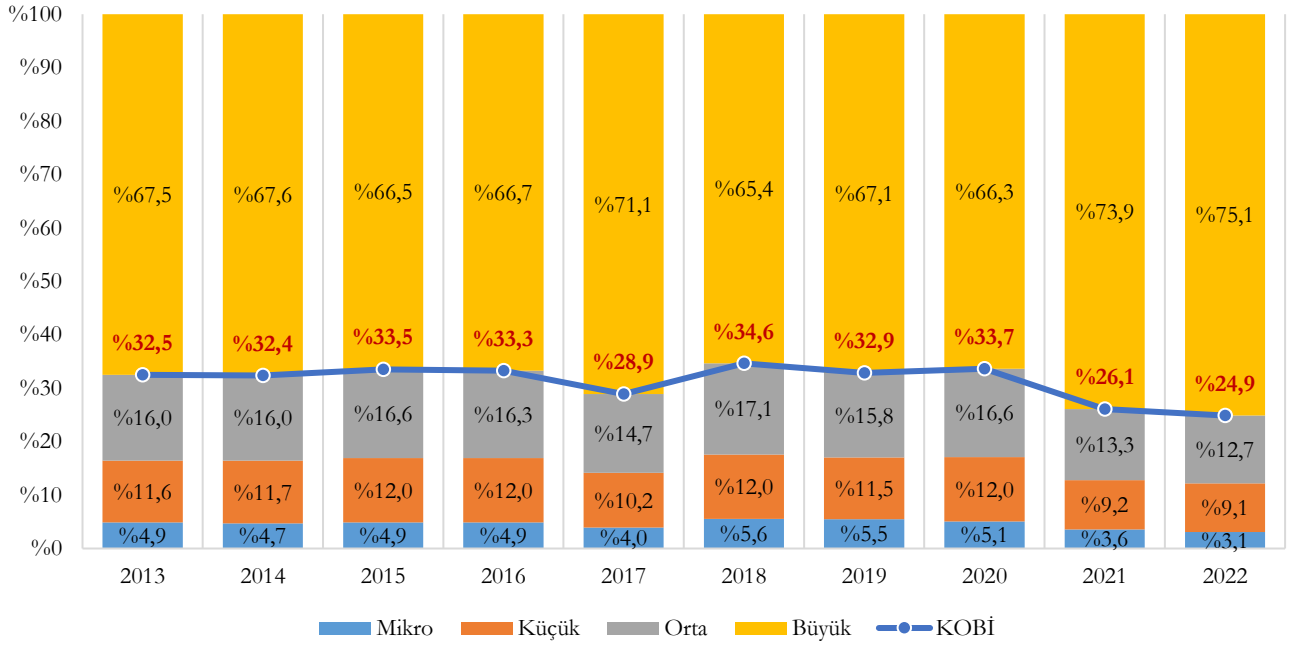

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değeri 3,4 Trilyon ₺'dir. Bunun %4,6'sı mikro ölçekli, %13,9'u küçük ölçekli, %20,9'u orta ölçekli girişimlere ait olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin satın alış değerindeki payı %39,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 108 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Satın Alış Değerinin Dağ. (%), 2013-2022

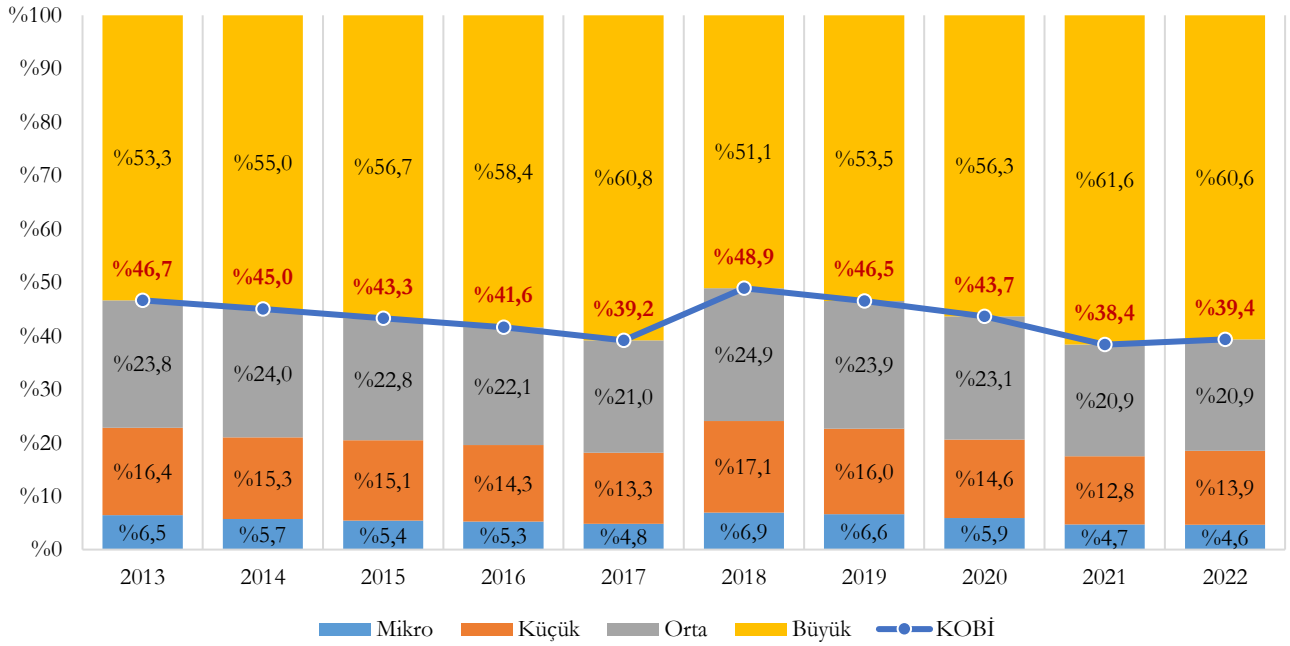

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerdeki satın alış değerinin teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerdeki satın alış değerinde yüksek teknolojiye sahip olanların payı %1,2'dir. KOBİ'lerdeki satın alış değerinin yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 109 - KOBİ'lerdeki Satın Alış Değerinin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

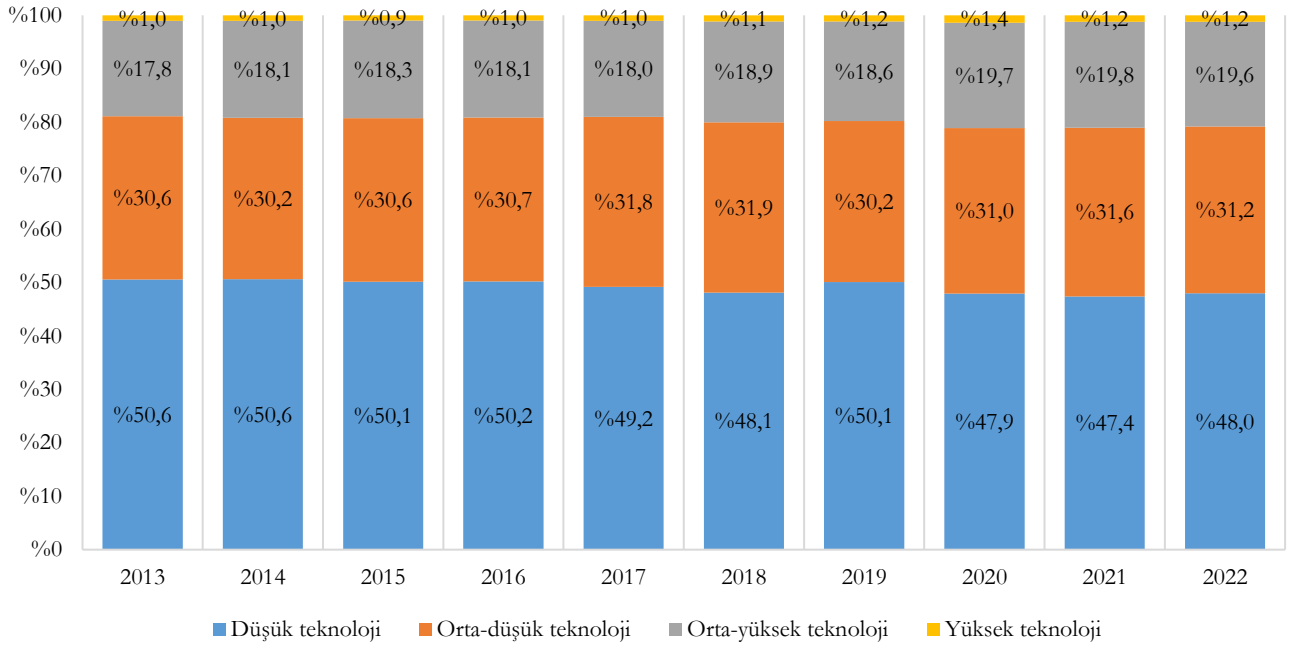

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki satın alış değerinde %2,5 iken KOBİ'lerdeki satın alış değerinde %1,2, büyük ölçekli girişimlerdeki satın alış değerinde ise %3,1'dir. Ölçek büyüdükçe satın alış değerinde yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre satın alış değerinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 110 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Satın Alış Değerinin Dağılımı (%), 2022

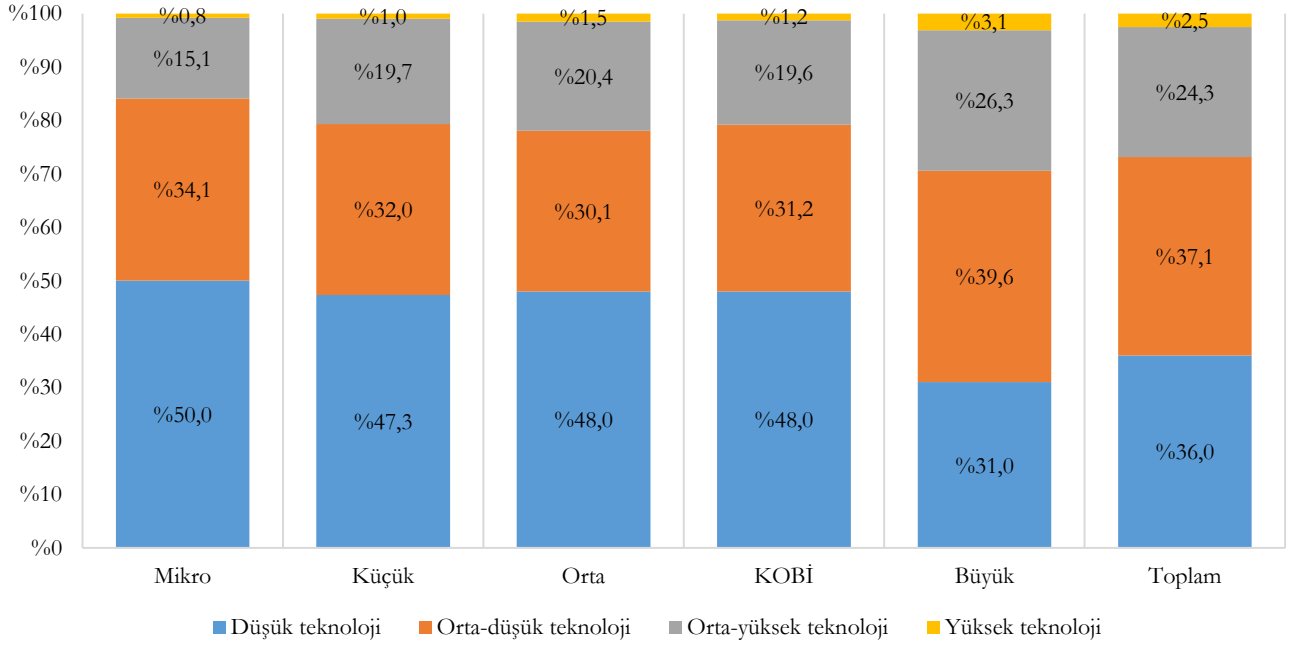

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.9. Girişim Başına Mal ve Hizmetlerin Toplam Satın Alış Değeri

Girişim başına mal ve hizmetlerin toplam satın alış değeri, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı satın alış değeri verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 9 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, KOBİ'lerde 3,9 Milyon ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 1,7 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 111 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022

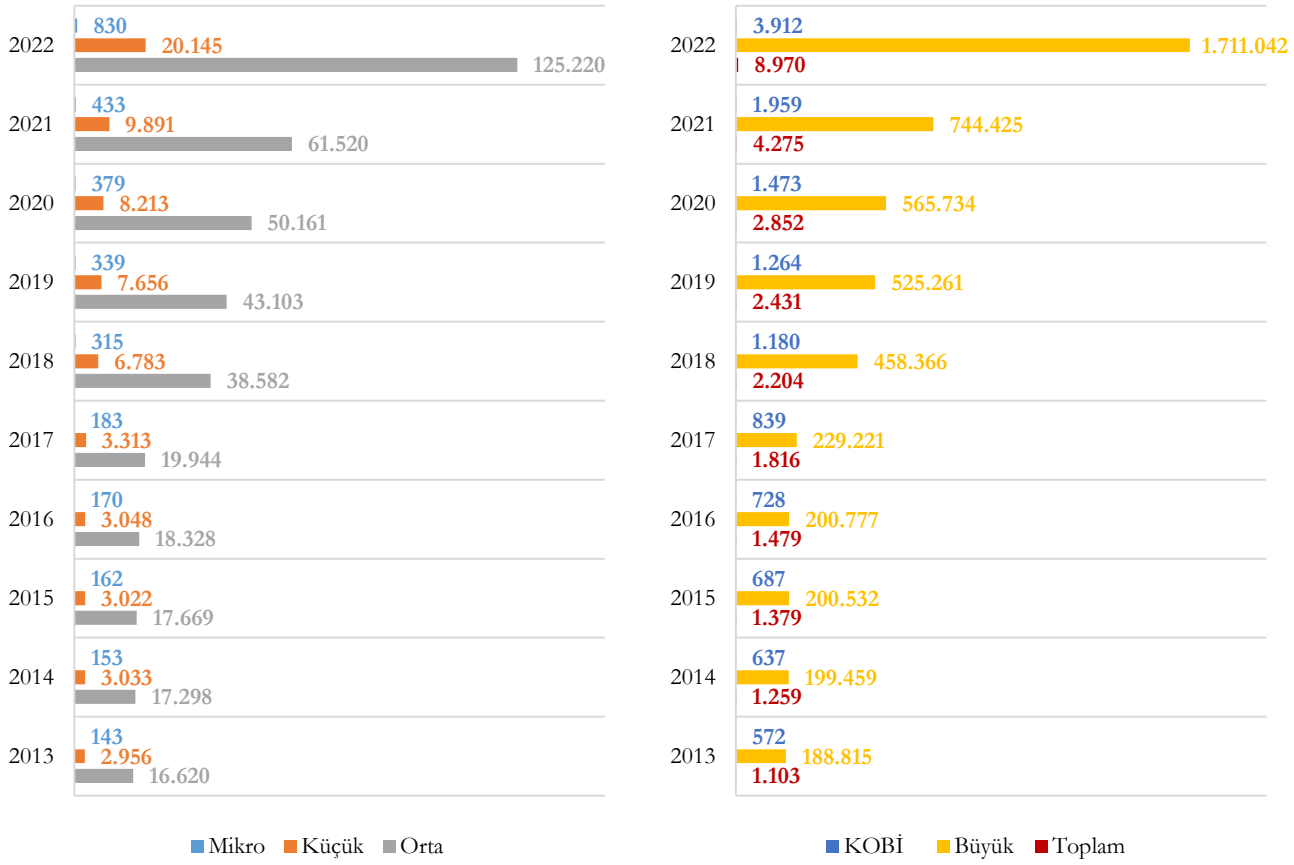

2022 yılında "D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" 353 Milyon ₺ ile tüm girişimlerde en yüksek girişim başına satın alış değerine sahip olduğu gibi, 14,6 Milyon ₺ ile KOBİ'lerde ve 4,9 Milyar ₺ ile büyük ölçekli girişimlerde de en yüksek girişim başına satın alış değerine sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 112 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Satın Alış Değerleri (Bin ₺), 2022

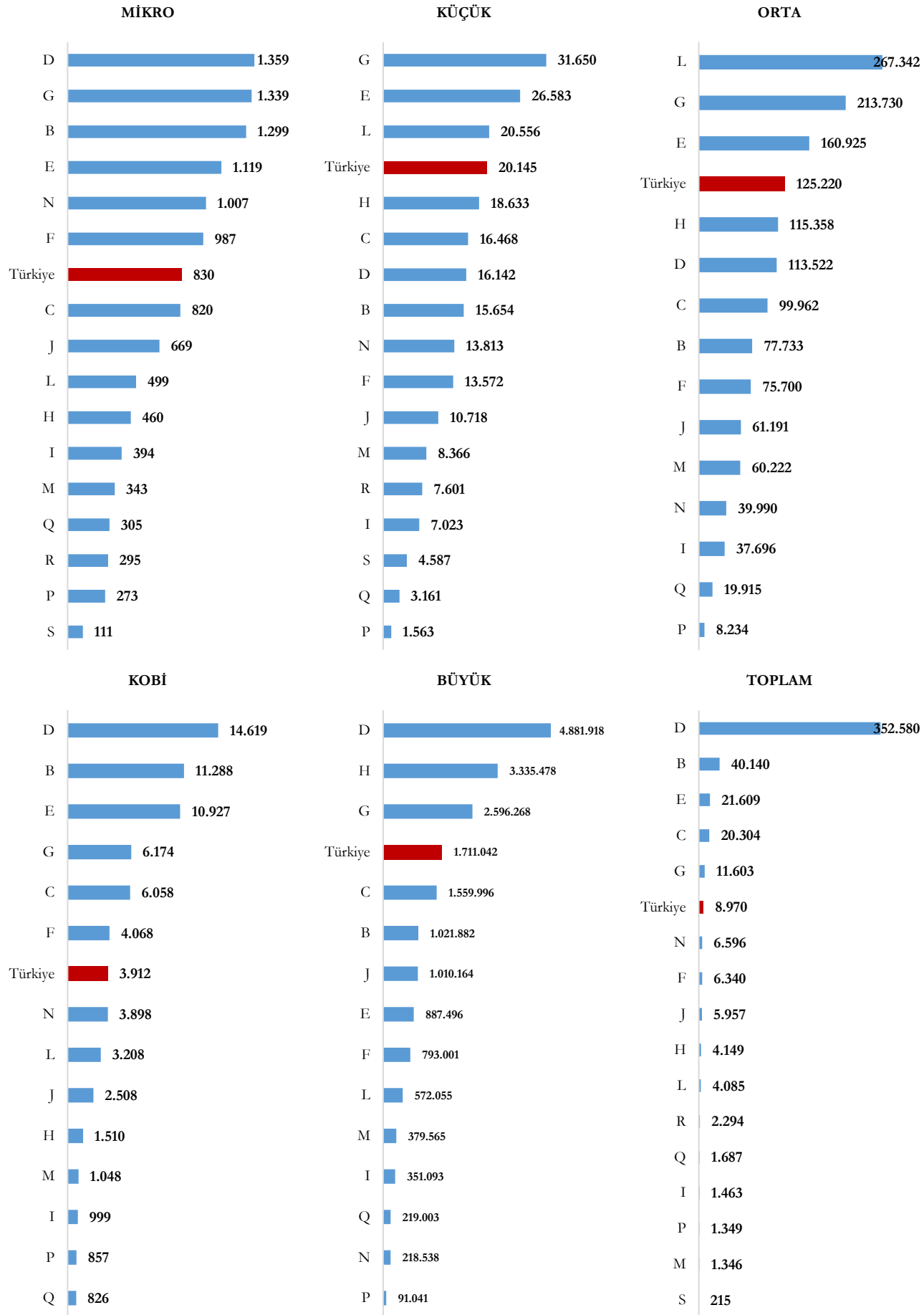

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 20 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, imalat sektörü KOBİ'lerinde 6,1 Milyon ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 1,6 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 113 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Satın Alış Değ.(Bin ₺), 2013-2022

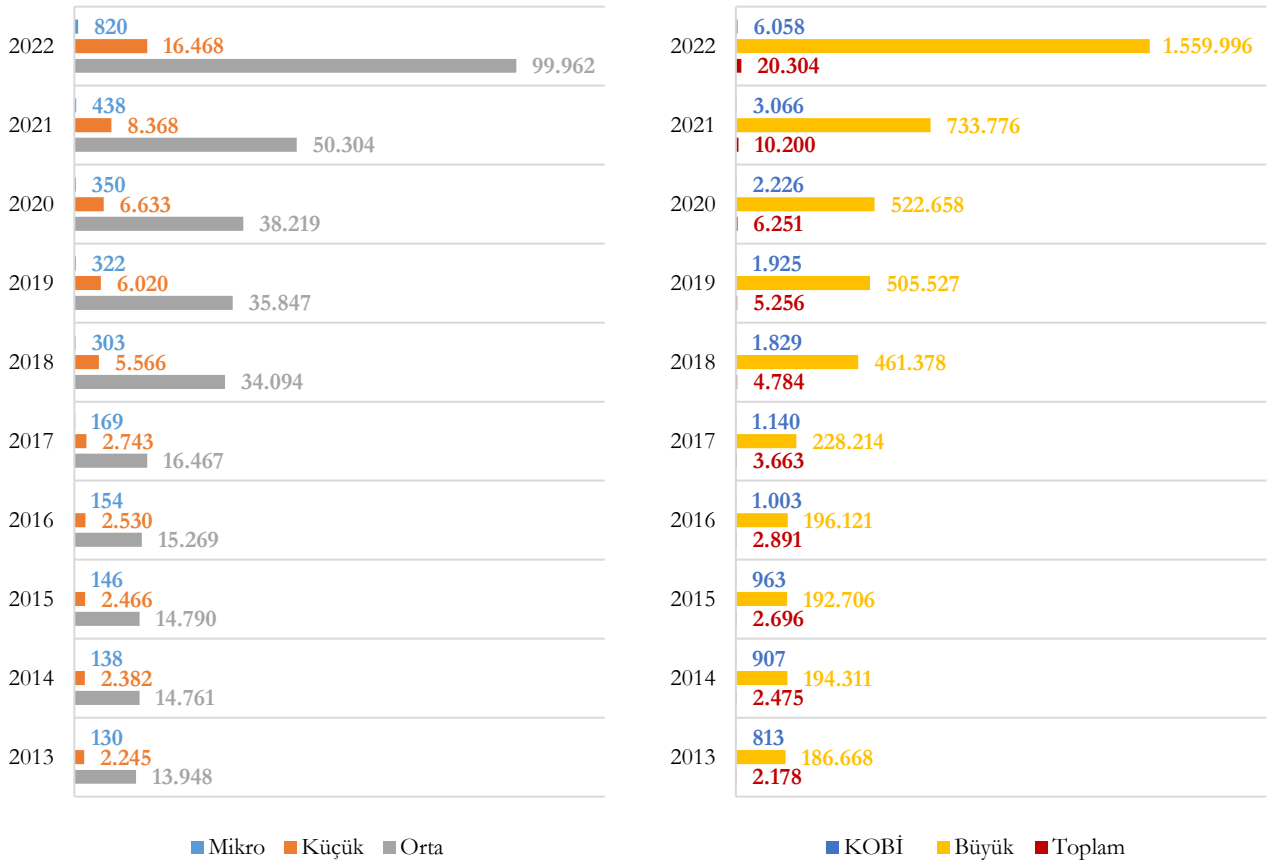

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 415 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına satın alış değerine sahip iken, KOBİ'lerde 29 Milyon ₺ ile "19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 3,9 Milyar ₺ ile "24-Ana Metal Sanayii" en yüksek girişim başına satın alış değerine sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 114 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Satın Alış Değerleri (Bin ₺), 2022

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 10,9 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, büyük ölçekli girişimlerde 1,6 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 115 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Satın Alış Değ. (Bin ₺), 2013-2022

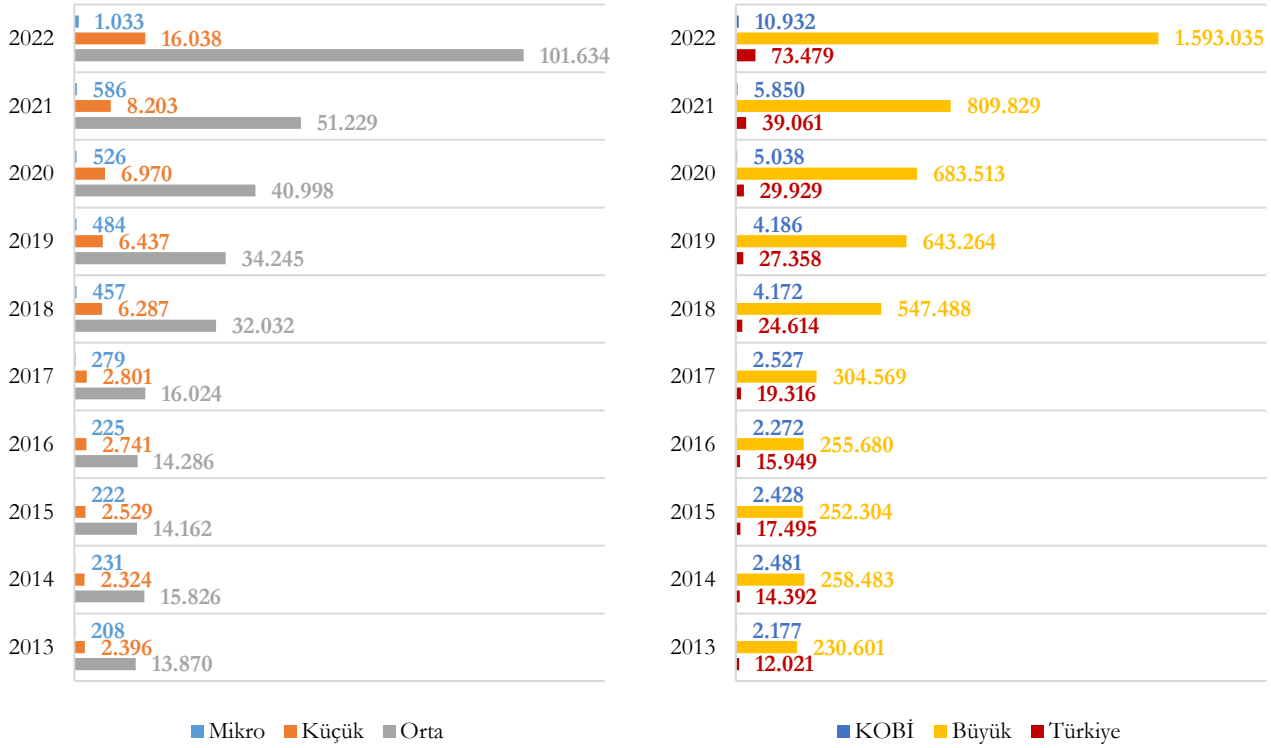

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 10,4 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, büyük ölçekli girişimlerde 1,8 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 116 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Gir. G.B.Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022

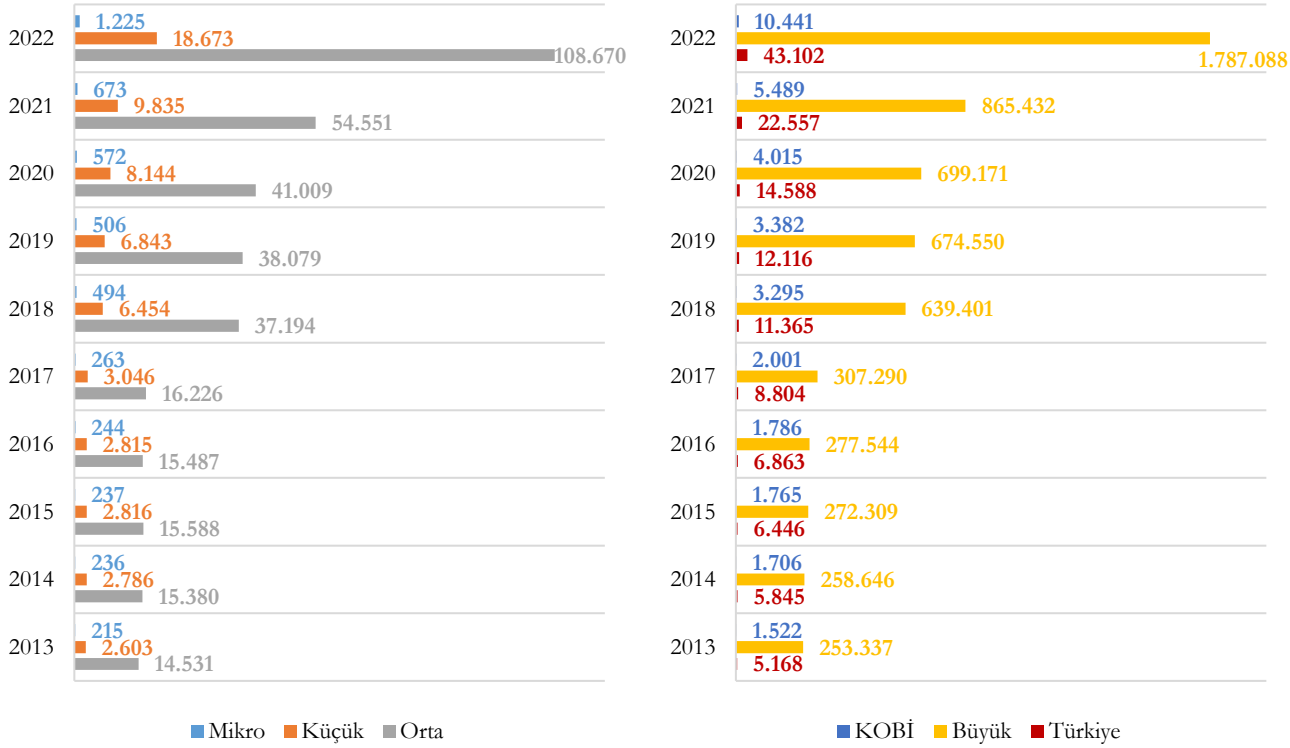

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 6 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, büyük ölçekli girişimlerde 2,1 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 117 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022

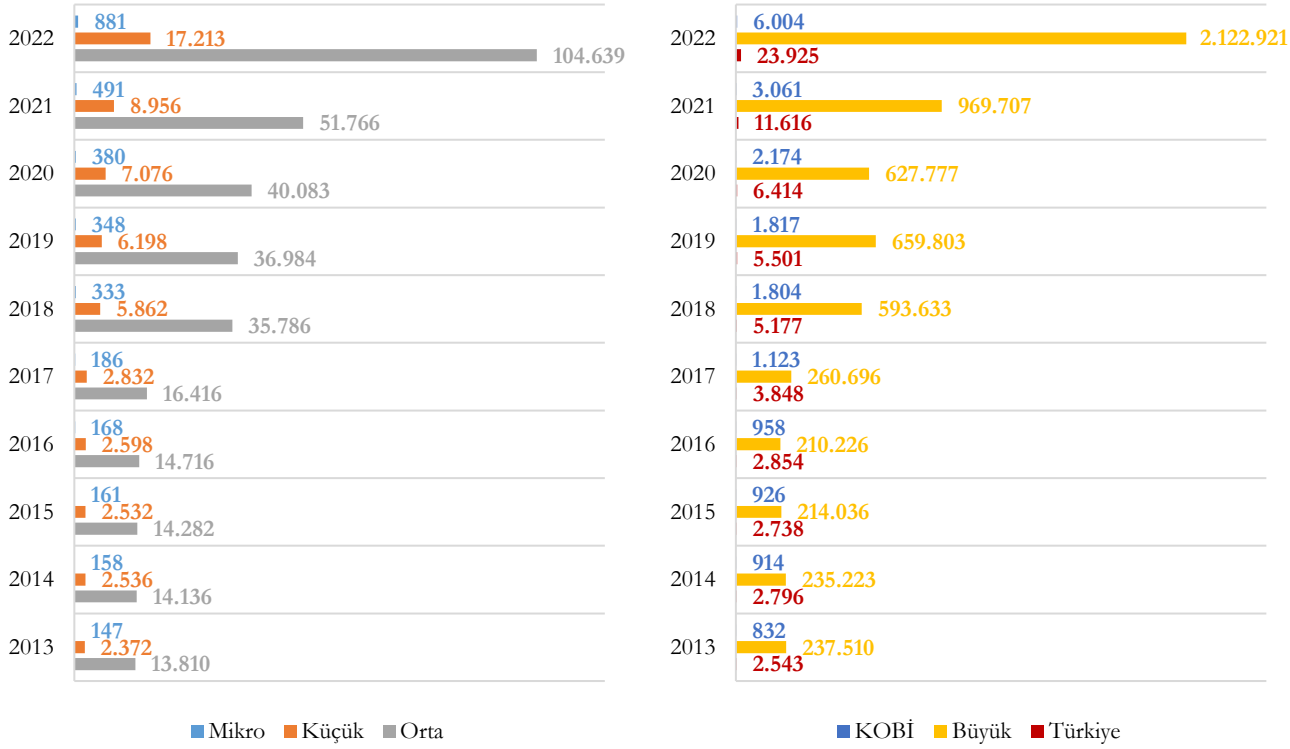

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 5,1 Milyon ₺ olan girişim başına satın alış değeri, büyük ölçekli girişimlerde 1,1 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 118 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2013-2022

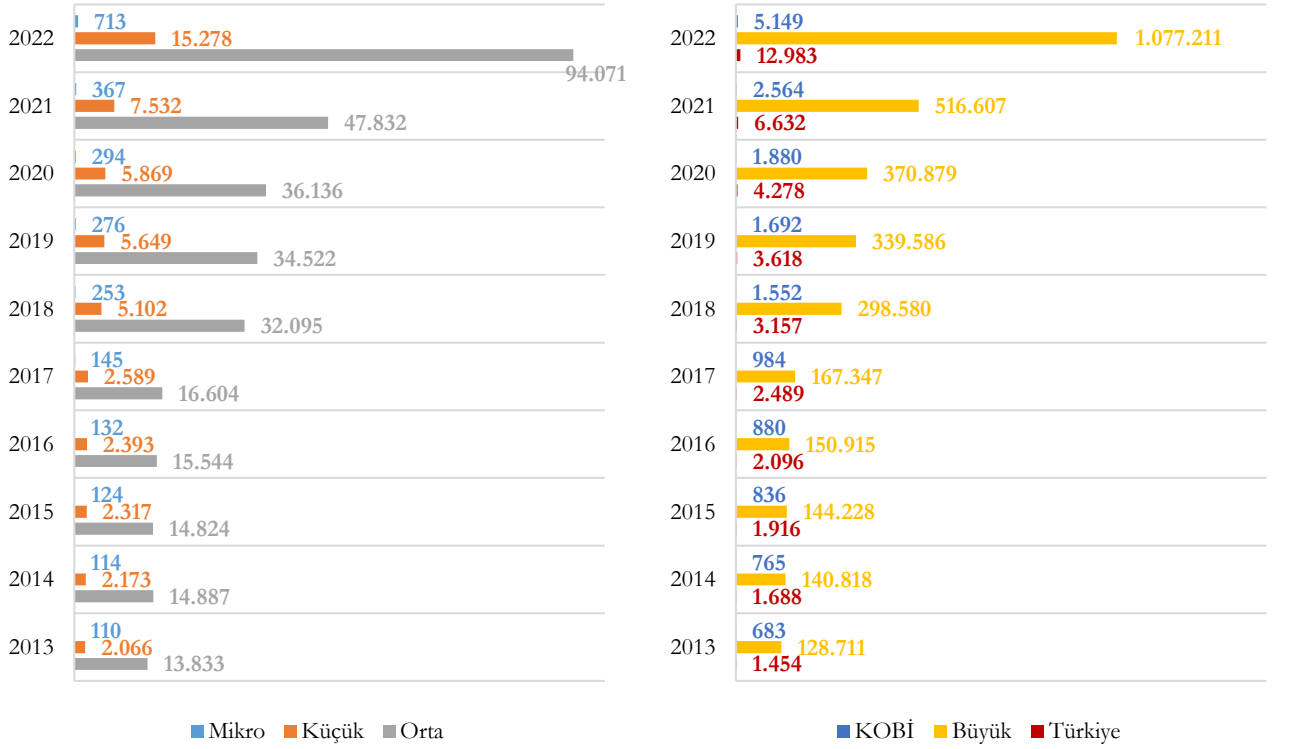

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek ve orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına satın alış değerinin, düşük ve orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına satın alış değerinin hemen hemen iki katına yakın olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 119 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Satın Alış Değ. (Bin ₺), 2013-2022

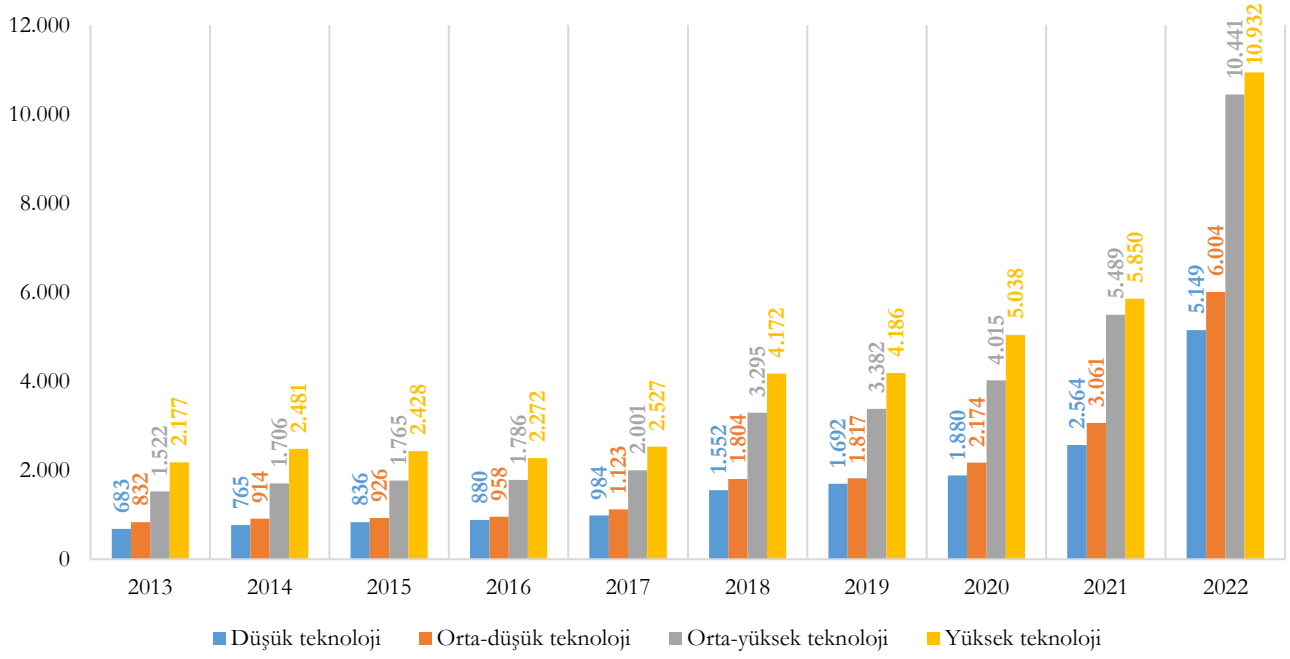

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına satın alış değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 120 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Satın Alış Değeri (Bin ₺), 2022

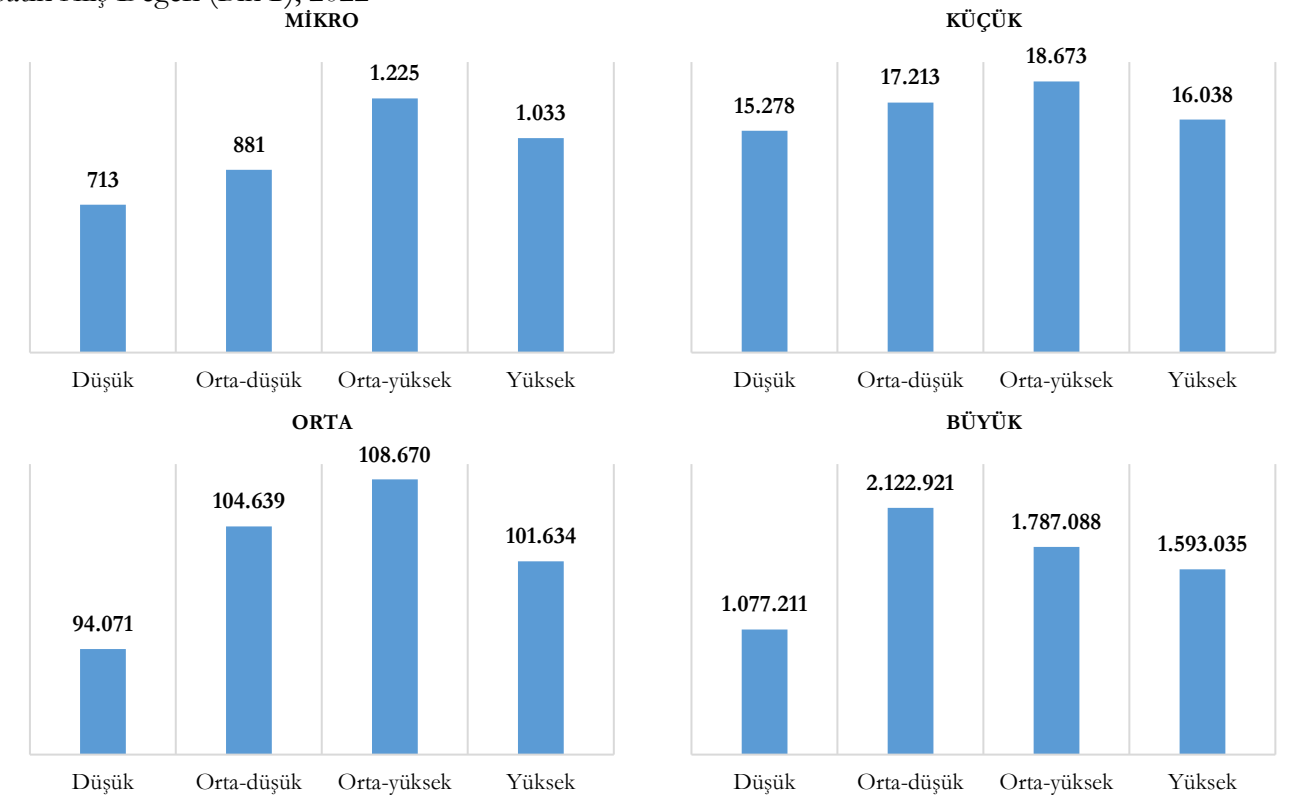

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.10. Personel Maliyeti

Personel maliyeti, personele yapılan brüt ödemeler ve sosyal güvenlik masraflarının toplamını ifade etmektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki personel maliyeti 33,9 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre personel maliyeti aşağıda verilmiştir.

Şekil 121 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Personel Maliyeti (Milyar ₺), 2013-2022

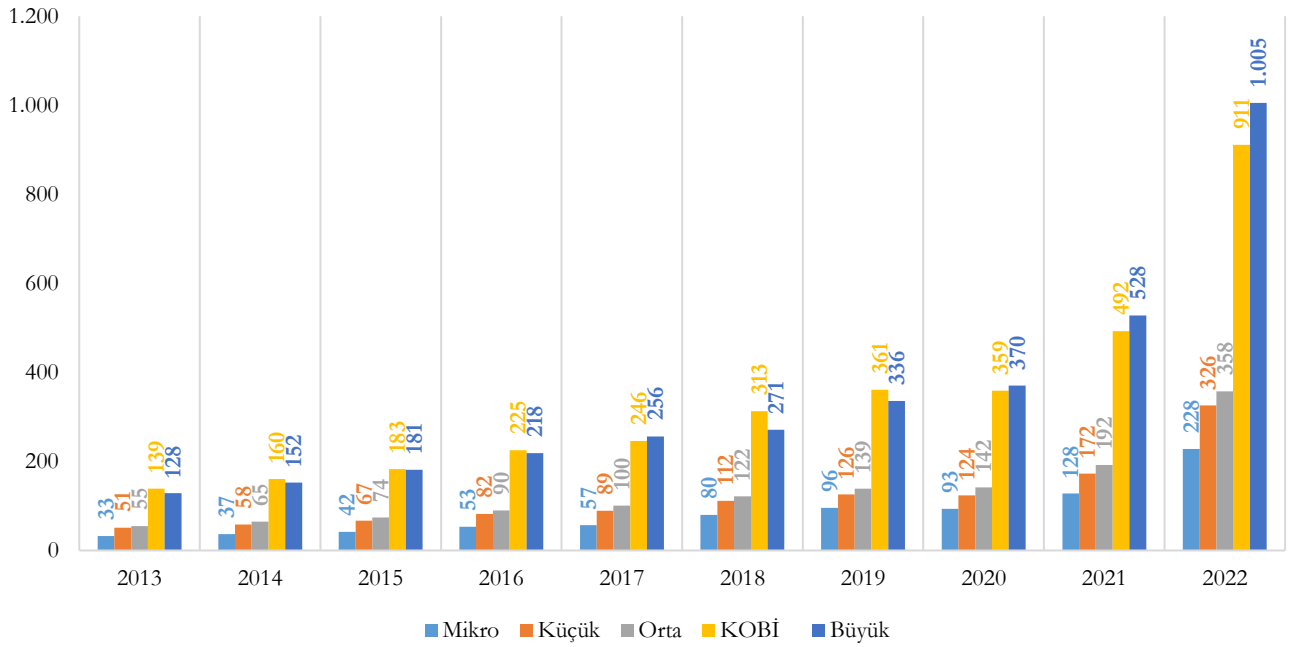

2022 yılı toplam personel maliyetinin %11,9'unu mikro ölçekli, %17'sini küçük ölçekli, %18,7'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin personel maliyetindeki payı %47,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 122 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Personel Maliyetinin Dağılımı (%), 2013-2022

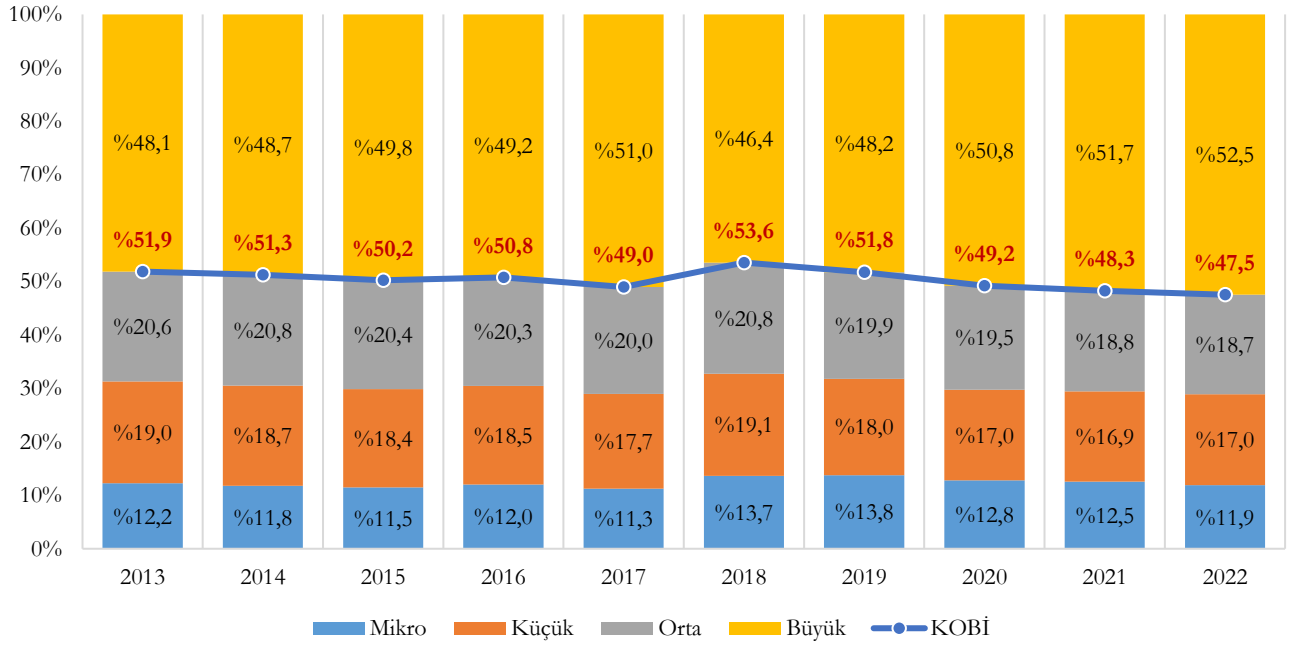

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki personel maliyetinin %37,5'ini teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki personel maliyetinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 123 - Sektör Gruplarındaki Personel Maliyetinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

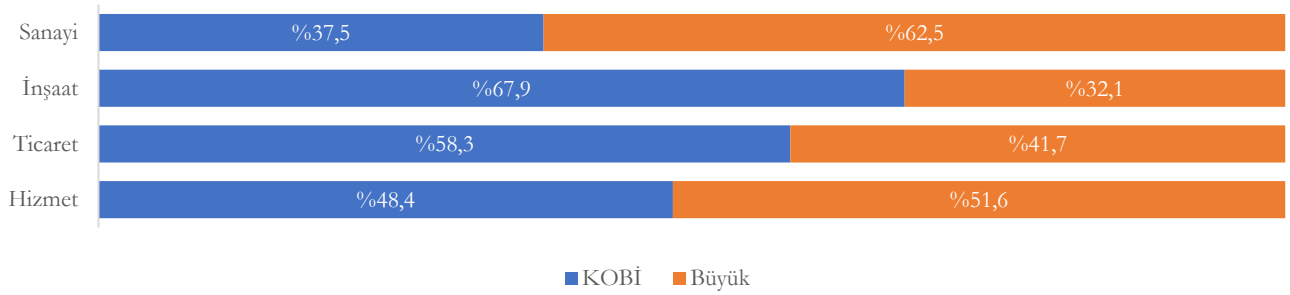

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki personel maliyetinin %29,7'sini, büyük ölçekli girişimlerdeki personel maliyetinin ise %44,9'unu teşkil etmiştir. Ölçek bazında personel maliyetinin sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 124 - Ölçek Bazında Personel Maliyetinin Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

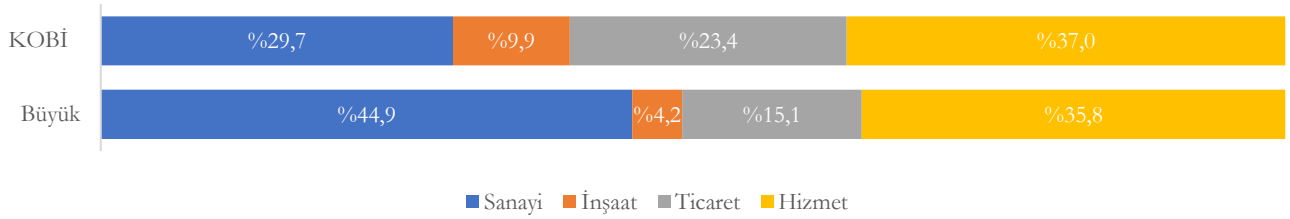

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağıtımı", %13,1 ile personel maliyetinde KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "S-Diğer Hizmet Faaliyetleri" %96,6 ile personel maliyetinde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki personel maliyetinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 125 - Sektör Bazında Personel Maliyetinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

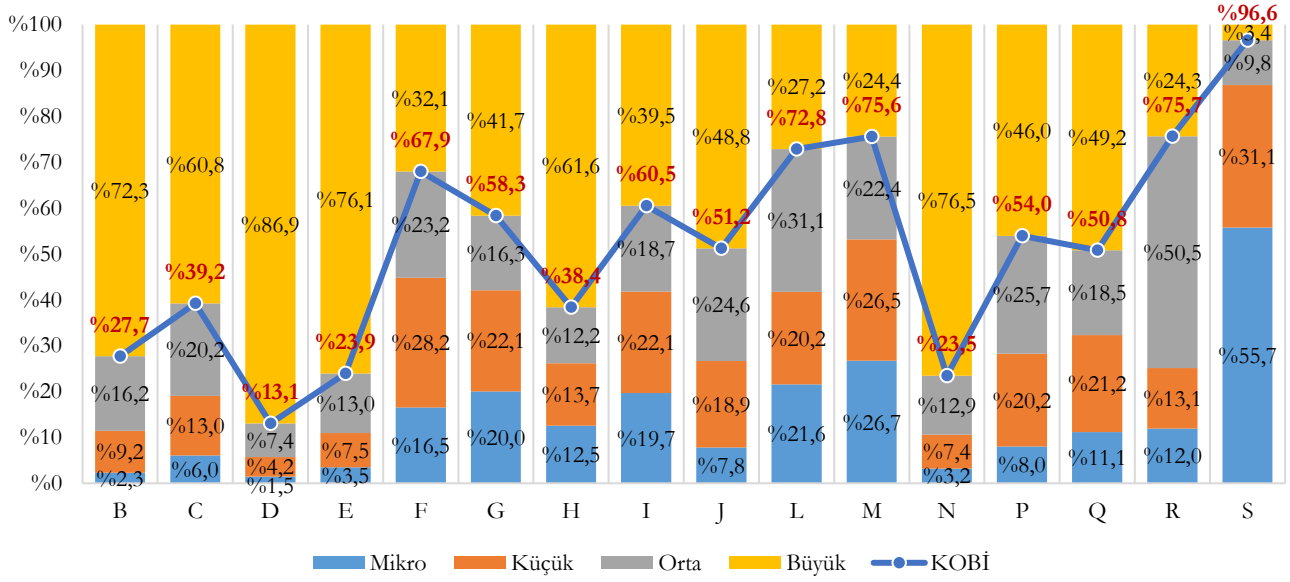

Personel maliyetleri açısından KOBİ'ler ve büyük ölçekli girişimler karşılaştırıldığında; her ikisinde de imalat sektörünün personel maliyetinde en büyük paya sahip olduğu görülmektedir. Ölçek bazında personel maliyetinin sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 126 - Ölçek Bazında Personel Maliyetinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

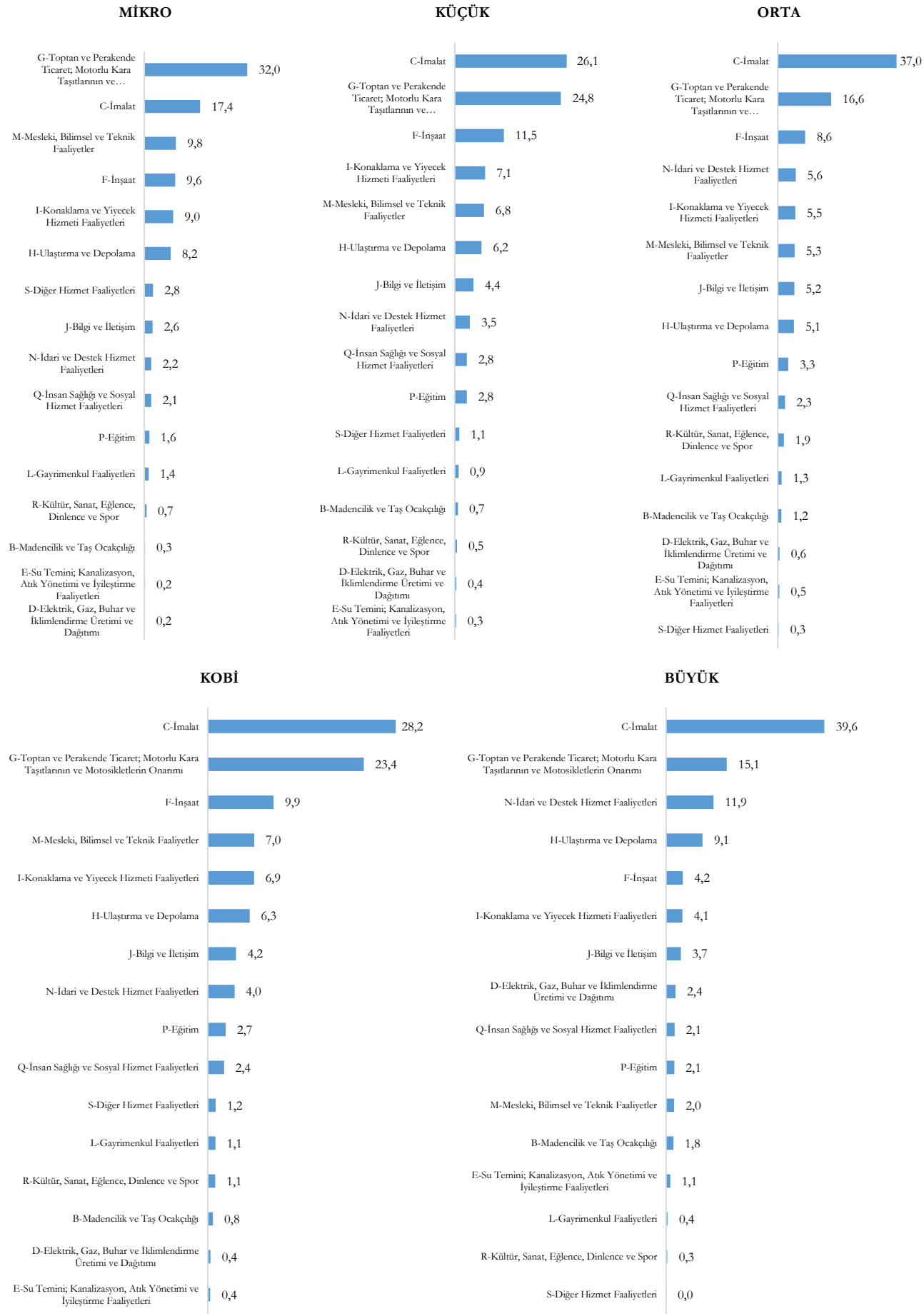

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 14 - Ölçek ve Sektörlere Göre Personel Maliyeti (Milyon ₺), 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	588	0,3	2,3	2.354	0,7	9,2	4.174	1,2	16,2	7.115	0,8	27,7	18.577	1,8	72,3	25.692
C-İmalat	39.614	17,4	6,0	85.078	26,1	13,0	132.219	37,0	20,2	256.910	28,2	39,2	398.017	39,6	60,8	654.927
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	411	0,2	1,5	1.161	0,4	4,2	2.028	0,6	7,4	3.599	0,4	13,1	23.982	2,4	86,9	27.582
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	490	0,2	3,5	1.047	0,3	7,5	1.823	0,5	13,0	3.360	0,4	23,9	10.689	1,1	76,1	14.049
F-İnşaat	21.877	9,6	16,5	37.341	11,5	28,2	30.606	8,6	23,2	89.825	9,9	67,9	42.374	4,2	32,1	132.198
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	73.067	32,0	20,0	80.582	24,8	22,1	59.405	16,6	16,3	213.054	23,4	58,3	152.279	15,1	41,7	365.333
H-Ulaştırma ve Depolama	18.674	8,2	12,5	20.333	6,2	13,7	18.155	5,1	12,2	57.162	6,3	38,4	91.720	9,1	61,6	148.882
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	20.547	9,0	19,7	23.022	7,1	22,1	19.536	5,5	18,7	63.105	6,9	60,5	41.179	4,1	39,5	104.284
J-Bilgi ve İletişim	5.886	2,6	7,8	14.272	4,4	18,9	18.545	5,2	24,6	38.702	4,2	51,2	36.817	3,7	48,8	75.519
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	3.101	1,4	21,6	2.907	0,9	20,2	4.470	1,3	31,1	10.478	1,1	72,8	3.907	0,4	27,2	14.385
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	22.448	9,8	26,7	22.238	6,8	26,5	18.820	5,3	22,4	63.507	7,0	75,6	20.525	2,0	24,4	84.032
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4.972	2,2	3,2	11.496	3,5	7,4	20.081	5,6	12,9	36.549	4,0	23,5	119.231	11,9	76,5	155.780
P-Eğitim	3.638	1,6	8,0	9.195	2,8	20,2	11.674	3,3	25,7	24.506	2,7	54,0	20.902	2,1	46,0	45.408
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4.875	2,1	11,1	9.275	2,8	21,2	8.100	2,3	18,5	22.251	2,4	50,8	21.543	2,1	49,2	43.793
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	1.611	0,7	12,0	1.771	0,5	13,1	6.809	1,9	50,5	10.191	1,1	75,7	3.280	0,3	24,3	13.471
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	6.283	2,8	55,7	3.504	1,1	31,1	1.105	0,3	9,8	10.892	1,2	96,6	381	0,0	3,4	11.273
Toplam	**228.081**	**100,0**	**11,9**	**325.577**	**100,0**	**17,0**	**357.549**	**100,0**	**18,7**	**911.206**	**100,0**	**47,5**	**1.005.401**	**100,0**	**52,5**	**1.916.607**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki personel maliyeti 655 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki personel maliyeti aşağıda verilmiştir.

Şekil 127 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Personel Maliyeti (Milyar ₺), 2013-2022

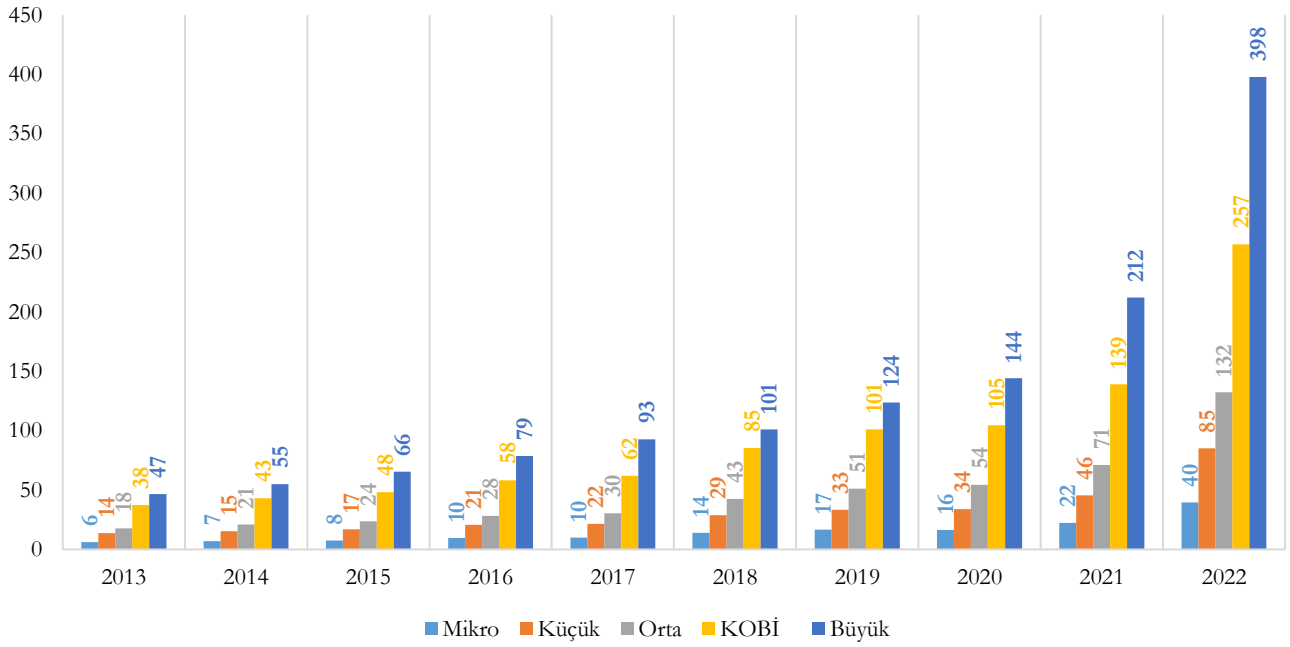

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki personel maliyetinin %6'sını mikro ölçekli, %13'ünü küçük ölçekli, %20,2'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü personel maliyetindeki payı %39,2'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 128 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Personel Maliyetinin Dağılımı (%), 2013-2022

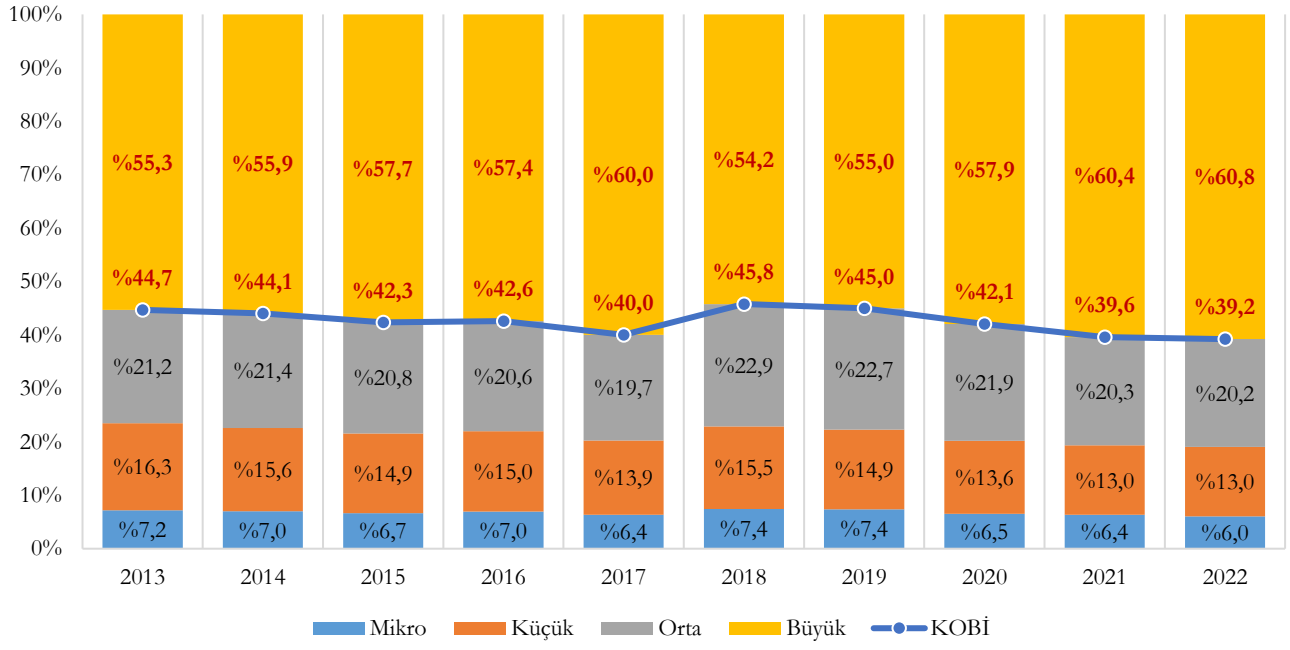

Ölçek bazında personel maliyetinin imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 129 - Ölçek Bazında Personel Maliyetinin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

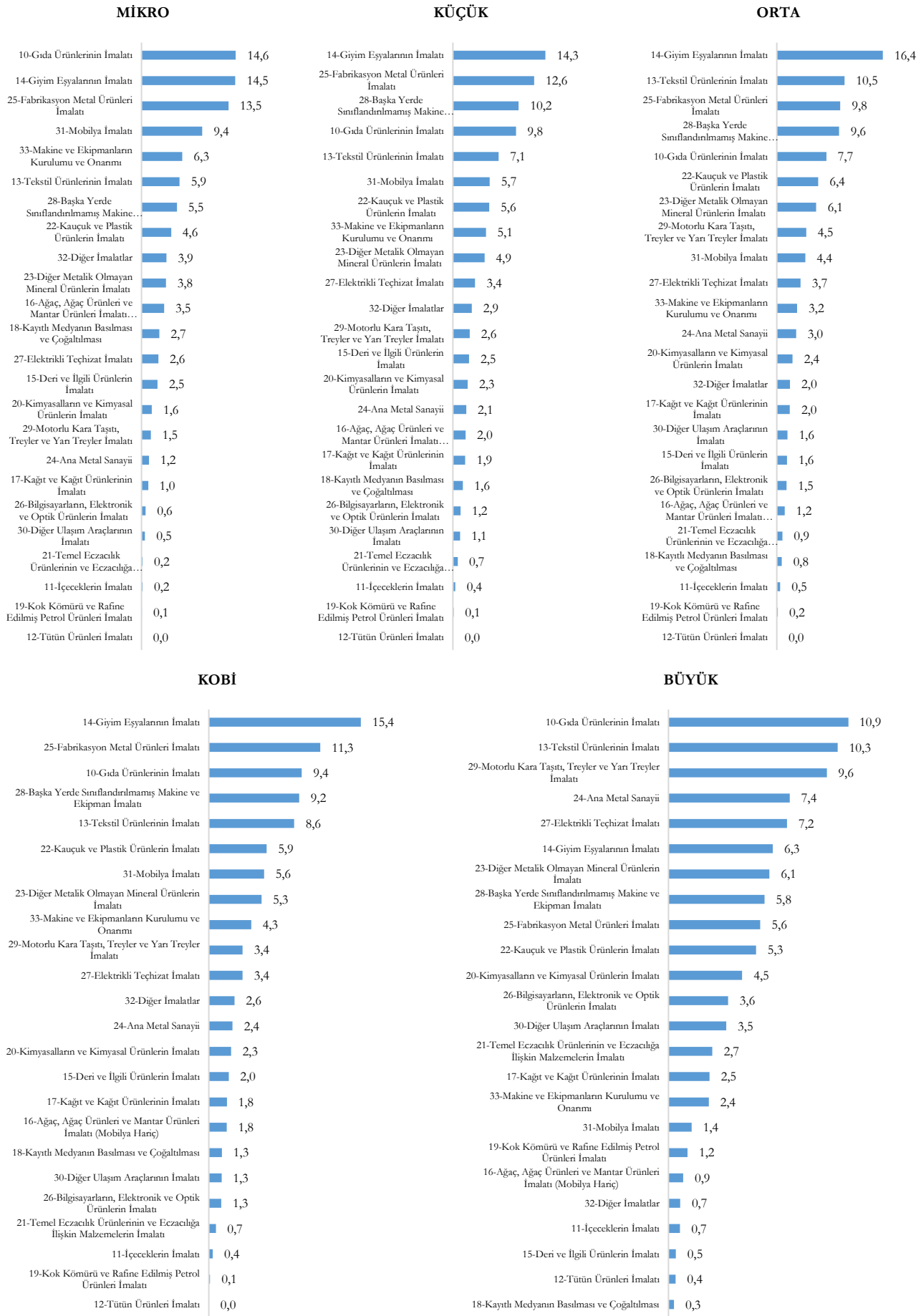

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %4,3 ile personel maliyetinde KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı" %74,3 ile personel maliyetinde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki personel maliyetinin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 130 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Personel Maliyetinin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

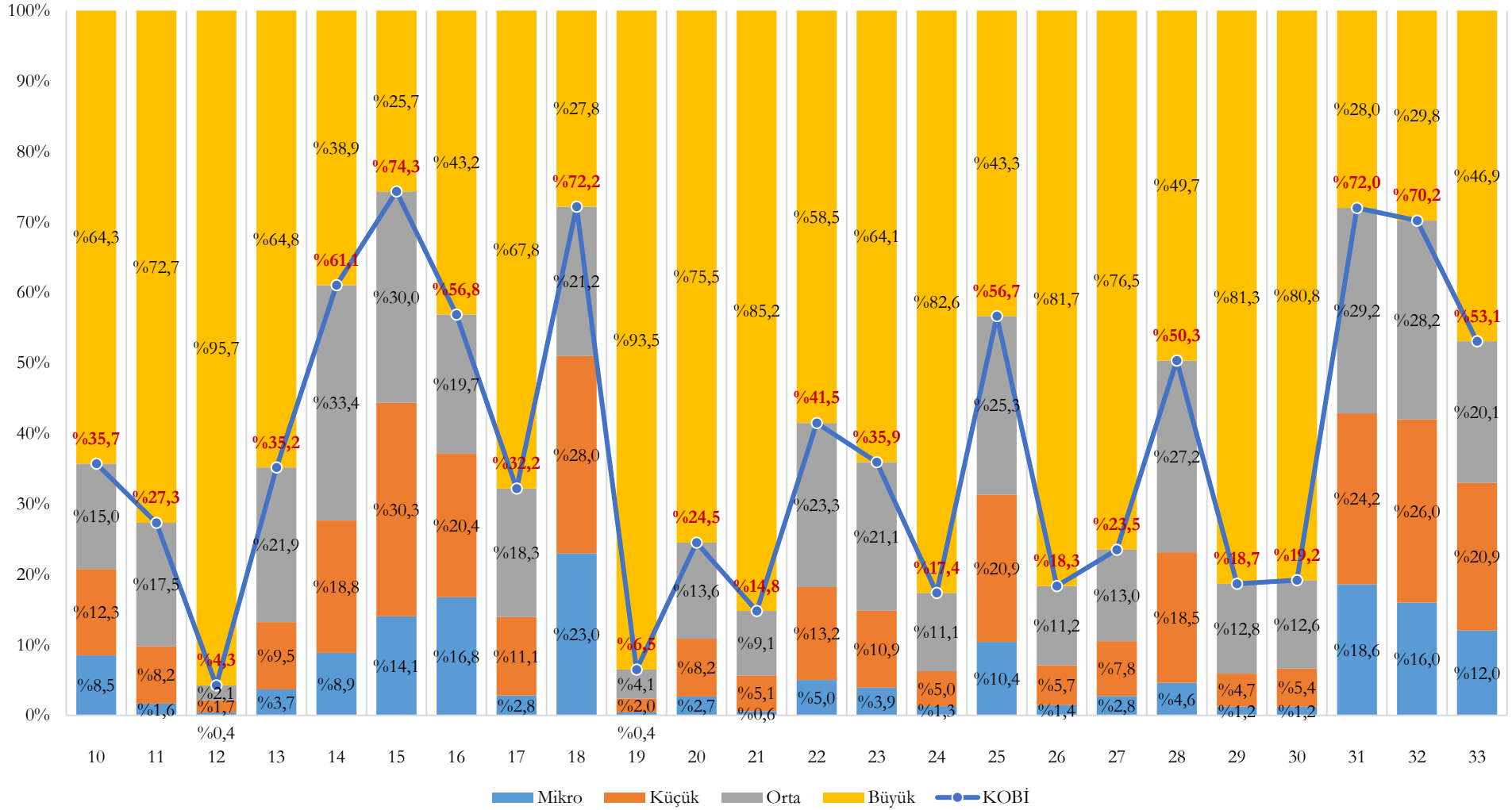

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 15 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Personel Maliyeti (Milyon ₺), 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	5.774	14,6	8,5	8.301	9,8	12,3	10.129	7,7	15,0	24.204	9,4	35,7	43.544	10,9	64,3	67.748
11-İçeceklerin İmalatı	62	0,2	1,6	310	0,4	8,2	665	0,5	17,5	1.037	0,4	27,3	2.759	0,7	72,7	3.797
12-Tütün Ürünleri İmalatı	8	0,0	0,4	31	0,0	1,7	39	0,0	2,1	78	0,0	4,3	1.745	0,4	95,7	1.823
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	2.331	5,9	3,7	6.020	7,1	9,5	13.858	10,5	21,9	22.209	8,6	35,2	40.950	10,3	64,8	63.159
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	5.742	14,5	8,9	12.173	14,3	18,8	21.672	16,4	33,4	39.587	15,4	61,1	25.252	6,3	38,9	64.839
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	986	2,5	14,1	2.125	2,5	30,3	2.101	1,6	30,0	5.213	2,0	74,3	1.800	0,5	25,7	7.012
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	1.381	3,5	16,8	1.679	2,0	20,4	1.626	1,2	19,7	4.686	1,8	56,8	3.557	0,9	43,2	8.243
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	413	1,0	2,8	1.624	1,9	11,1	2.669	2,0	18,3	4.706	1,8	32,2	9.913	2,5	67,8	14.619
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	1.086	2,7	23,0	1.324	1,6	28,0	1.002	0,8	21,2	3.412	1,3	72,2	1.315	0,3	27,8	4.727
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	21	0,1	0,4	96	0,1	2,0	203	0,2	4,1	320	0,1	6,5	4.603	1,2	93,5	4.924
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	633	1,6	2,7	1.940	2,3	8,2	3.216	2,4	13,6	5.789	2,3	24,5	17.845	4,5	75,5	23.633
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	73	0,2	0,6	634	0,7	5,1	1.135	0,9	9,1	1.842	0,7	14,8	10.606	2,7	85,2	12.448
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	1.816	4,6	5,0	4.786	5,6	13,2	8.450	6,4	23,3	15.053	5,9	41,5	21.224	5,3	58,5	36.277
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	1.498	3,8	3,9	4.164	4,9	10,9	8.052	6,1	21,1	13.714	5,3	35,9	24.438	6,1	64,1	38.152
24-Ana Metal Sanayii	461	1,2	1,3	1.764	2,1	5,0	3.955	3,0	11,1	6.180	2,4	17,4	29.359	7,4	82,6	35.539
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	5.330	13,5	10,4	10.706	12,6	20,9	12.983	9,8	25,3	29.019	11,3	56,7	22.201	5,6	43,3	51.220
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	255	0,6	1,4	1.003	1,2	5,7	1.987	1,5	11,2	3.245	1,3	18,3	14.460	3,6	81,7	17.706
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	1.034	2,6	2,8	2.913	3,4	7,8	4.857	3,7	13,0	8.804	3,4	23,5	28.690	7,2	76,5	37.493
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	2.169	5,5	4,6	8.655	10,2	18,5	12.730	9,6	27,2	23.554	9,2	50,3	23.237	5,8	49,7	46.791
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	576	1,5	1,2	2.213	2,6	4,7	6.015	4,5	12,8	8.804	3,4	18,7	38.330	9,6	81,3	47.134
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	212	0,5	1,2	936	1,1	5,4	2.173	1,6	12,6	3.321	1,3	19,2	13.990	3,5	80,8	17.311
31-Mobilya İmalatı	3.718	9,4	18,6	4.846	5,7	24,2	5.834	4,4	29,2	14.399	5,6	72,0	5.597	1,4	28,0	19.995
32-Diğer İmalatlar	1.532	3,9	16,0	2.483	2,9	26,0	2.697	2,0	28,2	6.713	2,6	70,2	2.852	0,7	29,8	9.565
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	2.502	6,3	12,0	4.351	5,1	20,9	4.170	3,2	20,1	11.022	4,3	53,1	9.750	2,4	46,9	20.772
Toplam	**39.614**	**100,0**	**6,0**	**85.078**	**100,0**	**13,0**	**132.219**	**100,0**	**20,2**	**256.910**	**100,0**	**39,2**	**398.017**	**100,0**	**60,8**	**654.927**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyeti 38,6 Milyar ₺'dir. Bunun %0,9'u mikro ölçekli, %4,7'si küçük ölçekli, %9'u orta ölçekli girişimlere ait olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin personel maliyetindeki payı %14,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 131 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022

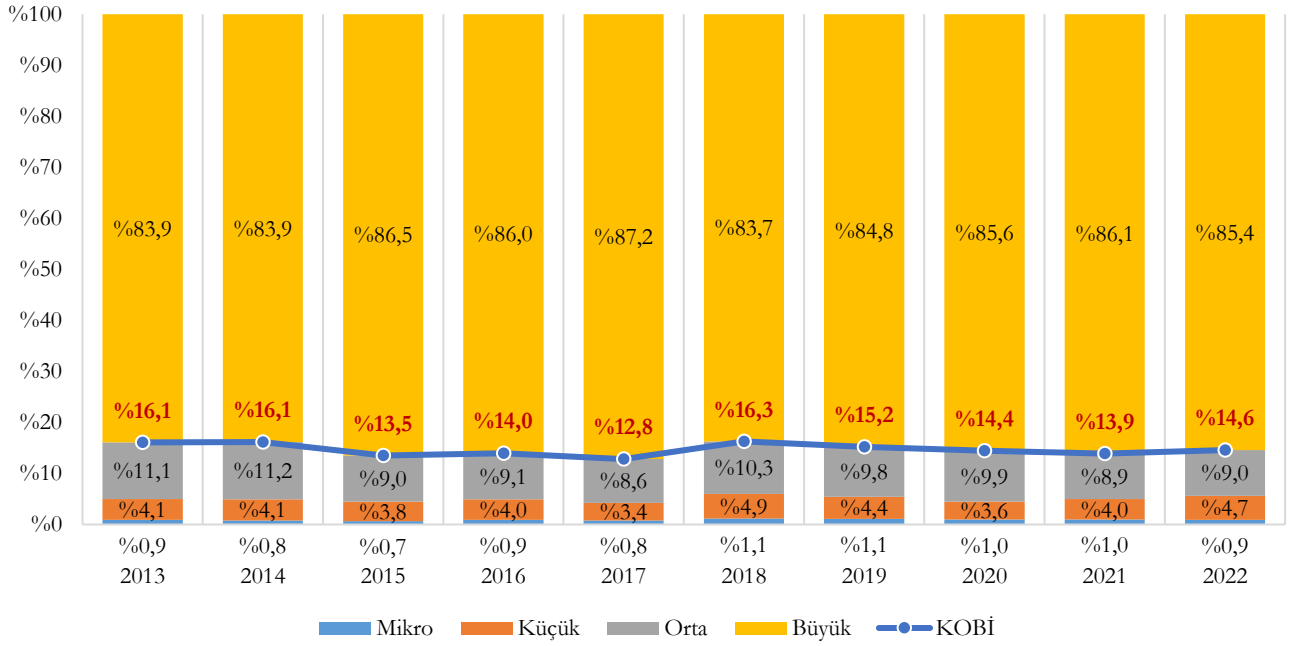

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyeti 166 Milyar ₺'dir. Bunun %3'ü mikro ölçekli, %10,3'ü küçük ölçekli, %17,5'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin personel maliyetindeki payı %30,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 132 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022

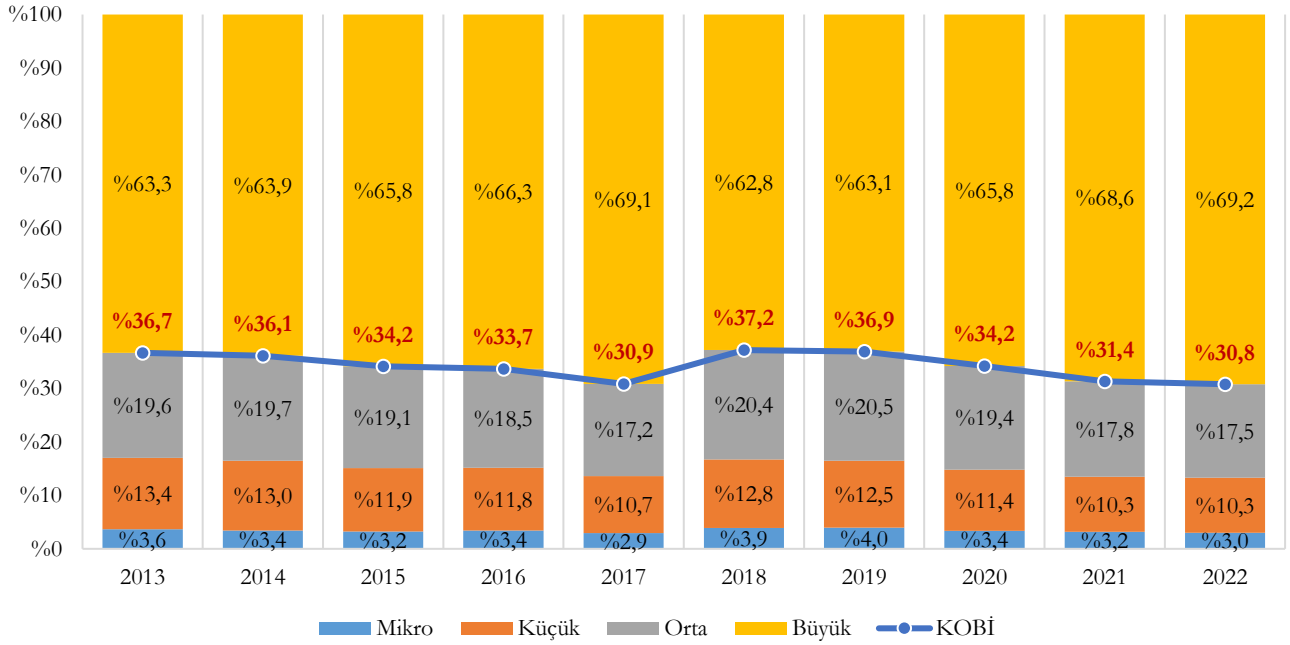

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyeti 188,5 Milyar ₺'dir. Bunun %6,2'si mikro ölçekli, %13,9'u küçük ölçekli, %20,5'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin personel maliyetindeki payı %40,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 133 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022

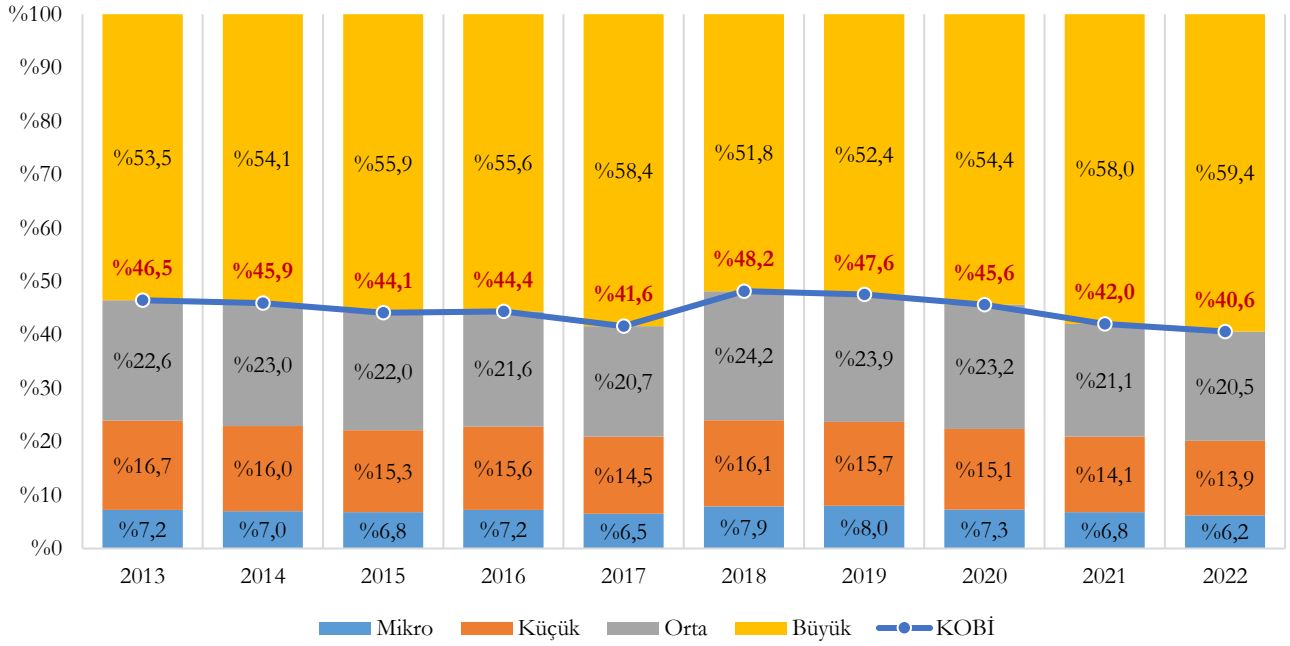

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyeti 261,4 Milyar ₺'dir. Bunun %8,6'sı mikro ölçekli, %15,3'ü küçük ölçekli, %23,3'ü orta ölçekli girişimlere ait olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin personel maliyetindeki payı %47,2'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 134 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Personel Maliyetinin Dağ. (%), 2013-2022

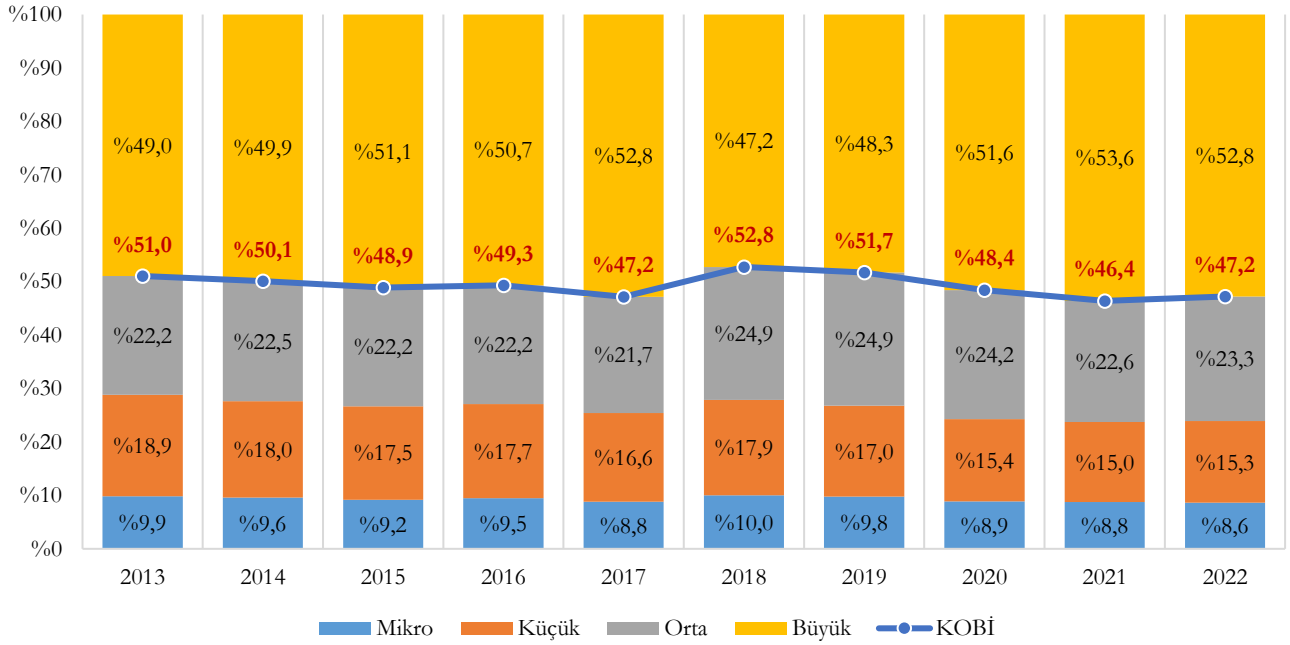

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerdeki personel maliyetinin teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerdeki personel maliyetinde yüksek teknolojiye sahip olanların payı %2,2'dir. KOBİ'lerdeki personel maliyetinin yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 135 - KOBİ'lerdeki Personel Maliyetinin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

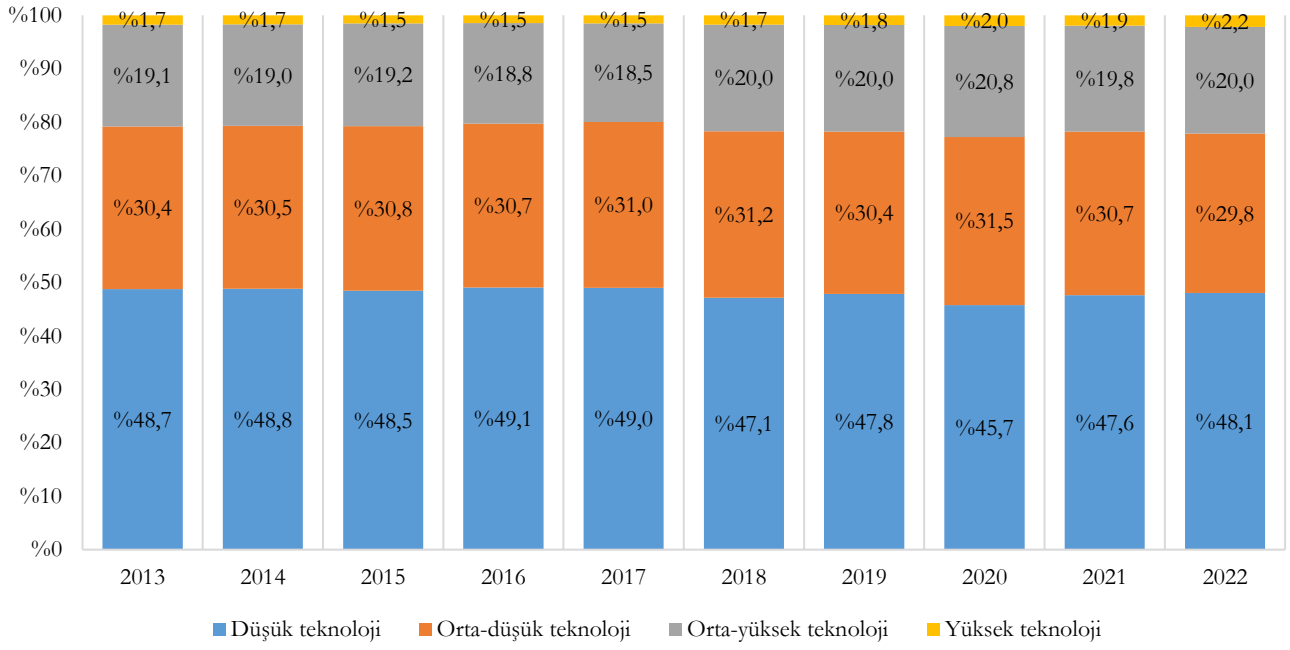

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki personel maliyetinde %5,9 iken KOBİ'lerdeki personel maliyetinde %2,2, büyük ölçekli girişimlerdeki personel maliyetinde ise %8,3'tür. Ölçek büyüdükçe personel maliyetinde yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre personel maliyetinin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 136 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Personel Maliyetinin Dağılımı (%), 2022

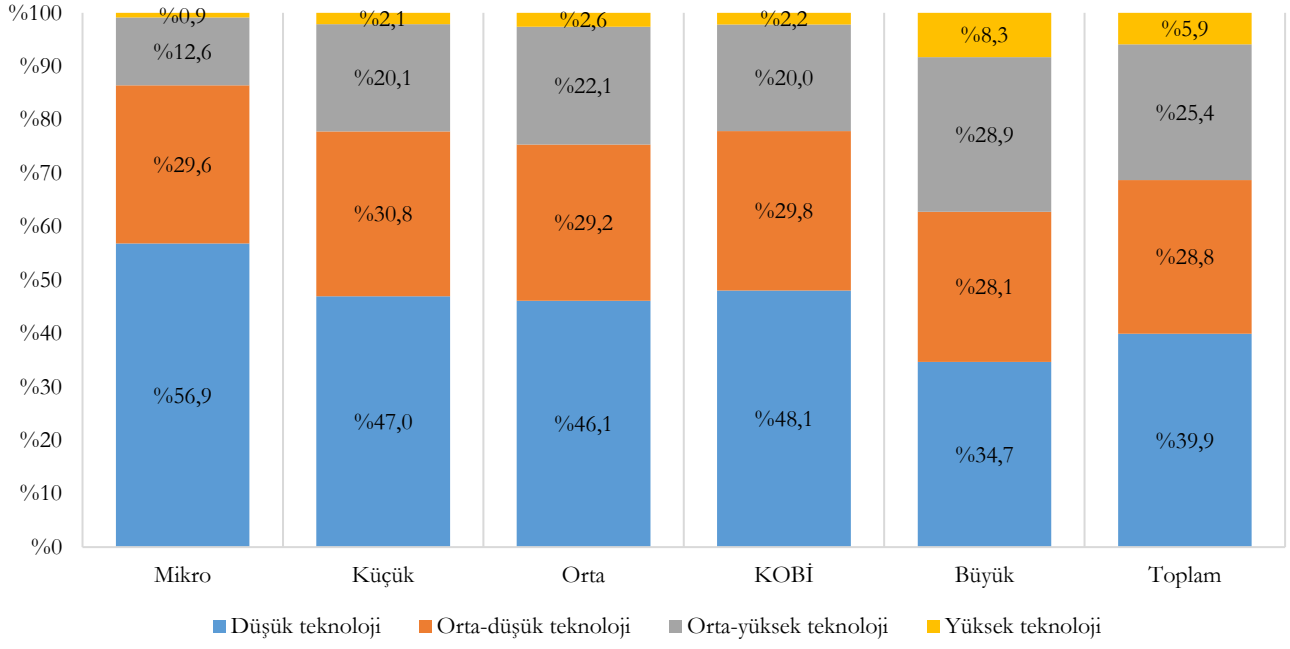

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.11. Girişim Başına Personel Maliyeti

Girişim başına personel maliyeti, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı personel maliyeti verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 506 Bin ₺ olan girişim başına personel maliyeti, KOBİ'lerde 241 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 89,7 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 137 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022

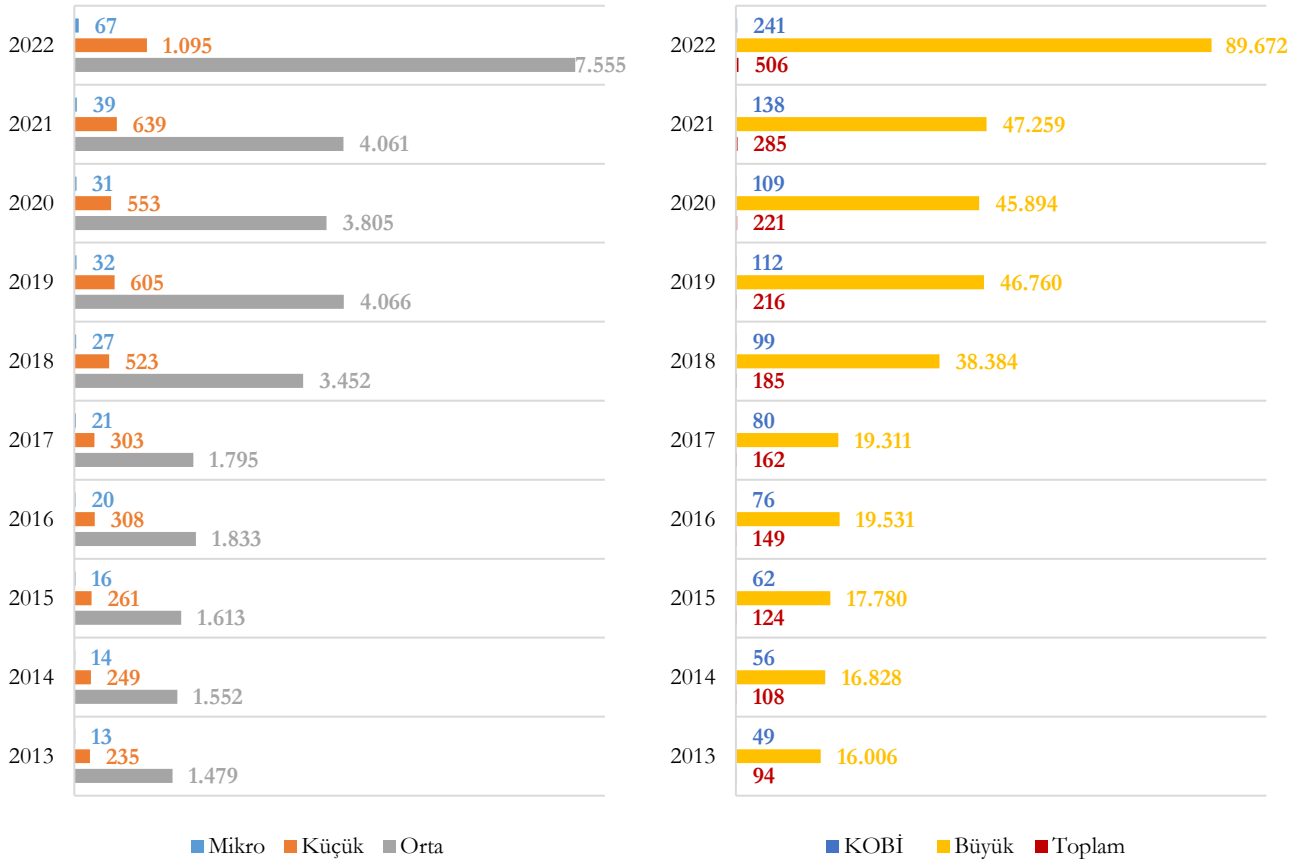

2022 yılında tüm girişimlerde "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" 4,9 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına personel maliyetine sahip iken, KOBİ'lerde 1,4 Milyon ₺ ile "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı", büyük ölçekli girişimlerde ise 202 Milyon ₺ ile "H-Ulaştırma ve Depolama" en yüksek girişim başına personel maliyetine sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 138 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2022

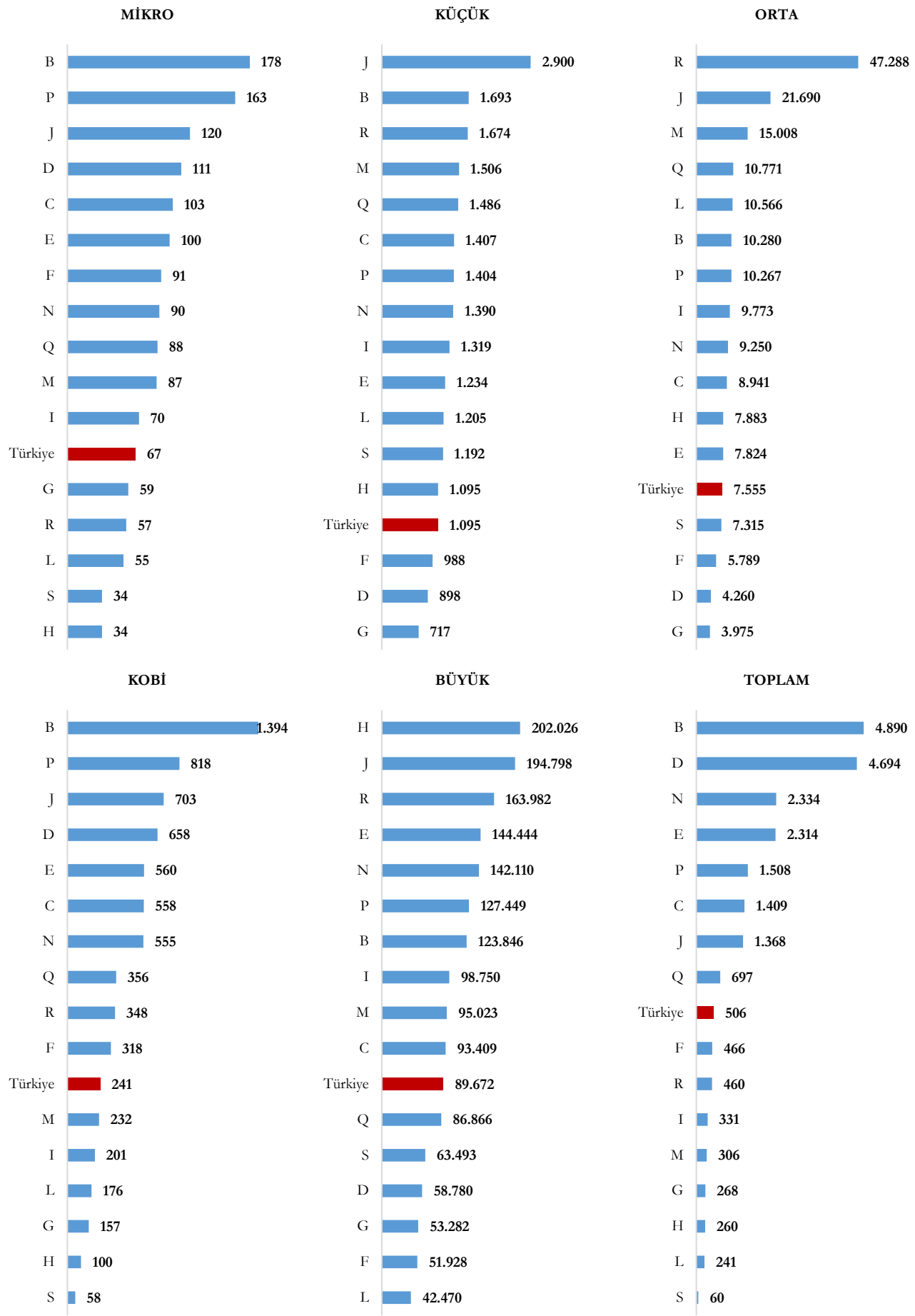

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 1,4 Milyon ₺ olan girişim başına personel maliyeti, imalat sektörü KOBİ'lerinde 558 Bin ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 93 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 139 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerinde Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022

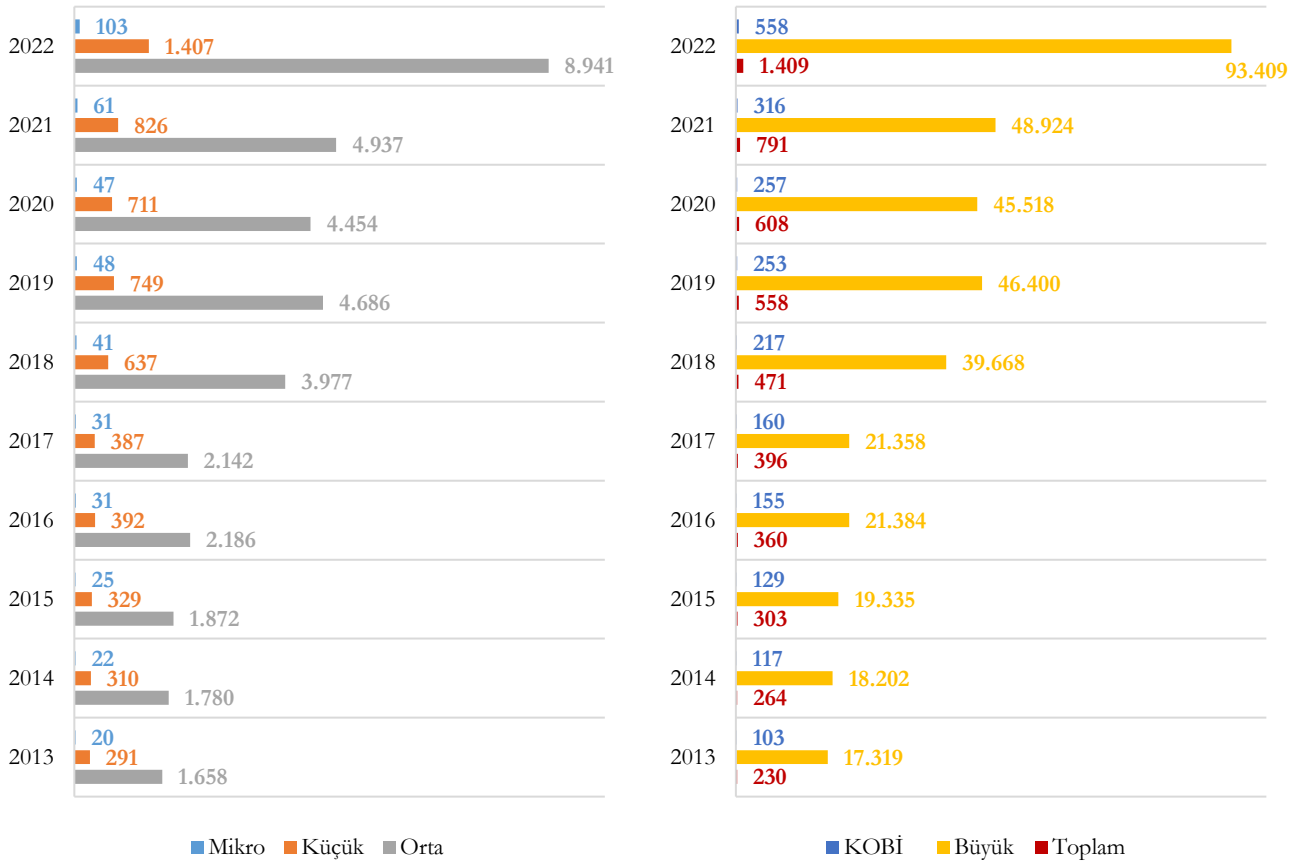

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 25 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına personel maliyetine sahip iken, KOBİ'lerde 2,8 Milyon ₺ ile "21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 271 Milyon ₺ ile "19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı" en yüksek girişim başına personel maliyetine sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 140 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2022

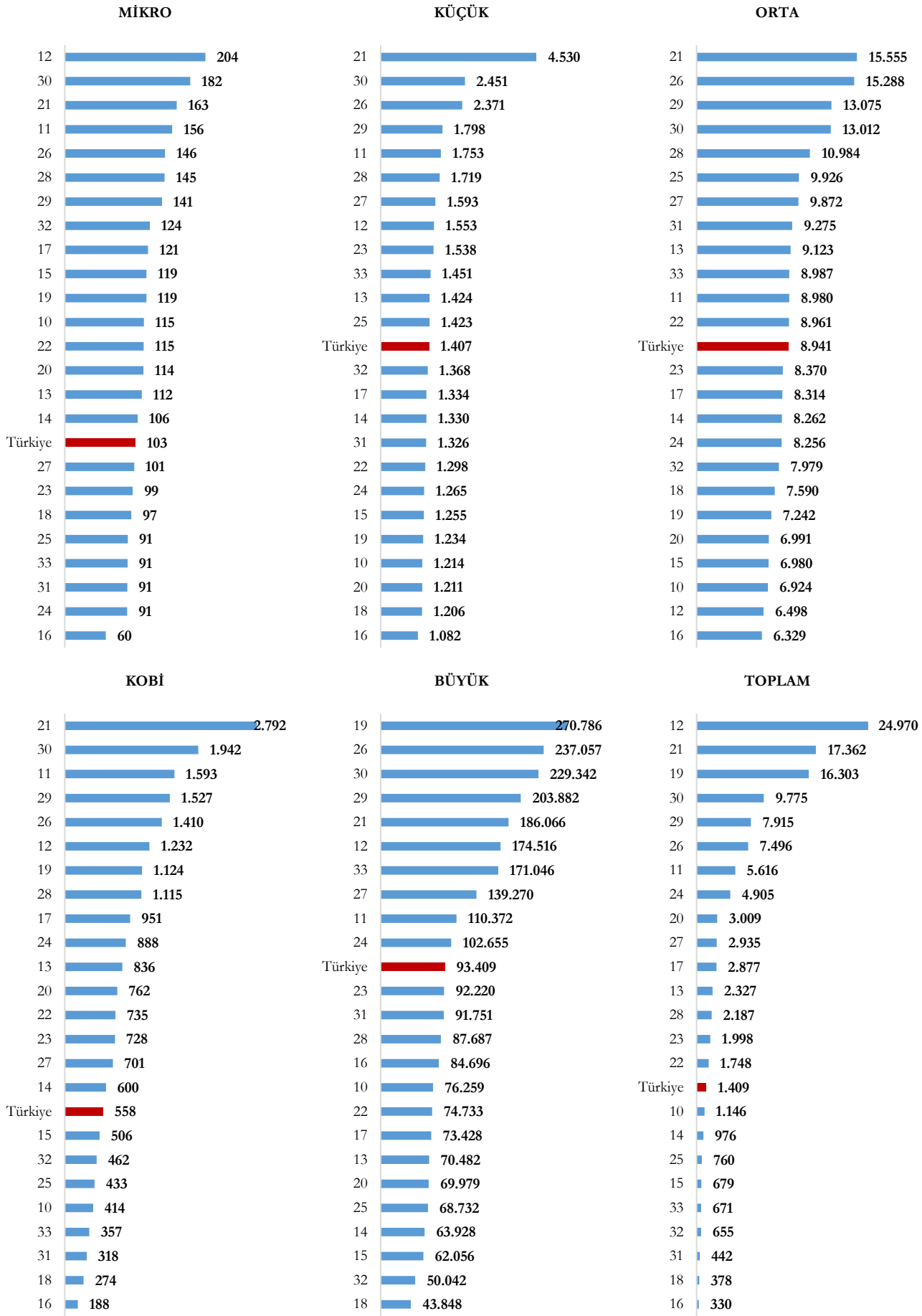

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 1,8 Milyon ₺ olan girişim başına personel maliyeti, büyük ölçekli girişimlerde 256 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 141 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022

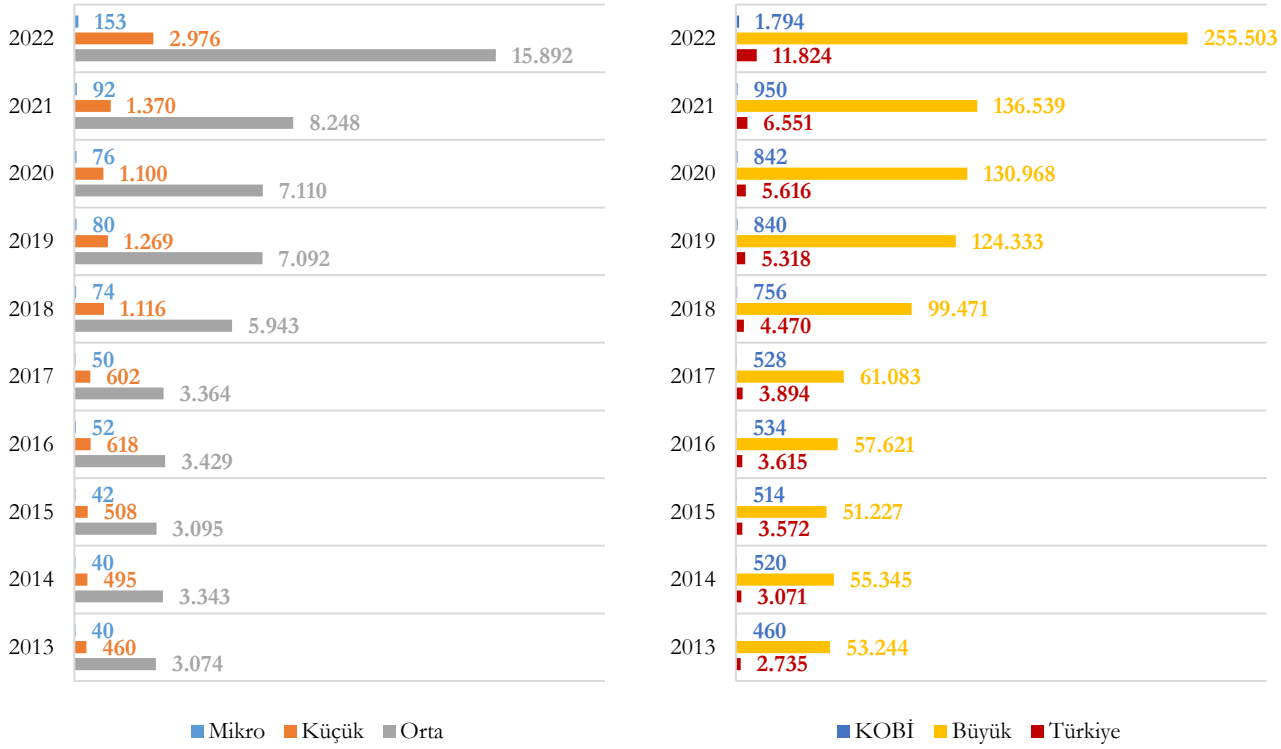

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 981 Bin ₺ olan girişim başına personel maliyeti, büyük ölçekli girişimlerde 118 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 142 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Mal.(Bin ₺), 2013-2022

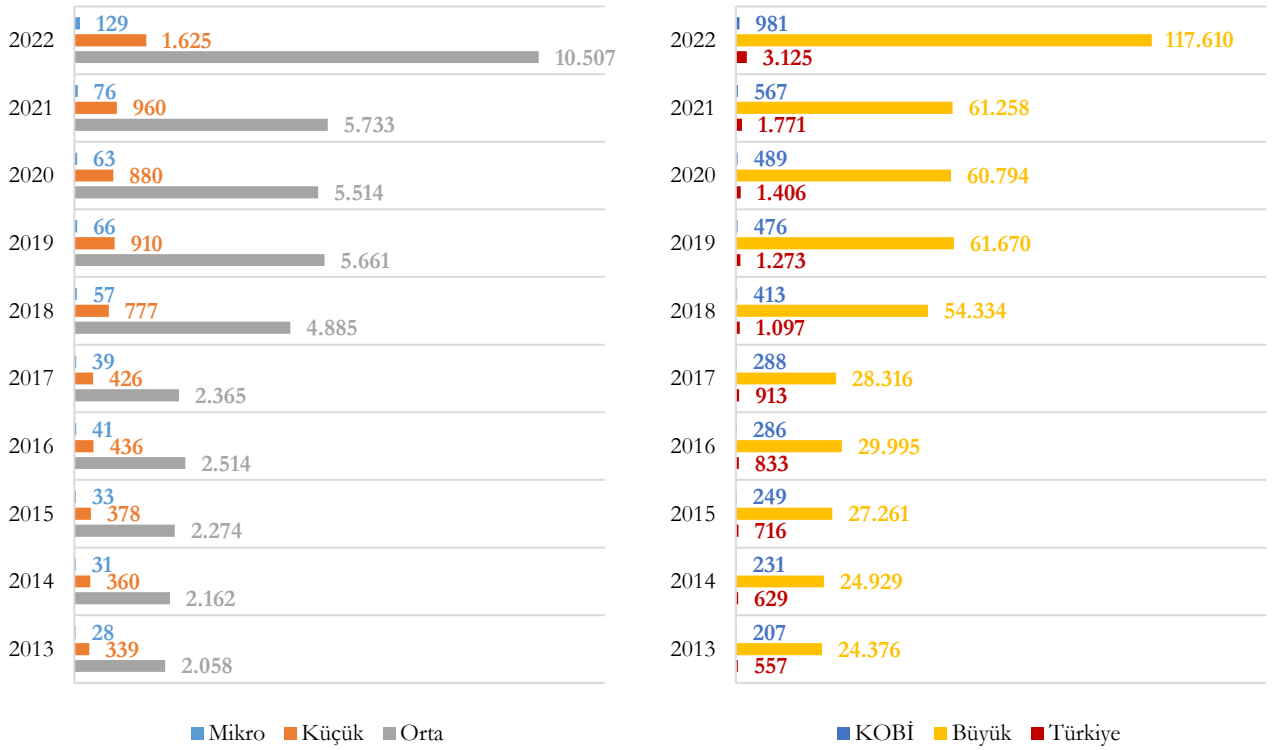

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 528 Bin ₺ olan girişim başına personel maliyeti, büyük ölçekli girişimlerde 90 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 143 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Mal.(Bin ₺), 2013-2022

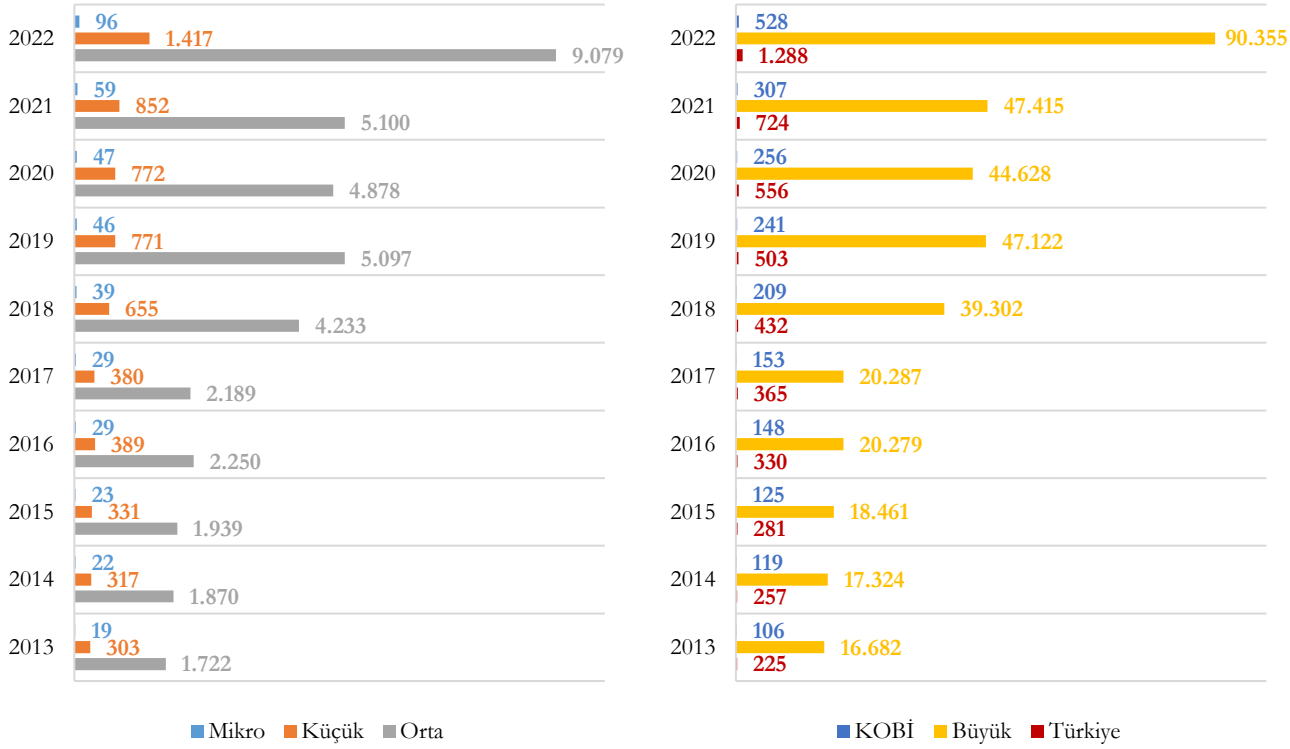

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 475 Bin ₺ olan girişim başına personel maliyeti, büyük ölçekli girişimlerde 72 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 144 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022

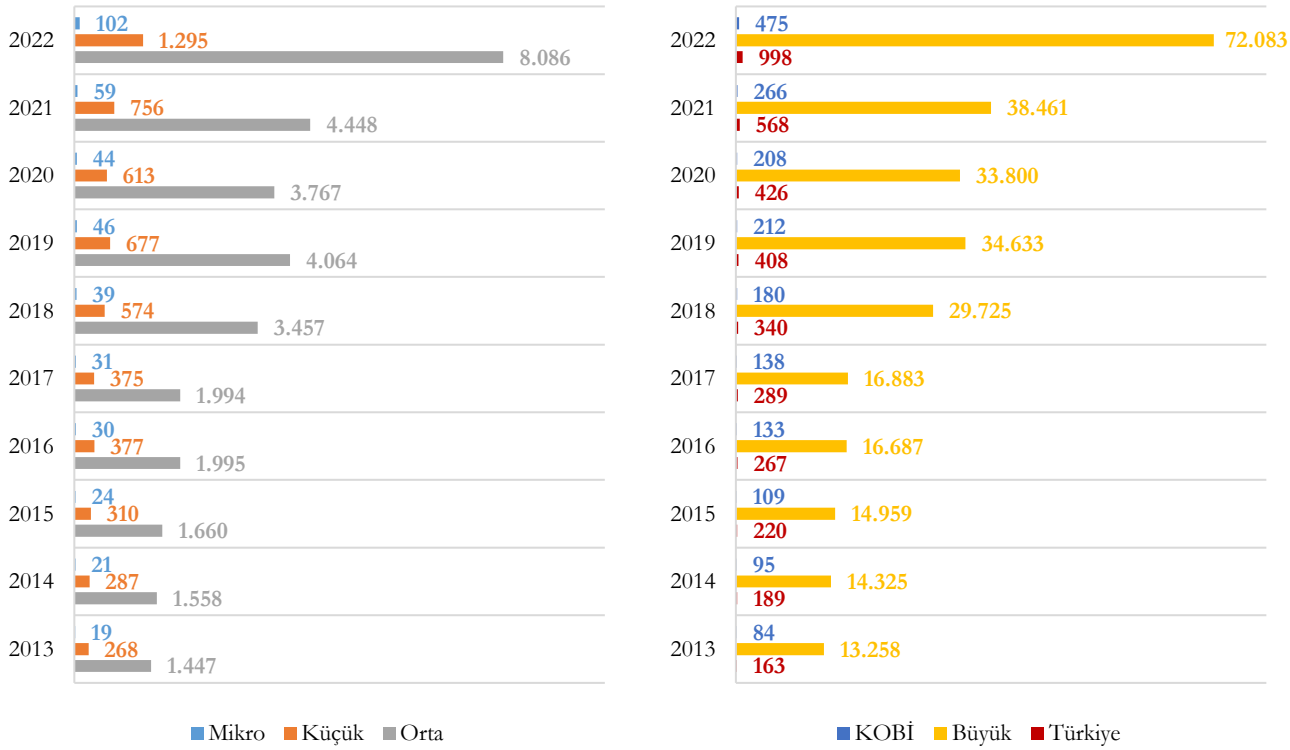

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına personel maliyetinin, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin yaklaşık 3,8 katı, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin yaklaşık 3,4 katı, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin ise yaklaşık 1,8 katı kadar olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 145 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2013-2022

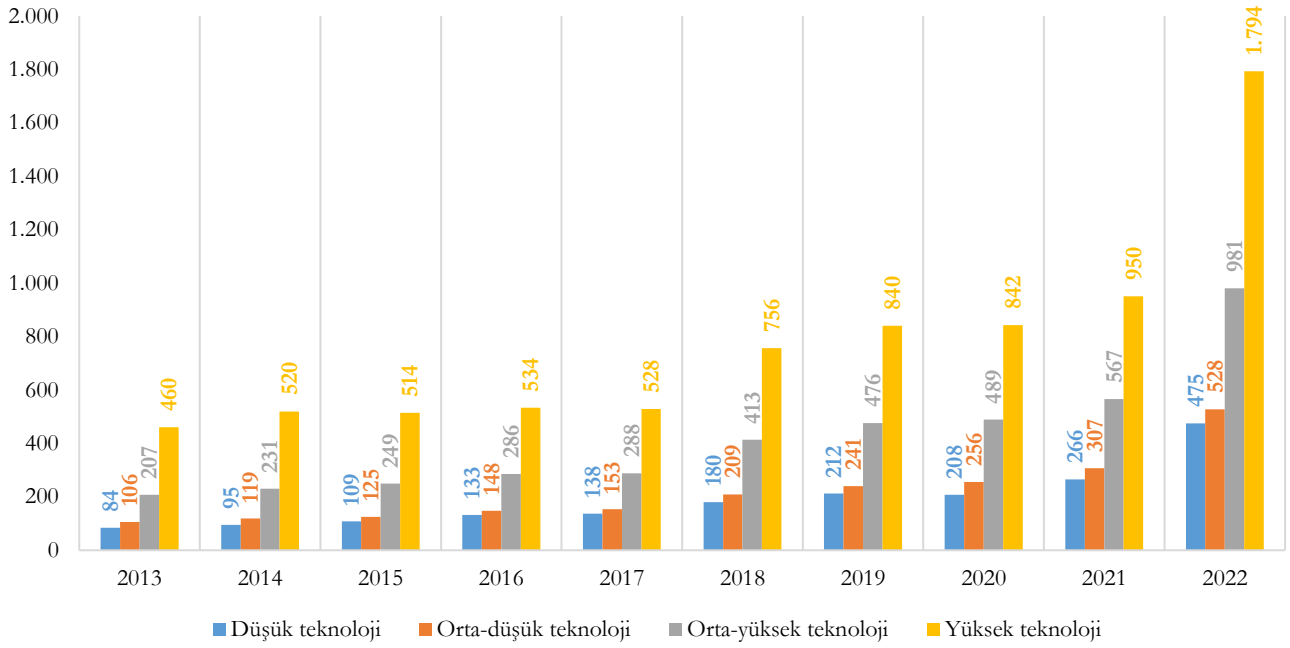

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına personel maliyetleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 146 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Personel Maliyeti (Bin ₺), 2022

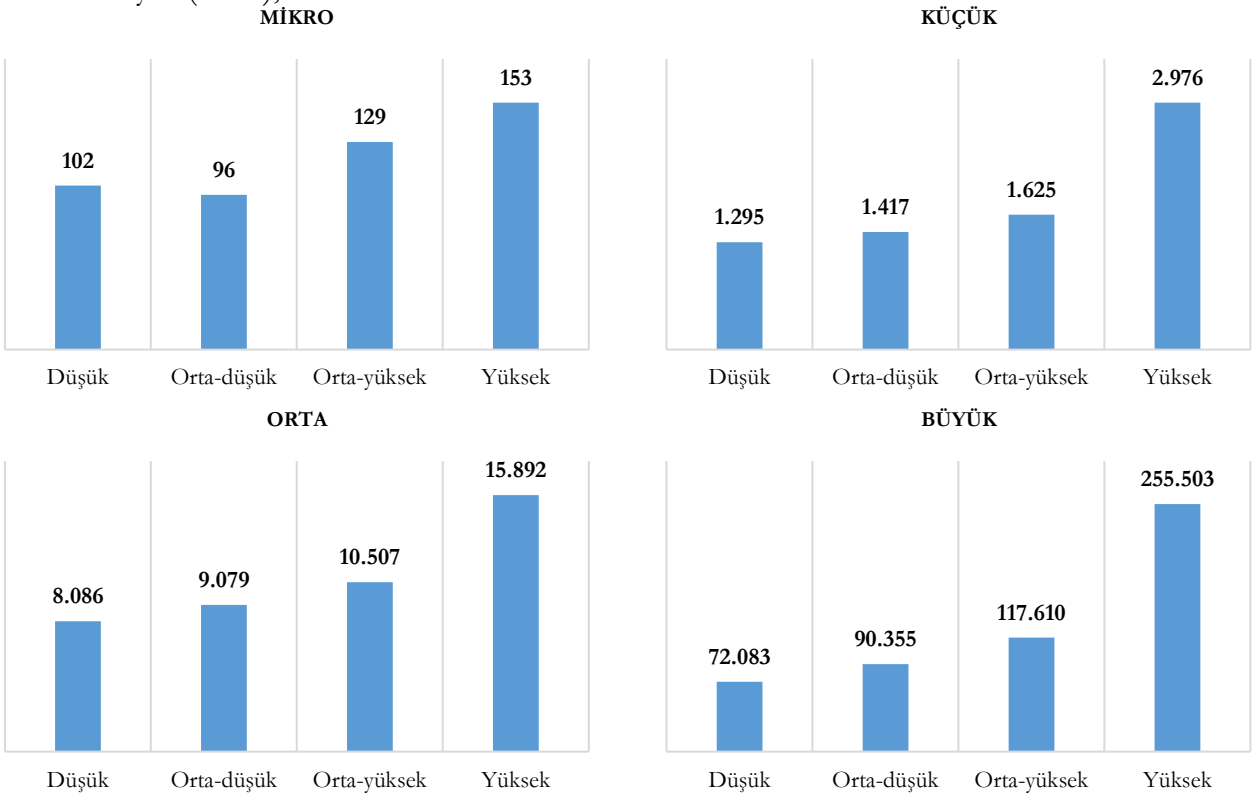

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.12. Çalışan Sayısı

Çalışan sayısı, ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısına iş sahibi ve ortaklarla, ücretsiz çalışan aile fertlerinin ve çırakların yıllık ortalama sayısının eklenmesi ile bulunmaktadır.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki çalışan sayısı 18.646.162 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre çalışan sayısı aşağıda verilmiştir.

Şekil 147 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022

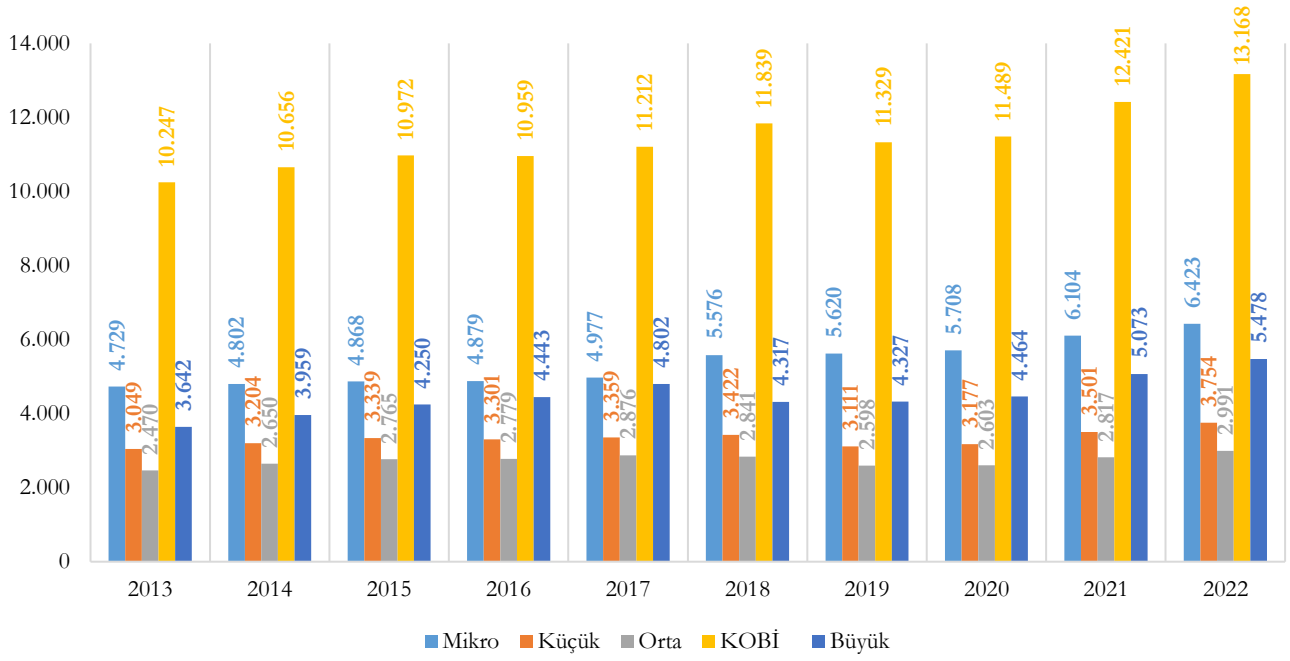

2022 yılı toplam çalışan sayısının %34,4'ü mikro ölçekli, %20,1'i küçük ölçekli, %16'sı orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup KOBİ'lerin çalışan sayısındaki payı %70,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 148 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

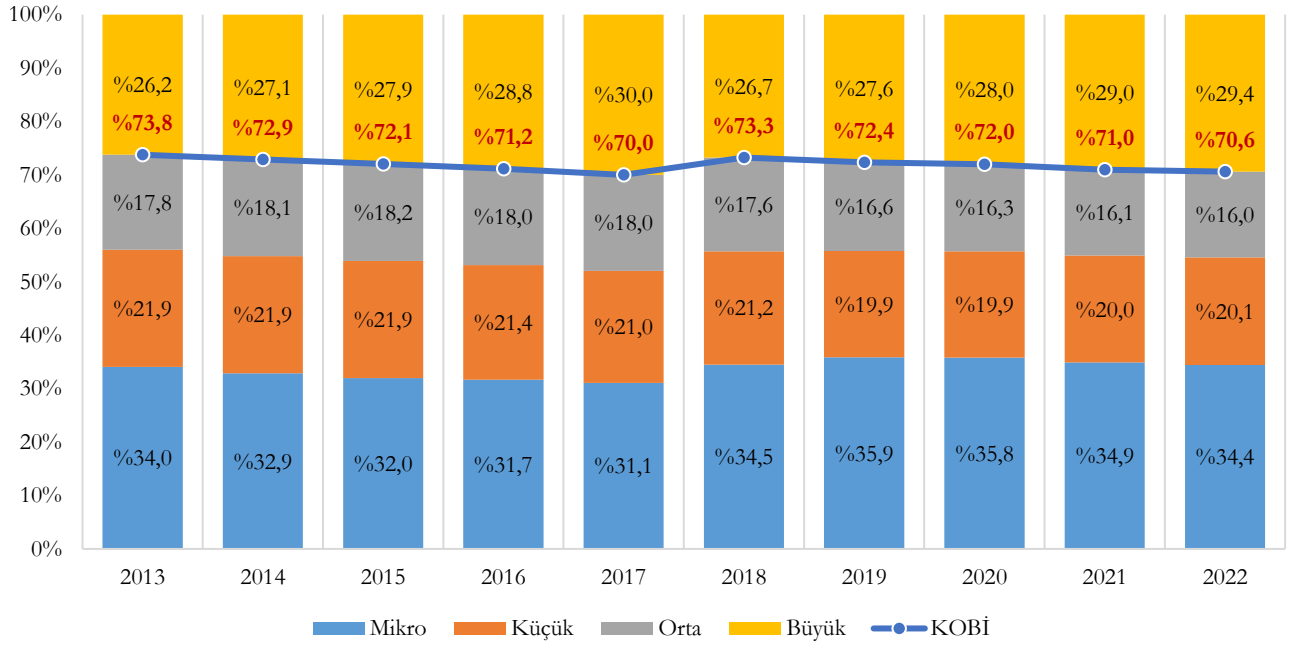

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki çalışan sayısının %57,7'sini teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki çalışan sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 149 - Sektör Gruplarındaki Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

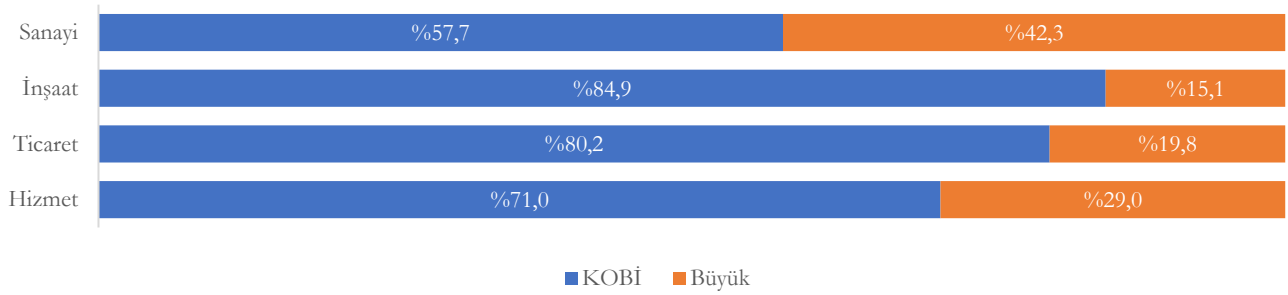

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki çalışan sayısının %23,4'ünü, büyük ölçekli girişimlerdeki çalışan sayısının ise %41,3'ünü teşkil etmiştir. Ölçek bazında çalışan sayısının sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 150 - Ölçek Bazında Çalışan Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

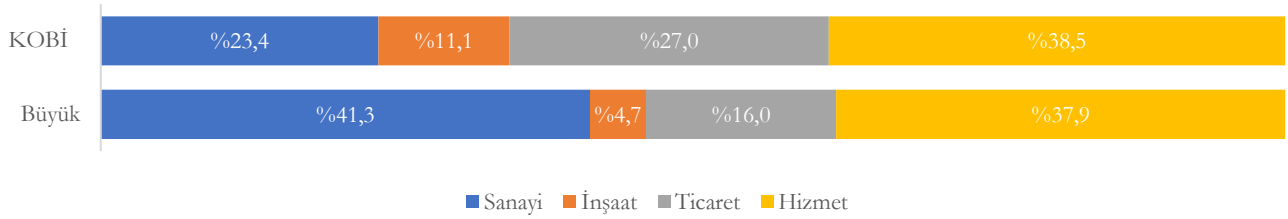

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağıtımı", %21,6 ile çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "S-Diğer Hizmet Faaliyetleri" %99,2 ile çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki çalışan sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 151 - Sektör Bazında Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

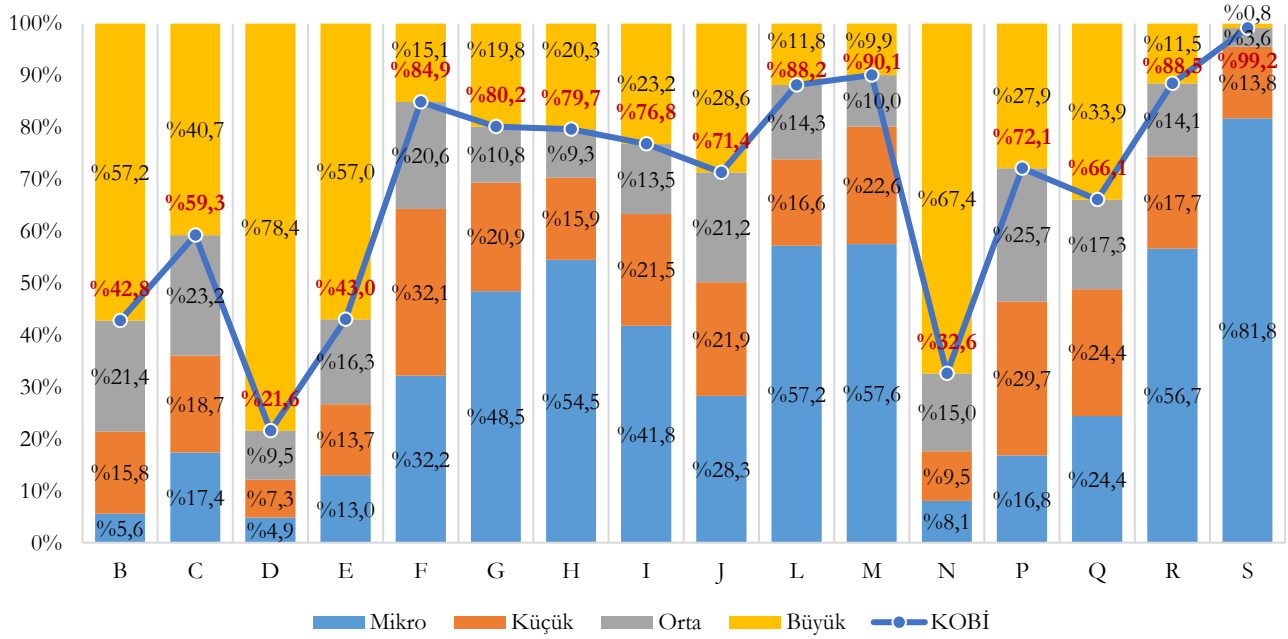

KOBİ'lerde en fazla çalışan ticaret sektöründe iken, büyük ölçekli girişimlerde en fazla çalışan imalat sektöründedir. Ölçek bazında çalışan sayısının sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 152 - Ölçek Bazında Çalışan Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

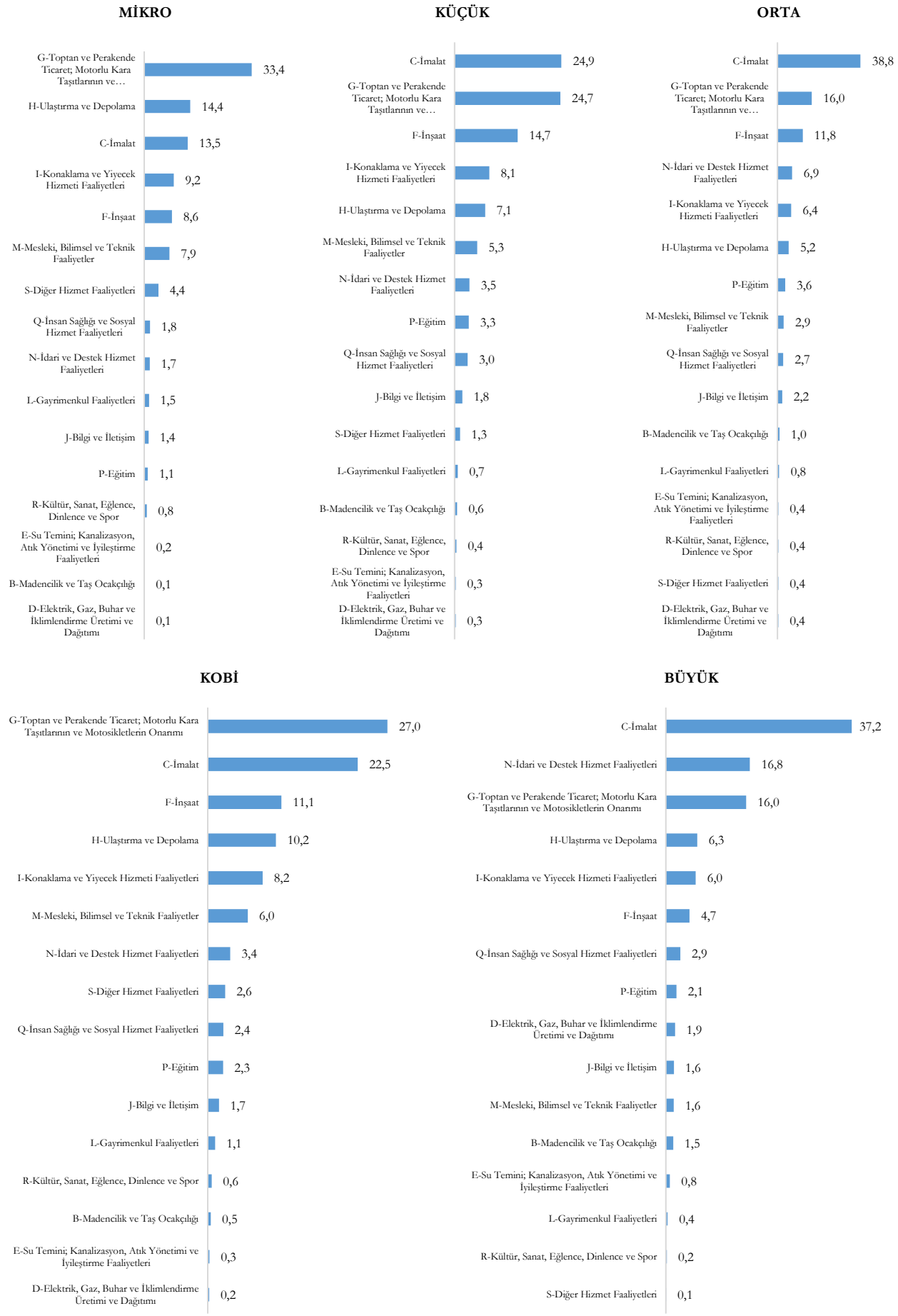

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 16 - Ölçek ve Sektörlere Göre Çalışan Sayısı, 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	7.847	0,1	5,6	22.243	0,6	15,8	30.057	1,0	21,4	60.147	0,5	42,8	80.405	1,5	57,2	140.552
C-İmalat	868.673	13,5	17,4	935.633	24,9	18,7	1.159.684	38,8	23,2	2.963.990	22,5	59,3	2.036.201	37,2	40,7	5.000.191
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6.295	0,1	4,9	9.413	0,3	7,3	12.250	0,4	9,5	27.958	0,2	21,6	101.644	1,9	78,4	129.602
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	10.185	0,2	13,0	10.772	0,3	13,7	12.808	0,4	16,3	33.765	0,3	43,0	44.722	0,8	57,0	78.487
F-İnşaat	552.258	8,6	32,2	551.702	14,7	32,1	353.442	11,8	20,6	1.457.402	11,1	84,9	259.429	4,7	15,1	1.716.831
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	2.147.963	33,4	48,5	926.054	24,7	20,9	477.626	16,0	10,8	3.551.643	27,0	80,2	879.136	16,0	19,8	4.430.779
H-Ulaştırma ve Depolama	921.759	14,4	54,5	268.137	7,1	15,9	157.000	5,2	9,3	1.346.896	10,2	79,7	343.837	6,3	20,3	1.690.733
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	590.507	9,2	41,8	303.519	8,1	21,5	190.986	6,4	13,5	1.085.012	8,2	76,8	327.230	6,0	23,2	1.412.242
J-Bilgi ve İletişim	87.585	1,4	28,3	67.844	1,8	21,9	65.668	2,2	21,2	221.097	1,7	71,4	88.744	1,6	28,6	309.841
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	95.742	1,5	57,2	27.843	0,7	16,6	23.934	0,8	14,3	147.519	1,1	88,2	19.793	0,4	11,8	167.312
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	504.963	7,9	57,6	198.048	5,3	22,6	87.503	2,9	10,0	790.514	6,0	90,1	86.893	1,6	9,9	877.407
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	110.590	1,7	8,1	130.013	3,5	9,5	205.379	6,9	15,0	445.982	3,4	32,6	920.965	16,8	67,4	1.366.947
P-Eğitim	70.740	1,1	16,8	124.910	3,3	29,7	108.231	3,6	25,7	303.881	2,3	72,1	117.398	2,1	27,9	421.279
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	114.328	1,8	24,4	114.296	3,0	24,4	80.941	2,7	17,3	309.565	2,4	66,1	158.711	2,9	33,9	468.276
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	50.865	0,8	56,7	15.895	0,4	17,7	12.633	0,4	14,1	79.393	0,6	88,5	10.366	0,2	11,5	89.759
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	282.842	4,4	81,8	47.741	1,3	13,8	12.453	0,4	3,6	343.036	2,6	99,2	2.888	0,1	0,8	345.924
Toplam	**6.423.142**	**100,0**	**34,4**	**3.754.063**	**100,0**	**20,1**	**2.990.595**	**100,0**	**16,0**	**13.167.800**	**100,0**	**70,6**	**5.478.362**	**100,0**	**29,4**	**18.646.162**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki çalışan sayısı 5.000.191 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki çalışan sayısı aşağıda verilmiştir.

Şekil 153 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022

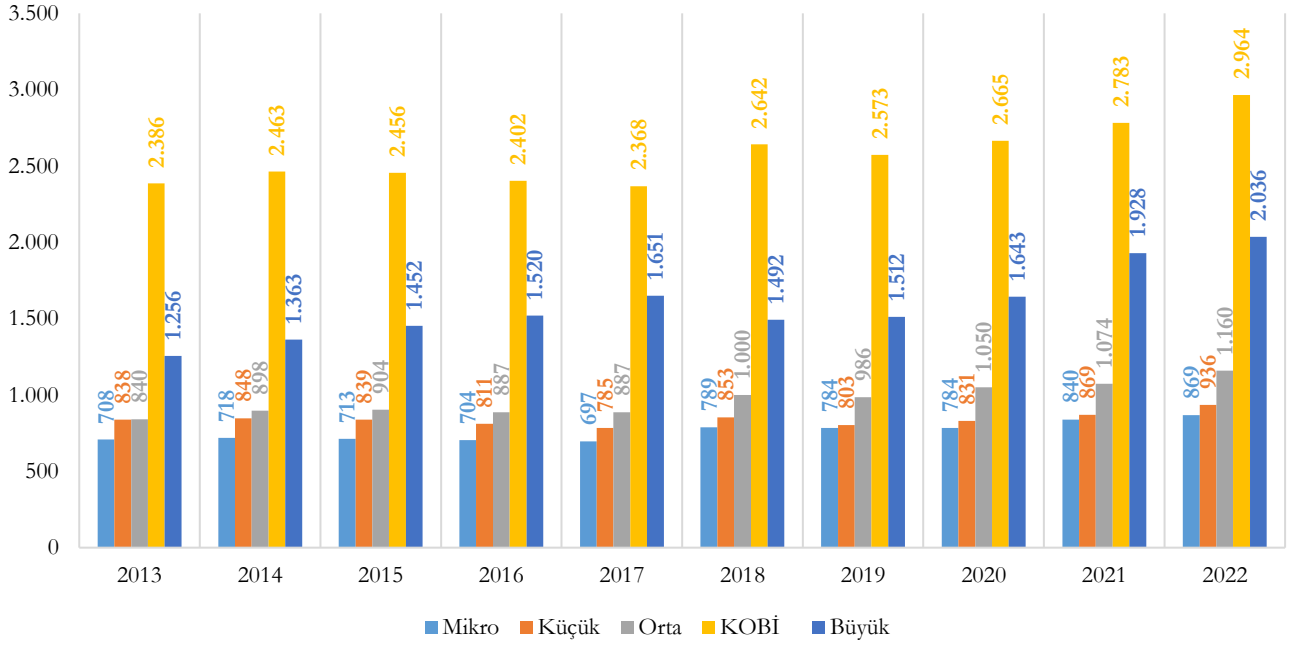

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki çalışan sayısının %17,4'ünü mikro ölçekli, %18,7'sini küçük ölçekli, %23,2'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü çalışan sayısındaki payı %59,3'tür. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 154 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

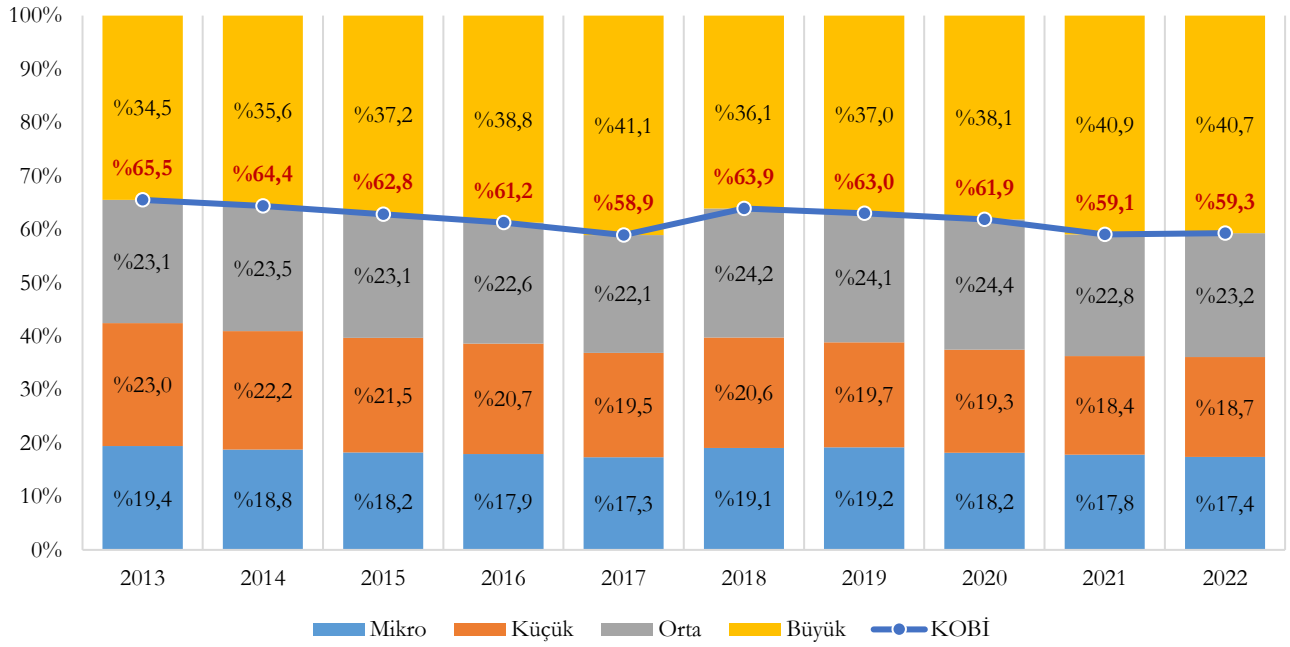

Ölçek bazında çalışan sayısının imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 155 - Ölçek Bazında Çalışan Sayısının İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

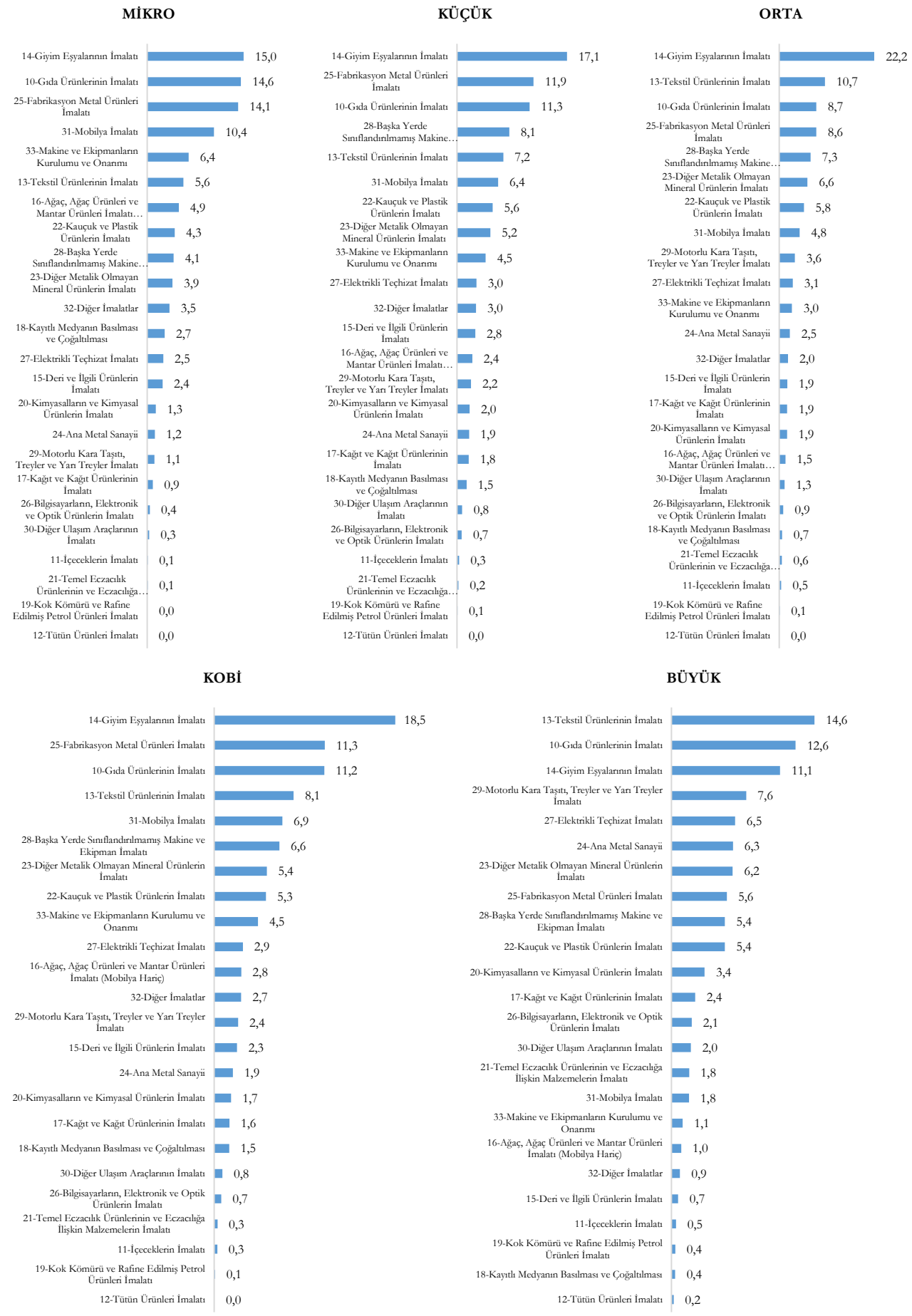

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %17 ile çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması" %85,6 ile çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki çalışan sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 156 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

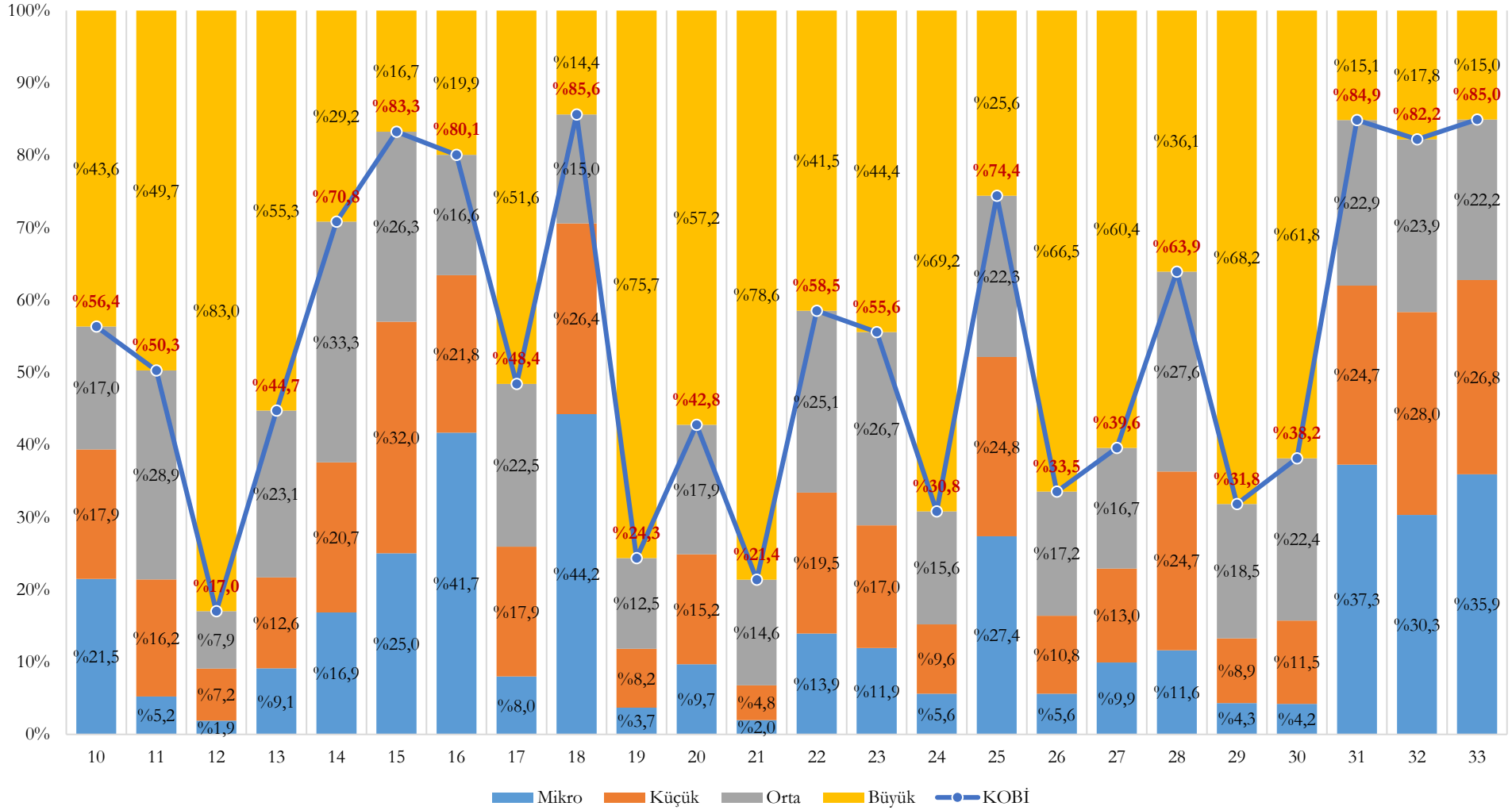

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 17 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Çalışan Sayısı, 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	126.689	14,6	21,5	105.663	11,3	17,9	100.354	8,7	17,0	332.706	11,2	56,4	257.540	12,6	43,6	590.246
11-İçeceklerin İmalatı	973	0,1	5,2	3.015	0,3	16,2	5.378	0,5	28,9	9.366	0,3	50,3	9.267	0,5	49,7	18.633
12-Tütün Ürünleri İmalatı	104	0,0	1,9	395	0,0	7,2	436	0,0	7,9	935	0,0	17,0	4.563	0,2	83,0	5.498
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	48.946	5,6	9,1	67.416	7,2	12,6	123.668	10,7	23,1	240.030	8,1	44,7	296.487	14,6	55,3	536.517
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	130.107	15,0	16,9	159.968	17,1	20,7	256.919	22,2	33,3	546.994	18,5	70,8	225.071	11,1	29,2	772.065
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	20.777	2,4	25,0	26.552	2,8	32,0	21.797	1,9	26,3	69.126	2,3	83,3	13.892	0,7	16,7	83.018
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	42.601	4,9	41,7	22.266	2,4	21,8	16.989	1,5	16,6	81.856	2,8	80,1	20.370	1,0	19,9	102.226
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	7.644	0,9	8,0	17.153	1,8	17,9	21.537	1,9	22,5	46.334	1,6	48,4	49.351	2,4	51,6	95.685
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	23.520	2,7	44,2	14.011	1,5	26,4	7.997	0,7	15,0	45.528	1,5	85,6	7.628	0,4	14,4	53.156
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	382	0,0	3,7	848	0,1	8,2	1.302	0,1	12,5	2.532	0,1	24,3	7.871	0,4	75,7	10.403
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	11.616	1,3	9,7	18.249	2,0	15,2	21.476	1,9	17,9	51.341	1,7	42,8	68.700	3,4	57,2	120.041
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	926	0,1	2,0	2.265	0,2	4,8	6.894	0,6	14,6	10.085	0,3	21,4	37.114	1,8	78,6	47.199
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	37.212	4,3	13,9	51.987	5,6	19,5	67.119	5,8	25,1	156.318	5,3	58,5	110.768	5,4	41,5	267.086
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	34.122	3,9	11,9	48.490	5,2	17,0	76.375	6,6	26,7	158.987	5,4	55,6	127.000	6,2	44,4	285.987
24-Ana Metal Sanayii	10.357	1,2	5,6	17.643	1,9	9,6	28.758	2,5	15,6	56.758	1,9	30,8	127.572	6,3	69,2	184.330
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	122.871	14,1	27,4	111.260	11,9	24,8	100.104	8,6	22,3	334.235	11,3	74,4	114.840	5,6	25,6	449.075
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	3.538	0,4	5,6	6.801	0,7	10,8	10.844	0,9	17,2	21.183	0,7	33,5	41.965	2,1	66,5	63.148
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	21.757	2,5	9,9	28.392	3,0	13,0	36.473	3,1	16,7	86.622	2,9	39,6	132.189	6,5	60,4	218.811
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	35.784	4,1	11,6	75.974	8,1	24,7	84.941	7,3	27,6	196.699	6,6	63,9	110.921	5,4	36,1	307.620
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	9.855	1,1	4,3	20.362	2,2	8,9	42.236	3,6	18,5	72.453	2,4	31,8	155.268	7,6	68,2	227.721
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	2.734	0,3	4,2	7.482	0,8	11,5	14.551	1,3	22,4	24.767	0,8	38,2	40.144	2,0	61,8	64.911
31-Mobilya İmalatı	90.281	10,4	37,3	59.978	6,4	24,7	55.404	4,8	22,9	205.663	6,9	84,9	36.679	1,8	15,1	242.342
32-Diğer İmalatlar	29.976	3,5	30,3	27.692	3,0	28,0	23.596	2,0	23,9	81.264	2,7	82,2	17.589	0,9	17,8	98.853
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	55.901	6,4	35,9	41.771	4,5	26,8	34.536	3,0	22,2	132.208	4,5	85,0	23.412	1,1	15,0	155.620
Toplam	**868.673**	**100,0**	**17,4**	**935.633**	**100,0**	**18,7**	**1.159.684**	**100,0**	**23,2**	**2.963.990**	**100,0**	**59,3**	**2.036.201**	**100,0**	**40,7**	**5.000.191**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısı 132.205 kişidir. Bunun %3,5'i mikro ölçekli, %7,5'i küçük ölçekli, %14,5'i orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin çalışan sayısındaki payı %25,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 157 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

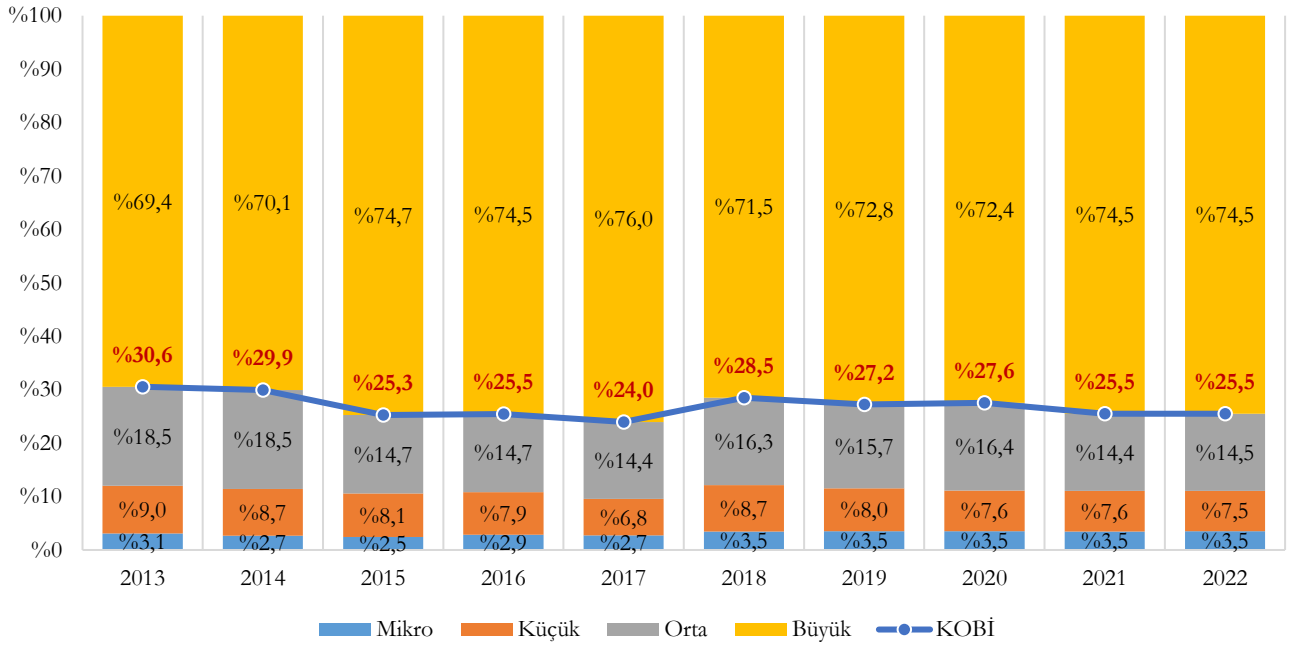

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısı 945.013 kişidir. Bunun %9,5'i mikro ölçekli, %16,6'sı küçük ölçekli, %21,5'i orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin çalışan sayısındaki payı %47,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 158 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

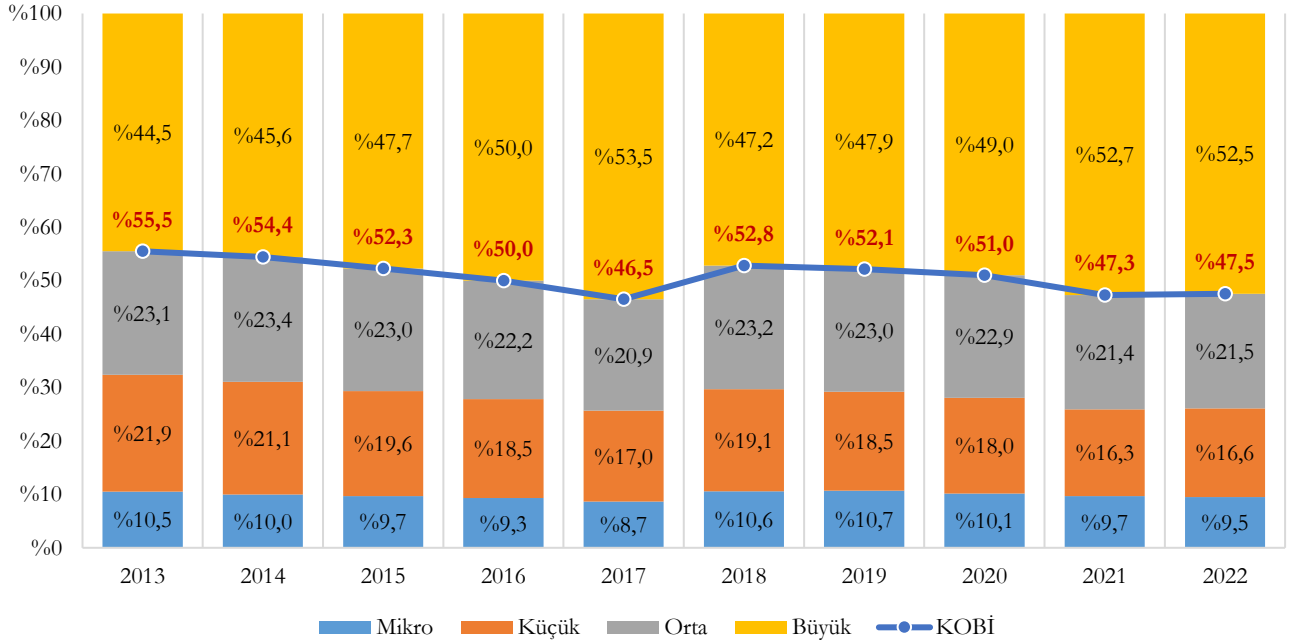

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısı 1.362.087 kişidir. Bunun %19,2'si mikro ölçekli, %20,2'si küçük ölçekli, %23,1'i orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin çalışan sayısındaki payı %62,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 159 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

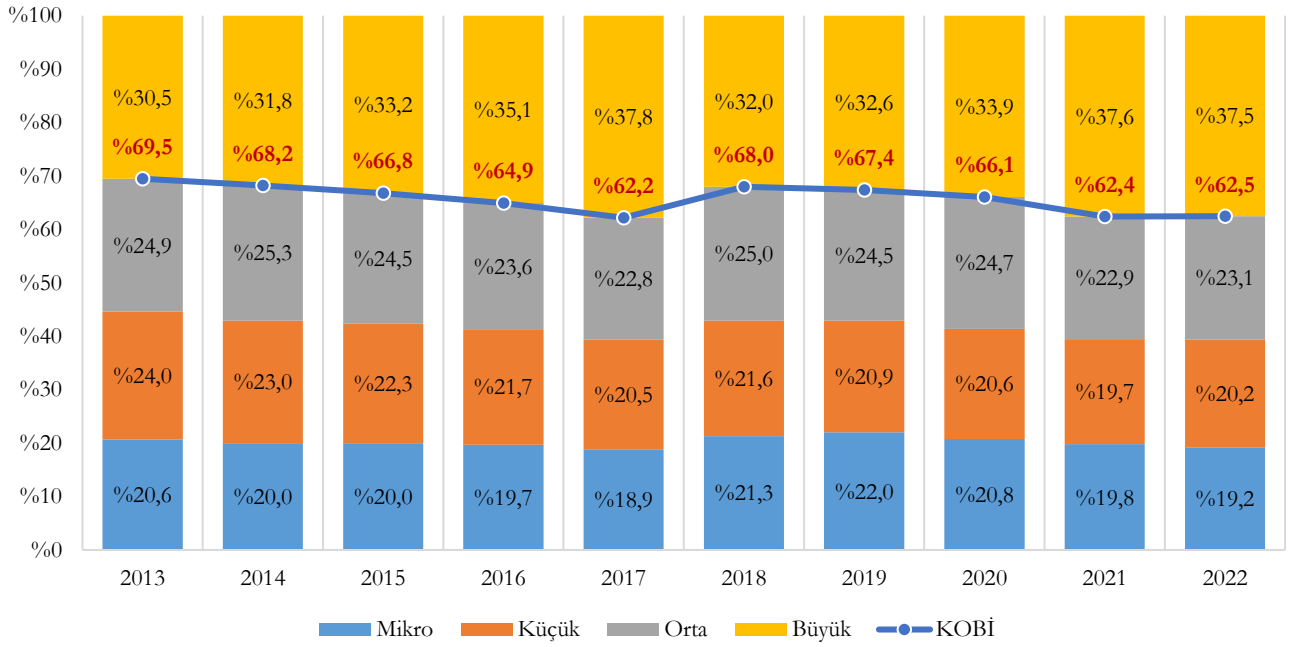

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısı 2.560.888 kişidir. Bunun %20'i mikro ölçekli, %19,3'ü küçük ölçekli, %24,4'ü orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin çalışan sayısındaki payı %63,7'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 160 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Çalışan Sayısının Dağ. (%), 2013-2022

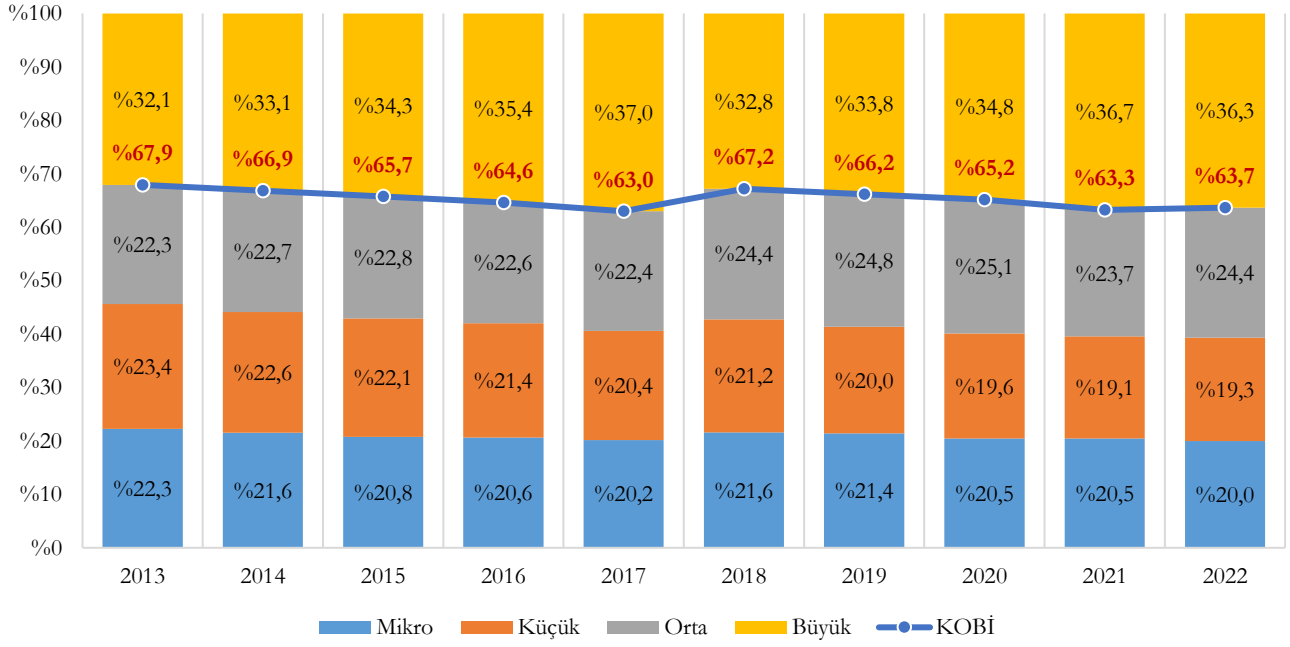

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerdeki çalışan sayısının teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerdeki çalışan sayısında yüksek teknolojiye sahip olanların payı %1,1'dir. KOBİ'lerdeki çalışan sayısının yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 161 - KOBİ'lerdeki Çalışan Sayısının Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

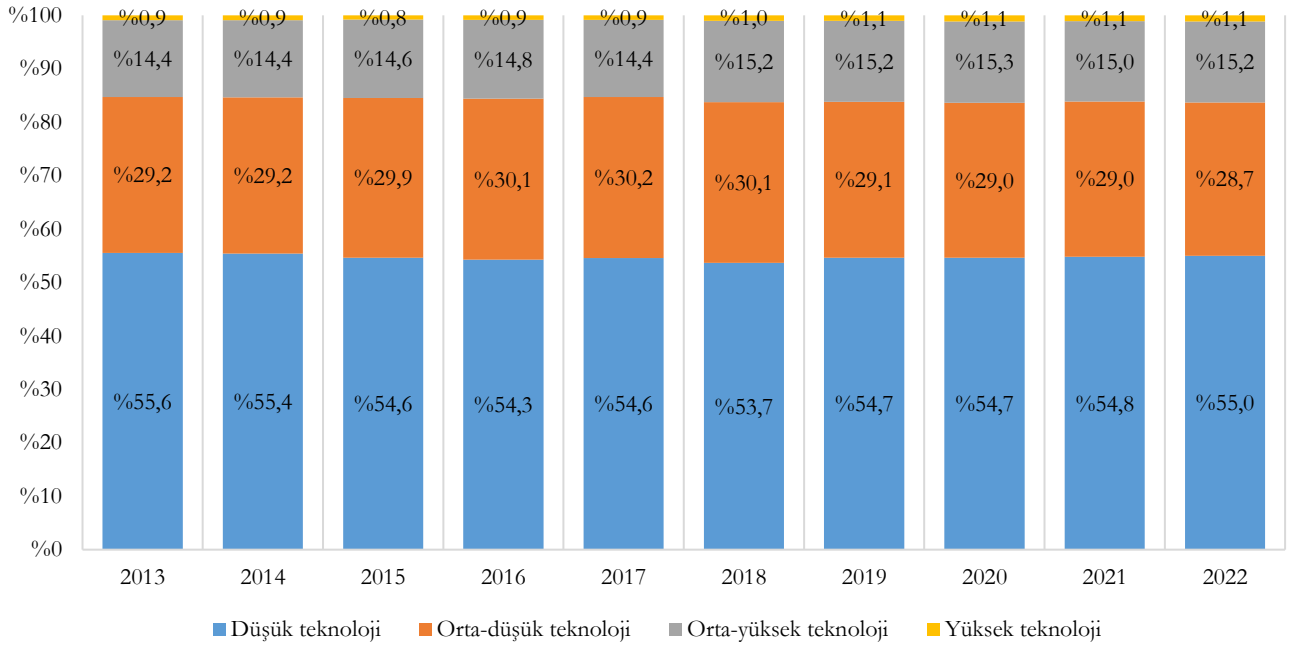

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki çalışan sayısında %2,6 iken KOBİ'lerdeki çalışan sayısında %1,1, büyük ölçekli girişimlerdeki çalışan sayısında ise %4,8'dir. Ölçek büyüdükçe çalışan sayısında yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 162 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2022

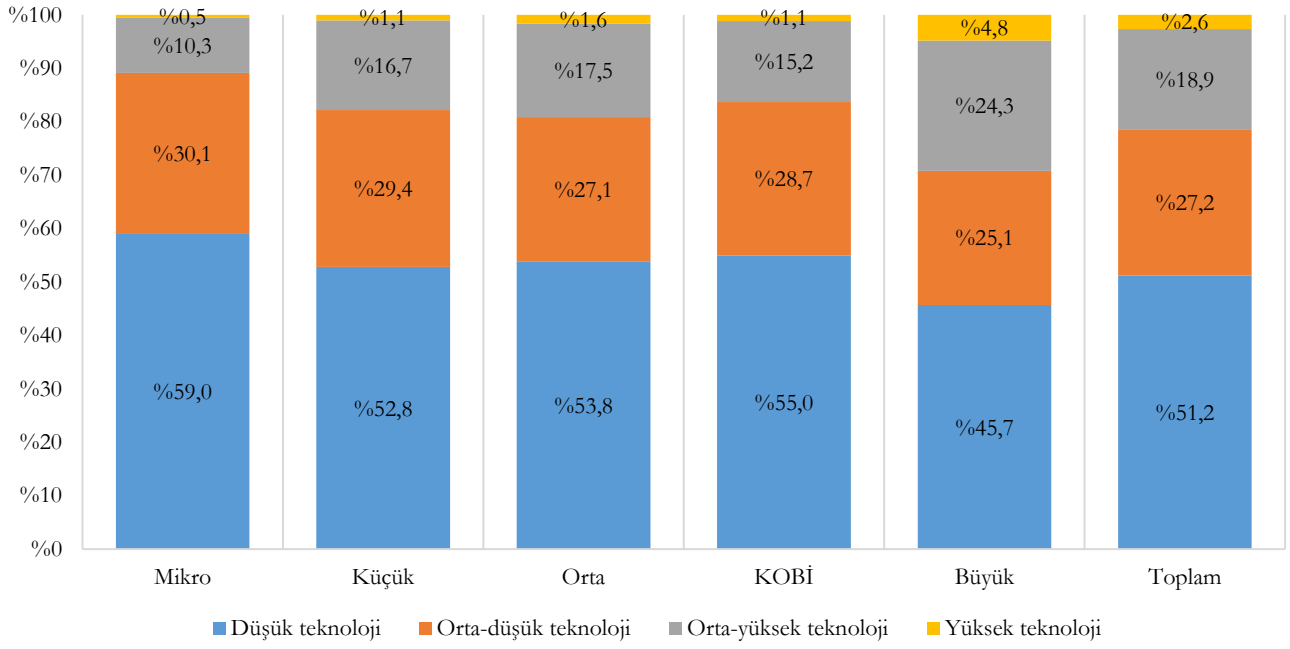

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.13. Girişim Başına Çalışan Sayısı

Girişim başına çalışan sayısı, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı çalışan sayısı verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 4,9 olan girişim başına çalışan sayısı, KOBİ'lerde 3,5 kişi ve büyük ölçekli girişimlerde 488,6 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 163 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

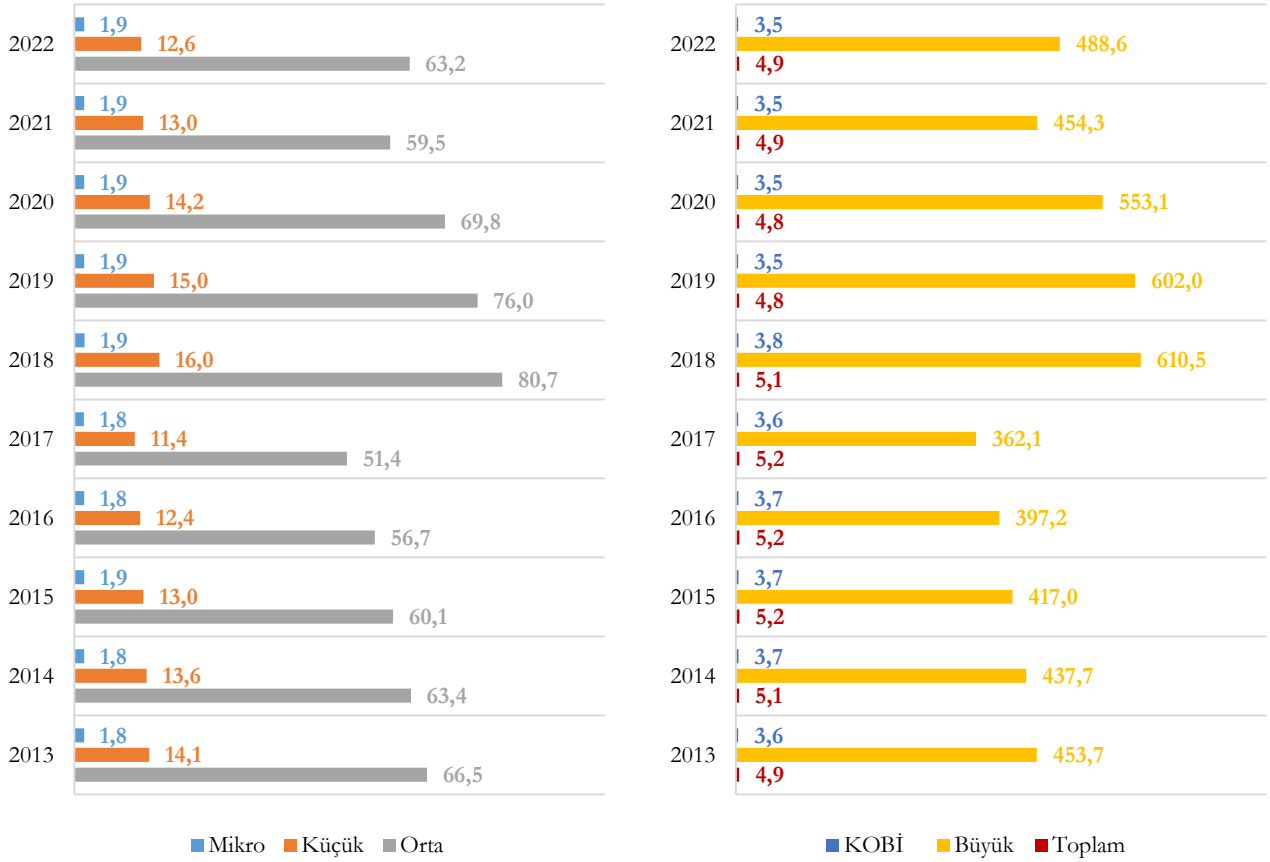

2022 yılında tüm girişimlerde "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" 26,8 kişi ile en yüksek girişim başına çalışan sayısına sahip iken, KOBİ'lerde 11,8 kişi ile "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı", büyük ölçekli girişimlerde ise 1.098 kişi ile "N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" en yüksek girişim başına çalışan sayısına sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 164 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2022

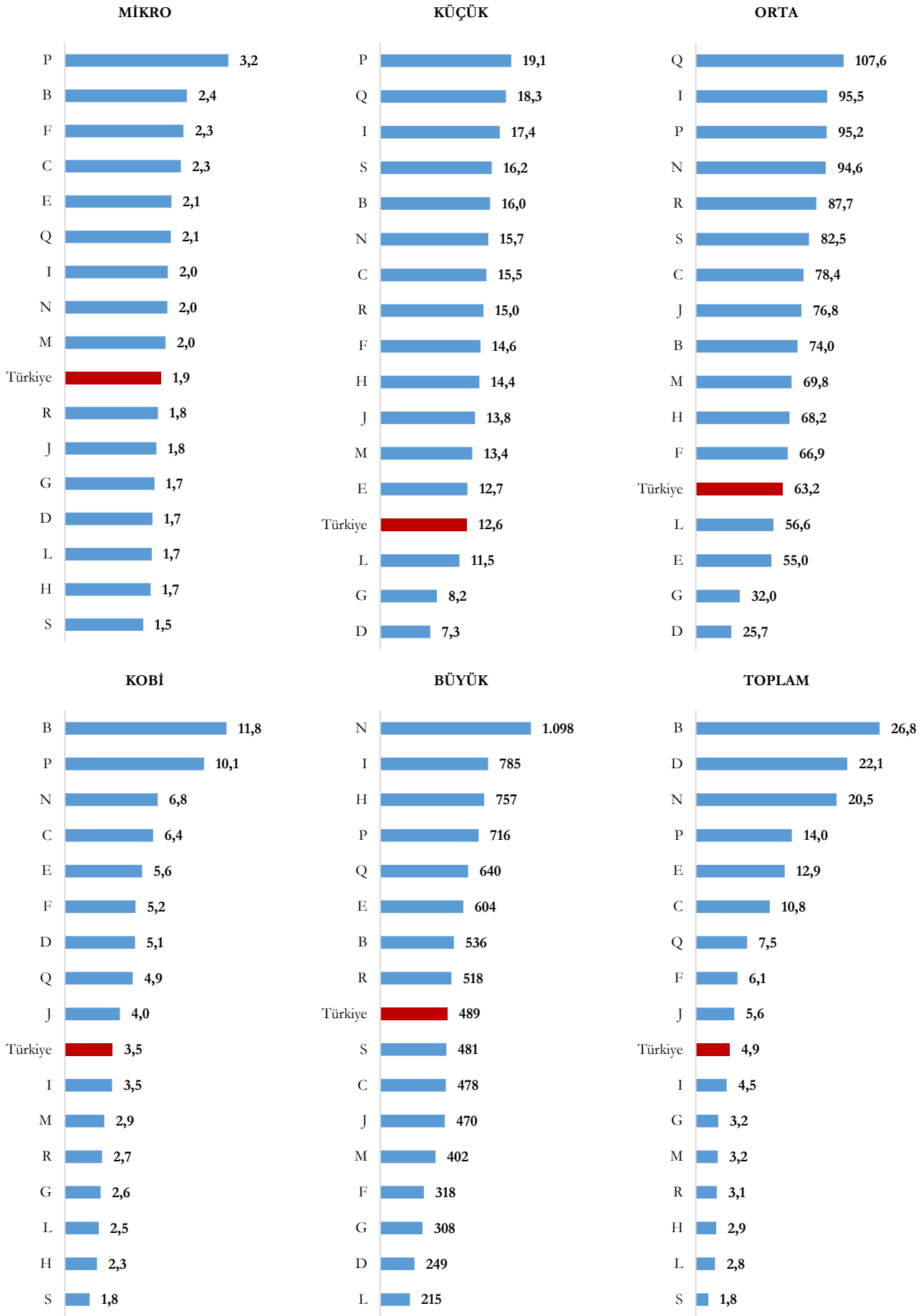

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 10,8 kişi olan girişim başına çalışan sayısı, imalat sektörü KOBİ'lerinde 6,4 kişi ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 478 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 165 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişim. Girişim Baş. Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

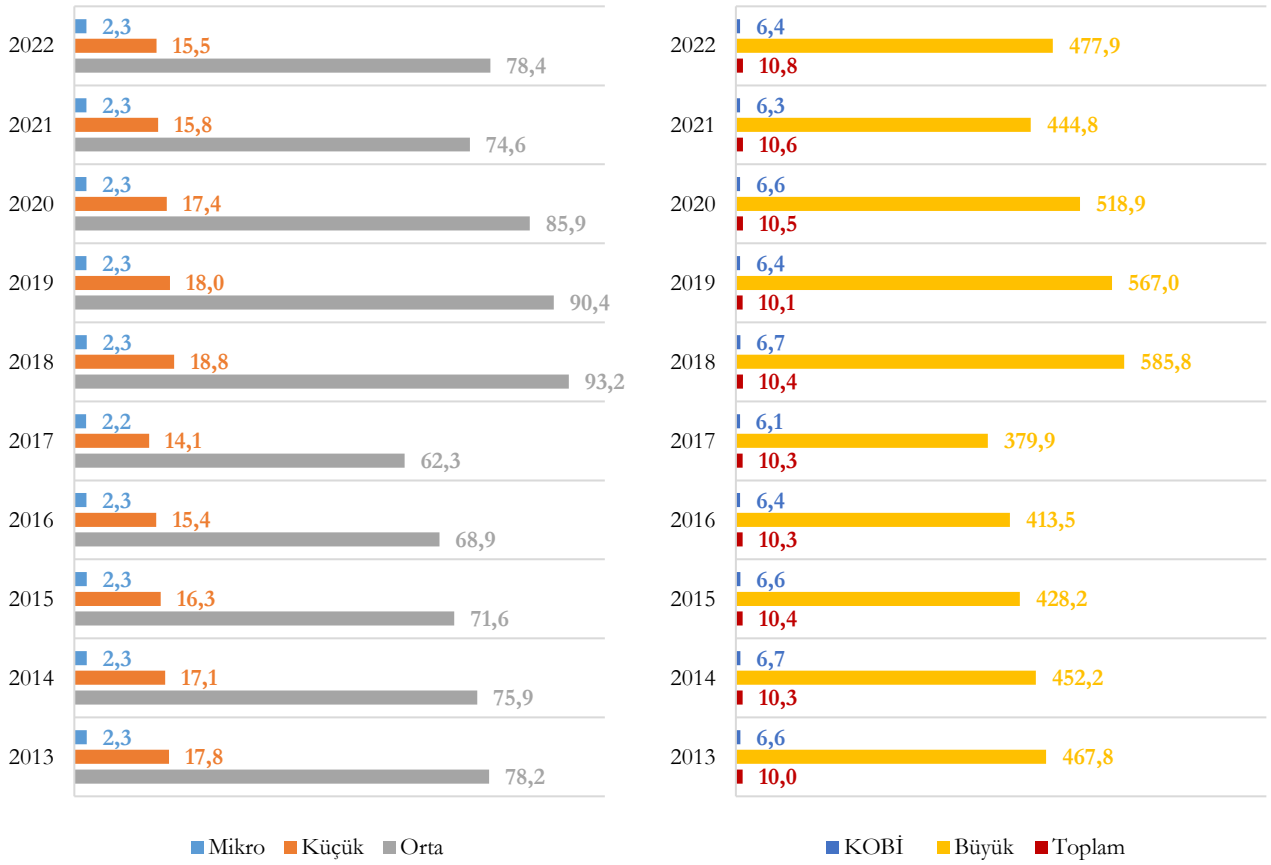

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 75,3 kişi ile en yüksek girişim başına çalışan sayısına sahip iken, KOBİ'lerde 15,3 kişi ile "21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 826 kişi ile "29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı" en yüksek girişim başına çalışan sayısına sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 166 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2022

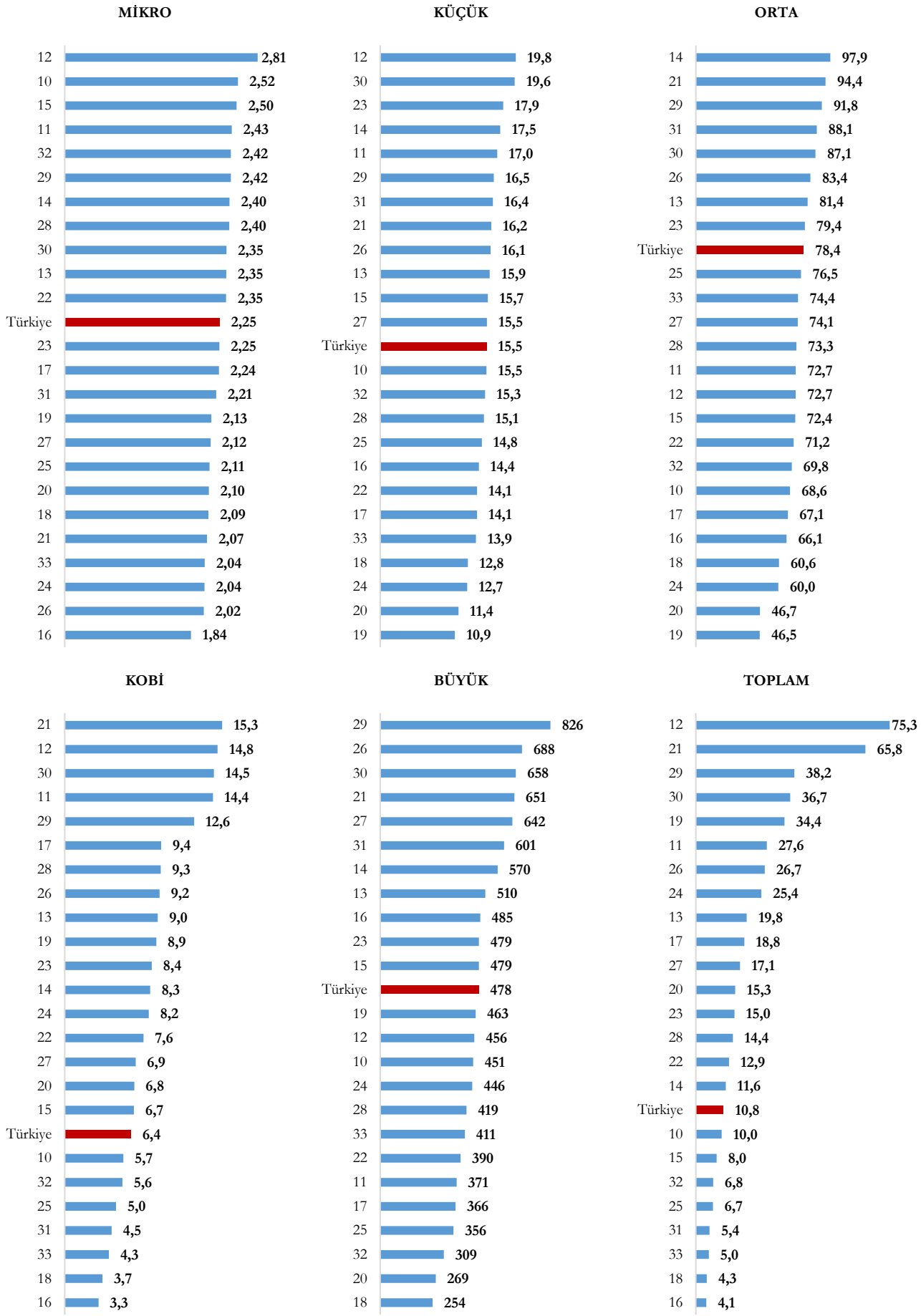

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 10,8 olan girişim başına çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 763,5 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 167 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

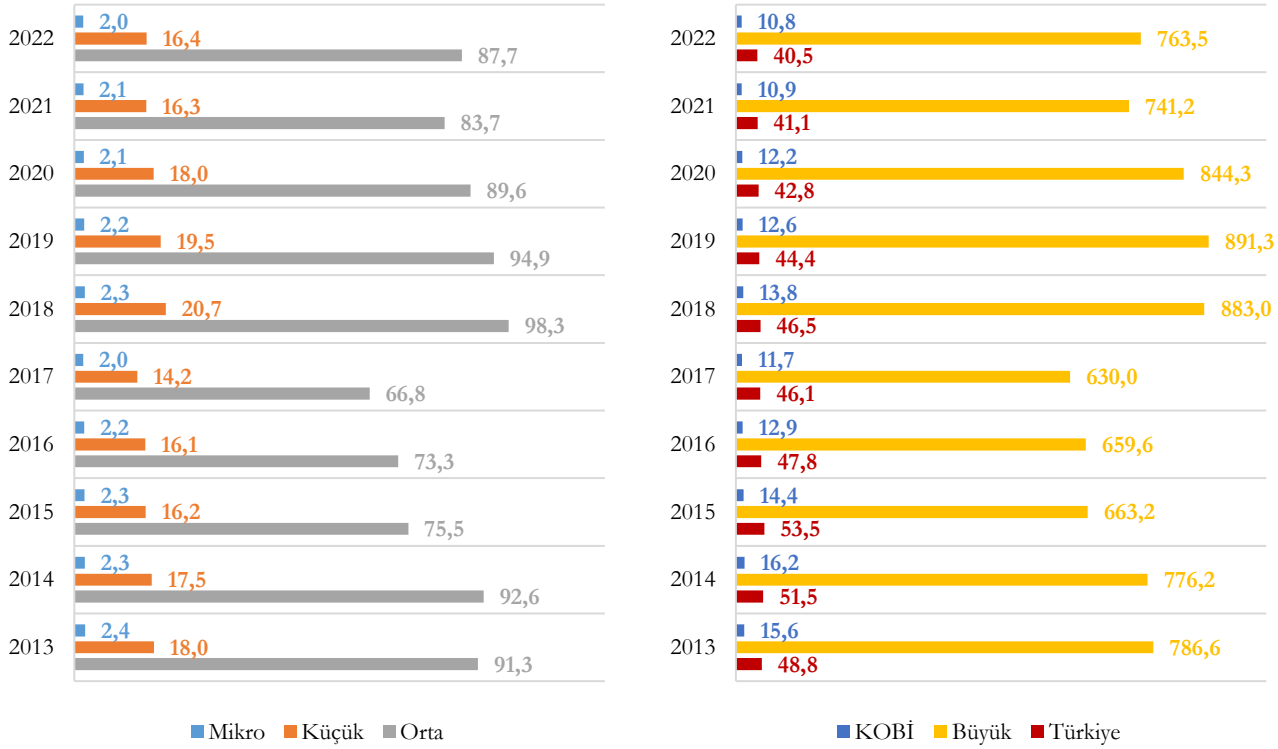

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 8,6 olan girişim başına çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 506,3 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 168 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

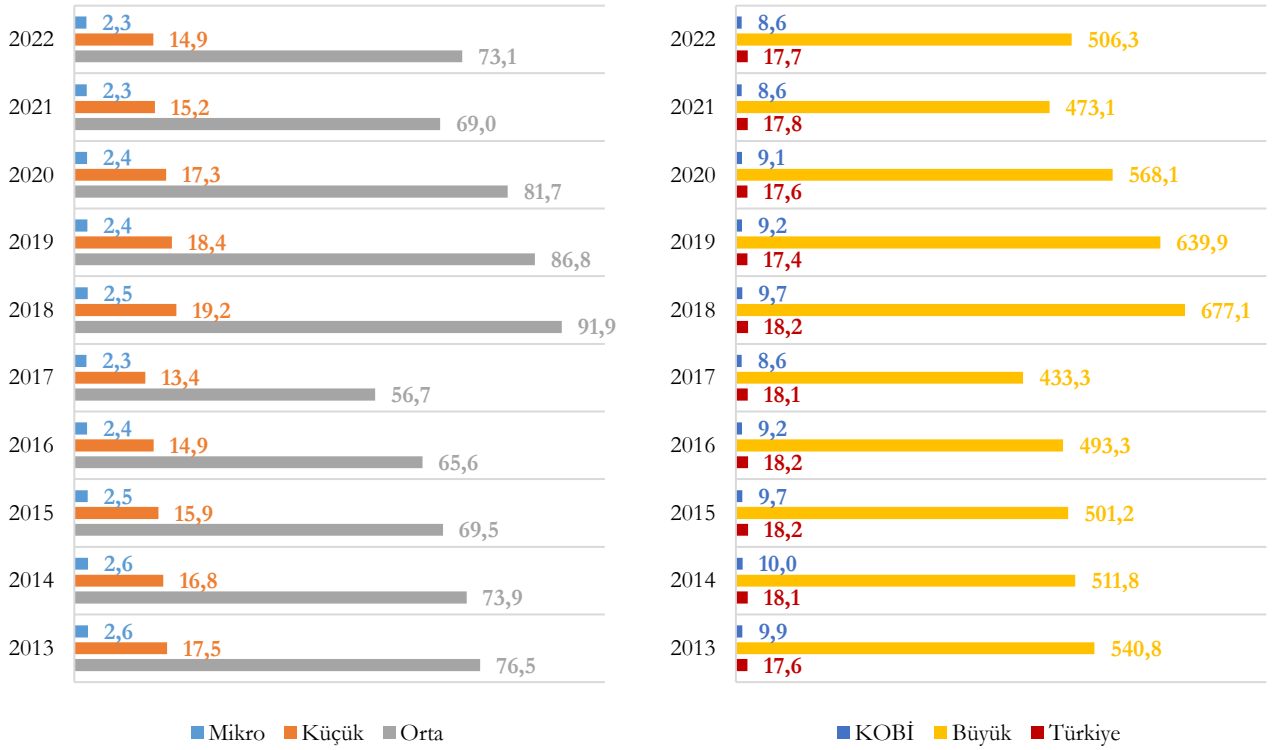

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 5,9 olan girişim başına çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 412,7 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 169 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

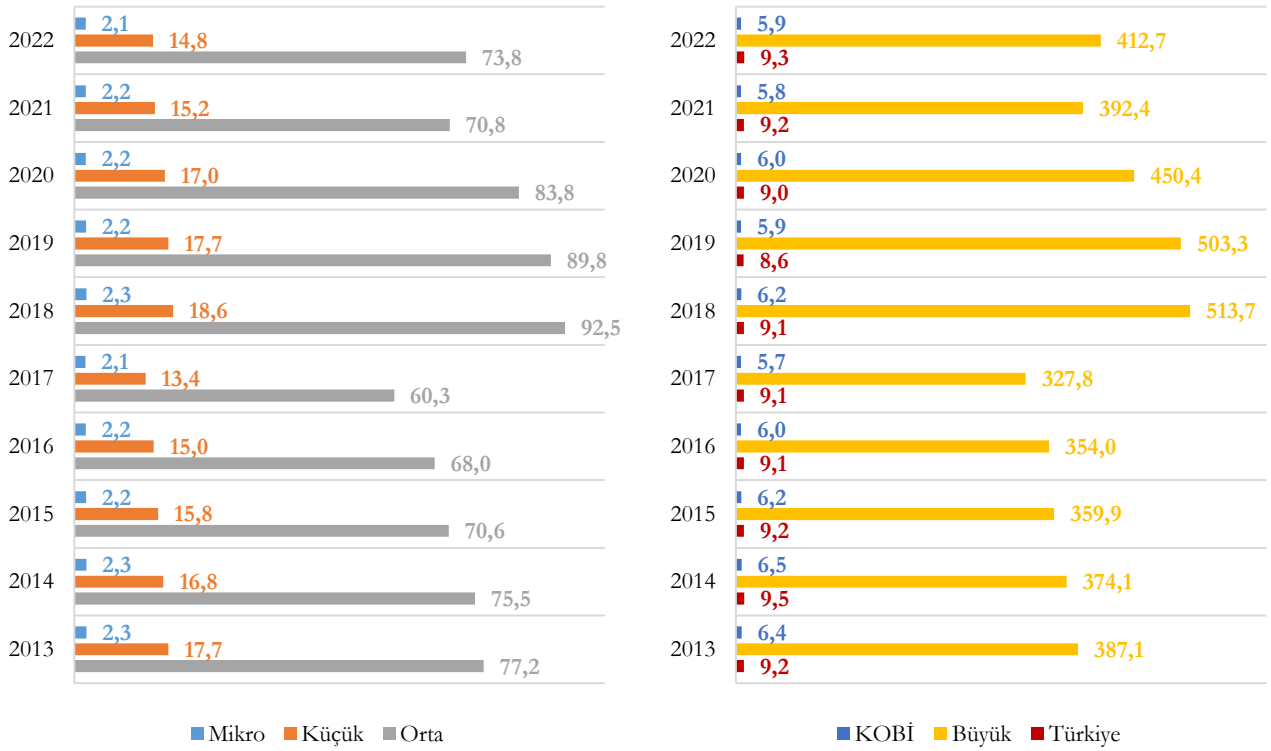

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 6,3 olan girişim başına çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 486,2 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 170 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

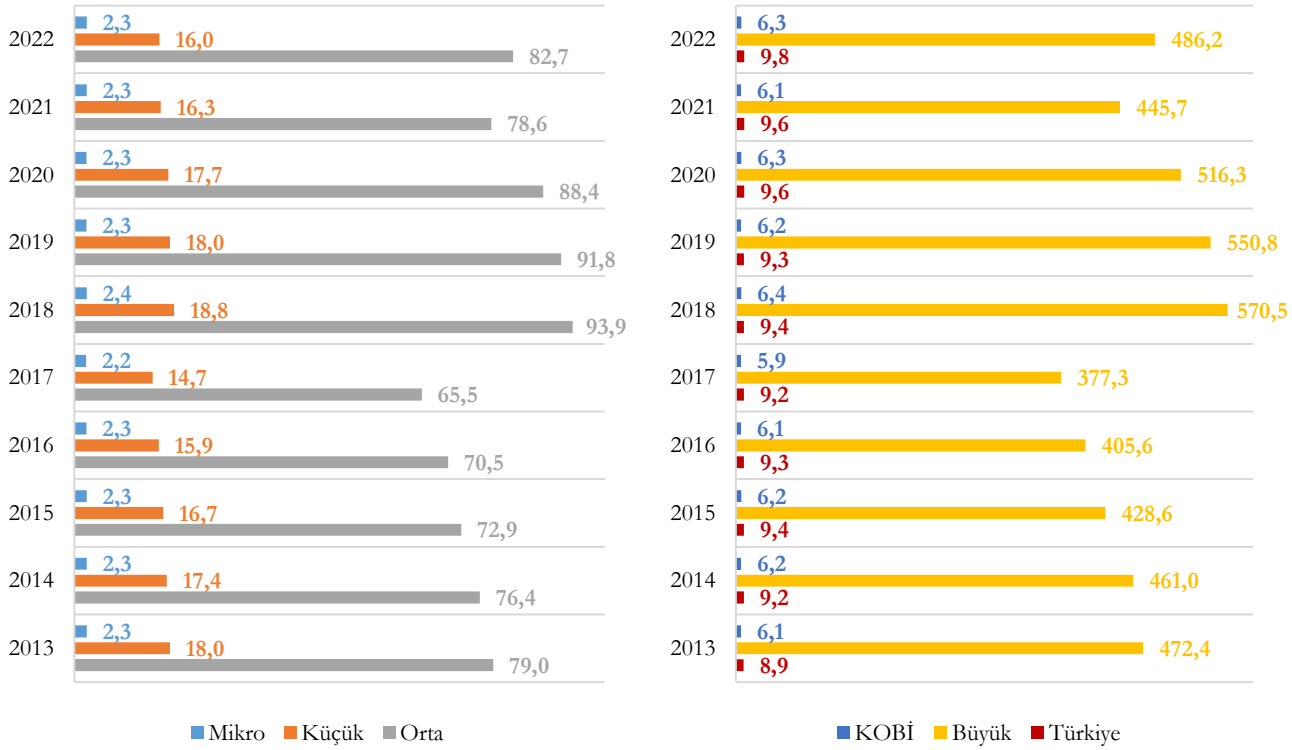

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına çalışan sayısının, düşük ve orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına çalışan sayısının hemen hemen iki katına yakın bir değere sahip olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 171 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

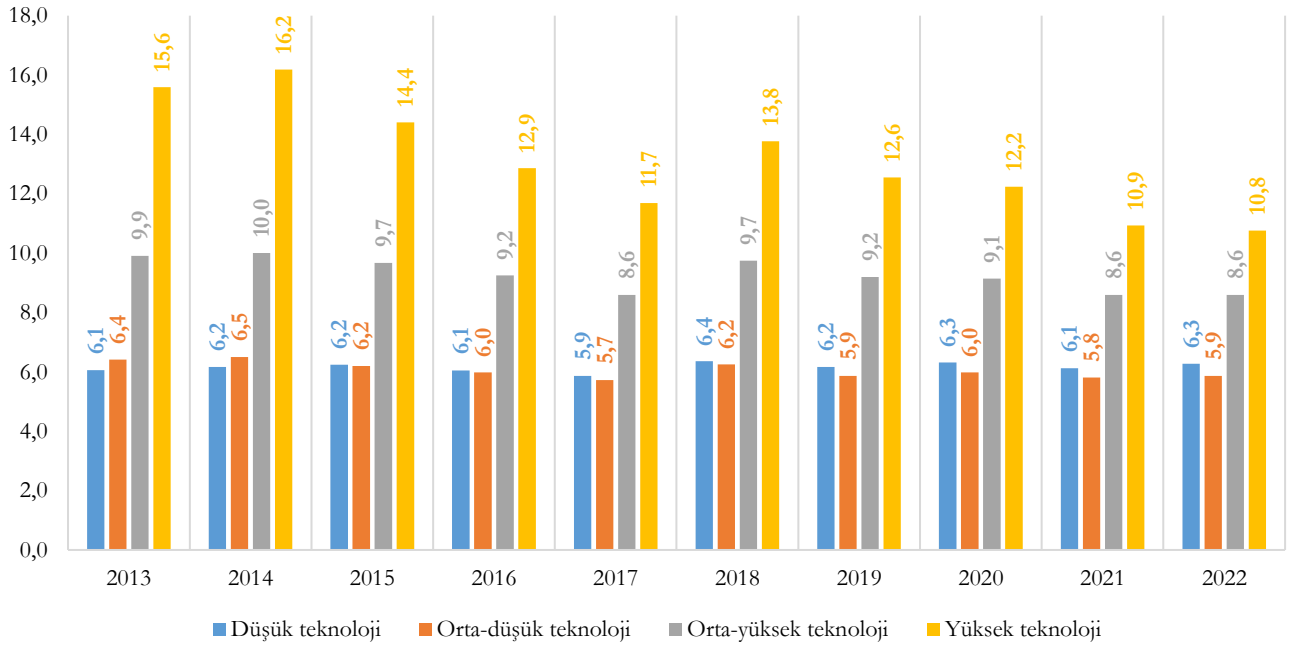

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 172 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Çalışan Sayısı (Kişi), 2022

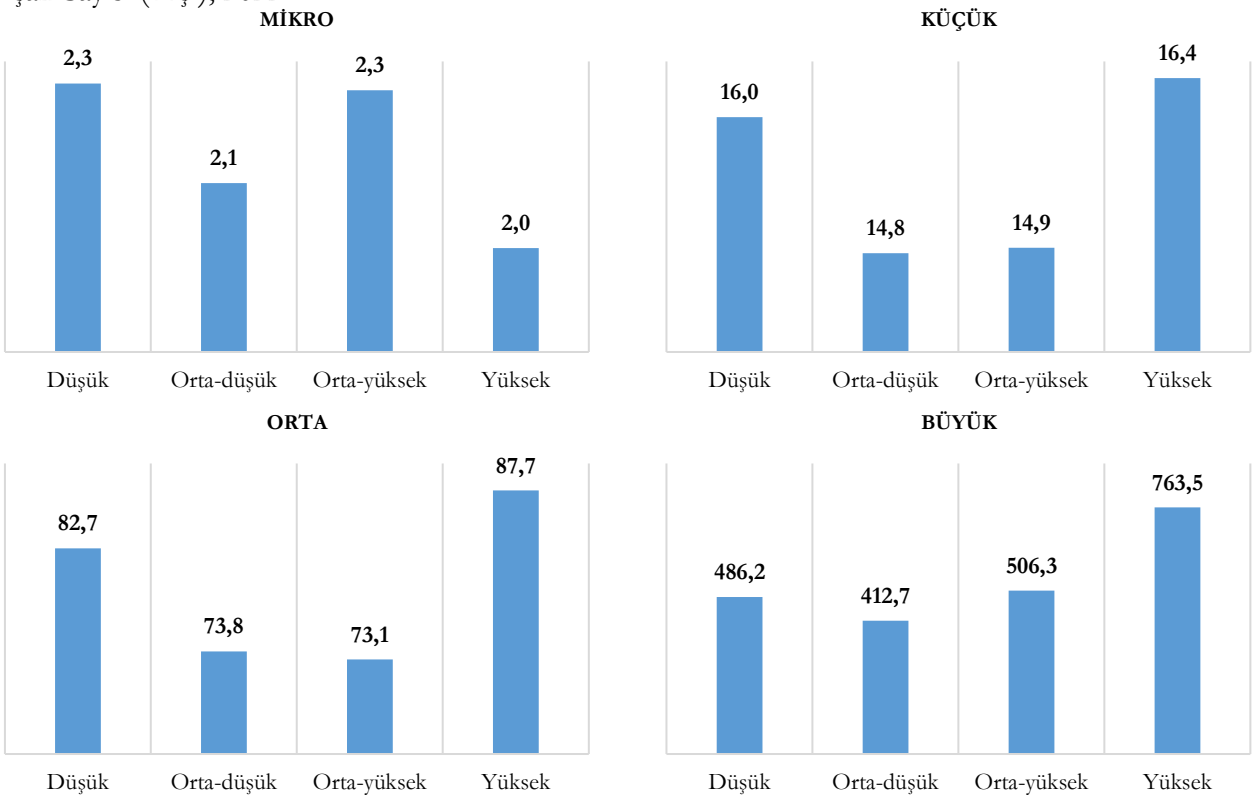

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.14. Mal ve Hizmet Stoklarındaki Değişim

Mal ve hizmet stoklarındaki değişim, (pozitif ya da negatif) referans döneminin başında ve sonundaki stokların değeri arasındaki farktır. Stoklardaki değişme stoklara girişlerin değerinden, stoktan çekişlerin ve stoklarda tutulan malların her türlü cari kayıplarının değerinin çıkarılmasıyla ölçülebilir. Stoklar eğer başka bir birimden satın alınırsa KDV hariç, alıcı fiyatlarıyla, aksi takdirde üretim maliyetiyle kaydedilmiştir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerin mal ve hizmet stoklarındaki değişim 2,6 Trilyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre mal ve hizmet stoklarındaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 173 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Stoklardaki Değişim Değeri (Milyar ₺), 2013-2022

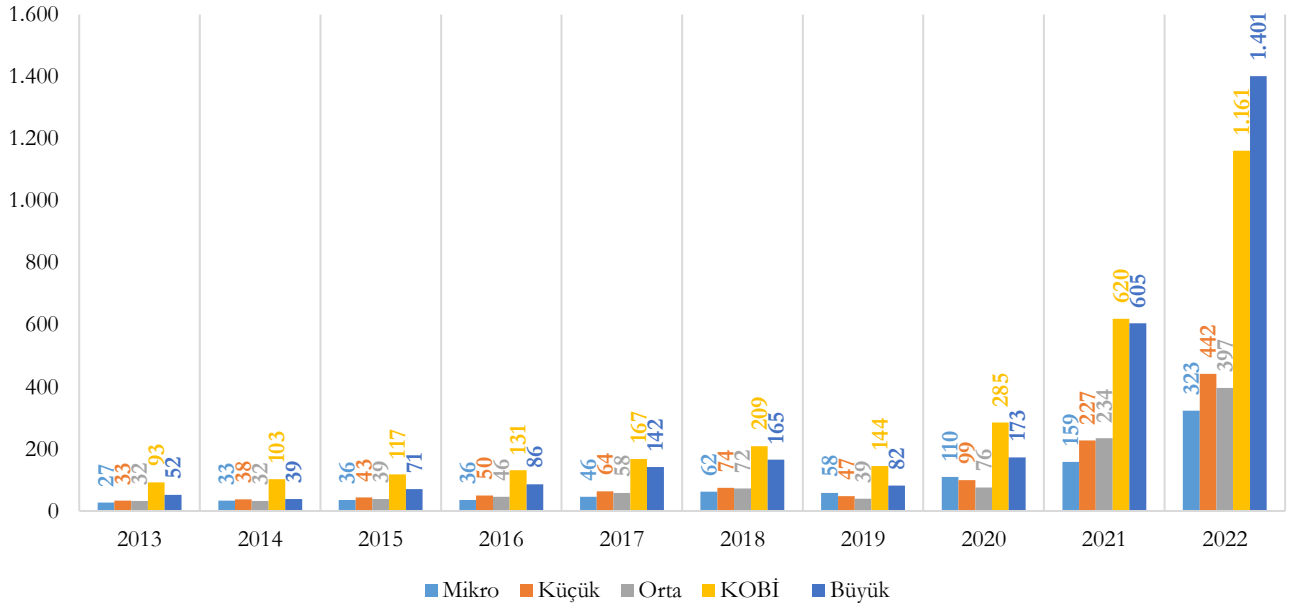

2022 yılında tüm girişimlerin stoklarındaki değişimin %12,6'sını mikro ölçekli, %17,2'sini küçük ölçekli, %15,5'ini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin toplam stok değişimindeki payı %45,3'tür. Yıllara ve ölçeklere göre stoklardaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 174 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Stoklardaki Değişimin Dağılımı (%), 2013-2022

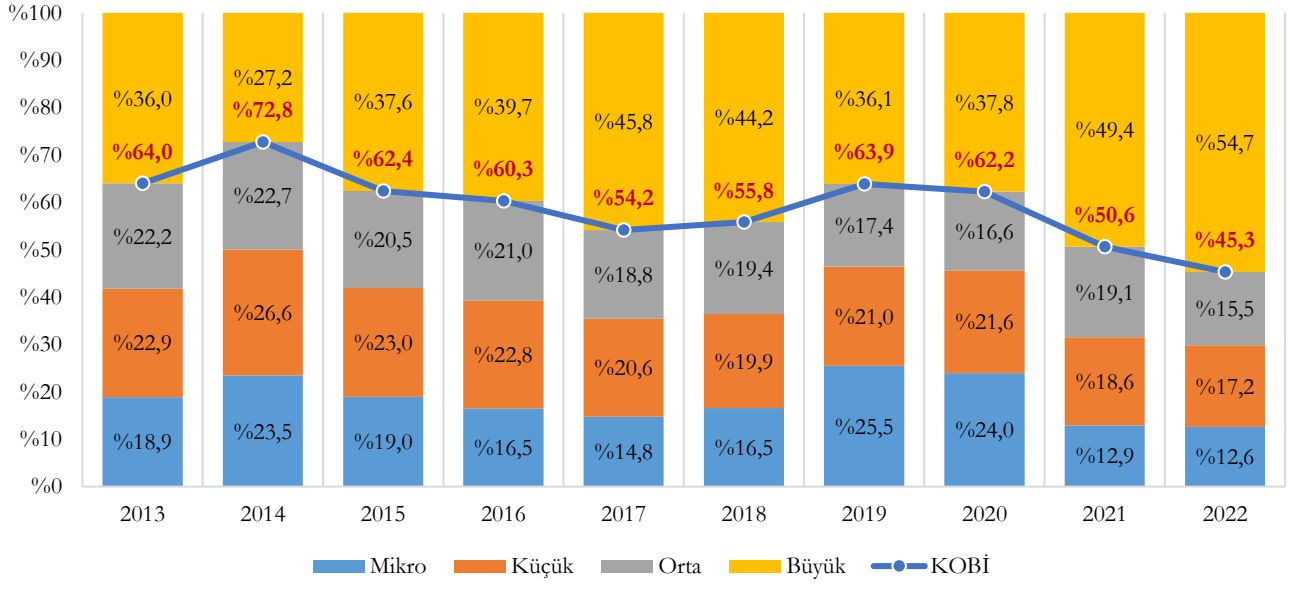

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağıtımı", %8,8 ile stoklardaki değişimde KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "L-Gayrimenkul Faaliyetleri" %88,4 ile stoklardaki değişimde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektör bazında stoklardaki değişimin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 175 - Sektör Bazında Stoklardaki Değişimin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

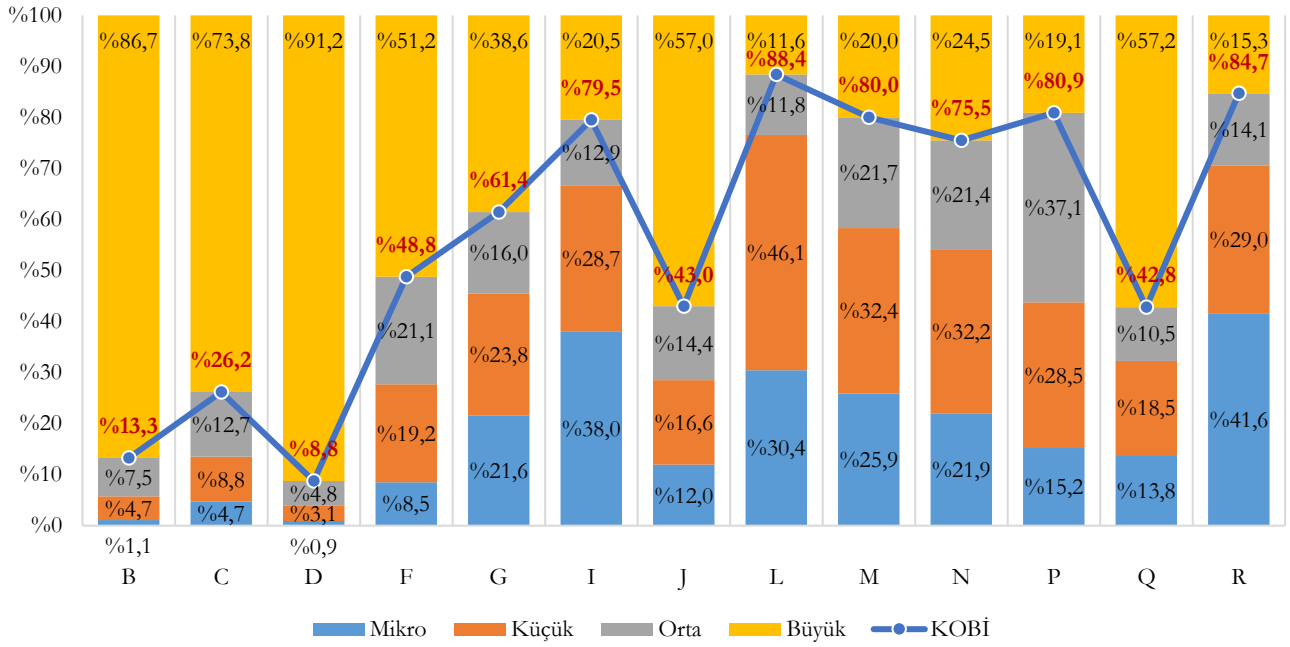

Stoklardaki değişim açısından KOBİ'ler ve büyük ölçekli girişimler karşılaştırıldığında; KOBİ'lerde ticaret sektörünün, büyük ölçekli girişimlerde imalat sektörünün en büyük paya sahip olduğu görülmektedir. Ölçek bazında stoklardaki değişimin sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 176 - Ölçek Bazında Stoklardaki Değişimin Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

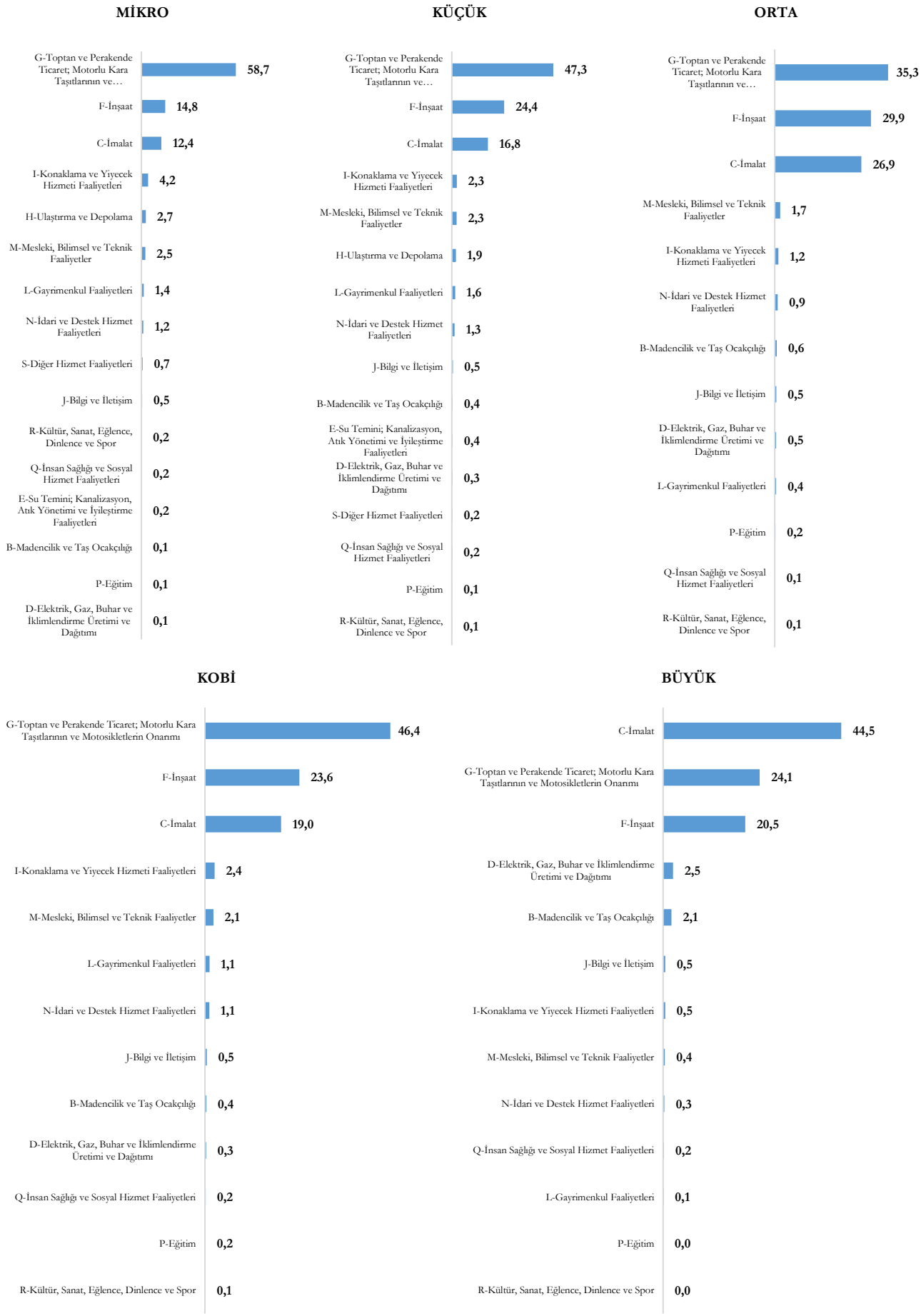

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 177 - Ölçek ve Sektörlere Göre Stoklardaki Değişim (Milyon ₺), 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	370	0,1	1,1	1.575	0,4	4,7	2.553	0,6	7,5	4.499	0,4	13,3	29.346	2,1	86,7	33.845
C-İmalat	39.964	12,4	4,7	74.189	16,8	8,8	106.892	26,9	12,7	221.045	19,0	26,2	623.832	44,5	73,8	844.876
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	348	0,1	0,9	1.179	0,3	3,1	1.839	0,5	4,8	3.366	0,3	8,8	35.052	2,5	91,2	38.418
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	665	0,2	7,5	1.557	0,4	17,5	*	-	-	*	-	-	*	-	-	8.886
F-İnşaat	47.734	14,8	8,5	107.790	24,4	19,2	118.796	29,9	21,1	274.320	23,6	48,8	287.798	20,5	51,2	562.118
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	189.641	58,7	21,6	208.960	47,3	23,8	139.996	35,3	16,0	538.597	46,4	61,4	338.173	24,1	38,6	876.770
H-Ulaştırma ve Depolama	8.649	2,7	11,8	8.308	1,9	11,4	*	-	-	*	-	-	*	-	-	73.090
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13.526	4,2	38,0	10.216	2,3	28,7	4.600	1,2	12,9	28.342	2,4	79,5	7.294	0,5	20,5	35.637
J-Bilgi ve İletişim	1.593	0,5	12,0	2.208	0,5	16,6	1.923	0,5	14,4	5.725	0,5	43,0	7.595	0,5	57,0	13.319
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	4.549	1,4	30,4	6.895	1,6	46,1	1.769	0,4	11,8	13.213	1,1	88,4	1.734	0,1	11,6	14.947
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	7.948	2,5	25,9	9.969	2,3	32,4	6.678	1,7	21,7	24.595	2,1	80,0	6.141	0,4	20,0	30.737
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3.775	1,2	21,9	5.559	1,3	32,2	3.686	0,9	21,4	13.020	1,1	75,5	4.220	0,3	24,5	17.241
P-Eğitim	352	0,1	15,2	660	0,1	28,5	858	0,2	37,1	1.870	0,2	80,9	441	0,0	19,1	2.311
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	693	0,2	13,8	927	0,2	18,5	526	0,1	10,5	2.147	0,2	42,8	2.869	0,2	57,2	5.016
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	759	0,2	41,6	529	0,1	29,0	257	0,1	14,1	1.545	0,1	84,7	279	0,0	15,3	1.825
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	2.314	0,7	62,1	1.079	0,2	28,9	*	-	-	*	-	-	*	-	-	3.728
Toplam	**322.880**	**100,0**	**12,6**	**441.600**	**100,0**	**17,2**	**396.841**	**100,0**	**15,5**	**1.161.321**	**100,0**	**45,3**	**1.401.440**	**100,0**	**54,7**	**2.562.762**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektöründe yer alan girişimlerin mal ve hizmet stoklarındaki değişim 845 Milyar ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerinin stoklarındaki değişim aşağıda verilmiştir.

Şekil 178 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sek. Girişimlerinin Stoklarındaki Değişim (Milyar ₺), 2013-2022

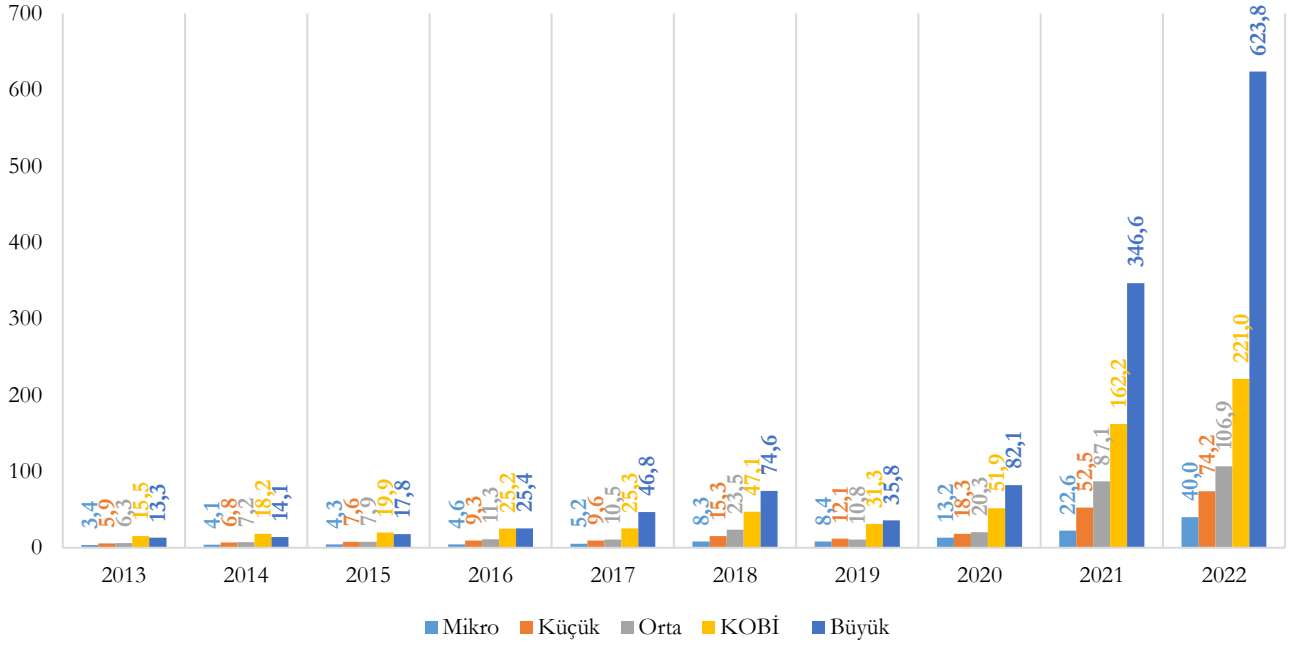

2022 yılında imalat sektörü girişimlerinin stoklarındaki değişimin %4,7'sini mikro ölçekli, %8,8'ini küçük ölçekli, %12,7'sini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup imalat sektörü KOBİ'lerinin imalat sektörü stok değişimindeki payı %26,2'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerinin stoklarındaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 179 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerinin Stoklarındaki Değişimin Dağılımı (%), 2013-2022

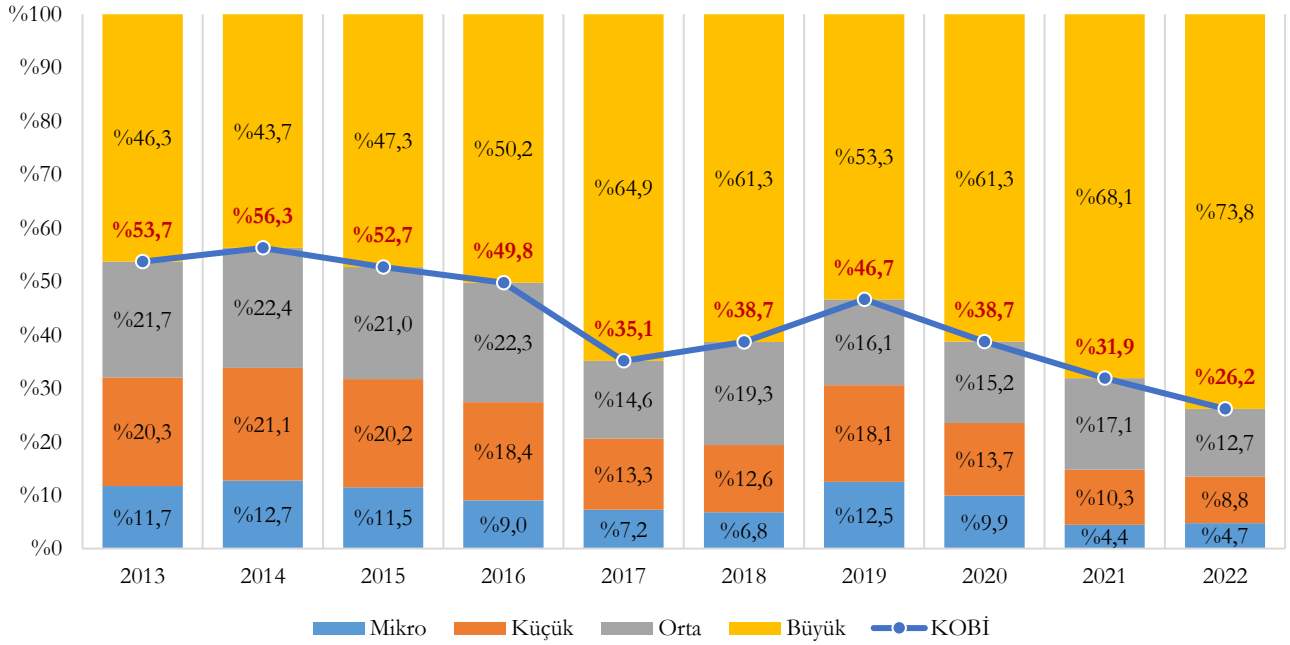

Ölçek bazında stoklardaki değişimin imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 180 - Ölçek Bazında Stoklardaki Değişimin İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

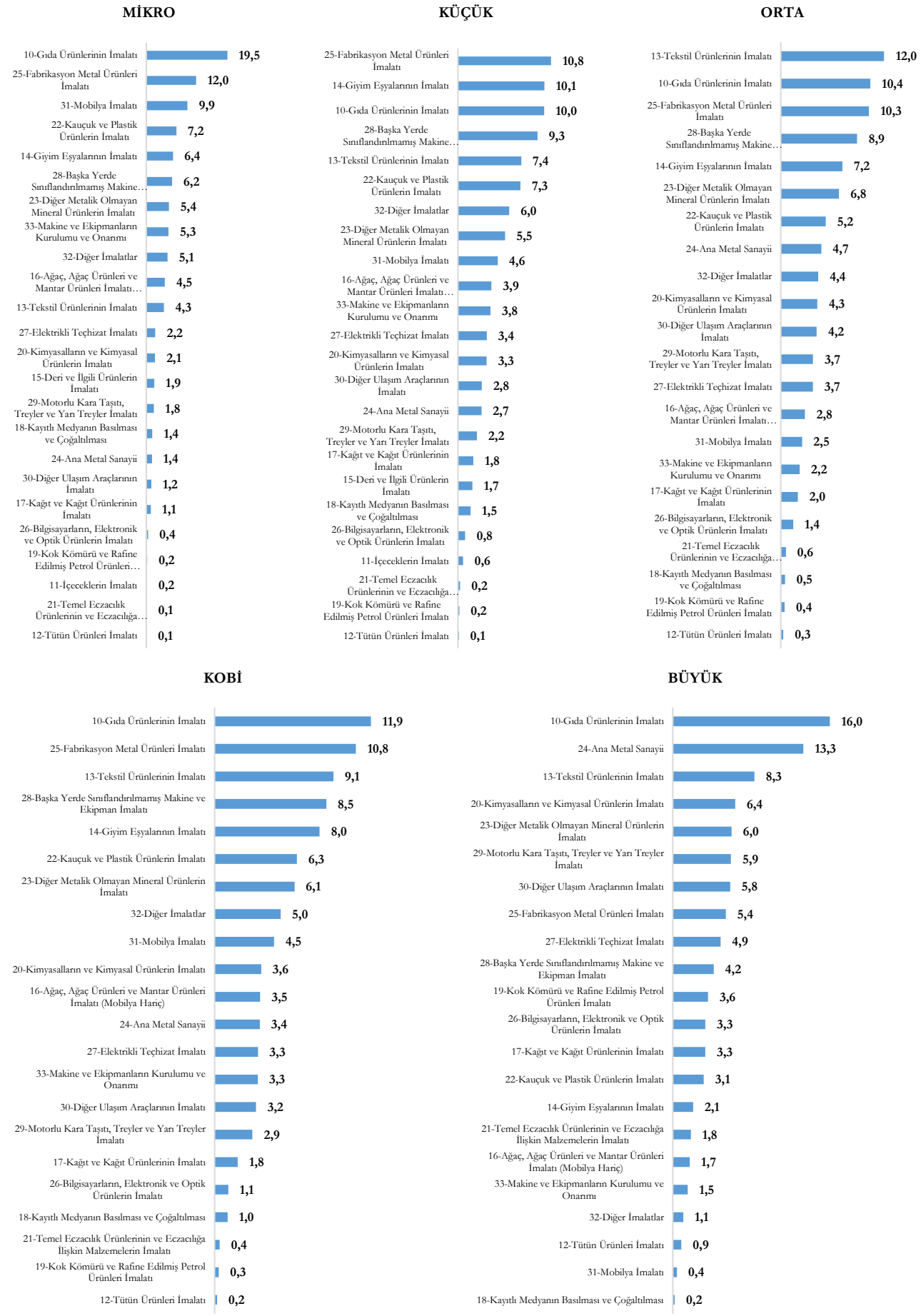

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı", %3 ile stoklardaki değişimde KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "31-Mobilya İmalatı" %79,8 ile stoklardaki değişimde KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki stoklardaki değişimin ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 181 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Stoklardaki Değişimin Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

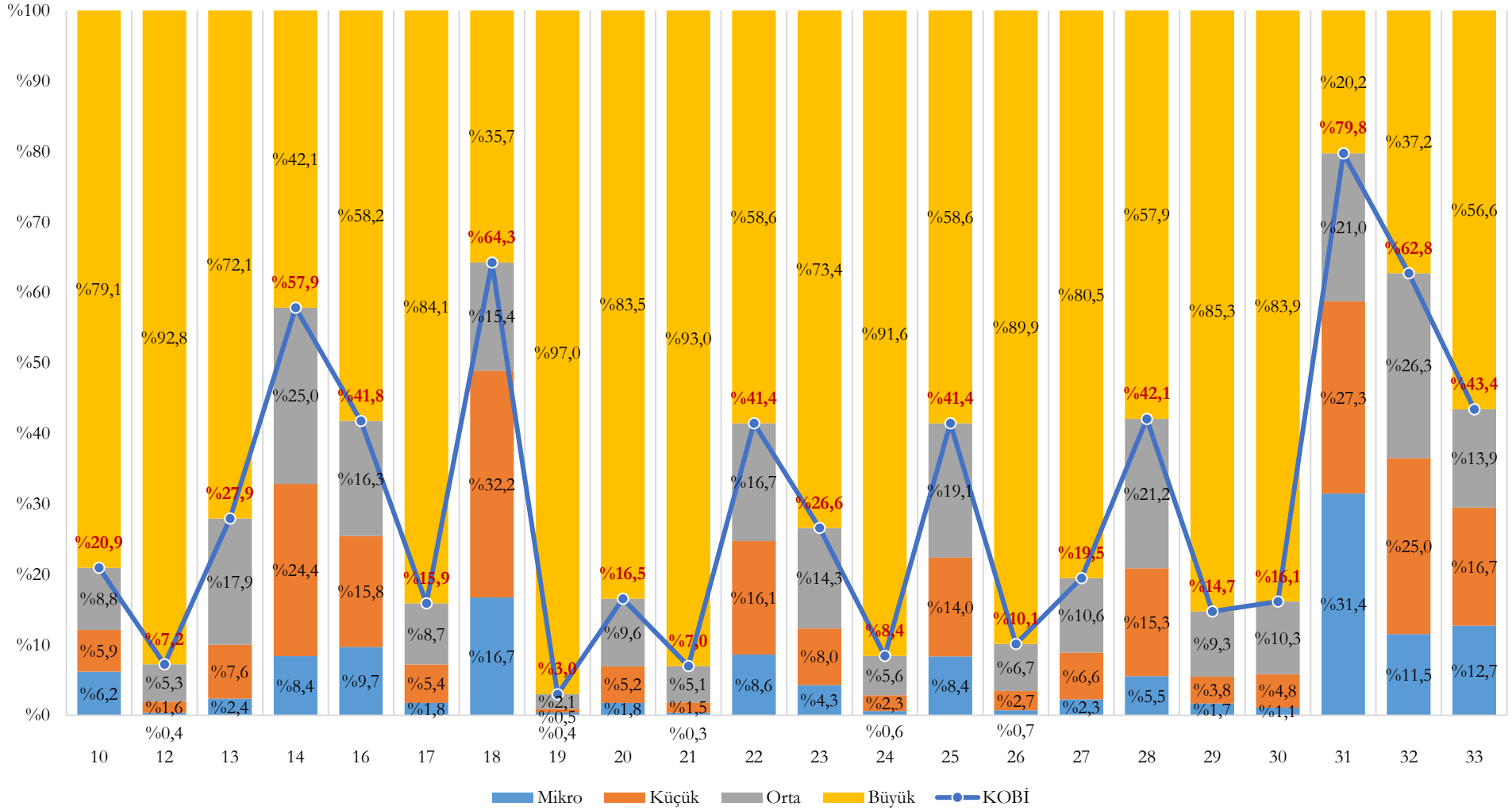

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 18 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Stoklardaki Değişim (Milyon ₺), 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Tutar	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	7.799	19,5	6,2	7.444	10,0	5,9	11.122	10,4	8,8	26.365	11,9	20,9	99.573	16,0	79,1	125.939
11-İçeceklerin İmalatı	70	0,2	0,9	448	0,6	6,1	*	-	-	*	-	-	*	-	-	7.376
12-Tütün Ürünleri İmalatı	22	0,1	0,4	93	0,1	1,6	308	0,3	5,3	423	0,2	7,2	5.409	0,9	92,8	5.831
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	1.703	4,3	2,4	5.472	7,4	7,6	12.851	12,0	17,9	20.026	9,1	27,9	51.693	8,3	72,1	71.719
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	2.567	6,4	8,4	7.477	10,1	24,4	7.650	7,2	25,0	17.695	8,0	57,9	12.890	2,1	42,1	30.585
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	772	1,9	24,7	1.253	1,7	40,2	*	-	-	*	-	-	*	-	-	3.120
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	1.779	4,5	9,7	2.896	3,9	15,8	2.999	2,8	16,3	7.674	3,5	41,8	10.703	1,7	58,2	18.377
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	432	1,1	1,8	1.332	1,8	5,4	2.131	2,0	8,7	3.895	1,8	15,9	20.602	3,3	84,1	24.498
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	569	1,4	16,7	1.095	1,5	32,2	523	0,5	15,4	2.187	1,0	64,3	1.217	0,2	35,7	3.404
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	91	0,2	0,4	120	0,2	0,5	479	0,4	2,1	690	0,3	3,0	22.399	3,6	97,0	23.089
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	843	2,1	1,8	2.472	3,3	5,2	4.544	4,3	9,6	7.859	3,6	16,5	39.651	6,4	83,5	47.510
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	43	0,1	0,3	185	0,2	1,5	631	0,6	5,1	859	0,4	7,0	11.406	1,8	93,0	12.265
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	2.894	7,2	8,6	5.395	7,3	16,1	5.599	5,2	16,7	13.887	6,3	41,4	19.630	3,1	58,6	33.517
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	2.178	5,4	4,3	4.066	5,5	8,0	7.235	6,8	14,3	13.479	6,1	26,6	37.233	6,0	73,4	50.712
24-Ana Metal Sanayii	544	1,4	0,6	2.036	2,7	2,3	5.033	4,7	5,6	7.614	3,4	8,4	82.718	13,3	91,6	90.331
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	4.802	12,0	8,4	8.046	10,8	14,0	10.961	10,3	19,1	23.808	10,8	41,4	33.637	5,4	58,6	57.445
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	170	0,4	0,7	627	0,8	2,7	1.536	1,4	6,7	2.332	1,1	10,1	20.661	3,3	89,9	22.993
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	863	2,2	2,3	2.487	3,4	6,6	3.982	3,7	10,6	7.331	3,3	19,5	30.344	4,9	80,5	37.675
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	2.484	6,2	5,5	6.870	9,3	15,3	9.484	8,9	21,2	18.837	8,5	42,1	25.958	4,2	57,9	44.795
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	727	1,8	1,7	1.642	2,2	3,8	4.008	3,7	9,3	6.378	2,9	14,7	36.880	5,9	85,3	43.258
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	477	1,2	1,1	2.063	2,8	4,8	4.454	4,2	10,3	6.994	3,2	16,1	36.358	5,8	83,9	43.351
31-Mobilya İmalatı	3.958	9,9	31,4	3.434	4,6	27,3	2.645	2,5	21,0	10.036	4,5	79,8	2.548	0,4	20,2	12.585
32-Diğer İmalatlar	2.045	5,1	11,5	4.433	6,0	25,0	4.662	4,4	26,3	11.140	5,0	62,8	6.613	1,1	37,2	17.753
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	2.134	5,3	12,7	2.804	3,8	16,7	2.336	2,2	13,9	7.274	3,3	43,4	9.474	1,5	56,6	16.748
Toplam	**39.964**	**100,0**	**4,7**	**74.189**	**100,0**	**8,8**	**106.892**	**100,0**	**12,7**	**221.045**	**100,0**	**26,2**	**623.832**	**100,0**	**73,8**	**844.876**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişim 48,1 Milyar ₺'dir. Bunun %0,5'i mikro ölçekli, %1,9'u küçük ölçekli, %4,8'i orta ölçekli girişimlere ait olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin stoklarındaki değişimin payı %7,1'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 182 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022

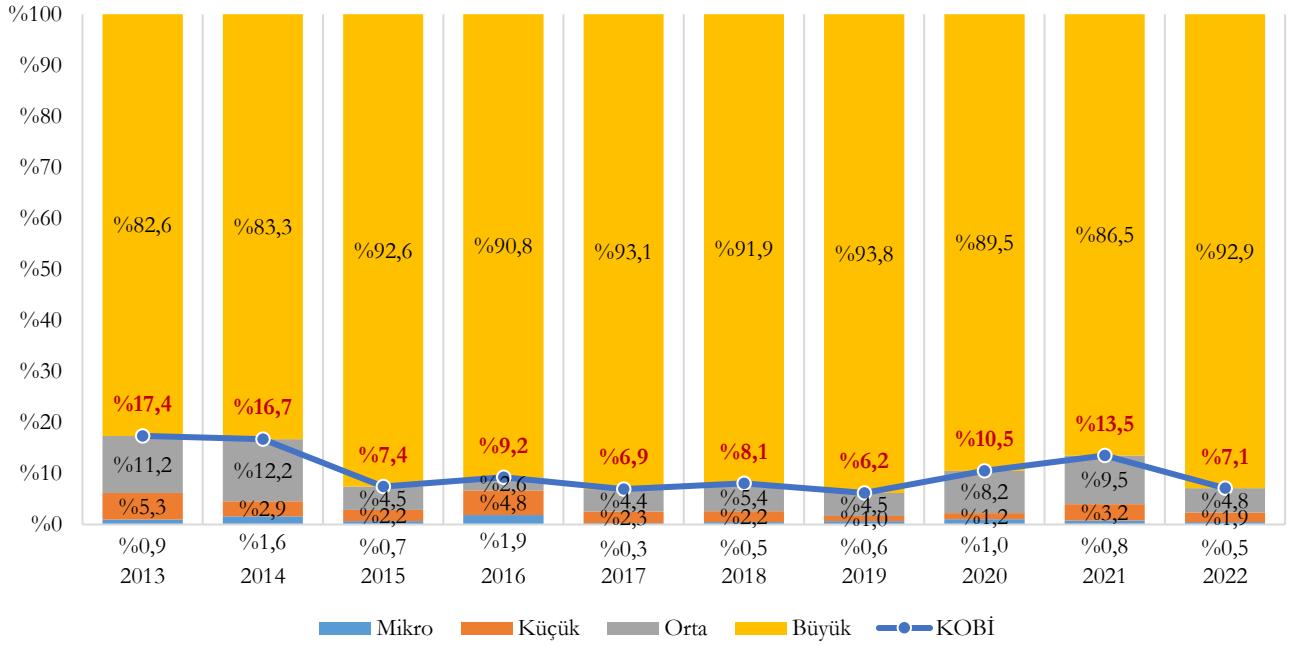

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişim 192 Milyar ₺'dir. Bunun %2,7'si mikro ölçekli, %7,4'ü küçük ölçekli, %12,7'si orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin stoklarındaki değişimin payı %22,7'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 183 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022

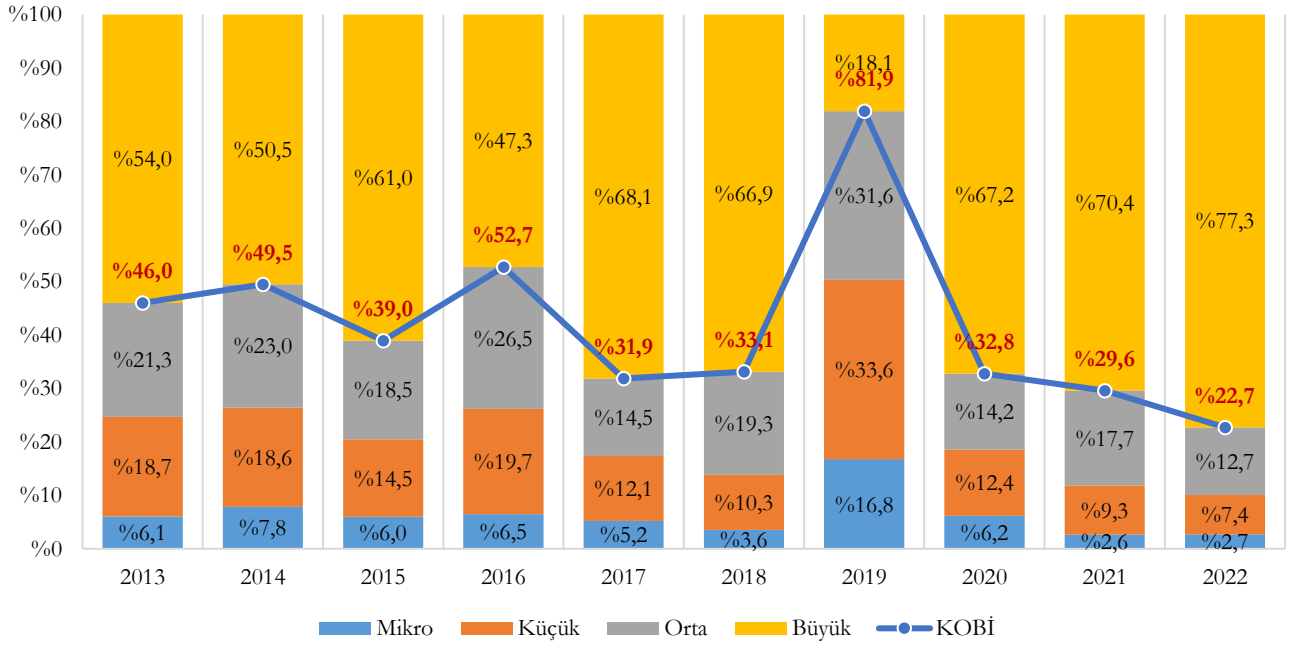

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişim 285 Milyar ₺'dir. Bunun %4,6'sı mikro ölçekli, %8,4'ü küçük ölçekli, %12,1'i orta ölçekli girişimlere ait olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin stoklarındaki değişimin payı %25,1'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 184 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022

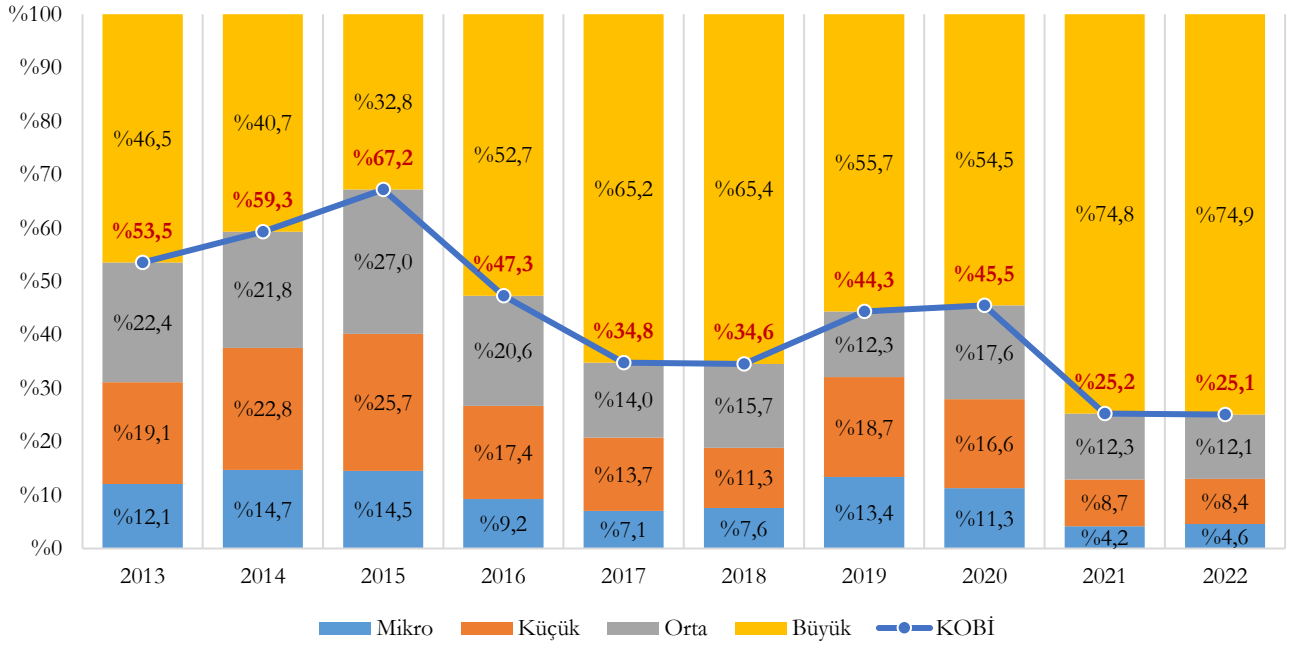

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişim 319 Milyar ₺'dir. Bunun %6,7'si mikro ölçekli, %11'i küçük ölçekli, %14,4'ü orta ölçekli girişimlere ait olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin stoklarındaki değişimin payı %32,1'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerin stoklarındaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 185 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerin Stoklarındaki Değişimin Dağ. (%), 2013-2022

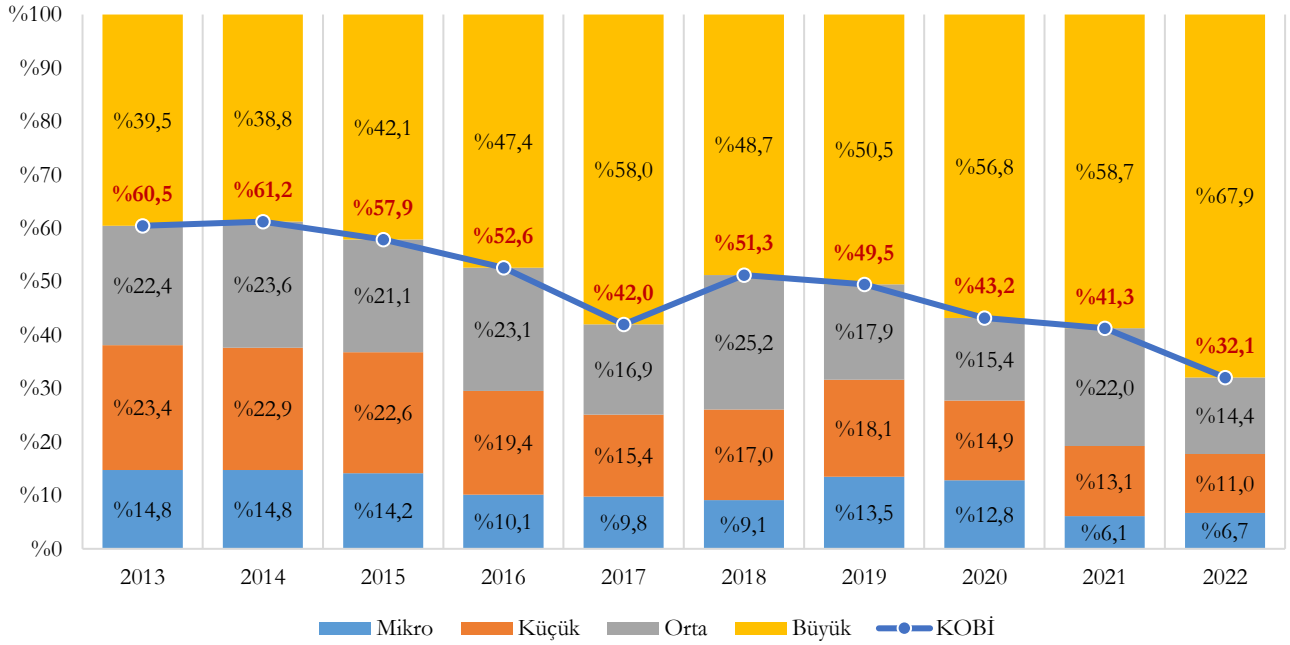

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerin stoklarındaki değişimin teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerin stoklarındaki değişimde yüksek teknolojiye sahip olanların payı %1,5'tir. KOBİ'lerin stoklarındaki değişimin yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 186 - KOBİ'lerin Stoklarındaki Değişimin Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre Dağ. (%), 2013-2022

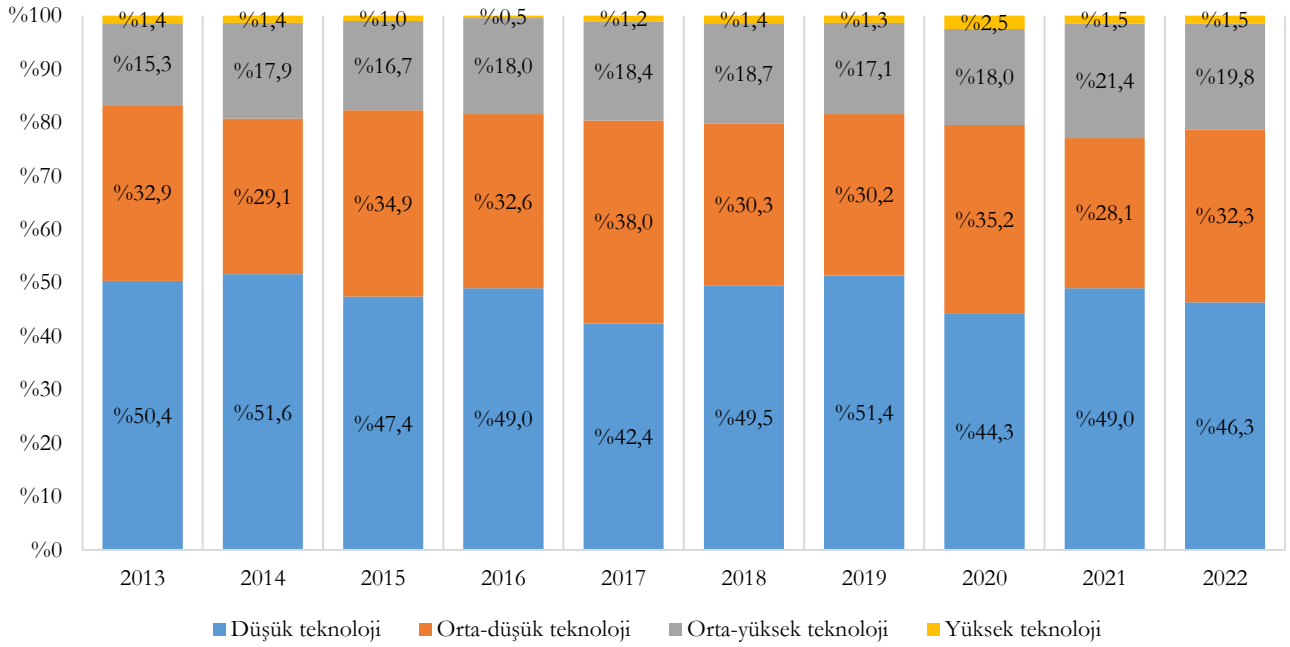

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerin stoklarındaki değişimde %5,7 iken KOBİ'lerin stoklarındaki değişimde %1,5, büyük ölçekli girişimlerin stoklarındaki değişimde ise %7,2'dir. Ölçek büyüdükçe stoklardaki değişimde yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre stoklardaki değişimin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 187 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Stoklardaki Değişimin Dağılımı (%), 2022

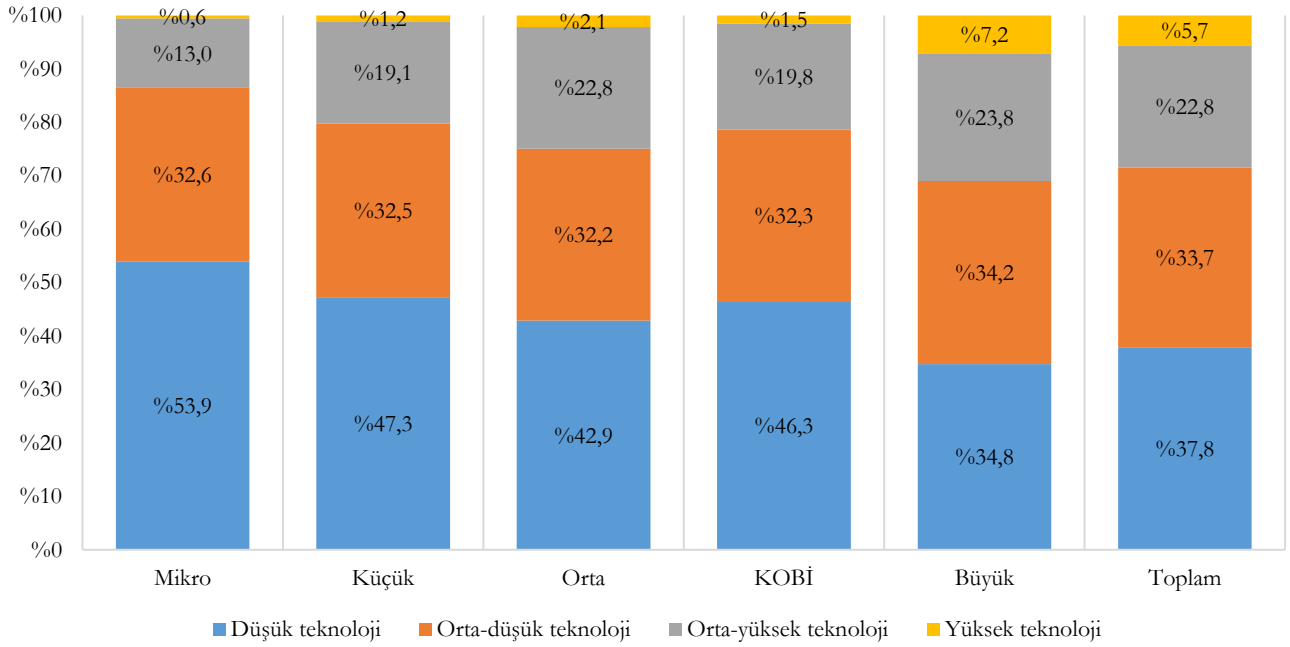

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.15. Girişim Başına Mal ve Hizmet Stoklarındaki Değişim

Girişim başına mal ve hizmet stoklarındaki değişim, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı mal ve hizmet stoklarındaki değişim verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 677 Bin ₺ olan girişim başına stoklardaki değişim, KOBİ'lerde 308 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 125 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 188 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2013-2022

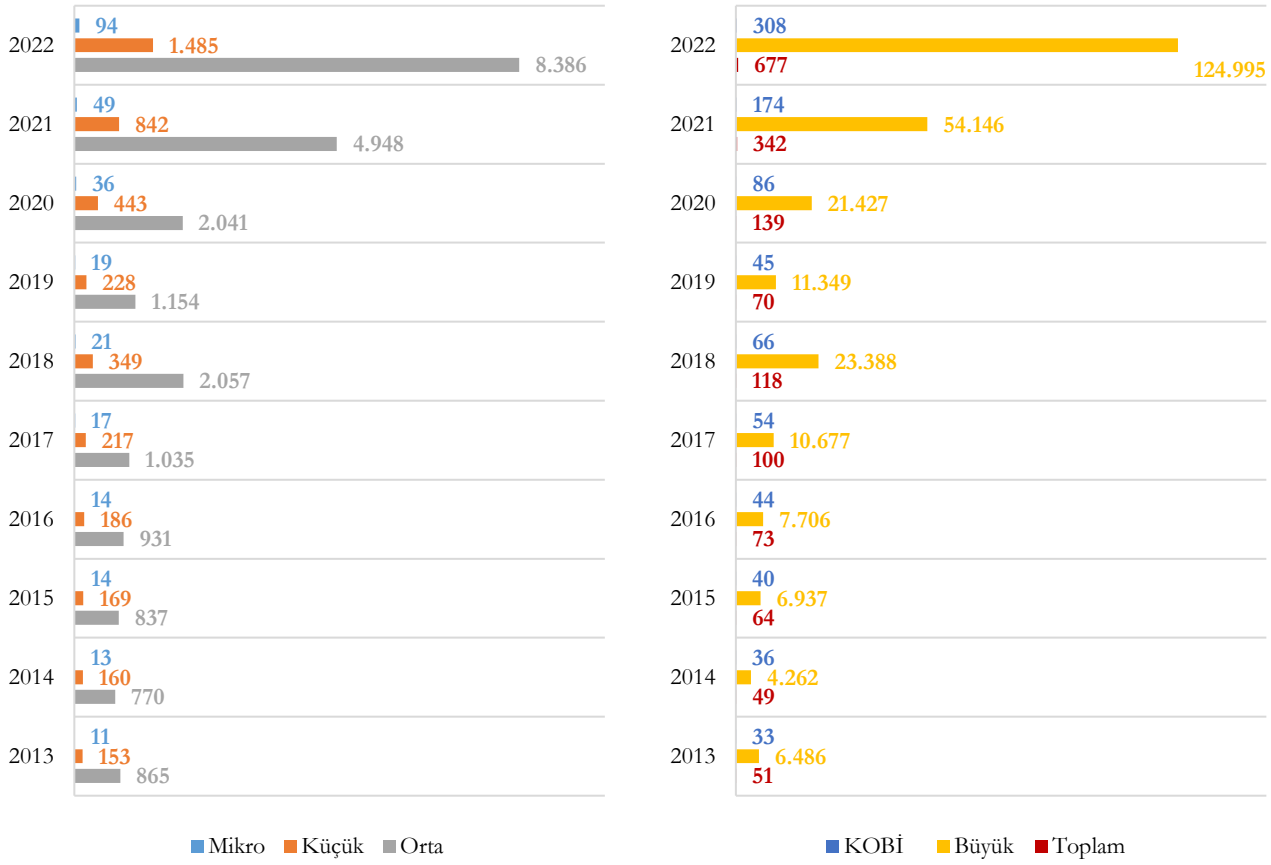

2022 yılında tüm girişimlerde "D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" 6,5 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına stoklardaki değişim değerine sahip iken, KOBİ'lerde 971 Bin ₺ ile "F-İnşaat", büyük ölçekli girişimlerde ise 353 Bin ₺ ile "F-İnşaat" en yüksek girişim başına stoklardaki değişim değerine sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 189 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2022

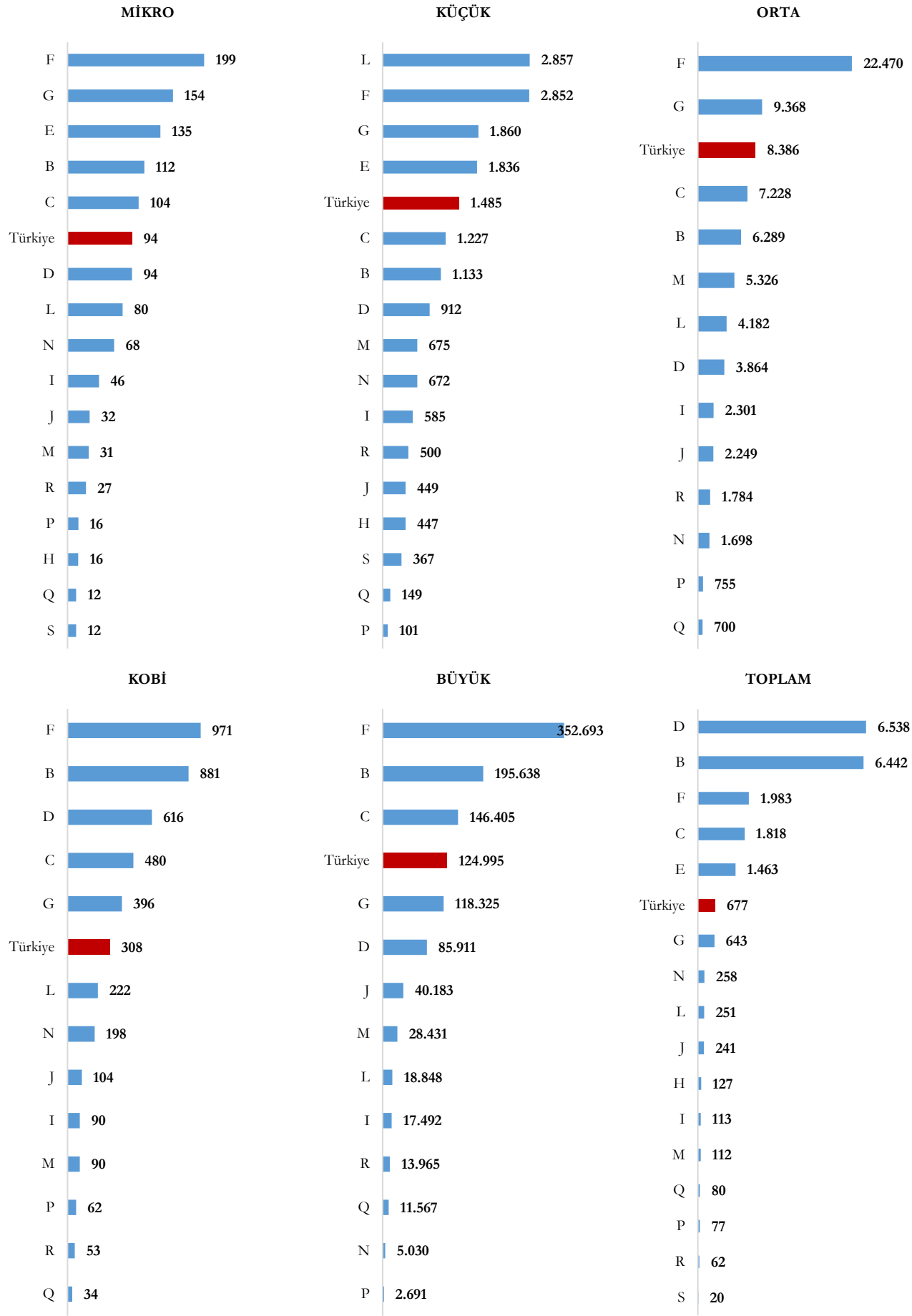

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 1,8 Milyon ₺ olan girişim başına stoklardaki değişim değeri, imalat sektörü KOBİ'lerinde 480 Bin ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 146 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 190 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Girişimlerinde Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2013-2022

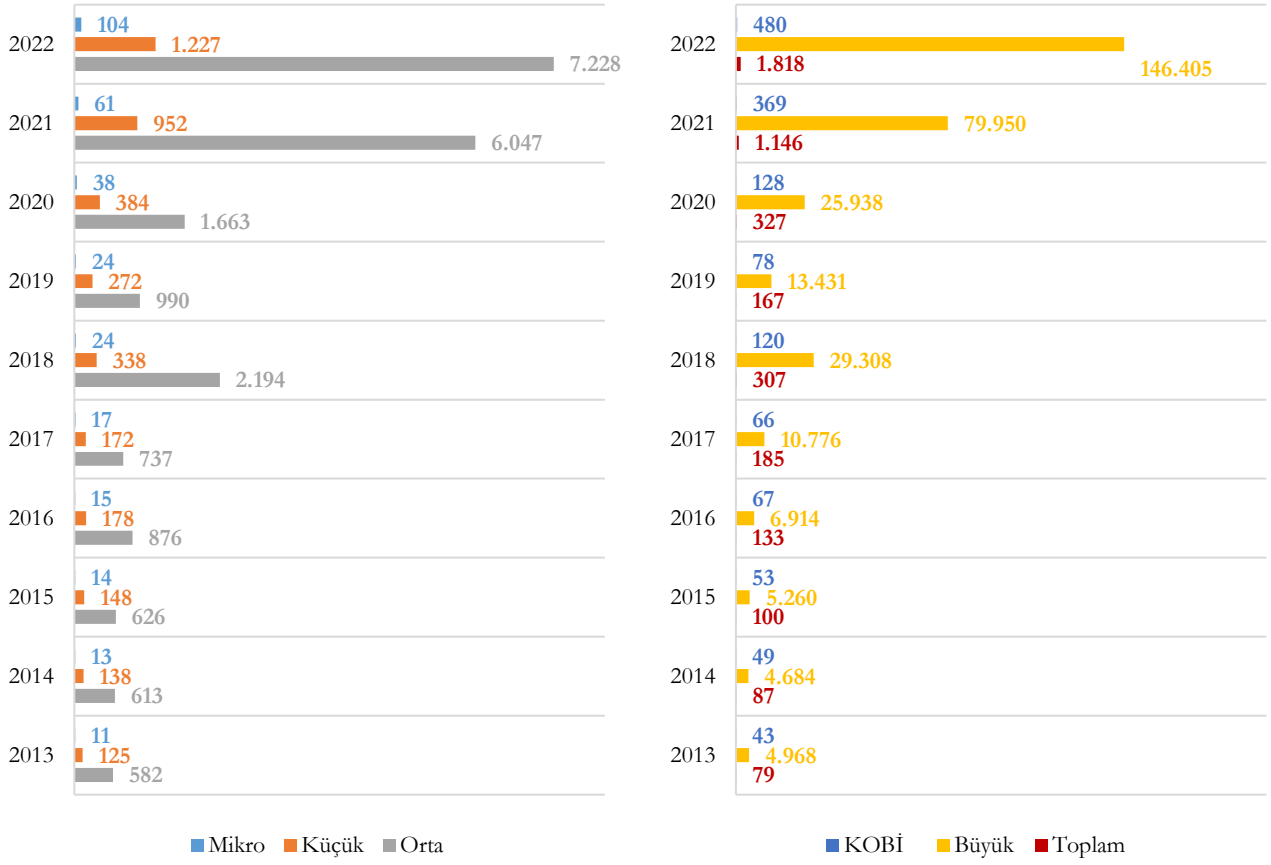

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 79,9 Milyon ₺ ile en yüksek girişim başına stoklardaki değişim değerine sahip iken, KOBİ'lerde 6,7 Milyon ₺ ile "12-Tütün Ürünleri İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 1,3 Milyar ₺ ile "19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı" en yüksek girişim başına stoklardaki değişim değerine sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 191 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2022

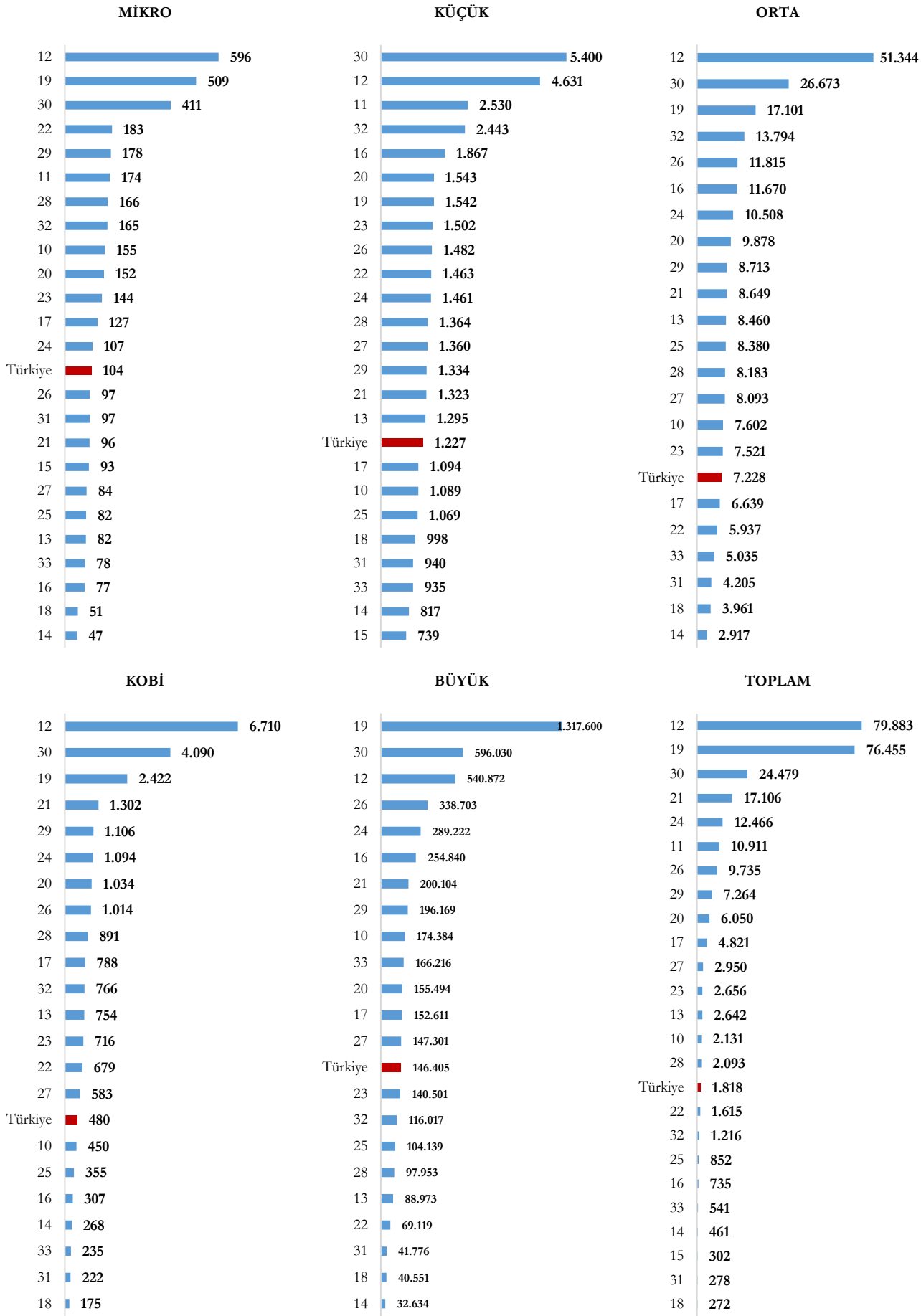

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 1,1 Milyon ₺ olan girişim başına stoklardaki değişim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 347 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 192 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklardaki Değ. (Bin ₺), 2013-2022

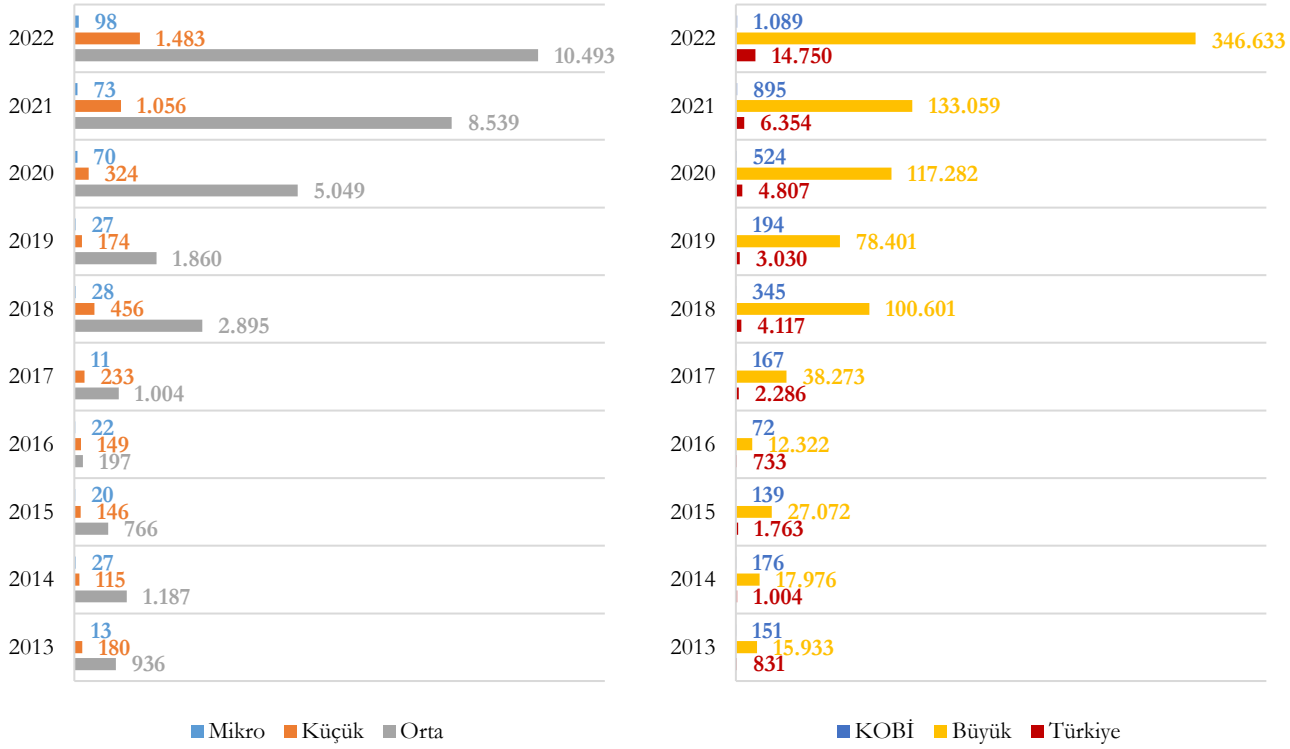

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 836 Bin ₺ olan girişim başına stoklardaki değişim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 152 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 193 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklar. Değ. (Bin ₺), 2013-2022

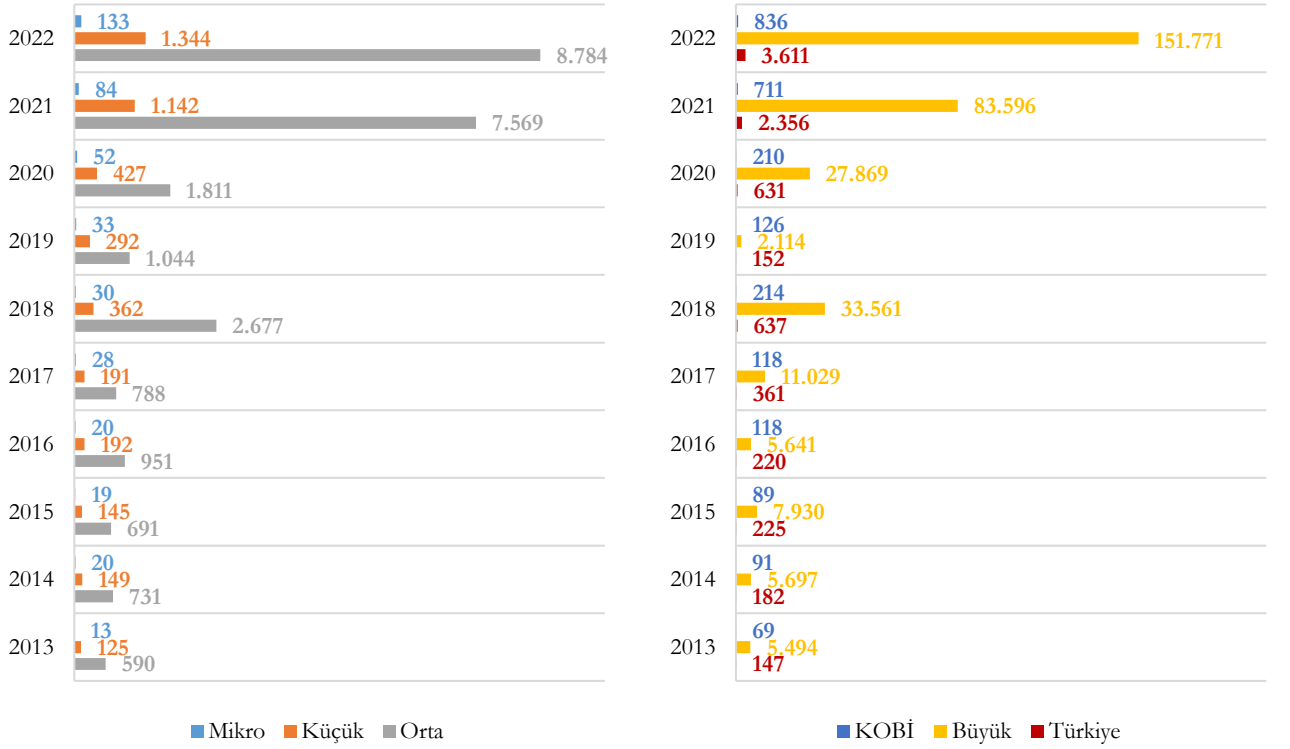

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 493 Bin ₺ olan girişim başına stoklardaki değişim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 172 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 194 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklar. Değ. (Bin ₺), 2013-2022

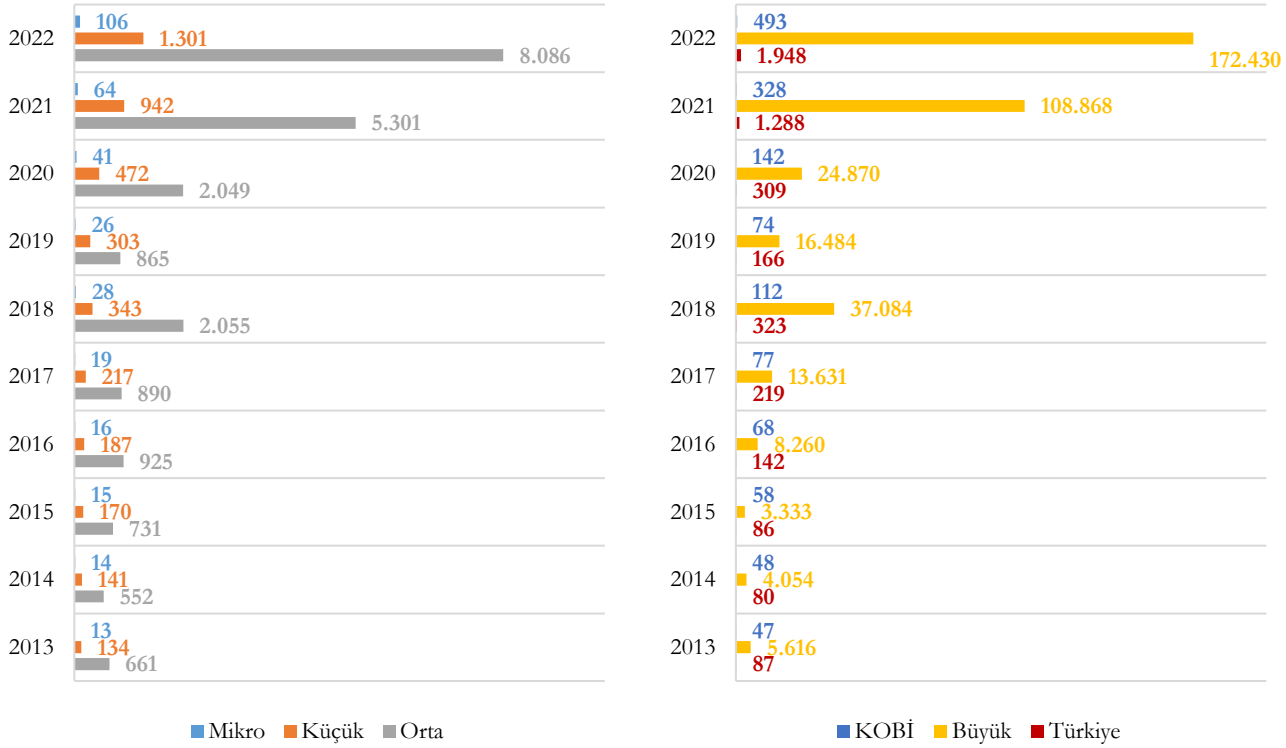

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 394 Bin ₺ olan girişim başına stoklardaki değişim değeri, büyük ölçekli girişimlerde 113 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 195 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Girişim. G.B.Stoklar. Değişim (Bin ₺), 2013-2022

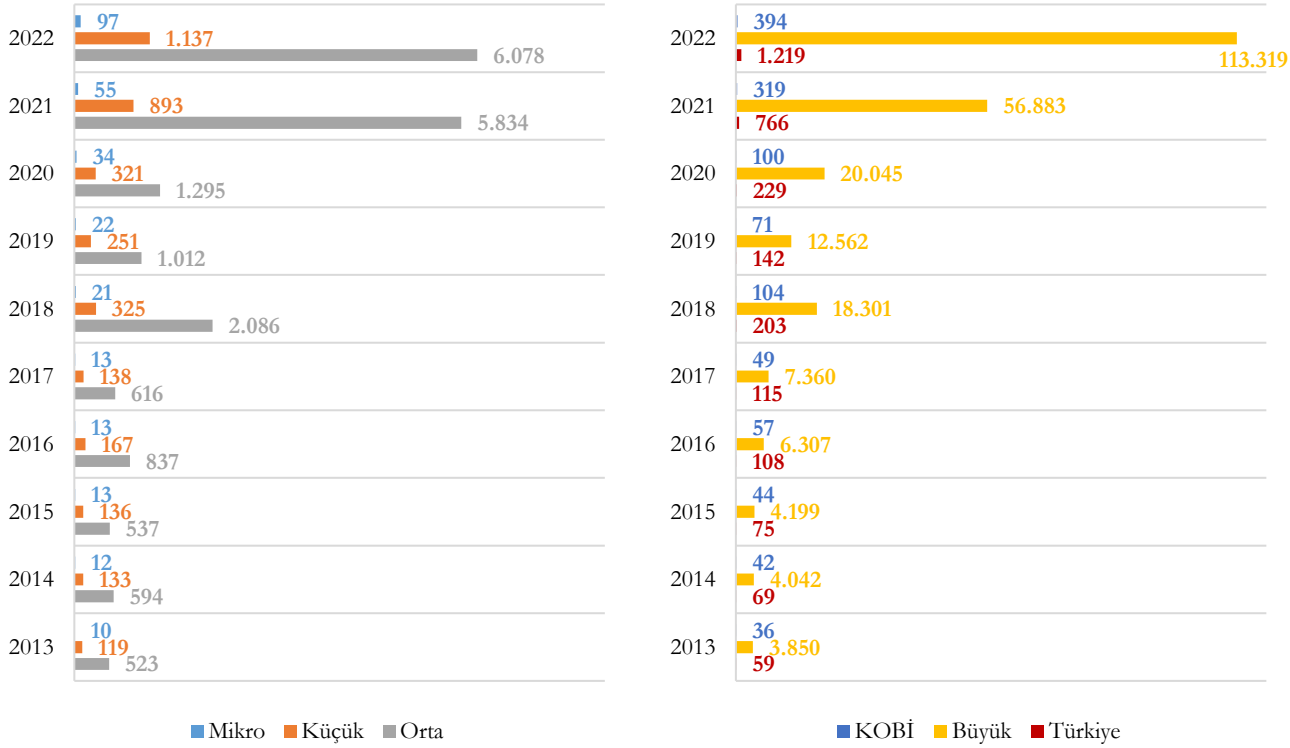

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerinin, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin yaklaşık 2,8 katı, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin yaklaşık 2,2 katı, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerinkinin ise yaklaşık 1,3 katı kadar olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 196 - Yıllara ve Teknoloji Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2013-2022

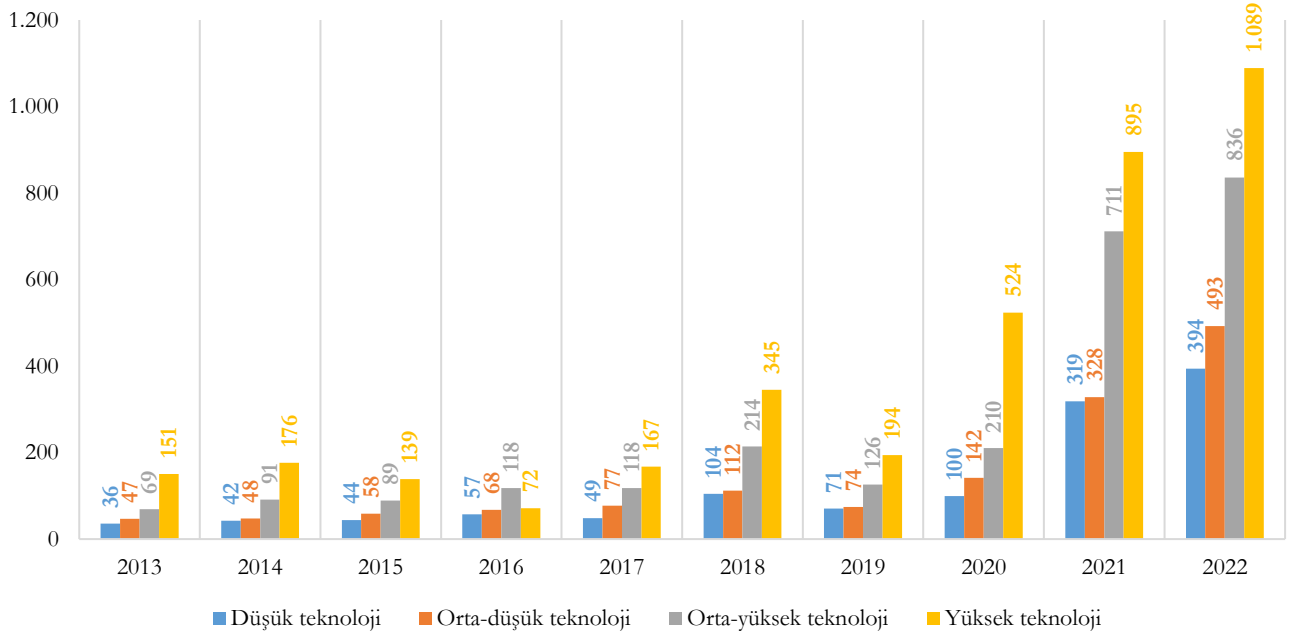

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına stoklardaki değişim değerleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 197 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Stoklardaki Değişim (Bin ₺), 2022

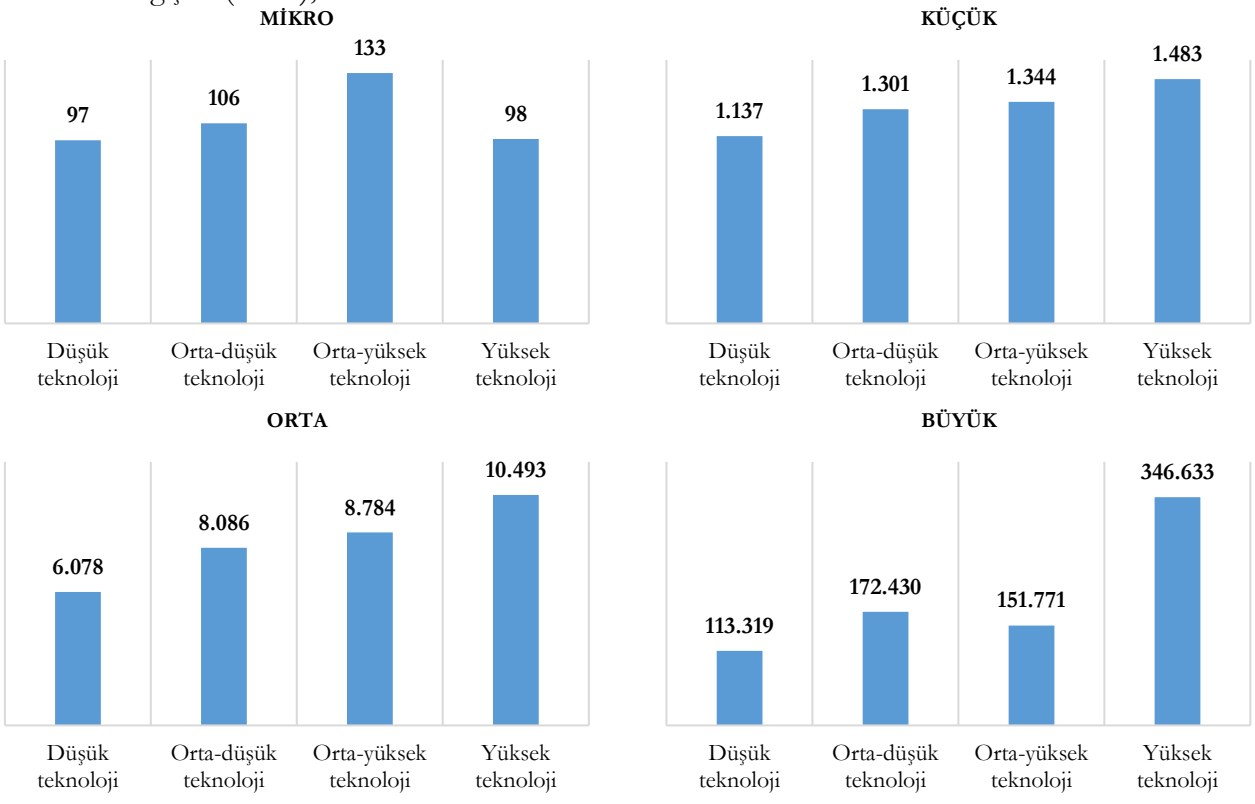

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.16. Ücretli Çalışanların Sayısı

Ücretli çalışanların sayısı, maaş, ücret, komisyon, ikramiye, parça başı ödeme veya ayni karşılıklar şeklinde yapılan ödemeleri alan, iş akdine sahip ve işveren için çalışan kişilerin sayısını ifade etmektedir.

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında tüm girişimlerdeki ücretli çalışan sayısı 15.540.618 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre ücretli çalışan sayısı aşağıda verilmiştir.

Şekil 198 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ücretli Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022

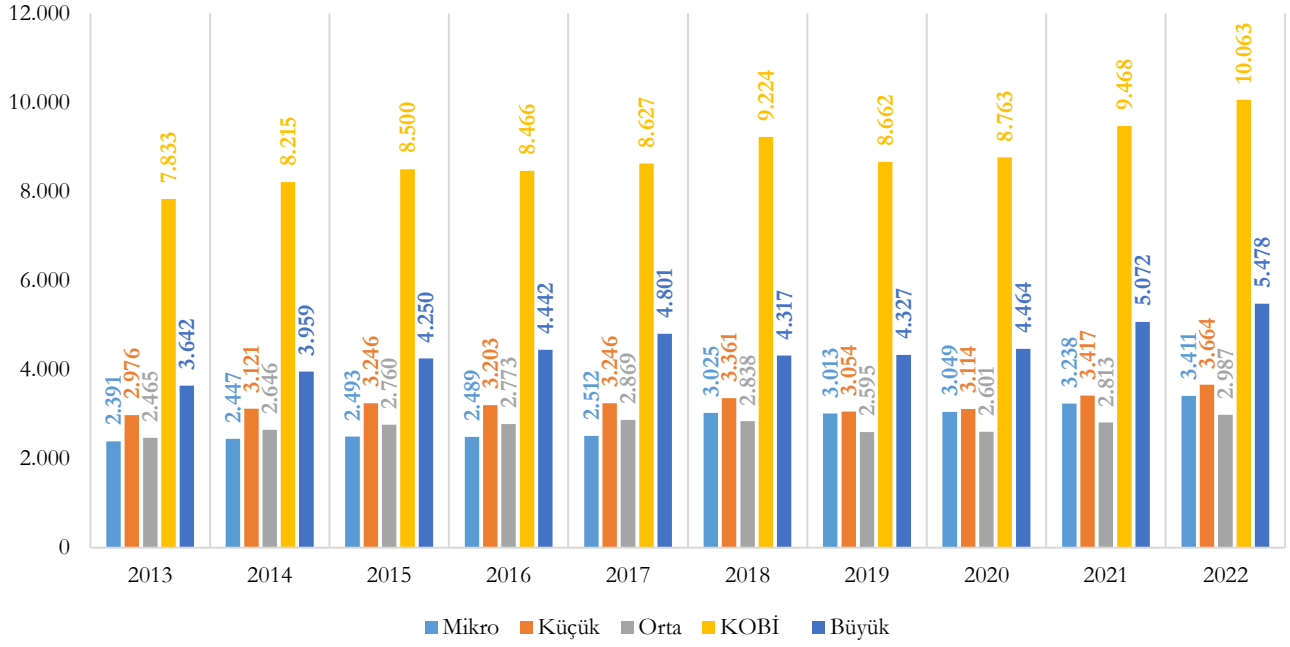

2022 yılı toplam ücretli çalışan sayısının %22'si mikro ölçekli, %23,6'sı küçük ölçekli, %19,2'si orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup KOBİ'lerin ücretli çalışan sayısındaki payı %64,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 199 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

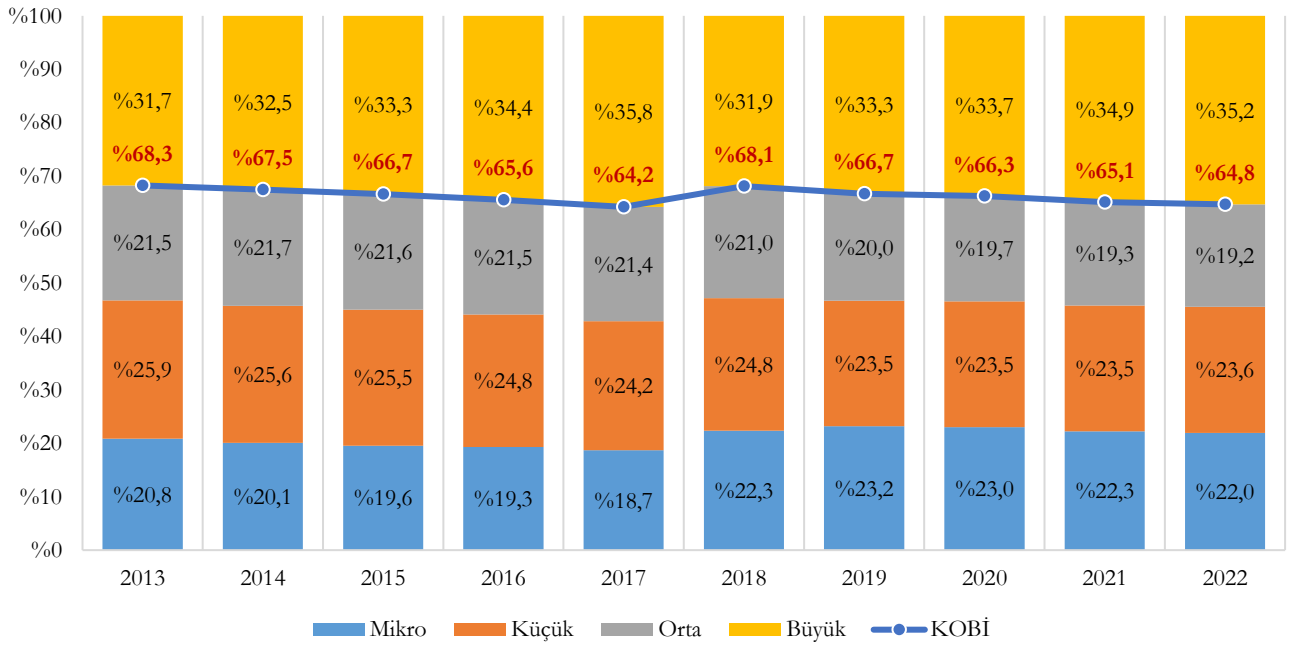

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında KOBİ'ler sanayi sektöründeki ücretli çalışan sayısının %54,8'ini teşkil etmiştir. Sektör gruplarındaki ücretli çalışan sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 200 - Sektör Gruplarındaki Ücretli Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

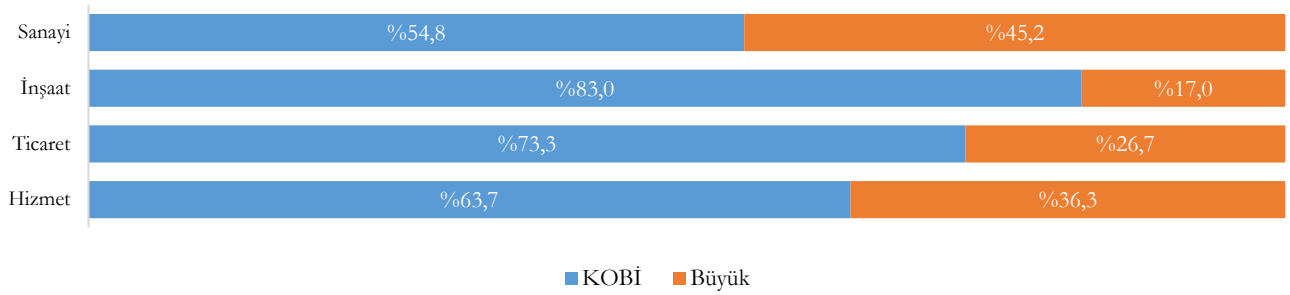

2022 yılında sanayi sektörü, KOBİ'lerdeki ücretli çalışan sayısının %27,3'ünü, büyük ölçekli girişimlerdeki ücretli çalışan sayısının ise %41,3'ünü teşkil etmiştir. Ölçek bazında ücretli çalışan sayısının sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 201 - Ölçek Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

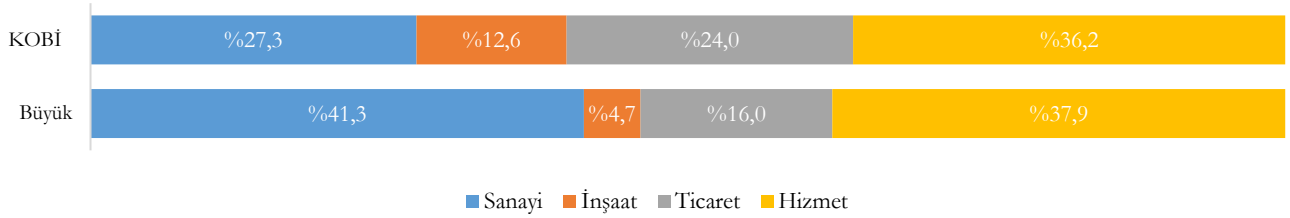

"D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağıtımı", %20,2 ile ücretli çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en az olduğu sektör iken "S-Diğer Hizmet Faaliyetleri" %98,2 ile ücretli çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en fazla olduğu sektördür. Sektörlerdeki ücretli çalışan say. ölçeklere göre dağ. aşağıda yer almaktadır.

Şekil 202 - Sektör Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

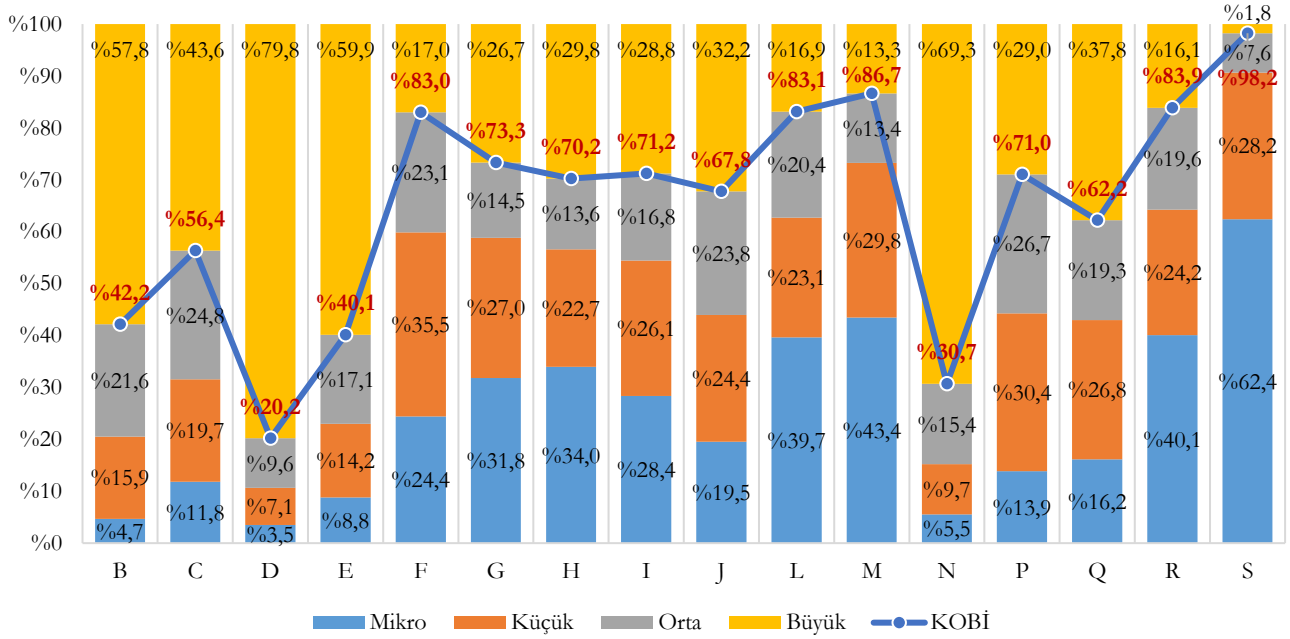

Hem KOBİ'lerde hem de büyük ölçekli girişimlerde en fazla ücretli çalışan imalat sektöründedir. Ölçek bazında ücretli çalışan sayısının sektörlere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 203 - Ölçek Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%), 2022

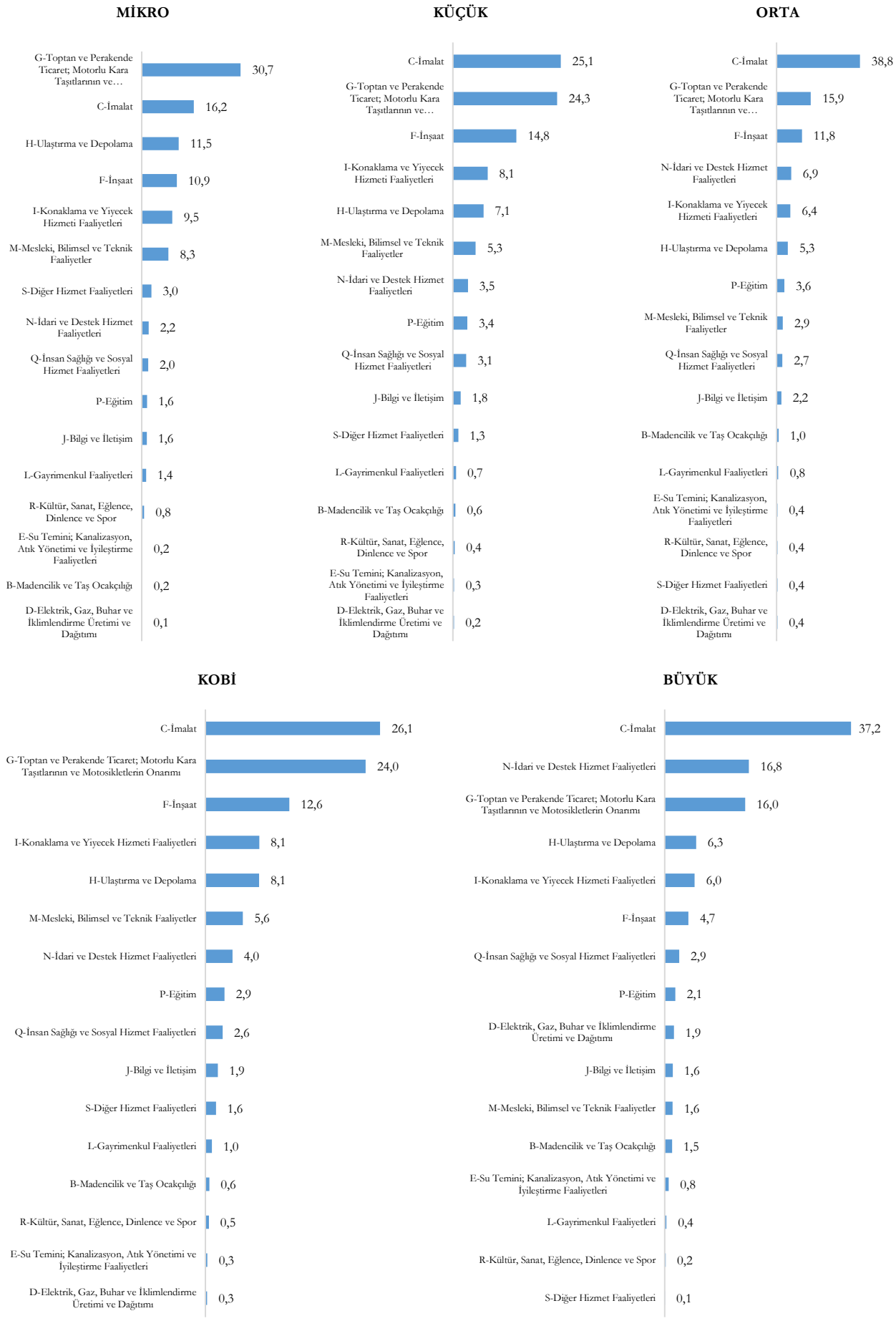

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 19 - Ölçek ve Sektörlere Göre Ücretli Çalışan Sayısı, 2022

SEKTÖR (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6.492	0,2	4,7	22.066	0,6	15,9	30.035	1,0	21,6	58.593	0,6	42,2	80.399	1,5	57,8	138.992
C-İmalat	551.765	16,2	11,8	920.204	25,1	19,7	1.158.916	38,8	24,8	2.630.885	26,1	56,4	2.036.158	37,2	43,6	4.667.043
D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4.445	0,1	3,5	9.097	0,2	7,1	12.220	0,4	9,6	25.762	0,3	20,2	101.635	1,9	79,8	127.397
E-Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	6.555	0,2	8,8	10.613	0,3	14,2	12.796	0,4	17,1	29.964	0,3	40,1	44.720	0,8	59,9	74.684
F-İnşaat	371.697	10,9	24,4	540.593	14,8	35,5	352.761	11,8	23,1	1.265.051	12,6	83,0	259.326	4,7	17,0	1.524.377
G-Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1.047.153	30,7	31,8	888.658	24,3	27,0	476.307	15,9	14,5	2.412.118	24,0	73,3	879.037	16,0	26,7	3.291.155
H-Ulaştırma ve Depolama	391.881	11,5	34,0	261.431	7,1	22,7	156.837	5,3	13,6	810.149	8,1	70,2	343.830	6,3	29,8	1.153.979
I-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	322.650	9,5	28,4	297.158	8,1	26,1	190.842	6,4	16,8	810.650	8,1	71,2	327.223	6,0	28,8	1.137.873
J-Bilgi ve İletişim	53.747	1,6	19,5	67.327	1,8	24,4	65.636	2,2	23,8	186.710	1,9	67,8	88.741	1,6	32,2	275.451
L-Gayrimenkul Faaliyetleri	46.463	1,4	39,7	27.011	0,7	23,1	23.880	0,8	20,4	97.354	1,0	83,1	19.776	0,4	16,9	117.130
M-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	282.896	8,3	43,4	194.026	5,3	29,8	87.365	2,9	13,4	564.287	5,6	86,7	86.888	1,6	13,3	651.175
N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	73.713	2,2	5,5	128.555	3,5	9,7	205.213	6,9	15,4	407.481	4,0	30,7	920.940	16,8	69,3	1.328.421
P-Eğitim	56.143	1,6	13,9	123.126	3,4	30,4	108.198	3,6	26,7	287.467	2,9	71,0	117.398	2,1	29,0	404.865
Q-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	67.958	2,0	16,2	112.513	3,1	26,8	80.914	2,7	19,3	261.385	2,6	62,2	158.709	2,9	37,8	420.094
R-Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	25.801	0,8	40,1	15.554	0,4	24,2	12.622	0,4	19,6	53.977	0,5	83,9	10.366	0,2	16,1	64.343
S-Diğer Hizmet Faaliyetleri	102.113	3,0	62,4	46.225	1,3	28,2	12.413	0,4	7,6	160.751	1,6	98,2	2.888	0,1	1,8	163.639
Toplam	**3.411.472**	**100,0**	**22,0**	**3.664.157**	**100,0**	**23,6**	**2.986.955**	**100,0**	**19,2**	**10.062.584**	**100,0**	**64,8**	**5.478.034**	**100,0**	**35,2**	**15.540.618**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki ücretli çalışan sayısı 4.667.043 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki ücretli çalışan sayısı aşağıda verilmiştir.

Şekil 204 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Ücretli Çalışan Sayısı (Bin Kişi), 2013-2022

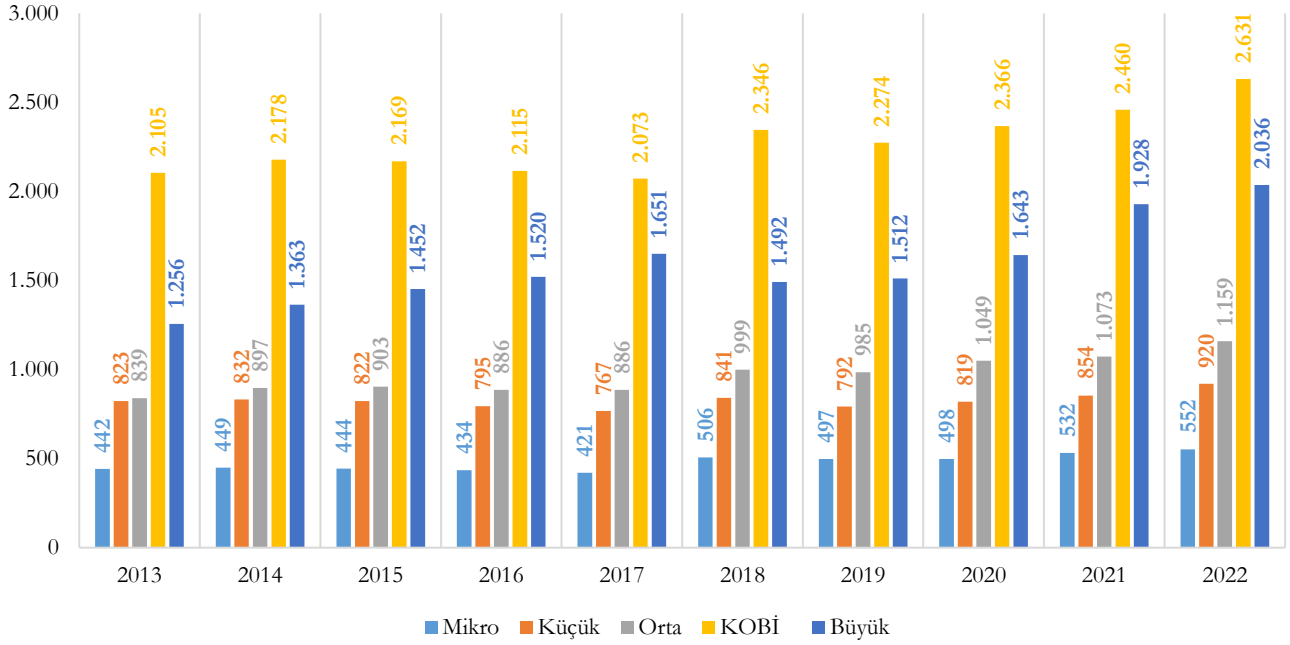

2022 yılında imalat sektörü girişimlerindeki ücretli çalışan sayısının %11,8'ini mikro ölçekli, %19,7'sini küçük ölçekli, %24,8'ini orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup KOBİ'lerin imalat sektörü ücretli çalışan sayısındaki payı %56,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektöründeki ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 205 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektöründeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

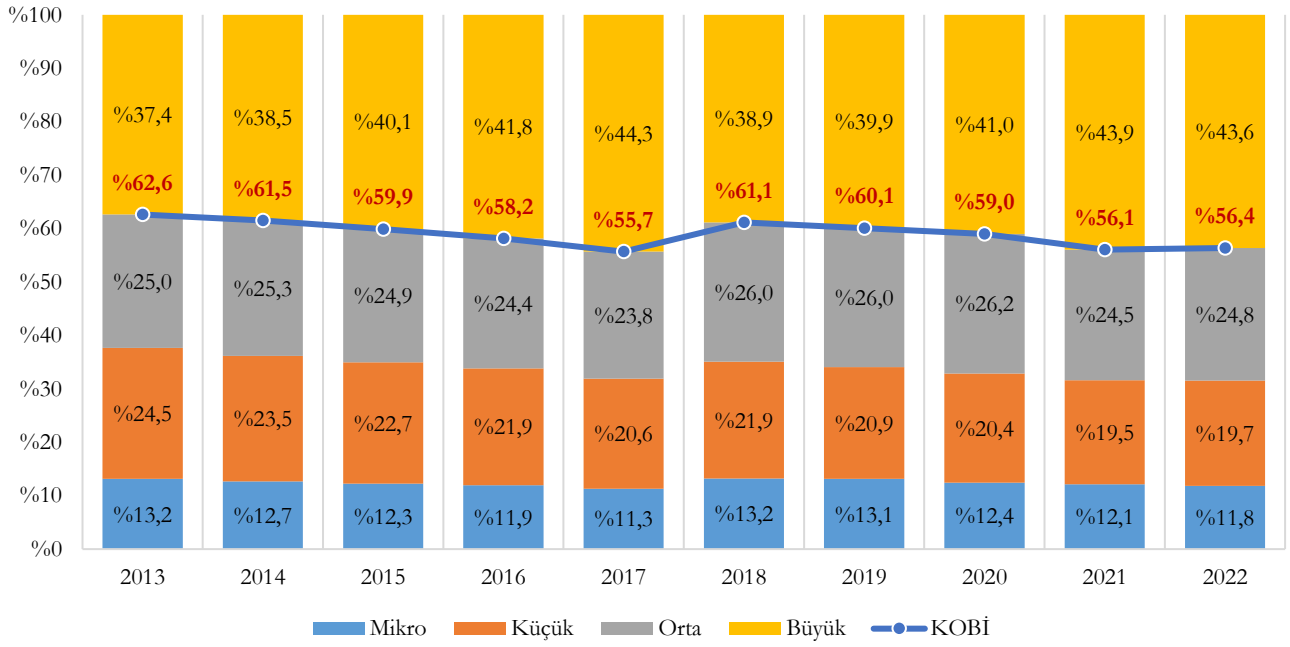

Ölçek bazında ücretli çalışan sayısının imalat sanayi alt sektörlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 206 - Ölçek Bazında Ücretli Çalışan Sayısının İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Dağılımı (%), 2022

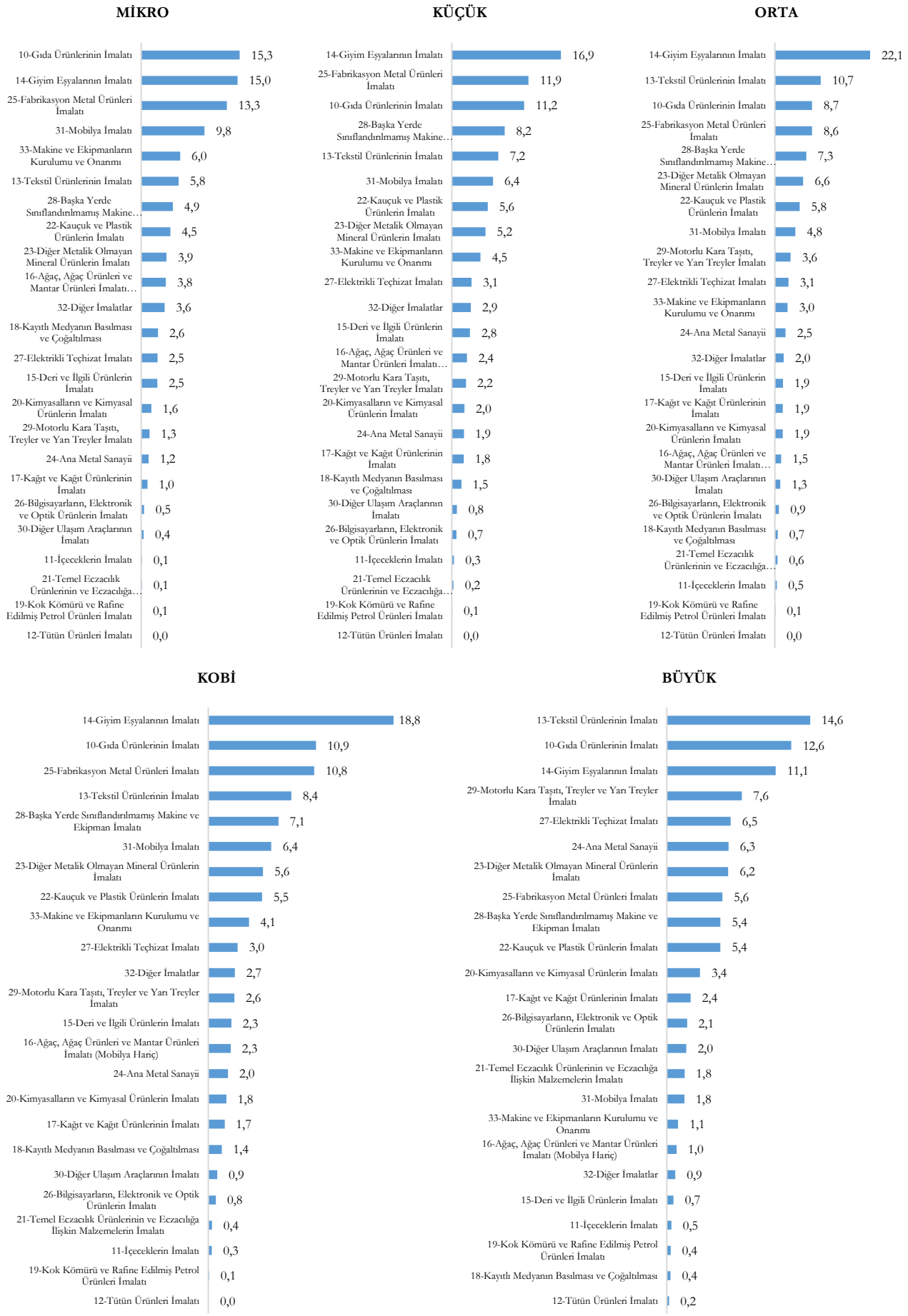

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

"12-Tütün Ürünleri İmalatı", %17 ile ücretli çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en az olduğu imalat sanayi alt sektörü iken "18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması" %82,6 ile ücretli çalışan sayısında KOBİ'lerin payının en fazla olduğu imalat sanayi alt sektörüdür. İmalat sanayi alt sektörlerindeki ücretli çalışan sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 207 - İmalat Sanayi Alt Sektörleri Bazında Ücretli Çalışan Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

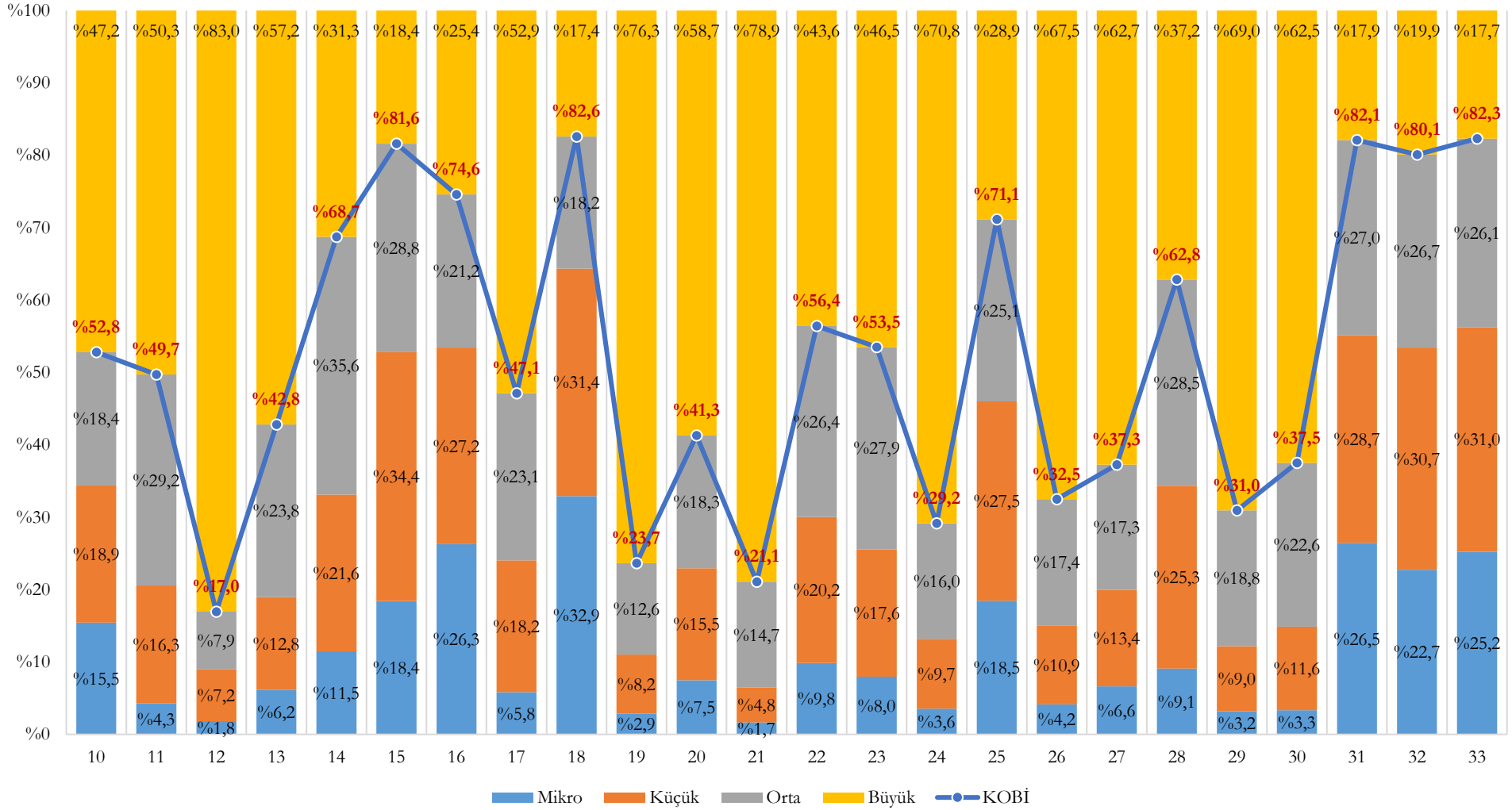

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Tablo 20 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Ücretli Çalışan Sayısı, 2022

İmalat Sanayi Alt Sektörü (NACE Rev.2)	Mikro			Küçük			Orta			KOBİ			Büyük			Toplam
	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	Kişi	Payı (%)[1]	Payı (%)[2]	
10-Gıda Ürünlerinin İmalatı	84.332	15,3	15,5	103.354	11,2	18,9	100.299	8,7	18,4	287.985	10,9	52,8	257.540	12,6	47,2	545.525
11-İçeceklerin İmalatı	792	0,1	4,3	2.997	0,3	16,3	5.378	0,5	29,2	9.167	0,3	49,7	9.266	0,5	50,3	18.433
12-Tütün Ürünleri İmalatı	101	0,0	1,8	395	0,0	7,2	436	0,0	7,9	932	0,0	17,0	4.563	0,2	83,0	5.495
13-Tekstil Ürünlerinin İmalatı	31.946	5,8	6,2	66.459	7,2	12,8	123.614	10,7	23,8	222.019	8,4	42,8	296.474	14,6	57,2	518.493
14-Giyim Eşyalarının İmalatı	82.569	15,0	11,5	155.881	16,9	21,6	256.549	22,1	35,6	494.999	18,8	68,7	225.064	11,1	31,3	720.063
15-Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	13.916	2,5	18,4	25.994	2,8	34,4	21.779	1,9	28,8	61.689	2,3	81,6	13.892	0,7	18,4	75.581
16-Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	21.077	3,8	26,3	21.778	2,4	27,2	16.976	1,5	21,2	59.831	2,3	74,6	20.370	1,0	25,4	80.201
17-Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı	5.448	1,0	5,8	16.995	1,8	18,2	21.532	1,9	23,1	43.975	1,7	47,1	49.351	2,4	52,9	93.326
18-Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	14.422	2,6	32,9	13.767	1,5	31,4	7.991	0,7	18,2	36.180	1,4	82,6	7.627	0,4	17,4	43.807
19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	295	0,1	2,9	843	0,1	8,2	1.302	0,1	12,6	2.440	0,1	23,7	7.871	0,4	76,3	10.311
20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	8.742	1,6	7,5	18.102	2,0	15,5	21.470	1,9	18,3	48.314	1,8	41,3	68.695	3,4	58,7	117.009
21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	778	0,1	1,7	2.256	0,2	4,8	6.893	0,6	14,7	9.927	0,4	21,1	37.114	1,8	78,9	47.041
22-Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	25.038	4,5	9,8	51.346	5,6	20,2	67.100	5,8	26,4	143.484	5,5	56,4	110.766	5,4	43,6	254.250
23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	21.752	3,9	8,0	48.079	5,2	17,6	76.355	6,6	27,9	146.186	5,6	53,5	127.000	6,2	46,5	273.186
24-Ana Metal Sanayii	6.410	1,2	3,6	17.384	1,9	9,7	28.746	2,5	16,0	52.540	2,0	29,2	127.570	6,3	70,8	180.110
25-Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	73.419	13,3	18,5	109.582	11,9	27,5	100.064	8,6	25,1	283.065	10,8	71,1	114.838	5,6	28,9	397.903
26-Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	2.586	0,5	4,2	6.774	0,7	10,9	10.844	0,9	17,4	20.204	0,8	32,5	41.965	2,1	67,5	62.169
27-Elektrikli Teçhizat İmalatı	13.972	2,5	6,6	28.142	3,1	13,4	36.462	3,1	17,3	78.576	3,0	37,3	132.187	6,5	62,7	210.763
28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı	27.120	4,9	9,1	75.442	8,2	25,3	84.929	7,3	28,5	187.491	7,1	62,8	110.917	5,4	37,2	298.408
29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı	7.173	1,3	3,2	20.224	2,2	9,0	42.228	3,6	18,8	69.625	2,6	31,0	155.268	7,6	69,0	224.893
30-Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	2.148	0,4	3,3	7.422	0,8	11,6	14.535	1,3	22,6	24.105	0,9	37,5	40.142	2,0	62,5	64.247
31-Mobilya İmalatı	54.252	9,8	26,5	58.775	6,4	28,7	55.372	4,8	27,0	168.399	6,4	82,1	36.679	1,8	17,9	205.078
32-Diğer İmalatlar	20.097	3,6	22,7	27.143	2,9	30,7	23.579	2,0	26,7	70.819	2,7	80,1	17.589	0,9	19,9	88.408
33-Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	33.380	6,0	25,2	41.070	4,5	31,0	34.483	3,0	26,1	108.933	4,1	82,3	23.410	1,1	17,7	132.343
Toplam	**551.765**	**100,0**	**11,8**	**920.204**	**100,0**	**19,7**	**1.158.916**	**100,0**	**24,8**	**2.630.885**	**100,0**	**56,4**	**2.036.158**	**100,0**	**43,6**	**4.667.043**

1 Sütun Yüzdesi
2 Satır Yüzdesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısı 131.035 kişidir. Bunun %2,7'si mikro ölçekli, %7,5'i küçük ölçekli, %14,6'sı orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin ücretli çalışan sayısındaki payı %24,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 208 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

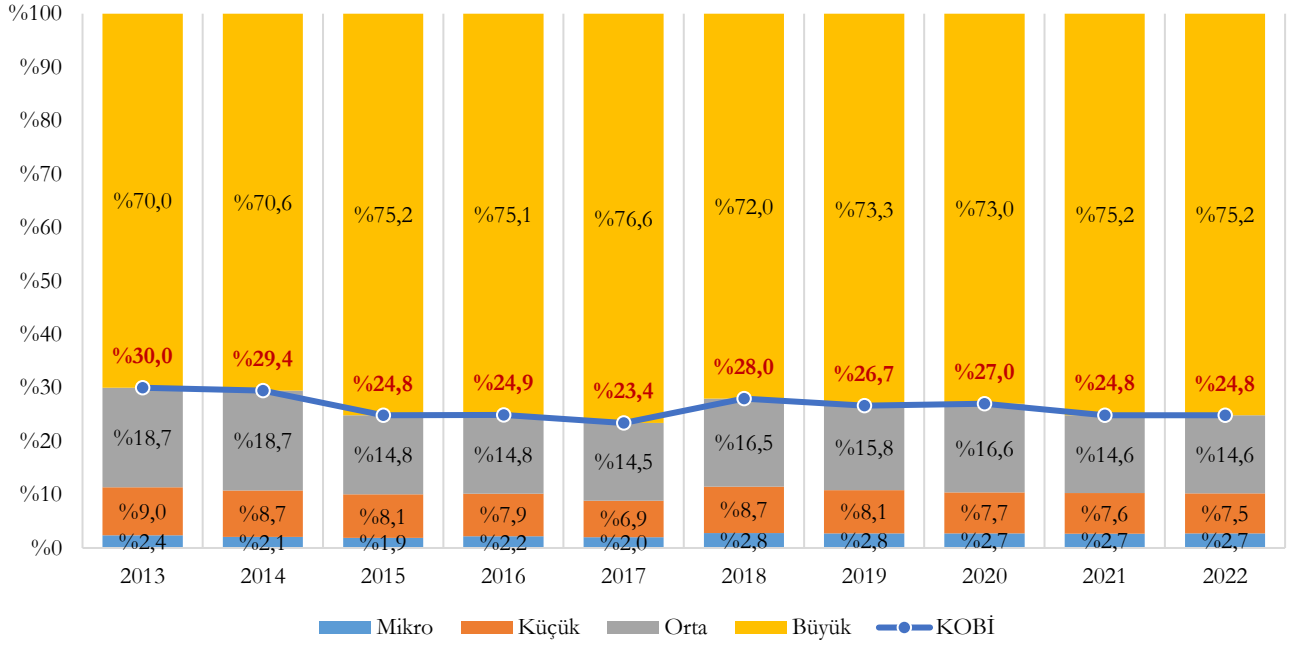

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısı 918.745 kişidir. Bunun %7'si mikro ölçekli, %16,9'u küçük ölçekli, %22,1'i orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerin ücretli çalışan sayısındaki payı %46,1'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 209 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

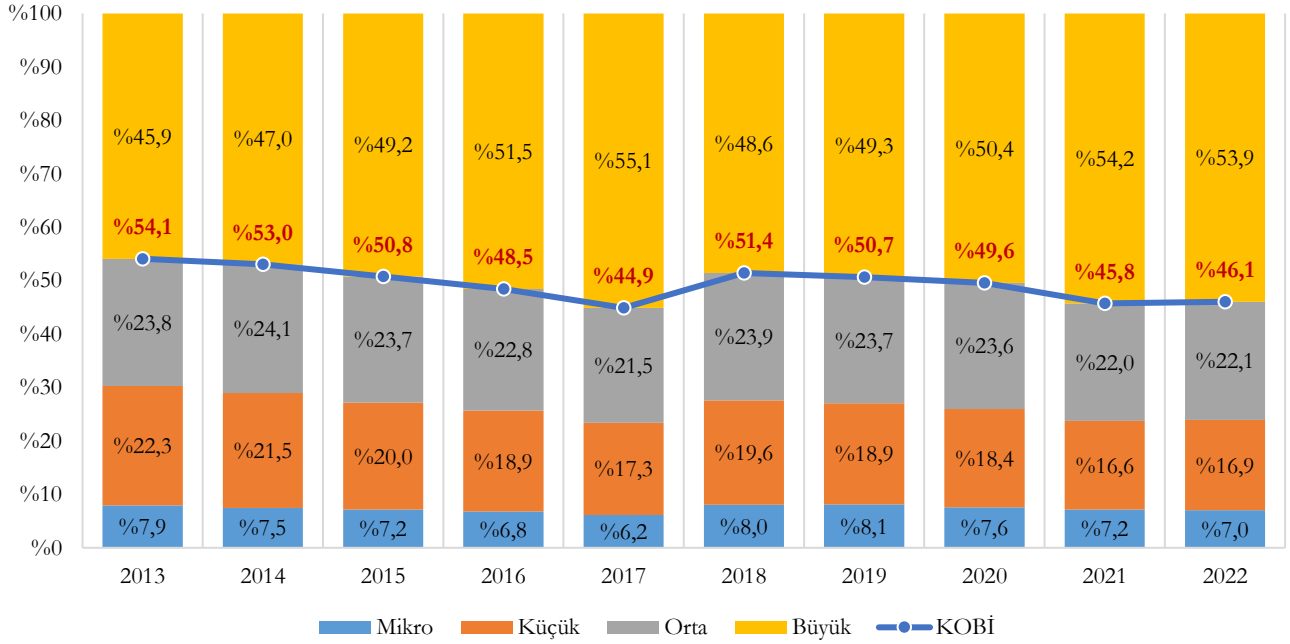

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısı 1.257.426 kişidir. Bunun %12,8'i mikro ölçekli, %21,6'sı küçük ölçekli, %25'i orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin ücretli çalışan sayısındaki payı %59,3'tür. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 210 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

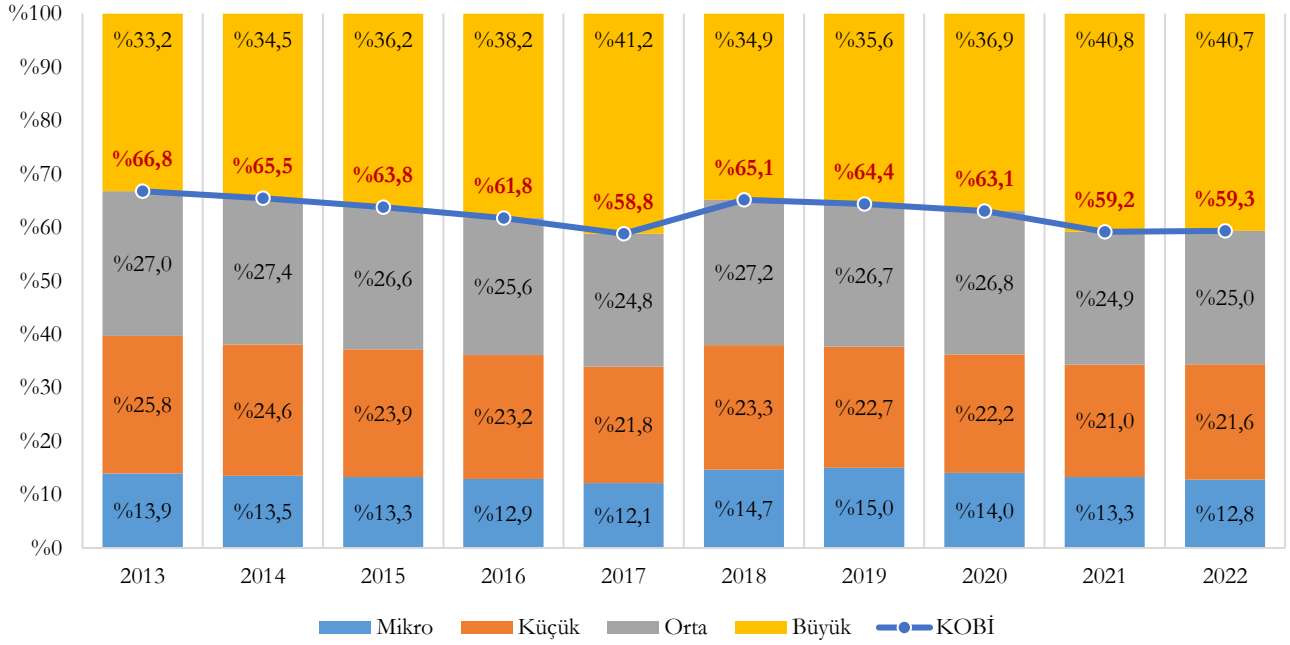

2022 yılında düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısı 2.359.837 kişidir. Bunun %13,7'si mikro ölçekli, %20,5'i küçük ölçekli, %26,4'ü orta ölçekli girişimlerde istihdam edilmiş olup, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerin ücretli çalışan sayısındaki payı %60,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 211 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Teknolojiye Sahip Girişimlerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

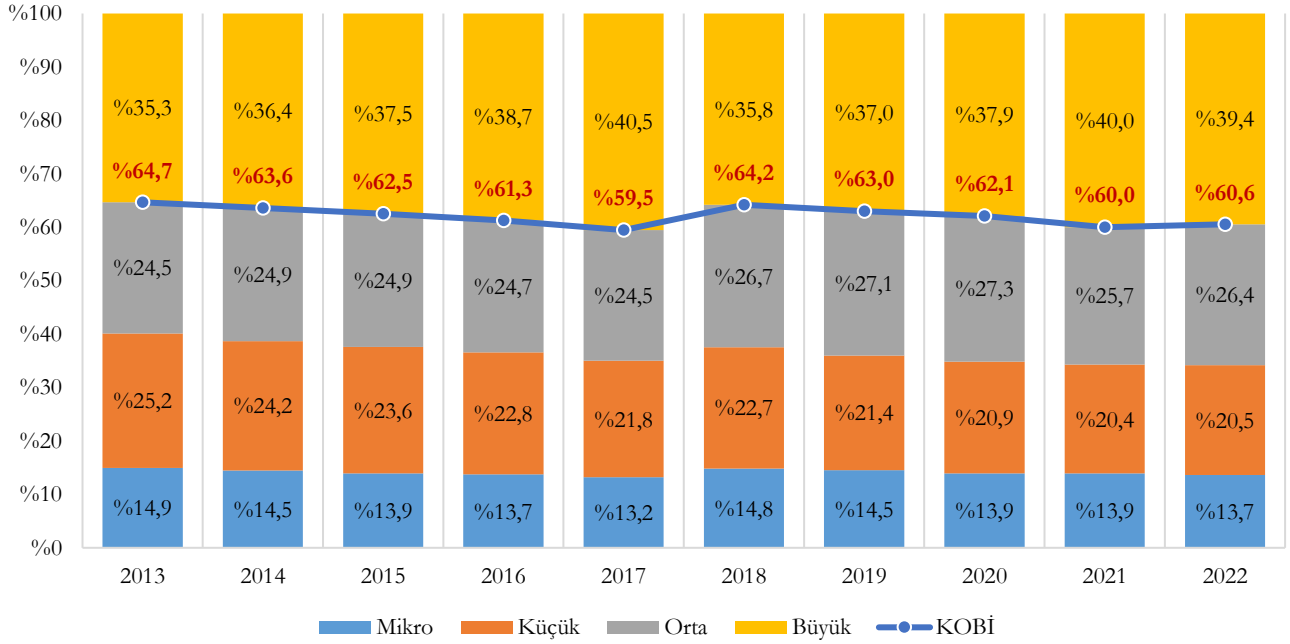

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

KOBİ'lerdeki ücretli çalışan sayısının teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2022 yılında KOBİ'lerdeki ücretli çalışan sayısında yüksek teknolojiye sahip olanların payı %1,2'dir. KOBİ'lerdeki ücretli çalışan sayısının yıllara ve teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 212 - KOBİ'lerdeki Ücretli Çalışan Sayısının Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre Dağılımı (%), 2013-2022

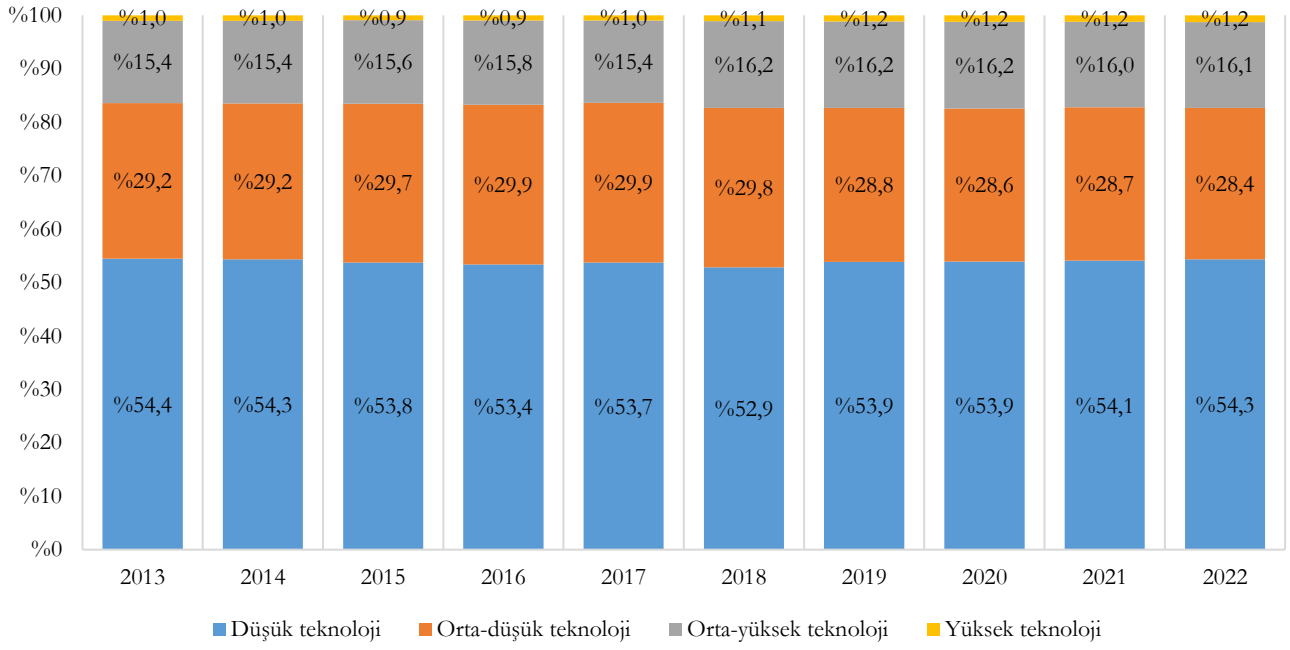

2022 yılında yüksek teknolojinin payı tüm girişimlerdeki ücretli çalışan sayısında %2,8 iken KOBİ'lerdeki ücretli çalışan sayısında %1,2, büyük ölçekli girişimlerdeki ücretli çalışan sayısında ise %4,8'dir. Ölçek büyüdükçe ücretli çalışan sayısında yüksek ve orta-yüksek teknolojinin payının arttığı görülmektedir. Teknoloji düzeyine ve ölçeklere göre ücretli çalışan sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 213 - Teknoloji Düzeyine ve Ölçeklere Göre Ücretli Çalışan Sayısının Dağılımı (%), 2022

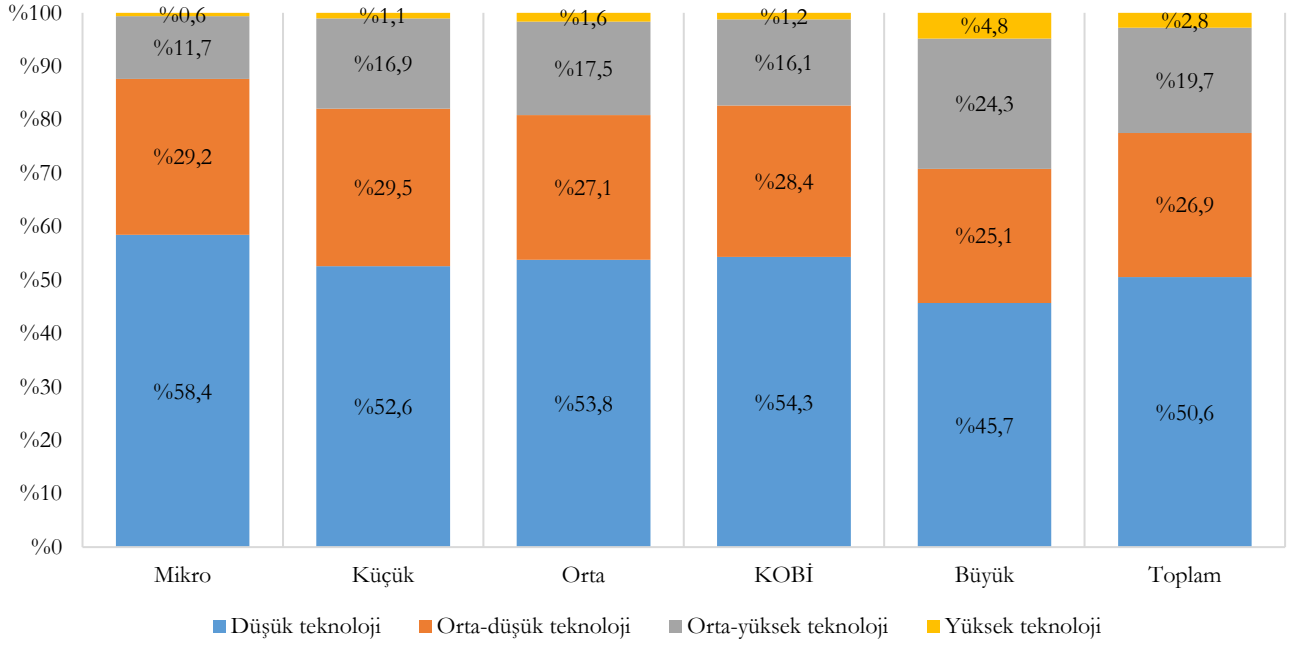

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.17. Girişim Başına Ücretli Çalışanların Sayısı

Girişim başına ücretli çalışan sayısı, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı ücretli çalışan sayısı verilerinin girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 4,1 olan girişim başına ücretli çalışan sayısı, KOBİ'lerde 2,7 kişi ve büyük ölçekli girişimlerde 488,6 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 214 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

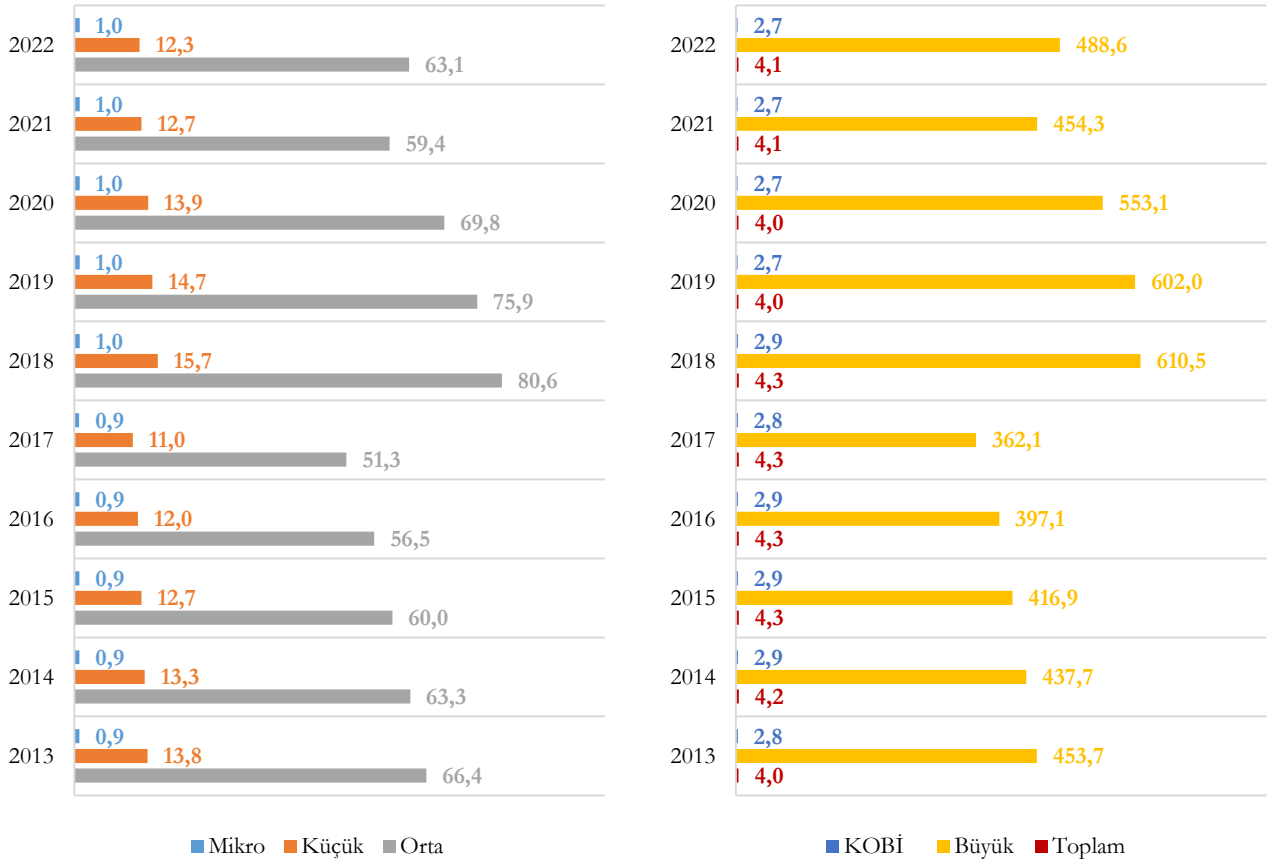

2022 yılında tüm girişimlerde "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" 26,5 kişi ile en yüksek girişim başına ücretli çalışan sayısına sahip iken, KOBİ'lerde 11,5 kişi ile "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı", büyük ölçekli girişimlerde ise 1.098 kişi ile "N-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" en yüksek girişim başına ücretli çalışan sayısına sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 215 - Ölçek ve Sektörlere Göre Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2022

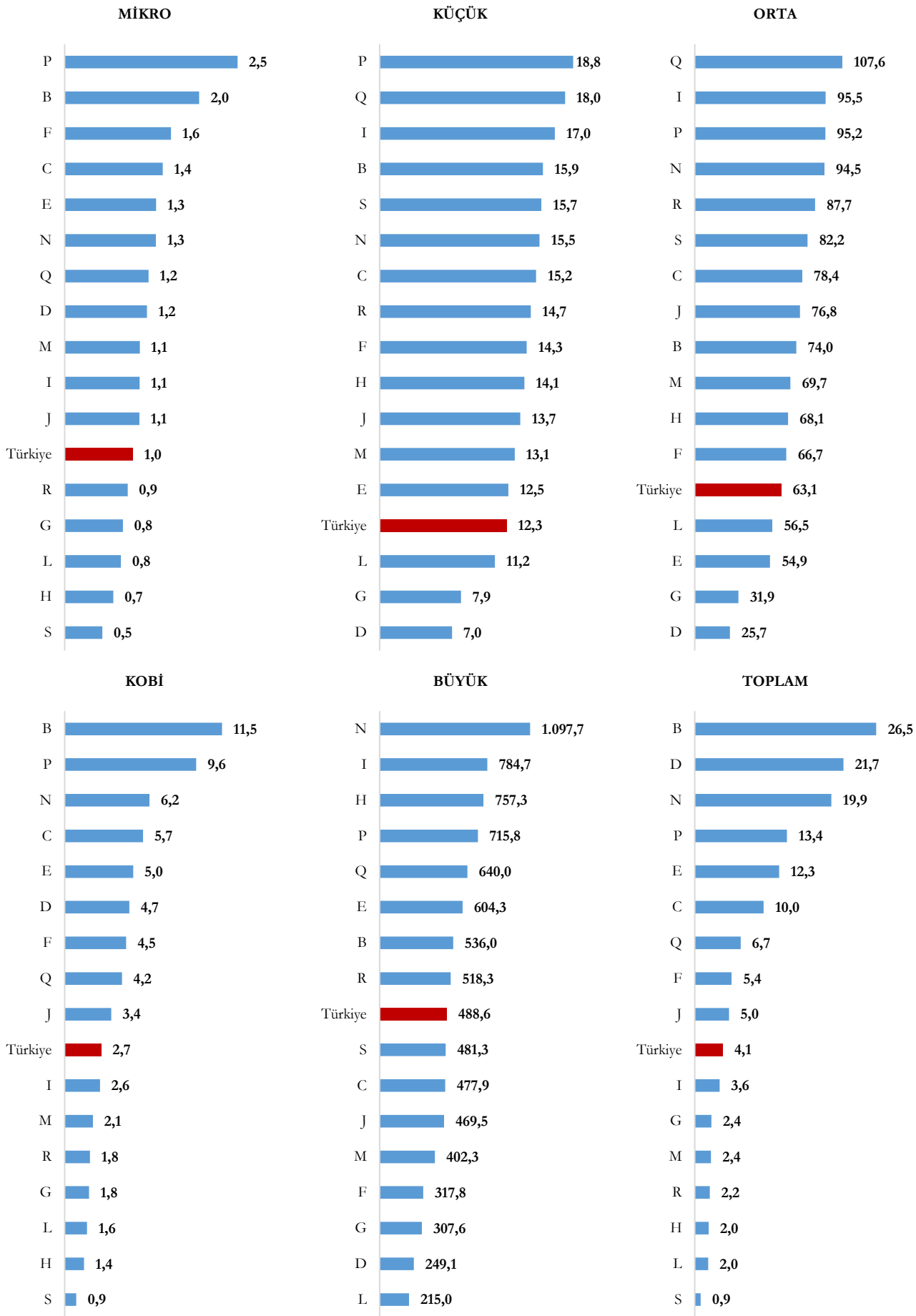

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 10 kişi olan girişim başına ücretli çalışan sayısı, imalat sektörü KOBİ'lerinde 5,7 kişi ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 478 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 216 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sek. Gir. Girişim Baş. Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

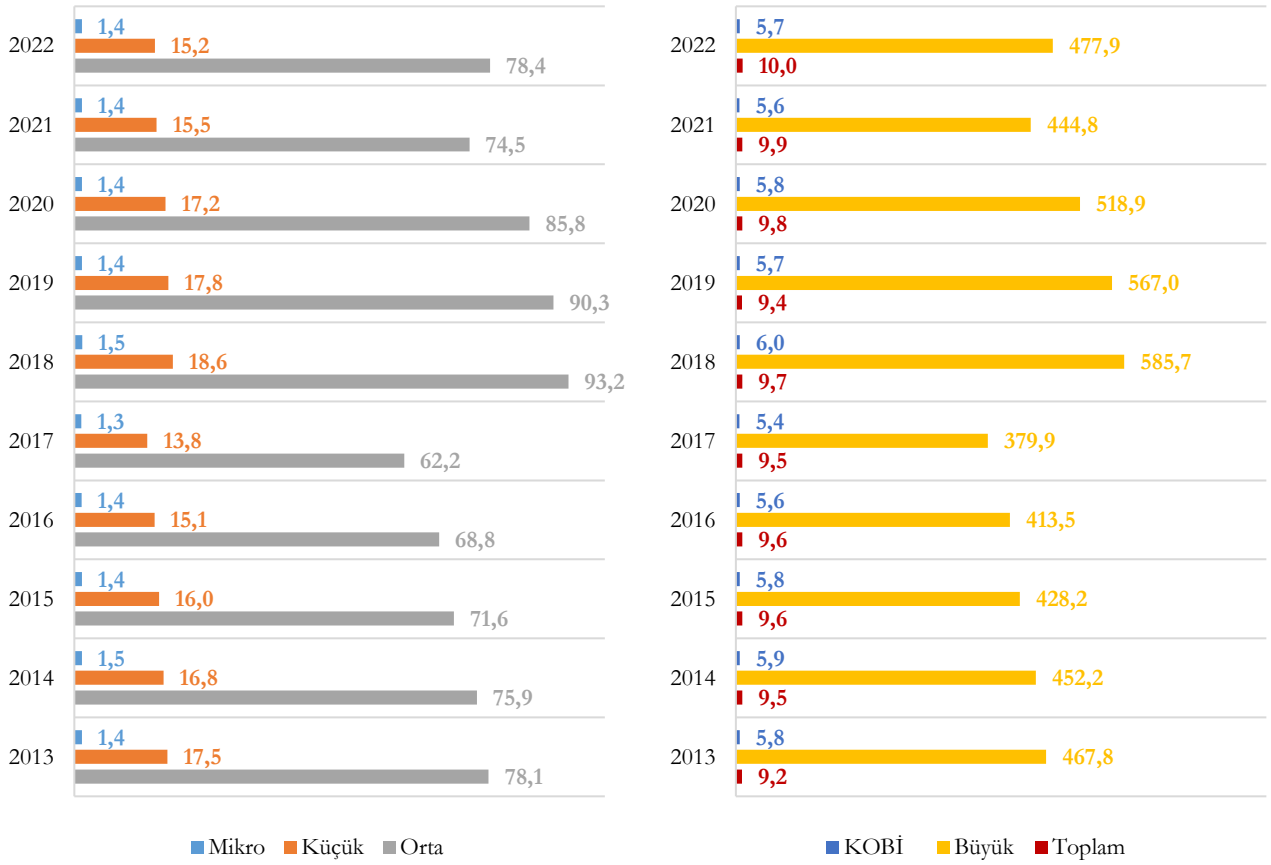

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "12-Tütün Ürünleri İmalatı" 75,3 kişi ile en yüksek girişim başına ücretli çalışan sayısına sahip iken, KOBİ'lerde 15 kişi ile "21-Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 826 kişi ile "29-Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler İmalatı" en yüksek girişim başına ücretli çalışan sayısına sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 217 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2022

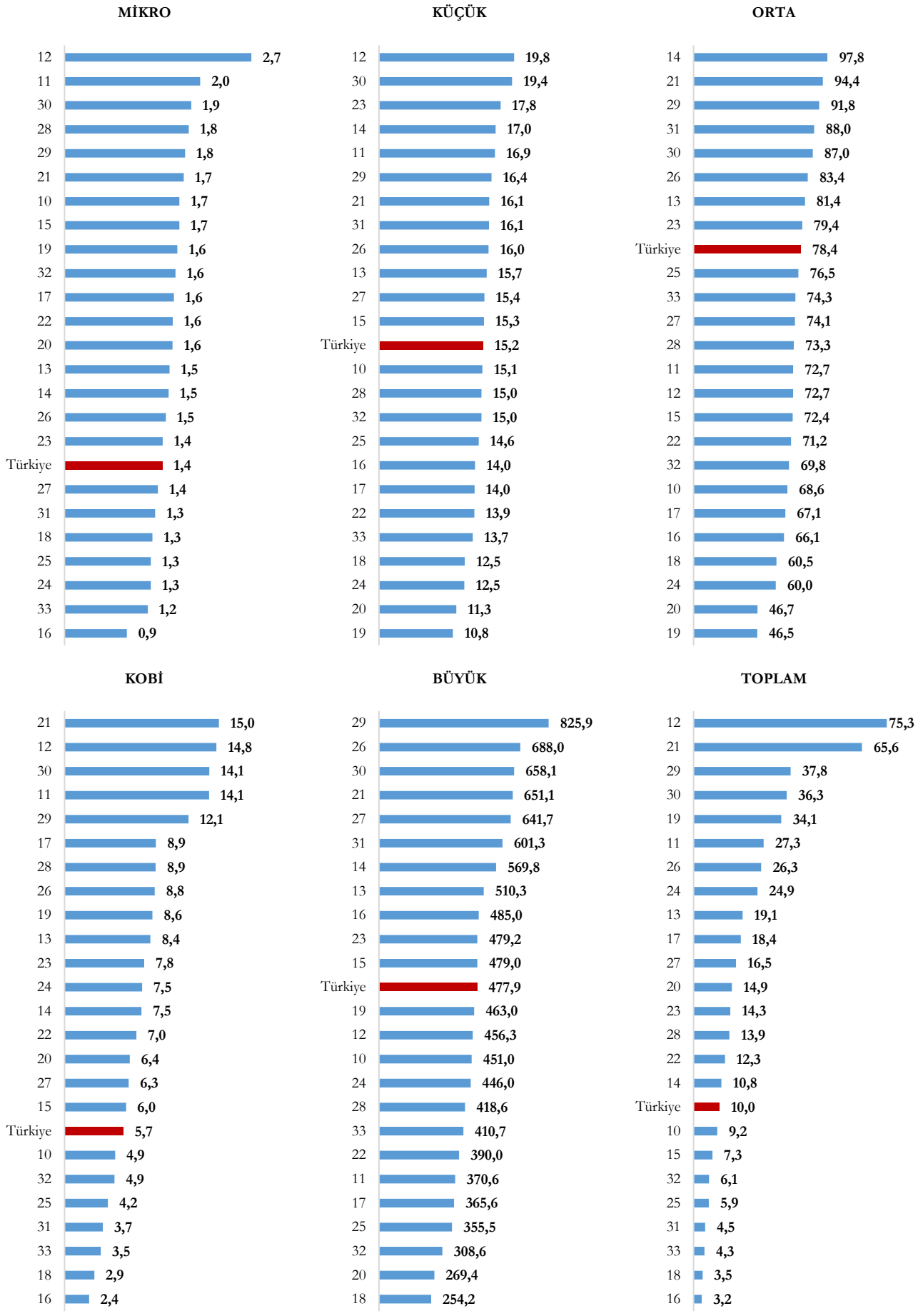

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 10,4 olan girişim başına ücretli çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 763,5 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 218 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

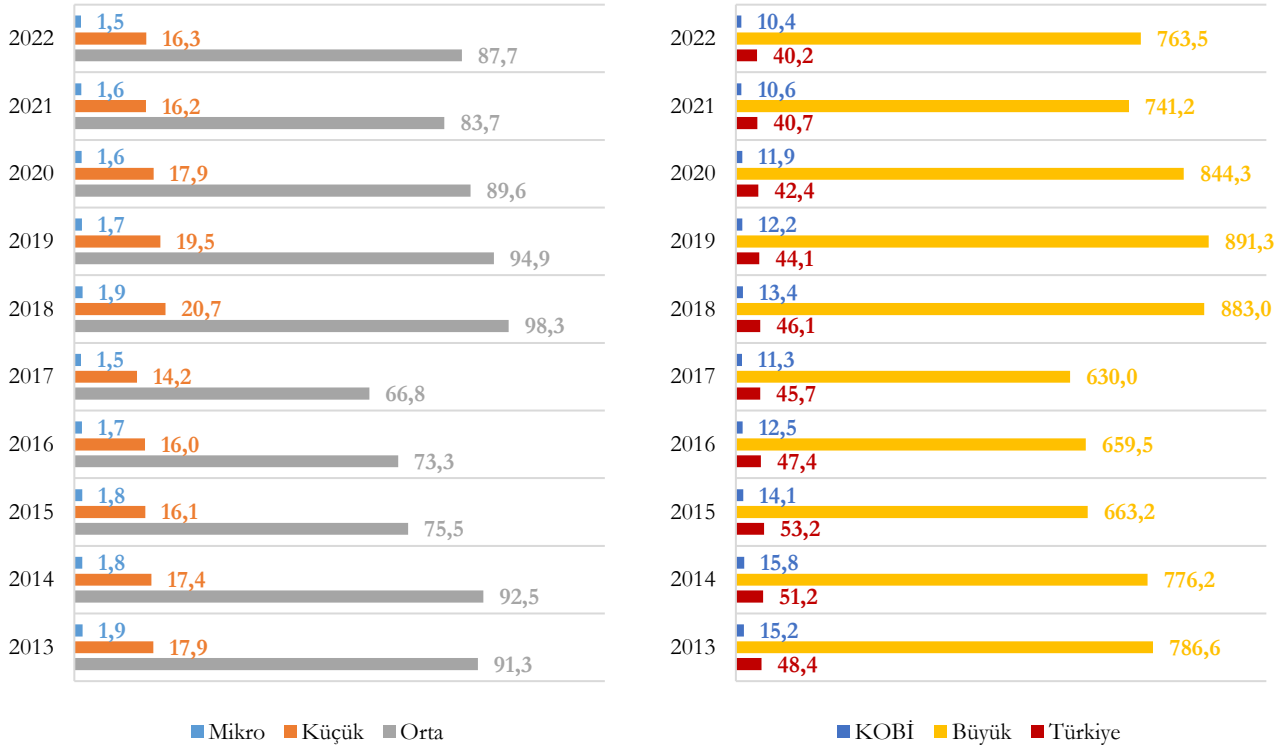

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 8,1 olan girişim başına ücretli çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 506,3 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 219 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

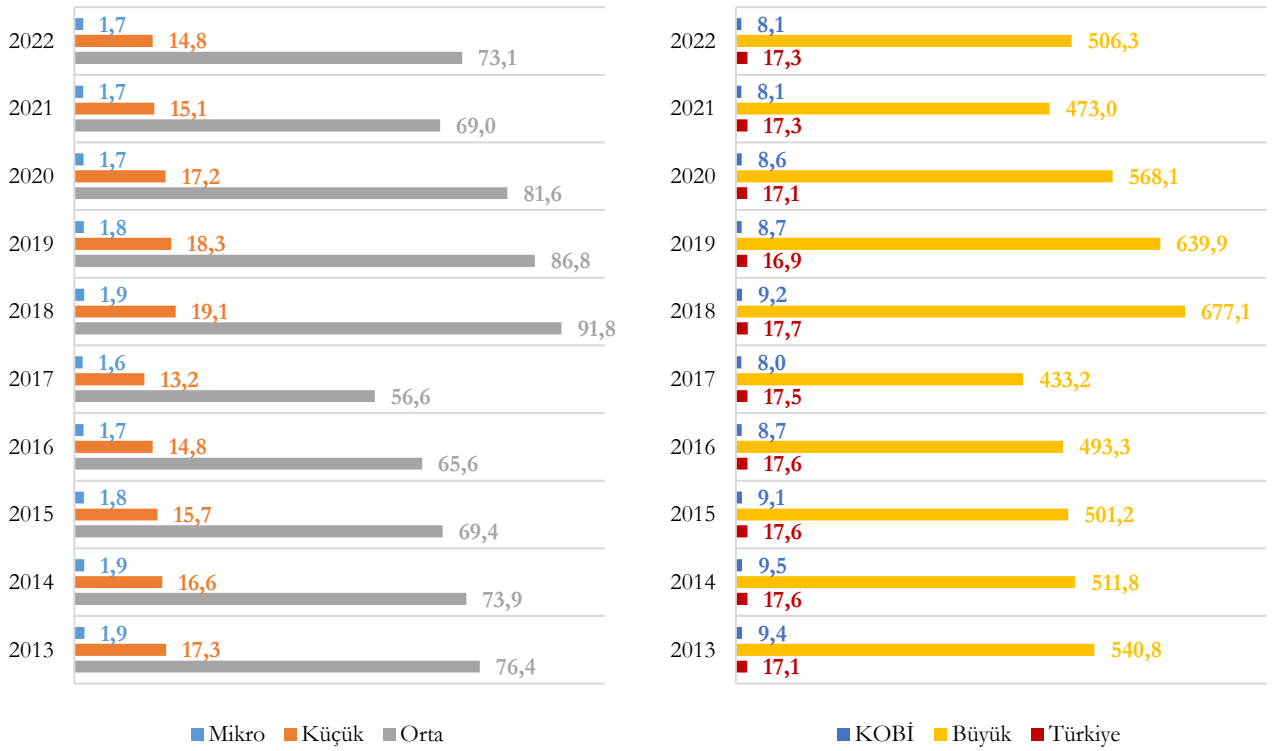

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 5,1 olan girişim başına ücretli çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 412,7 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 220 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

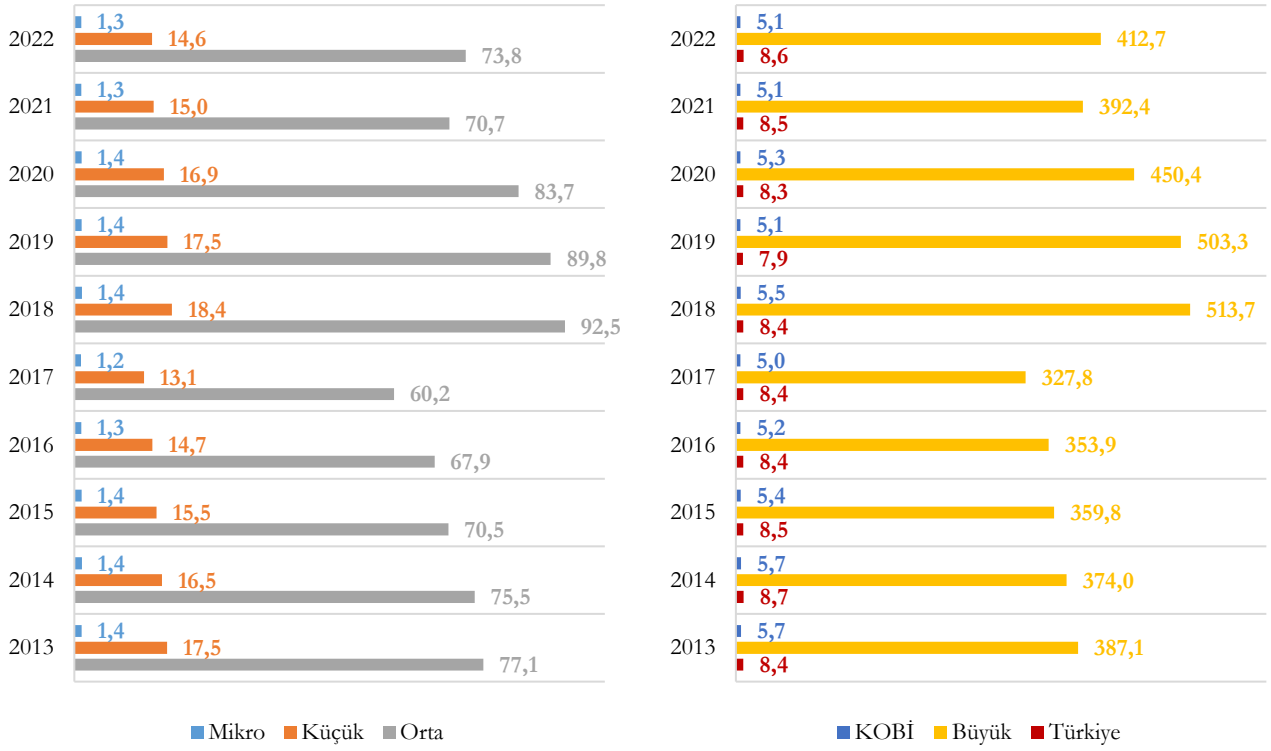

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 5,5 olan girişim başına ücretli çalışan sayısı, büyük ölçekli girişimlerde 486,2 kişidir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 221 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Gir. G.B.Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

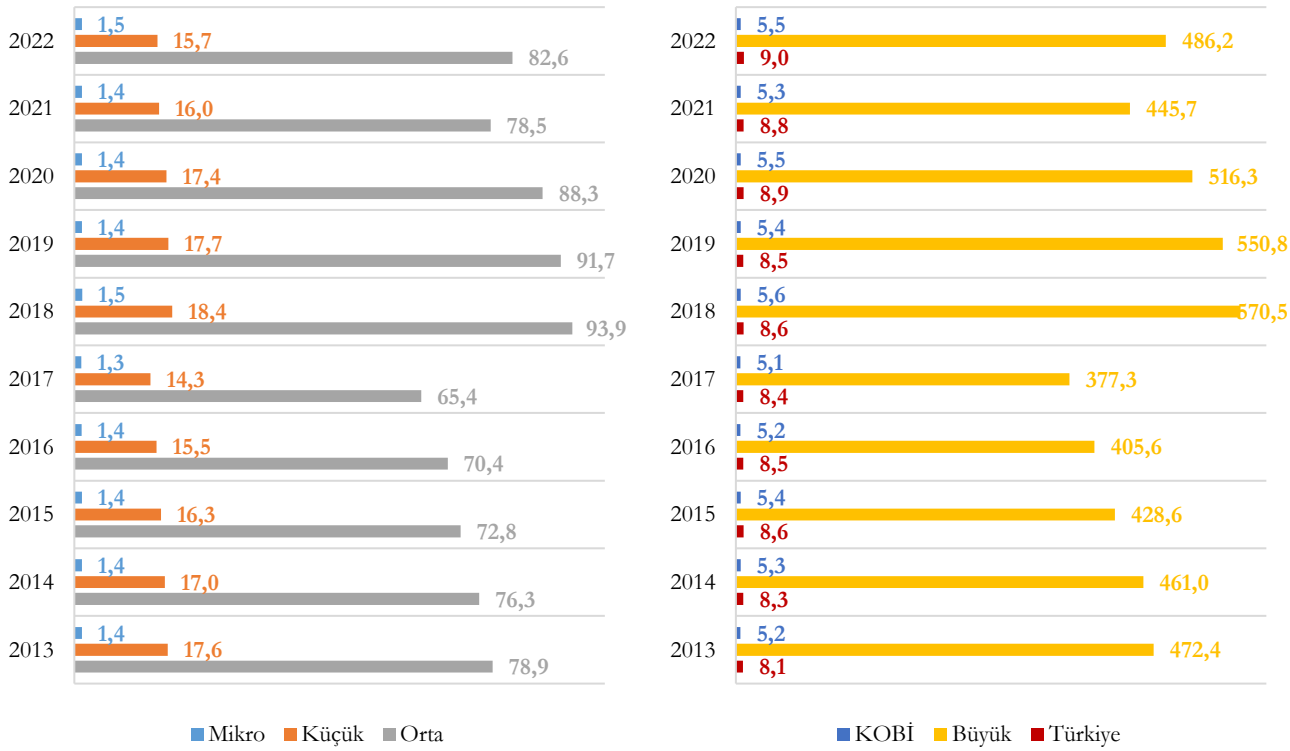

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına ücretli çalışan sayısının, düşük ve orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki girişim başına çalışan sayısının hemen hemen iki katına yakın bir değere sahip olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 222 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2013-2022

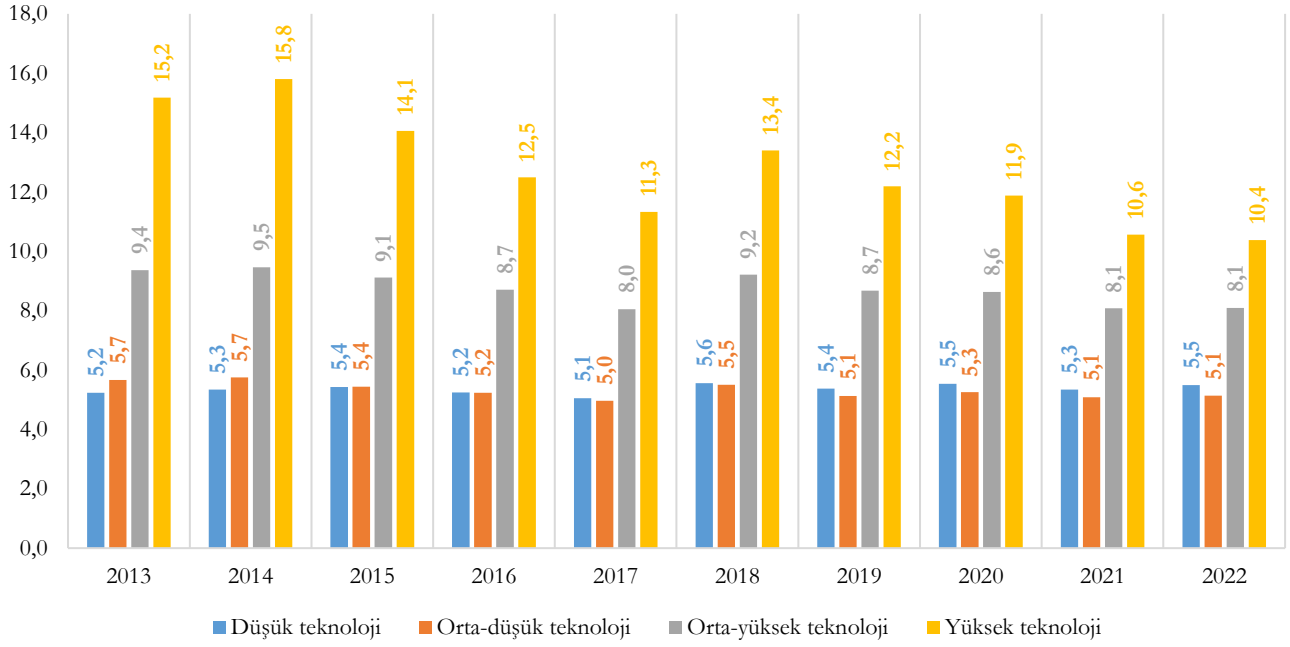

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına ücretli çalışan sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 223 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Girişim Başına Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi), 2022

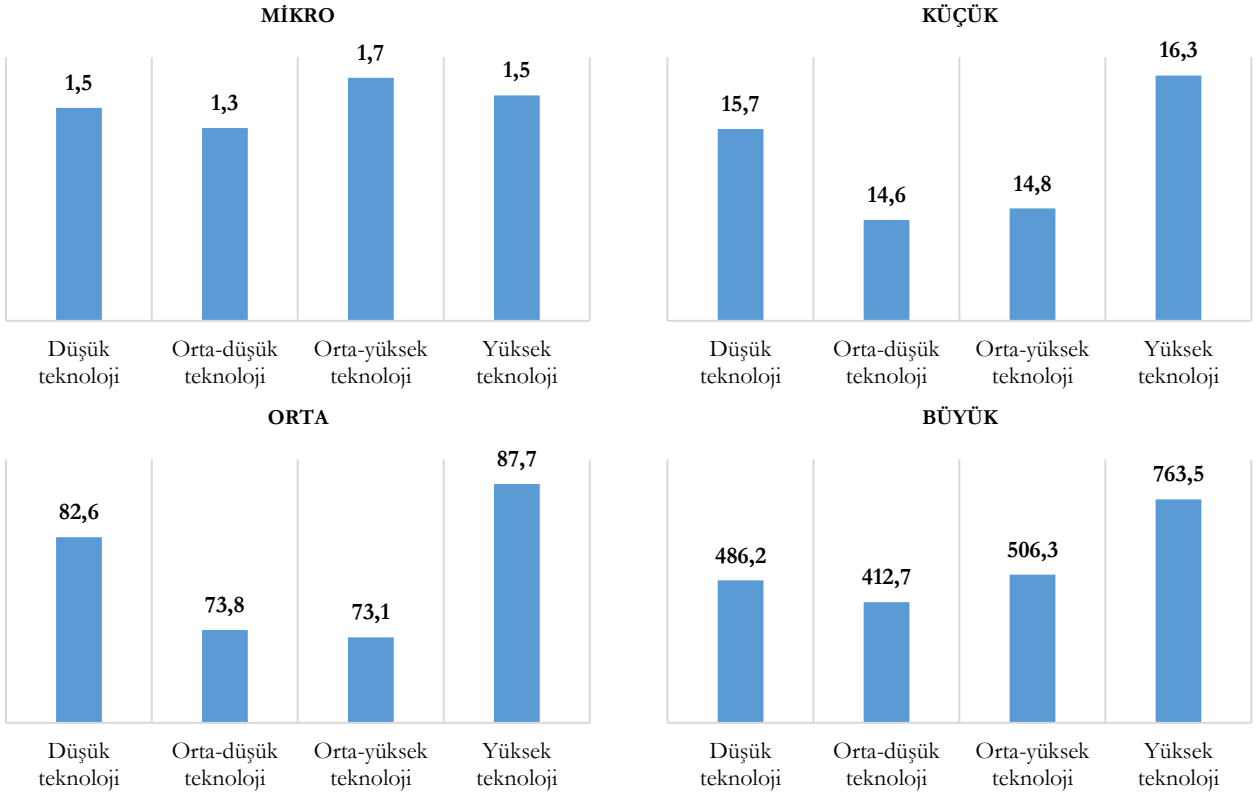

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.1.18. Çalışan Başına Katma Değer

Çalışan başına katma değer, faktör maliyetiyle katma değerin çalışanlar sayısına bölünmesiyle elde edilen parasal değeri ifade etmektedir.

2022 yılında tüm girişimlerde 301 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, KOBİ'lerde 155 Bin ₺ ve büyük ölçekli girişimlerde 652 Bin ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 224 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

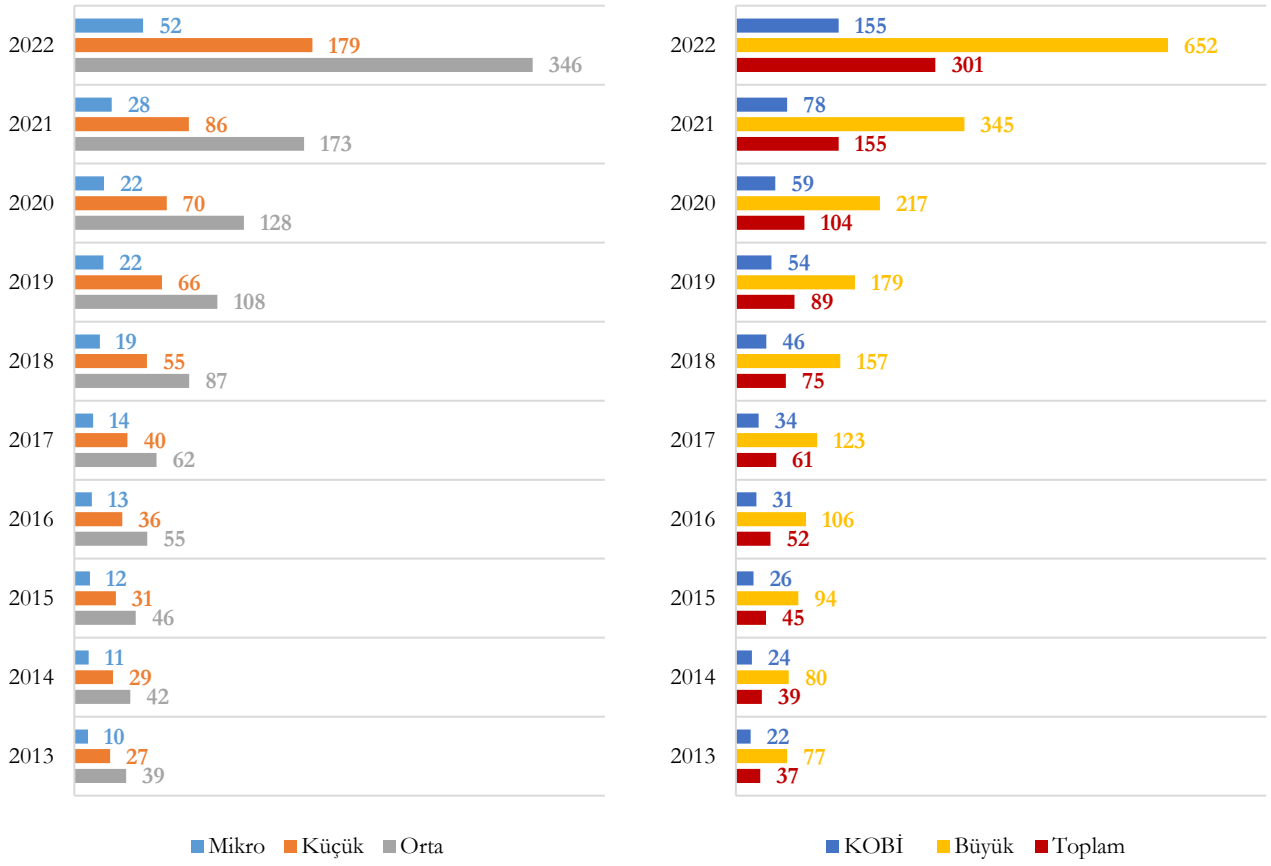

2022 yılında "D-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" 2,6 Milyon ₺ ile tüm girişimlerde en yüksek çalışan başına katma değere sahip olduğu gibi, 1,4 Milyon ₺ ile KOBİ'lerde ve 2,9 Milyon ₺ ile büyük ölçekli girişimlerde de en yüksek çalışan başına katma değere sahiptir. Ölçek ve sektörlere göre çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 225 - Ölçek ve Sektörlere Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022

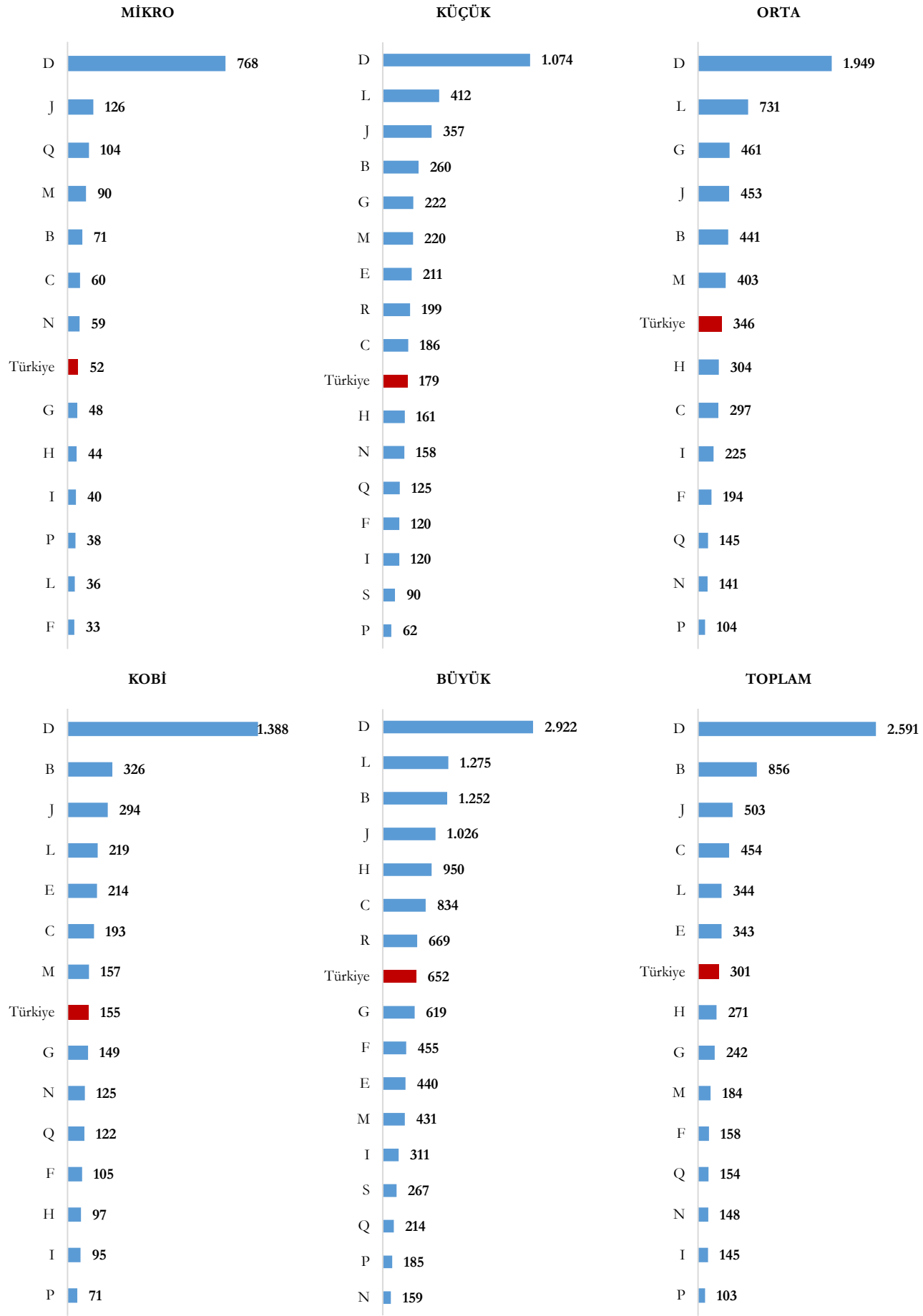

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde 454 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, imalat sektörü KOBİ'lerinde 193 Bin ₺ ve imalat sektörü büyük ölçekli girişimlerinde 834 Bin ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre imalat sektörü girişimlerindeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 226 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İmalat Sektörü Gir. Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

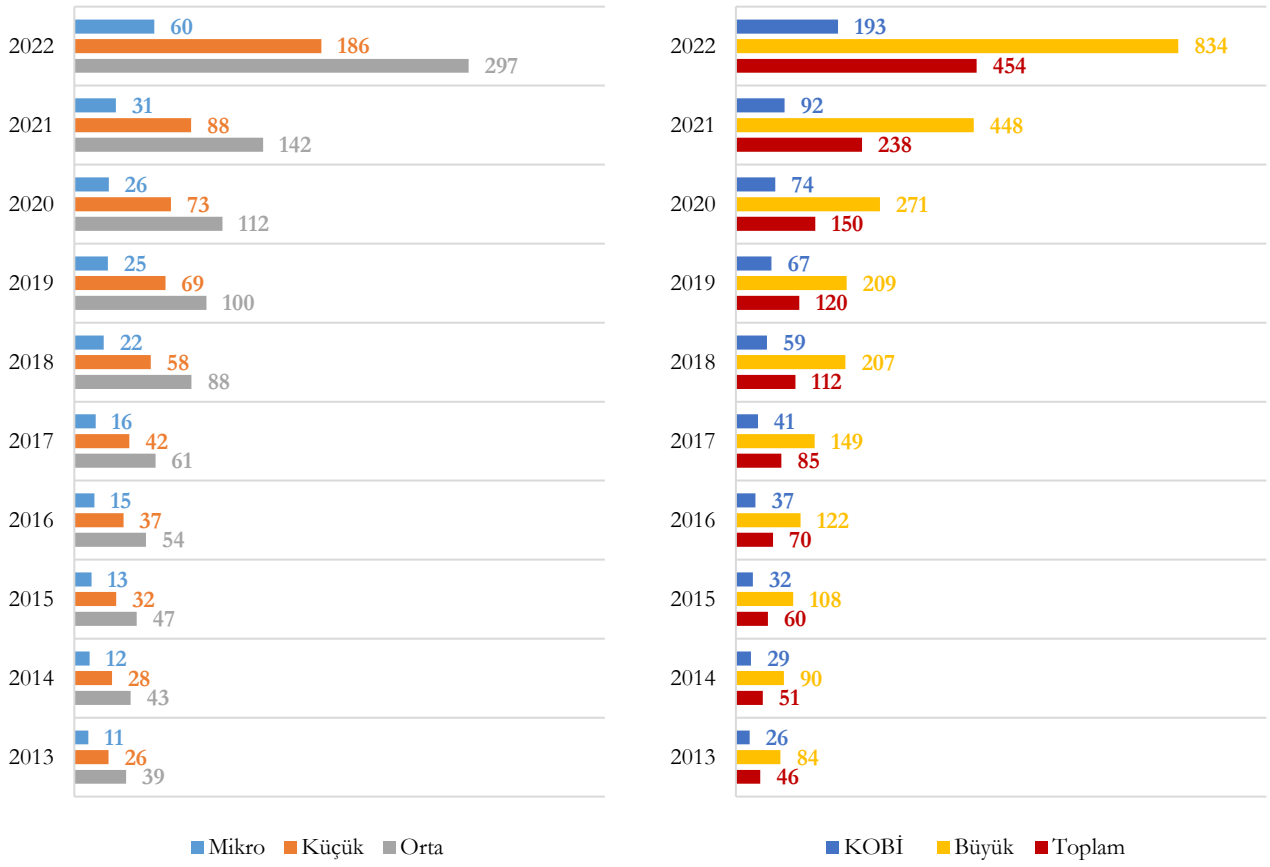

2022 yılında imalat sektöründeki tüm girişimlerde "20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı" 1,3 Milyon ₺ ile en yüksek çalışan başına katma değere sahip iken, KOBİ'lerde 541 Bin ₺ ile "19-Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı", büyük ölçekli girişimlerde ise 1,9 Milyon ₺ ile "20-Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı" en yüksek çalışan başına katma değere sahiptir. Ölçek ve imalat sanayi alt sektörlerine göre çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 227 - Ölçek ve İmalat Sanayi Alt Sektörlerine Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 392 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 1,1 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 228 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Yüksek Tek. Sahip Girişim. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

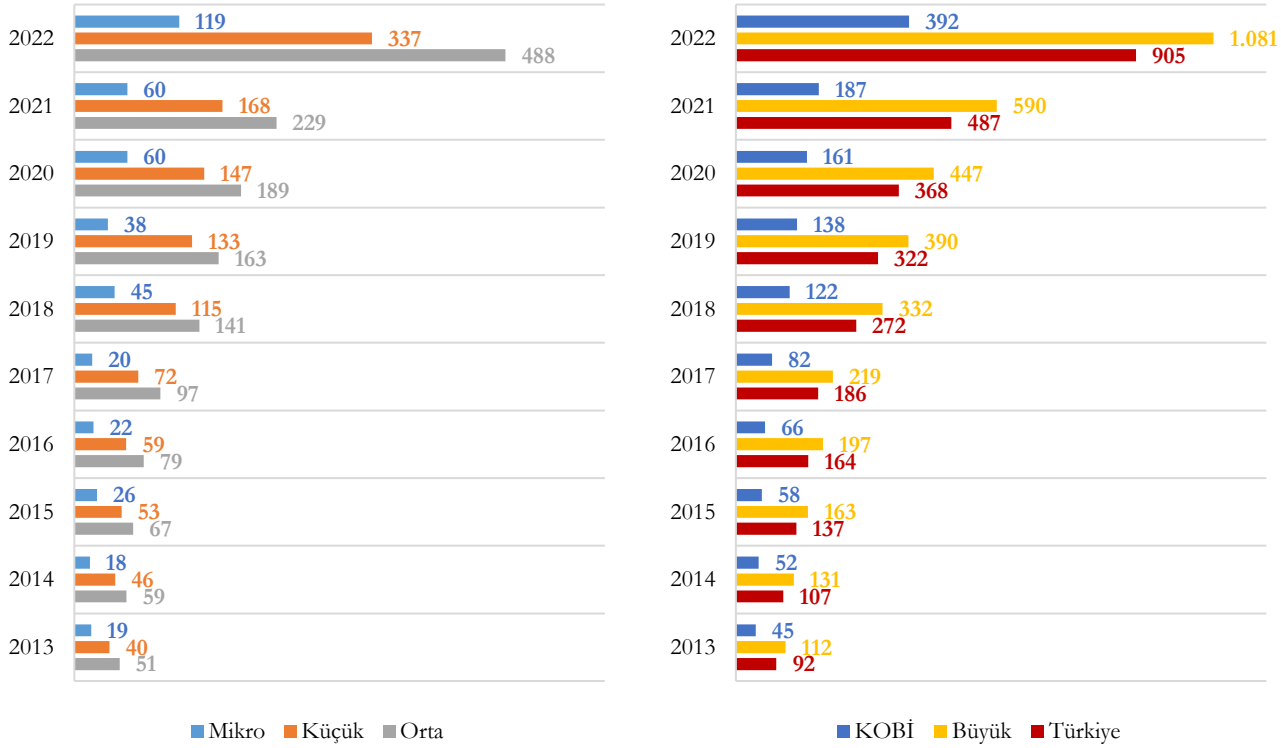

2022 yılında orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerde 301 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 967 Bin ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 229 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Yüksek Tek. Sahip Gir. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

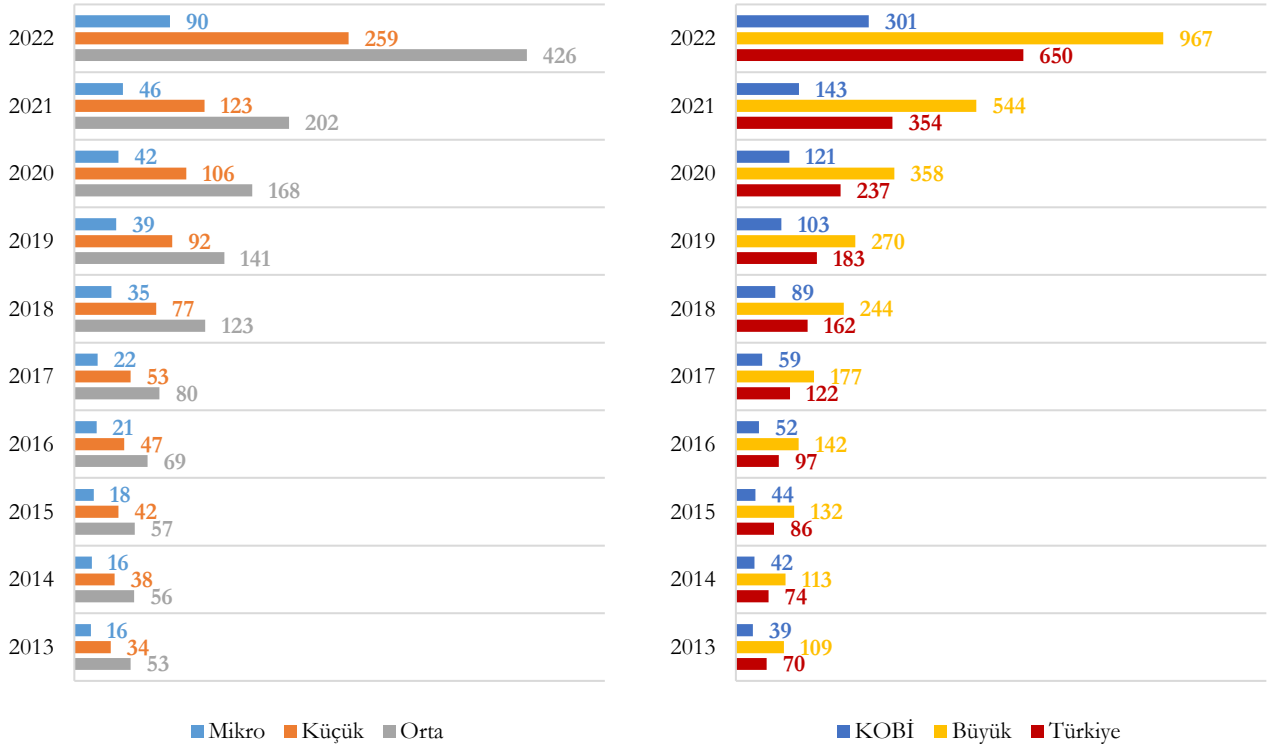

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 216 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 1,2 Milyon ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 230 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Orta-Düşük Tek. Sahip Gir. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

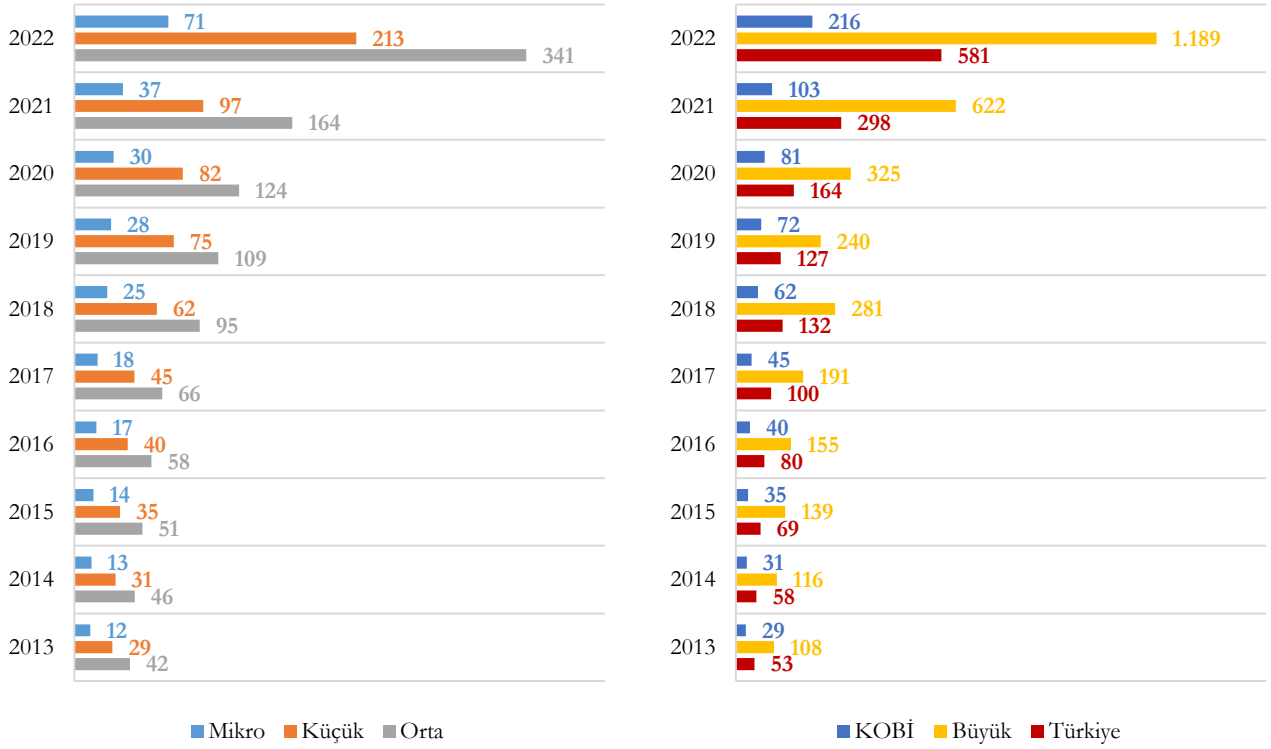

2022 yılında düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerde 147 Bin ₺ olan çalışan başına katma değer, büyük ölçekli girişimlerde 541 Bin ₺'dir. Yıllara ve ölçeklere göre düşük teknolojiye sahip girişimlerdeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 231 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Düşük Tek. Sahip Gir. Ç.B.Katma Değer (Bin ₺), 2013-2022

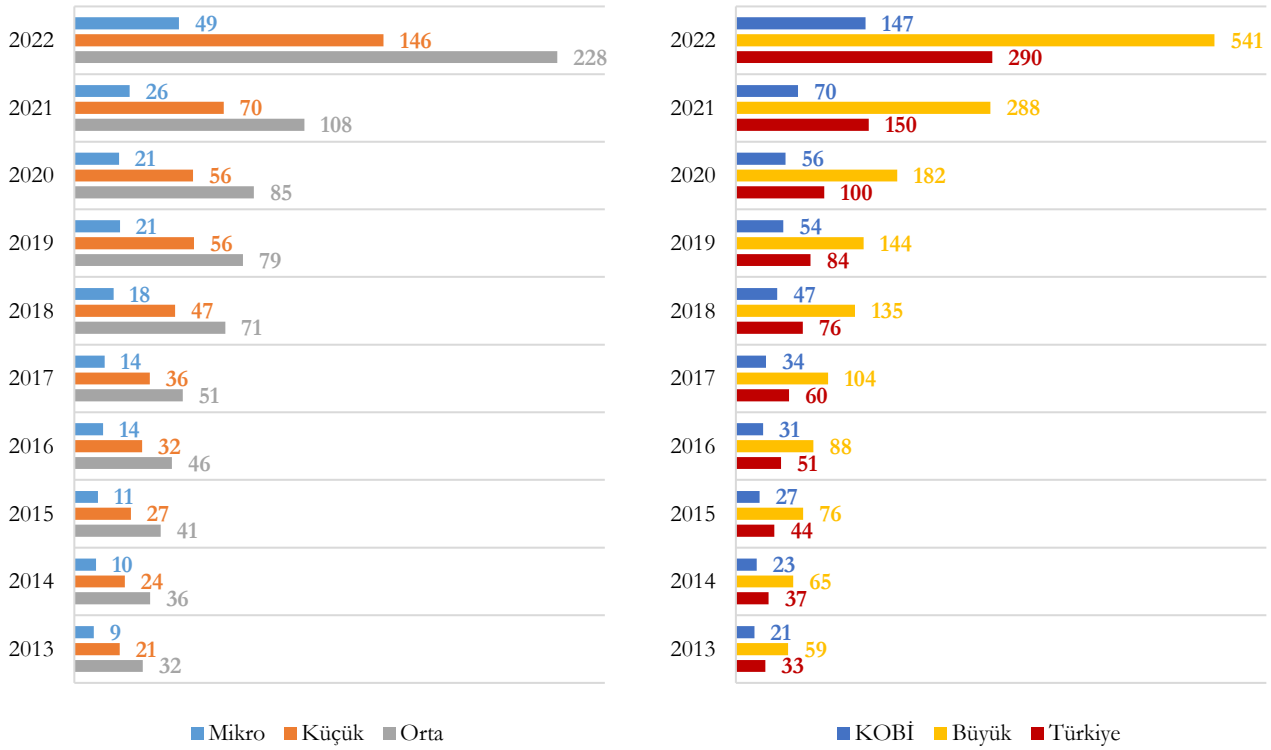

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki çalışan başına katma değerin, düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki çalışan başına katma değerin 2,7, orta-düşük teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki çalışan başına katma değerin 1,8 ve orta-yüksek teknolojiye sahip KOBİ'lerdeki çalışan başına katma değerin 1,3 katına yakın bir değere sahip olduğu görülmektedir. Yıllara ve teknoloji düzeyine göre KOBİ'lerdeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 232 - Yıllara ve Tek. Düzeyine Göre KOBİ'lerdeki Çalışan Başına Katma Değer (Kişi), 2013-2022

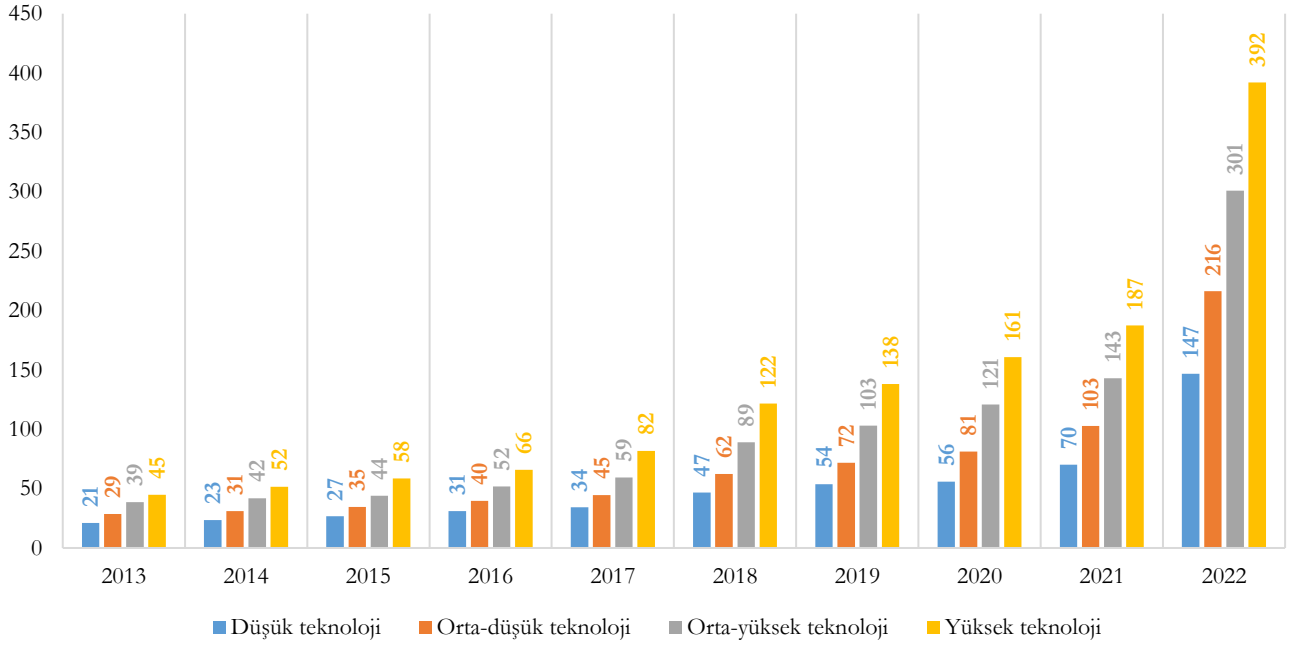

Teknoloji düzeyine göre mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli girişimlerdeki çalışan başına katma değerler aşağıda verilmiştir.

Şekil 233 - Teknoloji Düzeyine Göre Mikro, Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli Girişimlerdeki Çalışan Başına Katma Değer (Bin ₺), 2022

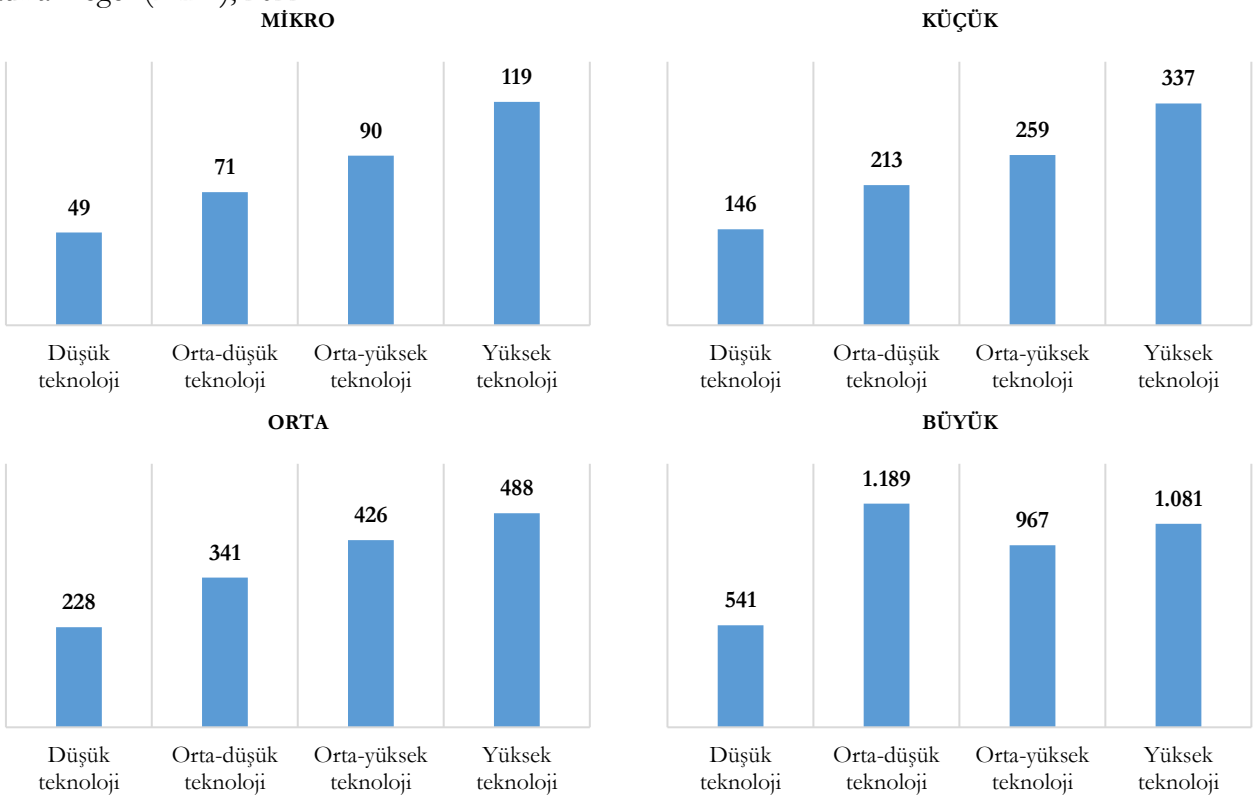

KOBİ İstatistikleri Çalışması İçin Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Dış ticaret istatistiklerinin üretilmesinde ve yayımlanmasında "genel ticaret sistemi" (GTS) uygulanmakta olup genel ticaret sistemine göre dış ticaret istatistiklerine ilişkin veri kaynakları 2013'ten itibaren mevcuttur. Bu nedenle yıllara göre dış ticaret verileri 2013 yılından itibaren verilmiştir.

Genel ticaret sistemi, bir ülkenin ekonomik alanına giren ve ekonomik alanından çıkan tüm malları kapsamaktadır. GTS'de ülkenin ekonomik alanını oluşturan serbest bölgeler, gümrük antrepoları ve serbest dolaşım alanına giren veya bu alanlardan çıkan mallar hesaplamalara katılırken; ÖTS (özel ticaret sistemi)'de gümrük antrepoları ve serbest bölgeler istatistiklerde yer almamakta, sadece ülkenin serbest dolaşım alanına giren ve bu alandan çıkan mallar kapsanmaktadır.

Dış ticaret istatistikleri ihtiyaçlar ve uygulamalar gereği sıkça güncellenmektedir. Başlıca revizyon nedenleri; beyannamelerin geç kapatılması, zamanında Ticaret Bakanlığı veri ambarına aktarılamaması, beyanname üzerinde yapılan düzeltmeler ve beyannamelerin iptal edilmesidir.

Dış Ticaret İstatistikleri ile ilgili olarak daha ayrıntılı bilgi için "Türkiye'de KOBİ'lerin Dış Ticaretteki Yeri" raporuna bakılabilir. Söz konusu rapora KOSGEB web sayfasında "Rapor ve İstatistikler" başlığı altında yer alan "Araştırmalar Raporları" linkinden ulaşılabilmektedir.

2.2.1. İhracat ve İthalat Gerçekleştiren Girişim Sayısı

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılında 112.444 girişim ihracat yapmış olup bunların 106.690'ı KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan girişim sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 234 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısı, 2013-2022

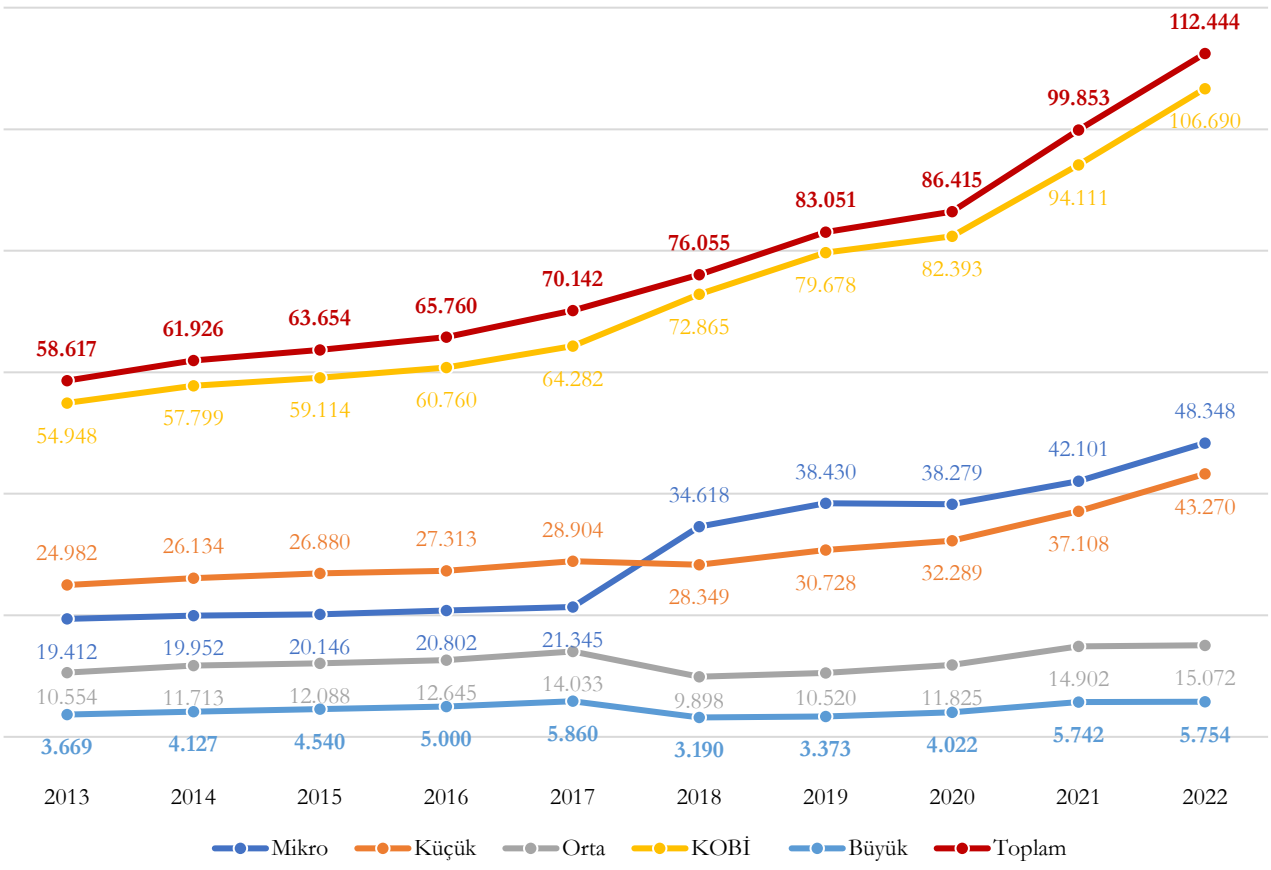

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ihracat yapan girişim sayısının %43'ünü mikro ölçekli, %38,5'ini küçük ölçekli, %13,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup ihracat yapan girişimlerin %94,9'u KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 235 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

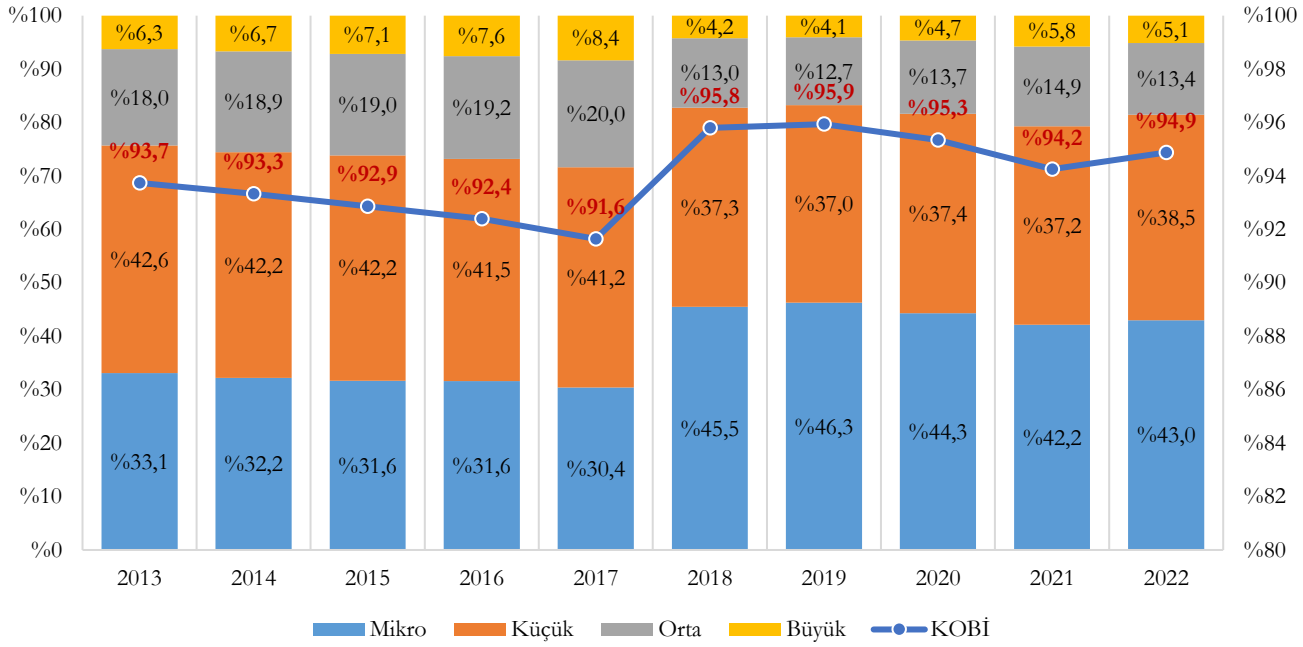

Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan girişim sayısı ve girişim sayısının yüzdesel dağılımı aşağıda tablo halinde yer almaktadır.

Tablo 21 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısı, 2013-2022

Ölçek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mikro	19.412 (%33,1)	19.952 (%32,2)	20.146 (%31,6)	20.802 (%31,6)	21.345 (%30,4)	34.618 (%45,5)	38.430 (%46,3)	38.279 (%44,3)	42.101 (%42,2)	48.348 (%43,0)
Küçük	24.982 (%42,6)	26.134 (%42,2)	26.880 (%42,2)	27.313 (%41,5)	28.904 (%41,2)	28.349 (%37,3)	30.728 (%37,0)	32.289 (%37,4)	37.108 (%37,2)	43.270 (%38,5)
Orta	10.554 (%18,0)	11.713 (%18,9)	12.088 (%19,0)	12.645 (%19,2)	14.033 (%20,0)	9.898 (%13,0)	10.520 (%12,7)	11.825 (%13,7)	14.902 (%14,9)	15.072 (%13,4)
KOBİ	54.948 (%93,7)	57.799 (%93,3)	59.114 (%92,9)	60.760 (%92,4)	64.282 (%91,6)	72.865 (%95,8)	79.678 (%95,9)	82.393 (%95,3)	94.111 (%94,2)	106.690 (%94,9)
Büyük	3.669 (%6,3)	4.127 (%6,7)	4.540 (%7,1)	5.000 (%7,6)	5.860 (%8,4)	3.190 (%4,2)	3.373 (%4,1)	4.022 (%4,7)	5.742 (%5,8)	5.754 (%5,1)
Toplam	**58.617 (%100)**	**61.926 (%100)**	**63.654 (%100)**	**65.760 (%100)**	**70.142 (%100)**	**76.055 (%100)**	**83.051 (%100)**	**86.415 (%100)**	**99.853 (%100)**	**112.444 (%100)**

2013-2022 döneminde ihracat yapan girişim sayısının toplam girişim sayısına oranı %2,1'den %3'e, ihracat yapan KOBİ sayısının toplam KOBİ sayısına oranı ise %1,9'dan %2,8'e yükselmiştir. Bununla birlikte ölçek düzeyleri tek tek incelendiğinde:

- İhracat yapan mikro girişim sayısının toplam mikro girişim sayısına oranının %0,8'den %1,4'e,
- İhracat yapan küçük girişim sayısının toplam küçük girişim sayısına oranının %11,6'dan %14,6'ya,
- İhracat yapan orta ölç. girişim sayısının toplam orta ölç. girişim sayısına oranının %28,4'ten %31,8'e,
- İhracat yapan büyük girişim sayısının toplam büyük girişim sayısına oranının %45,7'den %51,3'e yükseldiği görülmektedir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan girişim sayısının toplam girişim sayısına oranı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 236 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Girişim Sayısının Toplam Girişim Say.Oranı, 2013-2022

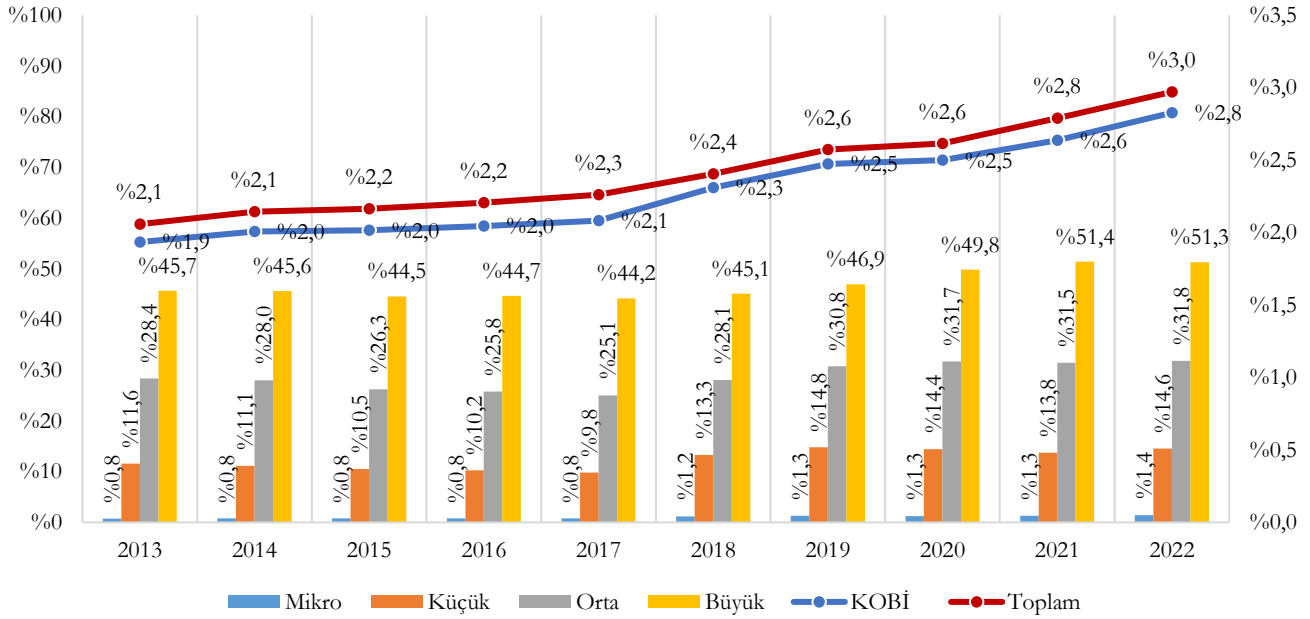

2022 yılında 154.750 girişim ithalat yapmış olup bunların 148.242'si KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ithalat yapan girişim sayıları aşağıda verilmiştir.

Şekil 237 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İthalat Yapan Girişim Sayısı, 2013-2022

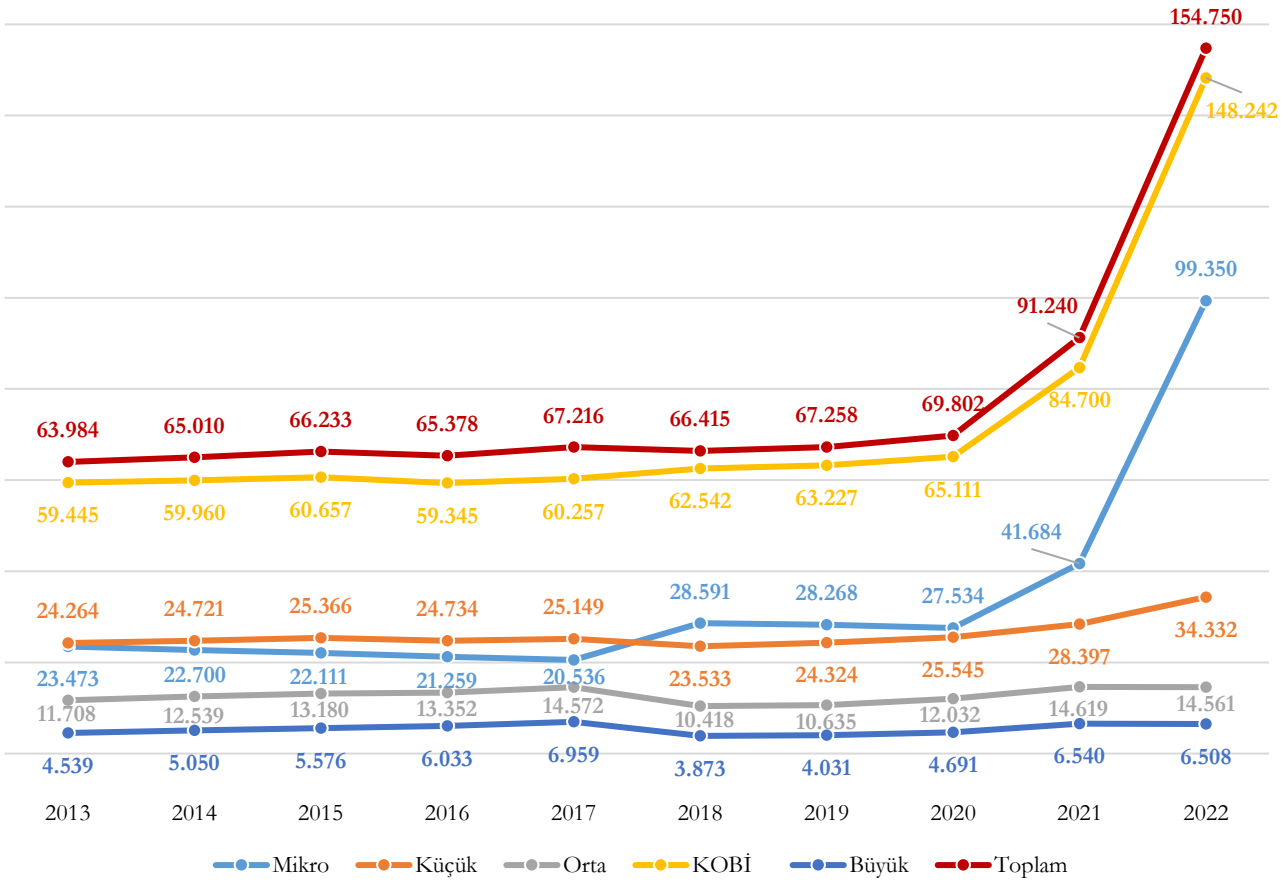

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ithalat yapan girişim sayısının %64,2'sini mikro ölçekli, %22,2'sini küçük ölçekli, %9,4'ünü orta ölçekli girişimler teşkil etmiş olup ithalat yapan girişimlerin %95,8'i KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ithalat yapan girişim sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 238 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İthalat Yapan Girişim Sayısının Dağılımı (%), 2013-2022

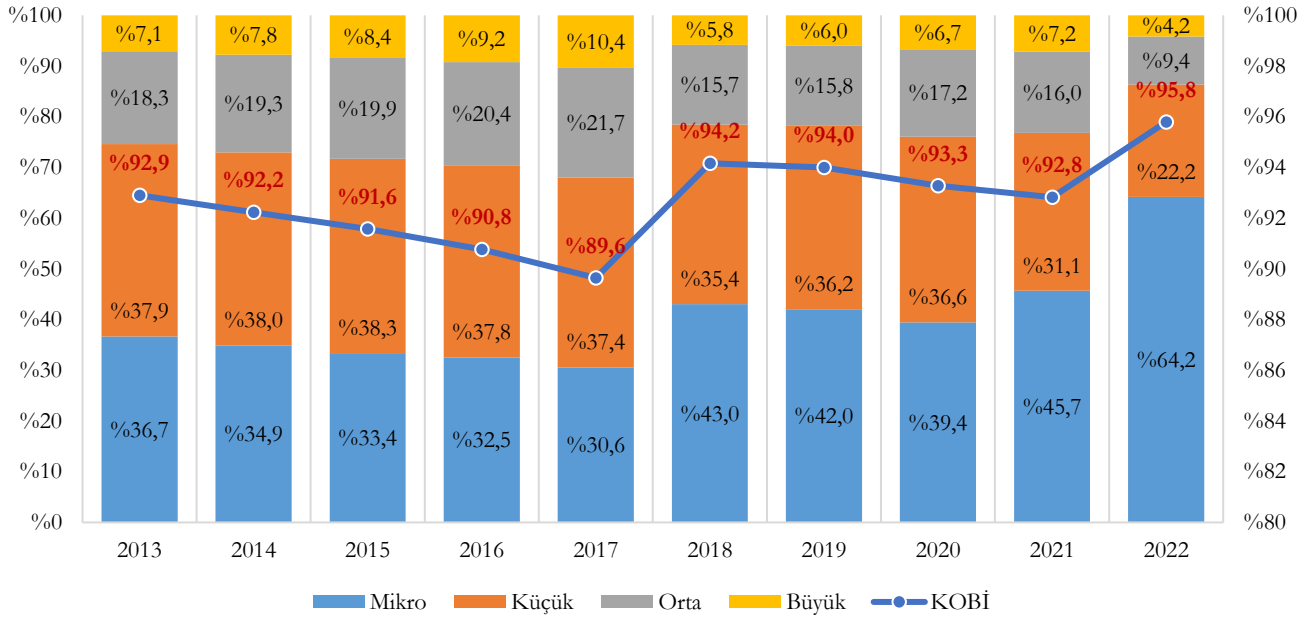

2013-2022 döneminde ithalat yapan girişim sayısının toplam girişim sayısına oranı %2,2'den %4,1'e, ithalat yapan KOBİ sayısının toplam KOBİ sayısına oranı ise %2,1'den %3,9'a yükselmiştir. Yıllara ve ölçeklere göre ithalat yapan girişim sayısının toplam girişim sayısına oranı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 239 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İthalat Yapan Girişim Sayısının Toplam Girişim Say.Oranı, 2013-2022

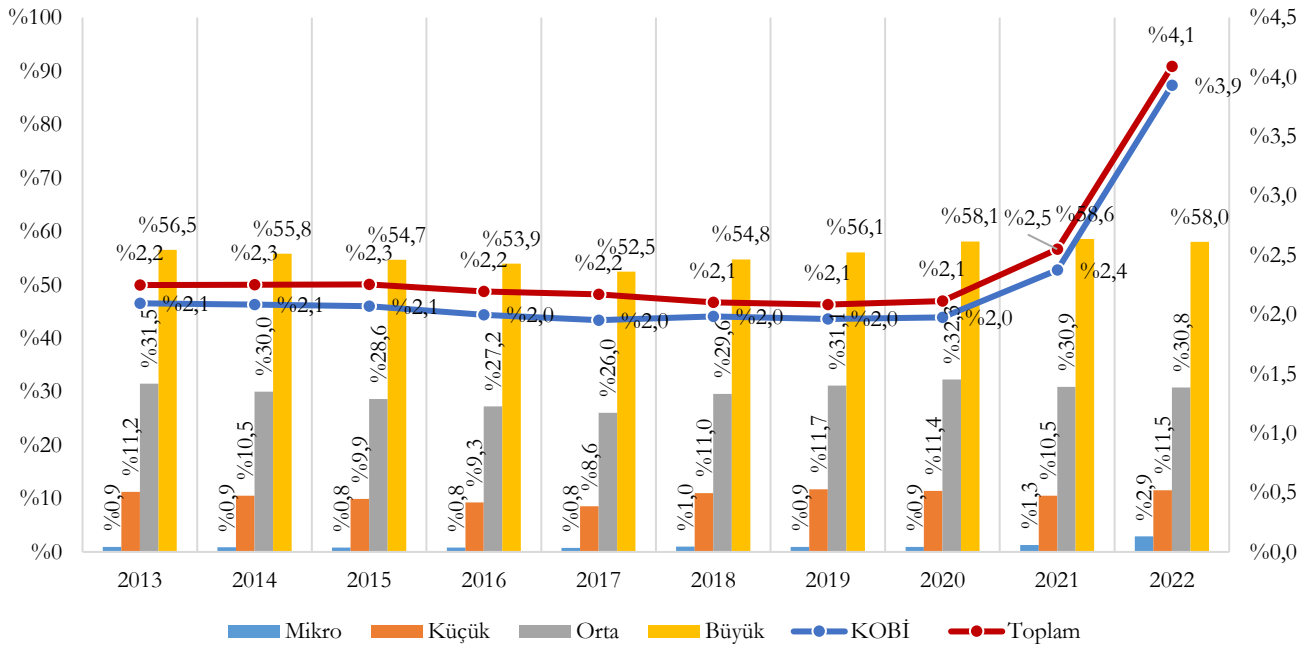

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ihracat yapan sanayi sektörü girişimcileri içinde KOBİ'lerin payı %91,8, ithalat yapan sanayi sektörü girişimcileri içinde ise KOBİ'lerin payı %97,4'tür. Sektör gruplarındaki ihracat / ithalat yapan girişim sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 240 - Sektör Gruplarındaki İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı (%), 2022

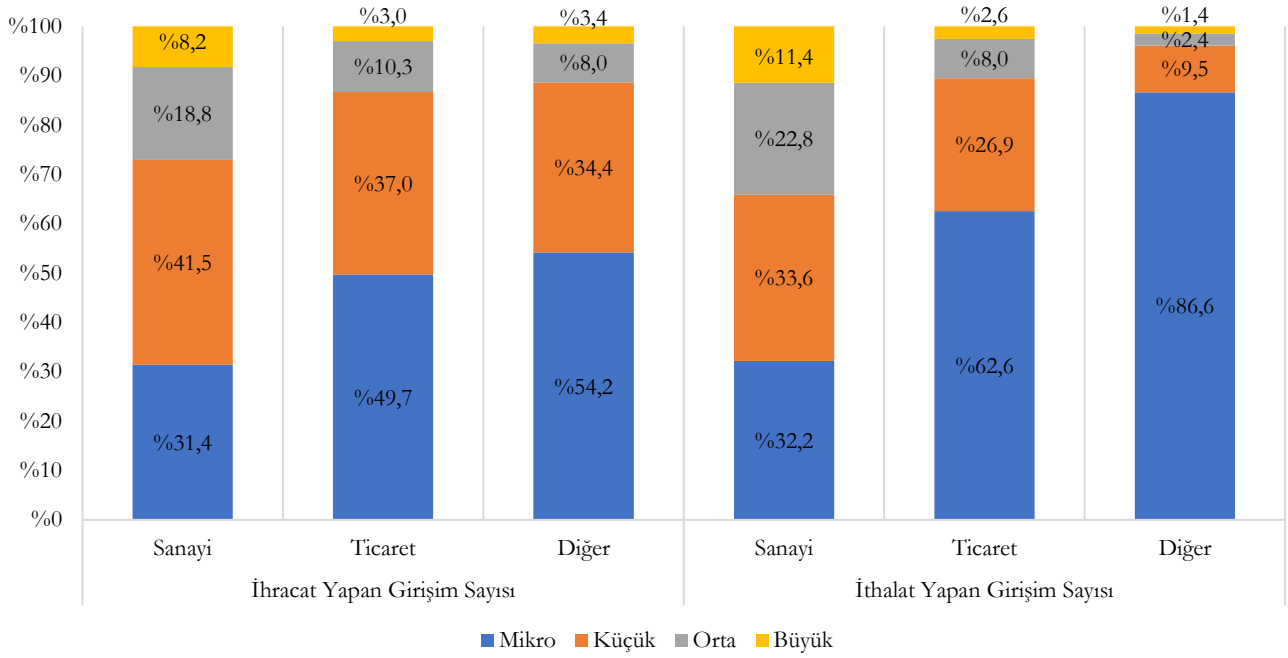

2022 yılında ihracat yapan KOBİ'ler içinde sanayi sektörünün payı %38,4, ithalat yapan KOBİ'ler içinde ise sanayi sektörünün payı %21,4'tür. Ayrıca ölçek düzeyi büyüdükçe sanayi sektörünün payı hem ihracat yapan girişimlerde hem de ithalat yapan girişimcilerde artmaktadır. Ölçek düzeylerindeki ihracat / ithalat yapan girişim sayısının sektör gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 241 – Ölçek Düzeylerindeki İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Sektör Gruplarına Göre Dağılımı (%), 2022

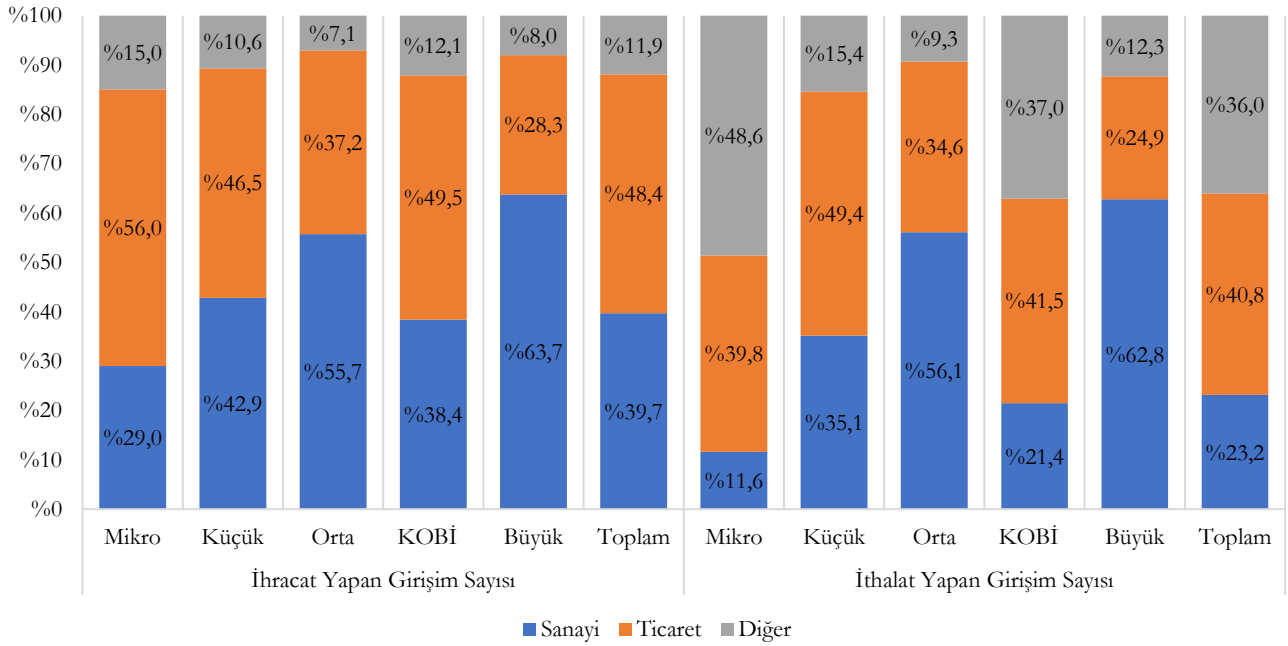

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2.2. Teknoloji Düzeyine Göre İhracat ve İthalat Gerçekleştiren Girişim Sayısı

2022 yılında ihracat yapan yüksek teknolojiye sahip girişim sayısı 777'dir. Bunun %26,5'i mikro ölçekli, %37,5'i küçük ölçekli, %20,5'i orta ölçekli olup KOBİ'lerin payı %84,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan yüksek teknolojiye sahip girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 242 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Yüksek Teknoloji Girişimlerinin Dağ. (%), 2013-2022

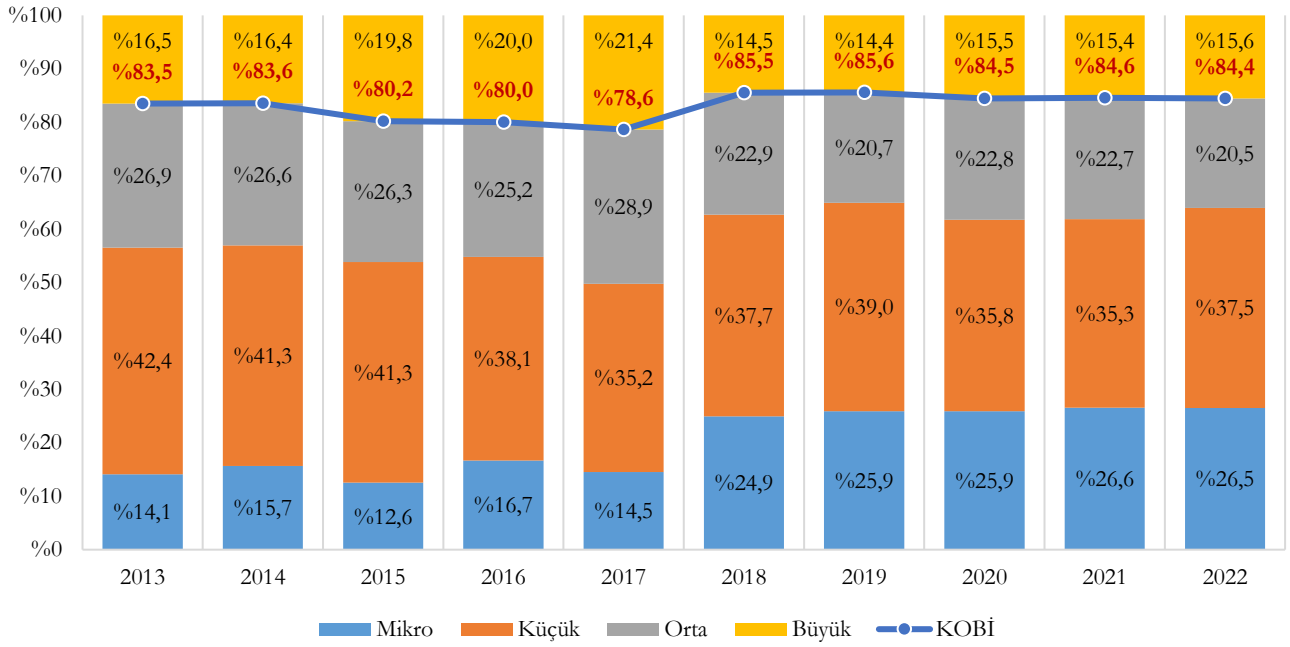

2022 yılında ihracat yapan orta-yüksek teknolojiye sahip girişim sayısı 11.789'dur. Bunun %30,7'si mikro ölçekli, %43,4'ü küçük ölçekli, %18,3'ü orta ölçekli olup KOBİ'lerin payı %92,4'tür. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan orta-yüksek teknolojiye sahip girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 243 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Yüksek Teknoloji Girişimler. Dağ. (%), 2013-2022

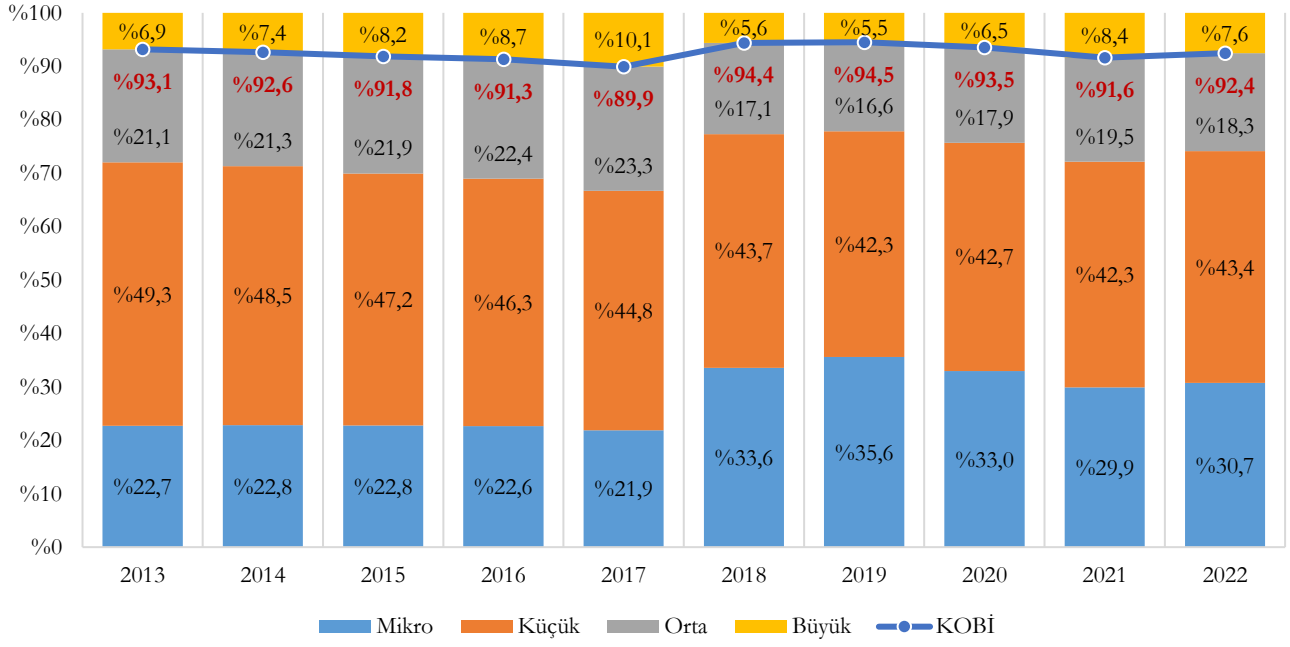

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ihracat yapan orta-düşük teknolojiye sahip girişim sayısı 12.464'tür. Bunun %30,1'i mikro ölçekli, %43,1'i küçük ölçekli, %18,5'i orta ölçekli olup KOBİ'lerin payı %91,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan orta-düşük teknolojiye sahip girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 244 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Düşük Teknoloji Girişimler. Dağ. (%), 2013-2022

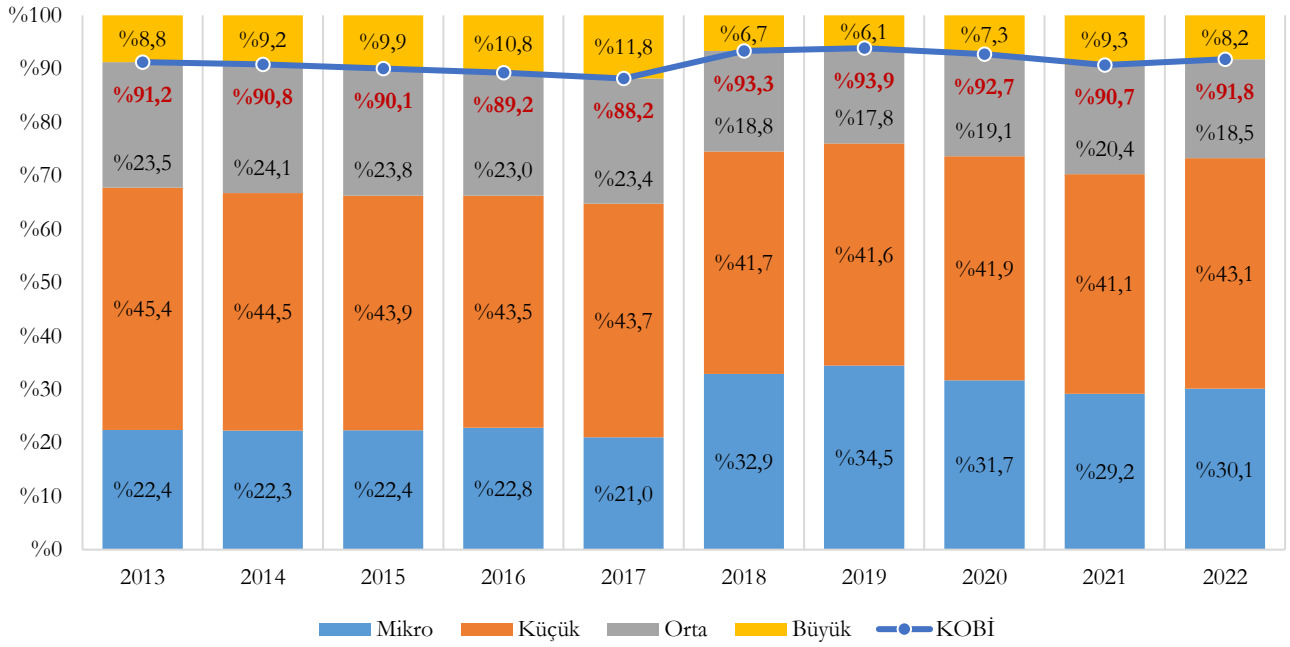

2022 yılında ihracat yapan düşük teknolojiye sahip girişim sayısı 18.607'dir. Bunun %33,1'i mikro ölçekli, %39,7'si küçük ölçekli, %19,1'i orta ölçekli olup KOBİ'lerin payı %92'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat yapan düşük teknolojiye sahip girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 245 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Düşük Teknoloji Girişimlerinin Dağ. (%), 2013-2022

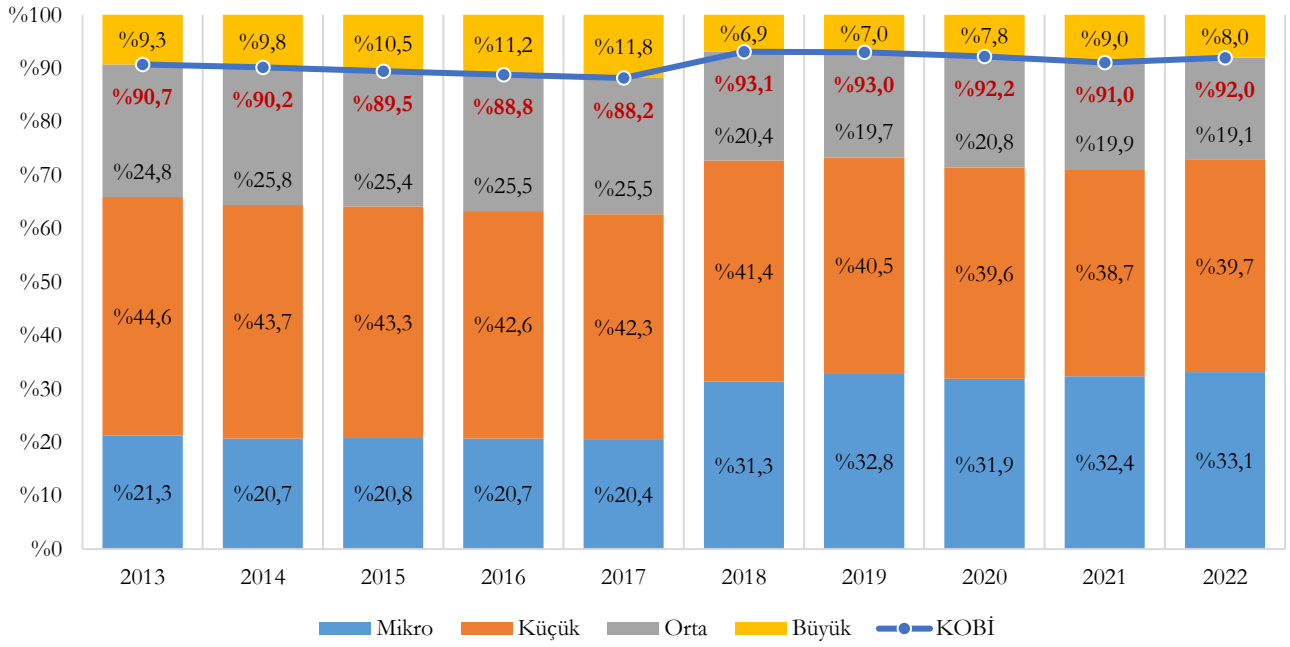

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ihracat yapan yüksek teknoloji girişimlerinin %84,4'ü KOBİ iken ithalat yapan yüksek teknoloji girişimlerinin %88,5'i KOBİ'dir.

Şekil 246 - Teknoloji Düzeyi Bazında İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Ölçeklere Göre Dağılımı, 2022

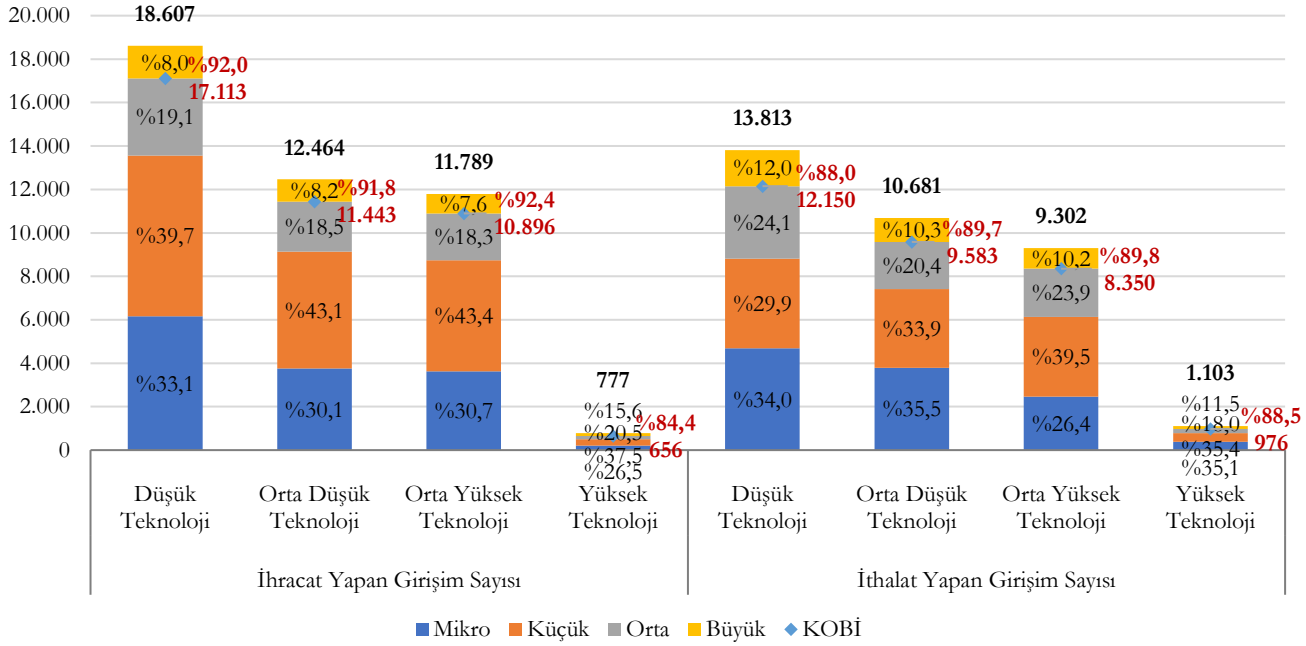

2022 yılında ihracat yapan KOBİ'lerin %1,6'sı yüksek, %27,2'si orta-yüksek, %28,5'i orta-düşük, %42,7'si düşük teknoloji düzeyindedir. İthalat yapan KOBİ'lerinse %3,1'i yüksek, %26,9'u orta-yüksek, %30,9'u orta-düşük, %39,1'i düşük teknoloji düzeyindedir.

Şekil 247 - Ölçek Bazında İhracat-İthalat Yapan Girişim Sayısının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı, 2022

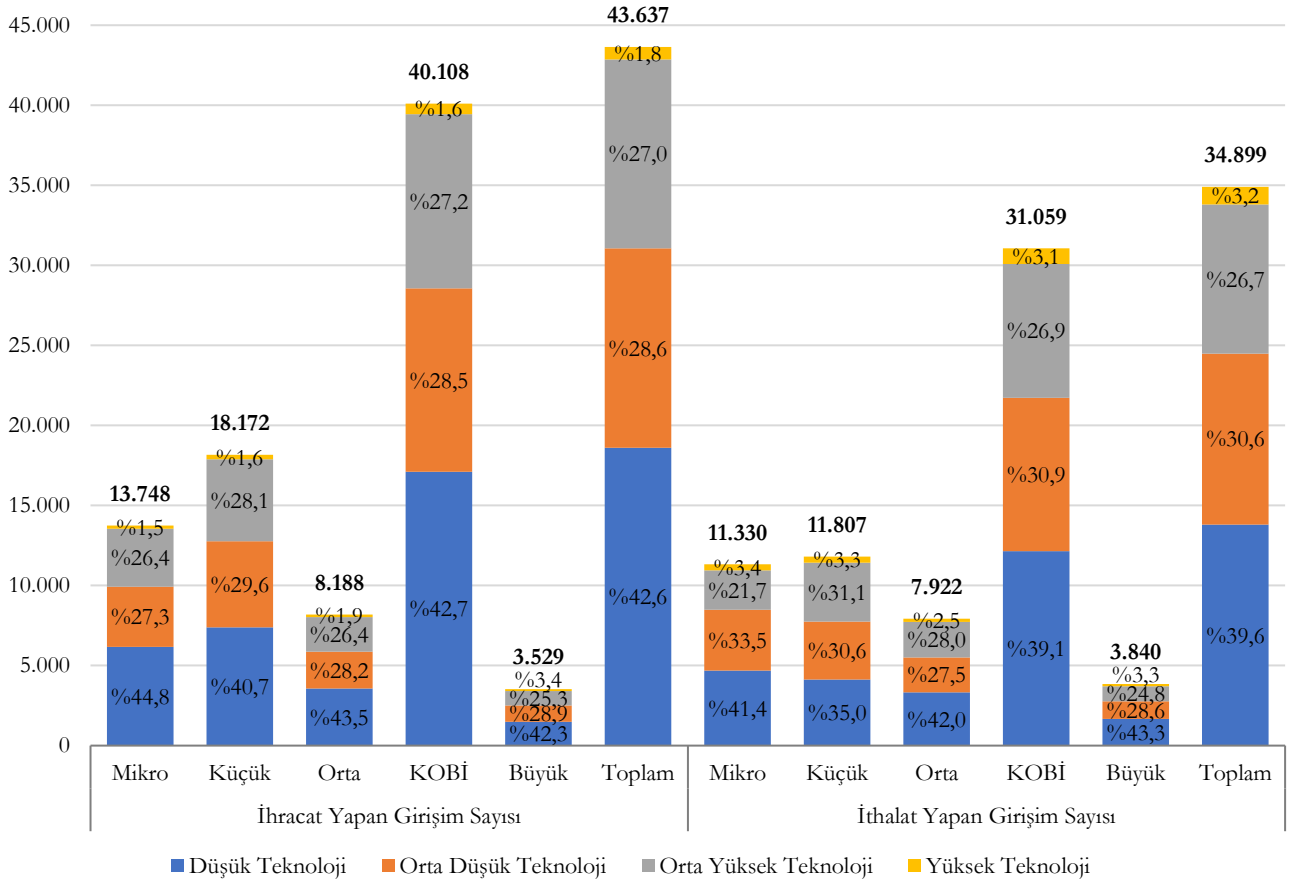

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ihracat yapan yüksek teknoloji KOBİ sayısının tüm yüksek teknoloji KOBİ sayısı içindeki payı %20,9'dur. Bu oran mikro ölçekli girişimlerde %8,9, küçük ölçekli girişimlerde %48, orta ölçekli girişimlerde %72,9 ve büyük ölçekli girişimlerde %93,8'dir.

Şekil 248 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Yüksek Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Yüksek Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022

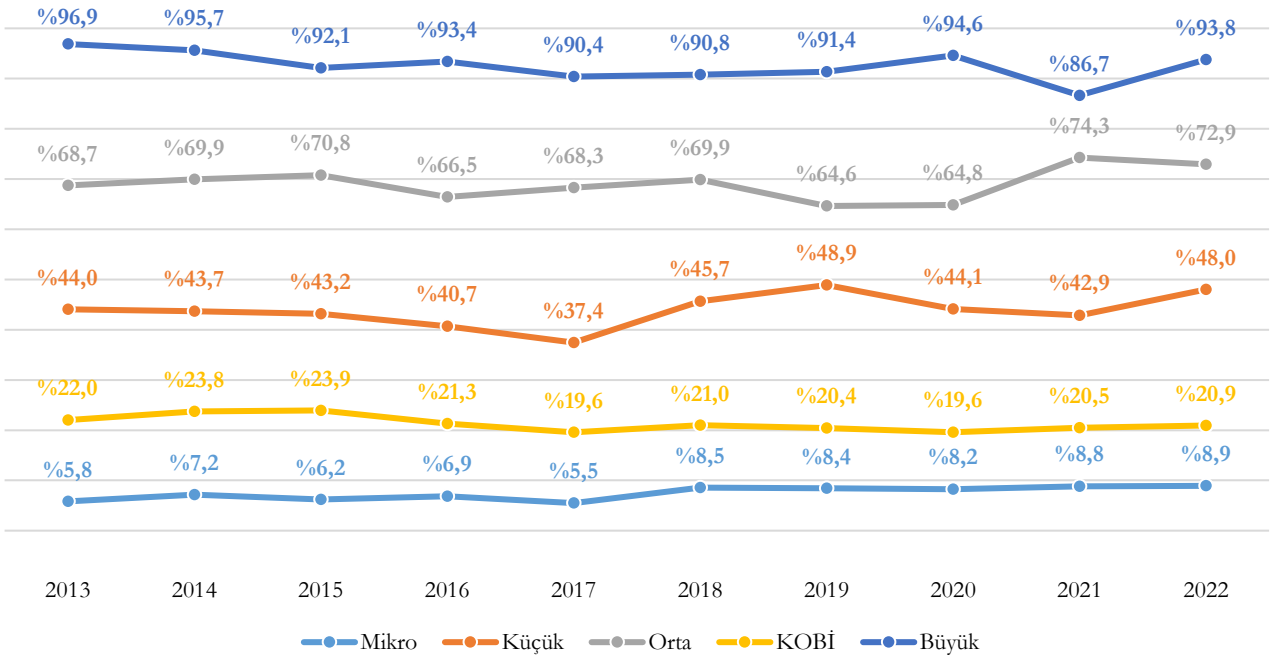

2022 yılında ihracat yapan orta-yüksek teknoloji KOBİ sayısının tüm orta-yüksek teknoloji KOBİ sayısı içindeki payı %20,8'dir. Bu oran mikro ölçekli girişimlerde %9,3, küçük ölçekli girişimlerde %48,6, orta ölçekli girişimlerde %77,7 ve büyük ölçekli girişimlerde %91,2'dir.

Şekil 249 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Yüksek Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Orta-Yüksek Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022

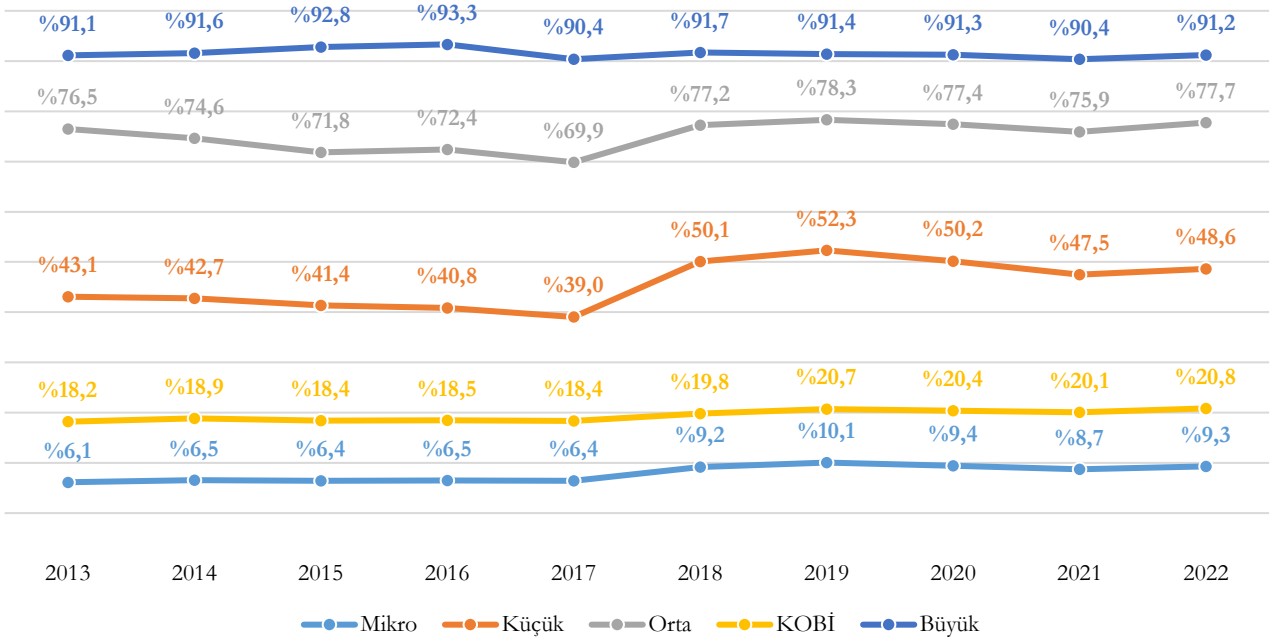

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ihracat yapan orta-düşük teknoloji KOBİ sayısının tüm orta-düşük teknoloji KOBİ sayısı içindeki payı %7,9'dur. Bu oran mikro ölçekli girişimlerde %3,1, küçük ölçekli girişimlerde %29, orta ölçekli girişimlerde %54,4 ve büyük ölçekli girişimlerde %82,4'tür.

Şekil 250 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Orta-Düşük Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Orta-Düşük Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022

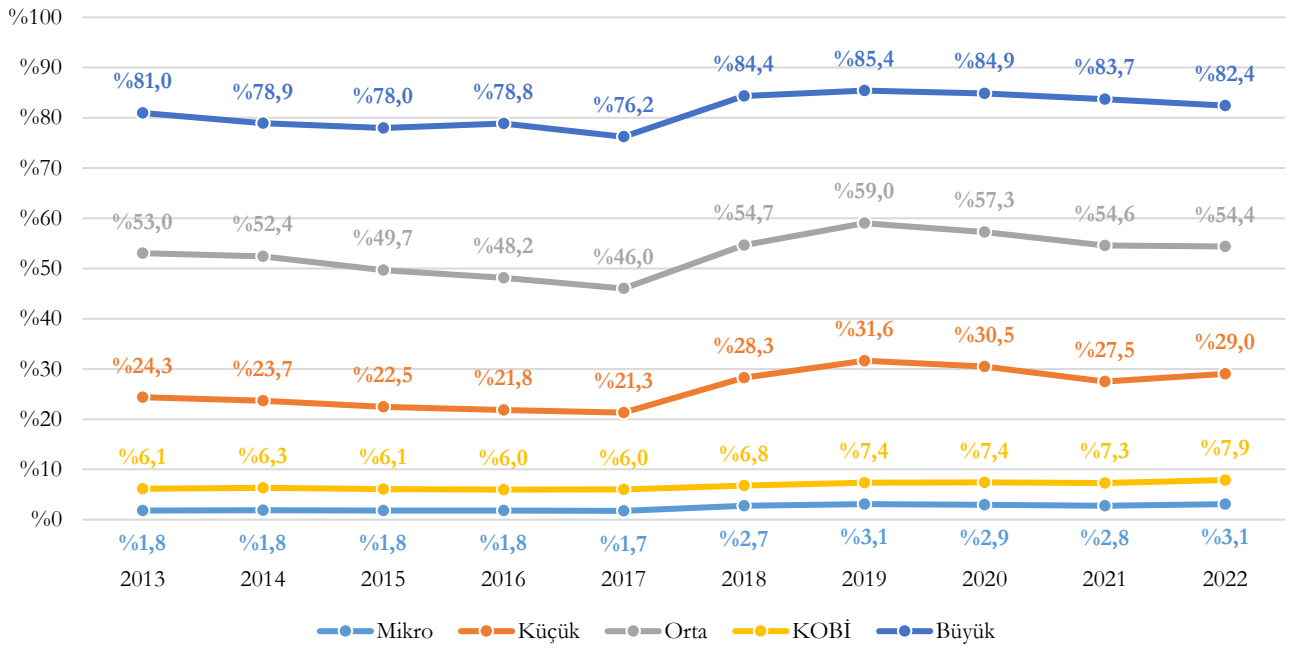

2022 yılında ihracat yapan düşük teknoloji KOBİ sayısının tüm düşük teknoloji KOBİ sayısı içindeki payı %6,6'dır. Bu oran mikro ölçekli girişimlerde %2,8, küçük ölçekli girişimlerde %24, orta ölçekli girişimlerde %47,2 ve büyük ölçekli girişimlerde %78,1'dir.

Şekil 251 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Yapan Düşük Teknoloji Girişim Sayısının Toplam Düşük Teknoloji Girişim Sayısındaki Payı (%), 2013-2022

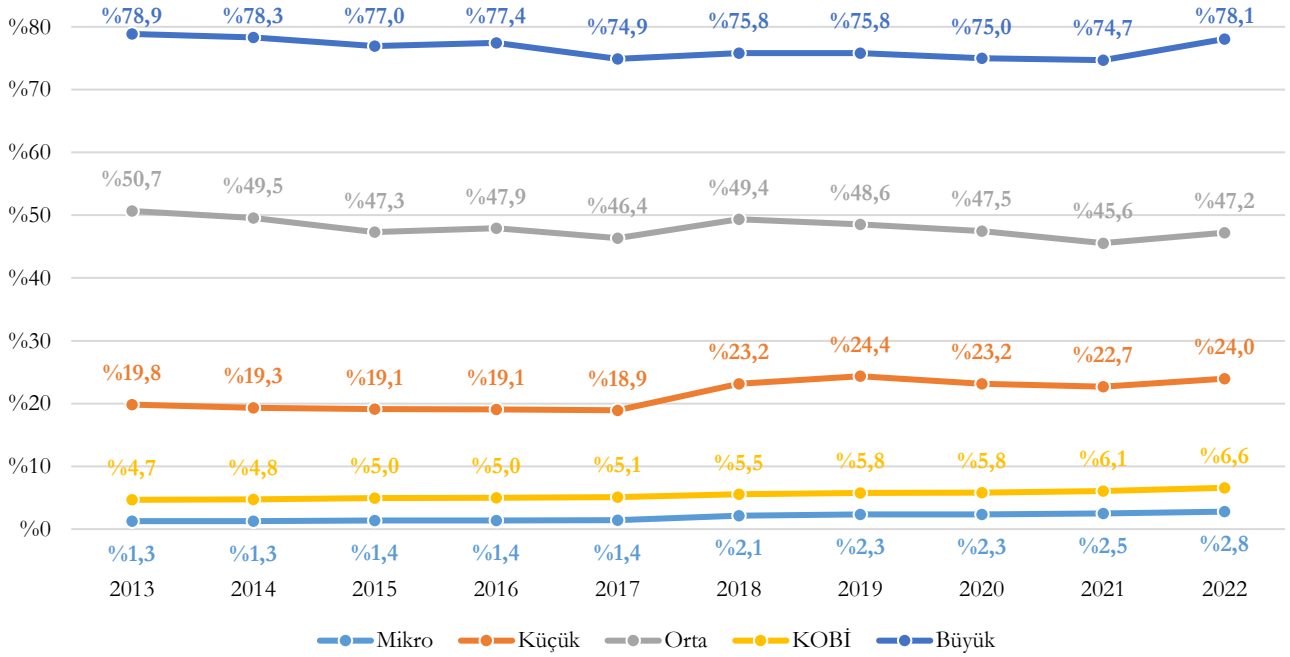

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2.3. İhracat ve İthalat Tutarı

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2013 yılında 157,1 Milyar ABD $ olan toplam ihracat %59 oranında artarak 2022 yılında 249,7 Milyar ABD $ olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında 237,6 Milyar ABD $ olan toplam ithalat %44,7 oranında artarak 2022 yılında 343,9 Milyar ABD $ olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında 80,5 Milyar ABD $ olan dış ticaret açığı 2022 yılında 94,2 Milyar ABD $ olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında %66,1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2022 yılında %72,6 olmuştur.

2013-2022 dönemine bakıldığında, ihracat ve ithalat 2022 yılında en yüksek değerine ulaşmış, dış ticaret açığı 2019 yılında minimum değeri görmüştür.

Yıllara göre Türkiye'deki toplam ihracat, ithalat, dış ticaret açığı ve ihracatın ithalatı karşılama oranı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 252 – Yıllara Göre Türkiye'de Dış Ticaret (Milyar ABD $), 2013-2021

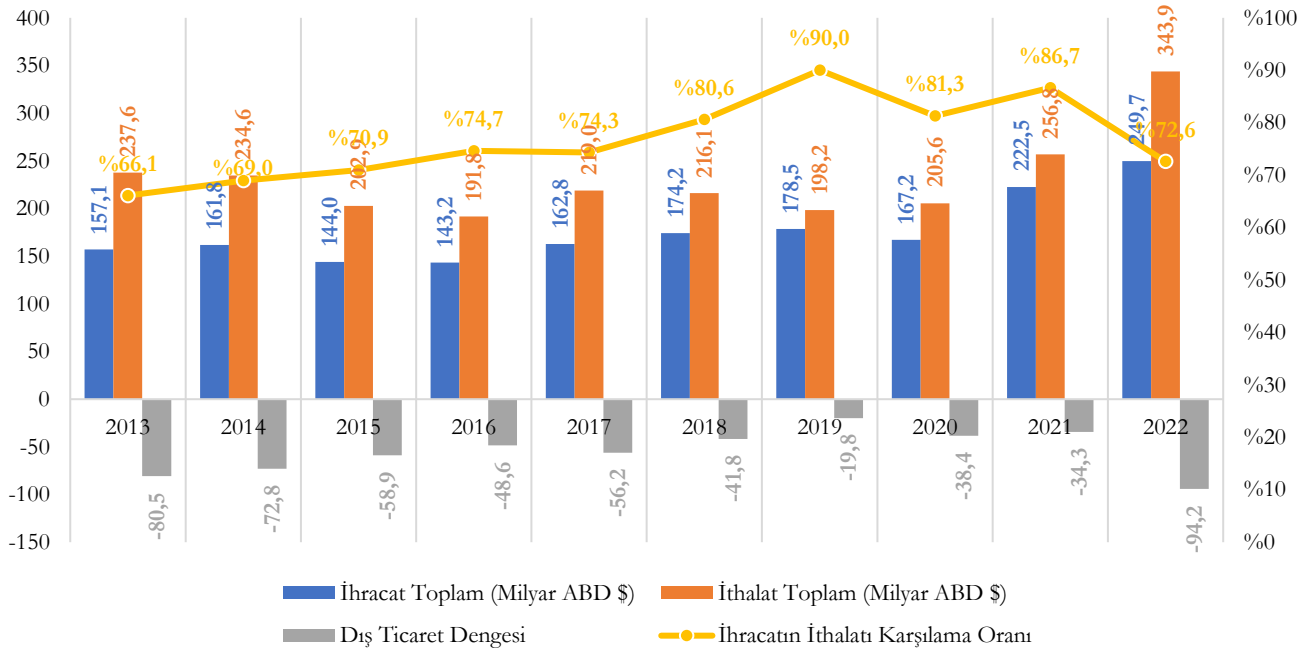

Yıllara ve ölçeklere göre ihracat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 22 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Tutarı (Bin ABD $), 2013-2021

Ölçek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mikro	4.025.458 (%2,6)	3.917.925 (%2,4)	3.083.351 (%2,1)	2.935.496 (%2,0)	3.073.143 (%1,9)	7.014.580 (%4,0)	6.840.328 (%3,8)	5.941.924 (%3,6)	5.452.742 (%2,5)	6.102.727 (%2,4)
Küçük	21.190.621 (%13,5)	21.410.994 (%13,2)	17.837.199 (%12,4)	16.152.836 (%11,3)	15.282.751 (%9,4)	25.431.122 (%14,6)	25.232.184 (%14,1)	22.549.461 (%13,5)	23.822.050 (%10,7)	29.623.072 (%11,9)
Orta	31.722.255 (%20,2)	32.878.837 (%20,3)	28.147.516 (%19,6)	27.259.292 (%19,0)	31.480.185 (%19,3)	33.067.247 (%19,0)	33.331.078 (%18,7)	32.381.453 (%19,4)	38.343.070 (%17,2)	43.110.544 (%17,3)
KOBİ	56.938.334 (%36,2)	58.207.756 (%36,0)	49.068.065 (%34,1)	46.347.623 (%32,4)	49.836.079 (%30,6)	65.512.949 (%37,6)	65.403.590 (%36,6)	60.872.838 (%36,4)	67.617.861 (%30,4)	78.836.343 (%31,6)
Büyük	100.149.274 (%63,8)	103.586.256 (%64,0)	94.886.070 (%65,9)	96.860.405 (%67,6)	112.923.407 (%69,4)	108.732.431 (%62,4)	113.057.434 (%63,4)	106.281.220 (%63,6)	154.917.655 (%69,6)	170.886.128 (%68,4)
Toplam	**157.087.608 (%100)**	**161.794.012 (%100)**	**143.954.135 (%100)**	**143.208.027 (%100)**	**162.759.486 (%100)**	**174.245.380 (%100)**	**178.461.024 (%100)**	**167.154.059 (%100)**	**222.535.516 (%100)**	**249.722.471 (%100)**

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

TÜİK Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri 2022 bültenine göre, 2022 yılı toplam ihracatı 249,7 Milyar ABD $ tutarında olup bunun 78,8 Milyar ABD $'ı KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilmiştir. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat tutarları aşağıda verilmiştir.

Şekil 253 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Tutarı (Milyar ABD $), 2013-2022

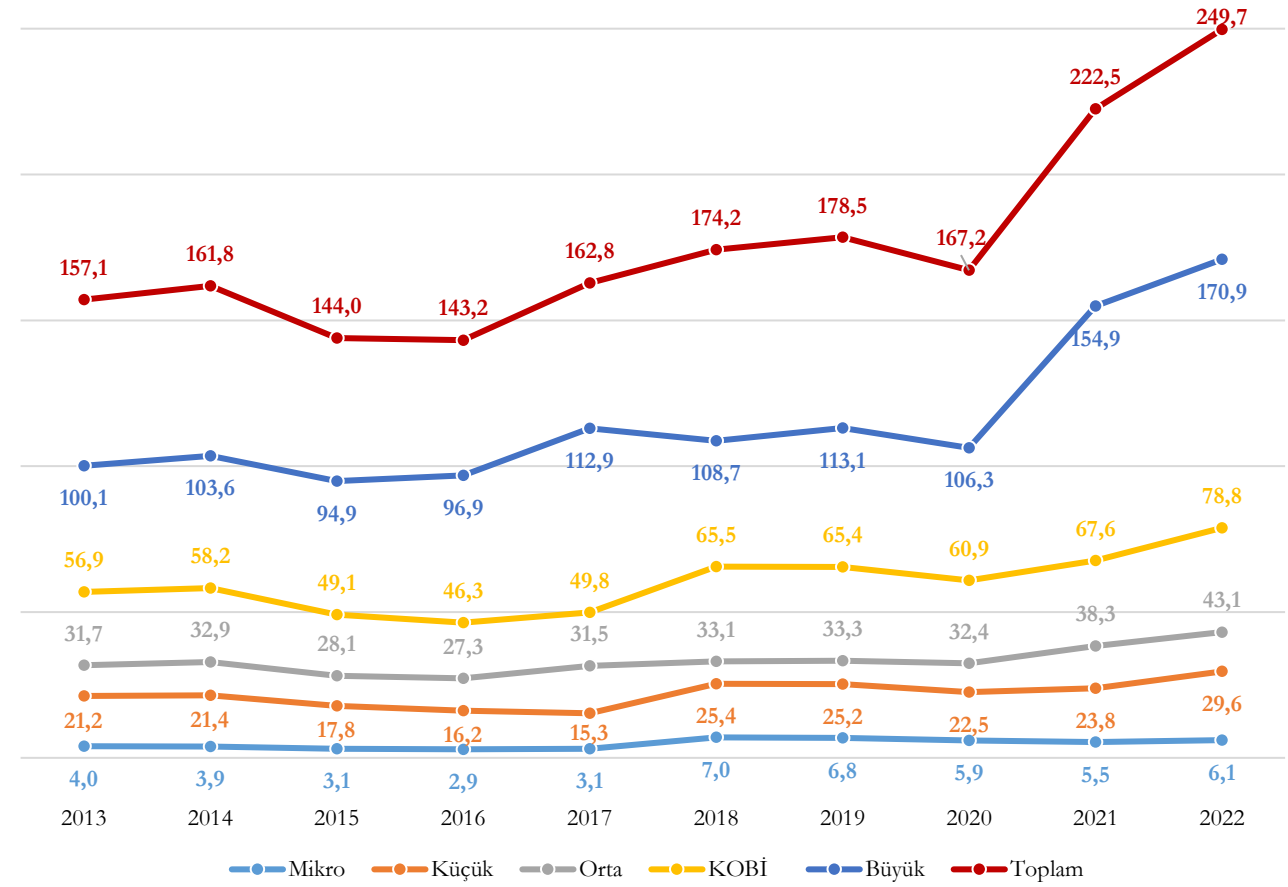

2022 yılı toplam ihracat tutarının %2,4'ü mikro ölçekli, %11,9'u küçük ölçekli, %17,3'ü orta ölçekli girişimler tarafından gerçekleştirilmiş olup ihracat tutarında KOBİ'lerin payı %31,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre ihracat tutarının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 254 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İhracat Tutarının Dağılımı (%), 2013-2022

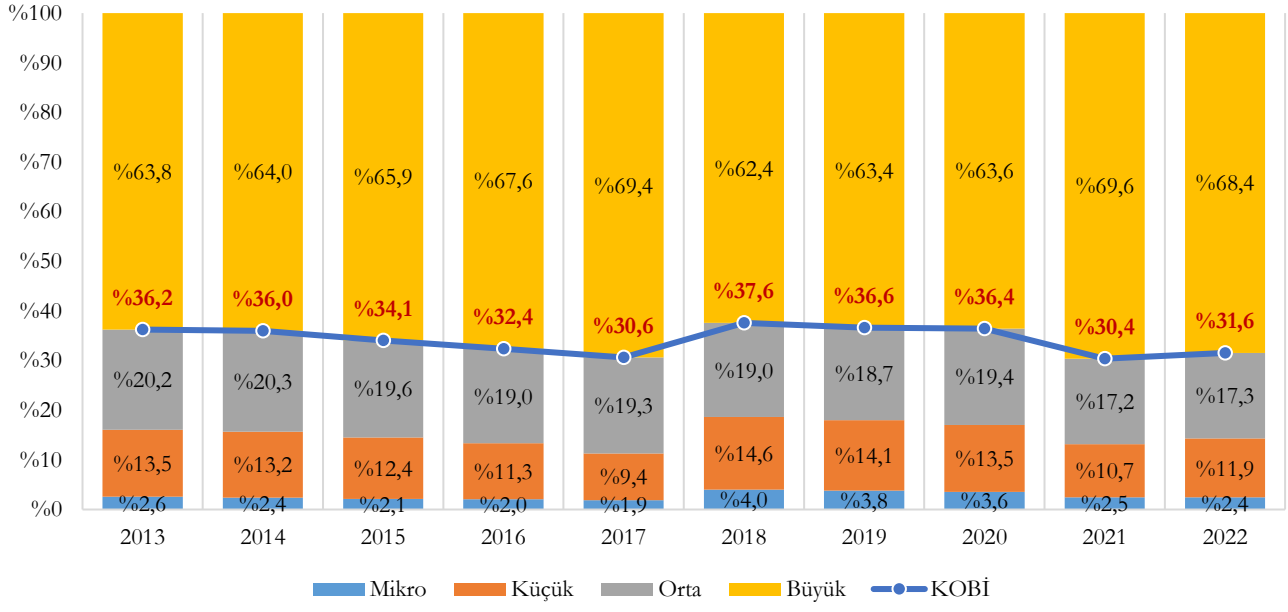

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde toplam ihracat %59 oranında artarken toplam ithalat %44,7 oranında artış göstermiştir. 2013 yılında KOBİ'lerin ihracattaki payı %36,2 iken 2022 yılında bu oran %31,6'ya gerilemiştir. 2013 yılında KOBİ'lerin ithalattaki payı ise %20,4 iken bu oran 2022 yılında %15,4 olmuştur. Yıllara ve ölçeklere göre toplam ihracat ve ithalat tutarı ile ihracat ve ithalatta KOBİ ve büyük ölçekli girişimlerin payları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 255 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Toplam İhracat ve İthalat Tutarının Dağılımı, 2013-2022

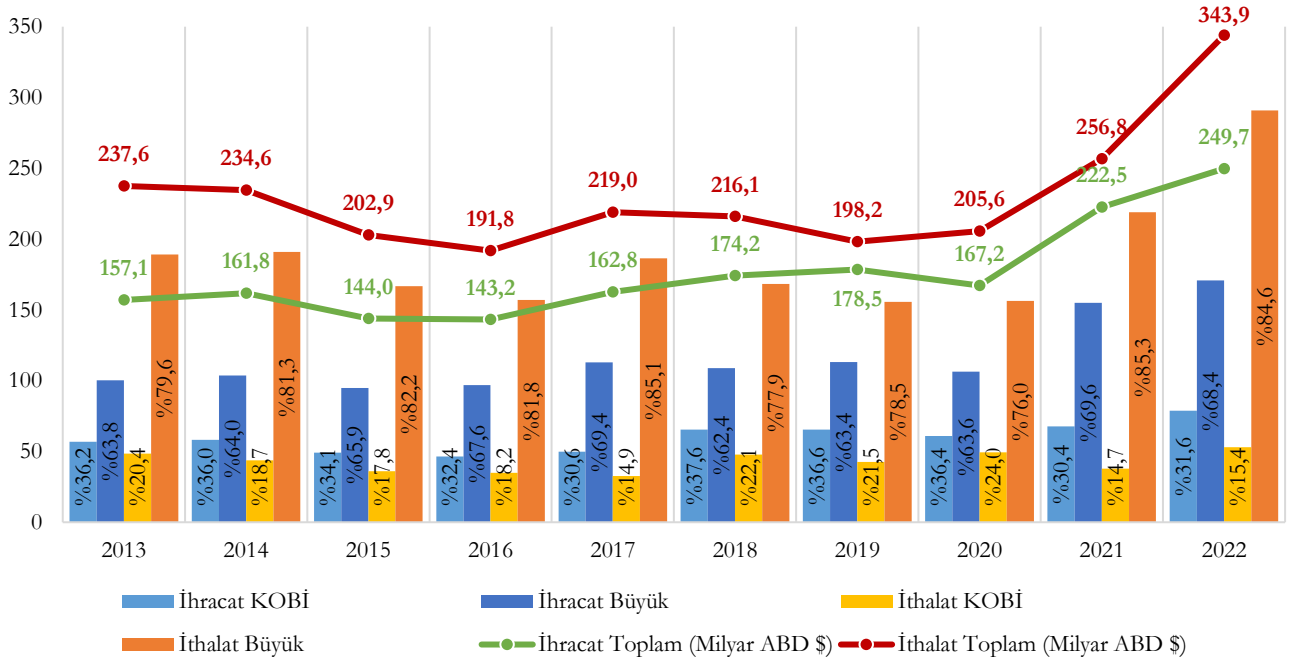

2013-2022 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde KOBİ'lerin ihracatı %38,5 oranında artarken KOBİ'lerin ithalatı %9,7 oranında artış göstermiştir. Yıllara ve ölçeklere göre KOBİ'lerdeki ihracat ve ithalat tutarı ile ihracat ve ithalatın ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 256 - Yıllara ve Ölçeklere Göre KOBİ'lerdeki İhracat ve İthalat Tutarının Dağılımı, 2013-2022

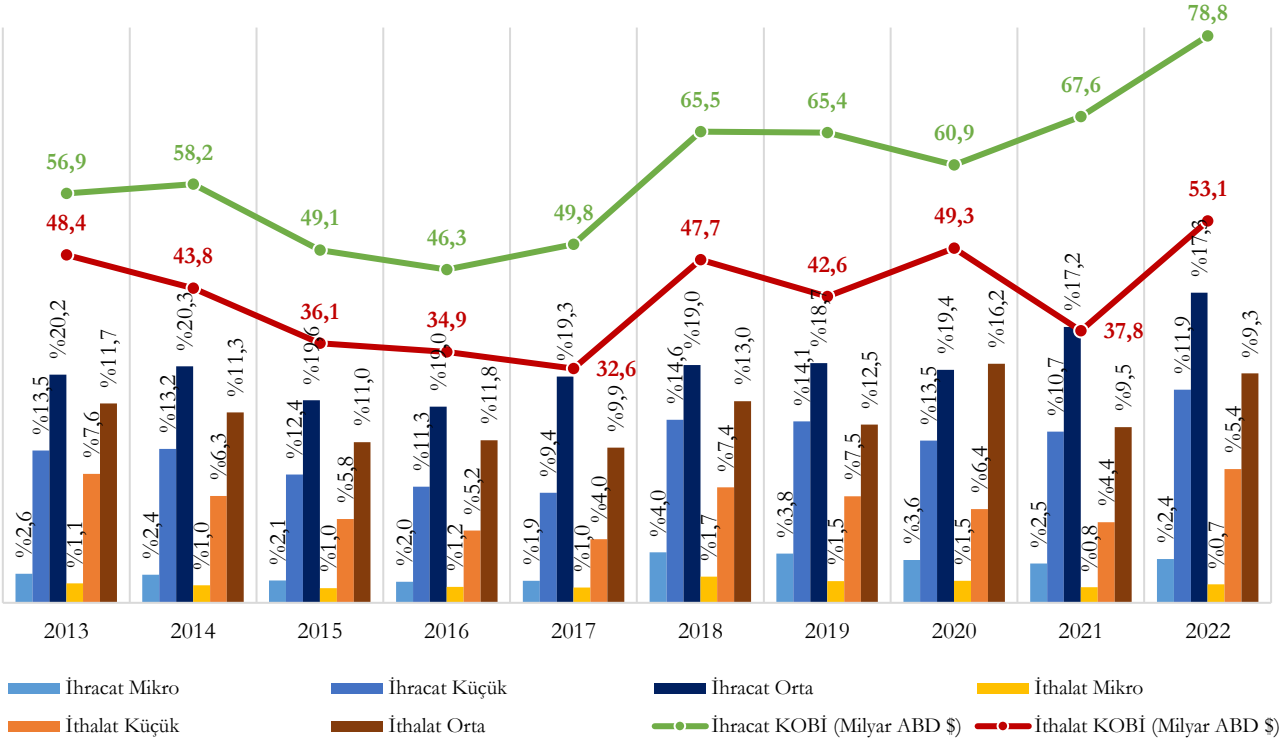

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2.4. Girişim Başına İhracat ve İthalat Tutarı

Girişim başına ihracat tutarı, TÜİK'in yayımladığı bir veri olmayıp, TÜİK'in Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri kapsamında yayımladığı ihracat verilerinin ihracat yapan girişim sayısı verilerine bölünmesi ile elde edilmiştir.

2022 yılında tüm girişimlerde 2,2 Milyon ABD $ tutarında olan girişim başına ihracat, KOBİ'lerde 739 Bin ABD $ ve büyük ölçekli girişimlerde 29,7 Milyon ABD $ tutarındadır. Yıllara ve ölçeklere göre girişim başına ihracat tutarları aşağıda verilmiştir.

Şekil 257 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Girişim Başına İhracat Tutarı (Bin ABD $), 2013-2022

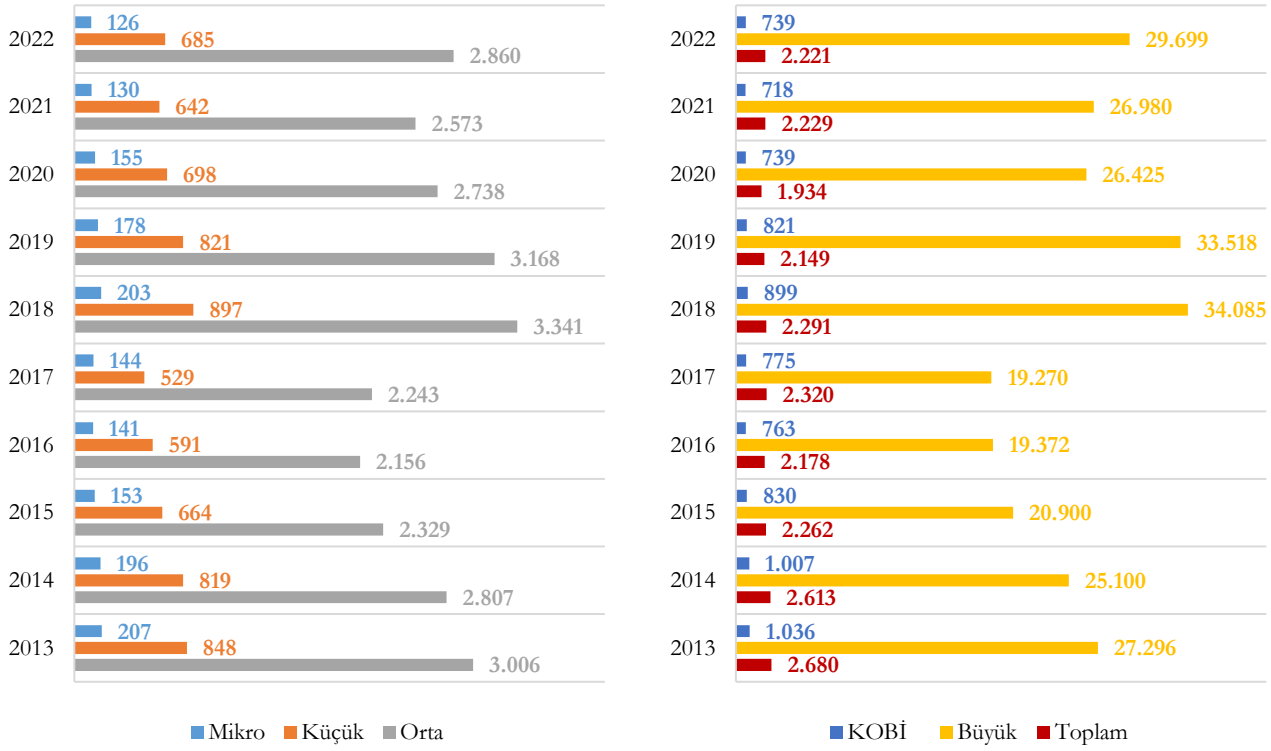

2013 yılında 2 Milyon 680 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında 2 Milyon 221 Bin ABD $ olmuştur. Aşağıdaki şekilde de görüldüğü üzere 2013-2022 döneminde ihracat yapan girişim sayısında %91,8 oranında artış olmakla birlikte girişim başına ihracat %17,1 oranında azalmıştır.

Şekil 258 – Yıllara Göre Girişim Başına İhracat ve İhracat Yapan Toplam Girişim Sayısı, 2013-2022

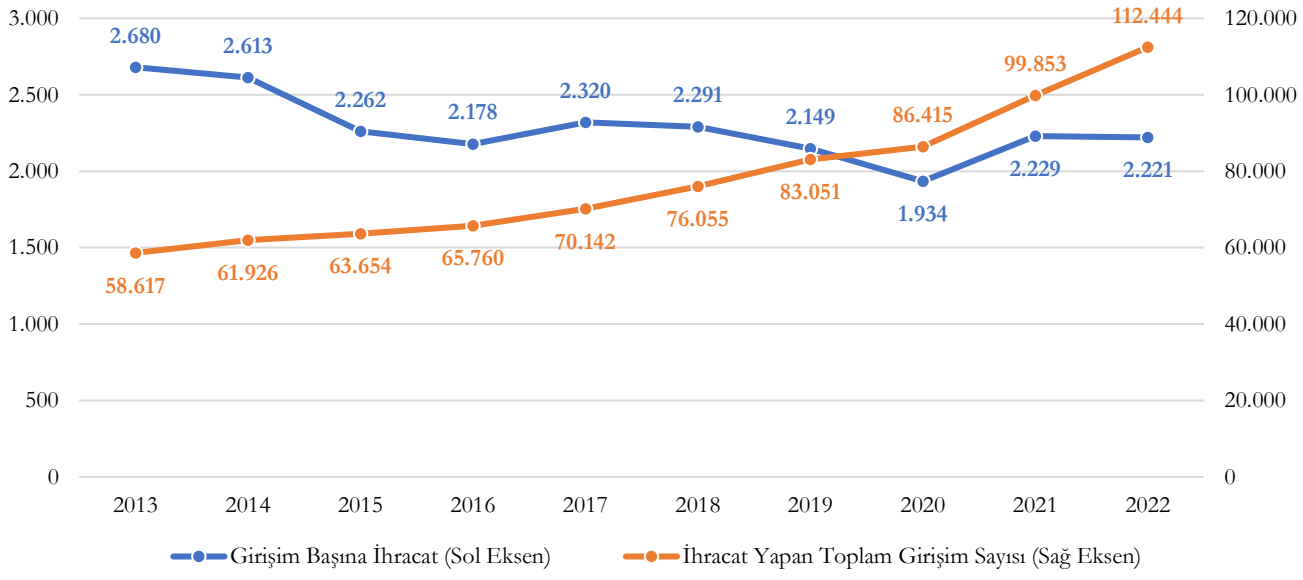

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Dış ticaret yapan tüm girişimlerde 2013 yılında 2 Milyon 680 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %17,1 oranında azalarak 2 Milyon 221 Bin ABD $ olmuştur. 2013 yılında 3 Milyon 713 Bin ABD $ olan girişim başına ithalat ise 2022 yılında %40,2 oranında azalarak 2 Milyon 222 Bin ABD $ olmuştur. Dış ticaret yapan tüm girişimlerdeki girişim başına ihracat ve ithalat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 259 - Tüm Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022

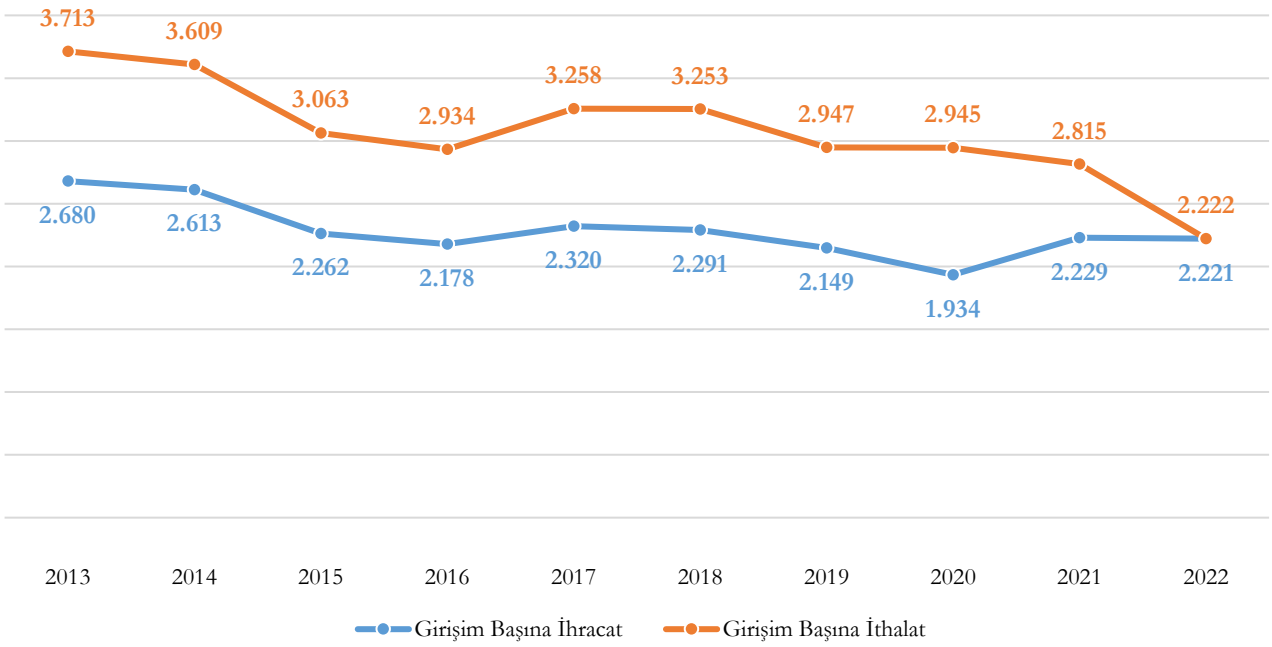

KOBİ'lerde 2013 yılında 1 Milyon 36 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %28,7 oranında azalarak 739 Bin ABD $ olmuştur. 2013 yılında 814 Bin ABD $ olan girişim başına ithalat ise 2022 yılında %56 oranında azalarak 358 Bin ABD $ olmuştur. KOBİ'lerdeki girişim başına ihracat ve ithalat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 260 – KOBİ'lerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022

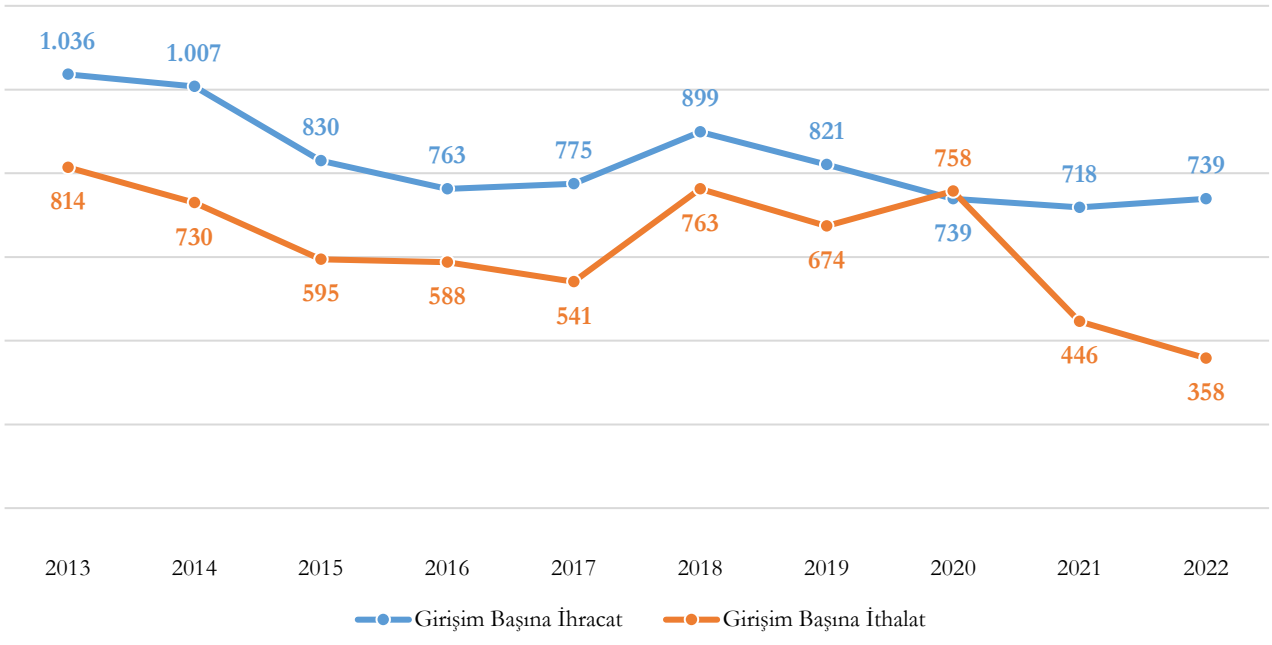

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Mikro ölçekli girişimlerde 2013 yılında 207 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %39,1 oranında azalarak 126 Bin ABD $ olmuştur. 2013 yılında 116 Bin ABD $ olan girişim başına ithalat ise 2022 yılında %77,7 oranında azalarak 26 Bin ABD $ olmuştur. Mikro ölçekli girişimlerdeki girişim başına ihracat ve ithalat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 261 – Mikro Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022

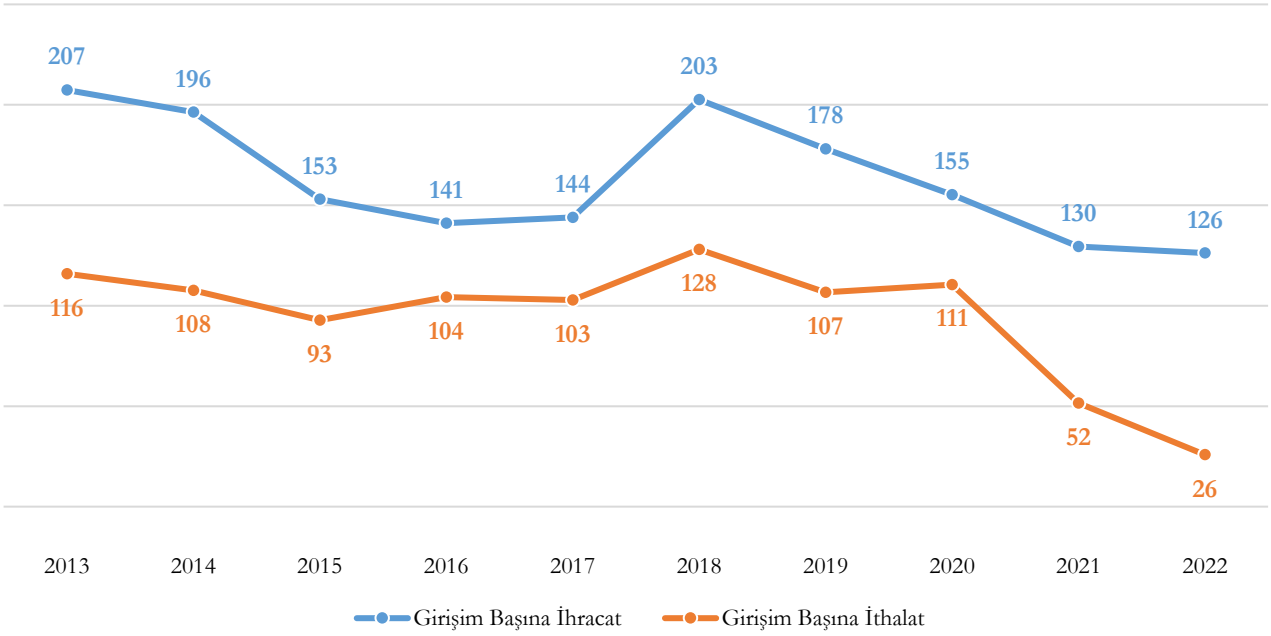

Küçük ölçekli girişimlerde 2013 yılında 848 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %19,3 oranında azalarak 685 Bin ABD $ olmuştur. 2013 yılında 740 Bin ABD $ olan girişim başına ithalat ise 2022 yılında %26,7 oranında azalarak 542 Bin ABD $ olmuştur. Küçük ölçekli girişimlerdeki girişim başına ihracat ve ithalat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 262 - Küçük Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022

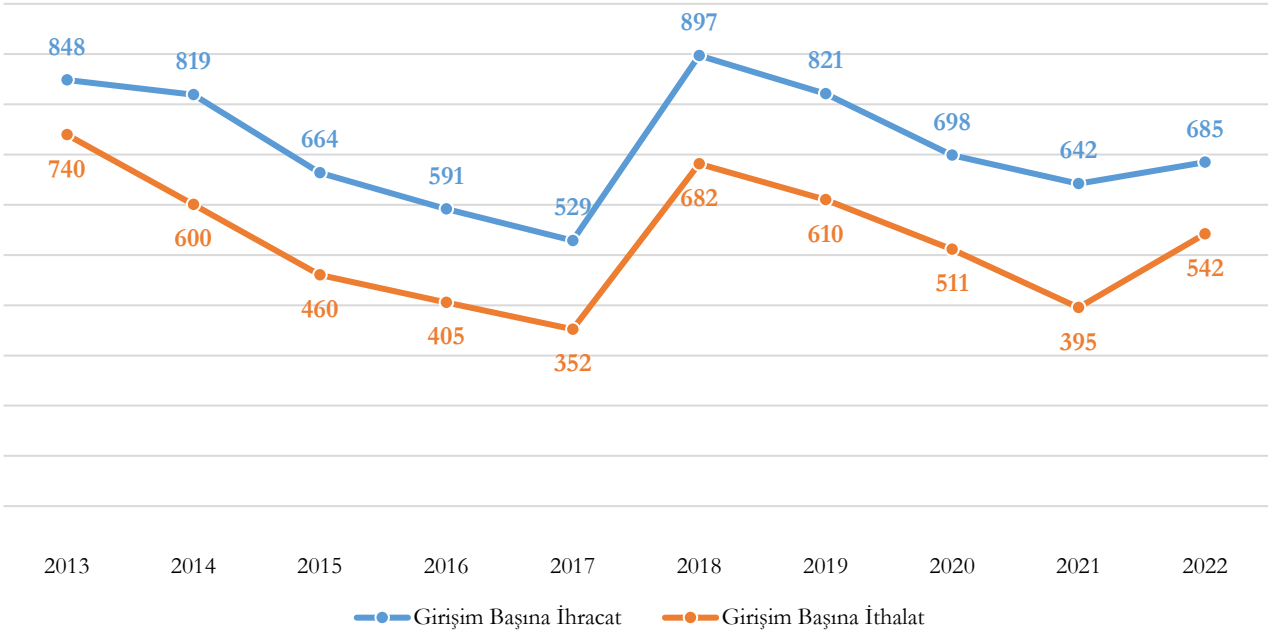

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Orta ölçekli girişimlerde 2013 yılında 3 Milyon 6 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %4,8 oranında azalarak 2 Milyon 860 Bin ABD $ olmuştur. 2013 yılında 2 Milyon 369 Bin ABD $ olan girişim başına ithalat ise 2022 yılında %7,5 oranında azalarak 2 Milyon 192 Bin ABD $ olmuştur. Orta ölçekli girişimlerdeki girişim başına ihracat ve ithalat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 263 - Orta Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022

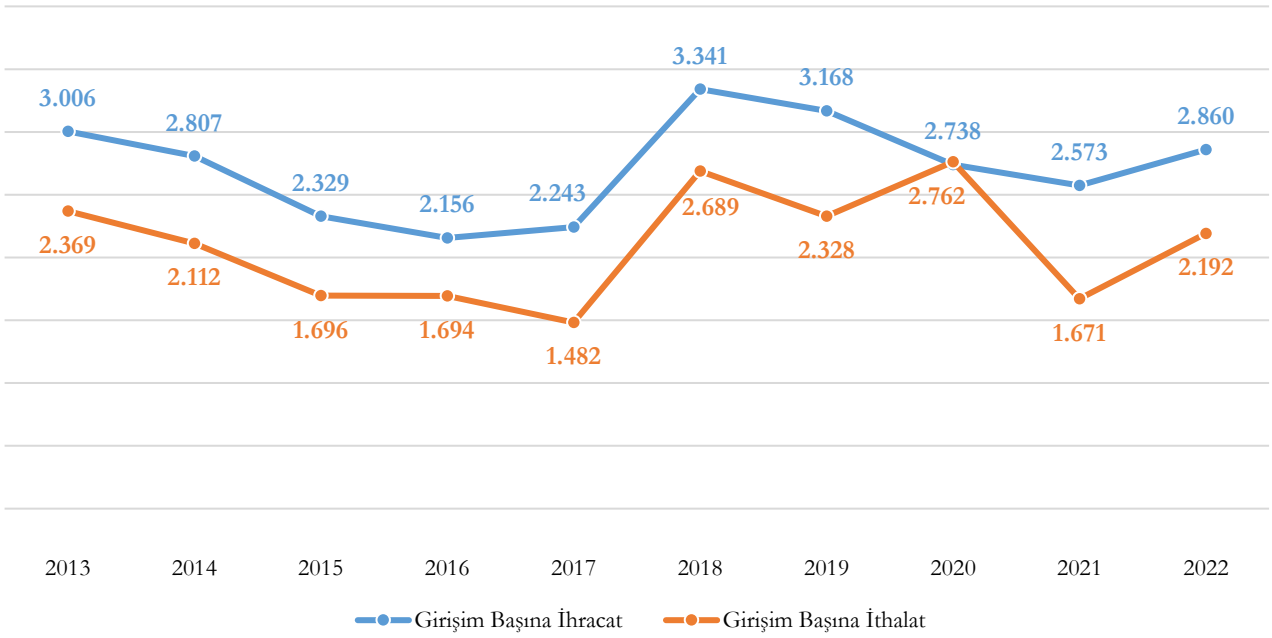

Büyük ölçekli girişimlerde 2013 yılında 27 Milyon 296 Bin ABD $ olan girişim başına ihracat 2022 yılında %8,8 oranında artarak 29 Milyon 699 Bin ABD $ olmuştur. 2013 yılında 41 Milyon 682 Bin ABD $ olan girişim başına ithalat ise 2022 yılında %7,2 oranında artarak 44 Milyon 681 Bin ABD $ olmuştur. Büyük ölçekli girişimlerdeki girişim başına ihracat ve ithalat tutarları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 264 - Büyük Ölçekli Girişimlerde Girişim Başına İhracat ve İthalat (Bin ABD $), 2013-2022

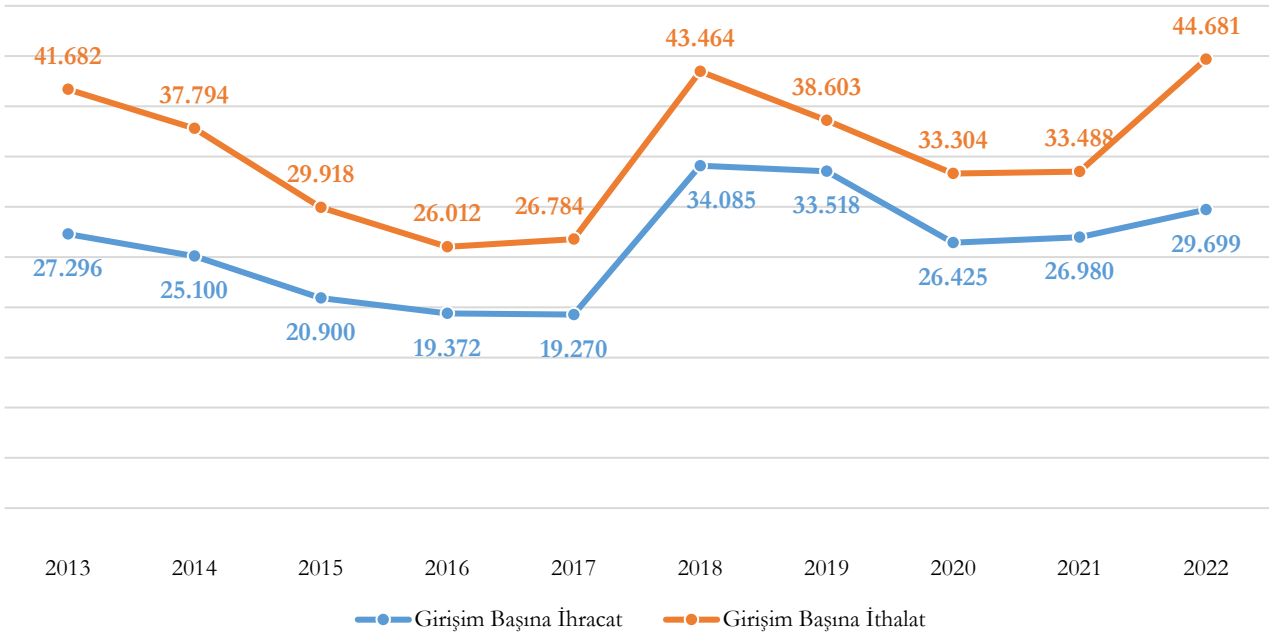

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2.5. Ürün Grubuna Göre Dış Ticaret

Ürün grubuna (CPA 2008 Avrupa Ekonomik Topluluğunda Faaliyete Göre Ürünlerin İstatistiki Sınıflaması) göre 2022 yılı ihracatında %91,7 ile KOBİ'lerde, %95,7 ile büyük ölçekli girişimlerde en fazla paya sahip ürün grubu olan "C-İmalat Sanayi" doğal olarak %94,4 ile toplam ihracatta da en fazla paya sahiptir. 2022 yılı ithalatında %92,9 ile KOBİ'lerde, %66,2 ile büyük ölçekli girişimlerde en fazla paya sahip ürün grubu olan "C-İmalat Sanayi" doğal olarak %70,3 ile toplam ithalatta da en fazla paya sahiptir. Ölçek bazında ihracat-ithalatın ürün grubuna göre dağılımı aşağıda yer almaktadır. Sıralama, en fazla ihracat değerine sahip olan ürün grubundan en düşük olana doğrudur.

Şekil 265 - Ölçek Bazında İhracat-İthalatın Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (Milyon ABD $), 2013-2022

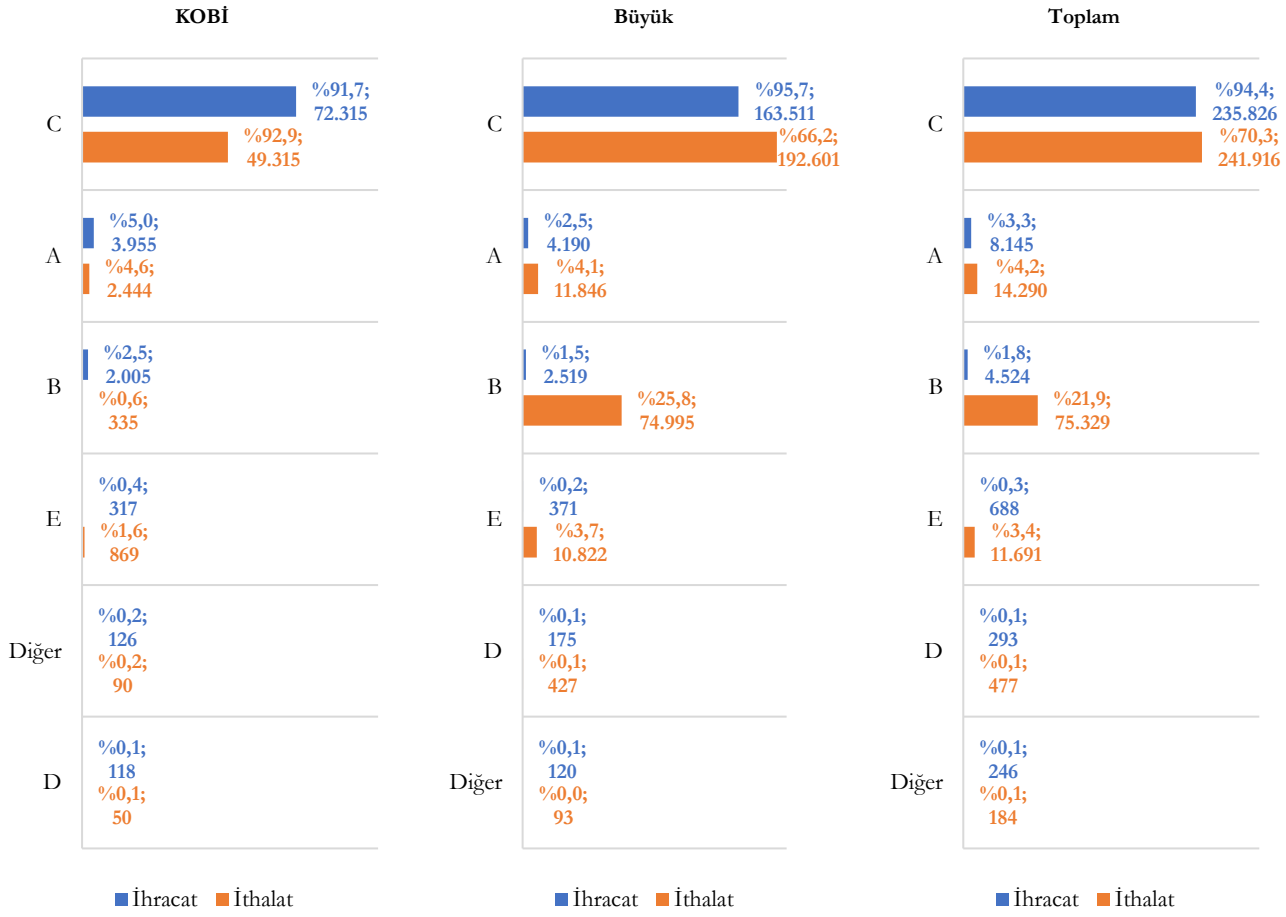

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" toplam ihracatı 4,5 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 75,3 Milyar ABD $ tutarındadır. "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %44,6 iken 2022 yılında %44,3 olmuştur. "B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %0,8 iken 2022 yılında %0,4 olmuştur.

Şekil 266 - Yıllara ve Ölçeklere Göre B-Madencilik ve Taş Ocakçılığı Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

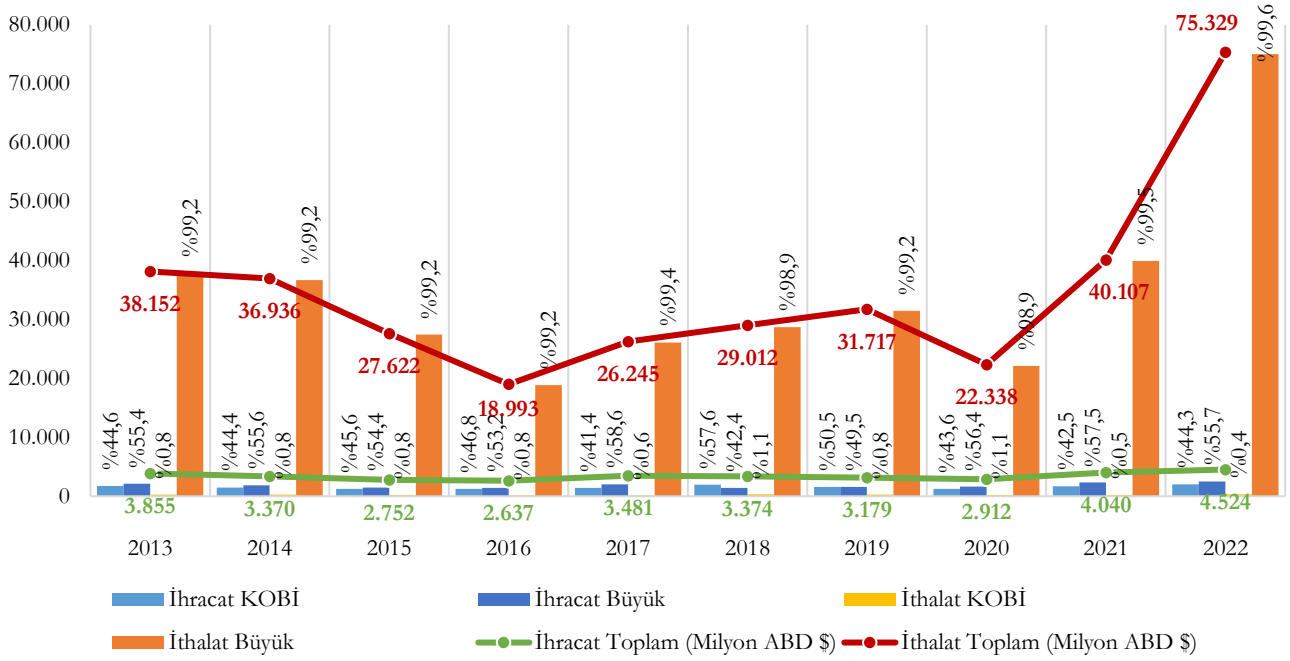

2013-2022 döneminde "C-İmalat" ihracat ve ithalatının arttığı, 2018 yılına kadar ithalat fazlası verilirken 2019 ve 2021 yıllarında ihracatın ithalatı geçtiği görülmektedir. 2022 yılı "C-İmalat" toplam ihracatı 236 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 242 Milyar ABD $ tutarındadır. "C-İmalat" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %35,1 iken 2022 yılında %30,7'ye gerilemiştir. "C-İmalat" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %25 iken 2022 yılında %20,4 olmuştur.

Şekil 267 - Yıllara ve Ölçeklere Göre C-İmalat Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

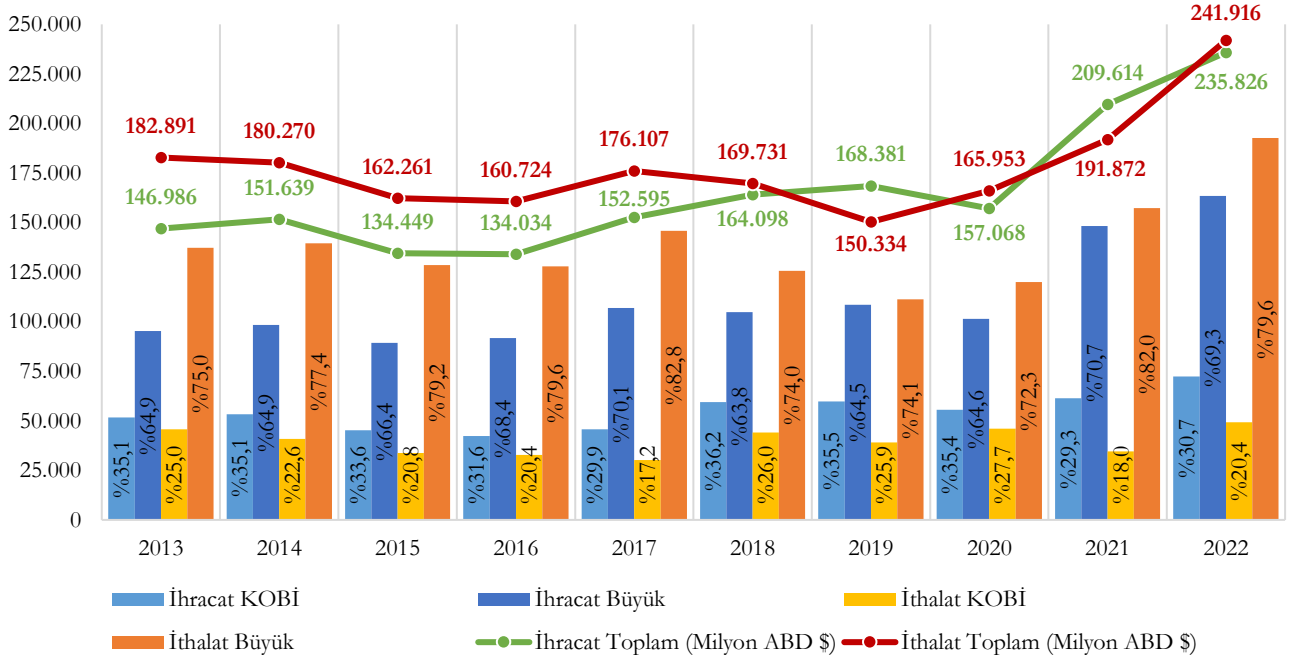

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2.6. İmalat Sanayi Ürün Grubuna Göre Dış Ticaret

İmalat sanayi ürün grubuna (CPA 2008 Avrupa Ekonomik Topluluğunda Faaliyete Göre Ürünlerin İstatistiki Sınıflaması) göre 2022 yılında, toplam ihracatta en fazla paya sahip olan ürün grubu %11,2 ile "29-Motorlu kara taşıtları, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork)" iken KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ihracatta en fazla paya sahip olan ürün grubu %13,9 ile "14-Giyim eşyası" olmuştur. %19,8 ile "24-Ana metaller" toplam ithalatta en fazla paya sahip ürün grubu iken %26,1 ile KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ithalatta da en fazla paya sahip olan ürün grubu olmuştur. Ölçek bazında ihracat-ithalatın imalat sanayi ürün grubuna göre dağılımı aşağıda yer almaktadır. Sıralama, en fazla ihracat değerine sahip olan ürün grubundan en düşük olana doğrudur.

Şekil 268 - Ölçek Bazında İhracat-İthalatın İmalat San. Ürün Grubuna Göre Dağ. (Milyon ABD $), 2013-2022

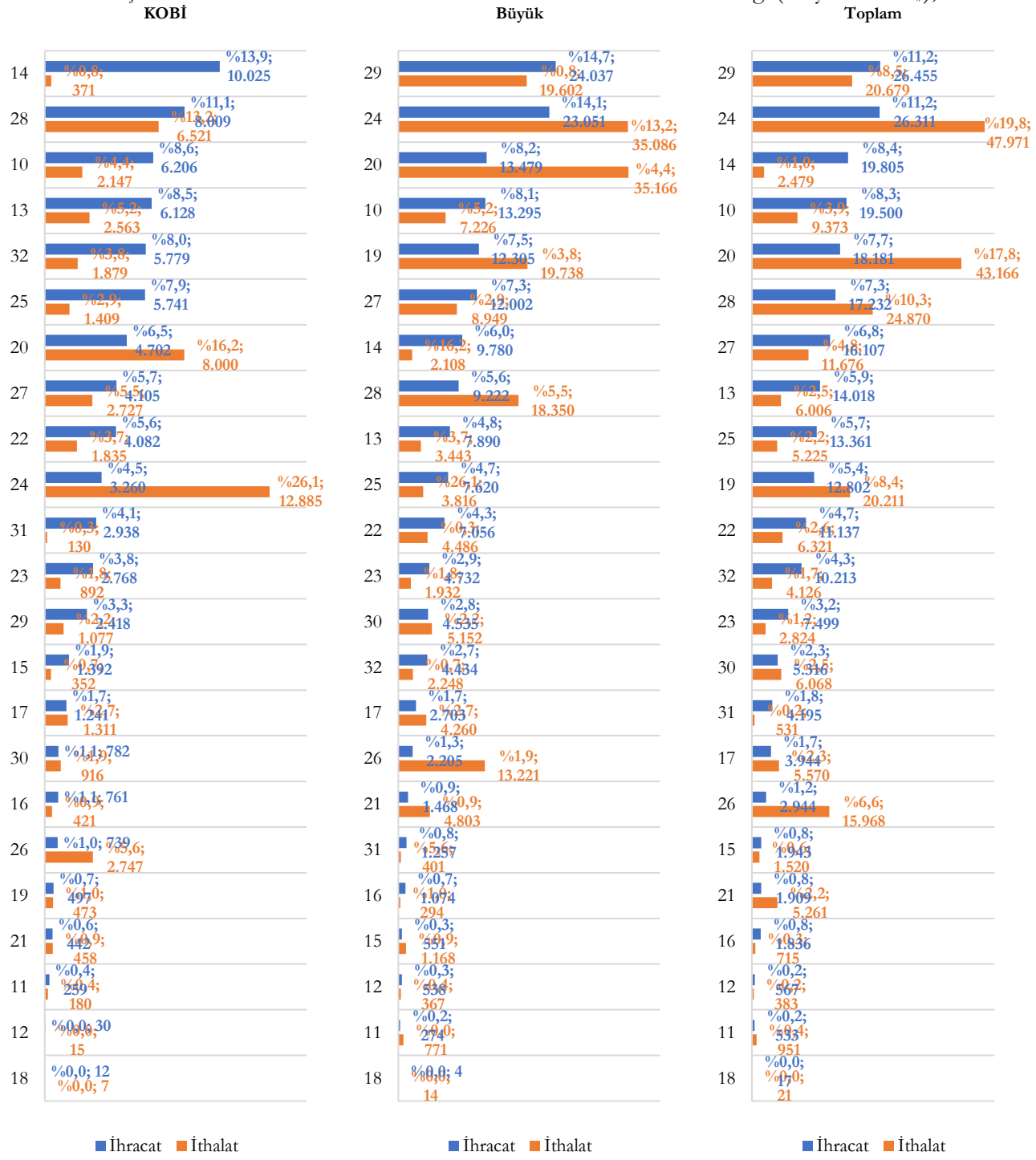

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "10-Gıda Ürünleri" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "10-Gıda Ürünleri" toplam ihracatı 19,5 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 9,4 Milyar ABD $ tutarındadır. "10-Gıda Ürünleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %41,2 iken 2022 yılında %31,8'e gerilemiştir. "10-Gıda Ürünleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %28,5 iken 2022 yılında %22,9 olmuştur.

Şekil 269 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 10-Gıda Ürünleri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

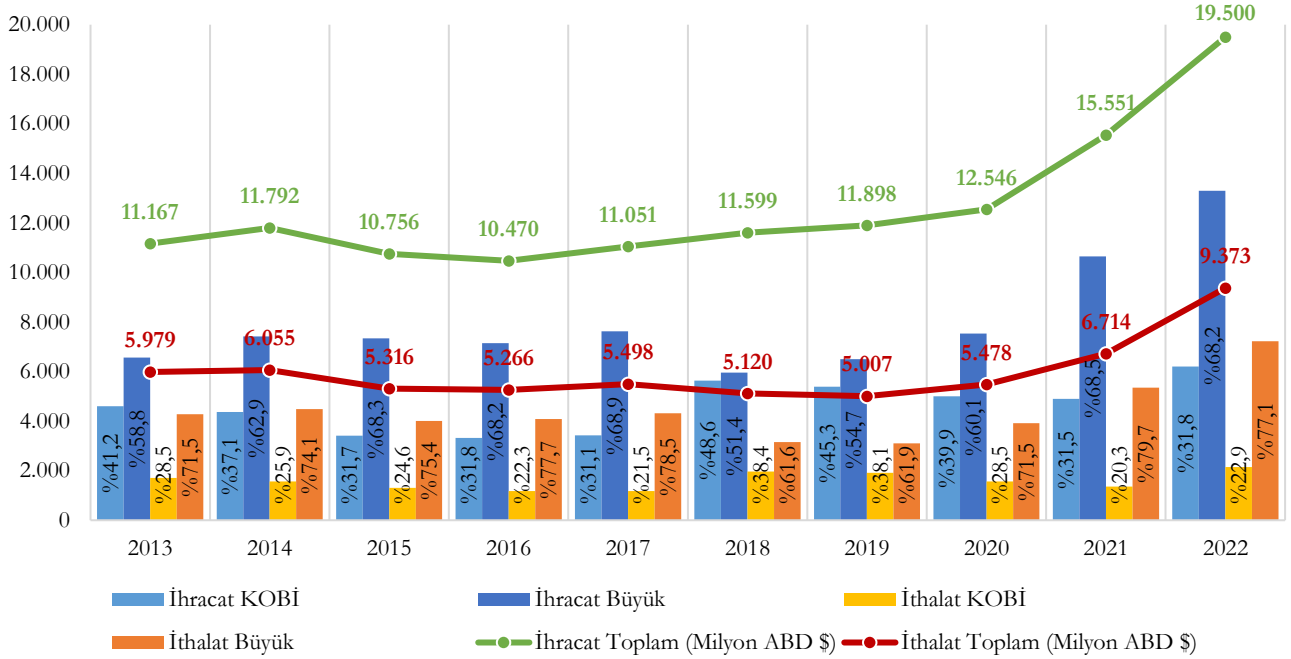

2013-2022 döneminde "11-İçecekler" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "11-İçecekler" toplam ihracatı 533 Milyon ABD $ iken toplam ithalatı 951 Milyon ABD $ tutarındadır. "11-İçecekler" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %25,7 iken 2022 yılında %48,6'ya yükselmiştir. "11-İçecekler" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %19,7 iken 2022 yılında %18,9 olmuştur.

Şekil 270 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 11-İçecekler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

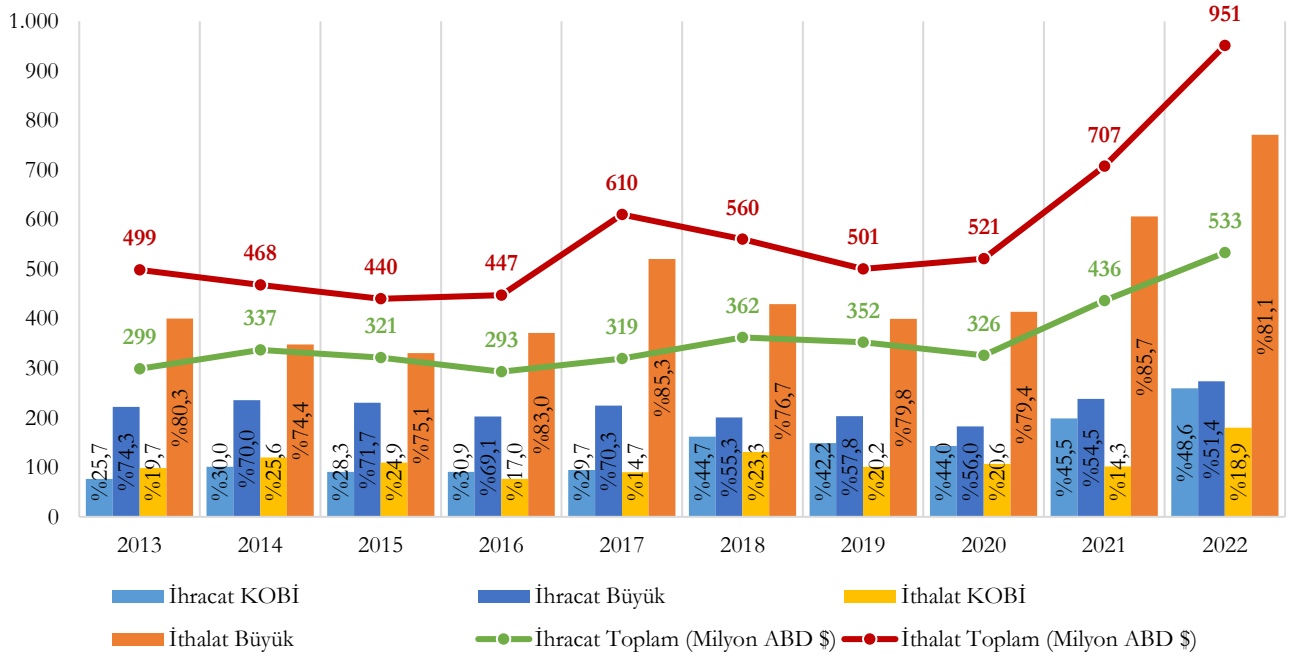

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "12-Tütün Ürünleri" ihracatının inişli çıkışlı bir seyir izlemekle birlikte arttığı, ithalatının azaldığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "12-Tütün Ürünleri" toplam ihracatı 567 Milyon ABD $ iken toplam ithalatı 383 Milyon ABD $ tutarındadır. "12-Tütün Ürünleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %7,6 iken 2022 yılında %5,2'ye gerilemiştir. "12-Tütün Ürünleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %4,9 iken 2022 yılında %4 olmuştur.

Şekil 271 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 12-Tütün Ürünleri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

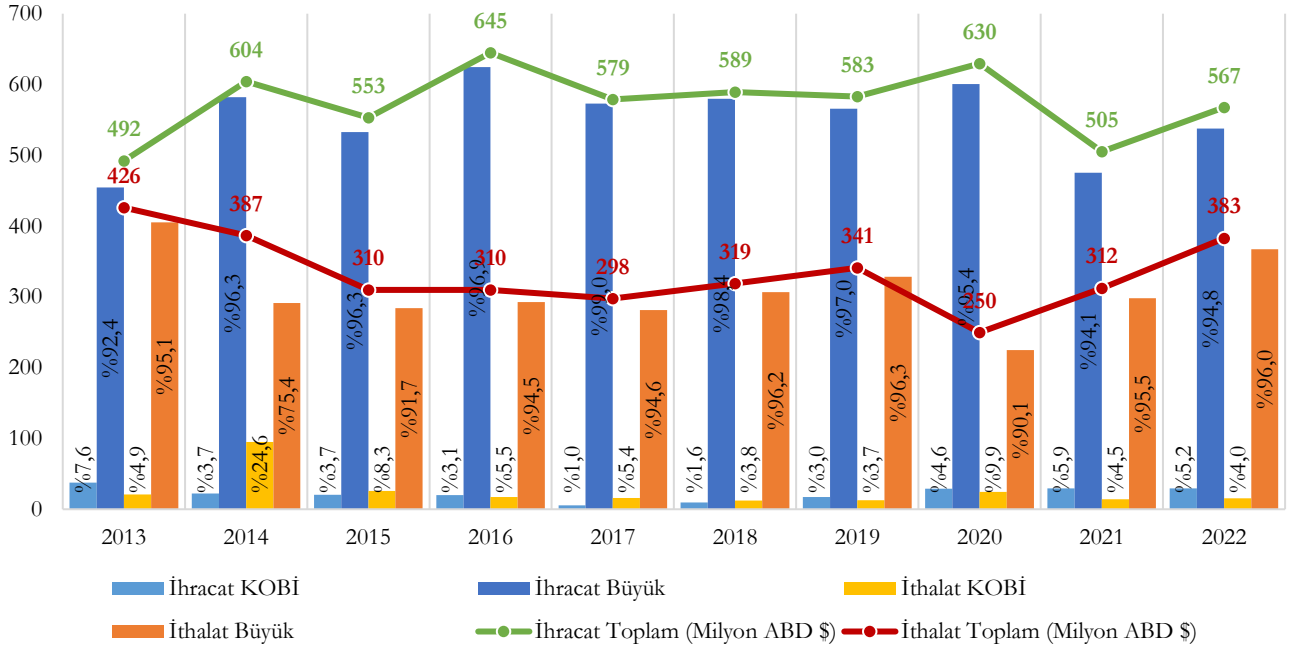

2013-2022 döneminde "13-Tekstil" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "13-Tekstil" toplam ihracatı 14 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 6 Milyar ABD $ tutarındadır. "13-Tekstil" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %53 iken 2022 yılında %43,7'ye gerilemiştir. "13-Tekstil" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %47,1 iken 2022 yılında %42,7 olmuştur.

Şekil 272 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 13-Tekstil Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

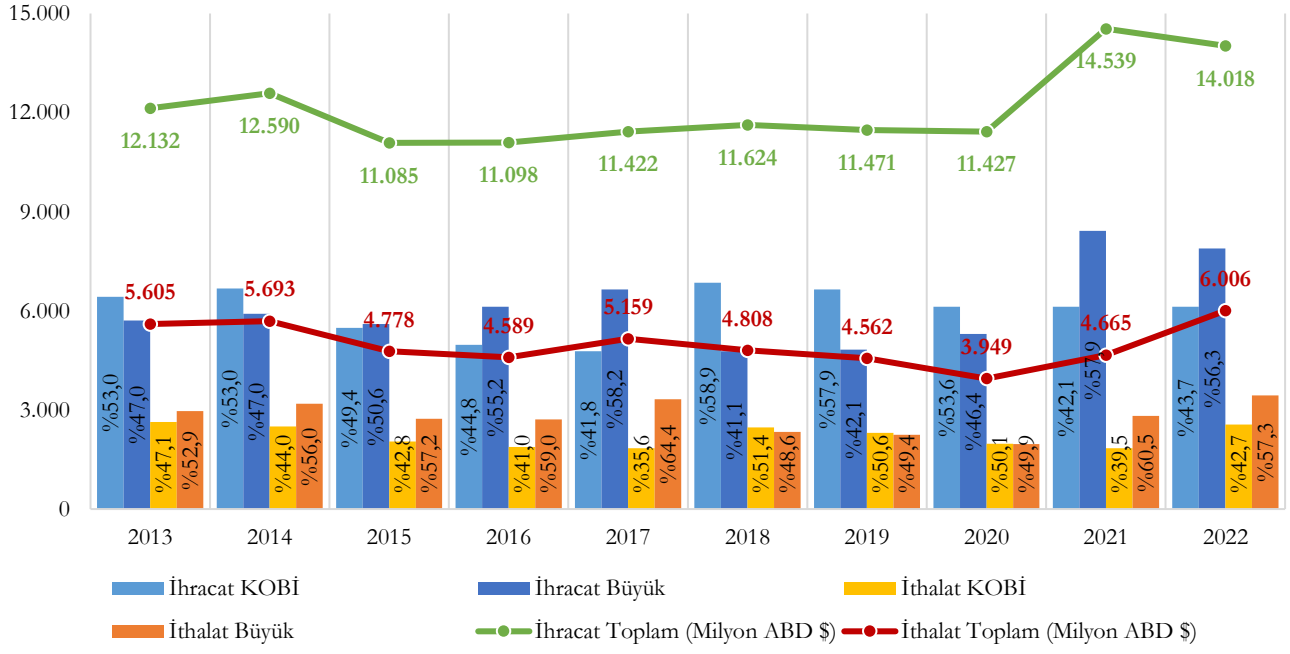

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "14-Giyim Eşyası" ihracatının arttığı, ithalatının azalmakla birlikte 2021 yılı itibariyle artma eğilimine girdiği, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "14-Giyim Eşyası" toplam ihracatı 19,8 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 2,5 Milyar ABD $ tutarındadır. "14-Giyim Eşyası" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %59,1 iken 2022 yılında %50,6'ya gerilemiştir. "14-Giyim Eşyası" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %22,4 iken 2022 yılında %15 olmuştur.

Şekil 273 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 14-Giyim Eşyası Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

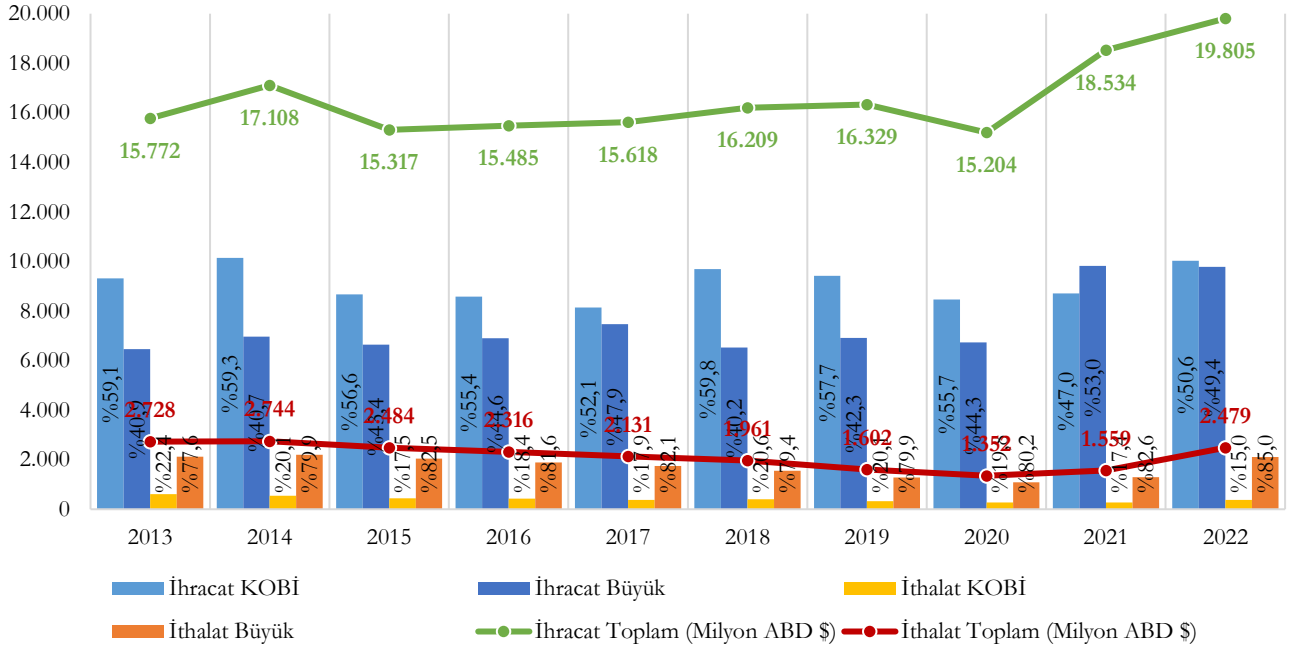

2013-2022 döneminde "15-Deri ve İlgili Ürünler" ihracatının arttığı, ithalatının azalmakla birlikte 2021 yılı itibariyle artma eğilimine girdiği, 2016 yılına kadar ithalat fazlası verilirken 2017 yılı itibariyle ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "15-Deri ve İlgili Ürünler" toplam ihracatı 1,9 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 1,5 Milyar ABD $ tutarındadır. "15-Deri ve İlgili Ürünler" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %75,2 iken 2022 yılında %71,7'ye gerilemiştir. "15-Deri ve İlgili Ürünler" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %38,8 iken 2022 yılında %23,1 olmuştur.

Şekil 274 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 15-Deri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

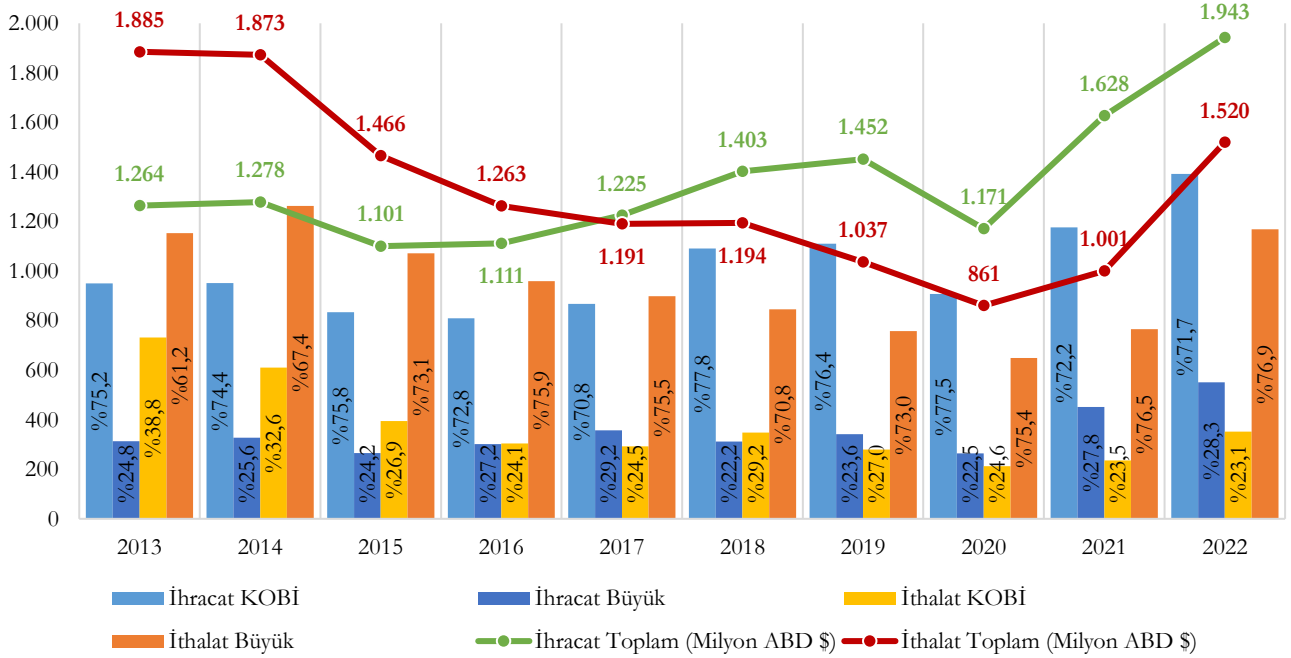

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "16-Kereste ve Ağaç Ürünleri" ihracatının arttığı, ithalatının azalmakla birlikte 2020 yılı itibariyle artma eğilimine girdiği, 2017 yılına kadar ithalat fazlası verilirken 2018 yılı itibariyle ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "16-Kereste ve Ağaç Ürünleri" toplam ihracatı 1,8 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 715 Milyon ABD $ tutarındadır. "16-Kereste ve Ağaç Ürünleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %55 iken 2022 yılında %41,5'e gerilemiştir. "16-Kereste ve Ağaç Ürünleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %55,2 iken 2022 yılında %58,9 olmuştur.

Şekil 275 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 16-Kereste Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

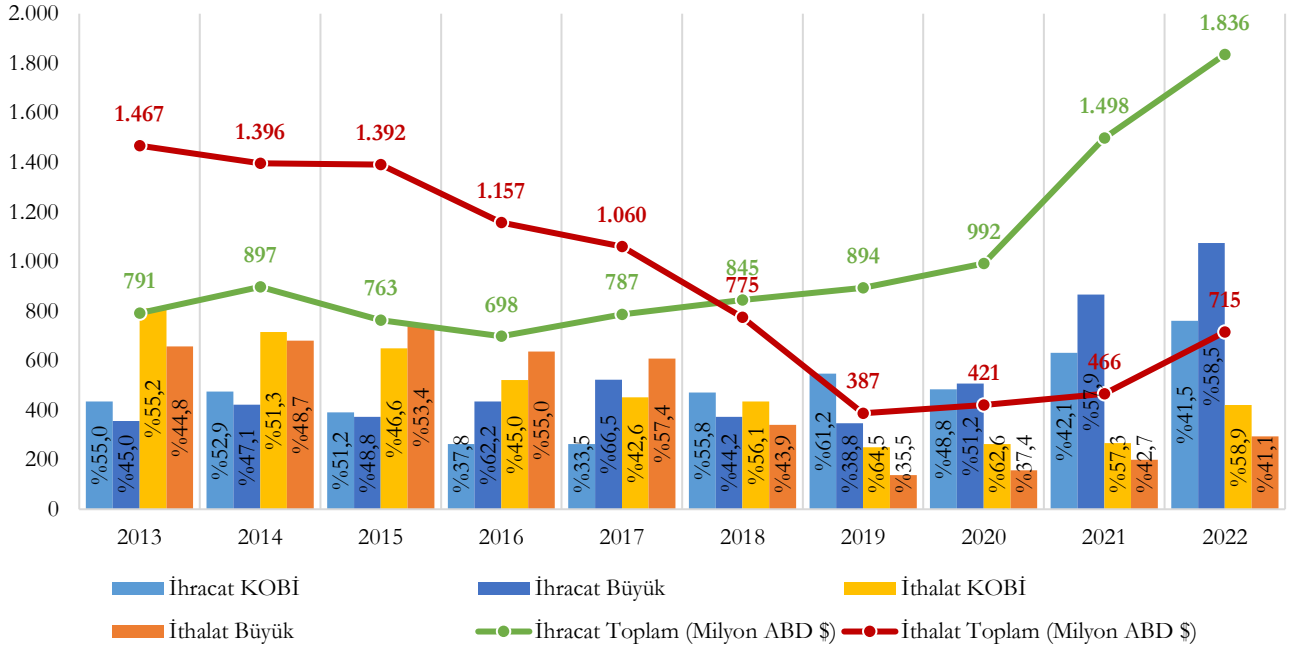

2013-2022 döneminde "17-Kağıt ve Kağıt Ürünleri" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "17-Kağıt ve Kağıt Ürünleri" toplam ihracatı 3,9 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 5,6 Milyar ABD $ tutarındadır. "17-Kağıt ve Kağıt Ürünleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %35,2 iken 2022 yılında %31,5'e gerilemiştir. "17-Kağıt ve Kağıt Ürünleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %27,4 iken 2022 yılında %23,5 olmuştur.

Şekil 276 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 17-Kağıt Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

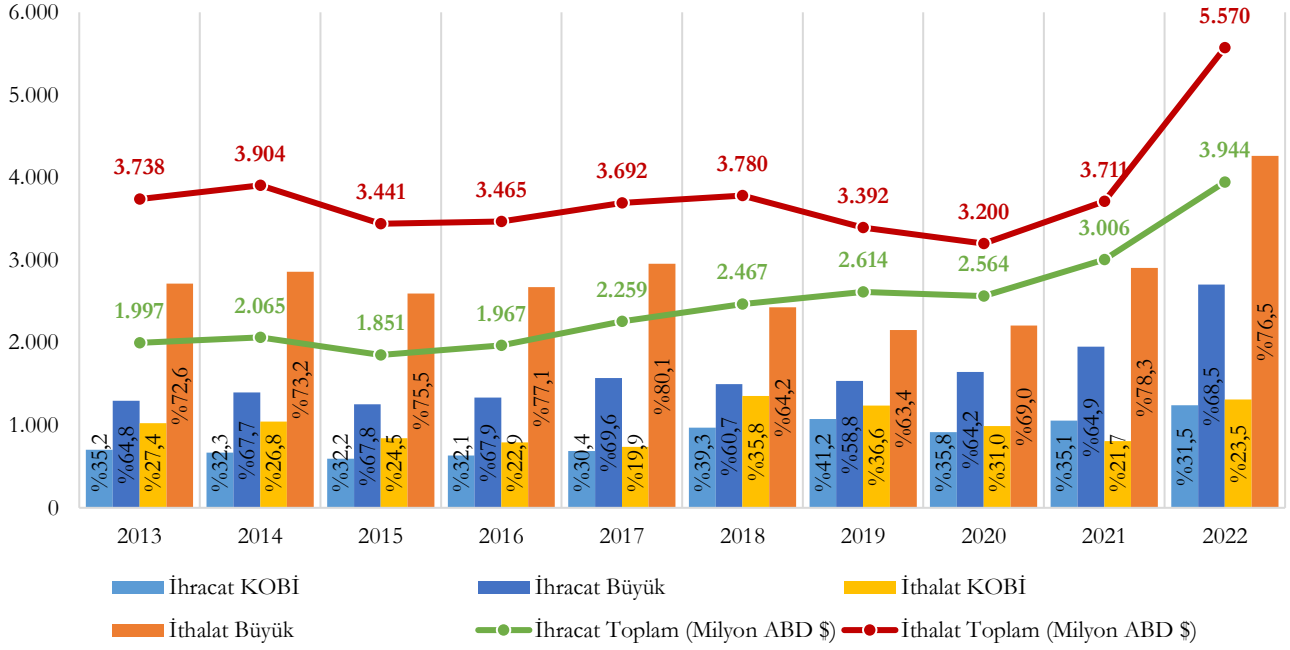

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "18-Basım ve Kayıt Hizmetleri" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca 2021 yılı hariç sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "18-Basım ve Kayıt Hizmetleri" toplam ihracatı 16,5 Milyon ABD $ iken toplam ithalatı 21 Milyon ABD $ tutarındadır. "18-Basım ve Kayıt Hizmetleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %85,9 iken 2022 yılında %74'e gerilemiştir. "18-Basım ve Kayıt Hizmetleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %26,3 iken 2022 yılında %34,4 olmuştur.

Şekil 277 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 18-Basım ve Kayıt Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

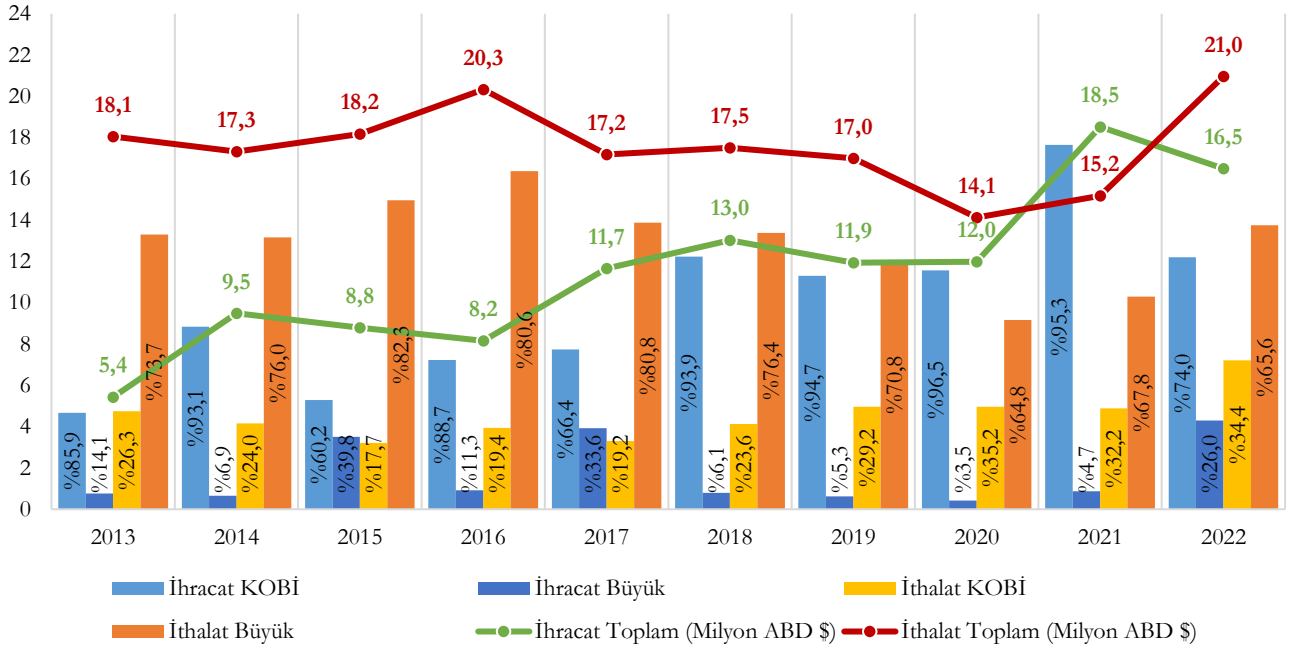

2013-2022 döneminde "19-Kok ve Rafine Petrol Ürünleri" ihracat ve ithalatının inişli çıkışlı bir seyir izlemekle birlikte arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "19-Kok ve Rafine Petrol Ürünleri" toplam ihracatı 12,8 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 20,2 Milyar ABD $ tutarındadır. "19-Kok ve Rafine Petrol Ürünleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %5,4 iken 2022 yılında %3,9'a gerilemiştir. "19-Kok ve Rafine Petrol Ürünleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %2,3 iken 2022 yılında aynı kalmıştır.

Şekil 278 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 19-Kok ve Petrol Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

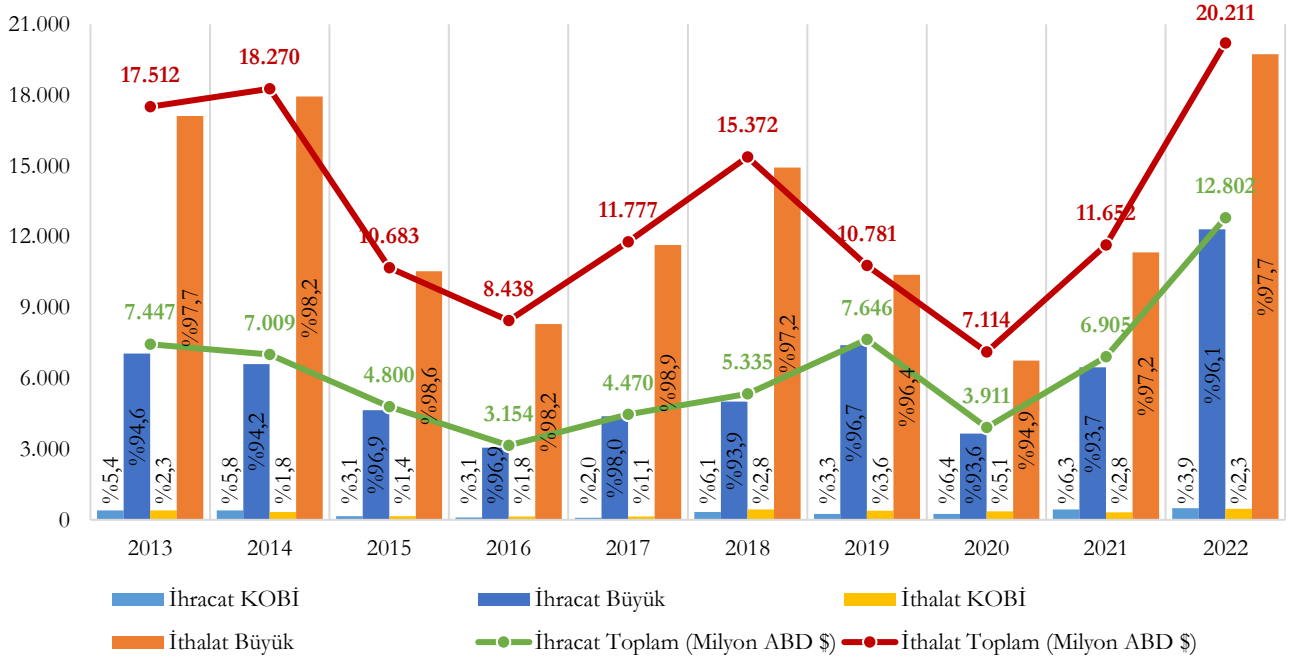

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "20-Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "20-Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler" toplam ihracatı 18,2 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 43,2 Milyar ABD $ tutarındadır. "20-Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %33,4 iken 2022 yılında %25,9'a gerilemiştir. "20-Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %25,5 iken 2022 yılında %18,5 olmuştur.

Şekil 279 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 20-Kimyasallar Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

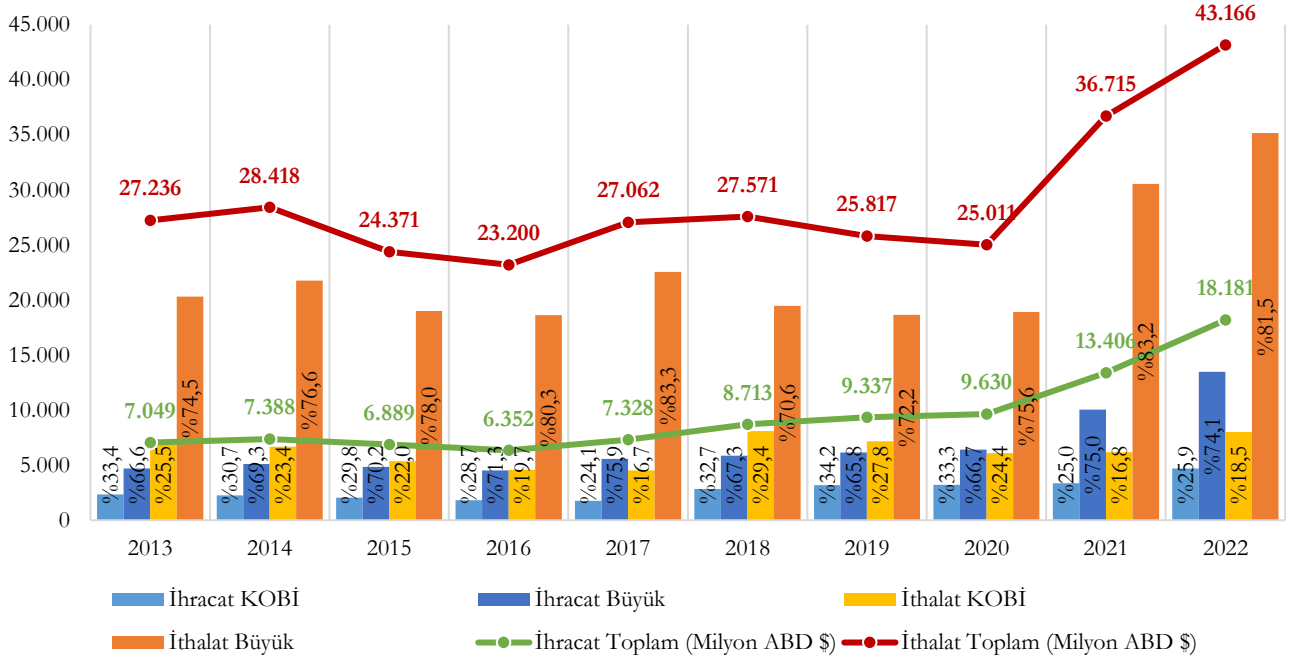

2013-2022 döneminde "21-Temel Eczacılık Ürünleri ve Müstahzarları" ihracatının arttığı, ithalatının 2022 yılındaki ani düşüşe rağmen yine de arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "21-Temel Eczacılık Ürünleri" toplam ihracatı 1,9 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 5,3 Milyar ABD $ tutarındadır. "21-Temel Eczacılık Ürünleri" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %30,3 iken 2022 yılında %23,1'e gerilemiştir. "21-Temel Eczacılık Ürünleri" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %12,8 iken 2022 yılında %8,7 olmuştur.

Şekil 280 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 21-Eczacılık Ürünleri Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

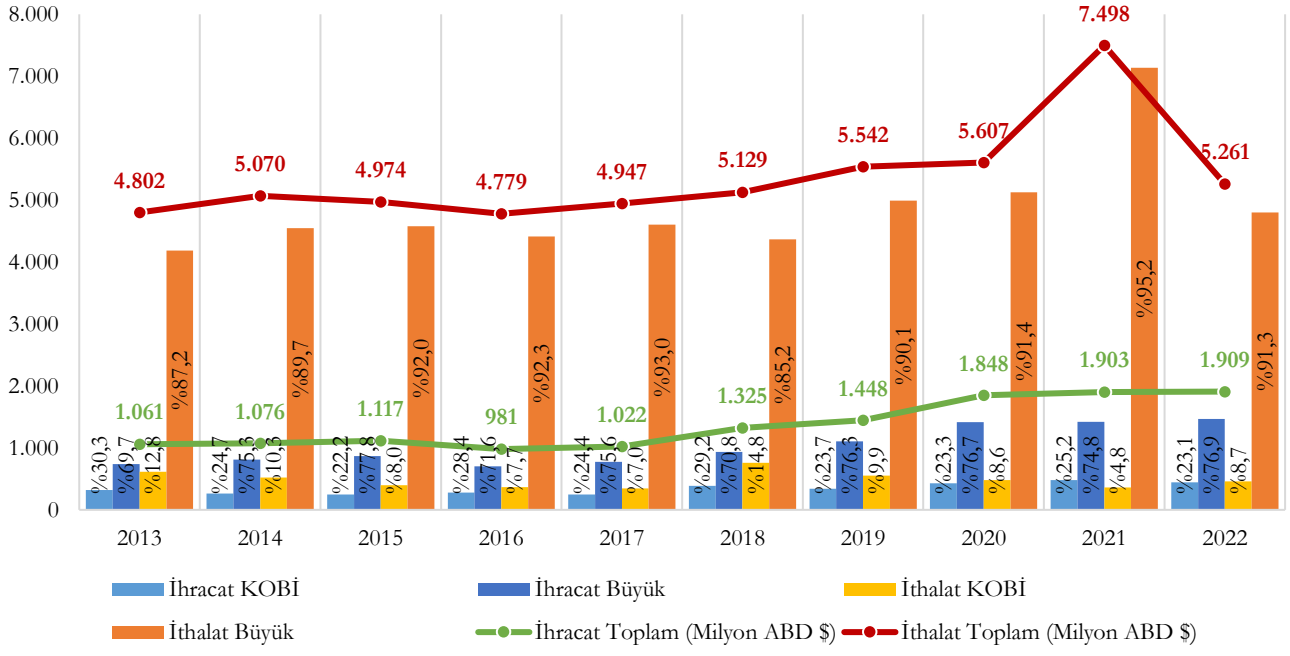

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "22-Kauçuk ve Plastik Ürünler" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "22-Kauçuk ve Plastik Ürünler" toplam ihracatı 11,1 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 6,3 Milyar ABD $ tutarındadır. "22-Kauçuk ve Plastik Ürünler" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %38,5 iken 2022 yılında %36,6'ya gerilemiştir. "22-Kauçuk ve Plastik Ürünler" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %38,9 iken 2022 yılında %29 olmuştur.

Şekil 281 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 22-Kauçuk ve Plastik Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

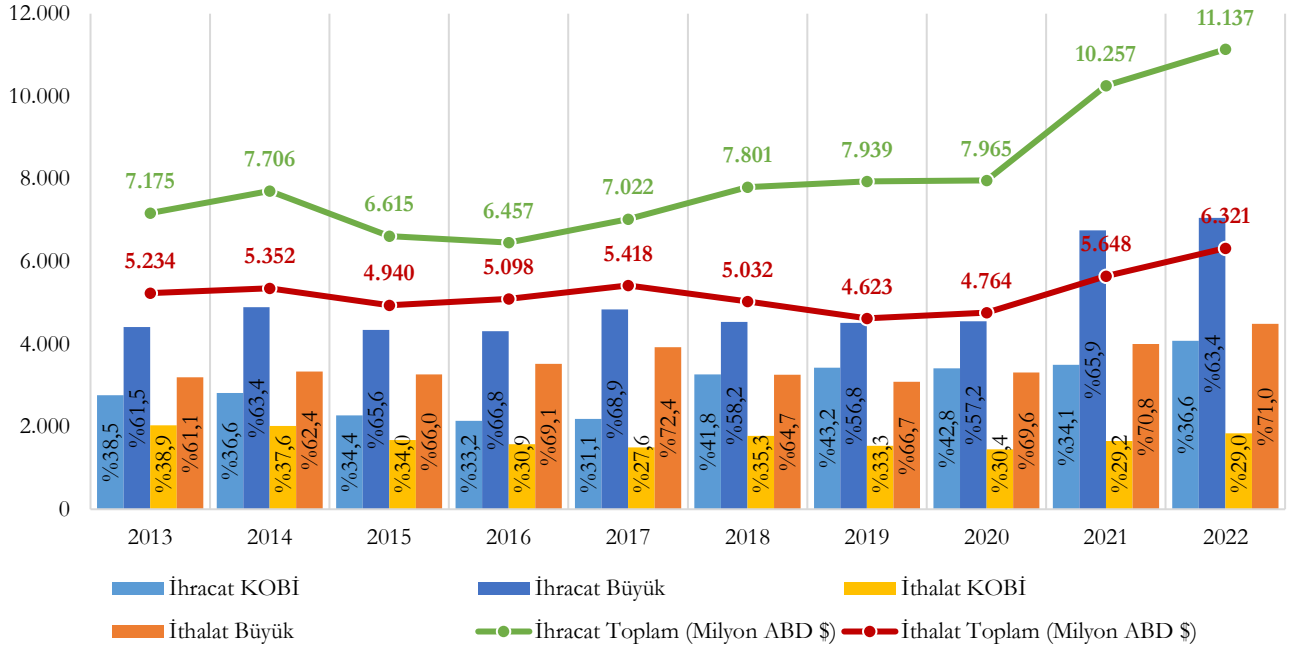

2013-2022 döneminde "23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünler" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünler" toplam ihracatı 7,5 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 2,8 Milyar ABD $ tutarındadır. "23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünler" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %46,1 iken 2022 yılında %36,9'a gerilemiştir. "23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünler" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %51,6 iken 2022 yılında %31,6 olmuştur.

Şekil 282 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 23-Mineral Ürünler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

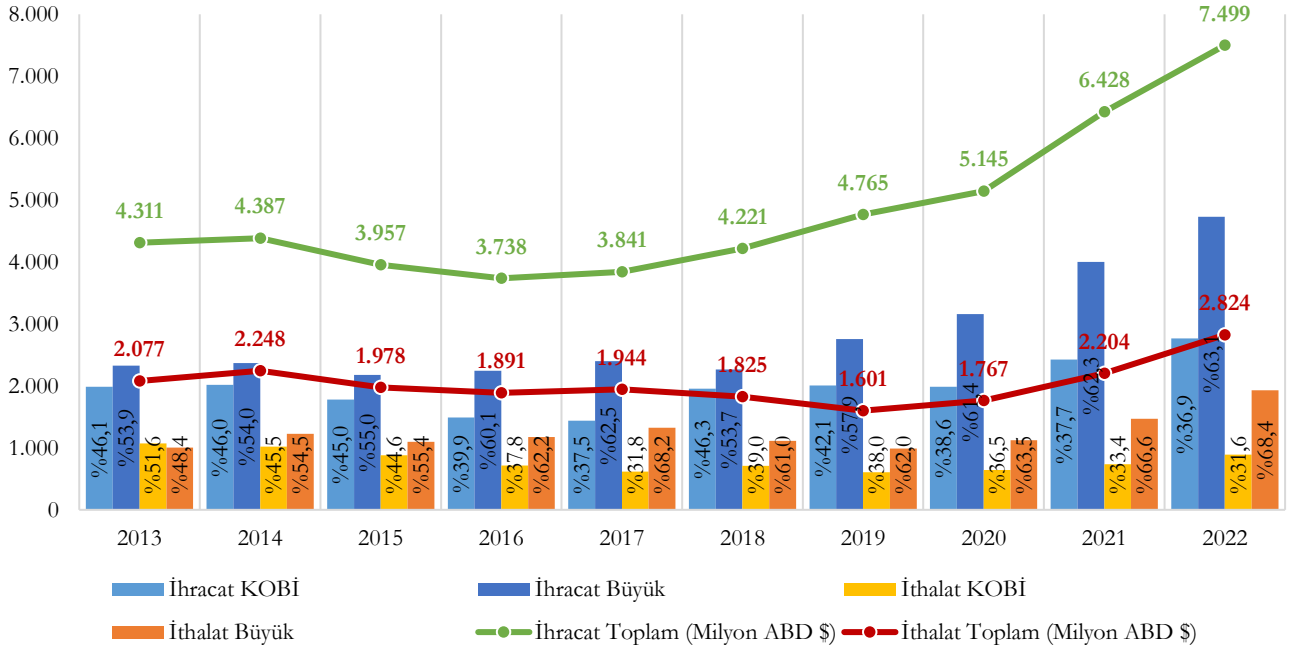

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "24-Ana Metaller" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "24-Ana Metaller" toplam ihracatı 26,3 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 48 Milyar ABD $ tutarındadır. "24-Ana Metaller" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %17,3 iken 2022 yılında %12,4'e gerilemiştir. "24-Ana Metaller" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %28,7 iken 2022 yılında %26,9 olmuştur.

Şekil 283 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 24-Ana Metaller Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

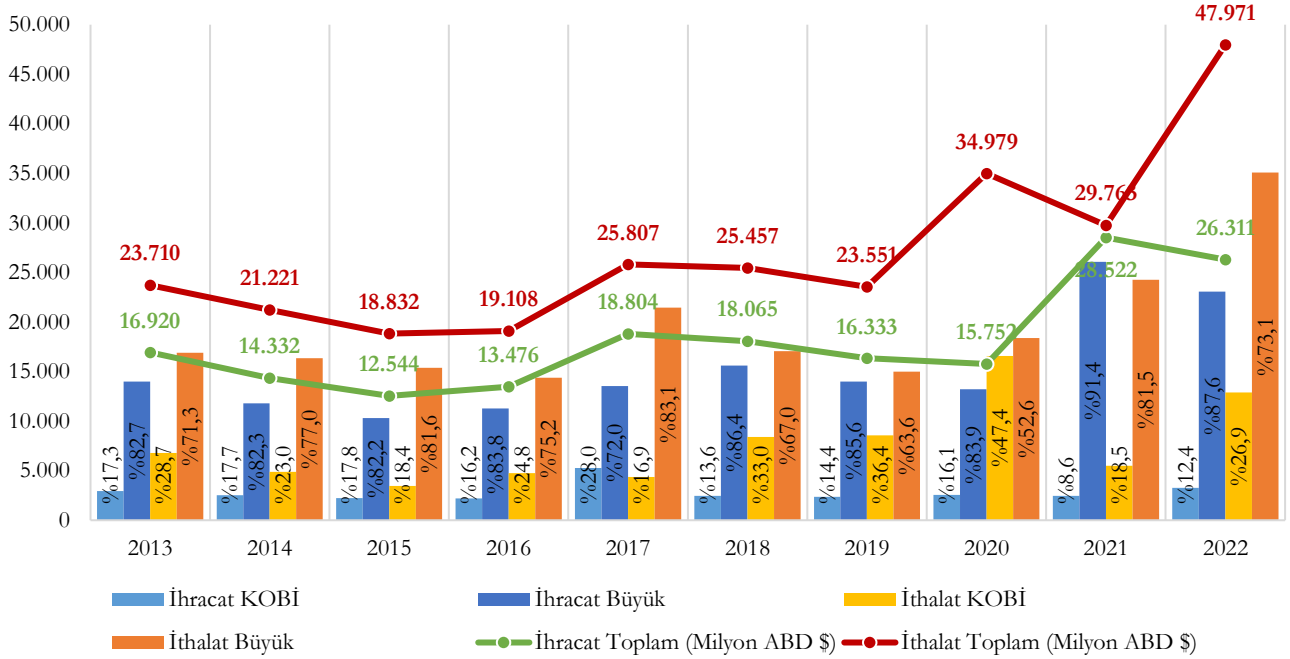

2013-2022 döneminde "25-Fabrikasyon Metal Ürünler" ihracatının arttığı, ithalatının azalmakla birlikte 2020 yılı itibariyle artma eğilimine girdiği, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "25-Fabrikasyon Metal Ürünler" toplam ihracatı 13,4 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 5,2 Milyar ABD $ tutarındadır. "25-Fabrikasyon Metal Ürünler" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %48,8 iken 2022 yılında %43'e gerilemiştir. "25-Fabrikasyon Metal Ürünler" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %35,8 iken 2022 yılında %27 olmuştur.

Şekil 284 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 25-Metal Ürünler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

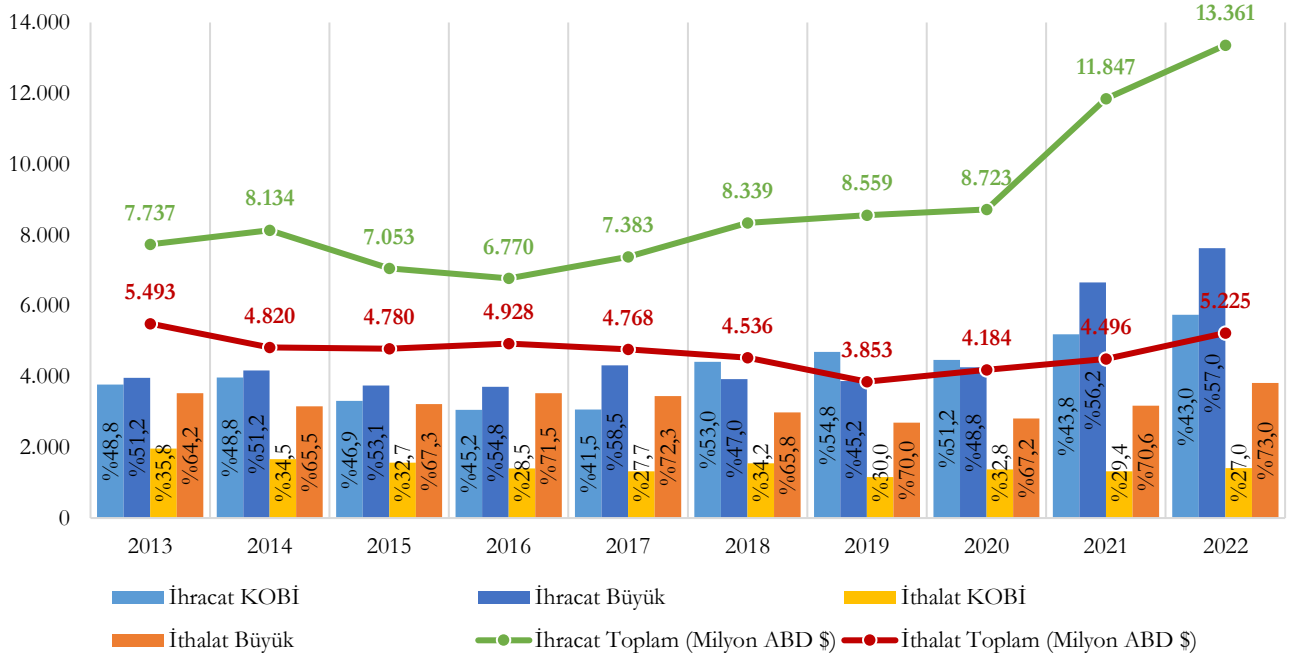

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "26-Bilgisayarlar ile Elektronik ve Optik Ürünler" ihracatının azalmakla birlikte 2021 yılı itibariyle artma eğilimine girdiği, ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "26-Bilgisayarlar, Elektronik ve Optik Ürün." toplam ihracatı 2,9 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 16 Milyar ABD $ tutarındadır. "26-Bilgisayarlar, Elektronik ve Optik Ürün." ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %14,9 iken 2022 yılında %25,1'e yükselmiştir. "26-Bilgisayarlar, Elektronik ve Optik Ürün." ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %24,4 iken 2022 yılında %17,2 olmuştur.

Şekil 285 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 26- Bilgisayarlar ile Elektronik ve Optik Ürünler Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

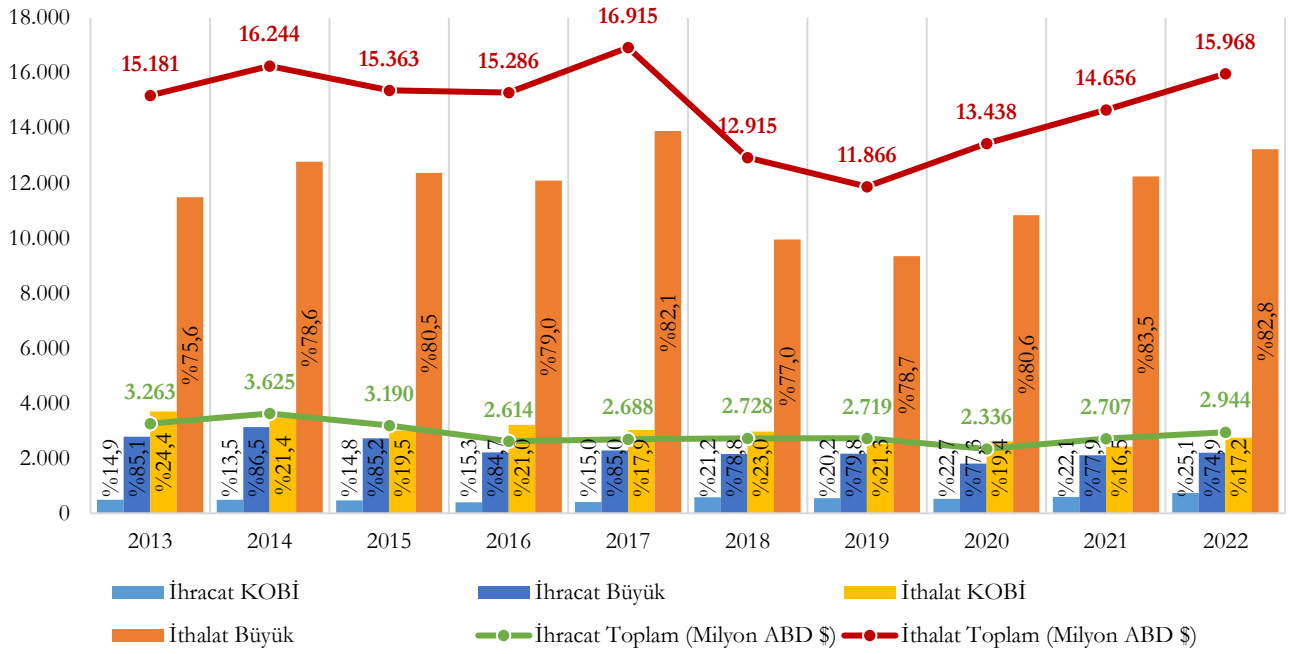

2013-2022 döneminde "27-Elektrikli Teçhizat" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "27-Elektrikli Teçhizat" toplam ihracatı 16,1 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 11,7 Milyar ABD $ tutarındadır. "27-Elektrikli Teçhizat" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %26,1 iken 2022 yılında %25,5 olmuştur. "27-Elektrikli Teçhizat" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %29,3 iken 2022 yılında %23,4 olmuştur.

Şekil 286 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 27-Elektrikli Teçhizat Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

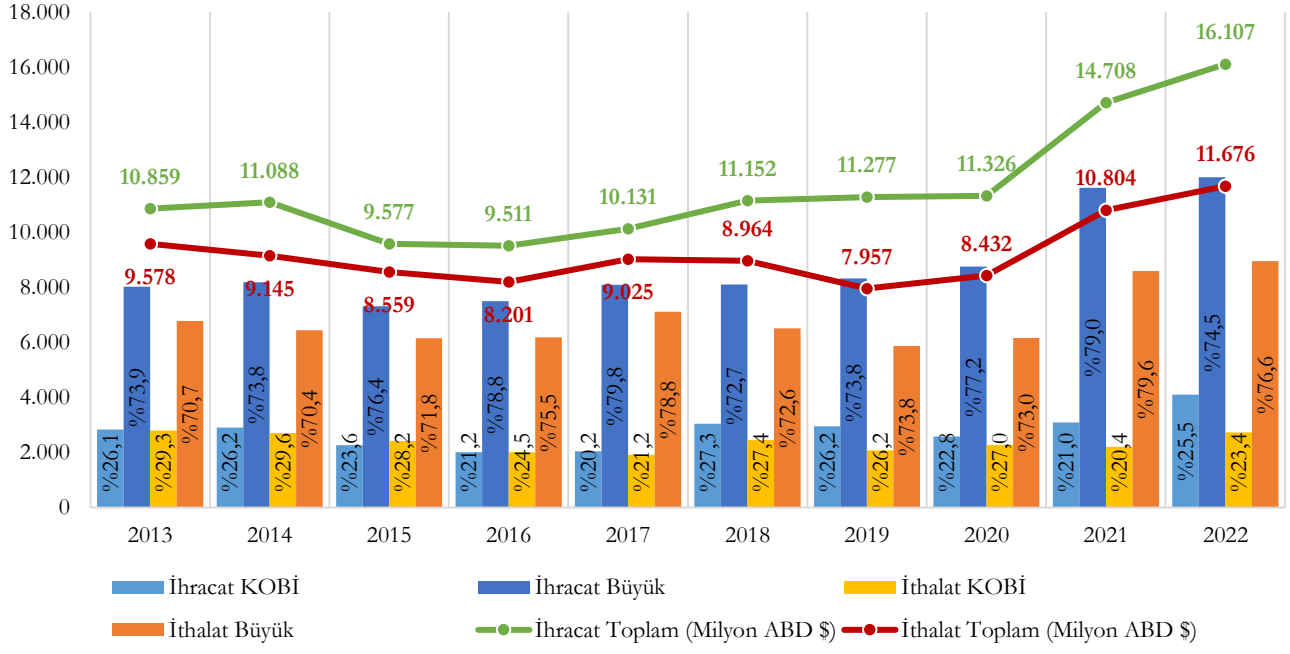

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "28-Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipmanlar" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "28-Makine ve Ekipmanlar" toplam ihracatı 17,2 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 24,9 Milyar ABD $ tutarındadır. "28-Makine ve Ekipmanlar" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %46 iken 2022 yılında %46,5 olmuştur. "28-Makine ve Ekipmanlar" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %32,9 iken 2022 yılında %26,2 olmuştur.

Şekil 287 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 28-Makine Ekipman Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

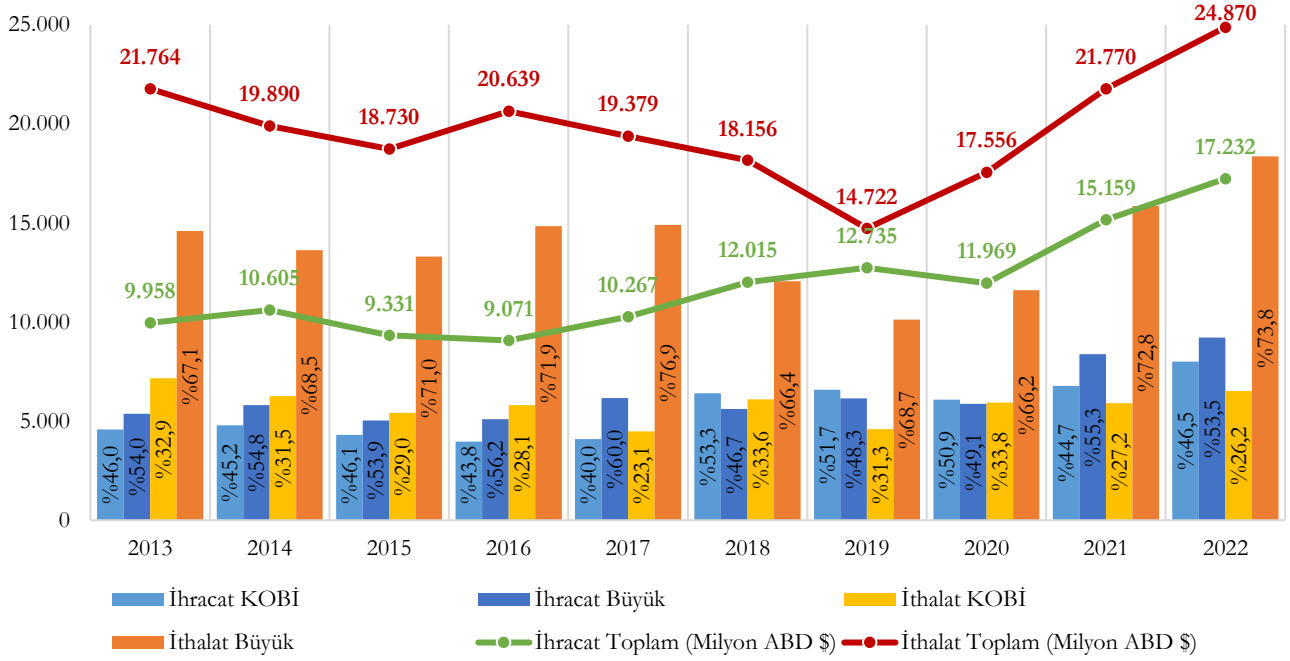

2013-2022 döneminde "29-Motorlu Kara Taşıtları, Treyler (Römork) ve Yarı Treyler (Yarı Römork)" ihracat ve ithalatının arttığı, ithalattaki artış oranının çok düşük olduğu, 10 yıllık dönem boyunca 2013 ve 2015 hariç sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "29-Motorlu Kara Taşıtları" toplam ihracatı 26,5 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 20,7 Milyar ABD $ tutarındadır. "29-Motorlu Kara Taşıtları" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %10,6 iken 2022 yılında %9,1 olmuştur. "29-Motorlu Kara Taşıtları" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %7,8 iken 2022 yılında %5,2 olmuştur.

Şekil 288 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 29-Motorlu Kara Taşıtları Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

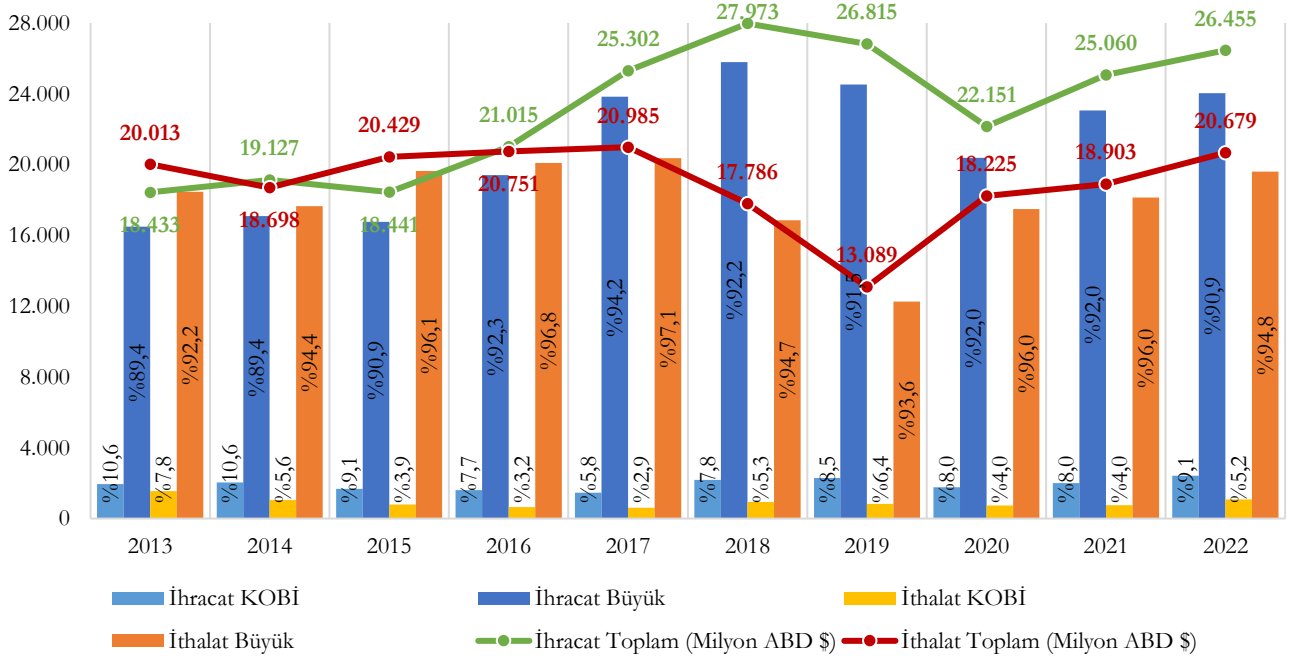

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "30-Diğer Ulaşım Araçları" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ithalat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "30-Diğer Ulaşım Araçları" toplam ihracatı 5,3 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 6,1 Milyar ABD $ tutarındadır. "30-Diğer Ulaşım Araçları" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %24,4 iken 2022 yılında %14,7'ye gerilemiştir. "30-Diğer Ulaşım Araçları" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %15,3 iken 2022 yılında %15,1 olmuştur.

Şekil 289 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 30-Diğer Ulaşım Araçları Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

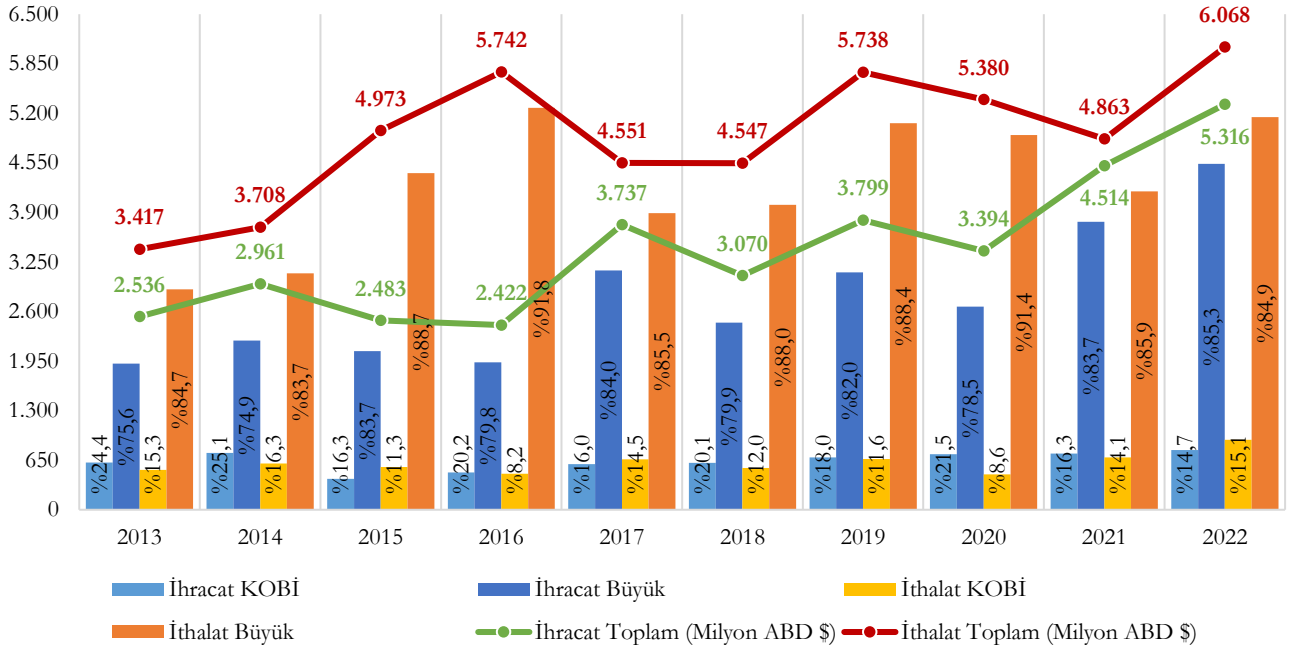

2013-2022 döneminde "31-Mobilya" ihracatının arttığı, ithalatının azalmakla birlikte 2021 yılı itibariyle artma eğilimine girdiği, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "31-Mobilya" toplam ihracatı 4,2 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 531 Milyon ABD $ tutarındadır. "31-Mobilya" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %70,3 iken 2022 yılında %70 olmuştur. "31-Mobilya" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %35,4 iken 2022 yılında %24,5 olmuştur.

Şekil 290 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 31-Mobilya Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

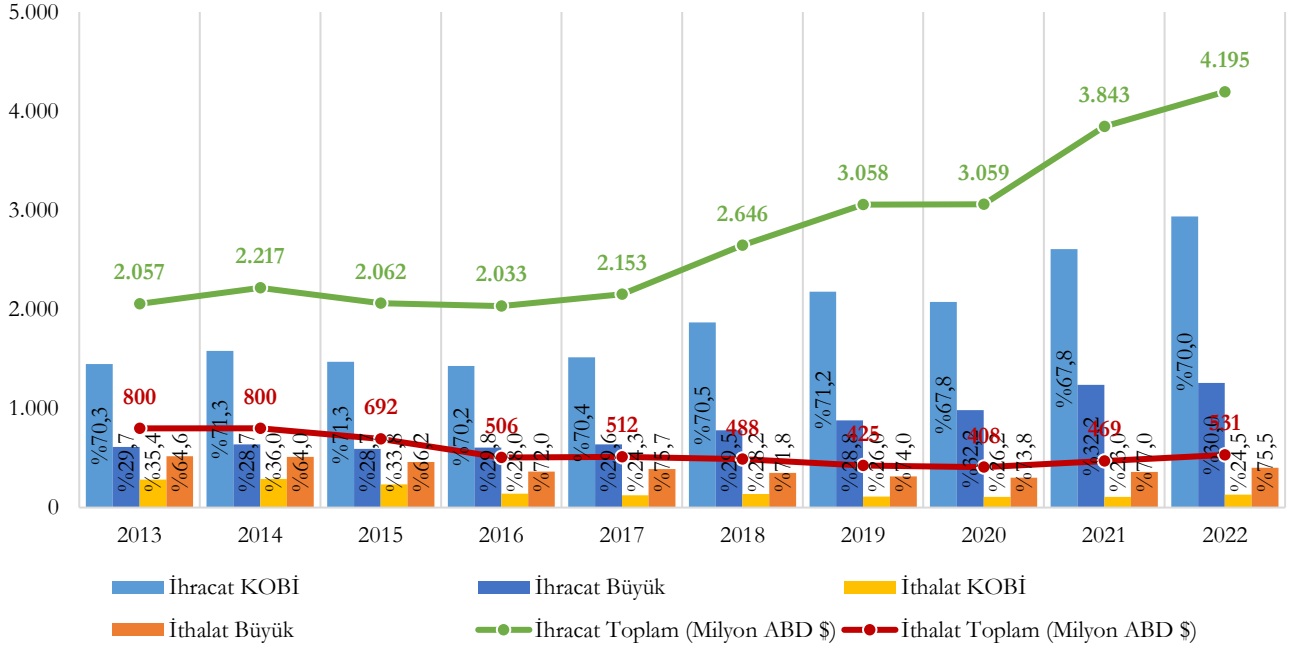

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde "32-Diğer Mamul Eşyalar" ihracat ve ithalatının arttığı, 10 yıllık dönem boyunca sürekli ihracat fazlası verildiği görülmektedir. 2022 yılı "32-Diğer Mamul Eşyalar" toplam ihracatı 10,2 Milyar ABD $ iken toplam ithalatı 4,1 Milyar ABD $ tutarındadır. "32-Diğer Mamul Eşyalar" ihracatında KOBİ'lerin payı 2013 yılında %62,5 iken 2022 yılında %56,6'ya gerilemiştir. "32-Diğer Mamul Eşyalar" ithalatında ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %57,9 iken 2022 yılında %45,5 olmuştur.

Şekil 291 - Yıllara ve Ölçeklere Göre 32-Diğer Mamul Eşyalar Ürün Grubu İhracat-İthalat Dağılımı, 2013-2022

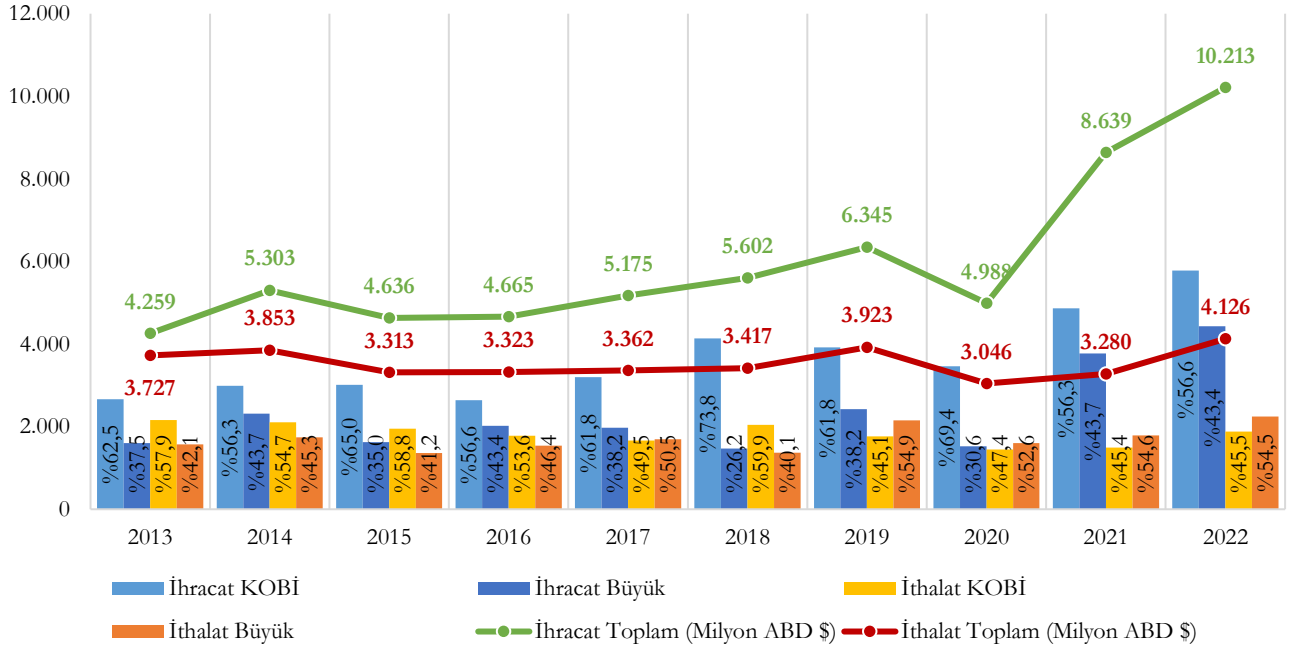

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.2.7. Ülke Grupları Bazında Dış Ticaret

2022 yılında hem ihracat hem de ithalatta ülke grupları arasında en büyük paya Avrupa'nın sahip olduğu görülmektedir. Avrupa'nın payı KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ihracatta %49,3, büyük ölçekli girişimlerin gerçekleştirdiği ihracatta %57,9 ve toplam ihracatta %55,2'dir. Ayrıca Avrupa'nın payı KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ithalatta %46,5, büyük ölçekli girişimlerin gerçekleştirdiği ithalatta %50,6 ve toplam ithalatta %49,9'dur.

KOBİ'lerde tüm ülke gruplarında ihracat ithalattan fazladır. Bununla birlikte toplamda Afrika hariç diğer ülke gruplarında ithalat ihracattan fazladır. Ölçek bazında ihracat-ithalatın ülke gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 292 – Ölçek Bazında İhracat-İthalatın Ülke Gruplarına Göre Dağılımı (Milyon ABD $), 2022

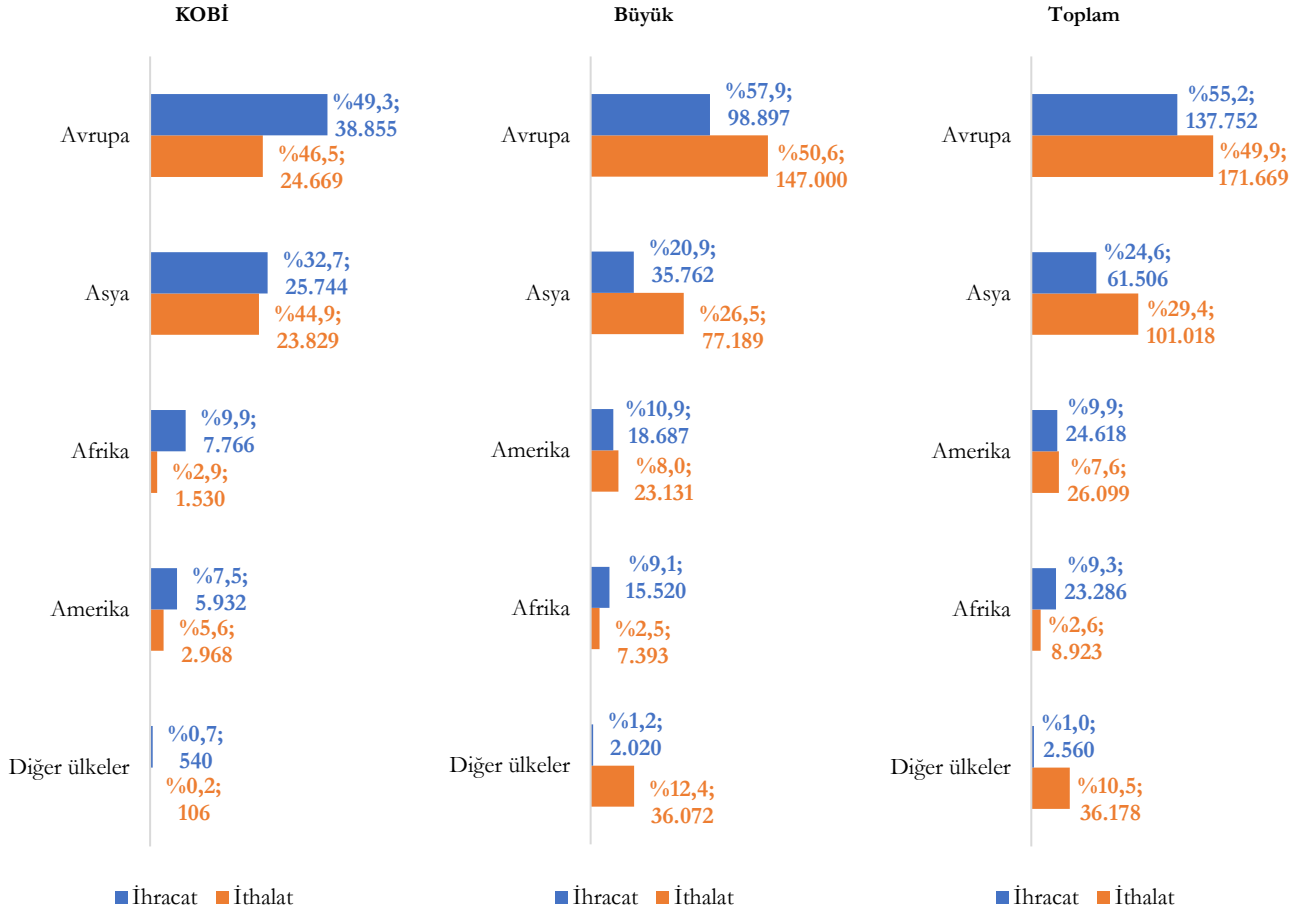

2013-2022 döneminde KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ihracatta Asya'nın payı azalırken diğer ülke gruplarının payının arttığı görülmektedir. 2022 yılında KOBİ'lerin gerçekleştirdiği 78,8 Milyar ABD $ tutarındaki ihracatta Avrupa'nın payı %49,3, Asya'nın payı %32,7, Afrika'nın payı %9,9 ve Amerika'nın payı %7,5'tir. Yıllara ve ülke gruplarına göre KOBİ'lerin gerçekleştirdiği ihracatın dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 293 – Yıllara ve Ülke Gruplarına Göre KOBİ'lerin Gerçekleştirdiği İhracatın Dağılımı, 2013-2022

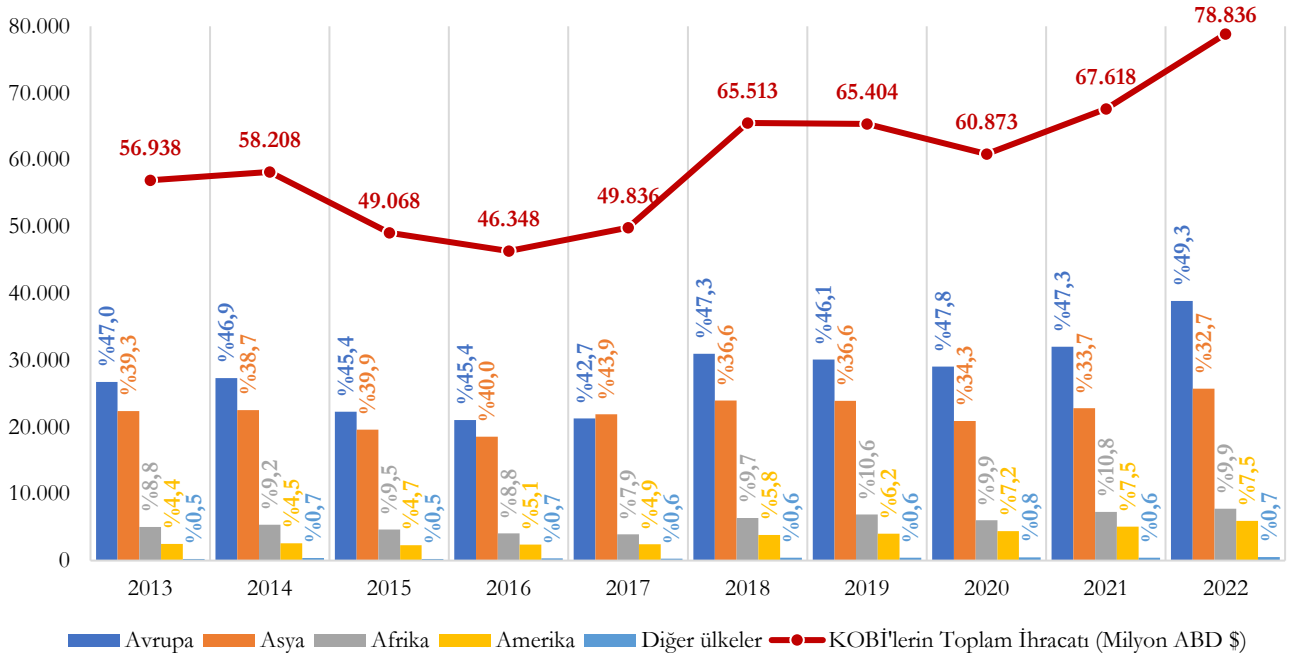

2013-2022 döneminde toplam ihracatta Asya'nın payının azaldığı, Afrika'nın payının hemen hemen değişmediği, diğer ülke gruplarının payının ise arttığı görülmektedir. 2022 yılında gerçekleştirilen 249,7 Milyar ABD $ tutarındaki ihracatta Avrupa'nın payı %55,2, Asya'nın payı %24,6, Afrika'nın payı %9,3 ve Amerika'nın payı %9,9'dur. Yıllara ve ülke gruplarına göre toplam ihracatın dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 294 - Yıllara ve Ülke Gruplarına Göre Toplam İhracatın Dağılımı, 2013-2022

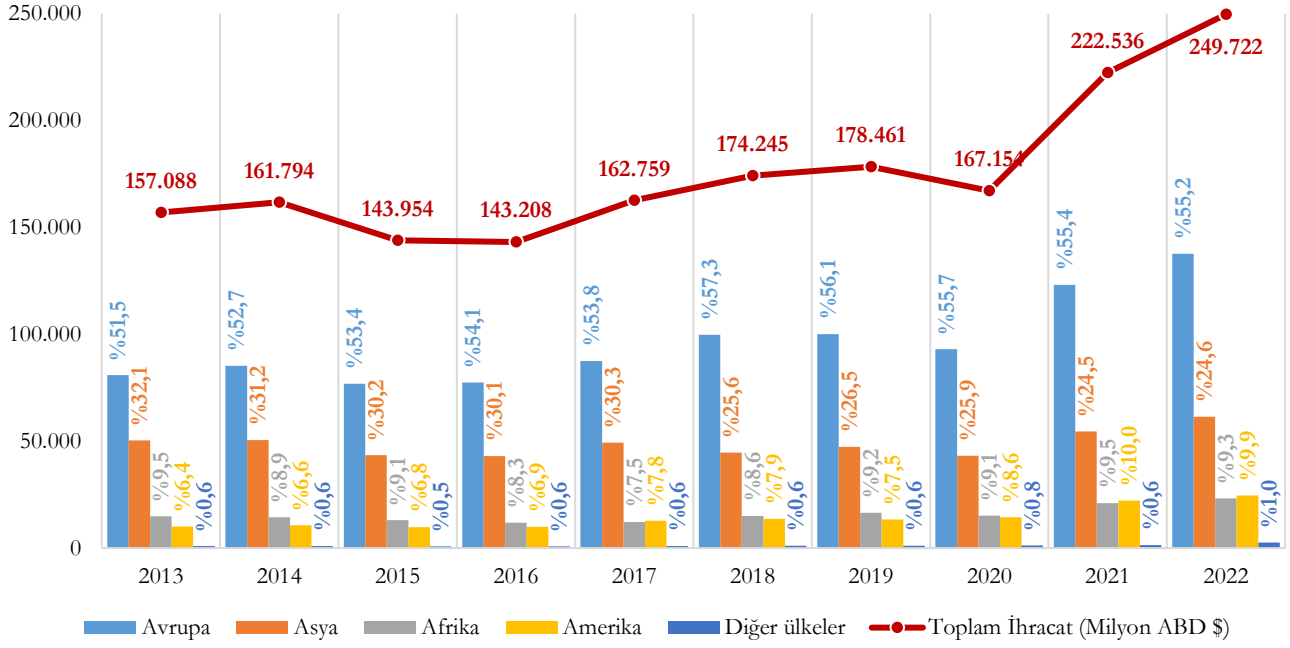

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde Avrupa'ya gerçekleştirilen ihracatın arttığı, bununla birlikte ithalatın da arttığı görülmektedir. 2022 yılında Avrupa'ya gerçekleştirilen toplam ihracat 137,8 Milyar ABD $ iken Avrupa'dan gerçekleştirilen toplam ithalat 171,7 Milyar ABD $ tutarındadır. Avrupa'ya gerçekleştirilen ihracatta KOBİ'lerin payı 2013 yılında %33,1 iken 2022 yılında %28,2'ye gerilemiştir. Avrupa'dan gerçekleştirilen ithalatta ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %17,6 iken 2022 yılında %14,4'e gerilemiştir.

Şekil 295 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Avrupa'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022

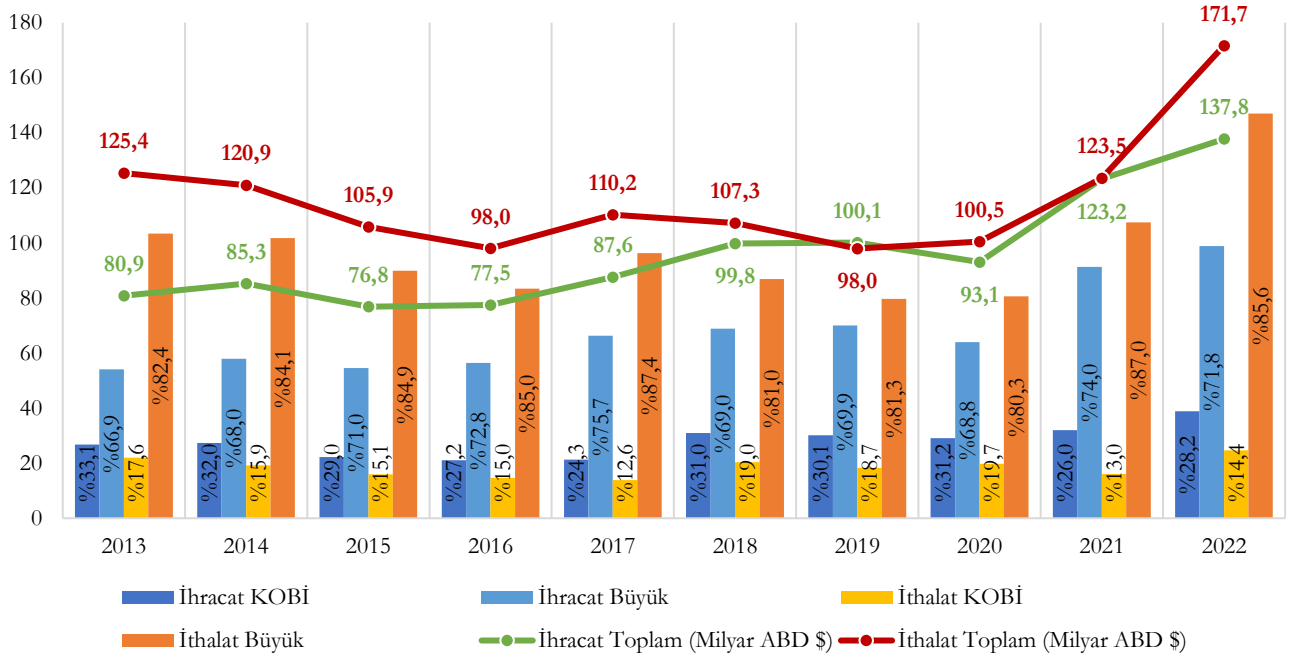

2013-2022 döneminde Asya'ya gerçekleştirilen ihracatın arttığı, bununla birlikte ithalatın da arttığı görülmektedir. 2022 yılında Asya'ya gerçekleştirilen toplam ihracat 61,5 Milyar ABD $ iken Asya'dan gerçekleştirilen toplam ithalat 101 Milyar ABD $ tutarındadır. Asya'ya gerçekleştirilen ihracatta KOBİ'lerin payı 2013 yılında %44,4 iken 2022 yılında %41,9'a gerilemiştir. Asya'dan gerçekleştirilen ithalatta ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %29,3 iken 2022 yılında %23,6'ya gerilemiştir.

Şekil 296 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Asya'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022

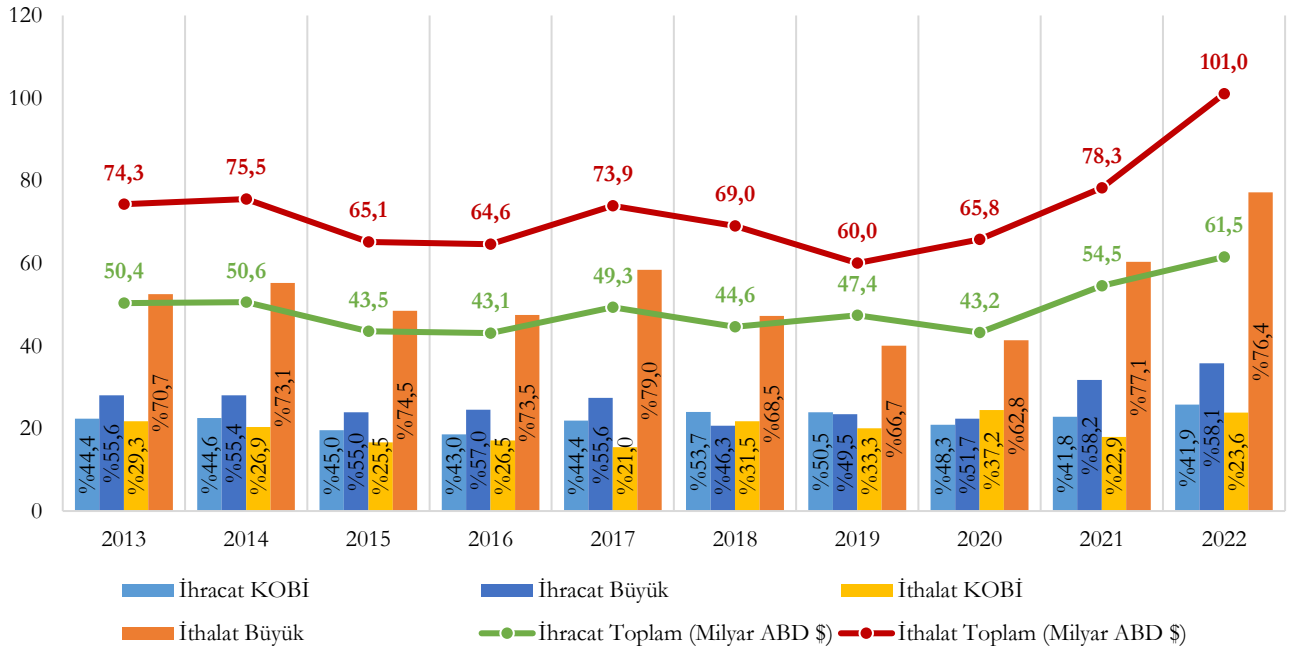

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2013-2022 döneminde Afrika'ya gerçekleştirilen ihracatın arttığı, bununla birlikte ithalatın da arttığı görülmektedir. 2022 yılında Afrika'ya gerçekleştirilen toplam ihracat 23,3 Milyar ABD $ iken Afrika'dan gerçekleştirilen toplam ithalat 8,9 Milyar ABD $ tutarındadır. Afrika'ya gerçekleştirilen ihracatta KOBİ'lerin payı 2013 yılında %33,7 iken 2022 yılında %33,3'e gerilemiştir. Afrika'dan gerçekleştirilen ithalatta ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %19,4 iken 2022 yılında %17,1'e gerilemiştir.

Şekil 297 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Afrika'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022

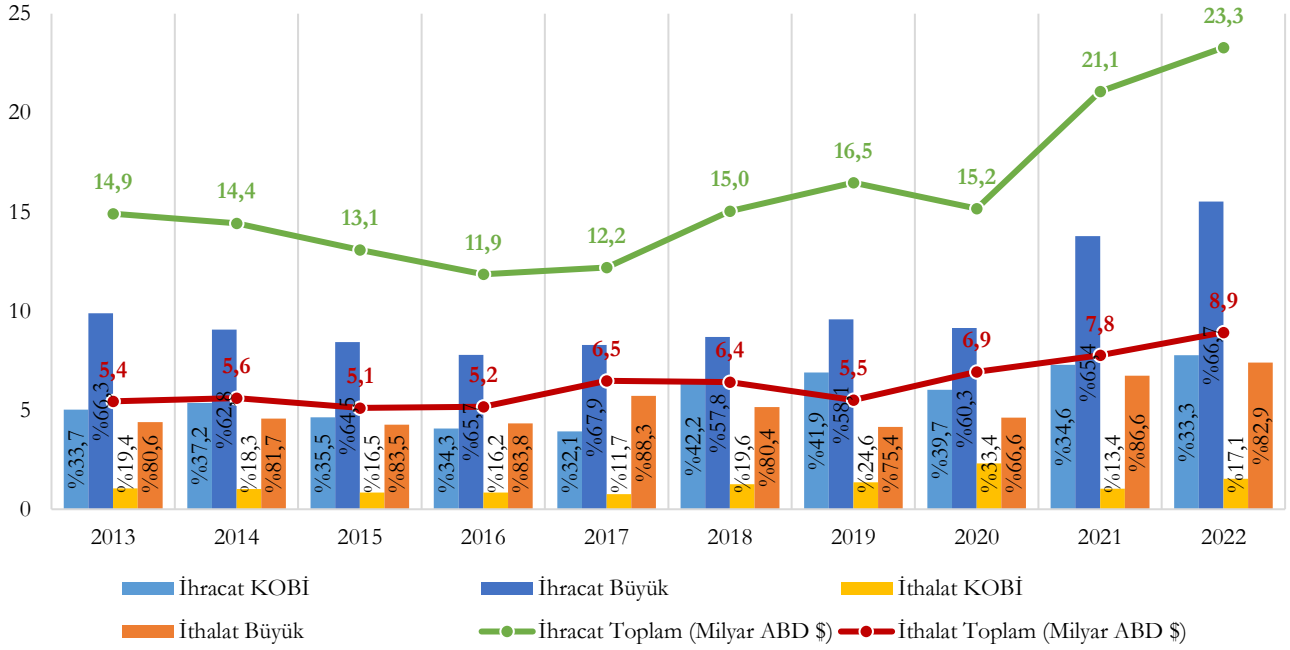

2013-2022 döneminde Amerika'ya gerçekleştirilen ihracatın arttığı, bununla birlikte ithalatın da arttığı görülmektedir. 2022 yılında Amerika'ya gerçekleştirilen toplam ihracat 24,6 Milyar ABD $ iken Amerika'dan gerçekleştirilen toplam ithalat 26,1 Milyar ABD $ tutarındadır. Amerika'ya gerçekleştirilen ihracatta KOBİ'lerin payı 2013 yılında %24,9 iken 2022 yılında %24,1'e gerilemiştir. Amerika'dan gerçekleştirilen ithalatta ise KOBİ'lerin payı 2013 yılında %18 iken 2022 yılında %11,4'e gerilemiştir.

Şekil 298 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Amerika'ya Gerçekleştirilen İhracat ve İthalatın Dağılımı, 2013-2022

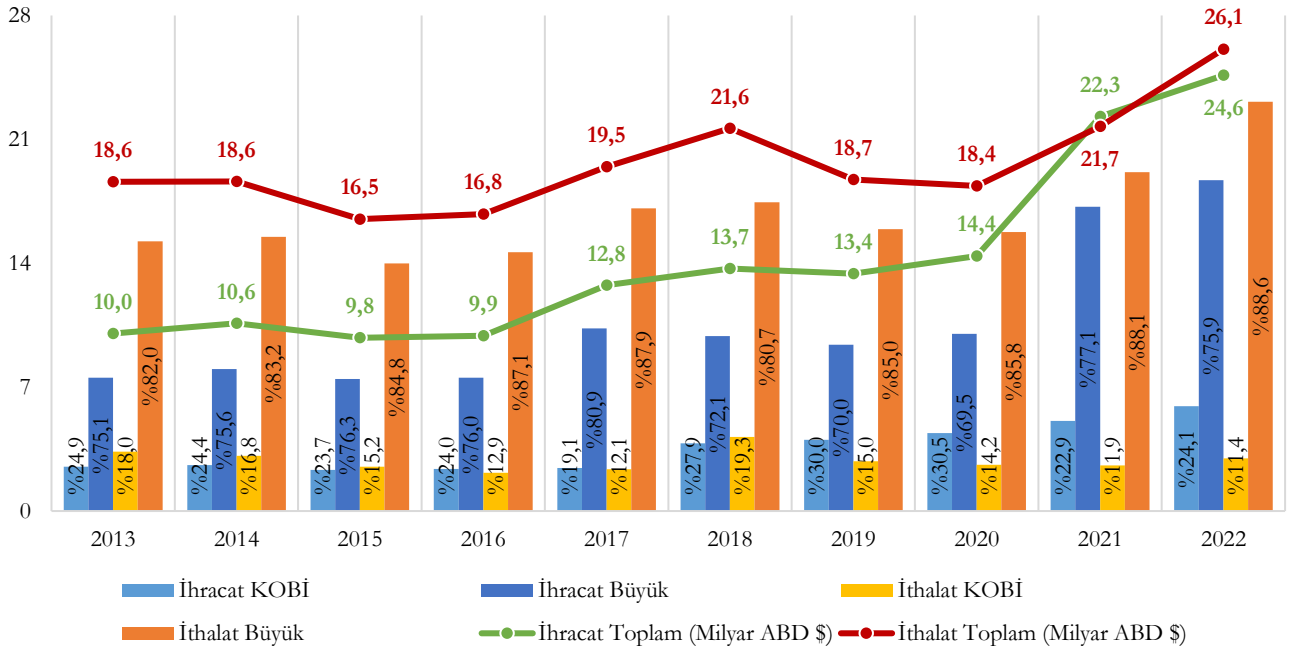

[KOBİ İstatistikleri Çalışması İçin Tıklayınız!]

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.3. AR-GE İSTATİSTİKLERİ

2.3.1. Ar-Ge Harcaması

Mali ve mali olmayan şirketlerin 2022 yılına ilişkin toplam gayri safi yurtiçi Ar-Ge harcaması 120 Milyar 373 Milyon TL'dir. Bunun 34 Milyar 722 Milyon TL'sini KOBİ'ler gerçekleştirmiş olup KOBİ'lerin mali ve mali olmayan şirketler gayri safi yurtiçi Ar-Ge harcamasındaki payı %28,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketler gayri safi yurtiçi Ar-Ge harcamalarının dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 23 - Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Gayrisafi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması (Milyon ₺), 2013-2022

Ölçek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mikro	410 (%6,1)	407 (%4,8)	548 (%5,4)	666 (%5,1)	701 (%4,2)	1.143 (%5,0)	1.326 (%4,6)	1.568 (%4,5)	2.291 (%4,0)	4.392 (%3,6)
Küçük	681 (%10,1)	872 (%10,3)	1.101 (%10,9)	1.278 (%9,7)	1.648 (%9,8)	2.794 (%12,2)	2.904 (%10,0)	3.576 (%10,3)	5.267 (%9,2)	12.270 (%10,2)
Orta	991 (%14,6)	1.153 (%13,6)	1.328 (%13,2)	1.657 (%12,6)	2.136 (%12,7)	3.465 (%15,1)	4.755 (%16,4)	6.328 (%18,1)	7.900 (%13,9)	18.060 (%15,0)
KOBİ	2.081 (%30,8)	2.433 (%28,7)	2.977 (%29,5)	3.601 (%27,4)	4.484 (%26,7)	7.402 (%32,2)	8.984 (%31,0)	11.472 (%32,9)	15.458 (%27,1)	34.722 (%28,8)
Büyük	4.686 (%69,2)	6.055 (%71,3)	7.101 (%70,5)	9.530 (%72,6)	12.284 (%73,3)	15.571 (%67,8)	20.008 (%69,0)	23.415 (%67,1)	41.553 (%72,9)	85.651 (%71,2)
Toplam	**6.767 (%100)**	**8.488 (%100)**	**10.078 (%100)**	**13.131 (%100)**	**16.768 (%100)**	**22.973 (%100)**	**28.993 (%100)**	**34.887 (%100)**	**57.010 (%100)**	**120.373 (%100)**

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketler toplam Ar-Ge harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 299 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Gayrisafi Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının Dağılımı (%)

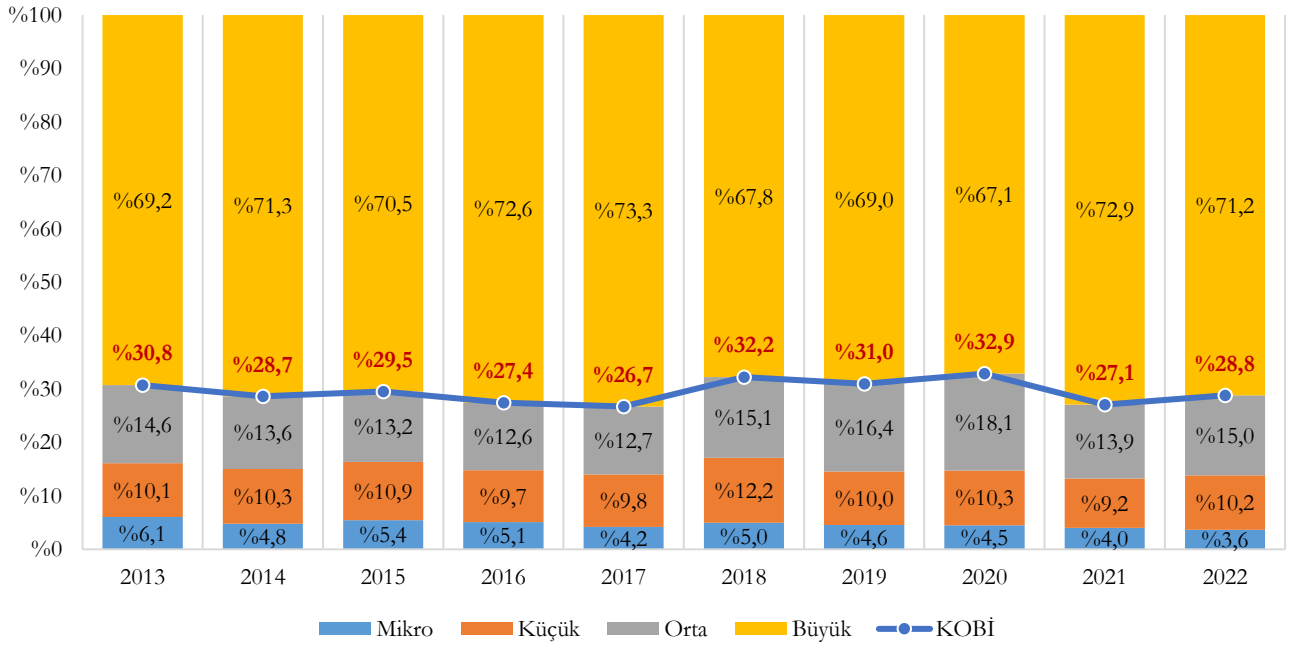

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Mali ve mali olmayan şirketlerin 2022 yılına ilişkin toplam gayri safi yurtiçi Ar-Ge harcamalarının %93,7'sini cari harcamalar oluşturmuştur. KOBİ'lerde bu oran %92,9'dur. Yıllara ve harcama grubuna göre mali ve mali olmayan şirketler toplam Ar-Ge harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 300 - Yıllara ve Harcama Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Gayrisafi Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının Dağılımı (%)

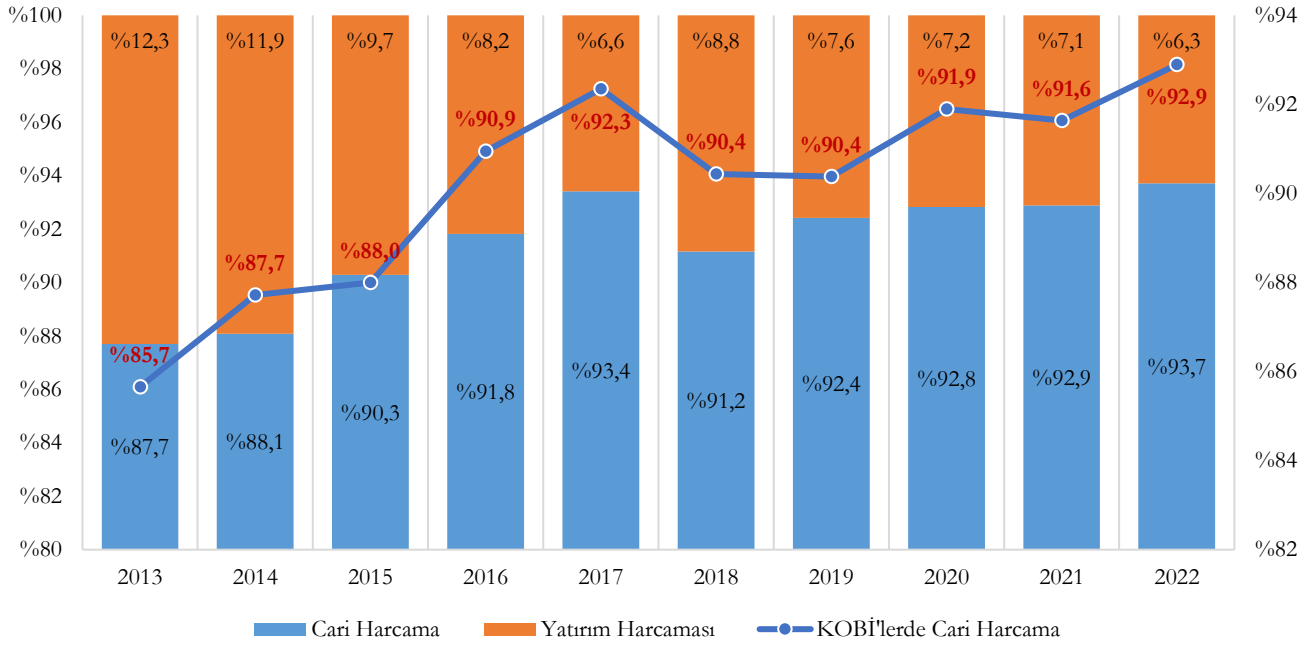

Ar-Ge cari harcamaları personel harcamaları ve diğer cari harcamalar olmak üzere iki kalemden oluşmaktadır. Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge cari harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 301 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Cari Harcamalarının Dağılımı (%)

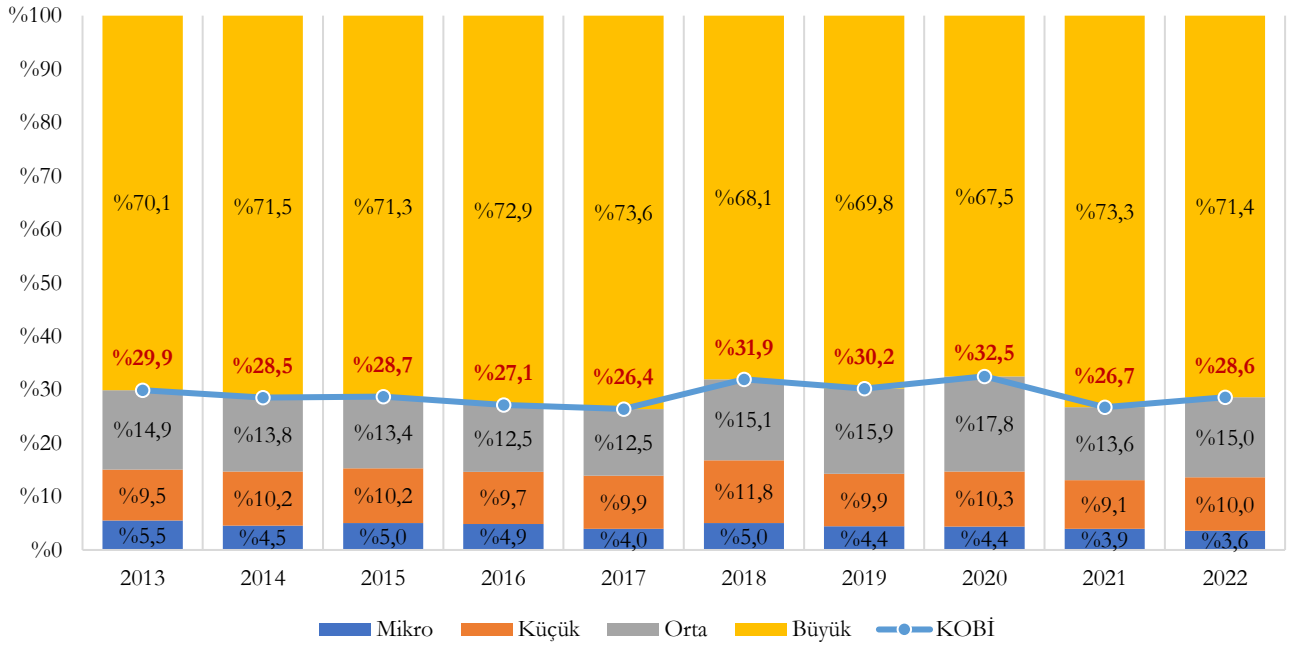

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Mali ve mali olmayan şirketlerin 2022 yılına ilişkin Ar-Ge cari harcamalarının %50,6'sını personel harcamaları oluşturmuştur. KOBİ'lerde bu oran %67'dir. Yıllara ve harcama grubuna göre mali ve mali olmayan şirketler Ar-Ge cari harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 302 - Yıllara ve Harcama Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Cari Harcamalarının Dağılımı (%)

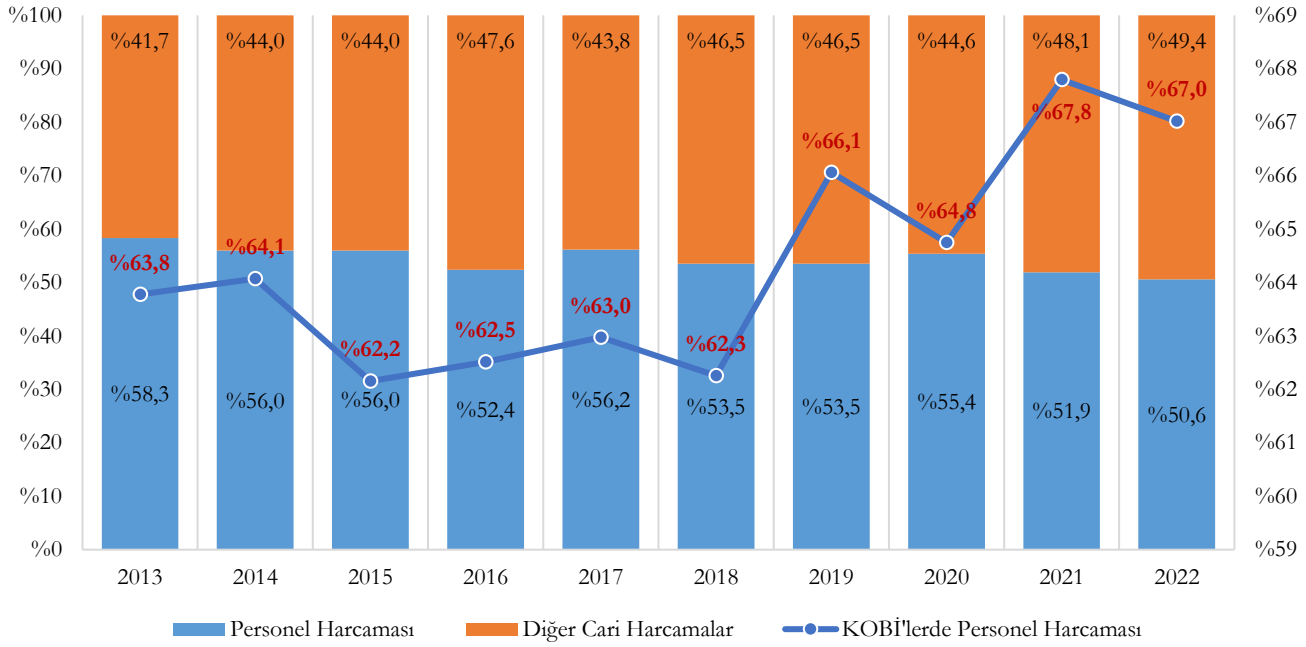

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge personel harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 303 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Personel Harcamalarının Dağılımı (%)

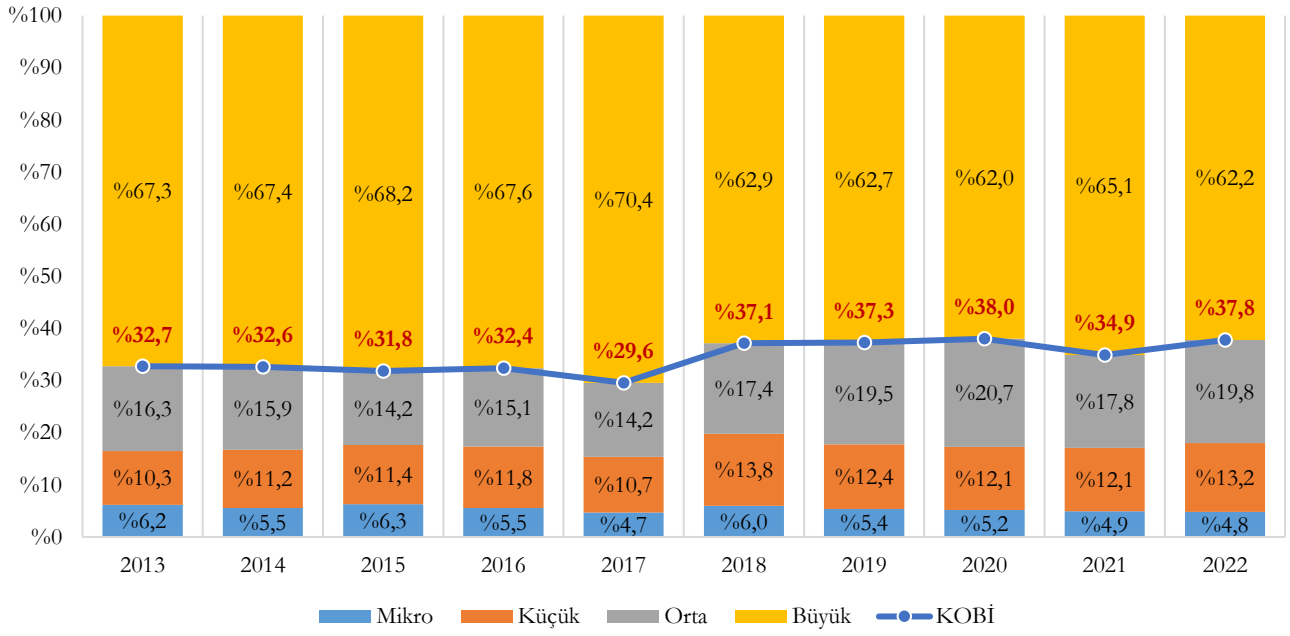

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Ar-Ge yatırım harcamaları makine teçhizat, sabit tesis, bilgisayar yazılımları ve fikri mülkiyet harcamaları olmak üzere dört kalemden oluşmaktadır. Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge yatırım harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 304 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketler Ar-Ge Yatırım Harcamalarının Dağ.(%)

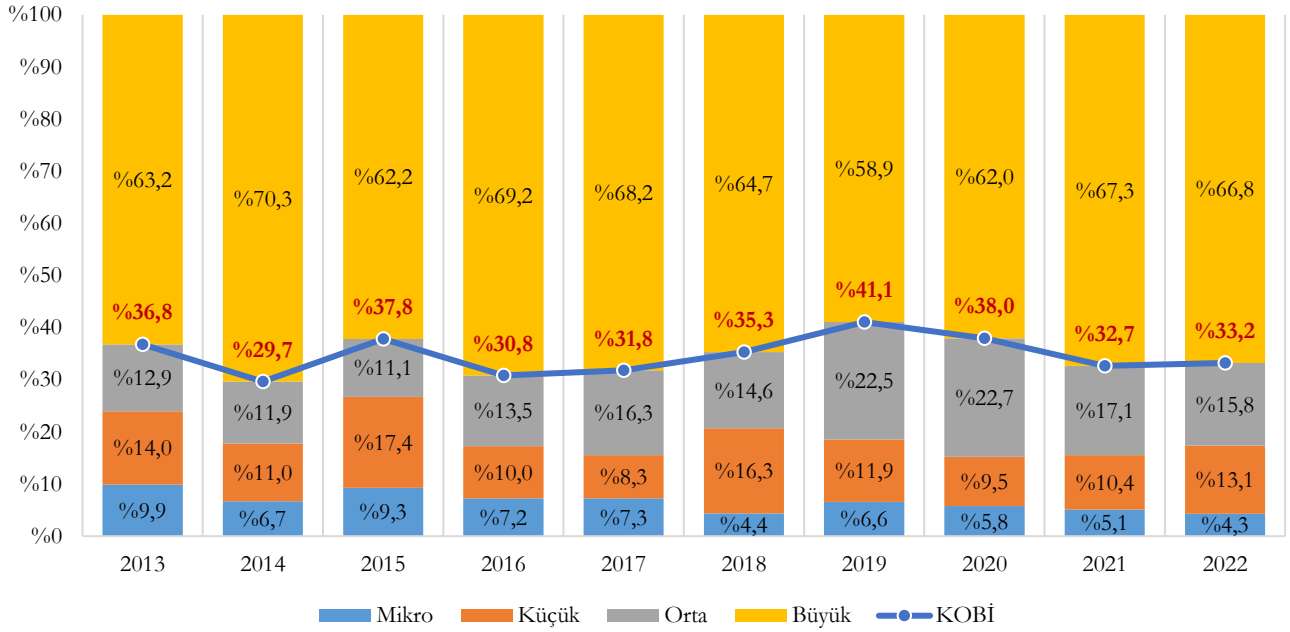

Mali ve mali olmayan şirketlerin 2022 yılına ilişkin Ar-Ge yatırım harcamalarının %59,1'ini makine teçhizat harcamaları oluşturmuştur. KOBİ'lerde bu oran %48,6'dır. Yıllara ve harcama grubuna göre mali ve mali olmayan şirketler Ar-Ge yatırım harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır. Bilgisayar yazılımları ve fikri mülkiyet harcamalarına ilişkin veriler 2016 yılı itibariyle yayımlandığı için seri 2016 yılından başlatılmıştır.

Şekil 305 - Yıllara ve Harcama Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Yatırım Harcamalarının Dağılımı (%)

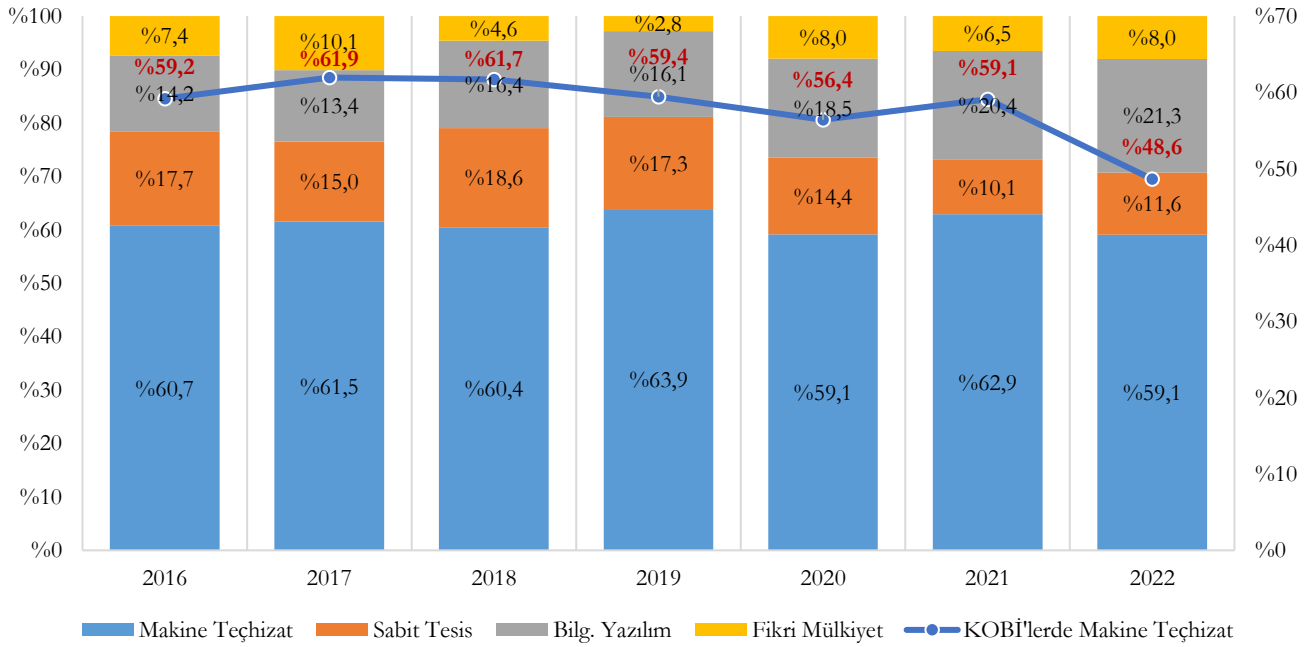

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge makine teçhizat harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 306 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Makine Teçhizat Harcamalarının Dağılımı (%)

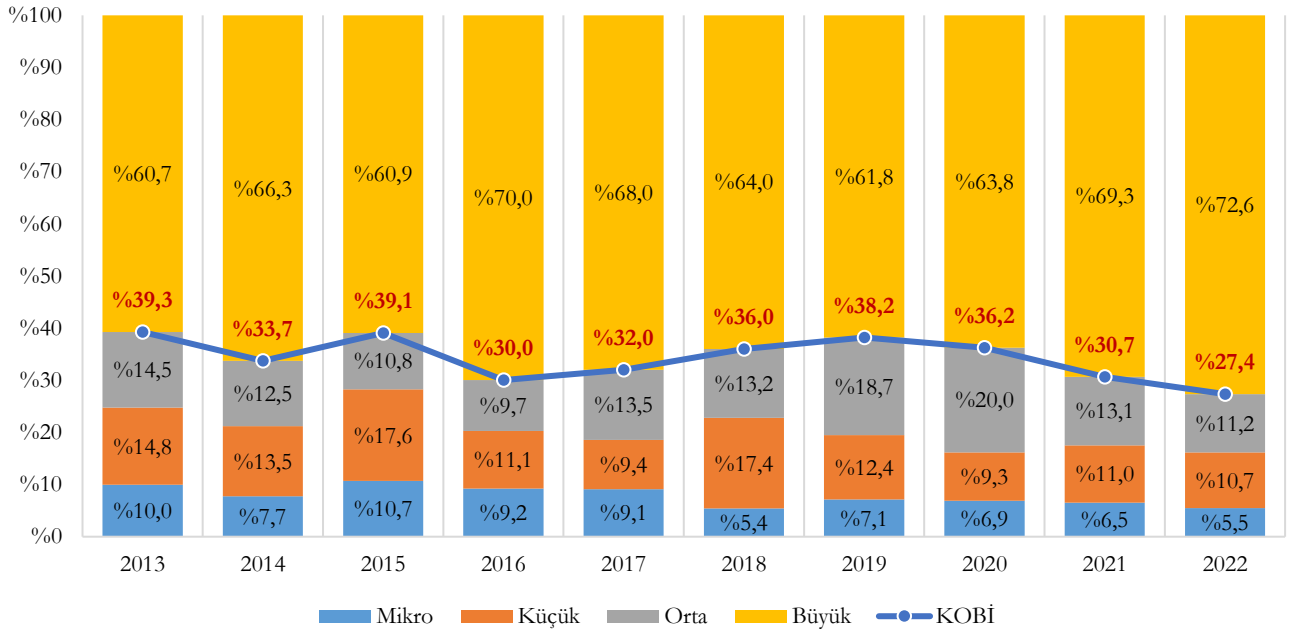

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge sabit tesis harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 307 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Sabit Tesis Harcamalarının Dağılımı (%)

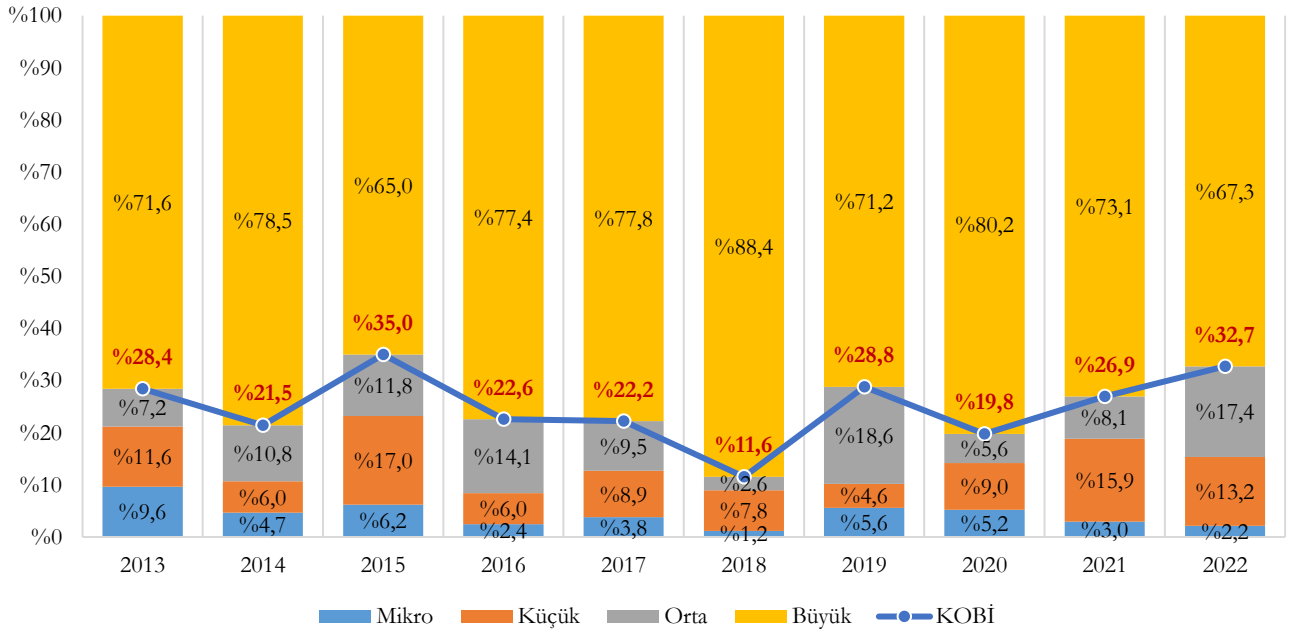

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge bilgisayar yazılımları harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 308 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Bilgisayar Yazılımları Harcamalarının Dağılımı (%)

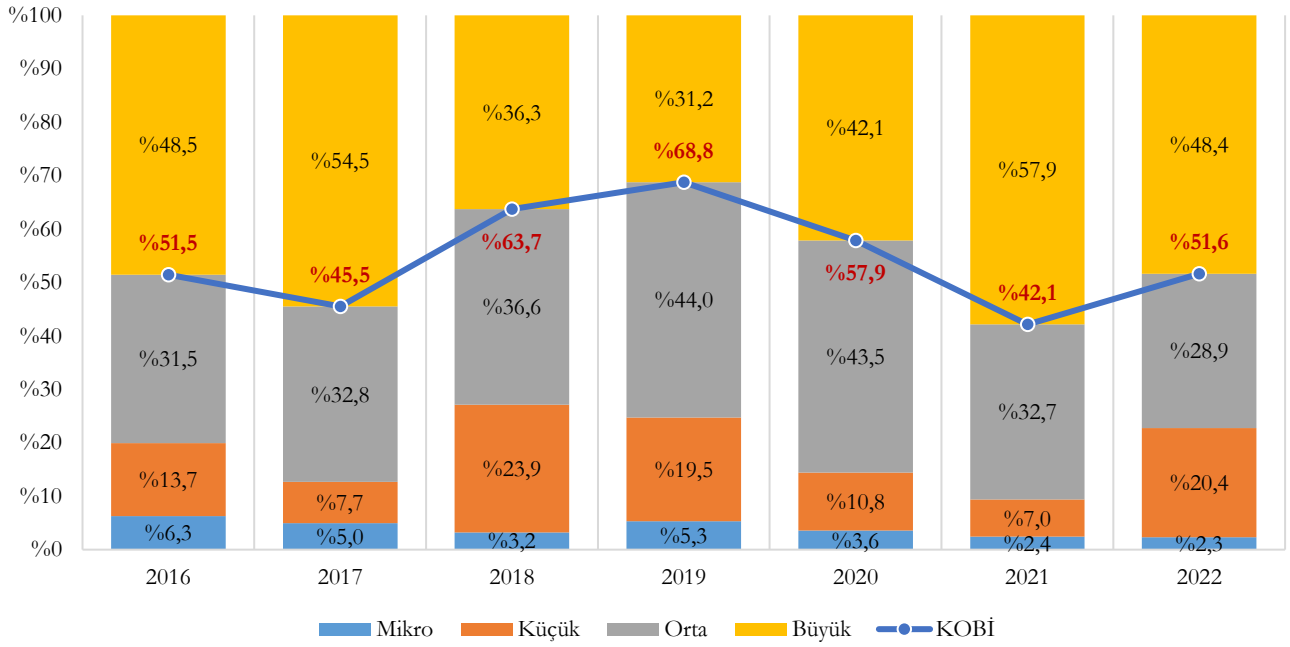

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge fikri mülkiyet harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 309 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge Fikri Mülkiyet Harcamalarının Dağılımı (%)

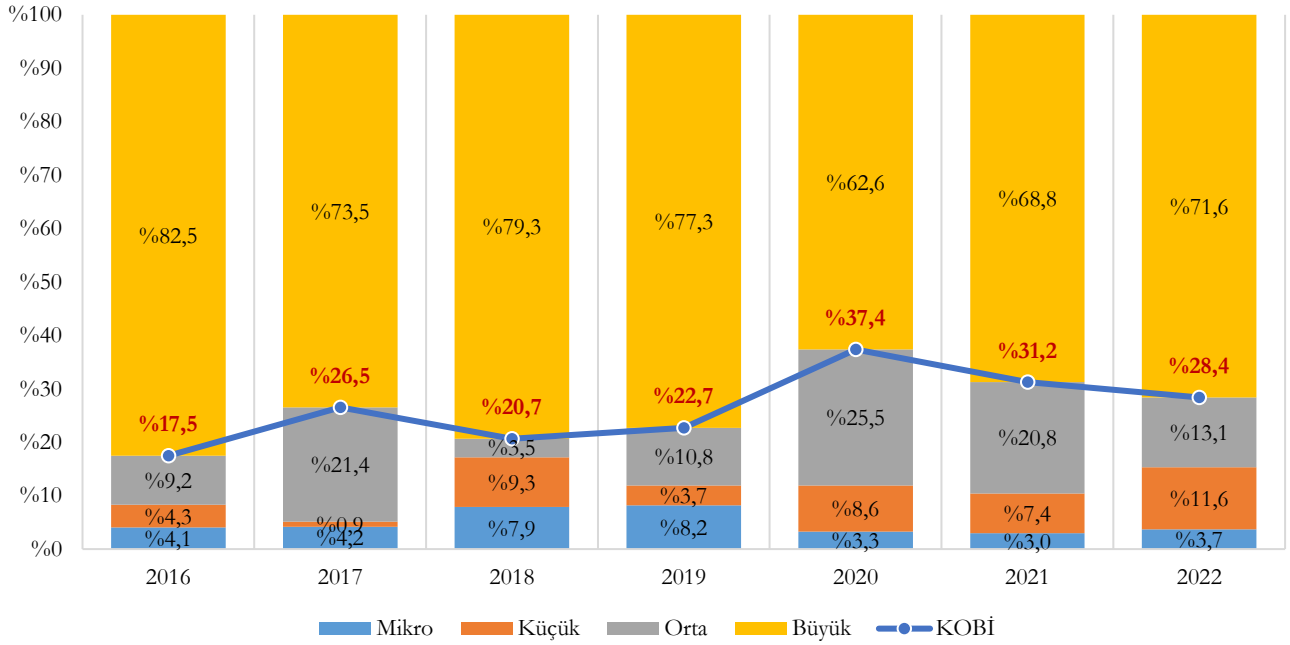

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.3.2. Ar-Ge İnsan Kaynağı

Mali ve mali olmayan şirketlerin 2022 yılına ilişkin toplam Ar-Ge personeli kişi sayısı cinsinden 185.871 kişidir. Bunun 101.314'ü KOBİ'lerde istihdam edilmiş olup KOBİ'lerin mali ve mali olmayan şirketlerin toplam Ar-Ge personelindeki payı %45,5'tir. Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge personelinin kişi sayısı cinsinden dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 24 - Mali ve Mali Olmayan Şirketler Ar-Ge İnsan Kaynağı (Kişi), 2013-2022

Ölçek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mikro	7.410 (%11,2)	7.187 (%10,2)	8.421 (%11,2)	8.324 (%10,2)	8.683 (%8,7)	11.862 (%10,2)	12.078 (%9,6)	12.889 (%9,2)	14.681 (%9,0)	16.772 (%9,0)
Küçük	11.094 (%16,8)	12.196 (%17,4)	13.126 (%17,5)	13.195 (%16,2)	14.409 (%14,5)	18.997 (%16,3)	19.475 (%15,4)	22.260 (%15,8)	25.455 (%15,6)	30.294 (%16,3)
Orta	12.980 (%19,7)	12.633 (%18,0)	13.476 (%18,0)	14.157 (%17,3)	17.143 (%17,2)	24.659 (%21,2)	28.078 (%22,2)	31.959 (%22,7)	31.672 (%19,4)	37.491 (%20,2)
KOBİ	31.484 (%47,7)	32.016 (%45,6)	35.023 (%46,7)	35.676 (%43,7)	40.235 (%40,4)	55.518 (%47,7)	59.631 (%47,2)	67.108 (%47,7)	71.808 (%44,0)	84.557 (%45,5)
Büyük	34.470 (%52,3)	38.266 (%54,4)	39.977 (%53,3)	45.953 (%56,3)	59.263 (%59,6)	60.758 (%52,3)	66.832 (%52,8)	73.496 (%52,3)	91.318 (%56,0)	101.314 (%54,5)
Toplam	**65.954 (%100)**	**70.282 (%100)**	**75.000 (%100)**	**81.629 (%100)**	**99.498 (%100)**	**116.276 (%100)**	**126.463 (%100)**	**140.604 (%100)**	**163.126 (%100)**	**185.871 (%100)**

Yıllara ve ölçeklere göre mali ve mali olmayan şirketlerin Ar-Ge insan kaynağının dağılımı kişi sayısı cinsinden aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 310 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge İnsan Kaynağı Dağ. - Kişi (%)

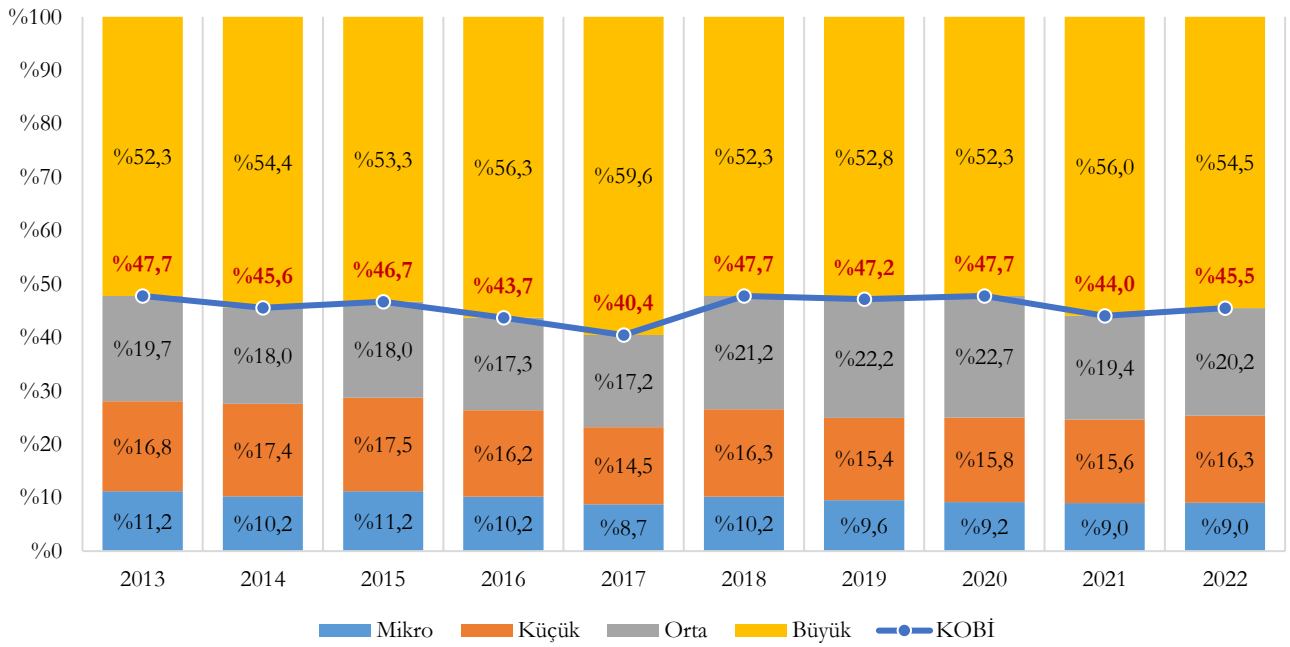

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Mali ve mali olmayan şirketlerin 2022 yılına ilişkin kişi sayısı cinsinden toplam Ar-Ge personelinin %76'sını araştırmacılar oluşturmuştur. KOBİ'lerde bu oran %74,7'dir. Yıllara ve meslek grubuna göre mali ve mali olmayan şirketlerin kişi sayısı cinsinden toplam Ar-Ge personelinin dağılımı aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 311 - Yıllara ve Meslek Grubuna Göre Mali ve Mali Olmayan Şirketlerin Ar-Ge İnsan Kaynağı Dağılımı – Kişi (%)

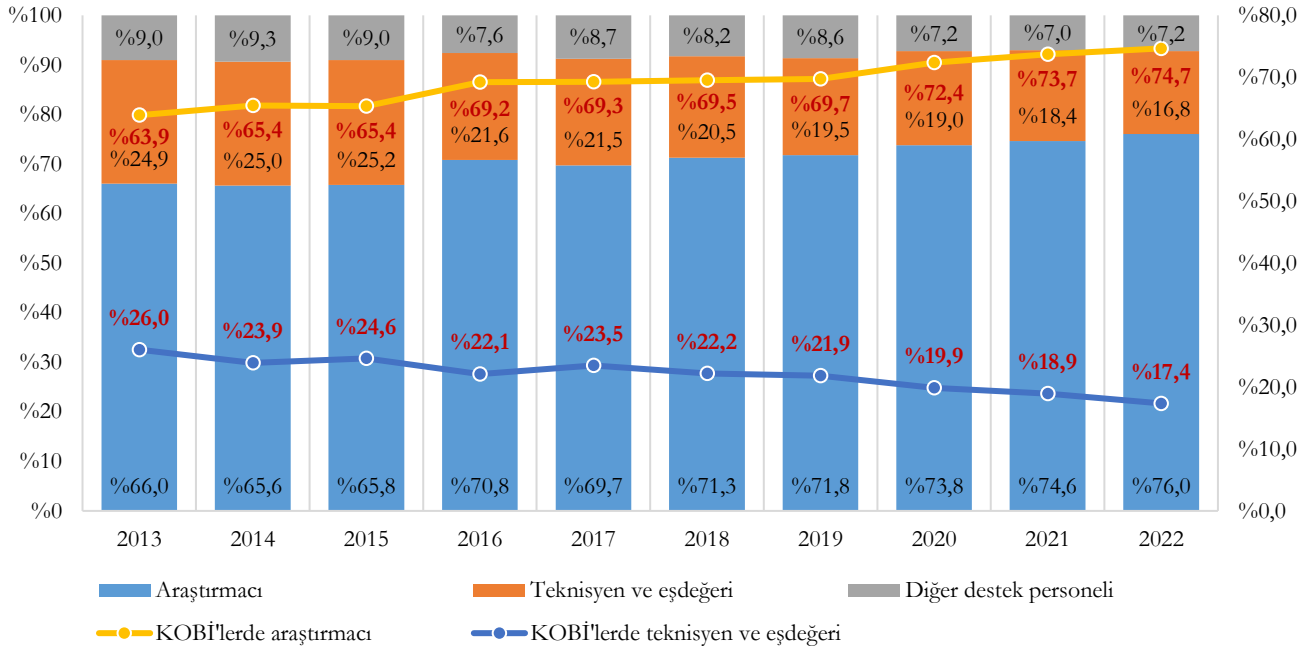

KOBİ İstatistikleri Çalışması İçin Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.4. PATENT İSTATİSTİKLERİ

2022 yılı toplam patent başvuru sayısı 5.229 olup bunun 1.498'i KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilmiştir. Yıllara ve ölçeklere göre patent başvuru sayıları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 312 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Başvuru Sayısı

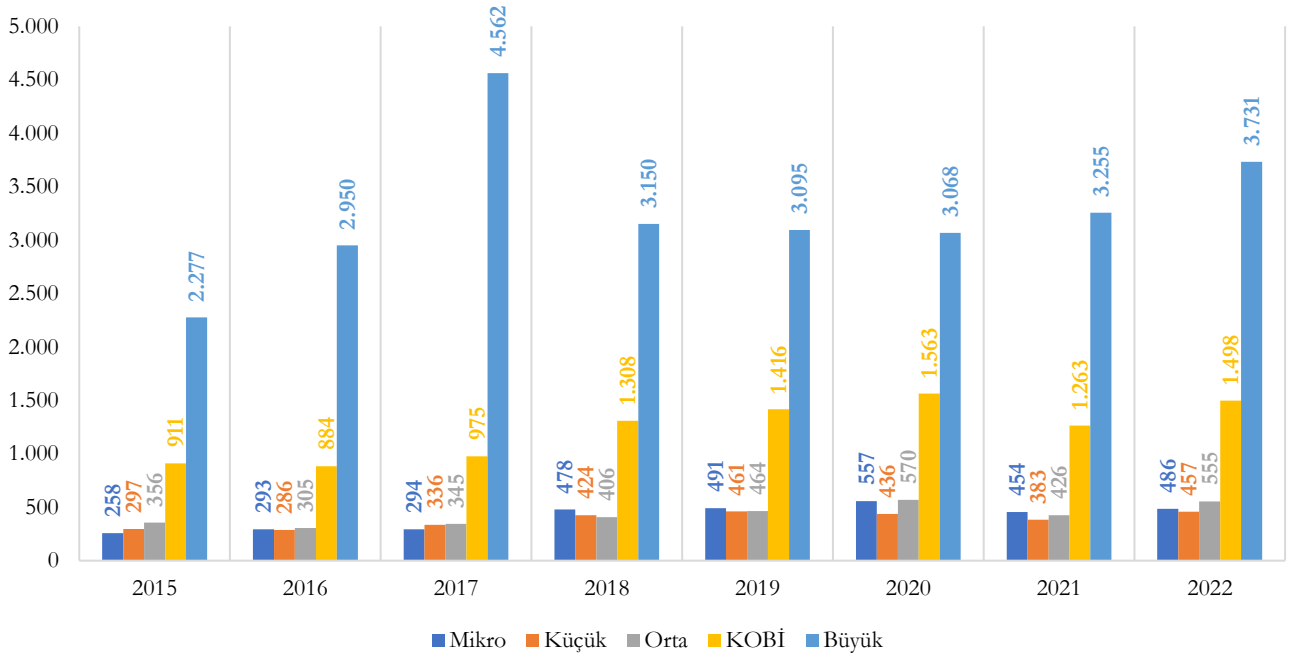

2022 yılı tescil edilen toplam patent sayısı 2.610 olup bunun 594'ü KOBİ'lere aittir. Yıllara ve ölçeklere göre patent tescil sayıları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 313 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Tescil Sayısı

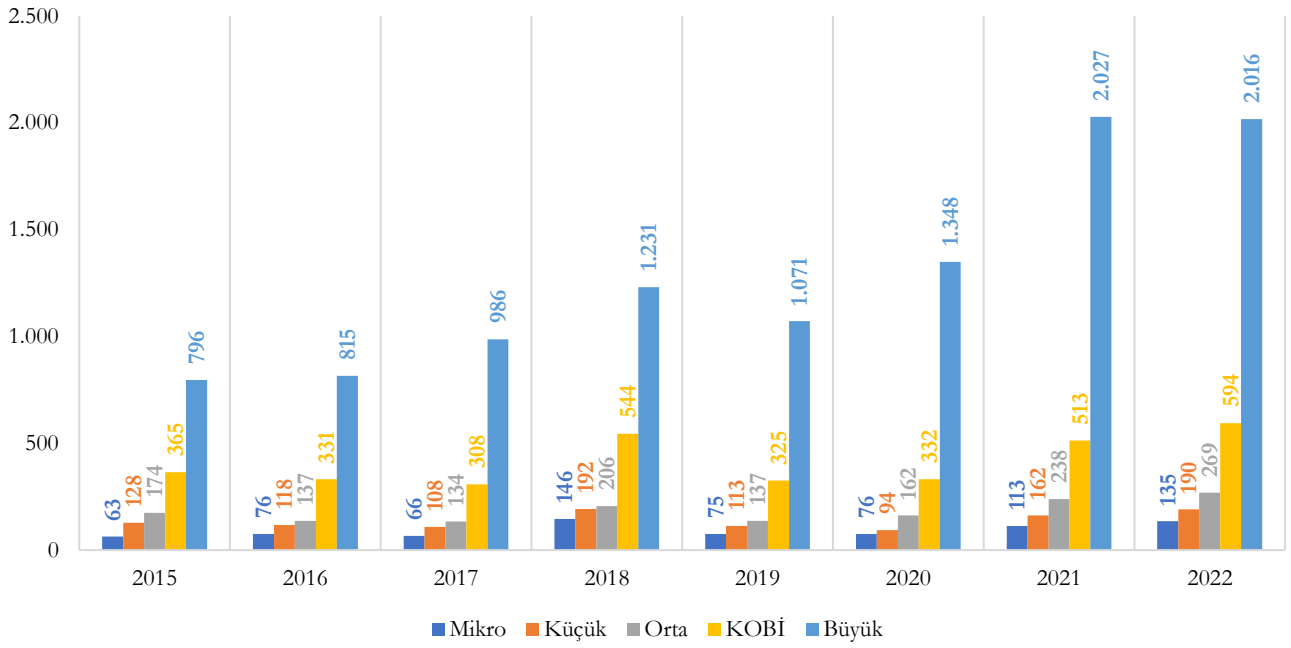

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılındaki toplam patent başvurusunun %9,3'ü mikro, %8,7'si küçük, %10,6'sı orta ölçekli girişimler tarafından gerçekleştirilmiş olup KOBİ'lerin toplam patent başvurusundaki payı %28,6'dır. Yıllara ve ölçeklere göre patent başvuru sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 314 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Başvuru Sayısının Dağılımı (%)

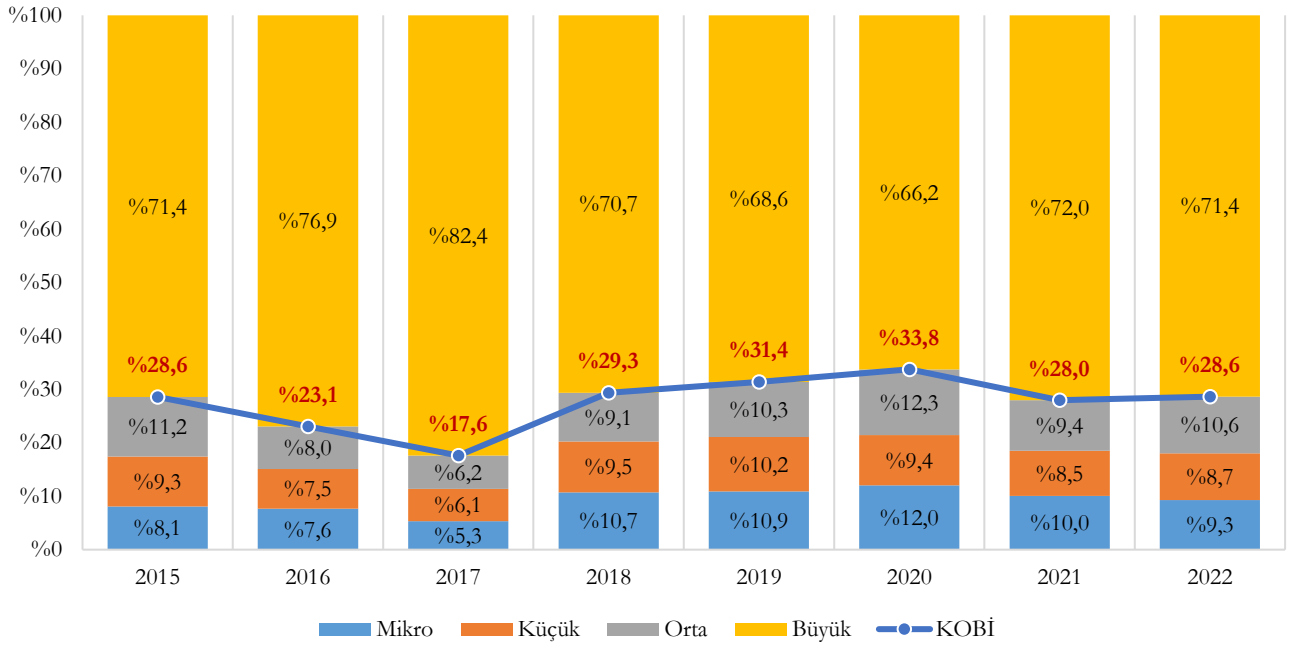

2022 yılında tescil edilen patentlerin %5,2'si mikro, %7,3'ü küçük, %10,3'ü orta ölçekli girişimlere ait olup KOBİ'lerin tescil edilen toplam patent sayısındaki payı %22,8'dir. Yıllara ve ölçeklere göre patent tescil sayısının dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 315 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Patent Tescil Sayısının Dağılımı (%)

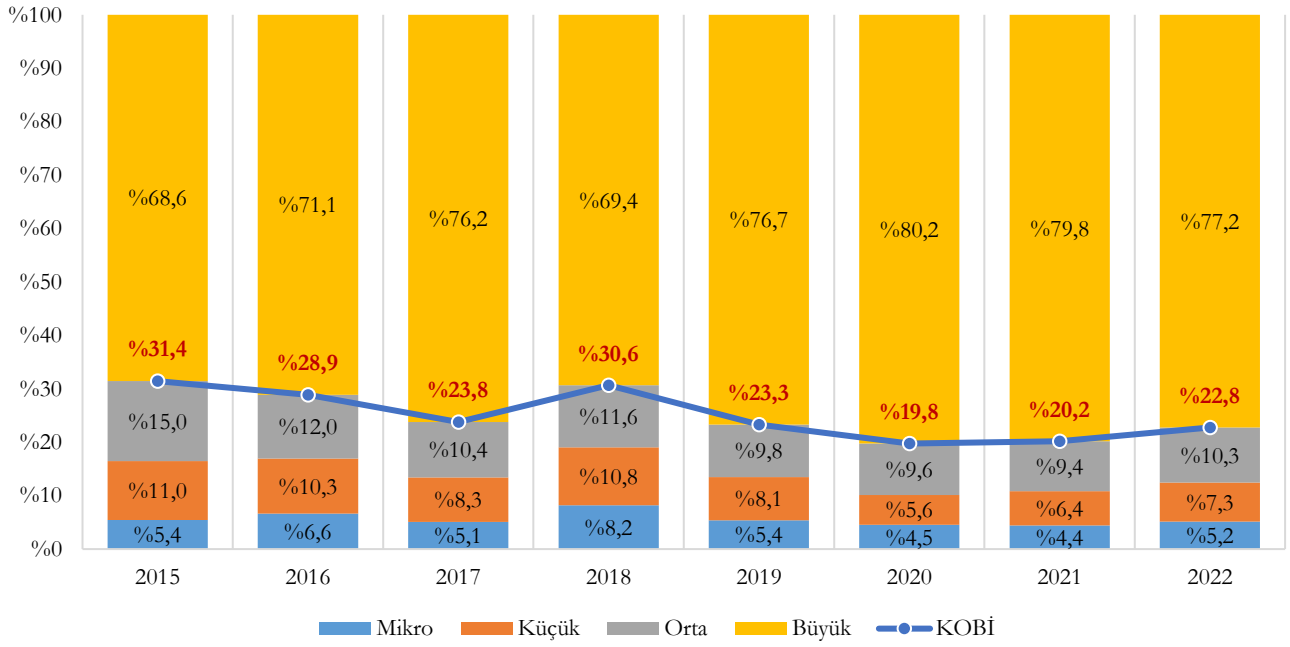

KOBİ İstatistikleri Çalışması İçin Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.5. GİRİŞİMCİLİK VE İŞ DEMOGRAFİSİ

İş Demografisi, girişimlere ilişkin demografik hareketlerin izlendiği bir çalışma alanıdır. Temel olarak aktif girişimlere ilişkin doğum, ölüm, hayatta kalma ve büyüme dinamiklerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bir referans yıl için üretilmiş iş kayıtları çerçevesinde aktif olarak yer alan istatistiksel birimler İş Demografisi kapsamını oluşturmaktadır.

2.5.1. Girişim Doğum Oranı[2]

2022 yılında doğan KOBİ girişim sayısının, 2022 yılındaki aktif KOBİ girişim sayısına oranı (girişim doğum oranı) %16,2 olarak gerçekleşmiş olup 2011-2022 dönemindeki en yüksek değere ulaşmıştır. Bununla birlikte girişim doğum oranının ölçek büyüdükçe azaldığı görülmektedir. Yıllara ve ölçeklere göre girişim doğum oranları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 316 – Yıllara ve Ölçeklere Göre Doğan Girişimler – Oran (%)

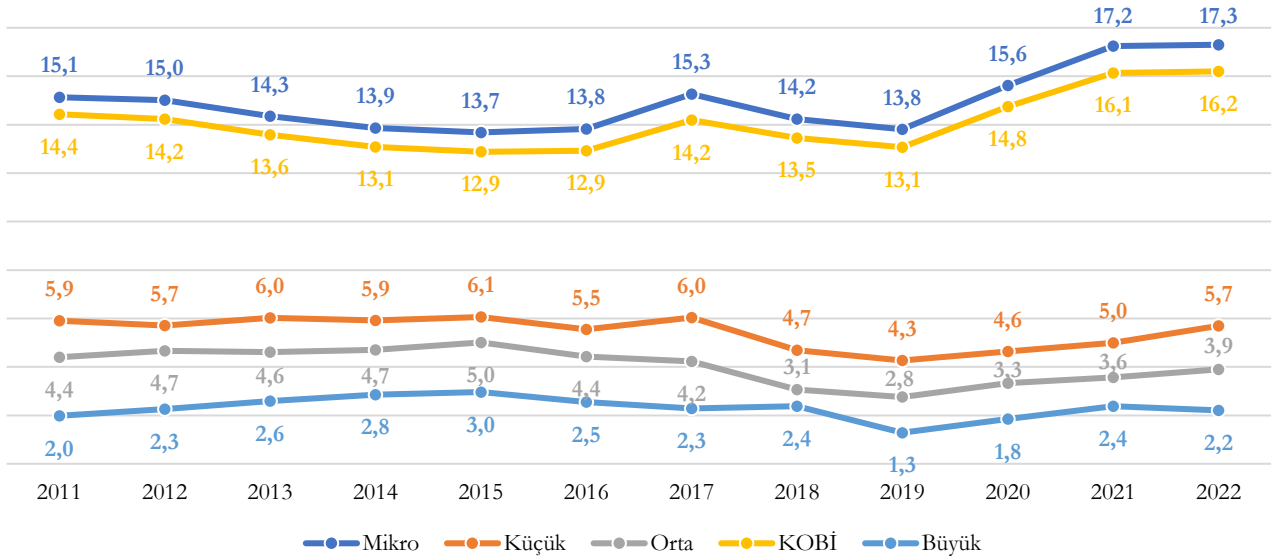

2022 yılında doğan KOBİ girişimlerindeki istihdamın, 2022 yılındaki aktif KOBİ'lerin toplam istihdamı içerisindeki payı %7,5 olarak gerçekleşmiştir. Doğan girişimlerdeki istihdam oranının ölçek büyüdükçe azaldığı görülmektedir. Yıllara ve ölçeklere göre doğan girişimlerdeki istihdam oranları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 317 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Doğan Girişimlerdeki İstihdam – Oran (%)

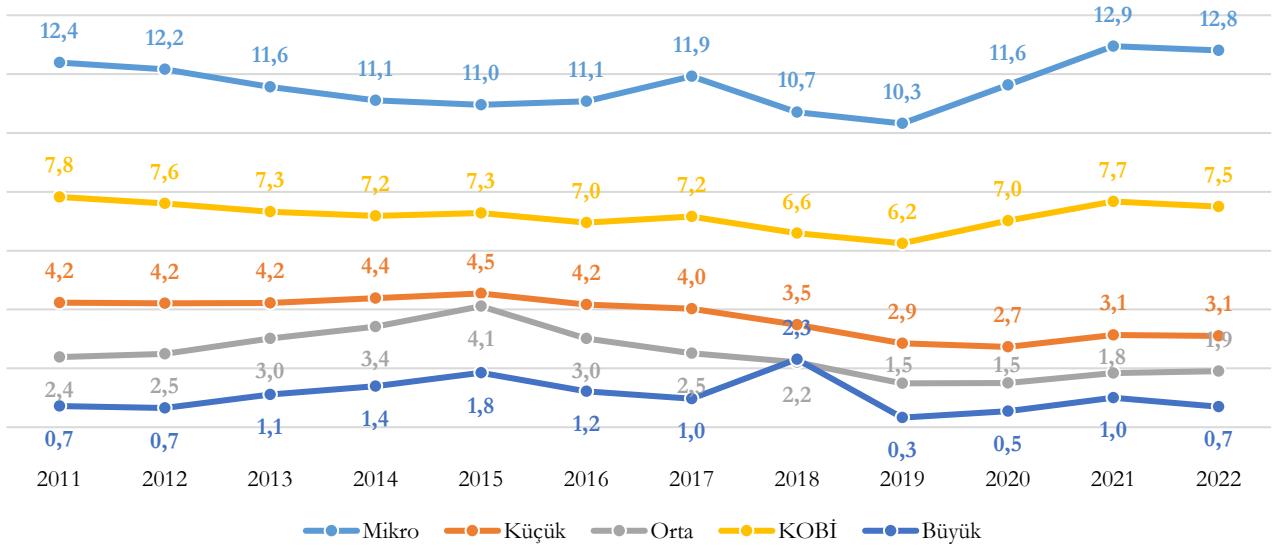

[2] **Doğan Girişimler:** t-1 ve t-2 yıllarında aktif olmayıp t yılında aktif olan girişimlerdir. t yılı için doğan girişimlerin oranı, t yılında yeni doğan girişimlerin sayısının, t yılındaki toplam girişimlerin sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.5.2. Girişim Ölüm Oranı[3]

2020 yılında ölen KOBİ girişim sayısının 2020 yılındaki aktif KOBİ girişim sayısına oranı (girişim ölüm oranı) %9,6 olarak gerçekleşmiş olup 2009-2020 dönemindeki en düşük değeri görmüştür. Yıllara ve ölçeklere göre girişim ölüm oranları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 318 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ölen Girişimler – Oran (%)

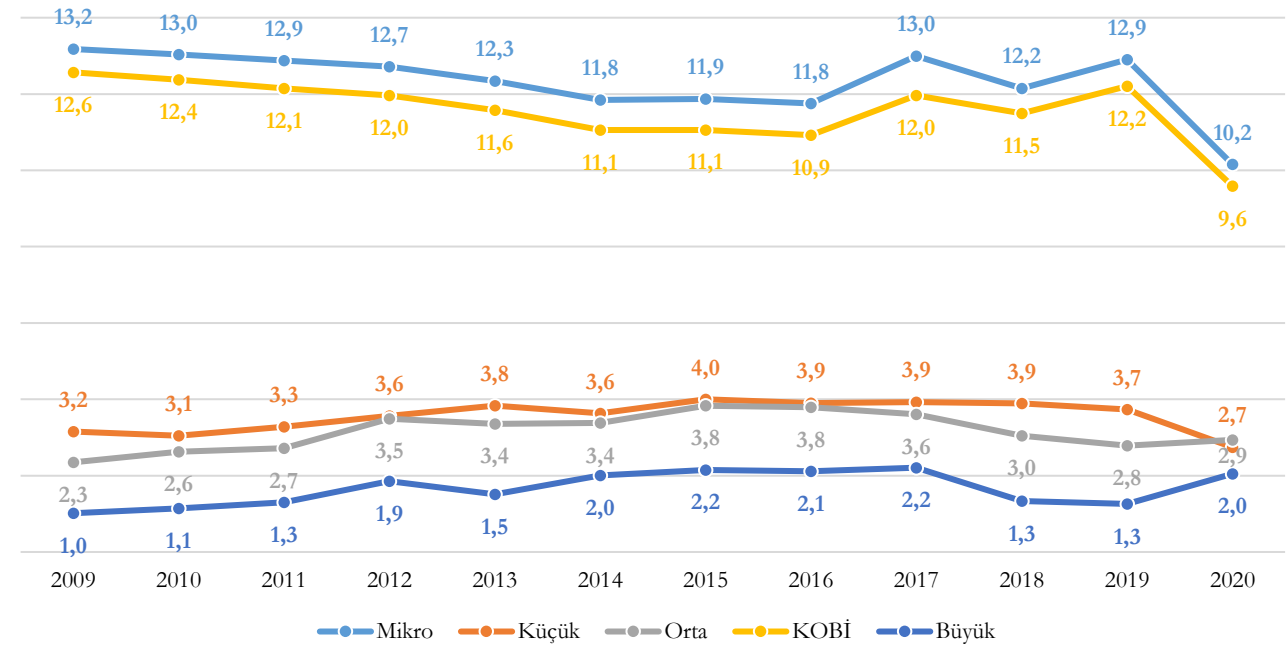

2022 yılında ölen KOBİ girişimlerindeki istihdamın, 2022 yılındaki aktif KOBİ'lerin toplam istihdamı içerisindeki payı %4,9 olarak gerçekleşmiştir. Ölen girişimlerdeki istihdam oranının ölçek büyüdükçe azaldığı görülmektedir. Yıllara ve ölçeklere göre ölen girişimlerdeki istihdam oranları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 319 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ölen Girişimlerdeki İstihdam – Oran (%)

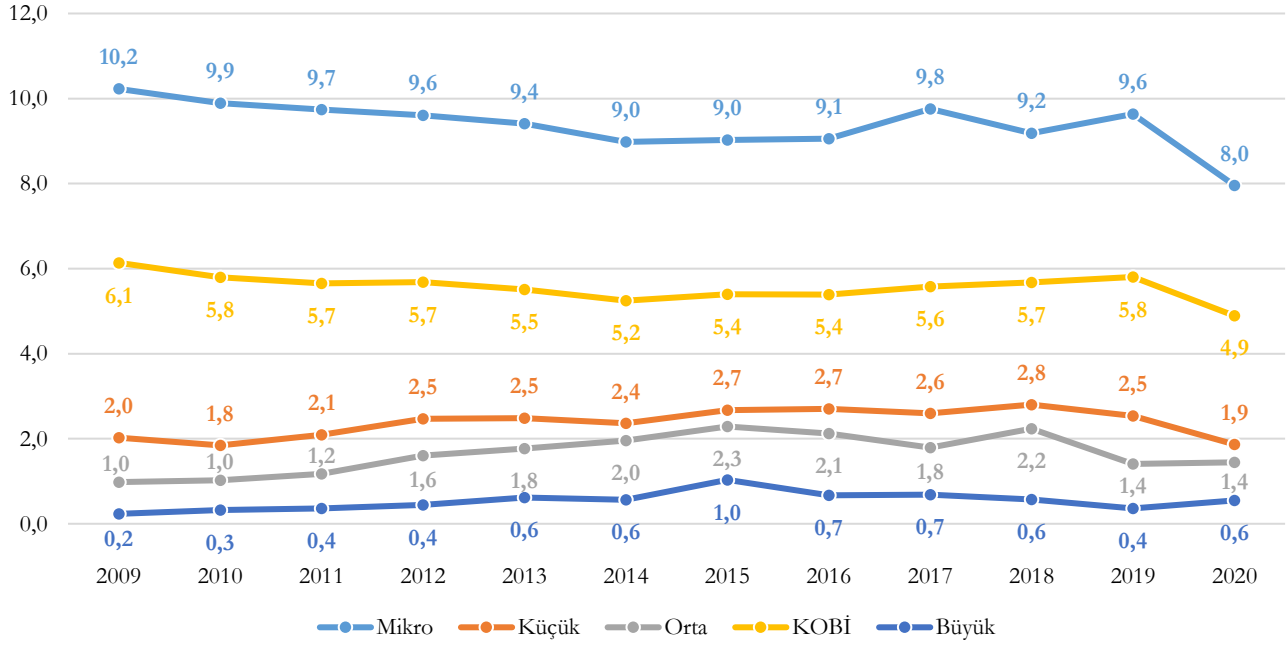

[3] **Ölen Girişimler:** t yılında aktif olup, t+1 ve t+2 yıllarında aktif olmayan girişimlerdir. t yılı için ölen girişimlerin oranı, t yılında ölen girişimlerin sayısının, t yılındaki toplam girişimlerin sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2.5.3. Hayatta Kalma[4]

Hayatta kalma oranlarına bakıldığında KOBİ'lerde, 2017 yılında doğup bir yıl hayatta kalanların %80,7'lik, iki yıl hayatta kalanların %64,8'lik, üç yıl hayatta kalanların %53,4'lük, dört yıl hayatta kalanların %46,5'lik, beş yıl hayatta kalanların %41,8'lik bir orana sahip olduğu görülmektedir. 2017 yılında doğan KOBİ ve büyük ölçekli girişimlerin hayatta kalma oranları aşağıda verilmiştir.

Şekil 320 - 2017 Yılında Doğan KOBİ ve Büyük Girişimlerin Hayatta Kalma Oranları (%)

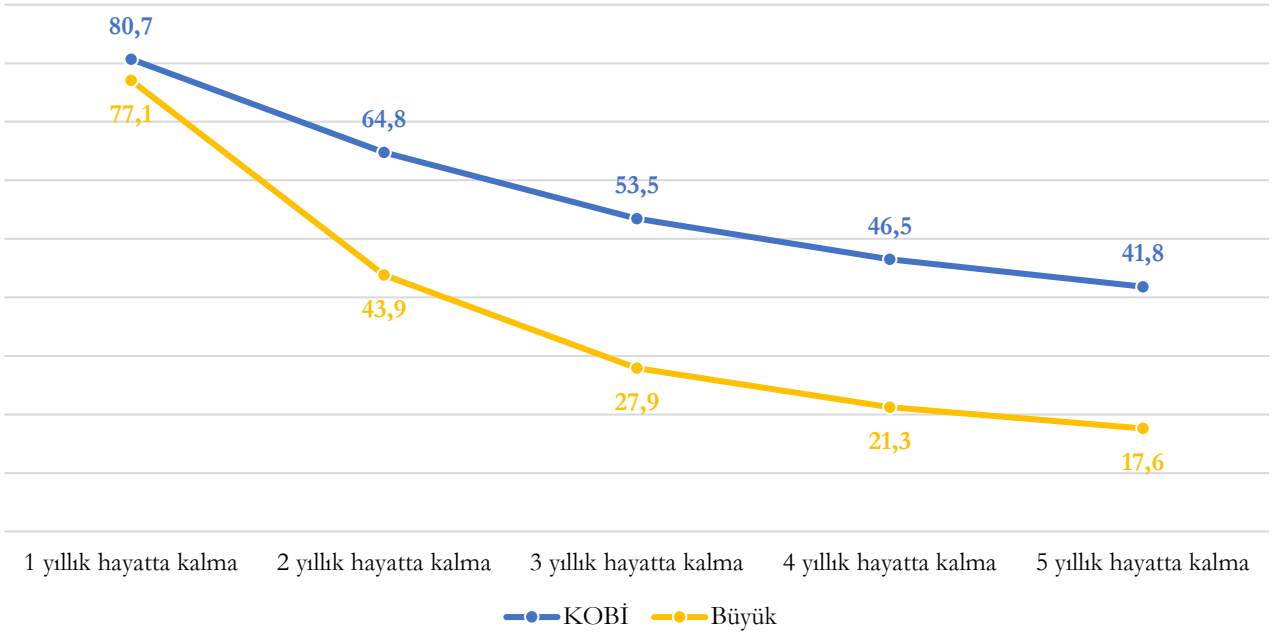

2017 yılında doğan KOBİ'lerin beş yıl boyunca hayatta kalma oranlarına bakıldığında, mikro ve küçük ölçekli girişimlerin hayatta kalma oranlarının birbirine çok yakın olduğu, orta ölçekli girişimlerdeki hayatta kalma oranlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Şekil 321 - 2017 Yılında Doğan Mikro, Küçük ve Orta Ölçekli Girişimlerin Hayatta Kalma Oranları (%)

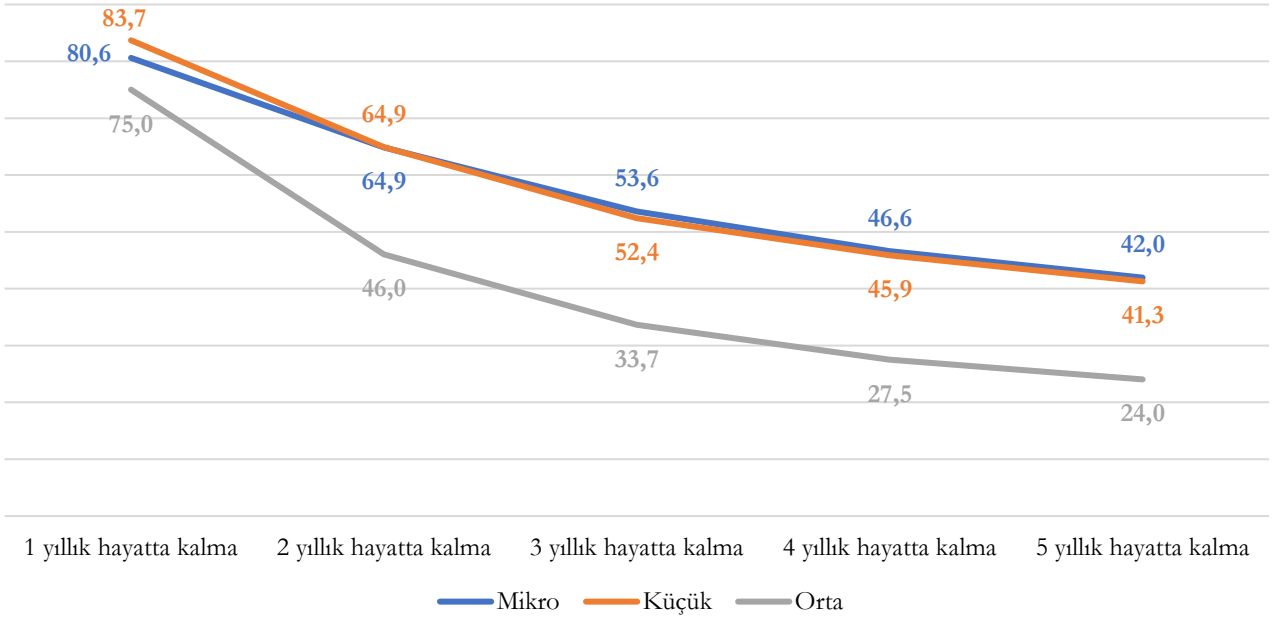

[4] Girişimin t referans yılından n yıl hayatta kalması, t yılında doğup, t+n yılına kadar aktif olmasıdır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Doğum yıllarına göre girişimlerin hayatta kalma oranları aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 322 - Doğum Yıllarına Göre Girişimlerin Hayatta Kalma Oranı (%)

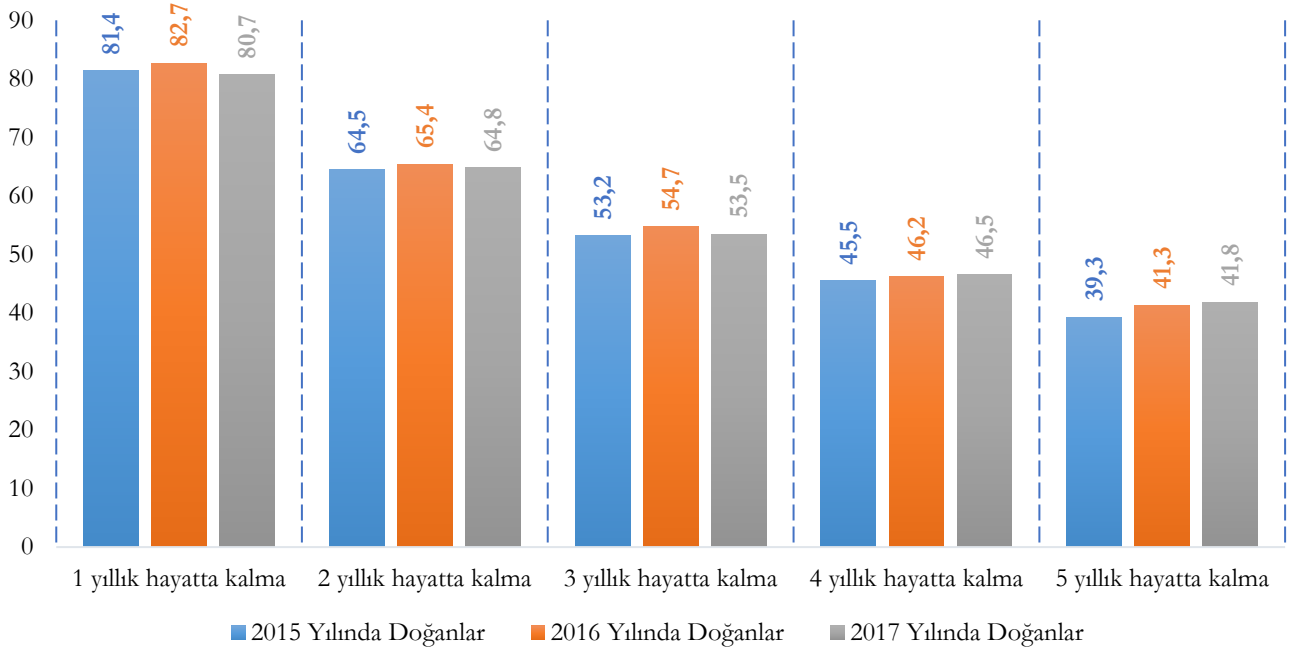

2.5.4. Hızlı Büyüyen Girişimler[5]

İstihdama göre hızlı büyüyen küçük ölçekli girişimlerin tüm küçük ölçekli girişimler içindeki payı %5,7, hızlı büyüyen orta ölçekli girişimlerin tüm orta ölçekli girişimler içindeki payı %21,6 olup hızlı büyüyen KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler (küçük ve orta ölçekli girişimler) içindeki payı %7,9'dur.

Şekil 323 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2014-2022

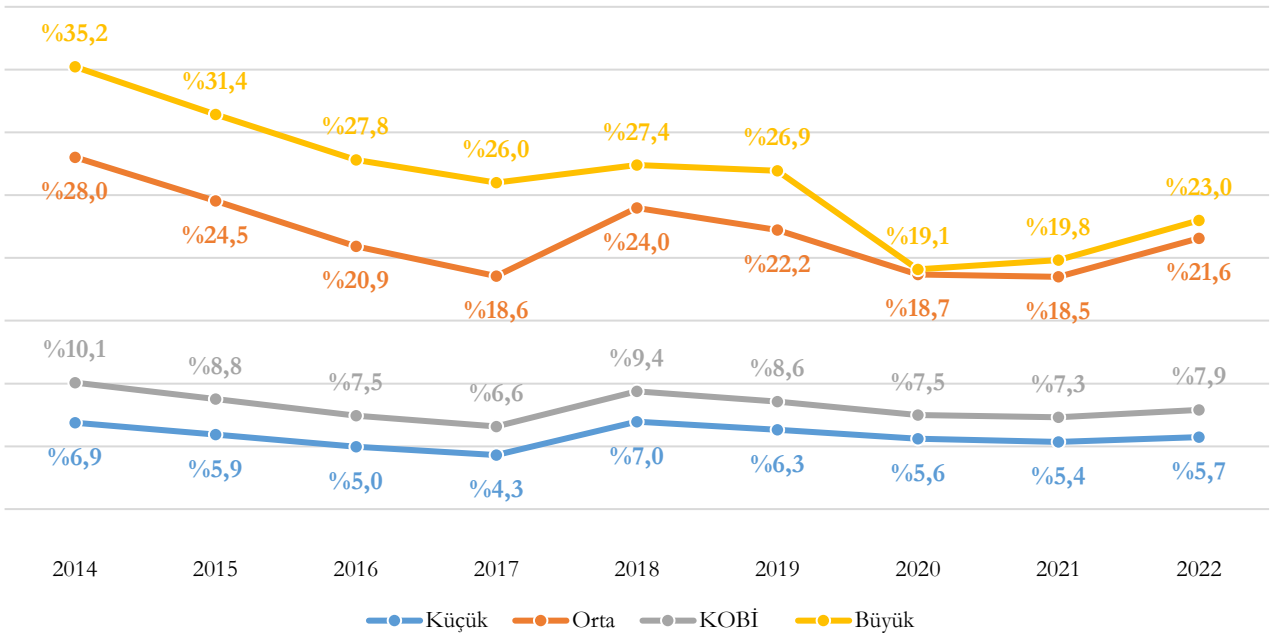

[5] 3 yıllık periyotta yıllık olarak ortalama %10 büyüyen girişimler hızlı büyüyen girişim olarak kabul edilmektedir. Büyüme, ciro ya da istihdam üzerinden hesaplanabilir. Hızlı büyüyen girişimler ücretli çalışan sayısı 10 eşiğinin üzerinde istihdamı olan girişimlerdir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında istihdama göre hızlı büyüyen girişimlerin %91,4'ü KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre istihdama göre hızlı büyüyen girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 324 – Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Dağılımı (%), 2014-2022

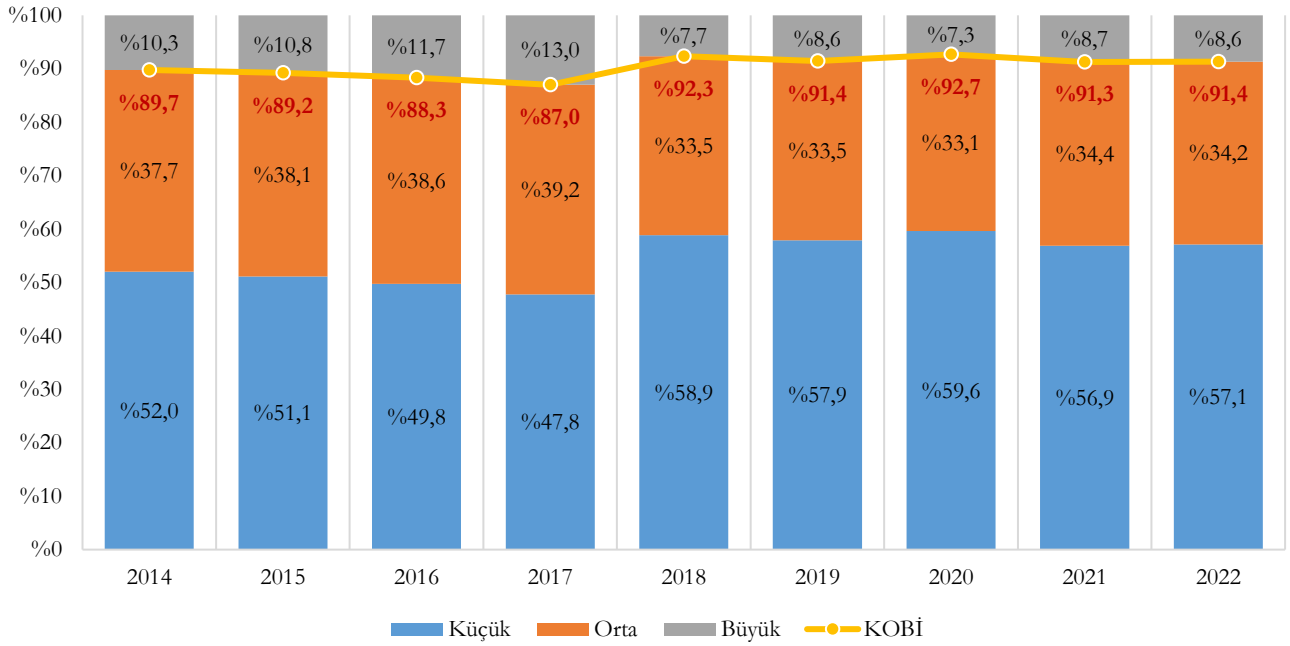

Ciroya göre hızlı büyüyen küçük ölçekli girişimlerin tüm küçük ölçekli girişimler içindeki payı %8,9, hızlı büyüyen orta ölçekli girişimlerin tüm orta ölçekli girişimler içindeki payı %29,9 olup hızlı büyüyen KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler (küçük ve orta ölçekli girişimler) içindeki payı %11,8'dir.

Şekil 325 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2014-2022

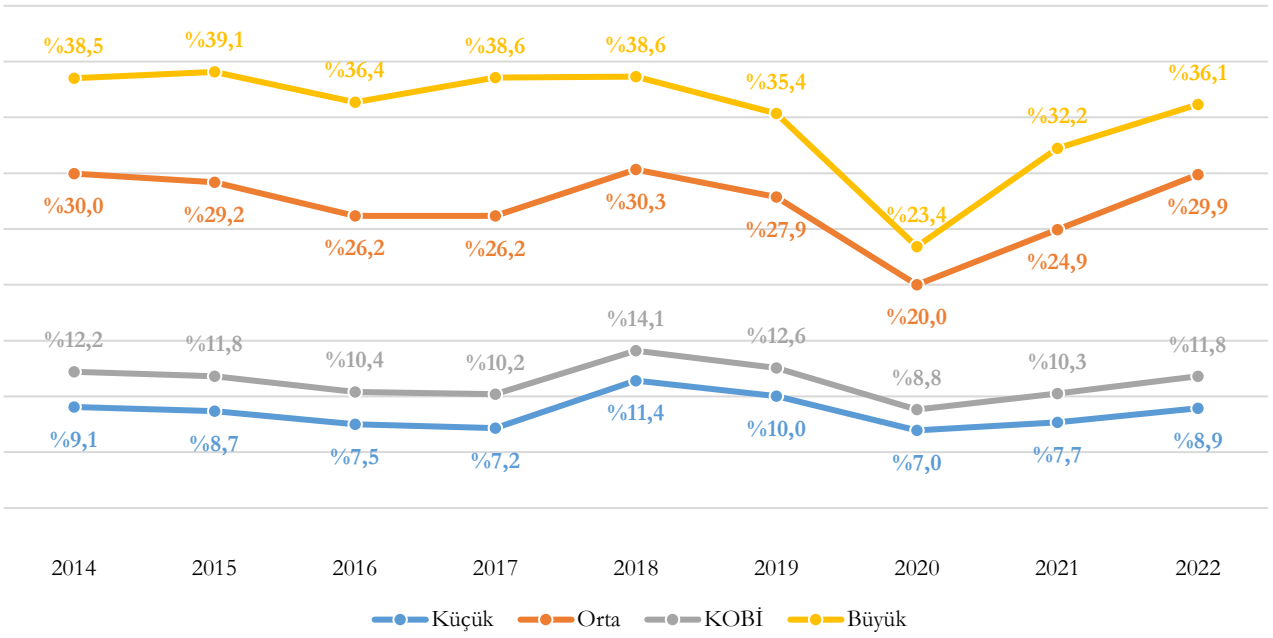

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ciroya göre hızlı büyüyen girişimlerin %90,9'u KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ciroya göre hızlı büyüyen girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 326 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Hızlı Büyüyen Girişimlerin Dağılımı (%), 2014-2022

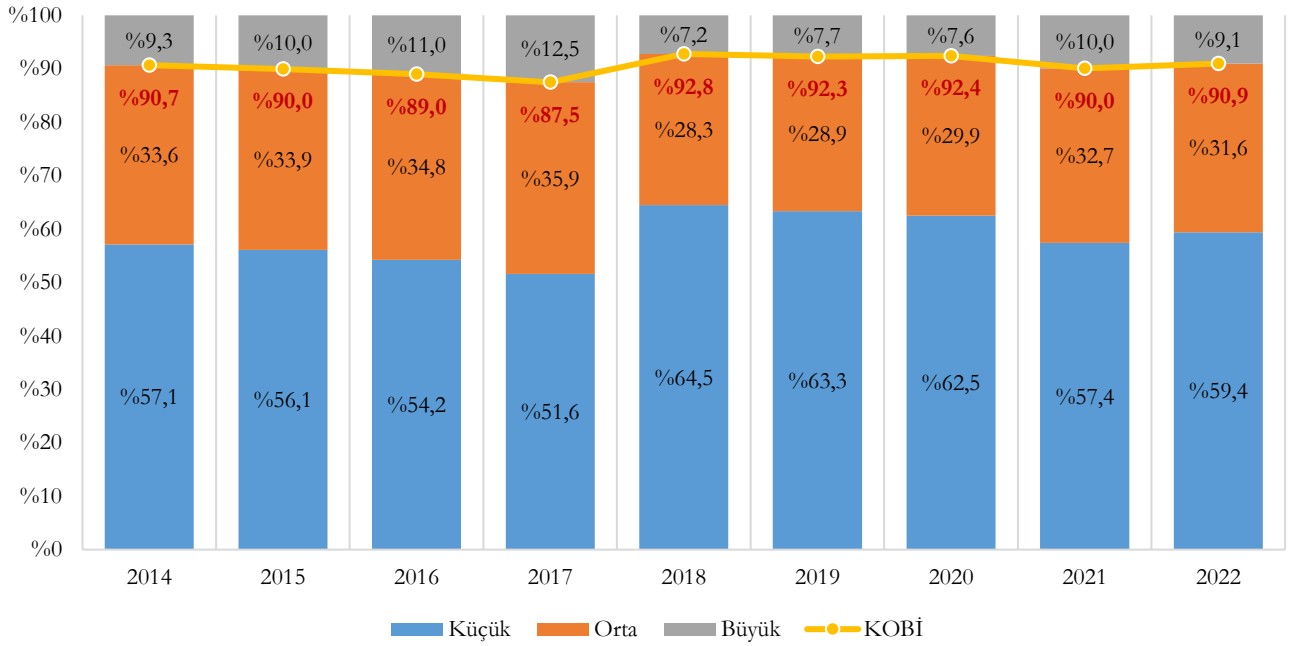

2.5.5. Ceylan Girişimler[6]

İstihdama göre ceylan küçük ölçekli girişimlerin tüm küçük ölçekli girişimler içindeki payı %1,1, ceylan orta ölçekli girişimlerin tüm orta ölçekli girişimler içindeki payı %3,5 olup ceylan KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler (küçük ve orta ölçekli girişimler) içindeki payı %1,4'tür.

Şekil 327 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Ceylan Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2016-2022

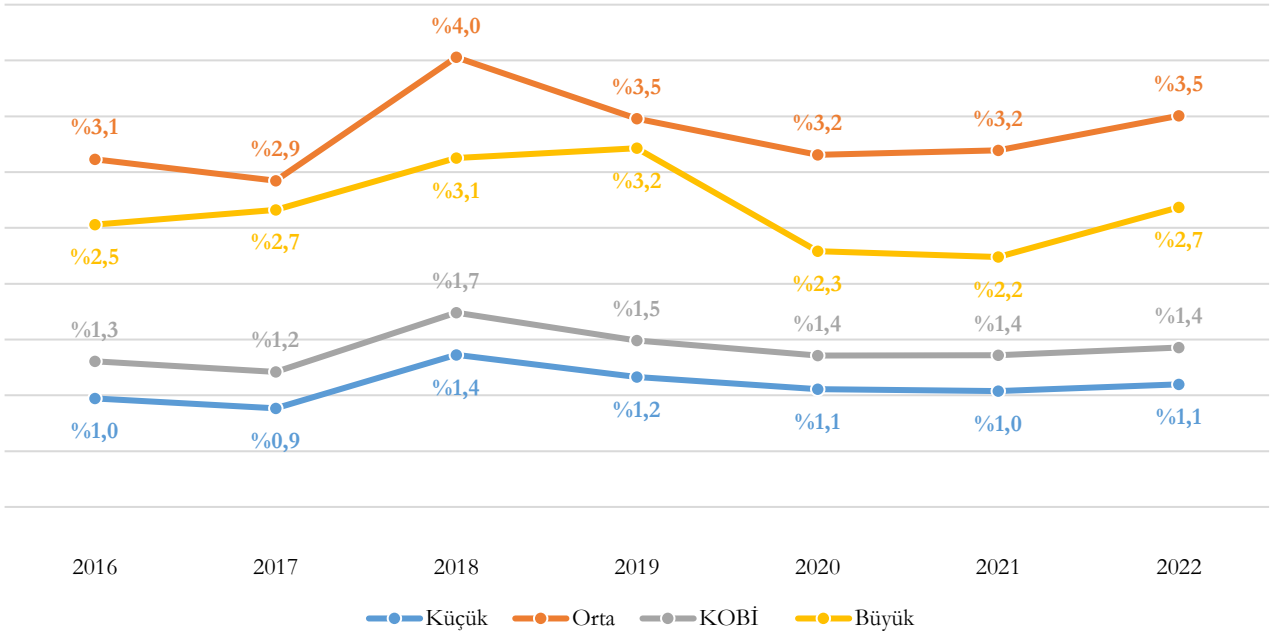

[6] Hızlı büyüyen girişimler içinde en fazla 5 yaşında olan girişimlerdir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında istihdama göre ceylan girişimlerin %94,2'si KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre istihdama göre ceylan girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 328 - Yıllara ve Ölçeklere Göre İstihdama Göre Ceylan Girişimlerin Dağılımı (%), 2016-2022

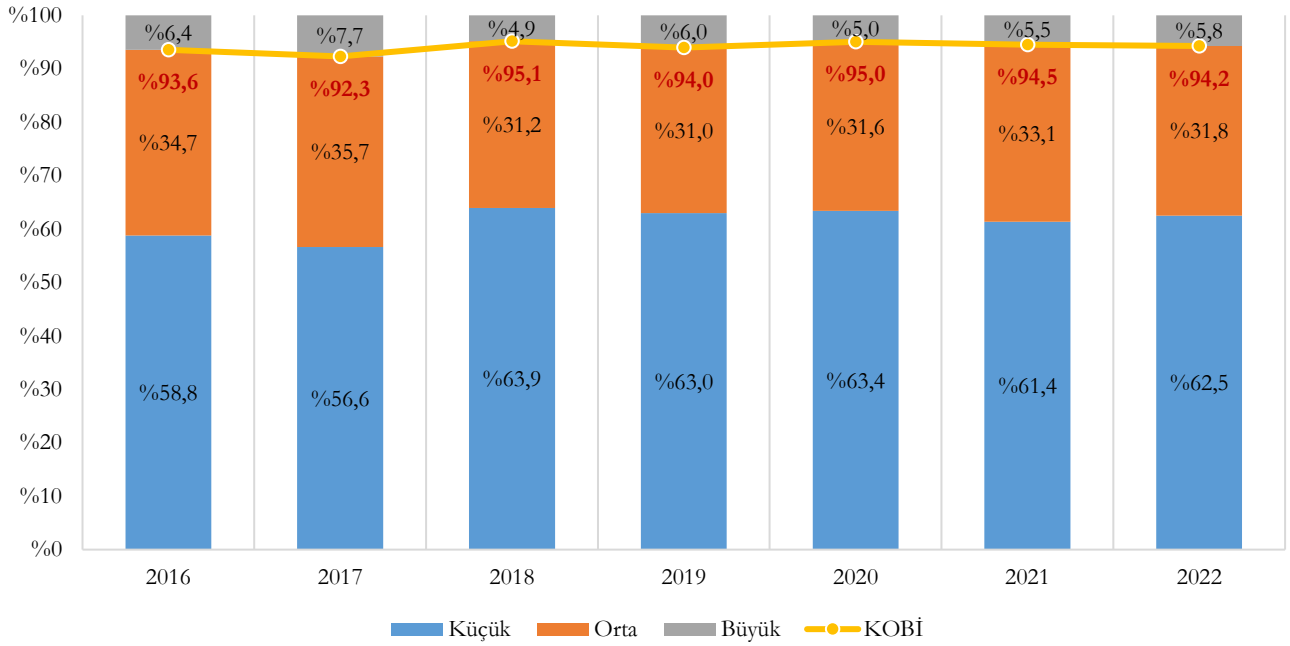

Ciroya göre ceylan küçük ölçekli girişimlerin tüm küçük ölçekli girişimler içindeki payı %1,4, ceylan orta ölçekli girişimlerin tüm orta ölçekli girişimler içindeki payı %3,6 olup ceylan KOBİ'lerin tüm KOBİ'ler (küçük ve orta ölçekli girişimler) içindeki payı %1,7'dir.

Şekil 329 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Ceylan Girişimlerin Tüm Girişimler İçindeki Payı (%), 2016-2022

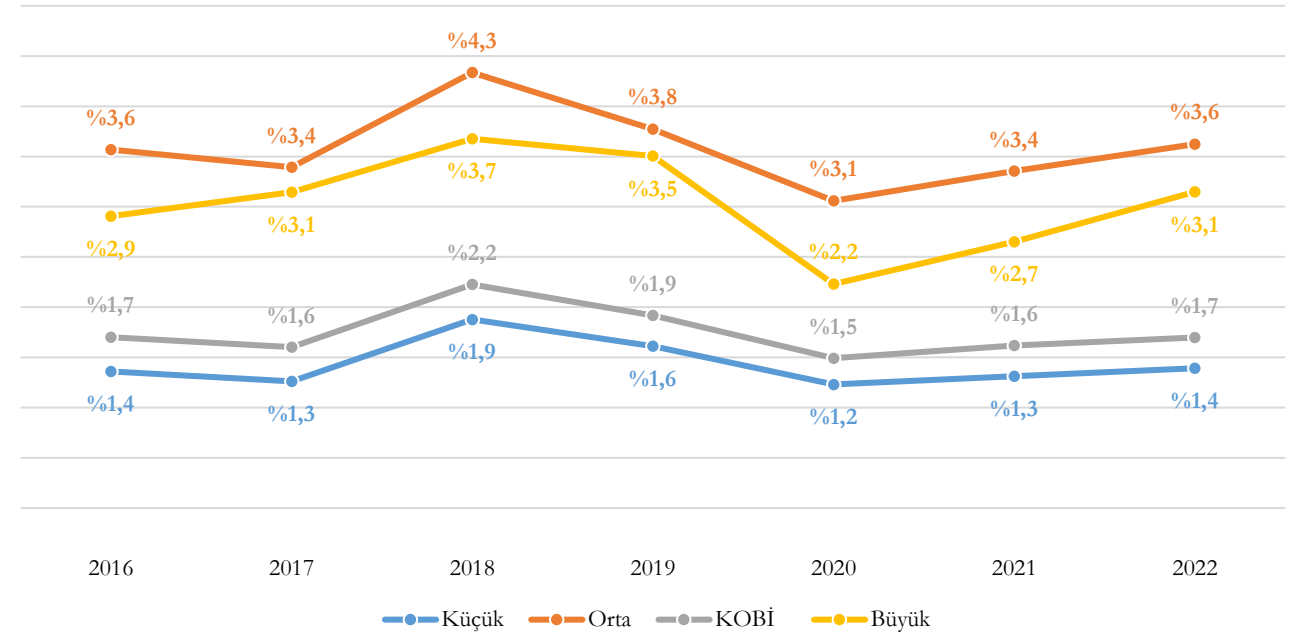

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında ciroya göre ceylan girişimlerin %94,3'ü KOBİ'dir. Yıllara ve ölçeklere göre ciroya göre ceylan girişimlerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 330 - Yıllara ve Ölçeklere Göre Ciroya Göre Ceylan Girişimlerin Dağılımı (%), 2016-2022

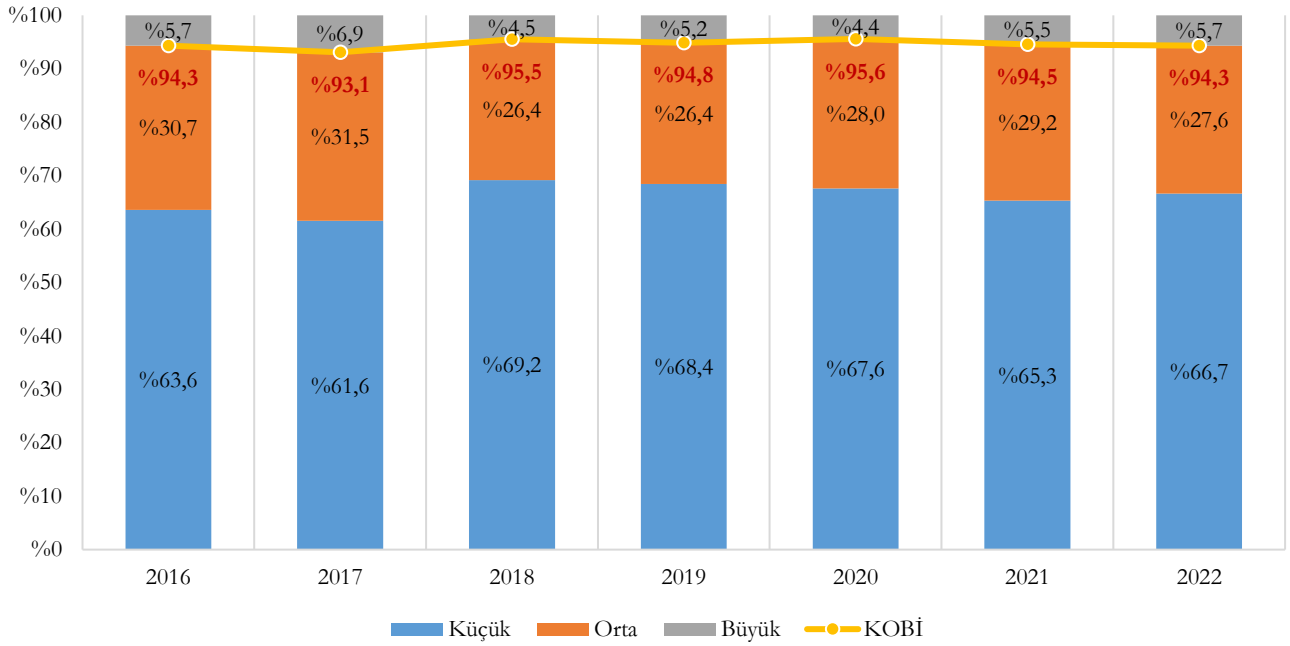

KOBİ İstatistikleri Çalışması İçin Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

3. YENİLİK ARAŞTIRMASI

Yenilik Faaliyetlerinde Bulunan Girişimler ve Yenilik Faaliyeti Türleri

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

10 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %39,8'i yenilik faaliyetinde bulunmuştur. %19,8'i ürün yenilikçisi iken %35'i iş süreci yenilikçisidir. %8,5'i girişim bünyesinde Ar-Ge faaliyetleri yürütmüştür. Yenilik faaliyetlerinde bulunan girişimlerin oranı, sanayi sektöründe %42,9 iken hizmet sektöründe %36 olmuştur.

Şekil 331 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%)

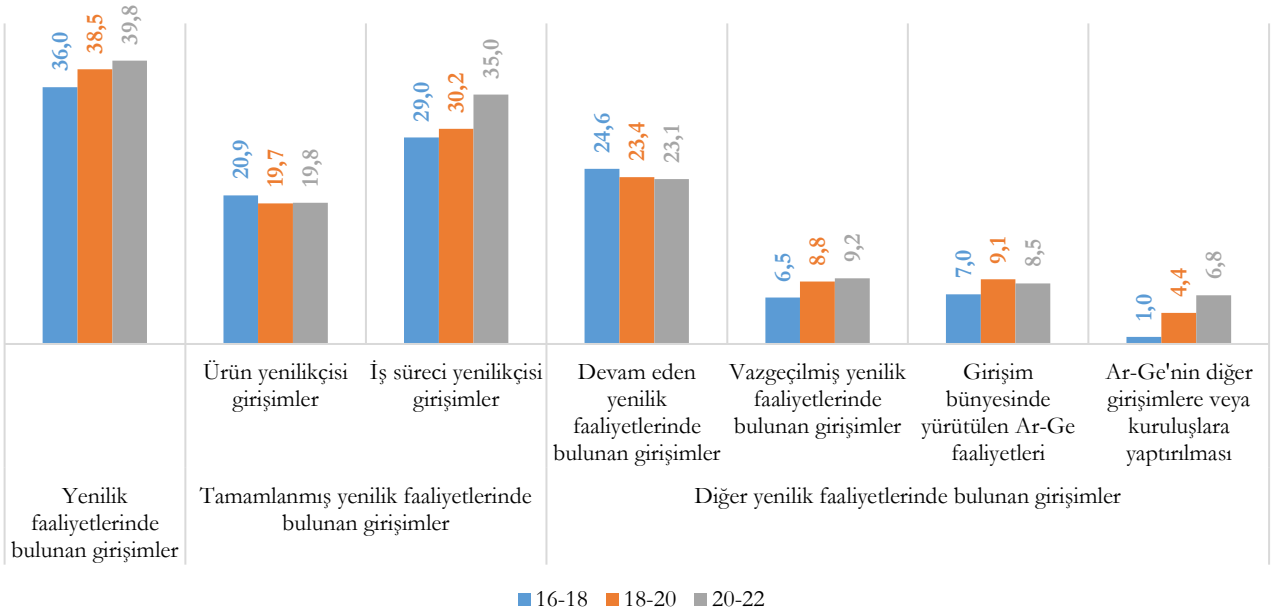

10-49 arasında çalışanı olan girişimlerin %37,2'si yenilik faaliyetinde bulunmuştur. %18,2'si ürün yenilikçisi iken %33'ü iş süreci yenilikçisidir. %6,8'i girişim bünyesinde Ar-Ge faaliyetleri yürütmüştür.

Şekil 332 - 10–49 Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%)

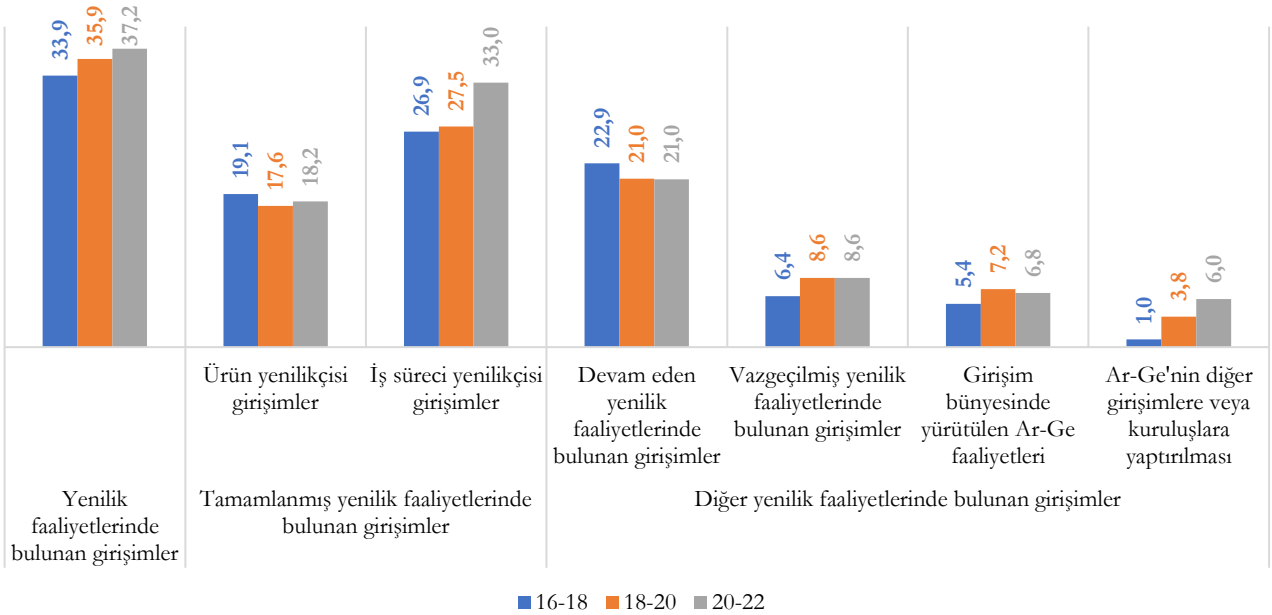

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

50-249 arasında çalışanı olan girişimlerin %47,4'ü yenilik faaliyetinde bulunmuştur. %24'ü ürün yenilikçisi iken %40,4'ü iş süreci yenilikçisidir. %12,7'si girişim bünyesinde Ar-Ge faaliyetleri yürütmüştür.

Şekil 333 – 50-249 Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%)

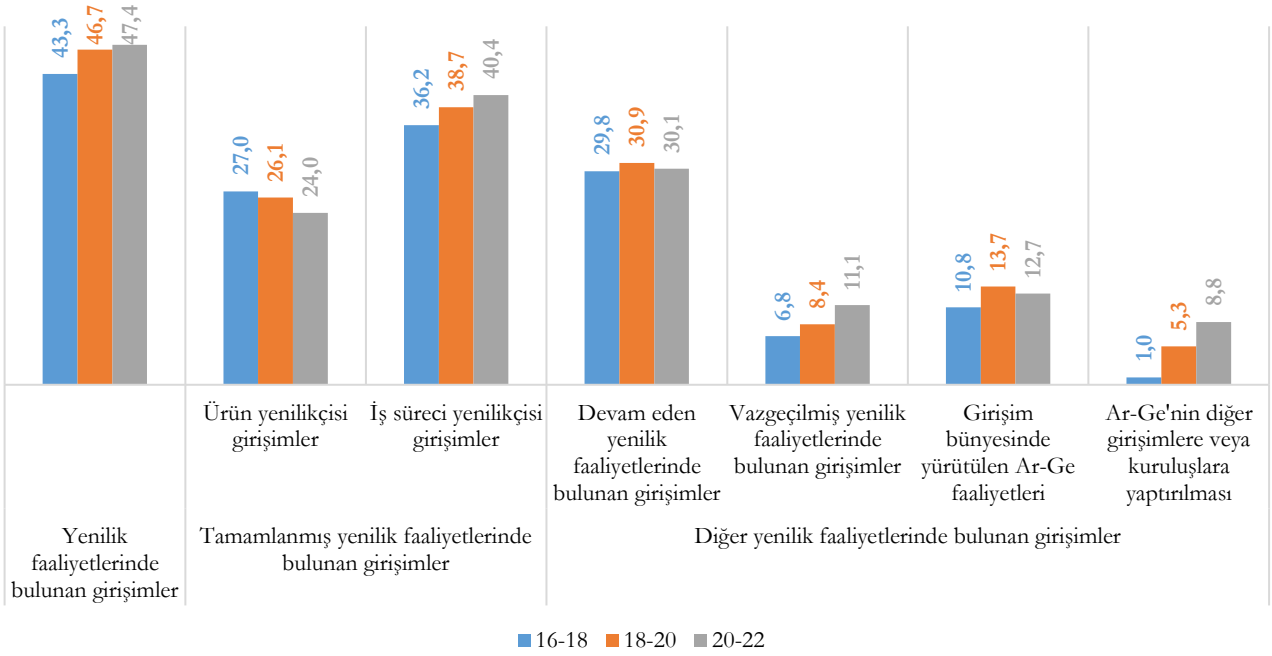

250 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %70,5'i yenilik faaliyetinde bulunmuştur. %43,6'sı ürün yenilikçisi iken %62,8'i iş süreci yenilikçisidir. %34,1'i girişim bünyesinde Ar-Ge faaliyetleri yürütmüştür.

Şekil 334 – 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Dağılımı (%)

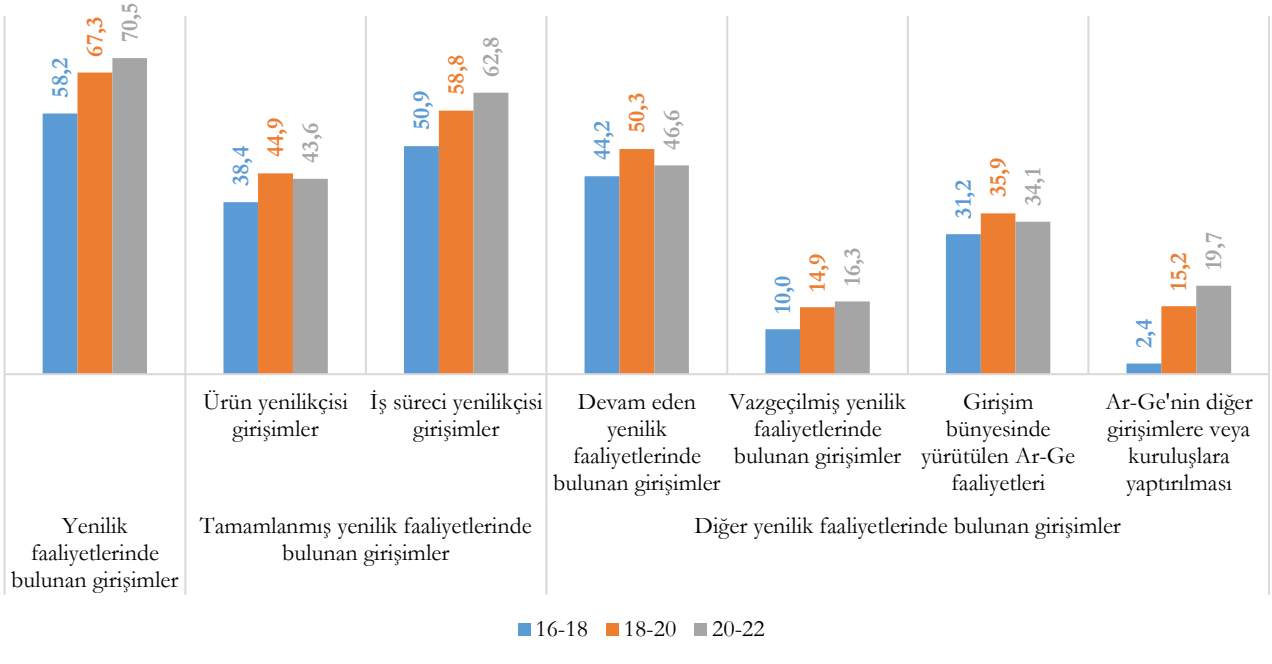

Yenilik faaliyetleri girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Ürün (Mal ya da Hizmet) Yenilikçisi Girişimler ve Ürün Yeniliği Türleri

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

10 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %19,8'i ürün yenilikçisidir. Ürün yenilikçisi girişimlerin %81,4'ü mal yeniliğinde bulunurken %68,1'i hizmet yeniliğinde bulunmuştur. Yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş ürünlerin pazardaki durumu ele alındığında, ürün yeniliklerinin %96,6'sı girişim için yeni, %75'inin ise girişimin faaliyet gösterdiği pazar için yenidir.

Şekil 335 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%)

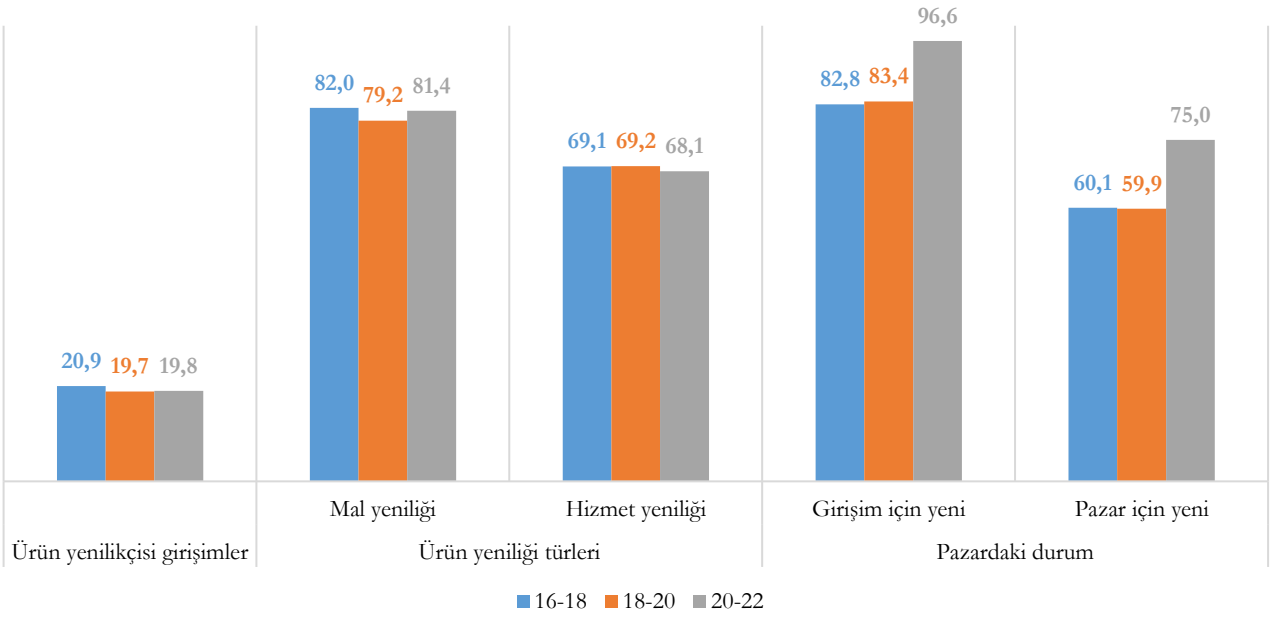

10-49 arasında çalışanı olan girişimlerin %18,2'si ürün yenilikçisidir. Ürün yenilikçisi girişimlerin %80,4'ü mal yeniliğinde bulunurken %70'i hizmet yeniliğinde bulunmuştur. Yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş ürünlerin pazardaki durumu ele alındığında, ürün yeniliklerinin %97,1'i girişim için yeni, %74,7'si ise girişimin faaliyet gösterdiği pazar için yenidir.

Şekil 336 – 10-49 Arasında Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%)

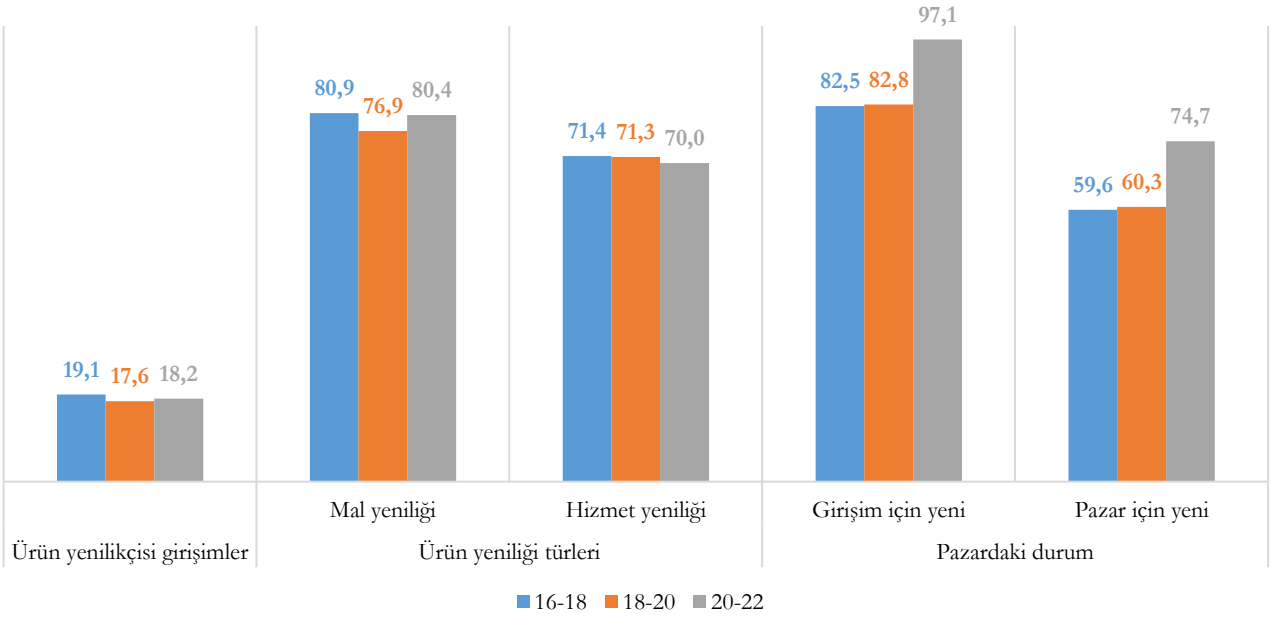

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

50-249 arasında çalışanı olan girişimlerin %24'ü ürün yenilikçisidir. Ürün yenilikçisi girişimlerin %83'ü mal yeniliğinde bulunurken %62,1'i hizmet yeniliğinde bulunmuştur. Yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş ürünlerin pazardaki durumu ele alındığında, ürün yeniliklerinin %95,8'i girişim için yeni, %73'ü ise girişimin faaliyet gösterdiği pazar için yenidir.

Şekil 337 - 50-249 Arasında Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%)

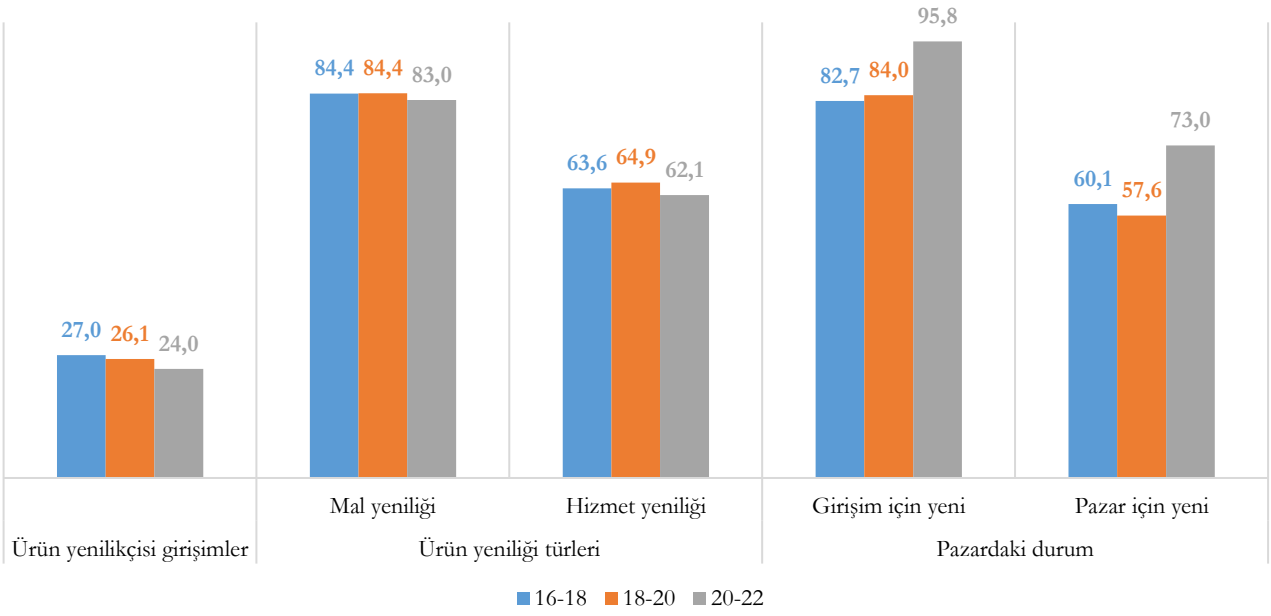

250 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %43,6'sı ürün yenilikçisidir. Ürün yenilikçisi girişimlerin %87,5'i mal yeniliğinde bulunurken %63,7'si hizmet yeniliğinde bulunmuştur. Yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş ürünlerin pazardaki durumu ele alındığında, ürün yeniliklerinin %94,1'i girişim için yeni, %83,7'si ise girişimin faaliyet gösterdiği pazar için yenidir.

Şekil 338 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Ürün (Mal-Hizmet) Yenilikçisi Girişimlerin Dağılımı (%)

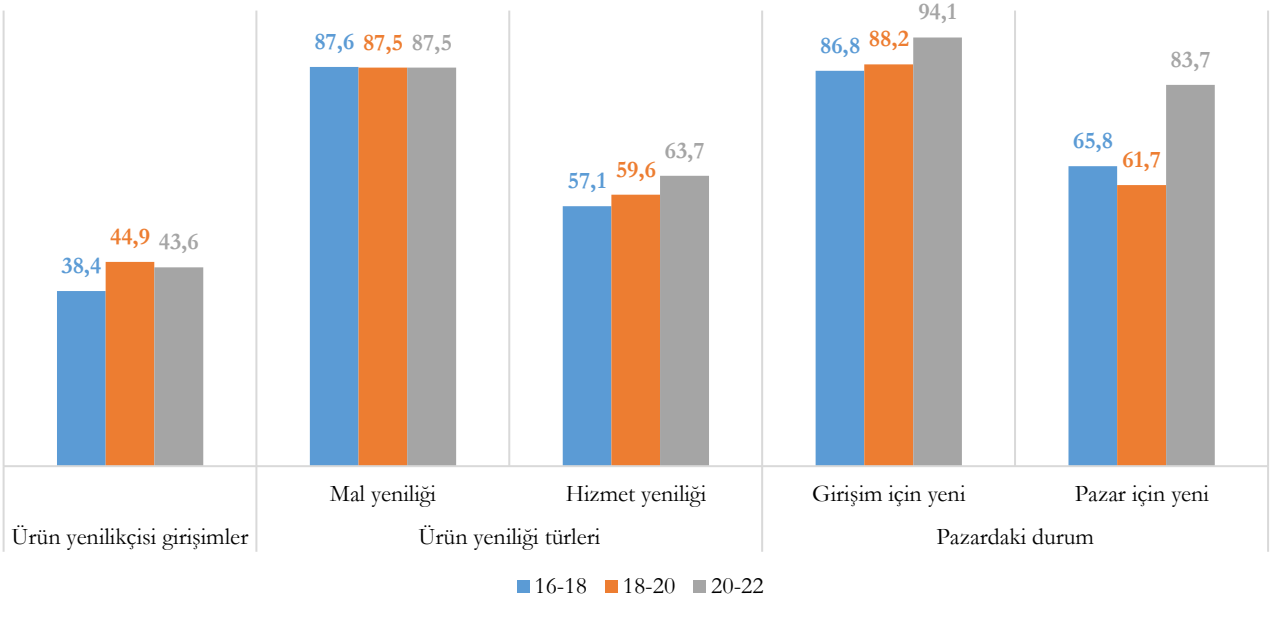

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Türleri

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

10 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %35'i temel işletmecilik fonksiyonları olarak da adlandırılan iş süreci yeniliğinde bulunmuştur. İş süreçlerinde en fazla yeniliğin uygulandığı alan, %77,2 ile **mal üretme veya hizmet sağlama yöntemleri** olmuştur. Bu kategoriyi %73,2 ile **muhasebe veya diğer idari işlemler için yöntemler** ve %68,9 ile **bilgi işlem veya iletişim yöntemleri** izlemiştir.

Şekil 339 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Tür. Dağ. (%)

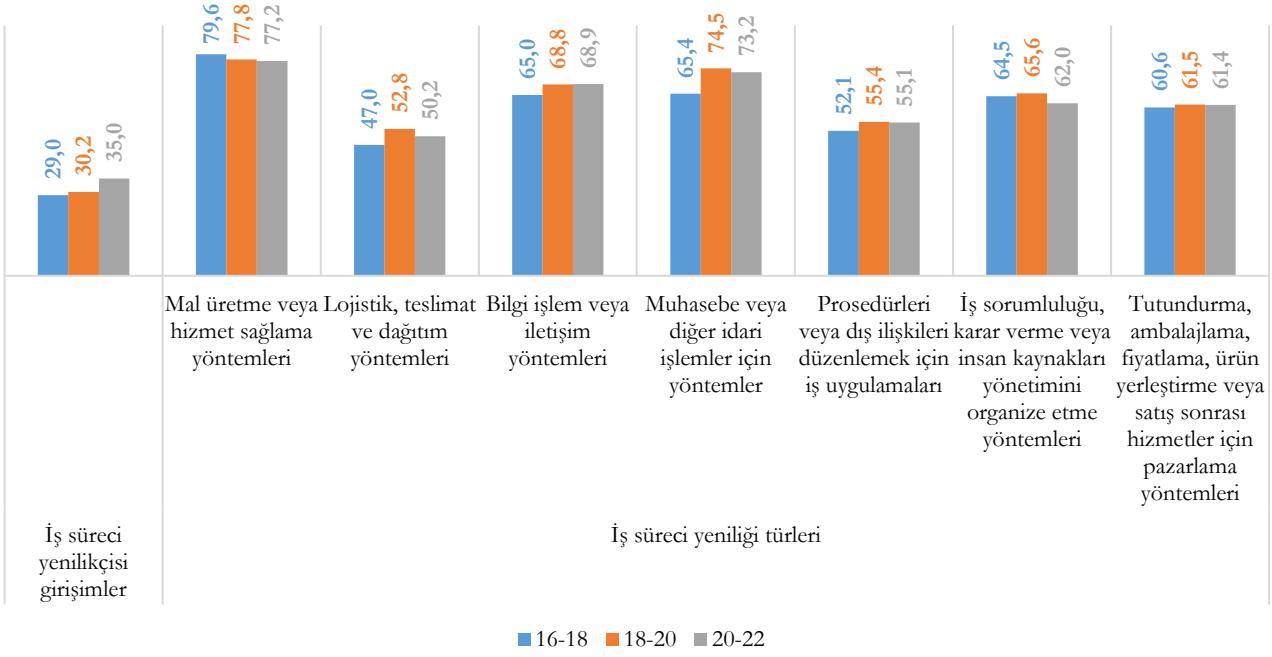

10-49 arasında çalışanı olan girişimlerin %33'ü iş süreci yeniliğinde bulunmuştur. İş süreçlerinde en fazla yeniliğin uygulandığı alan, %75,2 ile **mal üretme veya hizmet sağlama yöntemleri** olmuştur.

Şekil 340 - 10–49 Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Türlerinin Dağılımı (%)

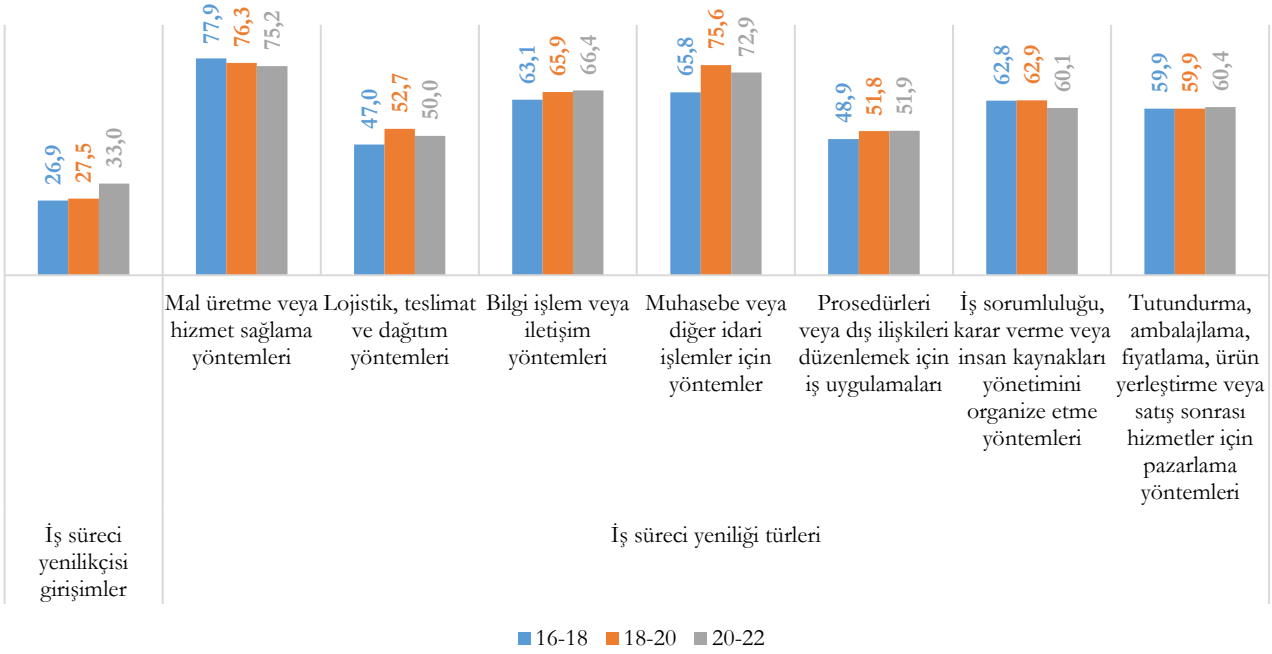

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

50-249 arasında çalışanı olan girişimlerin %40,4'ü iş süreci yeniliğinde bulunmuştur. İş süreçlerinde en fazla yeniliğin uygulandığı alan, %82,7 ile **mal üretme veya hizmet sağlama yöntemleri** olmuştur.

Şekil 341 - 50–249 Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Türlerinin Dağılımı (%)

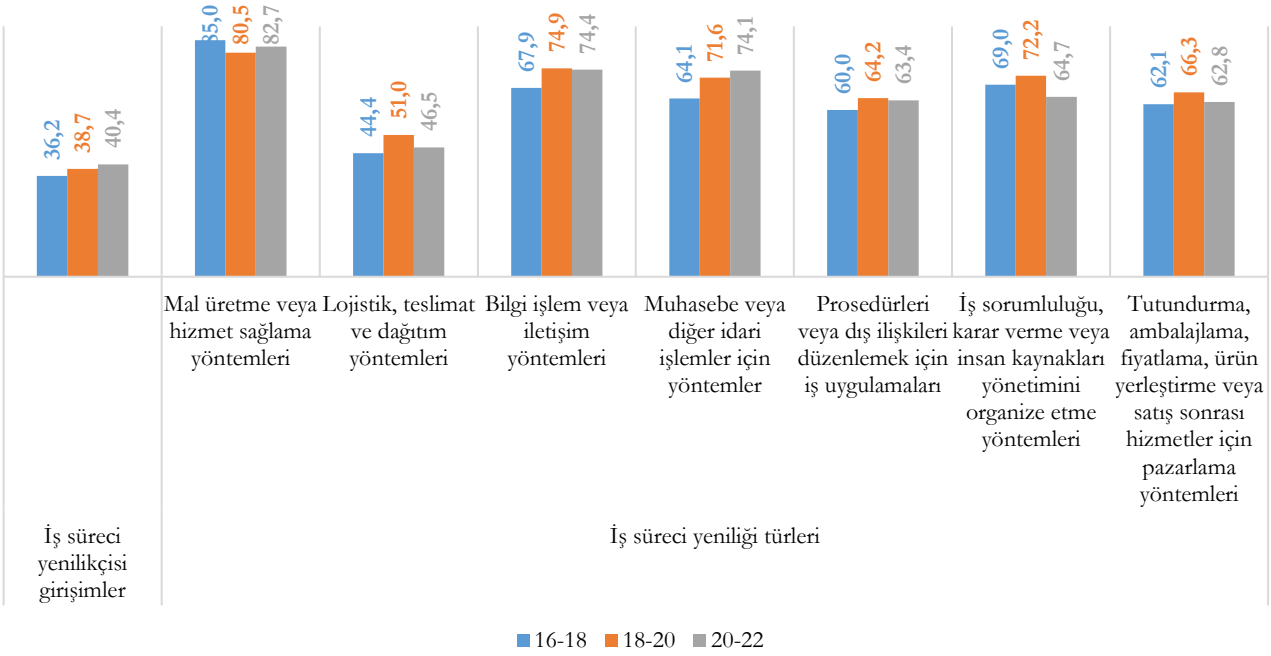

250 ve üzerinde çalışanı olan girişimlerin %62,8'i iş süreci yeniliğinde bulunmuştur. İş süreçlerinde en fazla yeniliğin uygulandığı alan, %88,4 ile **mal üretme veya hizmet sağlama yöntemleri** olmuştur.

Şekil 342 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan İş Süreci Yenilikçisi Girişimler ve İş Süreci Yeniliği Tür. Dağ. (%)

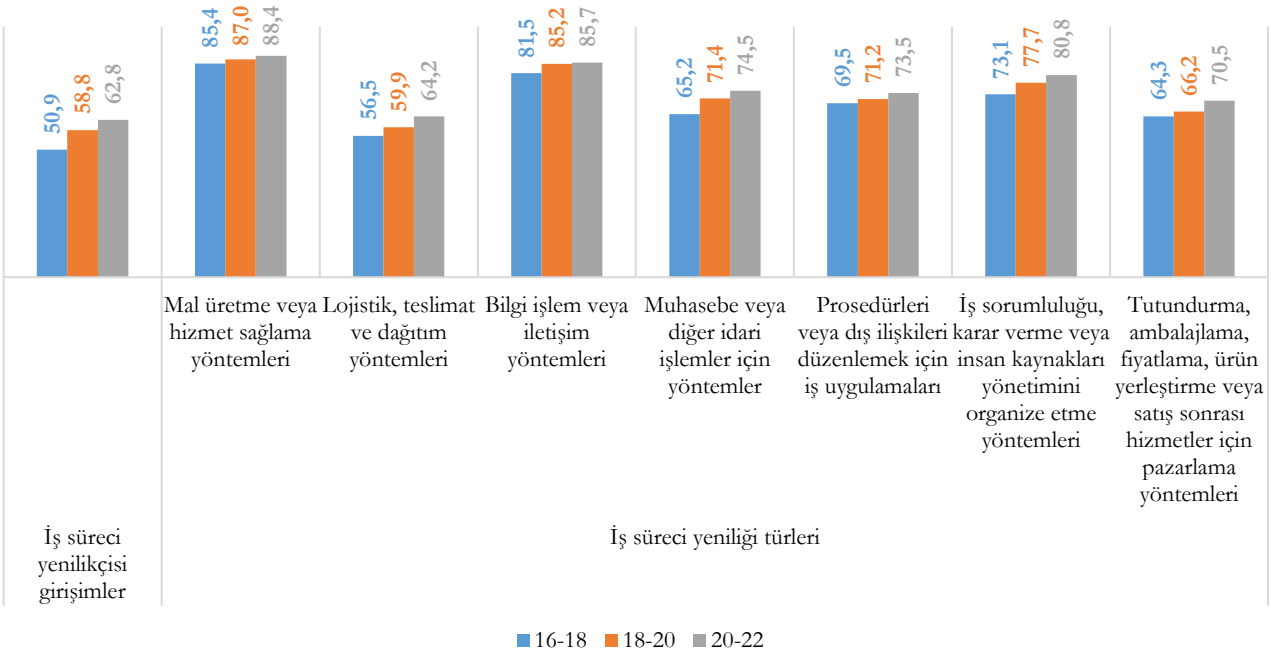

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %28,7'si çeşitli kaynaklardan finansal destek almıştır. Bu girişimlerden %46,5'i merkezi kamu kurum/kuruluşlarından, %11'i yerel veya bölgesel kamu kuruluşlarından, %7'si diğer AB kurumlarından ve %6,4'ü AB Horizon 2020 Araştırma ve İnovasyon Programı'ndan aldığı finansal destekleri Ar-Ge veya diğer inovasyon faaliyetlerinde kullandığını belirtmiştir.

Şekil 343 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%)

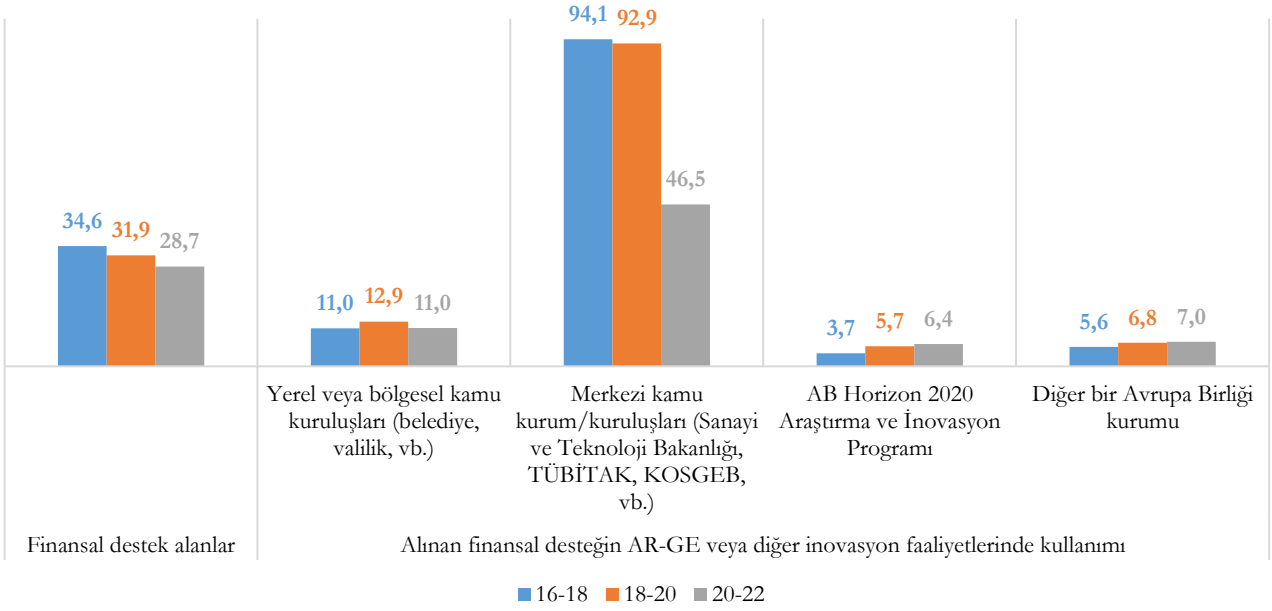

Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerden 10-49 arasında çalışanı olanların %26,4'ü çeşitli kaynaklardan finansal destek almıştır.

Şekil 344 – 10-49 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%)

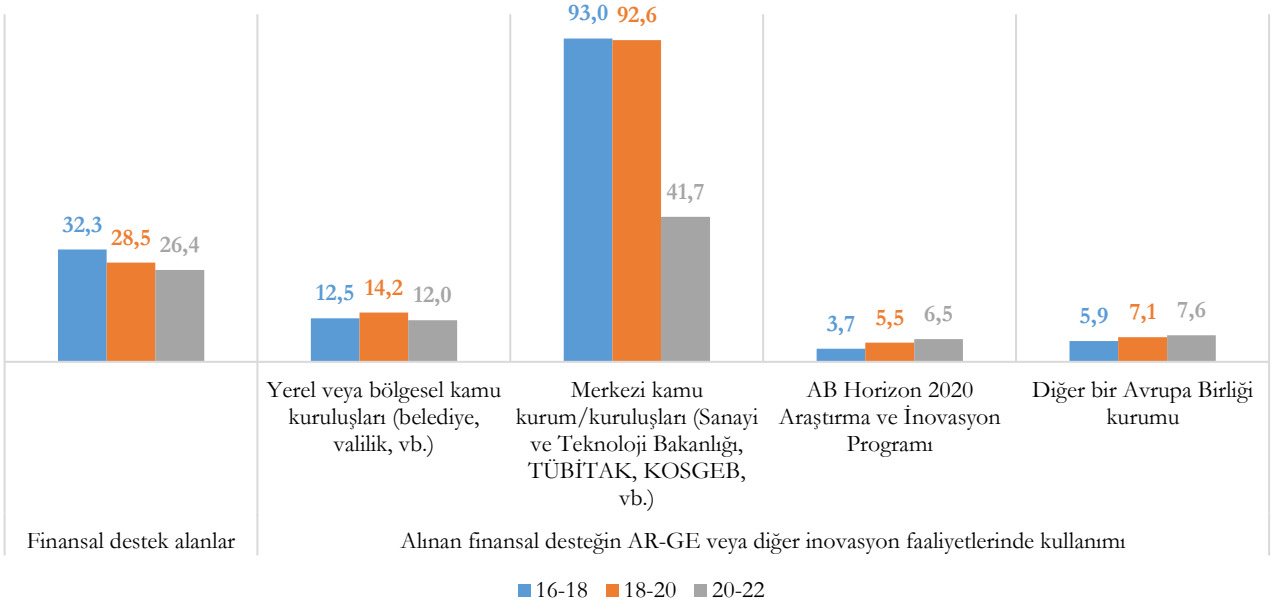

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerden 50-249 arasında çalışanı olanların %34,9'u çeşitli kaynaklardan finansal destek almıştır.

Şekil 345 - 50-249 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%)

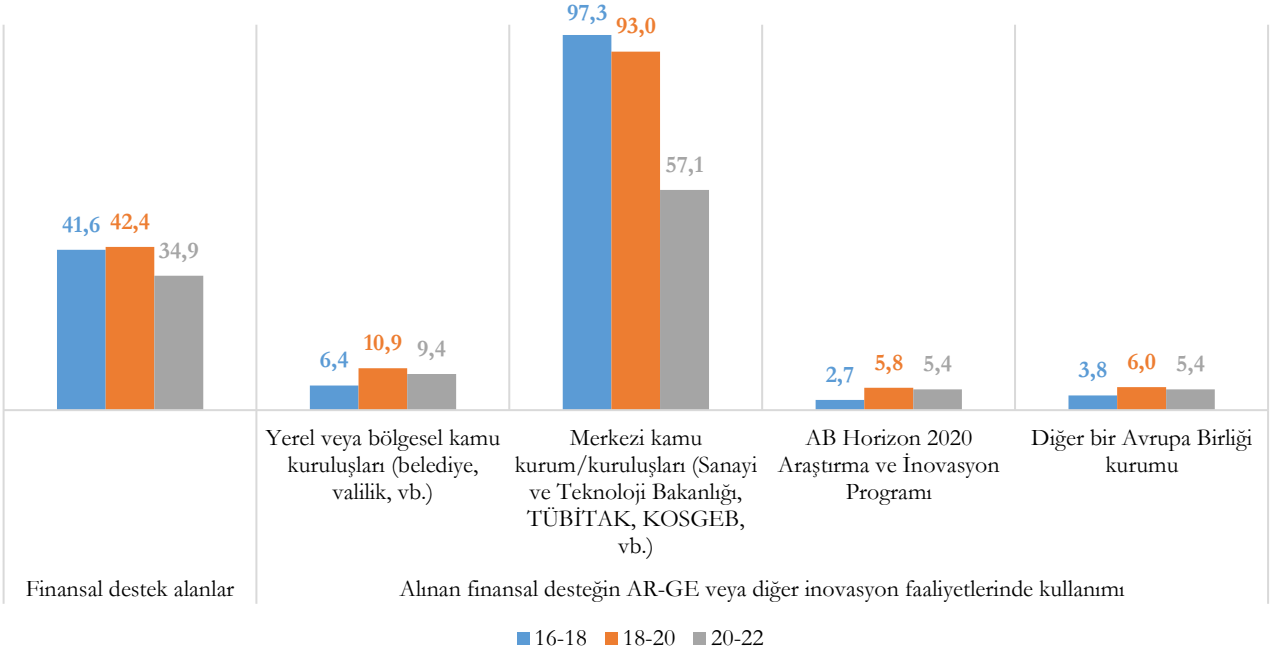

Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerden 250 ve üzerinde çalışanı olanların %28,7'si çeşitli kaynaklardan finansal destek almıştır.

Şekil 346 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çeşitli Kaynaklardan Finansal Destek Alma Durumu (%)

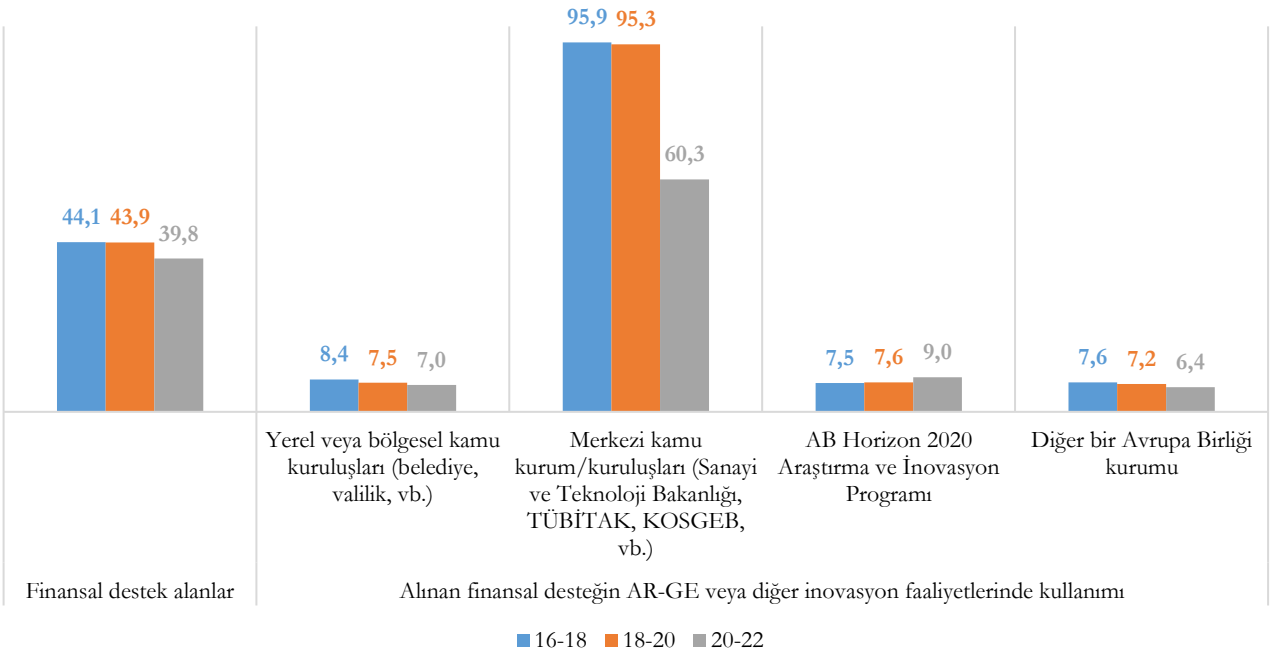

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin İş Birliği Yapma Durumu

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerin (10 ve üzerinde çalışanı olan) %36,8'i diğer girişim, kişi veya kuruluşlar ile iş birliği yapmıştır. Bu girişimlerin %68,9'u Ar-Ge veya diğer yenilik faaliyetlerinde iş birliği yaparken diğer rutin girişimcilik faaliyetlerinde iş birliği yapanların oranı %70,9 olmuştur.

Şekil 347 - Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin İşbirliği Yapma Durumu (%)

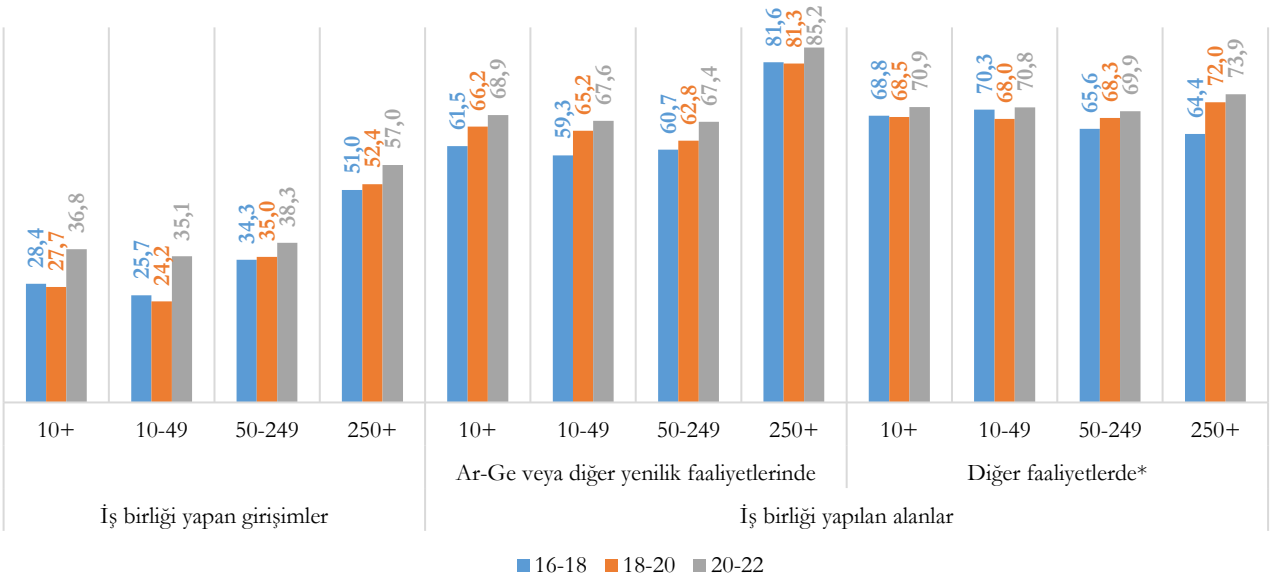

* Diğer faaliyetler, bir girişimin Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri hariç rutin işletmecilik faaliyetlerini kapsamaktadır.

Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Makine, Ekipman veya Yazılım Satın Alma Durumu

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerden (10 ve üzerinde çalışanı olan) makine, ekipman veya yazılım satın alanların oranı %59,7'dir. Daha önce kullanılan teknolojinin aynısı veya geliştirilmişini satın alan girişimlerin oranı %54,9, daha önce kullanılmamış yeni teknoloji satın alan girişimlerin oranı %31,3'tür.

Şekil 348 - Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Makine, Ekipman, Yazılım Satın Alma Durumu (%)

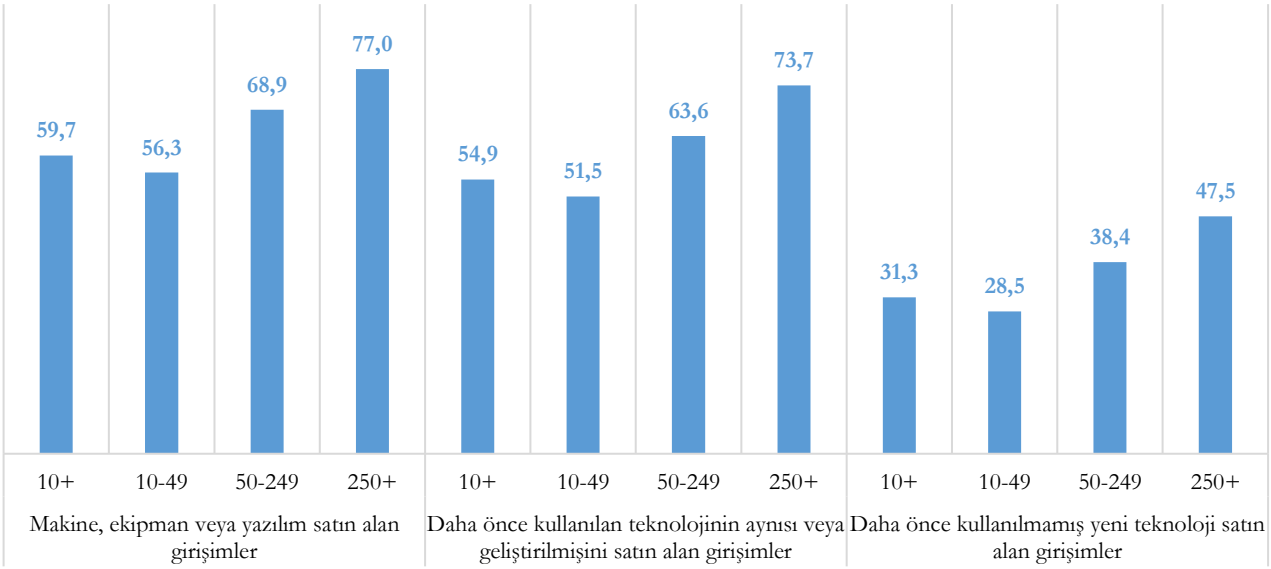

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Çevresel Fayda Sağ. Yenilikleri Uyg. Koyma Durumu

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

Girişimlerin ortaya koyduğu yenilik faaliyetlerinde çevreyi koruma katkısının önemli olma durumu analiz edilmiştir. Girişim içinde sağlanan çevresel faydalar bakımından "kullanılan malzeme daha az kirleten veya tehlikeli olmayanlar ile değiştirildi" seçeneği %37,2 ile, nihai kullanıcı tarafından ürünlerin kullanımı süresince ortaya çıkan çevresel faydalar bakımından ise "daha dayanıklı ürünler sayesinde ürün kullanım süresi uzatıldı" seçeneği %42,3 ile en yüksek orana sahip olmuştur.

Şekil 349 - 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%)

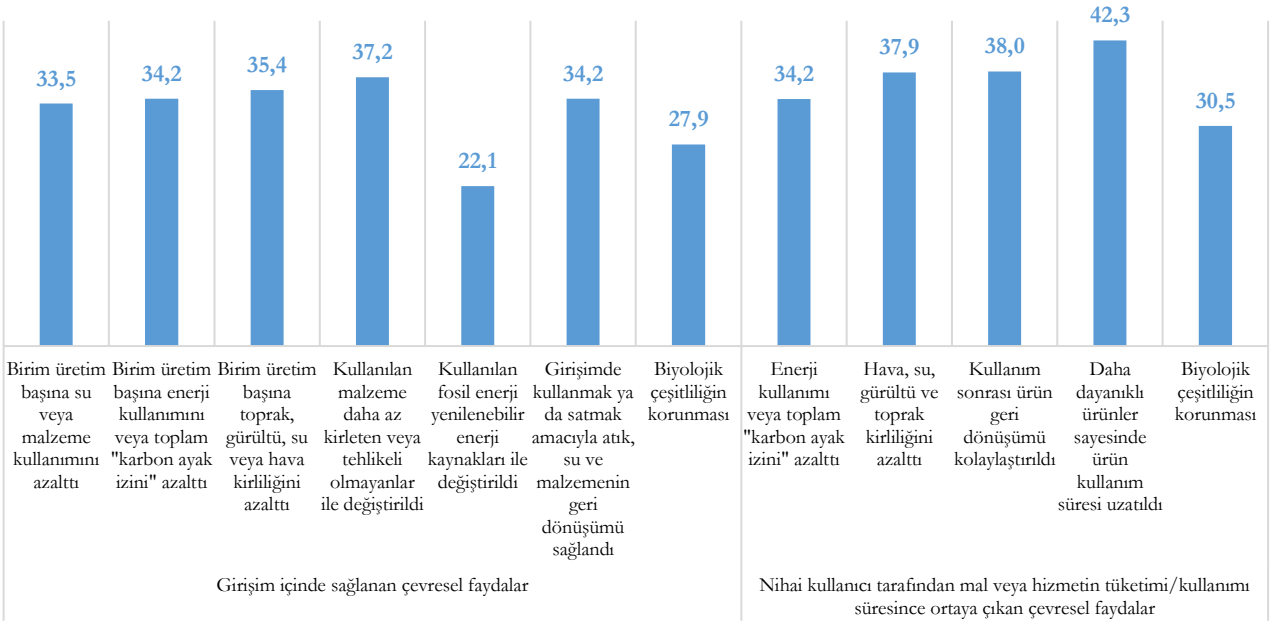

10-49 arasında çalışanı olan yenilikçi girişimlerin çevresel fayda sağlayan yenilikleri uygulamaya koyma durumu aşağıda verilmiştir.

Şekil 350 – 10-49 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%)

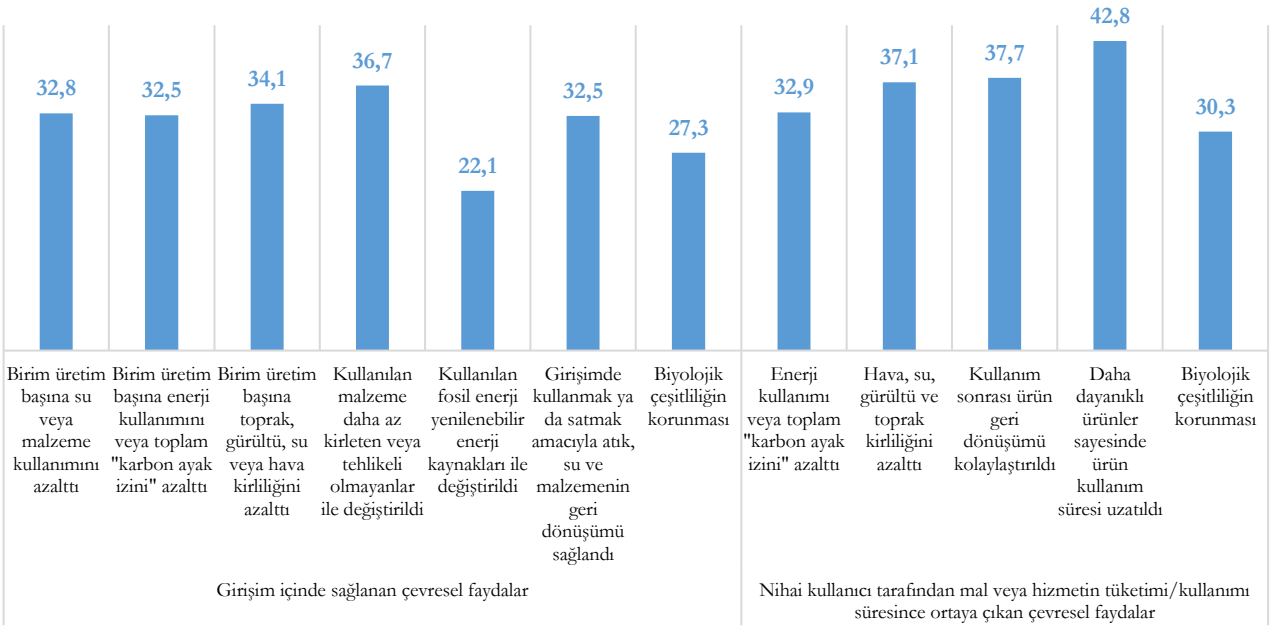

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

50-249 arasında çalışanı olan yenilikçi girişimlerin çevresel fayda sağlayan yenilikleri uygulamaya koyma durumu aşağıda verilmiştir.

Şekil 351 - 50-249 Arasında Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%)

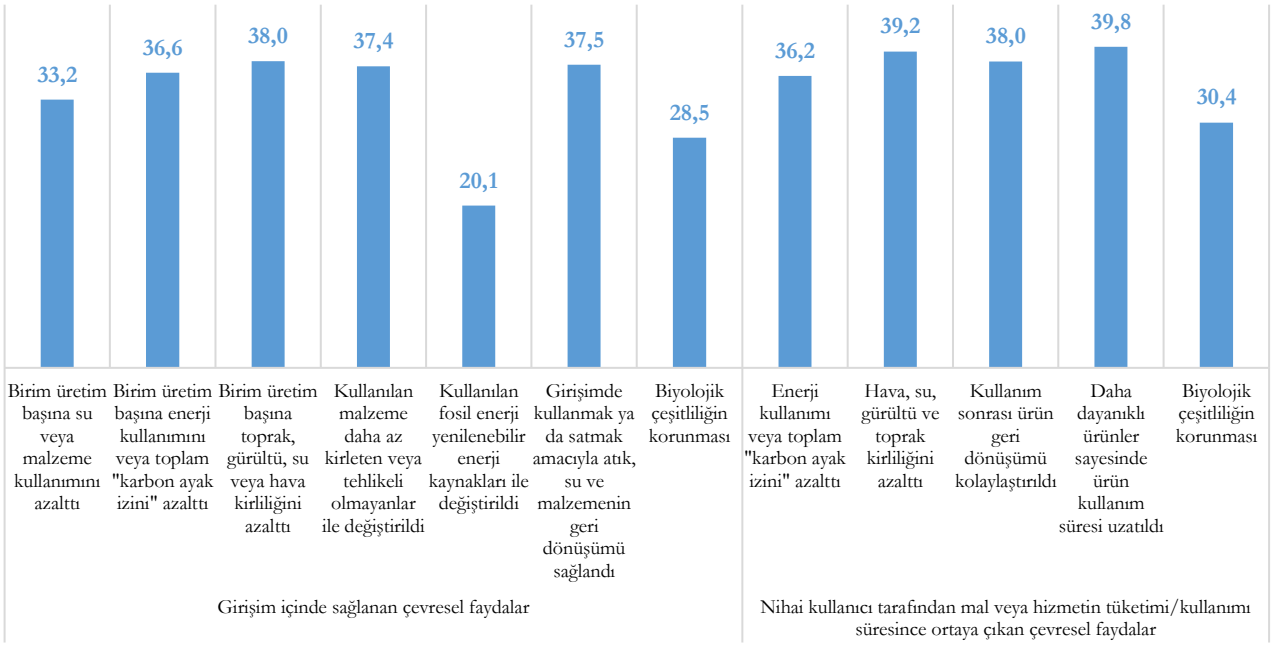

250 ve üzerinde çalışanı olan yenilikçi girişimlerin çevresel fayda sağlayan yenilikleri uygulamaya koyma durumu aşağıda verilmiştir.

Şekil 352 - 250 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimlerin Çevresel Fayda Sağlayan Yenilikleri Uygulamaya Koyma Durumu (%)

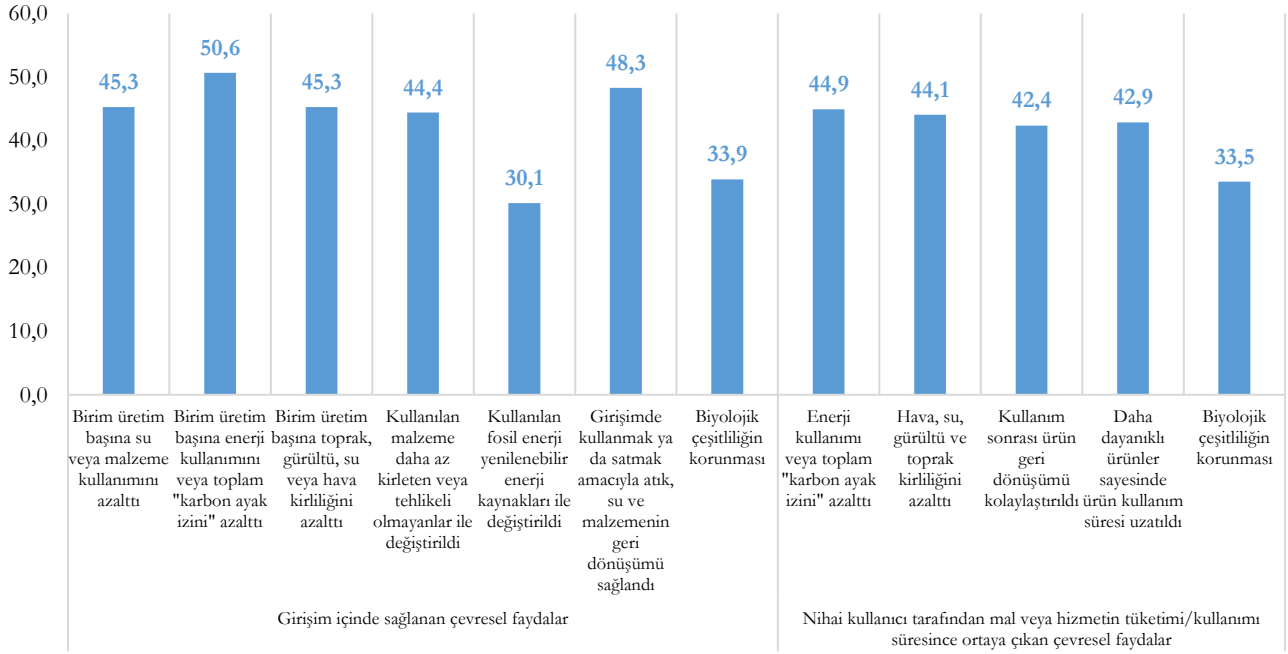

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimleri Çevresel Yenilik Yapmaya İten Faktörler

TÜİK Yenilik Araştırması – 2022 bültenine göre 2020-2022 yıllarını kapsayan üç yıllık dönemde:

Girişimleri çevresel yenilik yapmaya iten faktörler incelendiğinde, "enerji, su ve malzemenin yüksek maliyeti" %42,4 ile

Şekil 353 – 10 ve Üzerinde Çalışanı Olan Yenilikçi Girişimleri Çevresel Yenilik Yapmaya İten Faktörler (%)

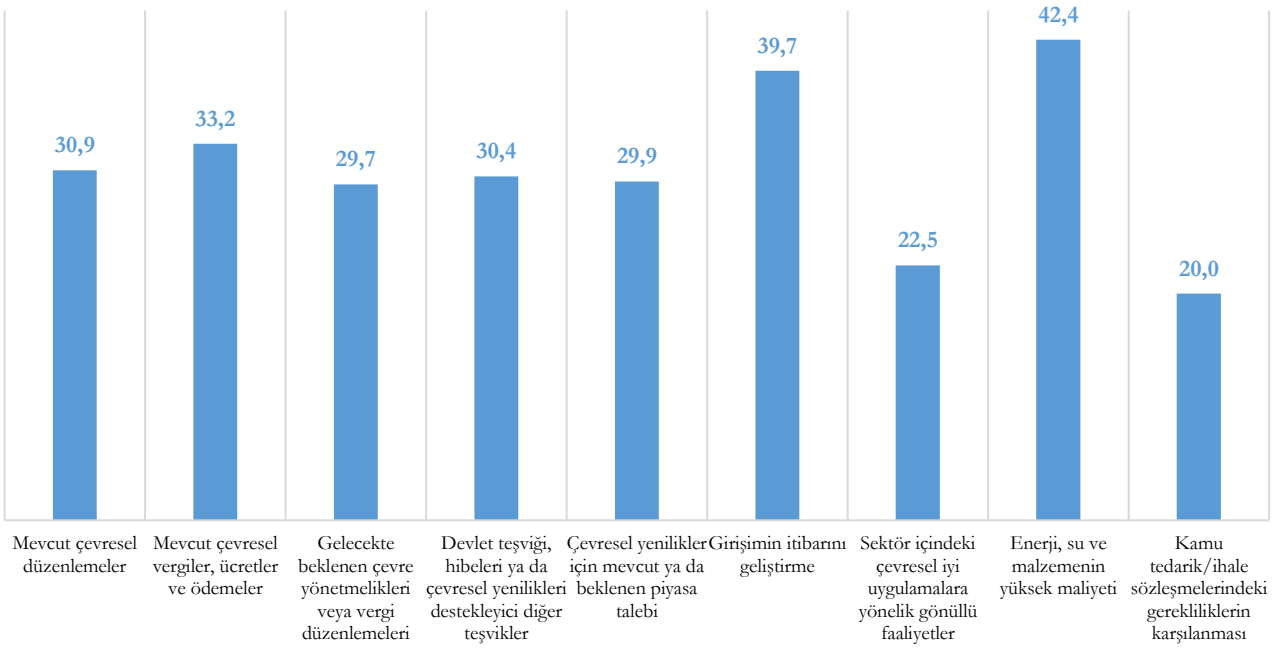

Yenilik Araştırması İçin Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

4. GİRİŞİMLERDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIM ARAŞTIRMASI

TÜİK Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2023 sonuçlarına göre:

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %96'sı, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %95,4'ü, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %98,7'si, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %99,7'si **internet erişimi**ne sahiptir. İnternet erişimine sahiplik oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 354 – Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre İnternet Erişimine Sahip Olan Girişimlerin Dağılımı (%)

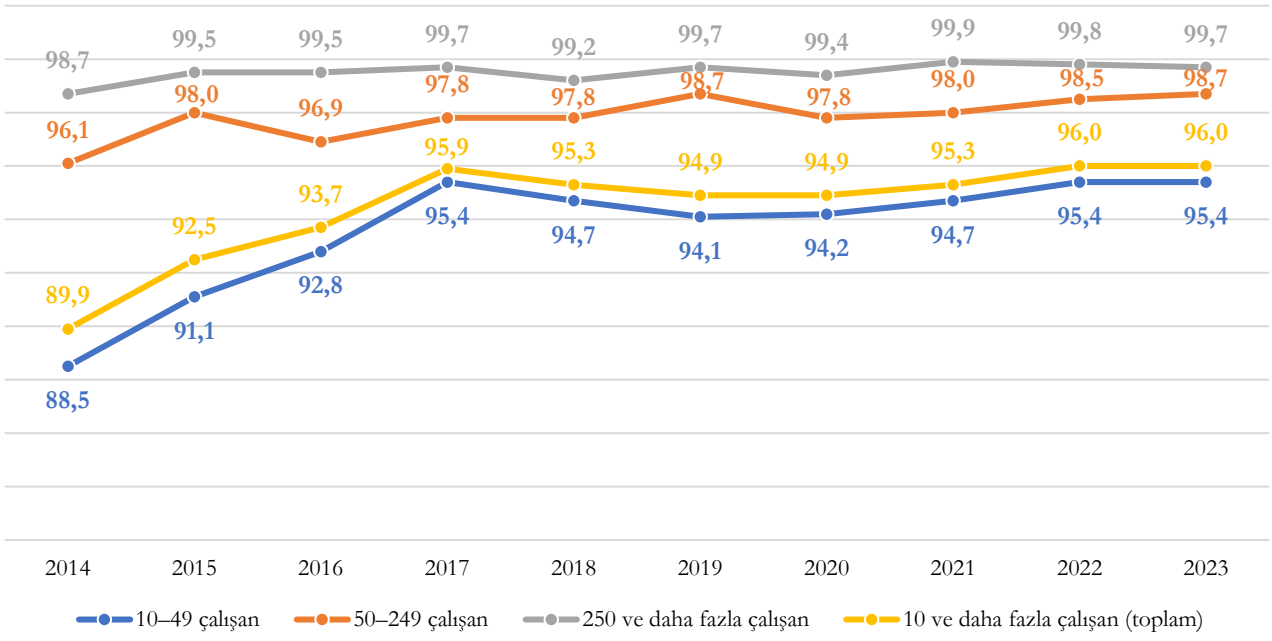

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %55,9'u, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %51,5'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %75,6'sı, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %92,6'sı **web sitesi**ne sahiptir. Web sitesine sahiplik oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 355 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Web Sayfasına Sahip Olan Girişimlerin Dağılımı (%)

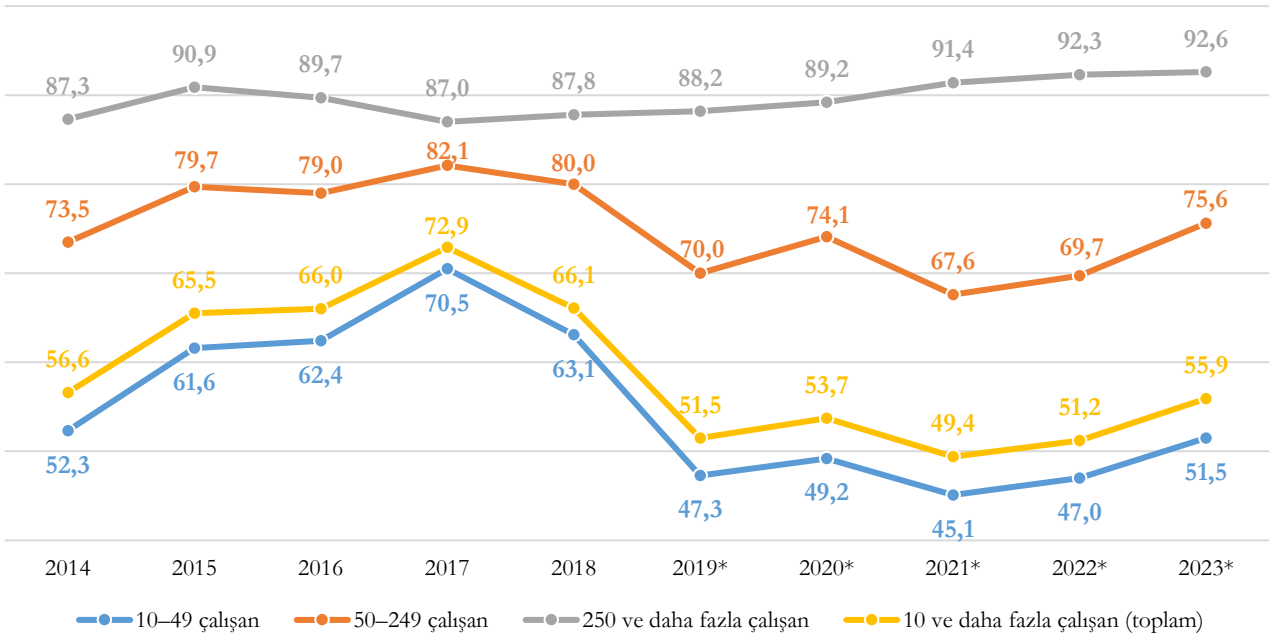

* Sosyal medya uygulamaları web sitesi kapsamında değerlendirilmemiştir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %40,2'si, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %37,7'si, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %49,8'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %70,8'i **sosyal medya uygulamalarını** kullanmaktadır. Sosyal medya uygulamalarını kullanma oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 356 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Sosyal Medya Uyg. Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%)

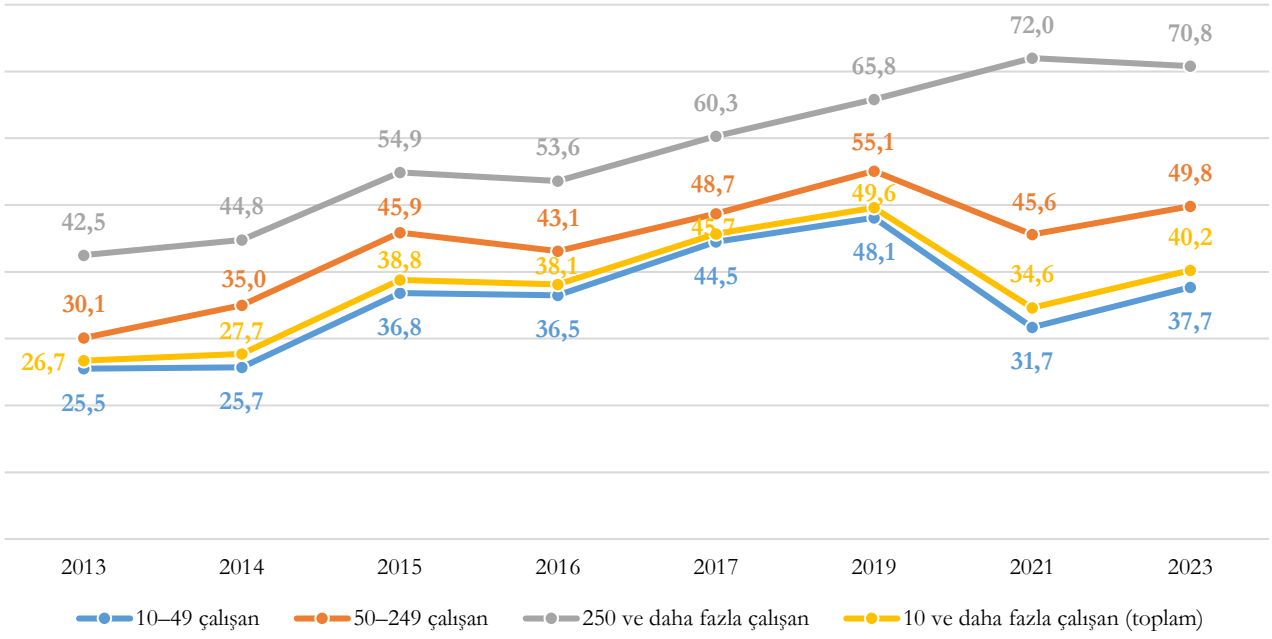

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %16,4'ü, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %13,7'si, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %26,6'sı, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %48,2'si **ücretli bulut bilişim uygulaması** kullanmaktadır. Ücretli bulut bilişim uygulaması kullanma oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 357 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Ücretli Bulut Bilişim Uygulaması Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%)

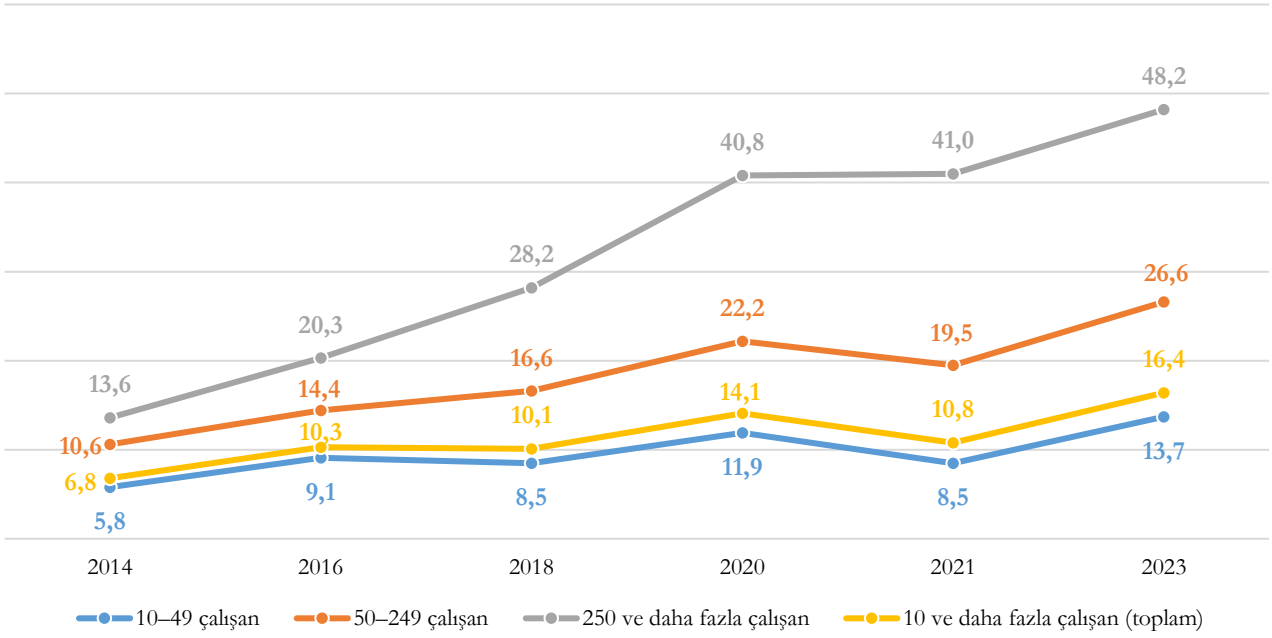

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %29,7'si, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %25,3'ü, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %47,2'si, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %77,5'i **Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) yazılımı**na sahiptir. Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) yazılımına sahiplik oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 358 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Yazılımı Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%)

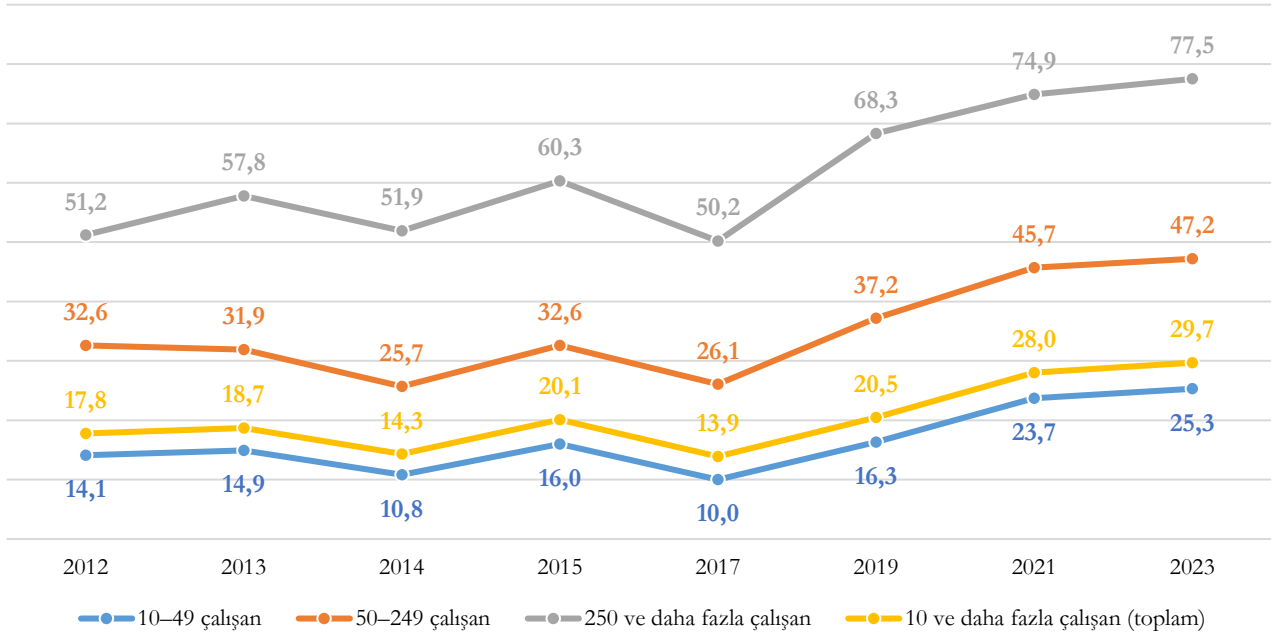

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %12,1'i, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %10,1'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %19,5'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %40'ı **Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) yazılımı**na sahiptir. Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) yazılımına sahiplik oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 359 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) Yazılımı Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%)

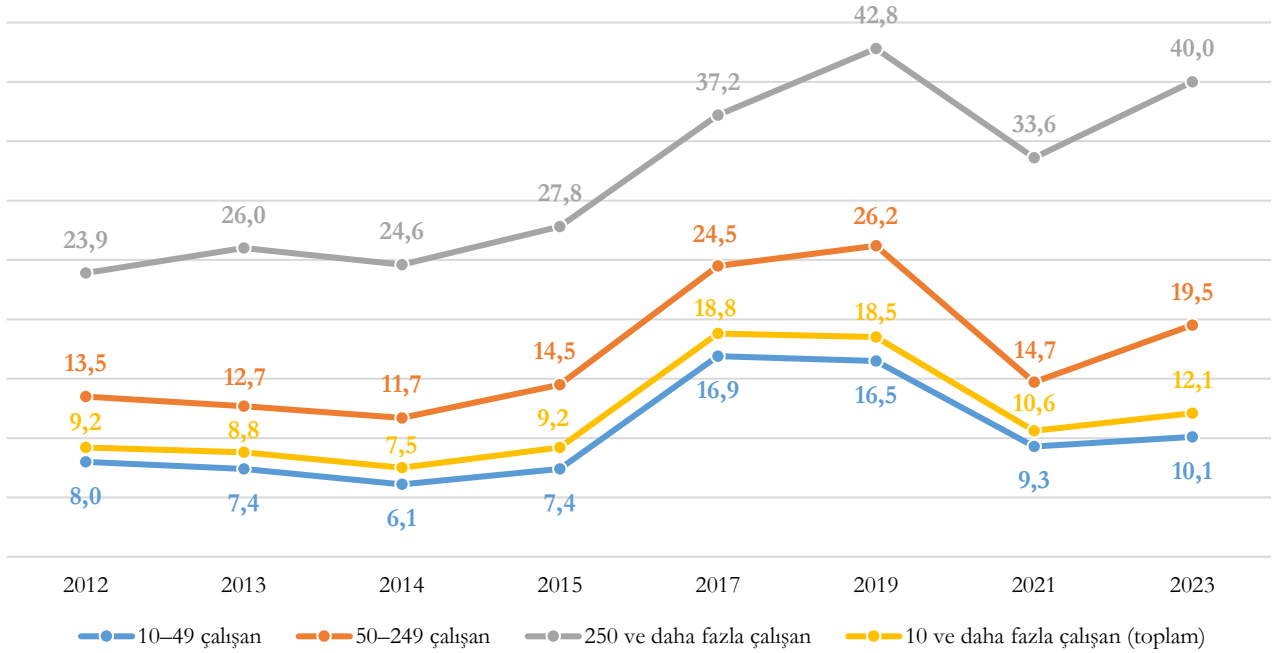

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %6,4'ü, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %4,9'u, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %11,3'ü, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %30,7'si **İş Zekası (BI) yazılımı**na sahiptir. İş Zekası (BI) yazılımına sahiplik oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %5,5'i, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %4,9'u, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %6,5'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %18,5'i **yapay zeka teknolojisi** kullanmaktadır. Yapay zeka teknolojisi kullanma oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 360 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Yapay Zeka Teknolojisi Kullanan Girişimlerin Dağılımı (%)

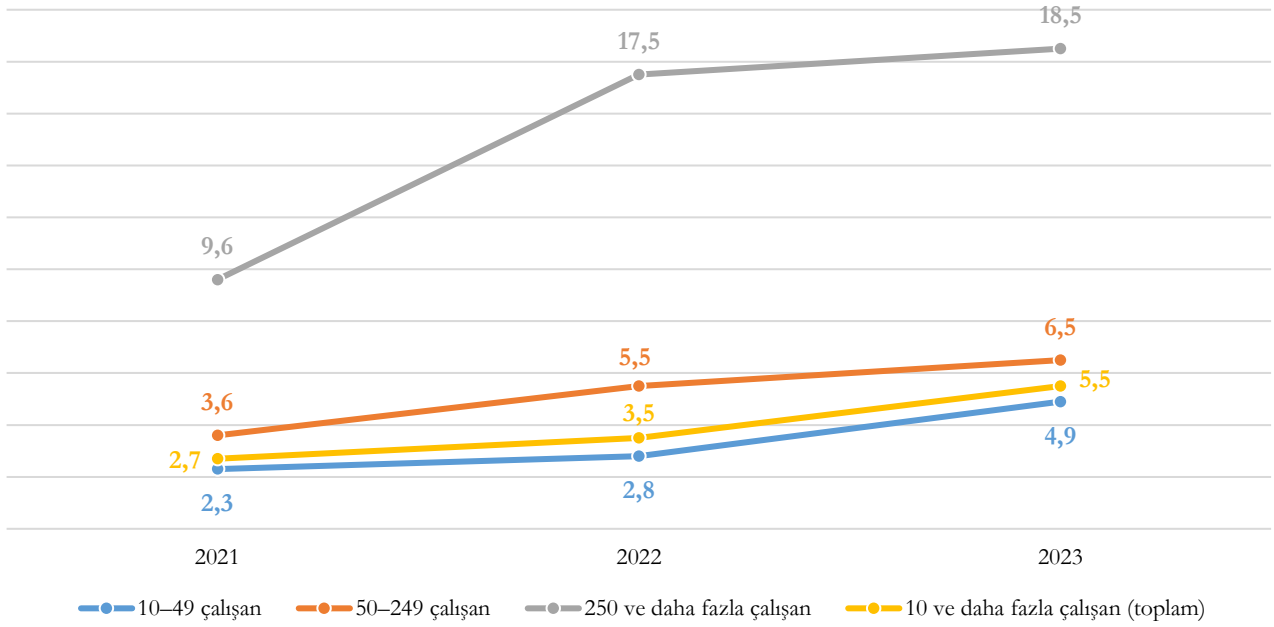

Yapay zeka teknolojilerinden herhangi birini kullanmadığını belirten girişimlerin yapay zekayı kullanmama nedenleri incelendiğinde; en önemli nedenin %60,7 ile maliyetlerin çok yüksek olması olduğu görülmüştür. Bunu, %53,8 ile girişimde ilgili uzmanlık eksiğinin bulunması ve %49,6 ile mevcut ekipman, yazılım veya sistemlerle uyumsuzluğun olması izlemiştir.

Şekil 361 – Yapay Zeka Teknolojisi Kullanmama Nedenleri

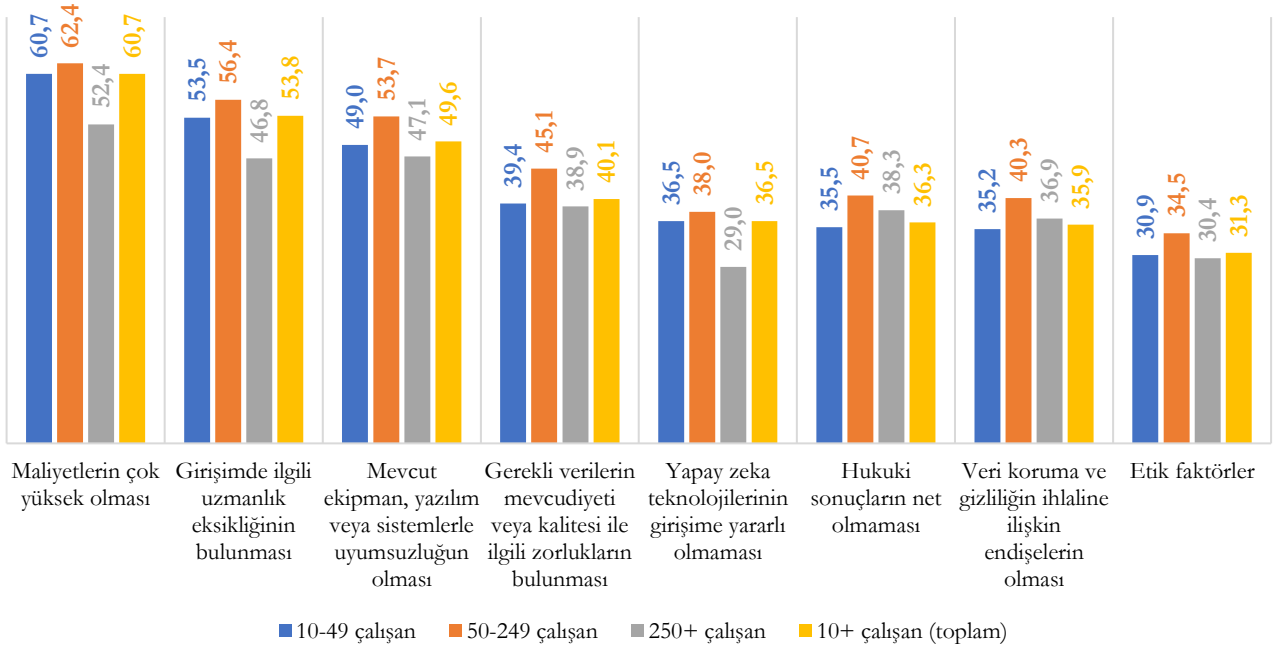

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %17,2'si, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %16,5'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %19,5'i, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %26,2'si **web satışı** yapmıştır. Web satışı yapma oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 362 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Web Satışı Yapan Girişimlerin Dağılımı (%)

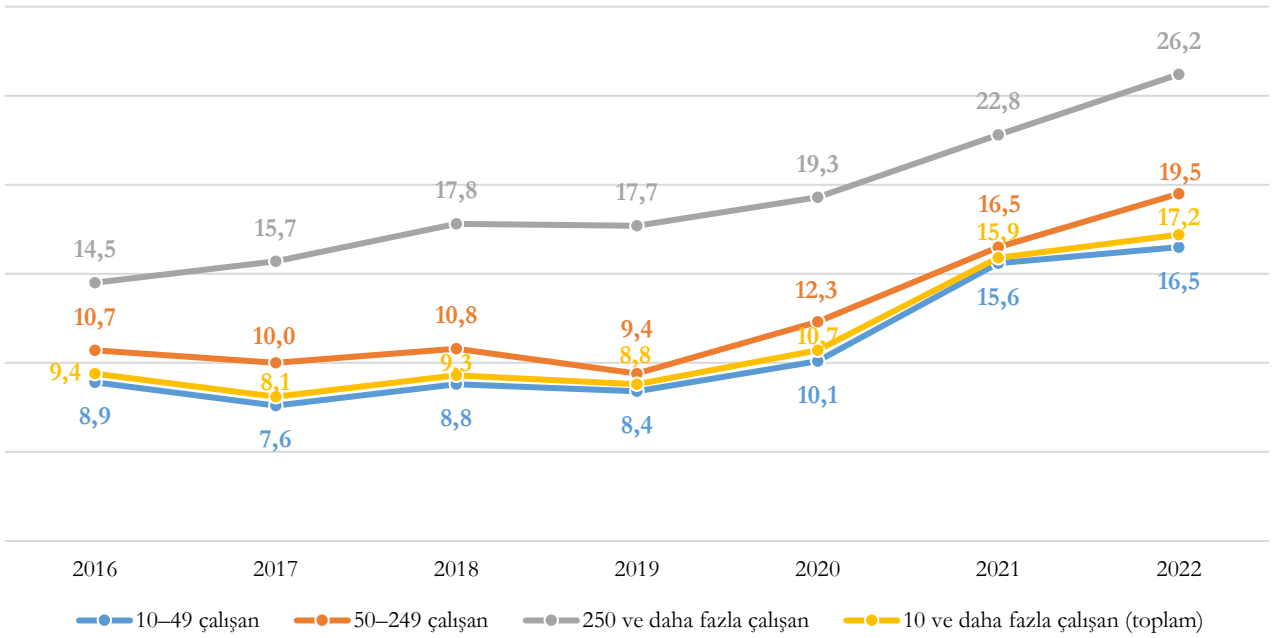

2022 yılında web satışı yapan girişimlerden 10 ve daha fazla çalışanı olanların %68'i, 10-49 çalışanı olanların %65,3'ü, 50-249 çalışanı olanların %77,8'i, 250'den fazla çalışanı olanların %83,5'i **kendi web sitesi ya da uygulaması üzerinden web satışı** yapmıştır.

Şekil 363 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Kendi Web Sitesi ya da Uygulaması Üzerinden Web Satışı Yapan Girişimlerin Dağılımı (%)

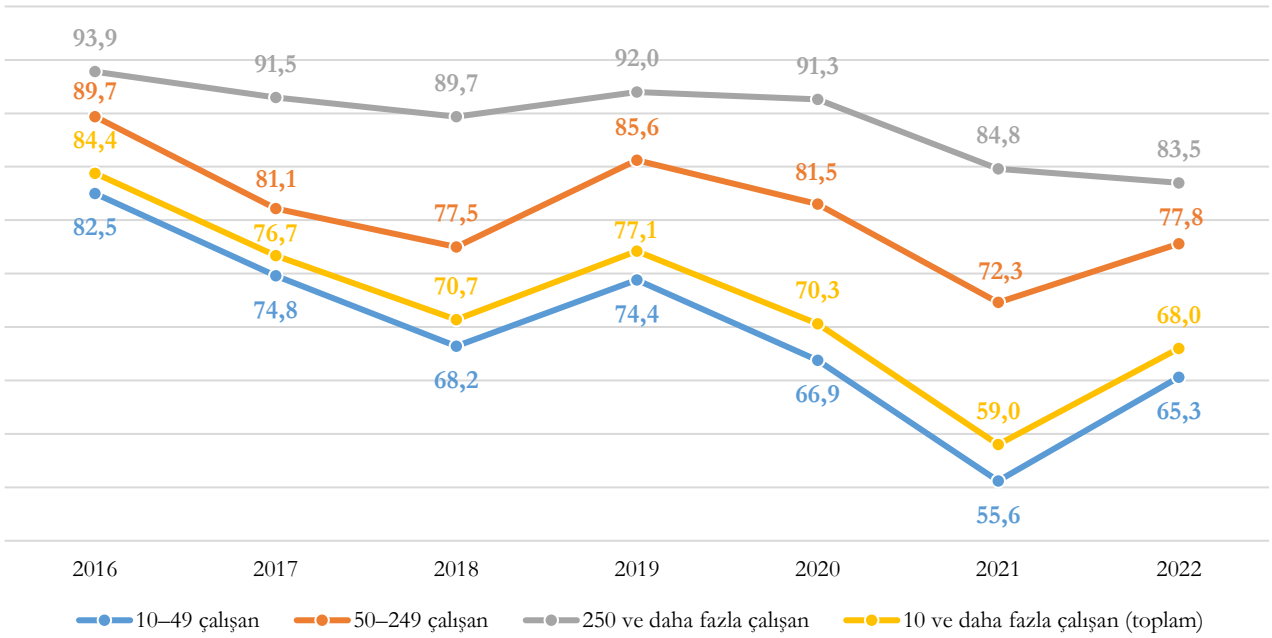

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

2022 yılında web satışı yapan girişimlerden 10 ve daha fazla çalışanı olanların %74,3'ü, 10-49 çalışanı olanların %75,4'ü, 50-249 çalışanı olanların %70'i, 250'den fazla çalışanı olanların %69,2'si **farklı girişimlerin satış yapabildiği online mağazalar ve pazar yerleri ile mobil uygulamalar üzerinden web satışı** yapmıştır.

Şekil 364 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Farklı Girişimlerin Satış Yapabildiği Online Mağazalar ve Pazar Yerleri ile Mobil Uygulamalar Üzerinden Web Satışı Yapan Girişimlerin Dağılımı (%)

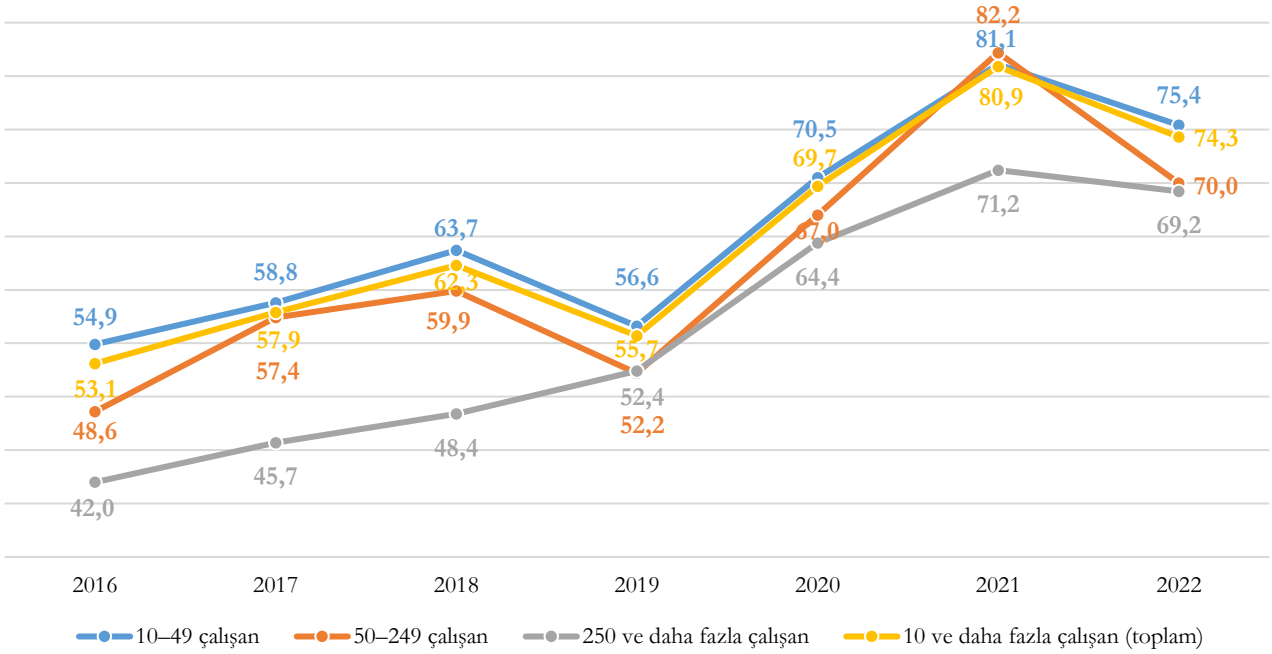

TÜİK Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2022 sonuçlarına göre:

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %17,8'i, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %13,8'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %32,3'ü, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %72,6'sı **bilgi ve iletişim uzmanı** istihdam etmiştir. Bilgi ve iletişim uzmanı istihdam oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 365 - Yıllara ve Büyüklük Grubuna Göre Bilgi ve İletişim Uzmanı İstihdam Eden Girişimlerin Dağ.(%)

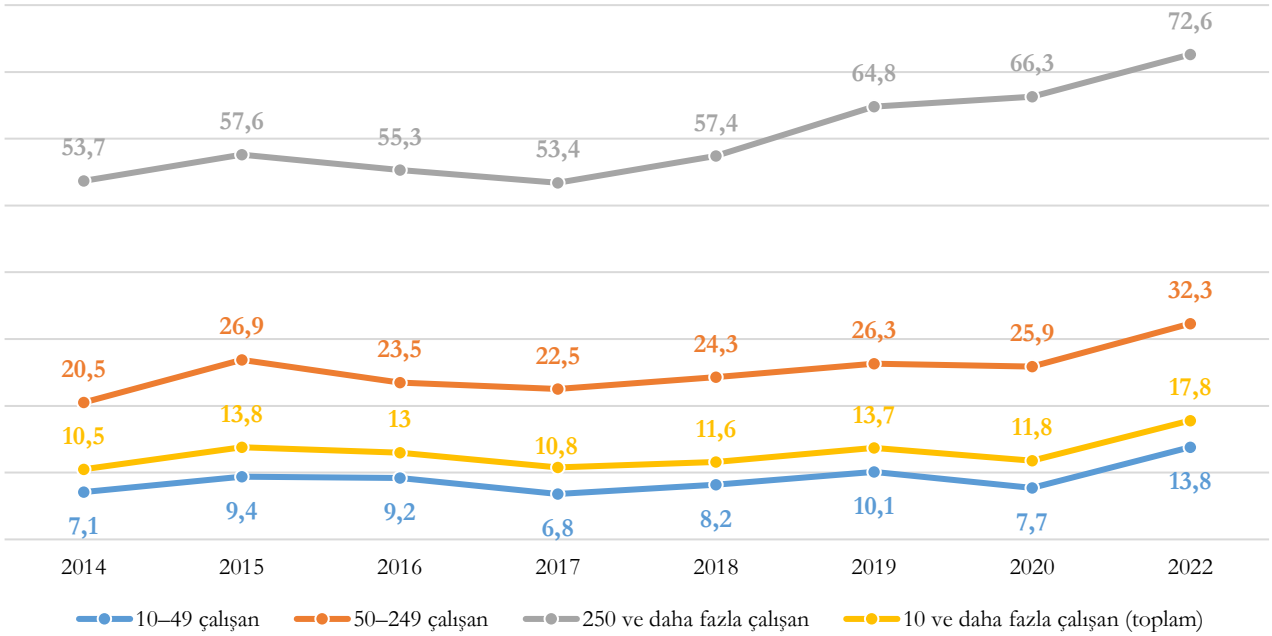

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Yurtdışına web satışı yapan girişimlerin oranı 2020 yılında %19,5 iken 2021 yılında %21,1 olmuştur. "Yurt dışına satılan ürünlerin teslim edilmesinin veya iade edilmesinin yüksek maliyeti" en yüksek orana sahip olan zorluk olarak öne çıkmaktadır. Yurtdışına web satışı sürecinde karşılaşılan zorluklar aşağıda yer almaktadır.

Şekil 366 - Yurtdışına Web Satışı Sürecinde Zorluk Yaşayan Girişimlerin Oranı (%)

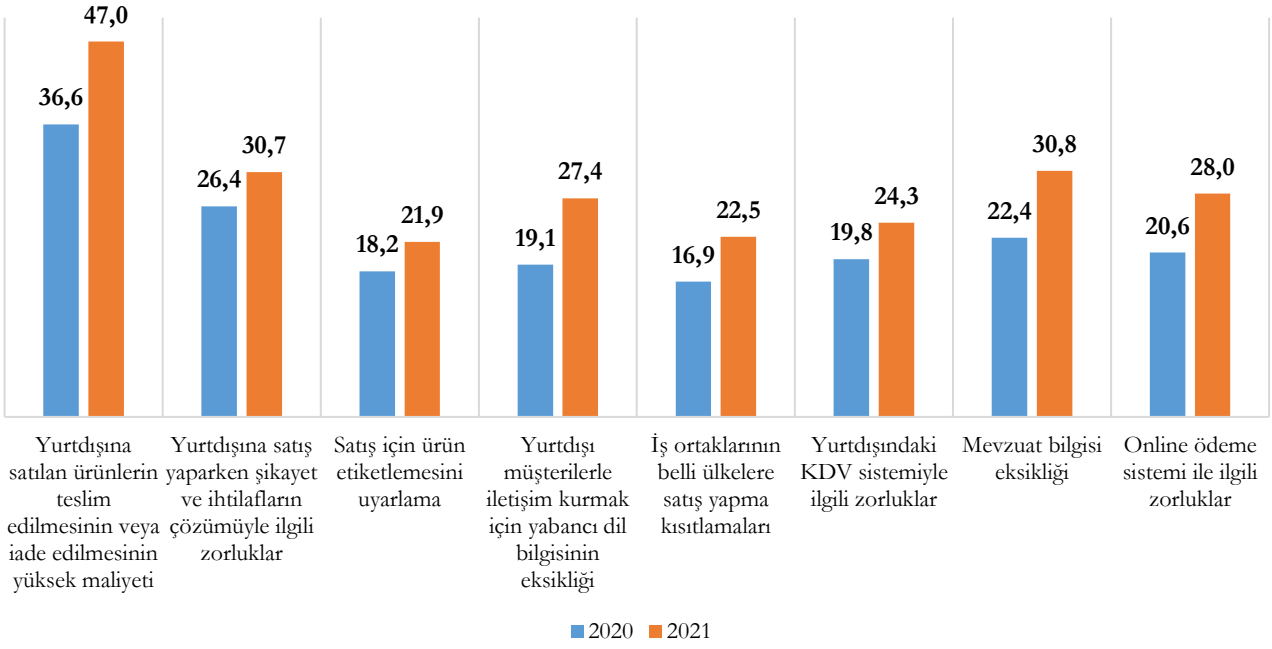

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %5,2'si, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %4,1'i, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %8,6'sı, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %24,1'i **robot teknolojisi** kullanmıştır. Robot teknolojisi kullanım oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Şekil 367 - Robot Teknolojisi Kullanan Girişimlerin Oranı (%)

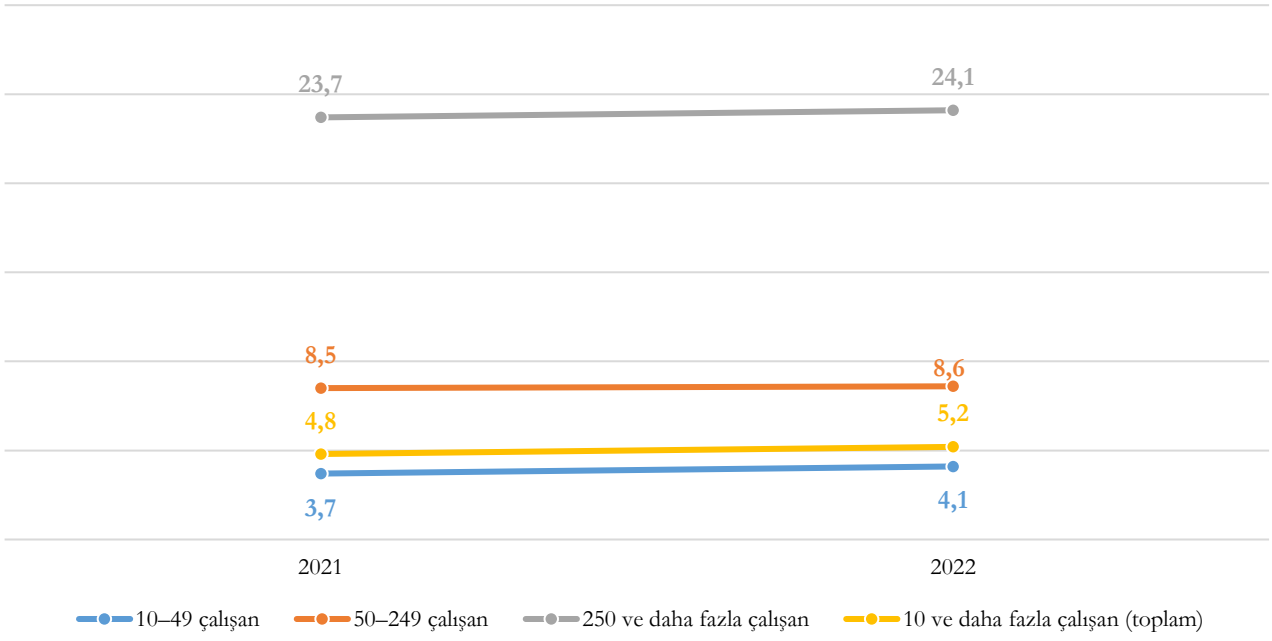

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Robot kullanma kararını etkileyen faktörlerin büyüklük grubuna göre dağılımına bakıldığında; tüm büyüklük gruplarında "süreçlerin ve/veya üretilen mal ve hizmetlerin yüksek hassasiyetini veya standartlaştırılmış kalitesini sağlamak" en yüksek orana sahip faktördür. Bununla birlikte 250'den az çalışana sahip girişimlerde "yüksek işçilik maliyeti", 250 ve üzerinde çalışana sahip olan girişimlerde ise "girişimde güvenliği artırmak" ikinci sırada en yüksek orana sahip faktördür.

Şekil 368 - Büyüklük Grubuna Göre Robot Kullanma Kararını Etkileyen Faktörler (%), 2022

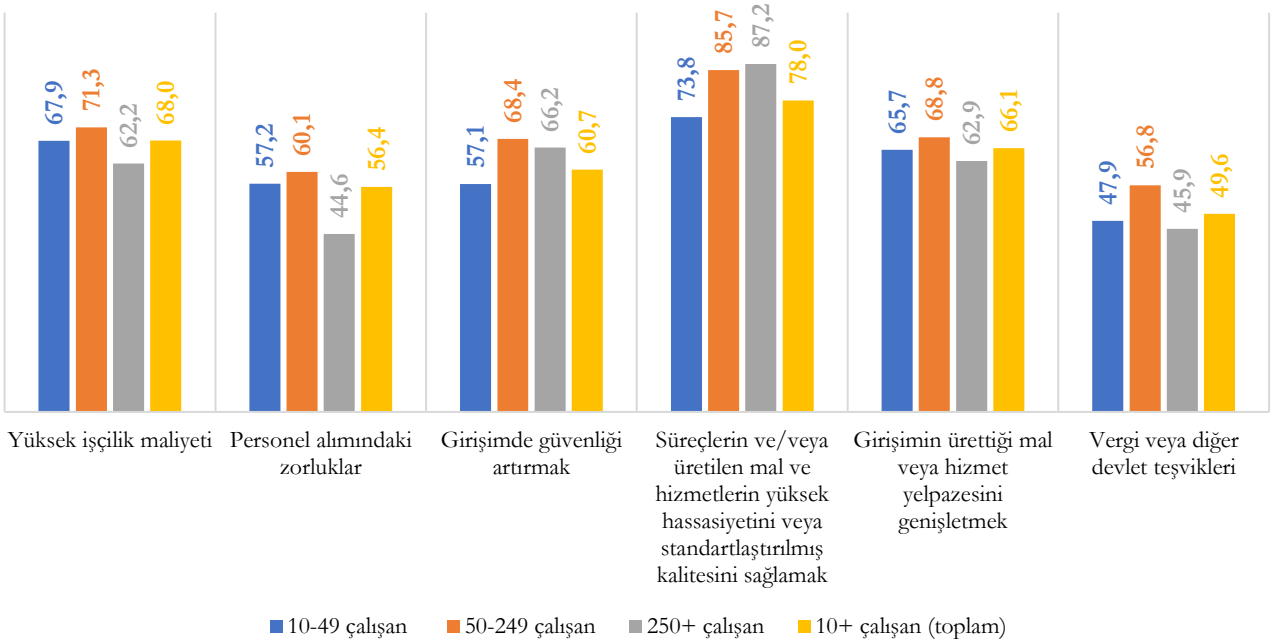

10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %61,6'sı, 10-49 çalışanı olan girişimlerin %59,6'sı, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %70,7'si, 250'den fazla çalışanı olan girişimlerin %81'i **bilgi ve iletişim teknolojileri hizmetlerini veya ekipmanını seçerken çevresel etkilerini dikkate almıştır**. Çevresel etkileri dikkate alma oranı girişimlerin büyüklük grubu ile orantılı olarak artmaktadır.

Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması için Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

5. TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

BDDK Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri – Aralık 2023 bültenine göre; Aralık 2023 itibariyle KOBİ kredilerinin tüm krediler içerisindeki payı %27,5 ve ticari krediler içerisindeki payı %35,7'dir. Diğer dönemlere ait paylara ilişkin bilgiler ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 25 – KOBİ Kredilerinin Toplam Krediler ve Ticari Krediler İçerisindeki Payı

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KOBİ Kredilerinin Toplam Kredilerdeki Payı	%26,9	%26,2	%24,3	%24,5	%25,6	%23,1	%23,7	%21,9	%26,8	%27,5
KOBİ Kredilerinin Ticari Kredilerdeki Payı	%37,7	%35,4	%32,1	%31,9	%32,4	%29,7	%30,8	%27,4	%33,6	%35,7

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Aralık 2023 dönemi itibariyle, kredilerin içerisinde ticari ve kurumsal kredilerin payı %49,4, KOBİ kredilerinin payı %27,5 ve tüketici kredilerinin (kredi kartları dâhil) payı %23,1'dir. Bankacılık sektörü kredi türlerinin yıllara ve kredi türlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 369 – Yıllara ve Kredi Türlerine Göre Kredi Tutarlarının Dağılımı (Milyar ₺), 2014 - 2023

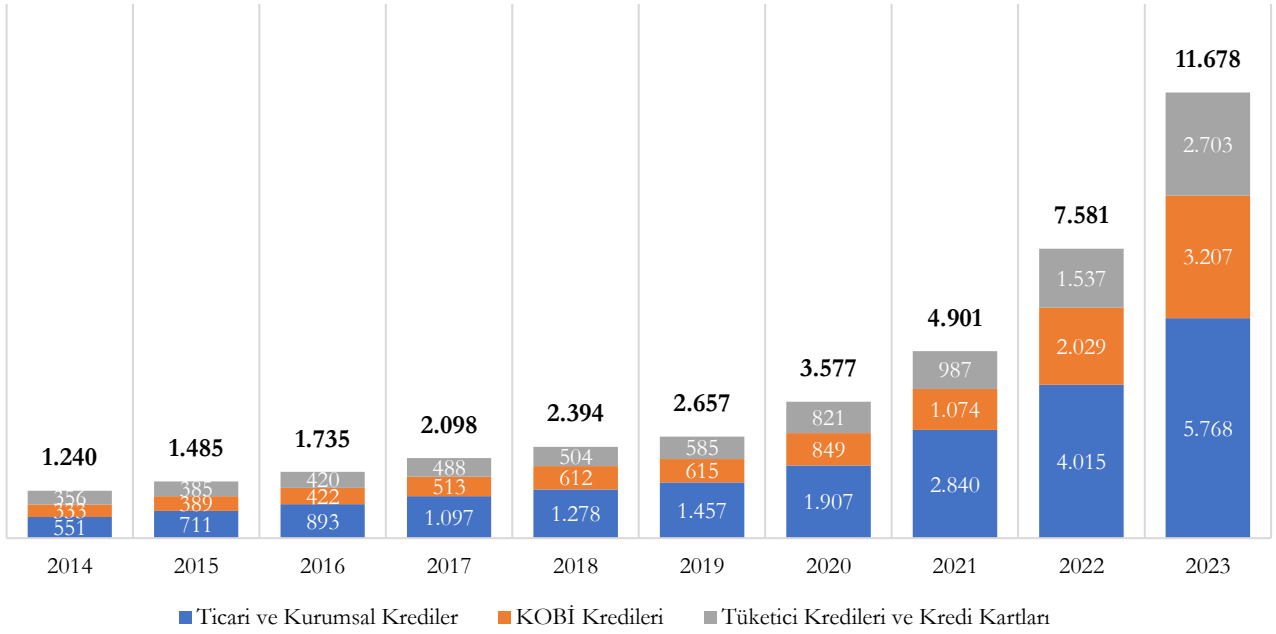

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Aralık 2023 itibariyle KOBİ'lere kullandırılan kredilerde mikro girişimlerin payı %29, küçük girişimlerin payı %34 ve orta ölçekli girişimlerin payı %37'dir. Bankacılık sektörü KOBİ kredilerinin yıllara ve ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Şekil 370 – Yıllara ve Ölçeklere Göre KOBİ Kredi Tutarlarının Dağılımı (Milyar ₺), 2014 - 2023

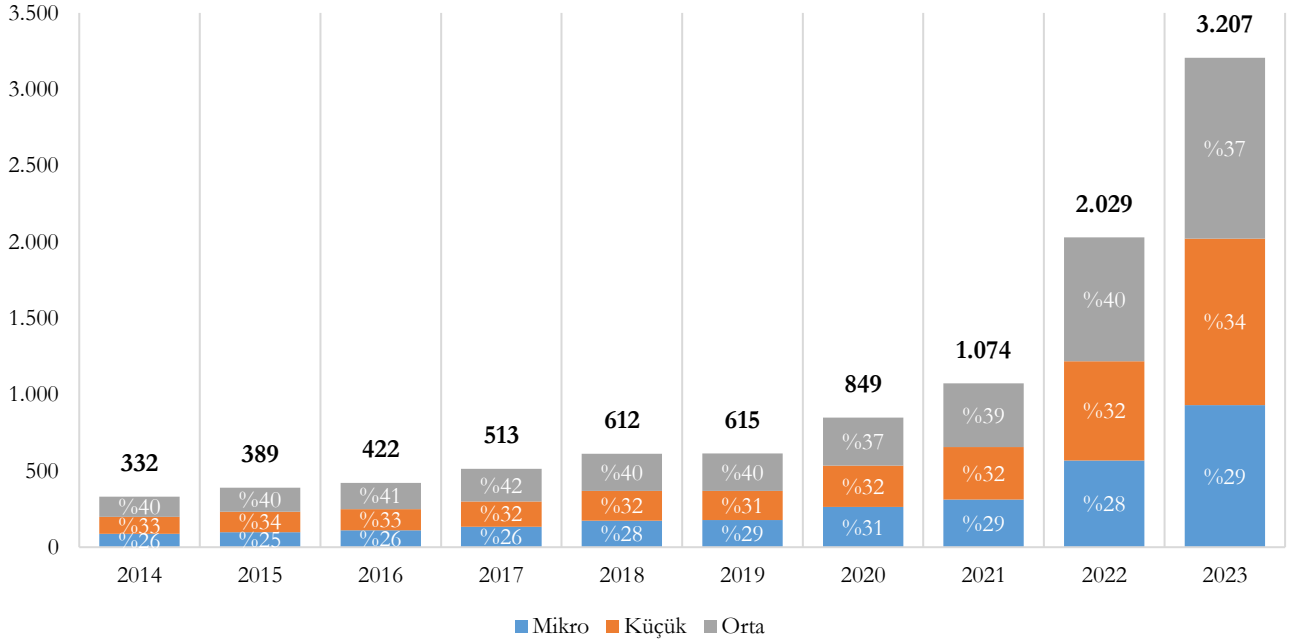

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Aralık 2023 itibariyle:

- Mikro ölçekli işletmelere kullandırılan ortalama kredi tutarı 249 Bin ₺,
- Küçük ölçekli işletmelere kullandırılan ortalama kredi tutarı 2 milyon 145 Bin ₺,
- Orta ölçekli işletmelere kullandırılan ortalama kredi tutarı 9 milyon 22 Bin ₺,
- Tüm KOBİ'lere kullandırılan ortalama kredi tutarı 709 Bin ₺'dir.

KOBİ ortalama kredi tutarının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 371 - KOBİ Ortalama Kredi Tutarının Ölçeksel Dağılımı (Bin ₺)

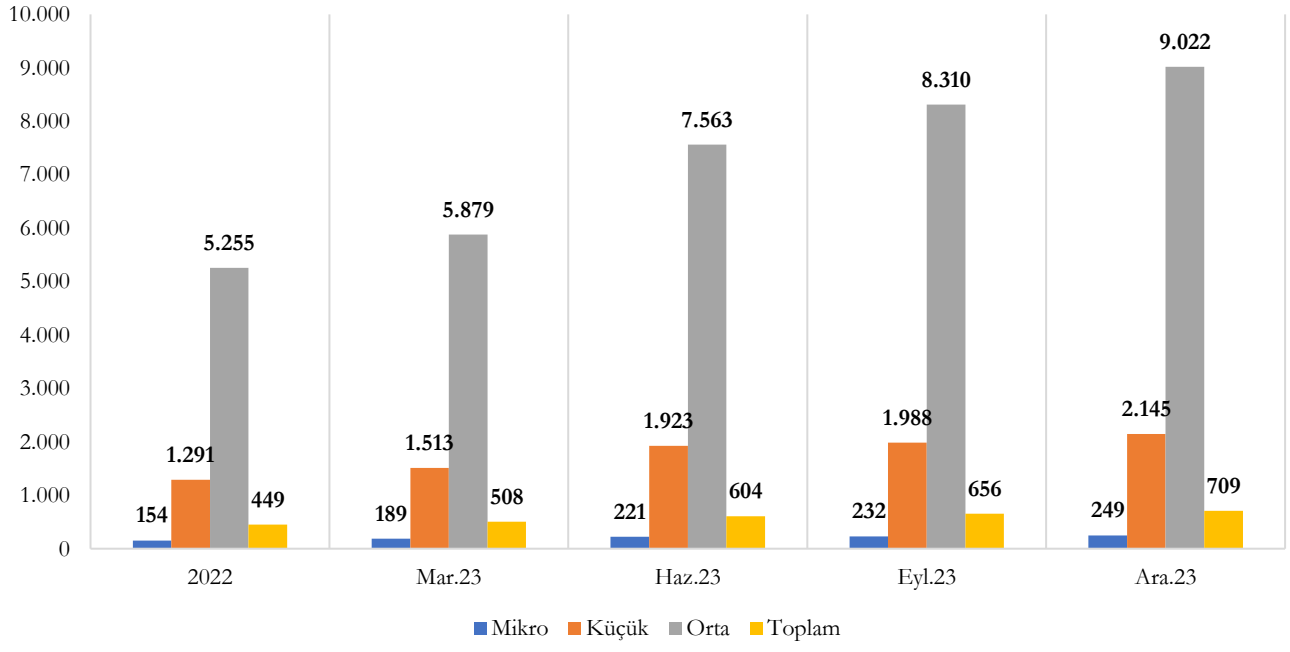

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Aralık 2023 itibariyle kamu bankalarınca kullandırılan KOBİ kredisi tutarı 1.675 Milyar ₺, yerli özel bankalarca kullandırılan KOBİ kredisi tutarı 707 Milyar ₺, yabancı bankalarca kullandırılan KOBİ kredisi tutarı 824 Milyar ₺'dir. Bankacılık sektörü KOBİ kredilerinin banka sahiplik grubuna göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 372 - Banka Sahiplik Grubuna Göre KOBİ Kredilerinin Dağılımı (Milyar ₺)

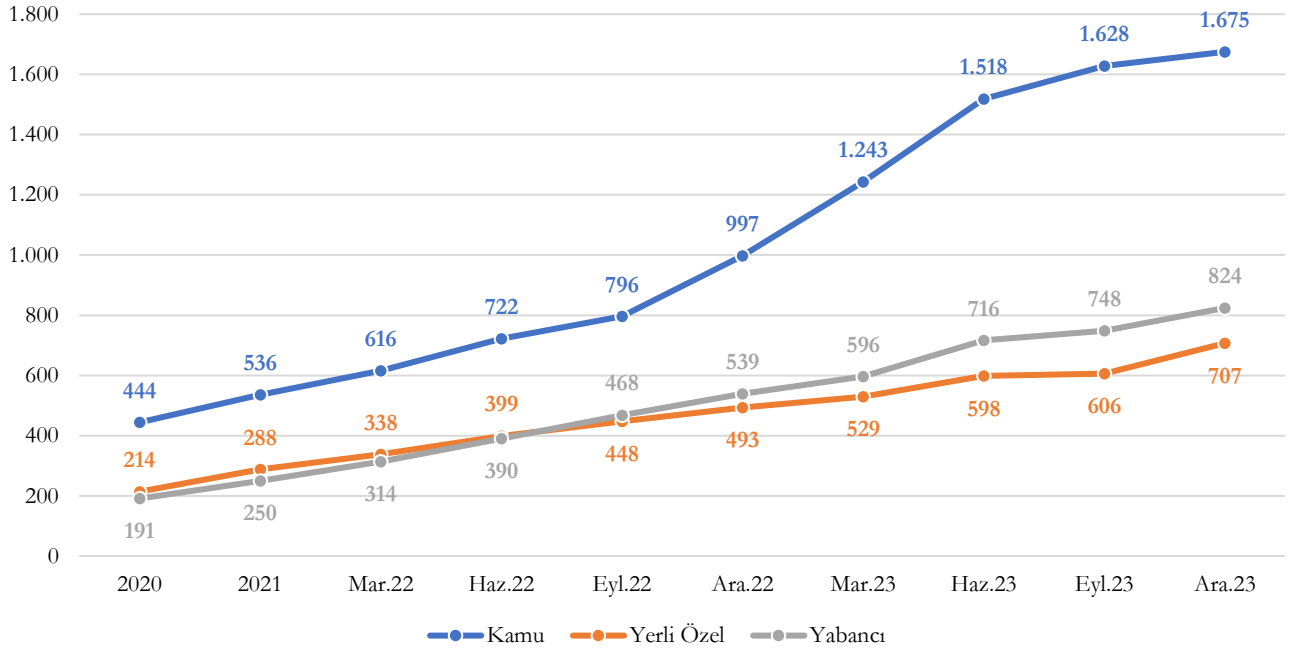

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Bankacılık sektörü nakdi kredisi bulunan KOBİ müşteri sayısının ölçeklere göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 373 - Nakdi Kredisi Bulunan KOBİ Müşteri Sayısı (Bin Adet)

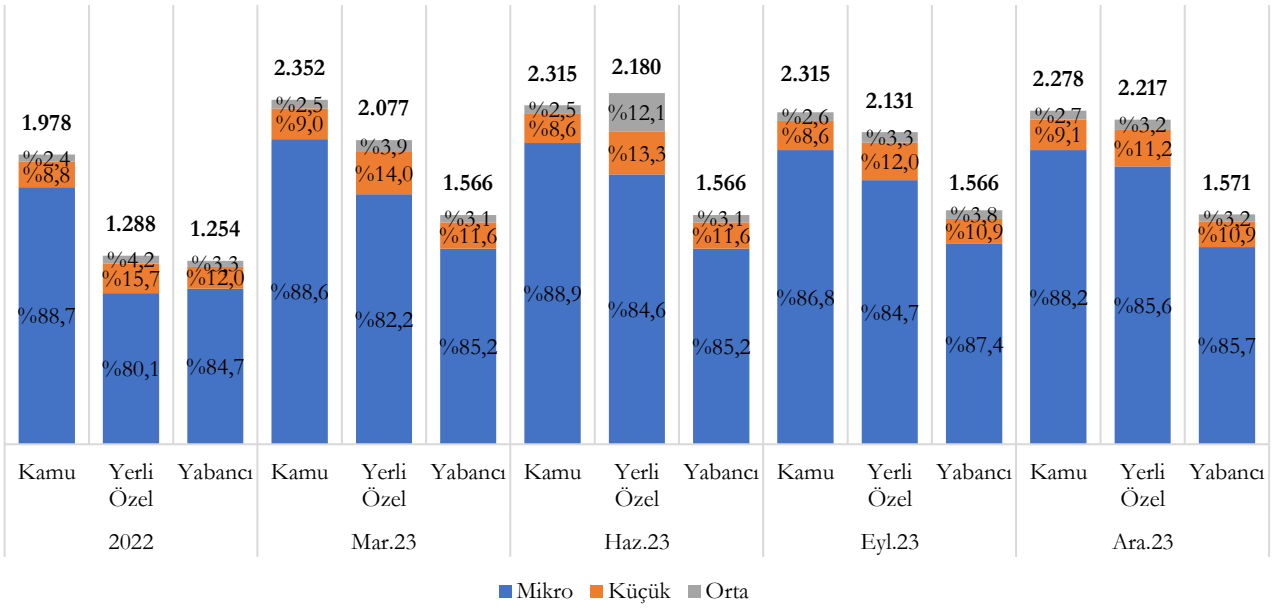

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)

Buna göre Aralık 2023 itibariyle, takipteki kredilerin brüt tutarı 192 Milyar ₺ olup bunun %30'unu (57 Milyar ₺) KOBİ kredileri oluşturmaktadır. Takipteki kredilerin dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 374 - Yıllara ve Kredi Türlerine Göre Takipteki Krediler (Milyar ₺)

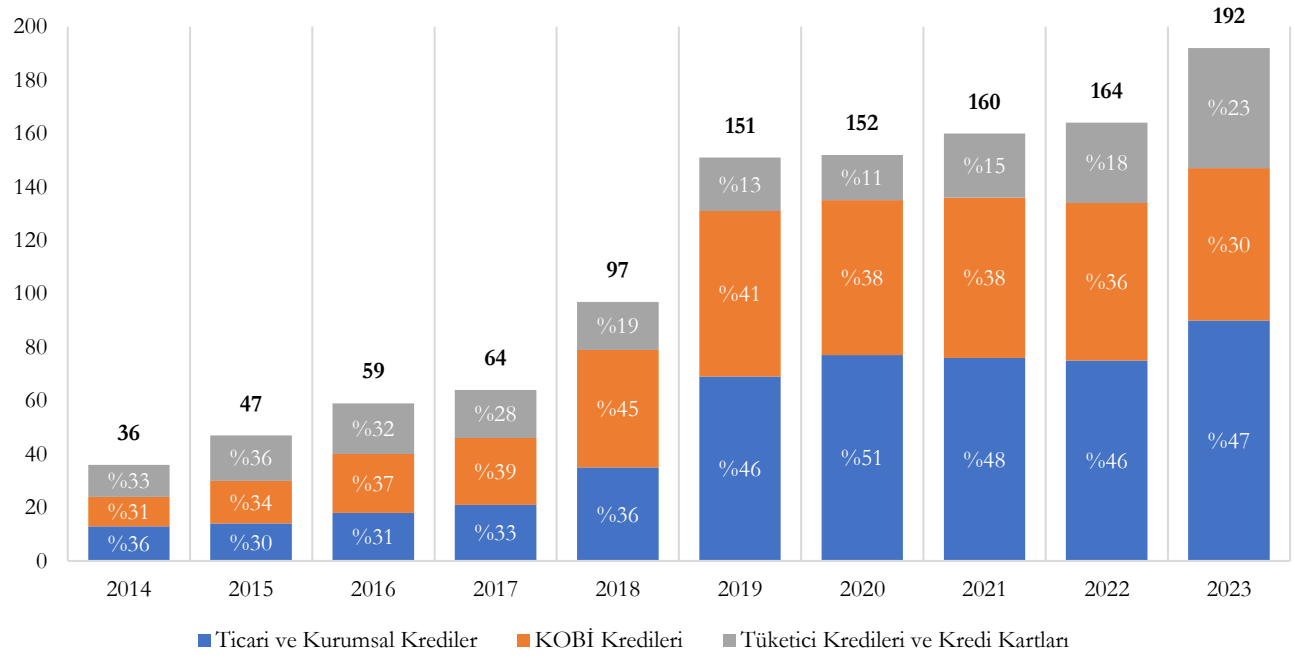

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Takipteki KOBİ kredilerinin ölçeksel dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 375 - Banka Sahiplik Grubu ve Ölçeklere Göre Takipteki KOBİ Kredileri (Milyon ₺)

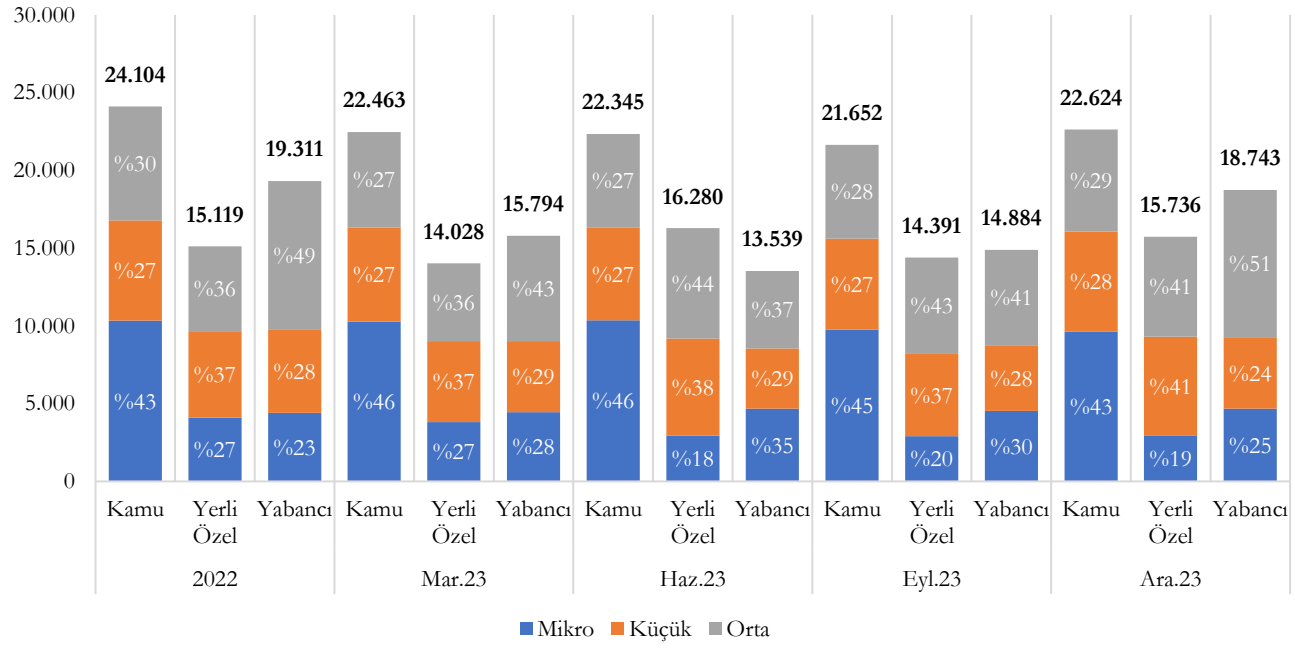

Kaynak: BDDK, Temel Göstergeler Raporu, Aralık 2023

Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü İçin Tıklayınız!

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://odaborsaebys.tobb.org.tr/to-eskisehir-envision/Validate_Doc.aspx?eD=BSDHYF025&eS=2480 adresinden yapılabilir. (PIN:07381)